

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

MUZAFFER BUYRUKÇU / BİN HÜZÜN

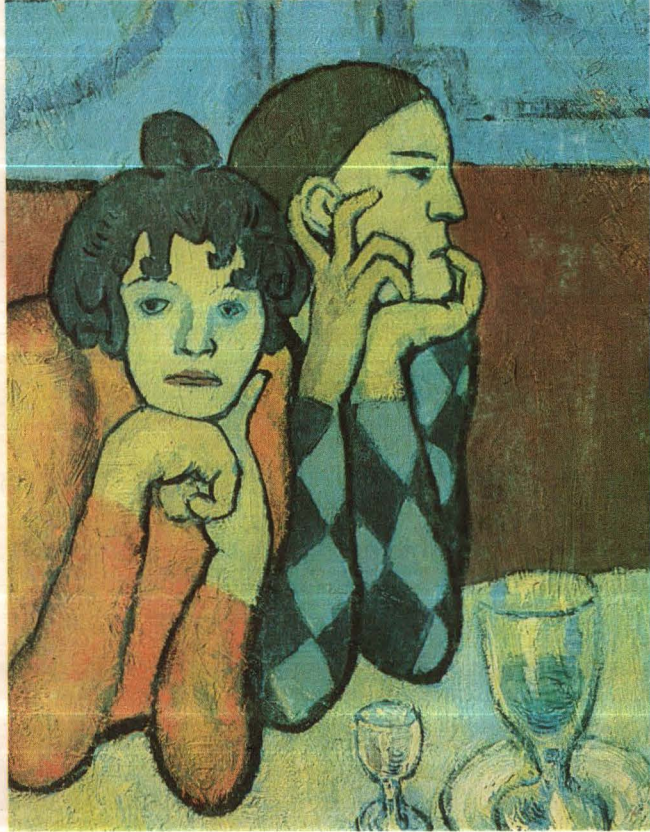

Muzaffer Buyrukçu

BİN HÜZÜN

cem yayınevi

BİN HÜZÜN

TÜRK YAZARLARI DİZİSİ

YAYLACIK MATBAASI
İSTANBUL — 1990

MUZAFFER BUYRUKÇU

BİN HÜZÜN

— HİKÂYELER —

1

Kurucusu:
OGUZ AKKAN
cem yayinevi

Buyrukçu'nun Öteki Yapıtları

Katran	(Hikâye)	
Acı	»	
Korkunun Parmakları	»	Dost dergisi birincisi
Bulanık Resimler	»	Türk Dil Kurumu ödülü
Kuyularda	»	Otağ dergisi birincisi
Cehennem	»	
Kavga	»	Salt Fak armaganı
Mağara	»	
Şarkılar Seni Söyler	»	
Günlerden Bir Gün	»	
Hüzünlü Kar Çiçekleri	»	
Her Yer Karanlık	»	
Bir Olayın Başlangıcı	(Roman)	
Gürültülü Birkaç Saat	»	
Arkası Yarın	(Günlükler)	
Sıcak İlişkiler	»	
Dillerinde Dünya	»	
Sayıli Günler	»	
Arkadaş Anılarında Orhan Kemal	»	
Kıbrıs'a Selâm	»	

İ Ç İ N D E K İ L E R

Bir Pazar Sabahı ya da Şulenaz	7
Gecenin Kıyısında İlkbahar	69
Nice Yokuşlardan Sonra	177
Minibüs Şarkıları	253
Sıkıntı	354
Bir Gün Önce	375
Bin Hüzün	416
Kanlı Blâl	424

BİR PAZAR SABAHİ YA DA ŞULENAZ

Anımsayamadığı ama gördüğünü çok iyi bildiği karmakarışık düşlerin serseme çevirdiği bir kafayla uyandığında saat yediydi. Sanki kendisine küsmüş gibi arkasını dönerek yatan karısının açıkta kaldığı için üşüyen sol omuzunu okşadı sevecenlikle ve o anda sevgisinin büyüklüğünü benliğine ileten bir duygunun yükseldiğini sezdi, yorganı çekerek örttü. Gözlerini yaşartan ve ağzından salya akıtan bir biçimde esnedi ama eleştirdi esnemesini. 'Eşek Rıza'dan hiç farkım yok.' Karyolayı gıcırdatmamaya, (oysa sevişirkenki gıcırdamalar cinsel gücüyle tutkularını birkaç kat arttırır, atılımlarını, devinimlerini anlamlandırır; ayrıca kulağına çarpan başka konularla ilgili bütün sesler, davranışlarını etkilerdi) Feride'yi ağırlıksız ama vazgeçilmez güzellikteki uykusundan kopartmamaya çalışarak doğruldu. Feride'nin yüzündeki erince göre iyi, sevindiren düşlerle birlikteydi anlaşılan, kötü düşlerle savaşıyordu tedirginliğini belirten bir takım düzensiz sesler çıkarırdı... ve o sesleri işitseydi hiç duraksamadan ve sarsarak uyandırır, sıkıştırıldığı koşullardaki acılarına, korkularına son verirdi, yarım bardak su içirirdi, kucaklardı, göğsüne bastırırdı, yanaklarından öperken «Geçti, geçti, yandıayım!» derdi. Yeniden esnedi kollarını yanlara açarak. Bu kez Rıza değil, Arif gezindi belleğinde. Bir gün esnerken çenesi çıkmış, hastaneye kaldırmışlar-

dı. Sağlam karakterli, güvenilir, mert bir adamdı. İçkisi, konuşması, kahkahası tatlıydı. Dostları tarafından sürekli aranıyor, ondan uzaktayken bile hep onun etkisi bulunan anlardan, varlıklarında meydana getirdiği büyülerden söz ediyorlardı. Ama bu harika insanın yaşamını o Yahudi dönmesi, içi de dışı da çirkin karısı mahvediyordu. Bu nalet kadın, yeryüzüne herkesin rahatını kaçırsın, özellikle Arif'e kan kustursun diye şeytanca yollanmış birisiydi sanki.

Adnan kalktı. Sıcak ayaklarını, terliklerin bir rahmin yumuşak, çekici karanlığını andıran yarı karanlığına sokarken tırnaklarının sertliğini hissetti. 'Yaşlanıyorum!' Bir kaygı yüreğini tırmaladı, karamsar düşünceler beynini zonklattı ama bu kaygı ile pek çok şeyi o anda yitirdiğini sanmaktan doğal ruhsal baskı bir iki dolandı, sağa sola çarptı, bir iz bırakmadı zihninde, uçtu gitti gönlünden çiçek açtıran coşkunun devinimiyle karşılaşınca. Göremediği kuşların cıvıltıları, ince, pürtüklü, çizgili, bugüne kadar doğru düzgün tanımlanamayan, insan yaşamındaki yeri henüz saptanamayan bu ses sağanağı, içine aktı gürül gürül, tadı uzun bir serinlik duygusunu kımıldattı. Balkon camının perdesini araladı. Üçü beş, üçü altı katlı, sobalı, kaloriferli apartmanların arkalarındaki meyve ağaçlı, bol çiçekli ortak bahçeye gülümseyerek baktı: Sivri uçlu, açık yeşil çimenler ıslaktı, inci dizisini andıran billur su damlacıkları ruhlarından kovulmuş gözyaşları gibi parlıyordu. Bütün kış ağılda tutulmuş kirli, karagözlü bir koyunla zıp zıp zıplayarak oyun oynayan, arada bir ön ayaklarını bükerek anasının memelerine yandan saldıran, süt emerken kısa kuyruğunu boyuna sallayan kara kuzu, damarlarındaki sevinci delirtti ve kanını kıvılcımlarla yakamozlayarak akıttı. 'Yaşamak, yaşamak,

yaşamak!' Koyun, başını önüne eğdi, yavrusuna bir kötülük yapacağını sezdiği kül renkli, beyaz bıyıklı tekir kediye tos vurmak amacıyla kovaladı ama yakalayamadı... tekir çabuk çabuk akasya ağacına tırmandı, dalların ayrıldığı çatala oturdu, miyavladı. Kırmızı, Prusyalı bir mareşala benzeyen gururlu horoz, kabadayı kabadayı geziniyor, beklediği ya da ummadığı sesleri işitmişcesine başını yukarıya kaldırıyor, tırtıklı ibiğini dikleştiriyordu. 'Köyden bir manzara!' Bir devrik saksının dökülmüş topraklarını eşeleyerek ikisi beyaz, biri çilli üç tavuğa doğru yürüdü. Gece, korkutucu gürültülerle (Feride bir iki kez sıçramış, başını göğsüne gömmüş, ağlamıştı, kendisinin ise çışı gelmişti) ölümün en şiddetlisini ışıklarında taşıyan şimşeklerle yağan yağmur, küçük gölcükler oluşturmıştı çukurlarda. Yüzünün bir başka durumunu, gölgelenmesini, gri bir renge bulanmasını görürdü o çukurlarda eskiden... Gözleri karanlıktı, dağınık bulutlar bir yerlere akardı; çocukken bu gölcüklere çıplak ayakla girmekten, bulandırmaktan, suları üstüne sıçratmaktan, kâğıttan yaptığı kayıkları, (gerçek kayığa benzemezdi) boş kibrit kutularını, kanatlarını koparttığı sinekleri yüzdürmekten hoşlanırdı. O anda üreyen ve hemen egemenliğini kuran bir hazla oradan oraya savrulur, adlarını şimdi bile koyamadığı bebeksi evrenlerin kaynaklarına sürüklenirdi; düşüncelerini yaşamın canlı kıpırtılarıyla bezeyen hayallerinin sihirli uçurtmalarıyla göklere yükselirdi. Tanrısal sesler duyardı yukarlarda, hiç kimse'nin göremediği yaratıklarla şarkı söyler, ruhunu ölümsüz isteklerle dolduran küçük kızların düşsel oyunlarına katılırdı. Ve toprağa ne zaman ayak bastığını, ne zaman yeryüzü gerçeklerine karıştığını bilemezdi. 'Her şey değişti!' Canı sıkıldı.

Rüzgâr, bazı filmlerde seyirciyi etkilemek ve ilerde gelişecek önemli olaylara hazırlamak için yapıldığı gibi - vuuuuu'layarak - esiyor, ağaçların ince dallarını indirip kaldırıyordu. Bir vakitler Belgrat ormanlarındaydı Dilek'le. Gölge, yeşil, nem, doğa kokusu, ferahlık içiçeydi ve birbirlerinin varlığına ulaşmaya çabalayan her şeyi taşımaktan zevk duyan yüreklerini heyecanlandırıyordu. Yaşlı ama sağlam bir ağacın kalın dalında kurduğu salıncakta oturan ve «Ay ne güzel, ne harika!» sözlerini söyleyen, kahkahalarla gülen (neden güldüğünü hâlâ anlamış değildi) Dilek'i sallıyordu hızla. Bir sarkaç gibi ileri geri giderken saçları uçuşan Dilek, havalanan ve taptaze bacaklarını ortaya çıkartan eteklerini yanlardan bastırıyor, kahkahaların arasından kışkırtıcı bir utangaçlıkla önüne bakıyor, gözleriyle karşılaşmaktan, gözlerinde göreceği anlamlardan ürküyordu sanki. Onu rahatlatmak, davranışlarını özgürce sergilemesini sağlamak niyetiyle bir iki adım uzaklaşıyor, otlarla, çiçeklerle ilgileniyordu. Sonra tahta masada, bir gün gürültüyle sıkıştırılacak sorunları doğurmaya aday tuhaf bir sessizliğin dinlendiriciliğinde bardaklarındaki birayı yudumluyorlardı. Dilek, yudumladığı biraların arkasından Adnan'a gülümsüyordu bir sertliği yumuşatmak ve birden duvarları aşmak istercesine. Dudaklarının kıvrımlarında, bakışlarının uçlarında gezinen kıvılcımlar sık sık kararıyor, söylemeyi tasarladığı ama cesaret edemediği sözlerle, o sözleri binbir kimliğe sokan engellerle boğuşuyordu. Kendindeki kararsızlıkları, kaygıları ve ilişkilerin can düşmanı kuşkuvarı bir silebilseydi kurtulacak, Adnan'a hemen yaklaşırdı. Bu bocalama, bu zihinsel ve duygusal sarsıntı bir saat kadar sürmüş, derken çekingenlik paravanını yana çekmeyi başarmıştı. Öyle coşkulu,

öyle sevimli, öyle akıcı bir uslûpla konuşuyordu ki, benliğinde nicedir gizlediği bir itirafın ağırlığını ancak böyle hafifletebilirmiş izlenimini uyandırıyor. Elleriyle, kollarıyla, başıyla, ağzıyla, şaşırtıcı şeyler çiziyordu. Çantasını açıp kapıyor, çakmağı boyuna çakıyor, alevi üflüyordu. Arada bir duruyor, düşünüyor, gözleri ıslanıyordu. Beğenmediği nişanlısından onbeş gün önce ayrılmıştı ama bundan böyle uzun bir süre, hoşlandığı birisine raslasa bile nişanlanmayacaktı. Neşeli bir çingene yağmuru çiselerken sığındıkları bir kovukta öpüşmeye başlamışlardı tutkuyula. Dilek, belirgin bir açlıkla dudaklarına saldırıyor, sanki deminki sözleri o söylememiş gibi «Sen istersen yarın nişanlanırsın, bunu bil!» diyordu.

Dilek'le, arkadaşı avukat Cevat'ın bir lüks daire gibi döşenmiş yazıhanesinde tanışmıştı. İçeriye girdiğinde, kocasından yüz kızartan bir olay yüzünden ayrılan ve şimdi Cevat'la düşüp kalkan Sedef'le kıkır kıkır gülüyorlardı Cevat'ın bir fıkrasına. Dilek'in iri ve kara gözleri kaygandı, cilâ sürülmüş gibi parlıyordu. Kimliğiyle yaşamındaki ilişkileri öğrenmeye çabalayan Adnan'ın ustalıkla sorduğu sorulara içe işleyici, şarkı güzelliğindeki sesiyle karşılık veriyordu; sesinin ve bakışlarının etkileme gücünü ölçercesine dimdik bakıyordu.

«Çağırın bakışlar bunlar.

Kimi?

Beni.

Nereye?

Hayatınıza girmeye.

Ah nasıl da bildiniz Adnan Bey!»

Adnan, tepeden tırnağa sarsıldı. Neredeydi acaba? Kimin kolundaydı? Kimin yatağını ısıtıyordu? Kimin gönlünü kıskançlık pirelerine ısıtıyordu?

Ayaklarını, gövdesinin ağırlığını, soluk alışını duyarak yürüdü. Vücudunda genel bir yorgunluk, eklem yerlerinde bir kesiklik vardı, soğukalgınlığına yakalanmanın eşiğindeydi. Nitekim birkaç kez başını önüne eğip kaldırarak hapsirdi, aynı anda sağ kulağı cınladı. 'Arif andı!' Kesildi cınlama. Gene yaşlılık yokuşunu tırmandığını düşündü. Günden güne dengeler, uyumlar, duygularındaki çılgınlıklar, azaltıyorlardı etkilerini. 'Ama ben bir delikanlı gibi hissediyorum kendimi.' Akşamki etli türlüyle makarnayı sindirememişti, üstüne içtiği dilini gıcıklayan sodalı ayran, midesindeki zehiri ağzının duvarlarına sıvamıştı. Bu çirkinlikten tiksindi, bol suyla duvarlardaki sıvayı eritti, tükürdü, bir daha, bir daha tekrarladı, boğazına kadar indirerek gargara yaptı boğulan insan sesleriyle. Ellerini, yüzünü iyice sabunladı, yıkadı, (Mayıs suyu) dediği diri sudan bir bardak içti aç karnına. Bu suda yeniden doğuşun, yeniden üretime geçişin gücü varmış gibi geliyordu ona.

Salonun iki penceresini açtı. Çiçek, yaprak, toz, kömür dumanlarından arınmış gökyüzü ve ilkbahar kokulu Mayıs havasını ciğerlerine çekti gözlerini yumarak. Sevinçlerin, tadların heyecanlı, telâşlı kuşlar gibi içinde pırpırlandığı anlarda böyle davranır, erinçlerin dalgalanma ve yükselişlerini hazırlayan olayların başlangıçlarını eşeleyerek insandan çok üstün bir yaratığın kimliğine bürünürdü. Karısı da güvenin, özverinin ağır bastığı bir teslimiyetle dolgun vücudunu kollarına bırakırken, sevişmenin sarsıntısıyla titrerken, yumardı gözlerini. Dilek de dudaklarını öptürmeden önce ve öptürürken yapardı aynı şeyi; pembemsi, saydam gözkapaklarının bir nabız atışı hızıyla seyirdiğini, o incecik mavi damarların ürpertiğini görmüştü kaç kez. Kör bir adam, bastonuy-

la yeri yoklaya yoklaya yürüdü belleğinde. Korktu. **"Tanrım bu durumumu değiştirmeden öleyim!"**

Sabahın erken saatleriydi ama sokak, kedisiyle, köpeğiyle uyanmıştı. Öğle kalabalığına benzeyen bir kalabalık vardı ortalıkta. Aşağı yukarı gidip geliyorlardı; balkonlarda çay içiyorlardı, yarenlik ediyorlardı, evlerinin önünü süpürüyorlardı Adnan'ın kulaklarına ulaşan ayak sesleriyle, konuşmalarıyla, gü-rültüleriyle. Kimi vakit söyleşiyi koyultup dalgınlaşınca ve bu dalgınlıklarının zarlarını taşıtların uyar-maları yırtınca ürküyor, yana çekiliyorlardı ve klâk-son çalan aracın arkasından söğüyorlardı.

Amerikan Büyükelçisi Komer'in otomobilini yakanlardan ya da o tip olaylara karışanlardan birisi olduğu söylenen ve işkence sırasında deliren dün'ün harika öğrencisi Ertan çıktı evden, bir sigara yaktı. İncecik, kolları düğmeli beyaz bir gömlek, eski bir kot pantolon giymişti. Parmakları yamru yumru çıplak ayaklarında plâj tokyoları vardı. Uzun saçlı başını sallayarak, hafifçe gülümseyerek ve kendi kendine bir şeyler mırıldanarak iri adımlarla yürüyordu. Zayıf gövdesi ve zayıf yüzüyle son günlerini yaşayan bir kanserliyi andırıyordu. Sermet apartmanının yedi sekiz yaşlarındaki üç afacan çocuğu üstüne atılırcasına koşunca Ertan korktu, geriye çekildi, «Yapmayın, yapmayın!» diye yakardı, onlardan gelecek tehlikeleri önlemek istercesine sağ kolunu ileriye uzattı.

Çocuklar bu başarılarına katıla katıla güldüler.

Altıncı kattaki onbir numaralı dairenin penceresinden sarkan doktor Engin Bey'in sinirli karısı Tomris Hanım, bağırıp çağırmaya başladı. «Ayıp, ayıp, hasta bir insanla alay etmeye utanmıyor musunuz? Anneleriniz sizi öyle mi terbiye ediyor?» Amacı, ço-

cukların annelerini kışkırtmak, bir güzel azarlamaktı ama sesini işittikleri halde hiçbiri kendisiyle tartışmaya girmeyi göze alamadı, perdelerin arkasından bakmakla yetindiler.

Pehlivan yapılı, göğsünü şişirerek dolaşan Fikri Bey, altmış yaşındaydı ama kırk yaşındakiler gibi güçlü kuvvetli ve zindeydi, seksen kiloluk iki delikanlıyı -ih demeden- kaldırıyordu. Bir korku filminin kahramanı gibi pozlar veriyor, çevresine dehşet, nefret saçan gözlerle bakıyordu. Onunla gözgöze gelenler ya da gelme talihsizliğine uğrayanlar, paniğe kapılıyor, bir takım delici sorularla karşılaşmamak ve zor durumda kalmamak için uzaklaşıyorlardı. Fikri Bey, onları kaçırttığından ötürü yengi kazananların gururlu tavrıyla sağ kaşını kaldırıyordu. Bu topçu emeklisini kimse sevmezdi. Hele esnaf, yılmıştı ondan... dükkânlarına ayak bastığı günlere lânet yağıdırıyorlardı; denemişlerdi çünkü, Fikri Bey, selâm bile verse işleri bıçak gibi kesiliyordu. Ama hiçbiri, «Dükkânıma gelme, uğursuzsun!» demek cesaretini gösteremiyordu kendisi gibi iri yarı Lâz fırıncıyı bir yumrukta bayılttığına tanık oldukları için.

Fikri Bey, yüreklerini daralttıklarının düşündüklerini, tasarladıklarını umursamadan bastıra bastıra tütün doldurduğu piposunu yaktı, alevli kibrit çöpünü cakalı cakalı bir iki kez salladıktan sonra fırlattı ve düşüp söndüğü noktaya küçümseyerek baktı.

‘Sadist budala!’

Camın birisini kapadı, yatak odasına döndü ‘Biz uyurken inşallah pencereden hırsız girmez!’ düşüncesiyle. Göğsü inip kalkmasa «Ölmüş bu.» diyeceği karısının yanına uzandı. Deminden beri algıladığı, duyumsadığı, gördüğü, anımsadığı her şeyi yeniden

yaşıyordu. Uyku, uzaklarda bir yerdeydi, kitap okursa belki bir saat daha bilinmezliklere karışır, dünyadan silinirdi. Ama kitapların çoğu insanların parçalanamayan karanlıklarını, içlerinde ve dışlarındaki hapishanelerin beslendiği yaşam kaynaklarını anlatıyordu. Birden kunt duvarlı, telörgülü, nöbetçili, jandarmalı, gardiyanlı, mahkûmlu gerçek hapishanenin buz gibi yapısı canlandı gözlerinin önünde. Kişinin, kendi cinsini, çıkarlarına ve vücuduna zarar verdiği için cezalandırmak amacıyla icat ettiği bu rezil mezarlıktan, nefreti de aratan bir şiddetle tiksiniyordu. Yanından yöresinden geçmek şöyle dursun adı söylendiğinde ya da okunduğunda tüyleri diken diken oluyordu. Ve cezasını tamamlayan birisiyle karşılaştığında, fezadan dünyaya inenlere gösterilen acayip, hasta ilgiyi gösteriyordu. Yüzünü, sözlerini, davranışlarını, hapse düşmeyenlerle aralarındaki farkı, ortaklığı dikkatle inceliyor, yüreğini delirten sonuçlara varıyordu. İnsani özünden sökülüp başka, yabancı bir yaratığın özüyle birleştirilen, herkesle birlikte yaşamaktan alıkonulanlar... suçluların, suçlananların serüvenlerini acı, öfkeli, isyankâr bir dille sergiliyor ama bir daha eski kişiliğine dönemiyordu.

Adnan'ın tanıdıklarından, arkadaşlarından en az otuz kişi hapishanede yatıyordu.

Belki bir gün onu da hapsederlerdi.

Pusa benzeyen bir hava göğsünü tıkadı, soluğunu kesti.

Üç aylık bir cezaya çarptırılan amcasının oğlu Şerafettin'i (bir mühendisi, bir mağazayı dolandırmıştı) ilk kez ziyarete gitmişlerdi Şerafettin'in karısı Emine ve Feride'yle. Yolda, anlatılması güç bir heyecanın, anlatılması güç bir tedirginliğin tutsağıydı. Olağan koşullarda rahatça konuştuğu, kimi özelliklerinden ötü-

rü ilginç bulduğu, kimi çocuksu edimlerine yürekten güldüğü, ilişkilerindeki içtenliği eşit bir biçimde bölüşmeye çalıştığı Şerafettin, bu çirkin olayla birlikte kıyasıya eleştirdiklerinin, ilgi alanının dışına sürdüklerinin arasına katılmıştı. Ama yargılarında insafı elden bırakmamalıydı; belki de üstesinden gelinmeyecek bir durum böyle bir yanlışlığın çukuruna itmişti, belki de güvenmenin kurbanıydı. Bu olasılıklara verilecek bütün yanıtlar doğru olabilirdi ama ortada yadsınmayacak bir gerçek vardı. Şerafettin hapisteydi. Karşılaşınca ve gözleri sayısız duyguların yansımalarıyla bulanıklaşınca ne diyecekti? Nasıl davranacaktı? Sinirleri gergindi. Çeşitli durumların görüntüleriyle, düşünceleriyle savaşıyor ama zihnini rahata kavuşturacak, erinci egemen kılacak bir karar veremiyordu. En iyisi, şu anda içinde kargaşa yaratan öğelerin çözümünü, görüşme dakikasına bırakmalıydı.

Gene de, dolandırıcı Şerafettin değil de kendisiymiş gibi utanıyordu.

Kıymalı börek, kuru köfte, fıstıklı baklava ve elma götürmüşlerdi. İlgililer, yiyecekleri paslı, mikroplu, binlerce hastalıklı parmağın değdiği bıçaklarla parçalamışlar, elmaları, köfteleri doğramışlardı. «Ne yapıyorsunuz? Bunlar yenir mi artık?»

«Mecburuz. İçlerinde esrar, eroin olabilir.»

Yüzü sararmış, bu tutumu insanlık dışı bulmuştu ama sesini de çıkaramamıştı.

Yakınlarıyla görüşme zamanının bir an önce gelmesini sabırsızlıkla bekledikleri kıpırdamalarından, yerlerinde duramamalarından, sık sık saatlerine bakmalarından, boyuna oflamalarından, boyuna sigara içmelerinden anlaşılan kişilerin oluşturdukları kuyruğa sokulmuşlardı. Herkes, omuzuna astığı tüfeği sün-

gölü bir jandarmayla beli tabancalı bir gardiyanın nöbet tuttuğu kapıya bakıyordu.

Gecekondü bölgelerinin, kırsal kesimin kadınları, başörtülü, mantolu, kara çarşafli, şalvarlı, etek pantolonlu, hırkalıydı. Boyunlarında altın dizileri, kollarında bilezikler şangırdıyordu. Acılara doymuş, bir sürü kuşkudan, kaygıdan sıyrılmış gibi vurdumduymaz bir tavırları vardı. Görecekleri kişileri unutmuş gibi davranıyor, gözleri birilerini arıyor, içtenlikle ya da alayla, küçümsemelerle gülümsüyorlardı. Bakışlarını çoğaltıyor, uzatıyor, bazı erkeklerle açık açık ilgileniyorlardı. Kötü yola düşenler ile kötü yola düşme adayları dikkatleri çeken bir biçimde giyinmişler ve boyanmışlardı. Bakışları çağırıcı, sözcükleri argoydu, beğendikleriyle fiyatta uyuşurlarsa hemen yatacaklarmış gibi bir izlenim uyandırıyorlardı. Şakur şukur seslerle çiğnedikleri sakızlardan ürettikleri beyaz ve yapışkan balonları - pat pat - patlatıyor, sigara içiyorlardı. Hepsinin yüzü orospuydu. Aile kadınları, ağızlarındakileri tüketmeden yeni yiyecek isteyen kirlili, sümüklü, giysileri yamalı, aksi, huysuz, ağlayan çocuklarını kucaklarında hoplatıyor, ellerinden tutarak gezdiriyor, tatlı tatlı bir şeyler anlatıyor, kedileri, jandarmaları parmaklarıyla gösteriyor... ağlamalarını inatla sürdürenleri tokatlıyorlardı.

Bazı kadınlar, güçlkle yürüyen ikibüklüm anelerini, ninelerini kapıya yolluyorlar, nöbetçiye, gardiyana yalvartarak girmelerini sağlıyorlardı sıraları değilken. Bu, kurnazlığı iyi kullanma sonucu kazanan yeni çoklarını kızdırıyordu. Nöbetçiye, gardiyanı adam kayırmakla, hakları çiğnemekle suçluyorlardı. O kadınlarla aynı düzeyde olan erkekler (bıyıklı, kasketli, gocuklu, çizmeli, tesbihliydi. Ağızlarından başka gözleri de ikinci bir ağızdı sanki ve bağırarak

için açılmıştı) sigaralarını tütürürken, zincirleme olaylı kavgalardan, gözdağı verdiklerinin korkularından, güçlerinin karşısında dize gelenlerden... unutulmayacak yiğitliklerden, yıldırtdıkları kişilerin onursuz yaltaklanmalarından... övünen bir anlatımla söz ediyorlardı. Göğüslerini şişiriyorlardı, altın dişlerini gösteren kaba kahkahaları savuruyorlardı, bıyıklarını kabadayıca buruyorlardı. O anda hepsi de, kendilerini hapse atacak suçları duraksamadan işleyebilecek bir konumdaydılar.

Derken, mahkûmları anımsıyor, onlar hakkında konuşuyorlardı. Savunuyorlardı. Suçu başkaları işlemiş, onların üstüne atmıştı; yanlışlıkların, iftiraların ve -kaderin- kurbanıydılar. -Dayıları- olsaydı, varlıklılar gibi sağa sola rüşvet dağıtır, bir gün bile ceza yemezlerdi.

İki yüzlü, saldırgan, yaltakçı, dalkavuk, korkak, mert, özverili, zalim, gaddar, yiğit, cesur, bilinçsiz, yardımsever, bencil bir topluluktu, ama onlara da güveniyorlar, onları da seviyorlardı; onların da yaşam öyküleri, akıllara durgunluk veren olaylarla yüklüydü. İyi giyimli, bilginin, uygarlığın yüzlerinde ve davranışlarında iz bıraktığı, konuşmaları düzgün, gülümsemeleri, devinimleri incelikli, belli bir düşünce düzeyine erişmiş aydınlara, düşmanca duygular beslediklerini sezdirircesine bakıyorlardı. Oysa düşmanca baktıklarının çocukları, kızları, yakınları, onların insanca bir düzene kavuşmaları ve o düzende eksiklikleri giderilmiş mutlu bir insan olarak yaşayabilmeleri için savaşmışlar, ölmüşler, hapse girmişlerdi. 'Bu da bir terslik. Kurtarmak istediğim beni öldürmek istiyor. Öyleyse kalabalıkların, aydınları tedirgin eden durumlardan kurtulmak gibi bir amaç-

ları yok. Demek ki biz, onların adına böyle düşünen yalnızlarız.'

Emine, kocasını göreceği an yaklaşıncaya yaşla dolan gözlerini siliyordu. Feride, ağlayarak kendisini herkese gösteren ve acındıran Emine'ye içerliyordu.

Telörgülerin arkasındaki toprak yolda tezgâh kuran satıcılar, görüşmecilerin gereksinimlerini karşılıyor, simitleri, çekirdek külâhlarını, sigaraları, kır çiçeklerini, kolonya şişelerini uzatıyorlardı geniş aralıklardan.

Kızı az sonra salıverilecek orta yaşlı bir kadın, yanındakilere ders verircesine konuşuyordu. Sanki anlattıklarını anlatmazsa, içinde birikenleri dinleyenlerin kulaklarına ulaştıramazsa, burada bulunmasının nedenlerini açıklayamadığı için acılarla kıvranacaktı. Bu birbuçuk yılda kızını düşünmediği, anmadığı bir saniye yoktu; evde, sokakta, konuklukta onun varlığını varlığında taşımış, bütün vücudunu ve eylemlerini yansıtan yüzlerce fotoğrafını gözlerinin önünden bir saniye bile ayırmamıştı. Kızı erdemliydi, karakter sahibiydi, iyilikçiydi, kimsenin işine burnunu sokmazdı. Allah herkese öyle bir evlât vermeliydi ama oğulları hakkında aynı şeyi söyleyemezdi. Çünkü bencildiler, saygısızdılar, vicdansızdılar, kötüydüler. Uzun yıllar önce Almanya'ya gitmişler, çalışıp çabalamışlar, üç arsa, üç dükkân, dört daire satın almışlardı. Kocasını şubatta Belgrad yakınlarındaki bir otomobil kazasında ölmüştü Türkiye'ye dönerken. Cenazesini Ankara'ya binbir güçlüklerle getirmişler, Asri mezarlığa gömmüşlerdi. «Neler çektim neler...» Başını kahırlı kahırlı salladı. «Başıma bu belâlar gelmeseydi hiç böyle çöker miydim?» Bu -çökme- sorununu belirtirken durumunu, görünümünü eleştirmeye yelteneceklerle karşılık vererek yanlış davran-

mamalarını, yanılmamalarını sağlamak istercesine çabalıyordu. Gerçekten de iri yeşil gözlü, yuvarlak pembe yüzlü (çizgiler çoğalmıştı) bakışları etkili, alımlı bir kadındı ama bu - etki kaynaklarını - kuruturcasına kendini kapıp koyvermiş gibi bir havaya girmişti. Anlatıyordu. Sesine kızgınlık egemendi şimdi.

Nihal okuldaydı. Evde kırk derece ateşle - kara kayıp bir biçimde - yatıyordu. Küçük oğlu Şaban (ötekiler cenazeden sonra Almanya'ya gitmişlerdi) bir şeyler söylüyordu, ağlıyordu, yakarıyordu... arkadan da bir takım kâğıtları imzalatmıştı. Sağlığına kavuşup ayağa kalktığında büyük bir felâketin haberiyle altüst olmuştu. Şaban, akli başında değilken imzalatmıştı vekâletnameye dayanarak Marmaris'teki arsayı, Demetevler'deki daireyi satmıştı. Polise bildirmişti durumu ama polis bütün aramalarına karşın bulamamıştı. Derken bir gün, gazinolarda eğlenirken hiç tanımadığı bir sarhoş tarafından bıçaklanarak öldürülmüştü. «İyi oldu alçağa, yoksa ben gebertecektim!»

Ama kızının suçuna, neden hapis yattığına hiç değinmedi. Ansızın gülümsedi, ortalıkta dolaşan çocukları kucakladı, okşadı, simit, dondurma ve çekirdeklerle sevindirdi.

Bektaşî bıyıklı bir baba, (ellibeş yaşlarındaydı) sigaraları Sivas işi işlemeli ve upuzun bir çubukla içiyordu. Gözkapakları -körmüş gibi - hep kapalıydı, gözleri görünmüyordu. Ağzından sakın, heyecansız bir sesin eşlik ettiği sözcüklerle, bol bol duman çıkıyordu. Pusu kurup tabanca tehdidiyle paralarını almak isteyen üç kişiyi ağır yaralayan oğluyla övünüyordu. Yalnız o aşağılık herifler, Ali'nin salıverildiğini öğrenirlerse rahat bırakmazlardı. «Bir dakika bile ya-

nımdan ayırmayacağım oğlumu. Ya öleceğiz, ya öldüreceğiz!»

Sarkıntılık eden eniştesinin başını baltayla ikiye bölen kadının kocası, karısının acı öyküsüyle başlayan depremin izlerini, vaktinden önce ağaran saçlarında, solgun ve süzölmüş uzun yüzünde, kahverengi gözlerini buğulandıran hüznölü bakışlarda taşıyor, hafif hafif öksürüyordu. Bayram alanına götürürcesine temiz pak giydirdiği altı yedi yaşlarındaki üç kızının sarı saçlarını özenle tıyor, eteklerini çekıştırıp buruşukları düzeltiyordu. «Kapıdan çıkar çıkmaz - annecim, çok özledik seni, çok seviyoruz - diyeceksiniz. Tamam mı?»

«Tamam!» dediler ve başlarını eğdiler.

«Sen gülleri vereceksin annene!» dedi on yaşlarındaki oğluna.

Gökyüzü aydınlıktı. Şurda burda bir iki dağınık bulut oraları lekelemiş gibi duruyordu.

Gürültü, gürültü yapanları tedirgin ediyordu. Hepsinde belli belirsiz bir ürkeklik, bir çekingenlik, gizlenemeyen bir takım utançların ipuçları vardı. Şimdi hapishane duvarının dibindeyken az sonra kapıdan içeriye itileceklermiş gibi kaygılarla savaşıyorlardı. Telâşlı, korkuları, kızgınlıkları bastırmaya yönelik sözcükler, anımsanaçak, belleklerde kendilerini yaşatacak nitelikte değildi; bulanık, yüzeysel, işlevsiz sesler topluluğuydu, birbirlerinin yüzlerine, kulaklarına çarpıp düşüyordu toprağa ya da dumanlara karışıyor, bilinmezliklerin derinliklerinde eriyordu. Özellikle kuyruklarda bekleyenlerin yarattıkları sözlerden birkaçını «Getirin, ödüllendirileceksiniz» deseler hiç kimse iki dakika önce yoklara akarak bir samanyolu oluşturan sözcüklerin bir tekini bile yakalayamazdı hemen unuttukları için.

Çocuklar mızırdanıyordu. Çoğunun uykusu, çişi gelmişti. Kimileri altlarına pislemişti, yüzleri buruş-turan, burunları tutturan, birkaç metre öteye kaçırtan iğrenç kokular salıyorlardı.

Feride, bir yandan Emine'yi avutuyor, bir yandan da bu davranışını düşünüyordu. Aile içinde ilginç bir yerdedi. Kocalarını, karılarını, akrabalarını, çocuk-larını yitirenleri; hasta sahiplerini, başlarına kötü bir iş gelenleri avutmak, acılarını hafifletmek, ilgilerini olayların odak noktalarından başka zeminlere kay-dırmak görevi onundu. Bu görevi öylesine benimse-miş, bu durumlarda nasıl davranılacağı konusunda öyle ayrıntılı bilgiler edinmişti ki o durumlarla kar-şılaşır karşılaşmaz hiç şaşkınlık belirtisi göstermiyor, dinleyenlere ezberlenmiş gibi gelen ama aslında ken-diliğinden doğan sözleri bir çırpıda sıralamaya ko-yuluyordu. Ama Feride'nin en kızdığı şey, avutulma-yı bekleyen kişilerin içtenliğini gereğince değerlen-dirememeleri, dediklerini tartışmalarıydı. O zaman da uzaklaşıyordu yanlarından. Bir de bu -acılıların-çoğu sahtekârdı, ikiyeüzlüydü ya da tutarsızdı. Üzül-dükleri, onlar için yanıp yıkıldıkları kişiyi, kişileri, birden karalamaya başlıyorlardı. Özveriye değmezmiş de... Emine de öyleydi, onurunu yaralayan adamı gök-lere çıkarıyor, savunuyor, bir dakika geçmeden yük-selttiği noktadan uçurum derinliklerine benzeyen de-rinliklere yuvarlıyordu en ağır suçlamalarla.

«Mademki kızılıyorsun, ne diye geldin buraya?» dedi Feride.

«Ne yapayım, gelmesem herkes ayıplar.»

«Sen herkes için mi yaşıyorsun?»

«Yaşamıyorum ama...»

«Boşan öyleyse!»

«Nasıl boşanırım? Çocuklarımla babası, benim kaderim bu, çekeceğim, katlanacağım!»

«O vakit de dırdır etme, aleyhinde konuşma! Sus!» dedi Feride, çevresindekileri nefretle süzdü. Arkasında dolanan, dikilen, yanından, önünden geçen kadınları, kızları, çocukları, kendisine sürtünmemeleri, giysilerini kirletmemeleri, bit, pire bulaştırmamaları için dikkatle izliyor, sinirlendikçe sinirleniyordu. Sonra da kocasının bu yüz kızartıcı duruma düşmesini engelleyemeyen Emine'ye çatıyordu. Azarlıyordu.

«O halıları, televizyonları, müzik setini, altınları, çamaşır makinesini nasıl aldığını sorsaydın, sözünü biraz dinletebilseydin kocana, bütün bunlar başına gelmezdi.»

«Benim ne günahım var?» dedi Emine.

«Senin günahın boyuna bir şeyler istemek, isteklerine gem vuramamak, gösteriş budalası olmak.»

«İyi, iyi, şimdi de hakaret et bakalım.» dedi Emine kırılgan bir sesle ve ağırlarına burnunu çekti bir iki kez. «Ben zaten...»

«Hakaret az bile. Sen benim kardeşim olsaydın evire çevire döverdim.» dedi Feride.

Kaygıların tutsaklığından bir gülümsemeyle kurtulan Emine, «Döv de rahatla bari!» dedi.

Emine'nin ağlarken gülmesini, yağmur yağarken güneşin görünmesine benzeten ve bu vurdumduymazlığına fena halde öfkelenen Feride, dişlerini gıcırdattı, başını yanlara salladı. «İnsanı delirtirsin sen!» Kendisi her şeyi ince eleyip sık dokurken, yaşamın tanıdığı ve tanımadığı bütün anlarında, olası tehlikelerle karşılaşacağını düşünerek bir takım hesaplar yaparken Emine, sanki sorunsuz bir dünyanın üyesiymiş gibi boşlukta yürüyordu. Bir sürü insanla birlikte olayların, durumların doğal akışına bırakmıştı

her şeyi. Titiz değildi, tutumlu değildi. Sular kesilir kaygısıyla, aktığı günler, kap kacağı, küveti doldurmazdı, çamaşırlar beklerdi, bulaşıklar kokardı. Gebe kalırsa kalırdı ve gebe kalmamak için bir takım çarelere başvurmaz, bir takım önlemler almazdı. Bir kezinde dayanamamış, kızgınlıkla sormuştu. «Seni ilgilendiren, bağlanacağın bir şey yok mu bu dünyada?»

«Amaaan, herkesler gibi yaşayıp gidiyorum işte. Çocuklar büyüsünler, evlensinler, hastalanmayalım... daha ne?»

«Olmaz ama, bir şeylere tutunman, bir şeyleri benimsemen gerekir. Ot gibi yaşamamalı!»

«Aldırmaaaa! Hem sonra bu ölümlü dünyada kendini harabetmeye değmez.»

«Pes vallahi!» diye bağırmıştı Feride. Şimdi de ona duyduğu öfkeden ötürü tir tir titriyordu. Bu iş bir an önce bitse de evine dönseydi, buradaki can sıkıcı tabloları unutmaya çalışsaydı. Böyle sarsıntılı bir durumda Emine'nin bir dayanağa gereksinimi olduğunu, zayıflıktan güçlülüğe ancak kendi yüreklendirmesiyle geçebileceğini düşündüğü için hapishaneye gelmeyi kabul etmiş, kocasını da zorlamıştı. Oysa şimdi bin pişmandı. Özellikle köylülerin, esnafların, yoksulların, serserilerin, işsizlerin karmakarışık kimliklerinden bezdirici örnekler verdikleri, iç ve dış dünyalarındaki çelişkilerle yüklü acı fışkırtan kaynakların, dalgalı ilişkilerin ortaya konduğu; canavarlıkların, alçaklıkların, gülünçlüklerin, ilkelliklerin ve beyin çatlatan korkunç yalnızlıkların, zavallılıkların sergilendiği karakollara, mahkemelere, hastanelere ve hapishanelere gitmek istemezdi zorunlu kalmadıkça ya da bir 'rica'yla sürüklenmedikçe. Çünkü en aşağı koşulların da aşağısında köleler, tutsaklar gibi yaşa-

maya itilenlerin konuşmaları, gülmeleri, tutumları, davranışları... masalsı serüvenleri, bitmez tükenmez kavgaları, bitmez tükenmez davaları, bitmez tükenmez sorunları, bitmez tükenmez kaygısızlıkları, bitmez tükenmez sorumsuzlukları, akılları durduran bilgisizlikleri bunaltırdı ruhunu. En gölgeli, en yararsız bir yanını bile kirletmeden hep yücelerde tutmayı amaçladığı benliğinin yediği bu manevi tokatların etkisinden günlerce kurtulamazdı. Her an anımsardı ve anımsar anımsamaz da bunalırdı, başı dönerdi, gözleri kararırdı, söyleyeceklerini unuturdu, işlerini aksatırdı, görevlerini savsaklardı. Bilinçsizce gezinirdi sevgisizliklerin, güvensizliklerin boşluklarında. Ve boyuna düşlerinde görürdü onları, çılgınlarla uyanırdı. Başını ellerinin arasına alır, mırıldanırdı. «Yüzyılımızda bu cehenneme nasıl katlanılır?» Adnan, bu soru'nun karşılığını, bütün gerçekleri sıralayarak açıklardı. Adnan'a hak veriyordu, dediklerini onaylıyordu ama duygularının beslendiği kanlı bataklığı kurutamıyordu.

Gene de acıyordu Emine'ye.

Adnan, tatlı, sevecen gülümsemelerle Feride'nin kızgınlığını azaltmaya, kuyruktakilere yönelttiği ilgisini dağıtmaya çalışıyordu.

Bir birlikteliği, bütün gereklerini yerine getirerek eksiksiz yaşamaya çabalayan karısının bu birliktelikteki konumuna çok büyük önem veriyordu Adnan. Öyle ki, kendini önce karısı, sonra da başkaları için yaşayan biri diye tanımlayabilirdi. Ömrünün yüzde doksanını karısı ve karısının istekleri dolduruyordu. Yüreğini, düşüncelerinden sızan sıcaklık ısıttı, hayallerini coşturdu birden ve bilmediği, görmediği mekânlara koşturdu. Oralarda Feride'yle bütünleşmiş, tek bir varlığa dönüşmüş, birbirlerinin ruhları-

nın derilerini giymişlerdi ama kimi vakit gerçek yaşamdaki gibi iki ayrı yapıdaydılar ve iki kişi olarak yürüyorlardı ayak izlerinin, gölge izlerinin, söz izlerinin, bakış izlerinin, şarkı izlerinin bulunduğu yollarda. O izlere basarak, o izleri yapan gövdelerinin ağırlıklarındaki canlılığa canlılık katarak henüz adlandıramadıkları serüvenlerinin tarihini yazan uzun ve bitek sokaklara atlıyorlardı. Ve geçmişteki ilişkilerin biriktirdiği resimleri, uyumları birleştiren olaylara bağlı izlenimleri, gözlerindeki gizli patlamalarla toparlanmaları, düğümlemeleri, sevinçlerle mutlulukların saçtığı kıvılcımları, yüzlerinde çoğalan kahkahaların yarattığı titreşimleri anımsıyorlardı. Ve yeniden insanlaşıyorlardı.

Heyecanlıydı. O yanındayken sevgisi, yalnızlığını ve tekliğini kalabalıklaştıran sevgiler doğuruyordu boynuna. Ve binlerce sevginin her yanından fışkırdığı bir güçle kucaklıyordu Feride'yi. Şimdi, yatak odasına girmeliydiler, o, ağır ağır ve yaşayacağının tadına o anda vararak soyunmalıydı. Ansızın bağırdı. «Saatlerce de beklenmez ki kardeşim!»

Feride üzüldü. «Keşke gelmeseydik!» Adnan'a, dizine dayadığı başını okşarcasına baktı. Adnan, bu bakışından cesaret alarak kaşlarını kaldırıp indirdi ve Feride'nin çok iyi tanıdığı bir durumu anlatmaya çalıştı. Feride'nin yüzü sanki gülümsemeden çıkan bir renkle kızardı, gözlerini kapattı, açtı, kirpiklerini oynattı, ayıplarcasına alt dudaklarını dişledi.

Adnan, bir sigara yaktı.

Açıkgözler, bir takım iğrenç oyunlarla yanlardan kuyruğa sızdıkları için sıra bir türlü dürüst davrananlara gelmiyordu.

Adnan, sinirlenmenin bir şey kazandırmayacağını bildiği halde sinirlenmesini önleyemiyor, sigarasının

dumanını - düşman ordaymış gibi - ciğerlerine hınçla çekiyordu.

Belli aralıklarla gevrek kahkahalar atan ve devinirken bir takım acayip görüntüler yaratan kırk-beş yaşlarındaki sivri yüzlü, modern bıyıklı tombul adam, Gırgır dergisinin en sulu köşesinden fırlamış biriydi sanki, ona göre dünyada ciddi, kaygılanacak bir şey yoktu galiba; buraya da görüşeceği kişiye bu gerçeği anlatmak, kahkahalar armağan etmek, dayanılmaz durumunun ağırlığını biraz olsun hafifletmek amacıyla gelmiş gibiydi.

Telörgülerin altındaki gecekondumsu evlerinin önünde kümelenmiş başörtülü, hırkalı, basma entarili, şalvarlı, boyunları, ağızları, kolları altınlarla bezeli, çok çocuklu, şişman, kalın; sütyensiz iri memeleri, gebeymiş izlenimini uyandıran kocaman karınlarına doğru sarkmış - mahalle - kadınları, rengârenk yün ipliklerle örgü örüyorlardı bakalit şişleri ustalıklarla kullanarak. Bir yandan da sanki on-onbeş metre ötedeki görüşmecilerin işitmelerini istercesine yüksek sesle konuşuyorlardı. Heyecanlı, çapraşık, bıçaklı, tabancalı, baltalı, öykülerin irkiltici bölümlerini sergiliyorlardı. Anaçlar, feleğin çemberinden geçenler, utanmayı, sıkılmayı yitirenler, ayrı bir topluluk oluşturan genç kızlarla yeni gelinlere açık saçık sözlerle takılıyorlardı ve onları birbirilerine, önlerine baktırıyorlardı. «Ne var bunda?» dedi erkek sesli ve orta yaşlı bir kadın. «Olan bir şey bu. Kocan üstüne binince utanmıyorsun da ben söyleyince mi? Ha, ha, ha!..»

Ötekiler de güldüler.

Hapishaneyle ve bahçeyi dolduran kalabalıkla hiç ilgilenmiyorlardı.

Mezarlıkların bitişiğinde oturup her gün tanık

oldukları ölü gömme törenlerine ilkin alışamayanlar, yadırgayanlar, hatta korkanlar ama sonra kanıklayanlar, bu durumu yaşamın doğal bir uzantısı olarak benimseyenler gibi duyguları nasır bağlamıştı herhalde... Şimdi günü kendi sorunlarıyla doldurarak bir an önce tüketmeye çalışan bu kadınların, çocuklarının, kocalarının, kardeşlerinin düşlerini merak ediyordu Adnan. Mahkûmlar, gardiyanlar, jandarmalar, ölüler, idamlıklar ve yaralılar, bir takım serüvenlerle baştanbaşa kaplıyordu düşlerini mutlaka. Birden kaygılandı. Burda doğan çocukların çoğu büyüyünce yapacakları bir takım yanlışlıklar yüzünden hapis-haneye düşeceklerdi. Bir sigara yaktı. Menekşe renkli şalvarı kırmızı beyaz çiçeklerle donatılmış, gür, siyah saçları sırtını döven iri gözlü, etli dudakları boyalı, genç bir kadın kiremitleri yosunlu damda, saçağa yakın bir çizgide dikkatle yürüyor, bir şey ararcasına aşağıya, karşıya, yanlarına bakıyordu. Derken aradığını bulmuş gibi çömeldi, öne doğru eğildi, usul usul emekledi ve kırık kanıdını sürükleye sürükleye kaçmaya yeltenen güvercini, sinsi adımlarla ilerleyen tekir kediye kovalayarak yakaladı, devindikçe titreyen memelerinin arasına bastırdı, başını okşadı sevecenlikle, gagasını öptü. Kedi, bacanın yanında durmuş, ateş renkli gözlerle güvercine bakıyor, dilini çıkararak yalanıyordu.

Kadın, arkasını dönerek merdivenden inerken kalçalarının yuvarlaklığı Adnan'ı etkiledi. 'Kocası da en çok kalçalarını beğeniyordur.' Kapı kapanıncaya kadar izledi ve o anda burnuna taze pişmiş kuru fasulye kokusu çarptı. Yutkundu birkaç kez, ağzının içi damaklarından sızan iştah sularıyla ıslandı. Fokur fokur kaynadığını hayal ettiği tencereden pembeleşmiş ve yumuşamış taneleri tabağına boşalttı, ka-

şıkladı istekle. Feride'ye, «Bir kuru fasulye pişirelim mi, ne dersin?» demeye hazırlanırken onun Emine'yle birlikte hapishaneye girdiğini gördü. 'Etli bir fasulye, bir de domatesli pilâv. Ooooh, yeme de yanında yat! Kîm uydurmuş bunu? Yemeden yanında yatılır mı? Yedikten sonra yatılır aslında ve hep yemek için yatılır.' Yatma isteği bir elektrik ışığı gibi beyinde çatırdadı, öteki istekleri sildi süpürdü. - Yatalım - sözcüğünü kullanmadan yatacaklarını birbirlerine ileten bakışlarla, davranışlarla üstlerindeki, vücutlarında yoğunlaşan tadların dürtmesiyle çabuk çabuk çıkarmalıydılar. Perdeleri çekilerek loşlaştırılmış odada yüzyüze uzanmalıydılar yatağa ve dudaklarını parçalarcasına öpüşmeye başlamalıydılar...

Annesine sert karşılıklar veren kızın çığlığı ürküttü Adnan'ı. Boğazındaki yüz tonluk silindirler tarafından çiğnenmiş gibi bir ezilmeye, bir yakarma, bir imdat anlamıyla yüklüydü kızın sesi. Bu ses, kişinin içsel evrenindeki bütün yaşamları, bütün güzellikleri kuruturdu. Bu sesin sahibiyle sevişemezdi Adnan. O, «Senin için çıldırıyorum.» sözlerini mırıldanırken bile bağına hançer saplanmışçasına acı duyar, «Kurtarın beni bu kadından!» diye bağırdı. Nefretle baktı kızı. 'Hayallerimin canına okudun orospu!'

Ziyareti tamamlayan Feride de Emine de ağlıyordu. Sokuldu yanlarına, hiçbir soru sormadan kucakladı ikisini. Karısı göğsüne kapanarak, Emine de sağ omuzuna başını koyarak iyice boşaldılar... Adnan, böyle bir manzarayla karşılaşacağını aklının kıyısından geçirmediği için nasıl davranacağını, nasıl avutacağını kestiremiyordu. Bir süre bocaladı, bildiği birkaç ilgilenme yönteminden hangisini seçmesi gerektiği konusunda duraksadı. «Üzülme, her şey düzelecek.» dedi ama sanki «Ağlayın, açılırsınız.» demiş-

cesine seslerini yükselterek ağlamalarını sürdürdüler. Adnan, bu ağlama sesleriyle allak bullak oldu, kızın dikenli haykırışıyla sönen istekleri dirildi yeniden, gövdesi gerildi; Feride'yi tutkuyla okşayan ellerini başından ensesine, omuzuna, ordan beline kaydırdı, sık-tı, kulağına fısıldadı. «Seni seviyorum.» Bu sözlerle kendisini ağlatan durumdan koptu Feride ve vücudunun ağzına kadar sevişme istekleriyle dolduğunu hissetti. Yatma ortamının başlangıcında beliren kıpırtılarla haz kaynaklarındaki eşsiz nimetleri ele geçirmeye kararlı öğelerin birleşerek o çok iyi tanıdığı ol-guya doğru sürüklemesine karşı koymadı, «Hadi gidelim.» dedi heyecanla.

«Gidelim ama şunu göreyim de...» dedi Adnan. Aslında büyülenmiş gibiydi. Saatlerce burada böyle, karısını kucaklamış olarak durabilir, içinde oluşan değişimleri, duygularındaki coşkunlukları Feride'ye bakışlarıyla, davranışlarıyla aktarabilir ve onun karşılıklarıyla yepyeni bir evren yaratabilirdi. Feride, amcasının biricik kızı onaltı yaşındaki Serpil'in bir trafik kazasında öldüğünü işitince delilik krizine benzeyen bir kriz geçirmişti. Oltaya takılan balık örneği çırpınıyor, başının yarılacağını, gözlerinin patlayacağını, ayaklarının kırılacağını düşünmeden oradan oraya atıyordu kendini. Boyuna «Nasıl ölebilir, nasıl ölebilir? Hayır ölemez, yalan!» diye bağıırıyordu. Mırıltilarla, ağıtımsı yakarışlarla ağlıyor, sürekli dizlerini döğüyordu. Adnan, «Yeter canım, yeter, mahvoldun, seni seviyorum, seni çok seviyorum.» diyor, bir yandan da ağzından, burnundan, alnından, boynundan öpüyordu. Feride hiç tepki göstermiyor, boş boş yüzüne bakıyordu. Ama memelerini, bacaklarını ellemeye, öpüşlerinin sayısını ve gücünü çoğaltmaya koyulunca ağlamasını bıçak gibi kesmişti; ıslak yıl-

dızların parladığı gözlerini gözlerine dikmişti. «Soy beni, çabuk!» diye buyurmuştu. Feride, olayın dağıtıcı etkisinden hemen kurtulmak, onun yerine, onun karşıtı olan bir olayı oturtmak amacıyla didiniyor, varlığında (biriken ve) biriktirdiği tadları çılgınca devinimlerle sergiliyordu.

Belleğinin en değerli anılarından biriydi.

«Bir yere kıpırdamayın, yaşlarınızı da silin, ayıptır!» dedi Adnan, dokuz kişiyle birlikte depo kapısına benzeyen sevimsiz bir kapıdan geçerek dar, rutubetli bir koridorda ilerledi, Şerafettin'le konuşacağı vezneyi andıran ufacık, dört köşe bir deliğin önünde durdu. Gürültü korkunçtu. Ağızlar hiç kapanmıyor, bıyıklı bıyksız dudaklar birbirilerine hızla değip ayrılarak sözcükleri dışarıya atıyordu. Eller sıkılıyor, sallanıyor, bir şeyler uzatılıyor, gözler sulanıyor, ilenmeler duvarlara çarpıp ruhların sarnıçlarına damlıyordu. Mahkûmlardan en çok duyulan (Of, ah, merak etme, üzülme, ben masumum, iftira, bir dahaki gelişinde çocuğu da getir)di. Daha başka yiyecek, içecek, giyecek isteklerini de sıralıyorlardı. Yüzleri solgundu, kederliydi, az sonra patlayacak bombaydı. Ziyaretçiler, hep alttan alıyorlar, bu (kader kurbanlarını) incitmemeye özen gösteriyorlar, «Haklısın, elbet, tabii, öyle biz seni bilmez miyiz, sen bunu da atlatırsın...» diyorlardı.

Şerafettin ellerine sarıldı Adnan'ın, hüngür hüngür ağladı, «Allahım, güzel Allahım, büyük Allahım, bizi burda mı karşılaştıracaktın?» dedi.

«Ben senden utanmıyorum.» dedi Adnan.

«Ama ben utanıyorum. Birkaç aşağılık herifin narına yandım!» dedi Şerafettin, bir sigara uzattı, Adnan, «Onu cebine sok.» dedi, açılmamış bir paket verdi beş bin lirayla birlikte.

«Olmaz, alamam.» dedi Şerafettin, kendisine suç işleyeceği bir şey öneriliyormuş gibi.

«Alacaksın!» diye directti Adnan, «Almazsan darılırım!»

«Ama...» dedi Şerafettin yenildiğini belirten bir sesle ve parayı çabucak cebine soktu, sağa sola baktı gören var mı diye. Böyle davranmakta haklıydı, çünkü güvendiği, güvenmediği adamların çoğu borç istiyordu.

Adnan, beynindeki sansür kurulunun denetiminden geçirdiği, gardiyanların, tutuklu ya da hükümlü kimliğiyle ortalıkta gezinenlerin, söylenenlere dikkatle kulak kabartanların anlamamaları için kapalı bir dille konuşuyordu. Şerafettin öfkeliydi. Başına örülen bu çorap onu eşinden, dostundan, çocuklarından, akrabalarından uzaklaştırmış, onların kötü şeyler düşünmelerine neden olmuştu. Alnına uzun yıllar silinmeyecek - dolandırıcılık - damgasını vuranlardan öyle bir hesap soracaktı ki görenler, duyanlar parmaklarını ısıracaklardı. Hapishaneye atıldığından bu yana geliştirdiği, geri dönülmesi olanaksız bir karardı. Yaptıkları kötülüğün bedelini ödemeliydiler... Gelecek sefere iki paket çayla iki kutu kesme şeker getirebilir miydi? Gerçi yasaktı bunları içeriye sokmak ama gardiyanın avucuna birkaç lira kıstırdı mı göz-yumarlardı. Kantinde satılan her yiyecek ateş bahasıydı, piyasa fiyatlarının çok üstündeydi, - zavallıları - yoluyorlardı. Bir ricası vardı. Acaba şu boş Aygaz tüpünü dolusuyla değiştirebilir miydi?

Böyle zor ve basit insanlarla alış veriş yapmaya zorlayacak görevleri üstlenmekten hoşlanmazdı ama akrabalık, bazı ilkeleri çiğnemeye itiyordu.

Feride ile Emine telâşla görüşme yerinden çıkan ve kızgınlıkla nizamiye kapısına doğru elinde küçük

bir piknik tüpüyle koşan Adnan'ı görünce birbirine baktılar.

«Allah kahretsin, şu adamı!» dedi Emine.

«Hadi, hadi, bırak şimdi!» dedi Feride, «Adnan gibi birisi hiç t p almaya yolların mı? Bize söyleseydi ya...»

«Biz mi gidecektik? Bu erkek işi.» dedi Emine.

«Erkek işi ama benim kocam alışık değildir öyle seylere.» dedi Feride.

«Ben ne yapayım anam, ne yapayım?» dedi Emine, ellerini yanlara açtı.

Adnan, söve söve ve içindeki hücrelerin hepsinde isyan halinde tepindiklerini hissettiği kızgınlık kıvılcımlarının kam ılamasıyla yürüyordu. Bu çevreyle ilgili en küçük bir bilgisi yoktu; sokaklar, evler, köşeler, işaretler, insanlar yabancıydı. «Buralarda tüpgaz bayii varmış, acaba nerede?» sorusuna birbirini tutmayan yanıtlar veriyor, birbirini tutmayan adres tanımları yapıyorlardı. 'Karacahiller, hayv nlar! Ulan havada mı yaşıyorsunuz beyinsizler?' Cehennemin dibindeki t p  y  bulduğunda terden sırlıslıkladı, gömleği sırtına yapışmıştı, burnundan soluyordu. T p   gururlu, rezil, insanları kandırma yöntemini ezberlemiş, beş altı çırağa sürekli buyruklar yağdıran, yerinin dışarısı değil de aslında hapishane olması gereken orta boylu, kalın bıyıklı, kalın kaşlı bir   k ğıtcı, ilerde büyük zenginlerin arasına katılacak bir karaborsacıydı. «şu kadara, canınız isterse.» gibi o anda belirlediği yüksek bir ücretle sattığı tüpleri babasının  iftliğinde  retiyormuşçasına kasım kasım kasılıyordu. Bakışını, duruşunu, yüzünü beğenmediklerine «T p yok, bunların müşterileri var.» diyor, saygısızca arkasını dönüyor, yakarmalarına kulak asılmıyordu. ( ki hafta sonra eksik t p satarken yaka-

lanmış, tutuklanmıştı). Tüpü teslim ettiği Şerafettin, bir sürü dilek ve duaları sıraladı. «Zahmet oldu, kusura bakma!.. Bana yapılanların altında kalmam ben.»

«Rica ederim, önemli değil...» dedi Adnan.

Kucaklaştılar. Şerafettin'in gözlerinden süzülen yaşlar yanaklarından aşağıya yuvarlandı.

«Bırakma kendini!» dedi Adnan, gardiyanın uyarmasıyla ayrıldı görüşme yerinden. 'Bu ilk ve son, bir daha gelmem.' Merdivende bir sigara yaktı; - Benim yüzümden üzüldün, suçluyum - dercesine yüzüne bakan ve kendisiyle Emine'yi cezalandırmayı tasarlayan Feride'yi sıkıntıdan kurtarmak amacıyla gülümsedi.

«Afedersin!» dedi Feride, ellerine sarıldı.

«Haği, gidiyoruz!» dedi Adnan.

Göz kapakları ağırlaştı, durgun bir ırmakta usulca kayan bir Kızılderili kayığı gibi uykunun o zamlı, ilginçliklerle ve şaşırtıcı olaylarla örölü dünyasına kaydı gitti. Karaköy'deydi, iki yanından geniş caddelerin aktığı bir noktada çevreyi seyrediyordu. Eğilip kalkarak ortalığa gelişigüzel saçılmış kâğıt paraları toplayıp çiçek sunarcasına kendisine sunan altı yaşındaki sarışın bir kıza dondurma yediriyordu. Kız dondurmayı bitirince bir kâğıt balonu patlattı ve kâğıttaki B harfinin karnına girdi. Adnan, Ulus alanındaki aslan heykelli paraşüt kulesinin tepesine Tarzan'ın sarmaşıklarından tırmandı, paraları saymaya başladı. Ama parmakları paraların varlığını duymuyor, boşluktan esen pembe bir esintiyle serinliyordu. Yüz adet beş bin, yüzyirmi adet onbeş bin, sekiz adet yedibin beşyüz liralık vardı ve Ziraat Bankasının alnacında vızıldayan kovan arılarını çağırıyormuş gibi ıslık çalan, giysileri siyahla mor karışımı ve tabanca bakışlı gangster sevgililer tarafından kollandığını seziyor, alayla gülümsüyordu. Sevgililer az sonra üstü-

ne çullanıp paraları almaya kalkışacak olan (Dul Erkekler Çetesinin) en becerikli üyeleriydiler. Birden süpermen gibi gökyüzünün derinliklerine daldı, Güven Parkı'nın kumlu havuzuna yumuşak iniş yaptı, koşmaya başladı. Loş, ıssız, sakinlerinin çoğu uyuyan, çoğu da az önce intihar eden, 'bu yüzden de mağara gibi geniş ağızlardan kara yas türküleri akan karlı sokağı geçti, bir yokuşu tırmandı, şorul şorul seslerini ortalığa dağıtan dereye ayakları ıslanmadı. Önünde ayrı ayrı altı tepe halinde yükselen birbirinden gizemli, birbirinden eski ve Firavun hüzünlü yamaçlara bakarken titreten bir yalnızlık duygusuyla sarsıldı. Seyrek dikilmiş kestane ağaçlarının arkasındaki binlerce dönümlük çukulata renkli toprak, camlarını güneşin kızdırdığı mağara oyuklarıyla doluydu. Dorukta çok görkemli, derebeylerin kunt şatolarını şöyle bir dokunmakla yıkan Dolmabahçe Sarayı'nın şubesi olan ahşap bir saray, insan ve rüya sesleriyle uğulduyordu. Kırkbirbin penceresinden sarkan sarı, mavi, kırmızı, kara saçlı, mısır dişli, kadife dudaklı, yeşil kâhküllü eşsiz güzellikteki cariyeler, iri gözlerinden uçurdukları sülünlerle Adnan'a mektuplar yolluyor, yolladıkları mektupları kendi sesleriyle okuyorlardı. Bunlar, ünlü Alimi şaraplarının sahibi, son Osmanlı Kınıkizade Almi Bey'in karlarıydı. Atatürk'ün tüfekli bastonuna çenesini dayayan Almi Bey, buharlı pınar hamamlarında gül yapraklarını köpürterek yıkanan, vücutları pürüzsüz Arap kızlarını gözetliyordu iğne deliklerinden ve kıvrılmış kirpiklerinin meme aralığından. Uzun pencerede hava alan üvez saçlı, yakut gözlü, güzellerin güzeli Şülenaz, Almi Bey'in tek kızıydı ve âşık olduğu Adnan'a yüreğinden fışkıran sevgi sözcüklerini bakışlarındaki ışıklarla yansıtıyor, aşağıdaki ayak izlerinin yoğunlaştığı alanda buluş-

maları gerektiğini söylüyordu. Adnan, mağaraların küflü seralarında yetişen turfanda sebzeleri incelerken şaşıırıyordu. Hıyarlarla patlıcanlara parmağını değdirir değdirmez hepsi cariyelerin odalarında bulunan yakılmamış mumlara dönüşüyordu. Birer öpücükle şamdanlara yerleşen ve alevlerini sivrilten mumların aydınlığında sevgililerinin gizlice ulaştırdıkları cinsel simgelerle dolu kitapların sayfalarını çevirirken hızla soyunuyorlardı.

İşte şimdi derenin bittiği kıyıdaydı. Dupduru denizde sadece gümüşlenmiş Lüferler kuyruk sallıyor, köpek balıkları saraya doğru havlıyordu. Kınıkizade Almi Bey'in malını, mülkünü ve karılarını ve sevgililerini ve Şulenaz'ı korumakla görevli silâhlı adamlar, denize kaçak girerken yakalananların adlarını telsizle - yukarıya - bildiriyorlardı. Almi Bey'in beğendiğini işaret ettiği kızlarla oğlanlar, sarayın birinci katındaki alüminyum borulardan yapılmış mutfaklarla Panalgine muhallebisi pişiriyorlardı. Sigara böreğini anımsatan bir denizaltıdan pırlanta bilezikli kolunu uzatan Şulenaz, beline sarıldığı Adnan'ı kendine çekti ve denizaltının ortasındaki yuvarlak bir alanda kurulan ıstridye biçiminde kavuniçi yatakta mavi tüllere sarınarak tarihe şan verircesine sevişmeye başladılar. Acem masallarından daha şehvetli olan Şulenaz, kollarının arasında ve vücudunun üstünde minyatür dansözler gibi raks ediyor, ateş renginden bir gömlek daha üstün ışık köprülerinde çiğ istakozları kuyruklarından ısırarak yiyen onbeş yaşındaki onbeş kızın mırıldandığı (Bugün Şulenaz gülüyor) şarkısını dilinin ucuyla diline yapıştırıyordu Şulenaz. Ve «Benden üç çocuğun olacak.» dedi, der demez de tombul üç bebekten birini sağ memesinin başından, birini karnından, birisini de bel çukurun-

dan çıkardı, dizlerine oturttu Şulenaz ve dört tane daha istedi, dev bir lahananın birinci yaprağına sırtüstü uzandı, bacaklarını yanlara açtı. Adnan, bacaklarının arasına girdi, yirmiüç gün yirmiyedi gece, onsekiz saat, üçbuçuk dakika, kırkbeş an kaldı orada. Geçmişten geleceğe yuvarlana yuvarlana akan sevişme ırmaklarının kızgın sularında yüze yüze onbir milyar ölü ve diri kişinin toplam yaşamından daha çok yaşadılar...

Sıçrayarak uyandı Adnan. Terden sıırılsıklamdı, kalbi hızlı hızlı çarpıyordu. Canı sıkıldı. Bu kadar güzel bir düştten uzaklaştıran ne ise iğrenç bir şeydi ve düşmanlarının en korkuncuydu! Böyle görkemli bir sevişme dünya durdukça sürmeliydi. Ömründe ve düşlerinde gördüğü kadınların en çarpıcısı, en etkileyicisi olan Şulenaz'ı seviyordu. Şimdi sadece onu düşünüyor, sadece onu istiyordu. Gözlerini yumdu gene düşünce dönebilmek, mutluluğunu çoğaltan güzellikleri sonsuz kılmak için ama başaramadı, gerçek yaşama geçtiği kapıyı saptayıp oraya yönelemedi, üzüldü... Vücudunun devinim ve haz üreten bölgelerini hem uyuşturan hem de azdıran durumların hepsi bir saniyeden az bir zamanda yitmişti. Uyanmasaydı da Şulenaz'ın yarattığı sevişme şaheserlerindeki yüksek gerilimle sarsılısaydı ve hep düşte kalsaydı, hep Şulenaz'la sevişseydi ne olurdu sanki? 'Peki ama beni uyandıran ne?' Bilmiyordu. Hâlâ terliyordu. Eşekli satıcının «Patates, kuru soğan...» bağıırışını işitince dişlerini gıcırdattı. 'Tamam, bu namussuzun sesi dünyaya getirdi beni.' Sövdü, sövdü, sövdü, kalkıp pencereden kafasına bir kova su atmayı geçirdi ama hemen vazgeçti. Çünkü düzeninin bozulmasının öcünü almaya çabalarken nasıl biteceği kestirilemeyen bir olay başlardı. A, a, a... yatak boştu, karısının kalk-

tığını farketmemişti. Tuvalette miydi, banyoda mıydı? Mutfaktan gelen (Güller arasında seni bensiz gören olmuş) şarkısıyla merakı giderildi, sevindi. Kaynayan çay suyunun fokurdamasına karışan sesinde kendisine yöneltilmiş bir sitem var gibiydi. Yalnız her an duyduğu coşkuyu, isteği duymadı Feride'ye. Düşten bu dünyaya, Şulenaz'la birlikte inseydi de bu yatakta uyansalardı, Feride'nin söylediği şarkıyı o söyleseydi.

«Hayatınım!»

Feride'nin bu uzayan özgün çağrısındaki içtenlik bir çember gibi kuşattı varlığını. 'Haksızlık yapıyor-sun!'

«Uyandın mı canımın içi?»

«Uyandım, kalkıyorum.» dedi Adnan, pijamasını giydi, yüzüne avuç avuç su çarptı, saçlarını taradı, iri adımlarla yürüdü, peynir kesen Feride'yi kucakladı, öptü, «Seni seviyorum Şulenaz.» dedi.

Feride, bu çok eski, bütün bireyleri ölmüş bir kuşağın önemli ailelerinin, hatta saraya yakın olanlarının kullandığı adı yadırgadı. Karşısında acayip bir şey duruyormuş, o acayip şeyi daha yakından görmek istiyormuş gibi soru dolu gözlerle baktı, «Sabah sabah nerden buldun bu Sultan adını?» dedi dudaklarına çocuksu bir şakacılık katan iğreti bir gülümsemeyle.

«Rüyamda gördüğüm bir kadının ismi.» dedi Adnan.

Feride, anlamlı anlamlı «Yoksaaa, hıı, seni gidi seni!» dedi.

«Hayır, hayır.» dedi Adnan telâşlı bir sesle, «El sürülmemiş bir bakire kadar temizim.» Bu yalanı nasıl da kolayca, nasıl da mekanik bir biçimde söylemişti ve söylerken de en küçük bir sorumluluk duy-

mamıştı. Ama böyle davranmak zorundaydı karısını yaralamamak için.

«İnanmam!» dedi Feride, «Kadın rüyana girecek de sen ona dokunmayacaksın...»

«İltifatına teşekkür ederim ama dokunmadım.» dedi Adnan.

«Saklama!» dedi Feride, «Bakışların öyle demiyor.»

«Yemin ederim.» dedi Adnan, «Tam bir şeyler olacaktı, uyandım.»

Feride, haklarını çiğnetmemenin, elindeki nimetleri başkalarına kaptırmamanın mutluluğuyla konuştu. «Oh olsun orospuya!»

«İşe bak yahu, rüyamı bile kıskanıyor.» dedi Adnan, alt dudaklarını ısırarak Feride'nin.

«Kıskanırım elbet.» dedi Feride, «Sen kıskanmaz mısın yani?»

Adnan'ın kan tepesine sıçradı birden, sinirlendi. Bağışlamadığı tek şey düşte bile olsa bir kadının kocasını aldatmaya kalkışmasıydı. (Gerçi düşü yönetmek insanın iradesinin dışında bir olaydı). O kadın gerçekte de... «Kesirim, parçalarım!» diye bağırdı.

«Gördün mü?» dedi Feride, yaklaştı, ellerini omuzlarına koydu. «Nasıl bir kâhpe şu Şulenaz karısı?»

«Senin kesip attığın tırnak dahi olamaz.» dedi Adnan. Bu karşılıkla düşündeki en güzel kadını hırpalanmaktan kurtarmıştı; Şulenaz, içinde karısıyla yanyana (ama birbirilerini hiç görmeden, hiç konuşmadan) yaşayacaktı. «Bu dünyada sevdiğim tek kadın sensin.»

Tatsızlığa yatkın bir durumdan fire vermeden sıyrılması rahatlatmıştı Feride'yi. Cinler, gene aralarını açmamıştı. «Bir tanem benim, seni çok seviyorum.»

«Ben de seni seviyorum Şulenaz.» dedi Adnan; dilinin oynadığı bu oyuna kızdı, köpürdü, zihninin sergilediği budalalığa ya da alçaklığa sövdü. Sonra utanç duyguları saldırdı, kızarttı yüzünü.

Feride, kaşlarını çattı. Hiçbir zaman (çok çarpıcı, çok anlamlı olsa bile) başka bir adla çağrılmak istemezdi. Nüfus cüzdanında, evlenme cüzdanında, banka cüzdanında yazılı olan, herkesin bildiği, tanıdığı, anımsayınca söylediği ad'dı adı. Öz adlarını saklayıp iğreti adlarla ortalıkta dolaşanlara, eylemlere katılanlara şaşıyordu sahte kimlikleriyle esas kimlikleri arasında nasıl bocalamıyor, birbirilerine nasıl karıştırmıyorlar diye! Çoğu hırsızlar, sahtekârlar, dolandırıcılar, casuslar, kiralık katiller, barlarda, randevu evlerinde, genelevlerde çalışanlar öyleydi. Kızgınlığının saldırganlığa dönüşmesini engelledi. «Ne demek Şulenaz?»

«Şey canım, neydi, hağ, -nazlı alev - gibi bir şey.» dedi yaltaklanan bir sesle.

«Sultan, cariyе, odalık adları da buna benziyor değil mi? Dürrüşehvar, Dilruba falan... Bizim bir komşumuz vardı. Nagehan hanım. Konaklar, paşalar, harem ağaları...» dedi Feride, izlediği filmlerde ve okuduğu kitaplardaki görkemli yaşamları düşündü.

«Evet.» dedi Adnan, «Çağımıza yabancı, yapayalnız bir ad.»

«Bizim adlarımız da mı kaybolacak bir gün?» dedi Feride.

«Biz kaybolduktan sonra...» dedi Adnan, «O dönemde yaşamak ister miydin?»

«İsterdim ama seninle birlikte.» dedi Feride.

Peynirden bir parça koparttı Adnan, «Havagazı fenerleriyle aydınlatılan sokaklar, gaz lâmbalarının islendirdiği odalar... Kadınların kocalarına - Beye-

fendi -, kocaların karılarına - Hanımefendi - diye hitabettiği kibar evlilikler.»

«Yok, yok, gaz lâmbasıyla oturamam ben.» dedi Feride.

«O vakit, senin yerin bu yüzyıl.» dedi Adnan.

«Bu yüzyıl.» dedi Feride, «Elektriksiz, radyosuz, televizyonsuz, otomobilsiz, uçaksız yaşanır mı?»

«Haklısın, ben de sevmiyorum geçmiş zamanları... Geçmiş zamanlar, insanlığın çocukluğu gibi bir şey.» dedi Adnan.

«Benim çocukluğum güzeldi, ama gerçek hayatım seninle tanıştıktan sonra başladı.» dedi Feride.

«Benim de...» dedi Adnan, kucakladı karısını, alnından öptü.

Aranılan, sevilen, kışkanılan, vazgeçilmeyen bir ikiliydiler. Belleklerin ve konuların demirbaşlarıydılar. «Dün gece hep sizi andık, kulaklarınızı çınlattık. Birlikte geçirdiğimiz o saatleri hiç unutmadık. Amerika'dan gelen karı koca mimarlara sizi öyle bir anlattım ki daha tanımadan sevdiler, hemen görüşmek, konuşmak istiyorlar...» gibi sözler, boyuna tekrarlanırdı karşılaşmalarda. En düzeyli toplulukların onur konuguydular...

Çankaya'daki bir lokantada içkili yemeklerini yerlerken piyanist şantör delikanlıyı hayranlıkla dinlemişler, anıların çağrılılarıyla yaşadıklarının sevinçli, hüznü, bulanık, beyaz, dümdüz olayların bazılarını canlandırmışlardı. Müzik bu canlandırmanın sınırlarını genişletmiş, etkisini çoğaltmıştı. Tangolarla dans ederken benliklerindeki patlayışları dakikalarca dinlemişler, içsel uyumların oluşturduğu bağların yüreklerinde düğümlenmesini hissetmişlerdi. Evlerine dönmeye hazırlanırken Dr. Cemil'in, gecenin ikinci yarısındaki güzelliklerle ilgili abartmalı ama kandi-

rıcı önerisini geri çevirmemişler, onbuçukta çakırkeyf kafalarla doluştukları iki otomobille (Kar) Apartmanı'nın kapısına dayanmışlardı. Ticaretle uğraşan çok zengin bir ailenin oğlu olan Cemil'in altı odalı, iki banyolu, iki tuvaletli, kocaman mutfaklı ve yirmi metre uzunluğundaki salonu tek sözcükle enfesti. Renkli televizyonlar, müzik setleri, steryolar, videolar, teypler, kasetler ve plâklar yepyenydi. Üç buzdolabı ağzına kadar yiyecek, içeceklerle doluydu.

«Özür dilerim.» dedi Cemil, «Hizmetçilere izin verdiğim için herkes kendi kendine servis yapacaktır.»

«Yaparız!» dedi Halil, Müge'ye gülümsedi. «Yaparız değil mi güzelim?»

«Yaparız Halil Bey.» dedi Müge; ondokuz yaşında görünmesine karşın yirmialtınsındaydı ve kızı ilkokul ikideydi. Arkeolog kocasından sekiz ay önce boşanmış, boşanır boşanmaz da - Şen dul - yaşamının serüvenli evrenine dalmıştı. Nerde sabah, orda akşamdı. Beğendiği erkeklerle düşüp kalkıyor, nicedir gözlerini değişik yataklarda açıyordu. Bıkar bıkmaz terkettiği sevgilileriyle dostluğunu sürdürüyor, yataklarına henüz yatmadığı ama yatacağı kişileri onlara tanıtıyor, hep birlikte eğleniyorlardı.

Epeydir böyle rahat bir kadınla bir öykü yaşamının özlemini duyan Halil, bir saniye bile ayrılmıyordu Müge'nin yanından; buyurduğu her şeyi hemen gerçekleştiriyor, gönlüne sızıp özdeşleşmeye çalışıyordu.

Mankenlik yapan güzel Didem, Dr. Cemil gibi uzun boylu ve cana yakındı. Üç yıldır mahkemenin vereceği boşanma kararını sabırla bekleyen doktoru her hafta yaz kış demeden İzmir'lerden kalkıp gör-

meye geliyor, iki gece geçirip dönüyordu. Dava sonuçlanınca evleneceklerdi.

Prof. Burhan, içtenlikli, coşkulu, bilgili, tikleri, kahkahaları, fıkraları bol bir kişiydi. Kadınlardan çok sağlıklı, yakışıklı, genç erkeklerle ilgilenen ama topluluklarda bu eğilimini saklamasını başaran bir homoseksüeldi. Doktor, Adnan'a tanıştırmıştı ve ilerde kulağına gelir de şaşırır diye bazı olaylarını da anlatmıştı. Tutulduğu kimi kaba duygusuz kimseler tarafından birkaç kez soyulmuş, dövülmüştü. Ama hâlâ aklını başına toplamamıştı, birden en alt katmanlarda sürünürcesine soluyan bir gence âşık oluyor, giydirip kuşatıyor, ceplerini para dolduruyor, bankada hesap açtırıyor, çeşitli çevrelere -yeğeni olarak- sokuyordu.

Sonra terkediliyordu.

Adnan, mühendis, ressam, öğretmen ve Üniversite öğrencisi olan bekâr, evli gençlere -asılmasından - bir rezalet çıkarmasından korkuyordu.

İçiyorlardı.

«Beni bu gece bağışlayın!» diyen Halil'in davranışlarını eleştiriyordu Feride. «Halil Bey'e hiç böyle ahlâksızlıklar yakışıyor mu?»

«Her koyun kendi bacağından asılır.» dedi Adnan.

«Ayıp ama, boyu kadar çocukları var.» dedi Feride.

«Bizi ilgilendirmez.» dedi Adnan.

«İlgilendirmez olur mu, ailece görüştüğümüz insanlar.» dedi Feride, «Şuraya bak şuraya, ağzının içine girecek nerdeyse.»

«Evet ama, biliyorsun karısıyla arası pek iyi değil.»

«Boşansın o zaman, yazık değil mi karısına!» dedi Feride.

«Bir şey bilmiyor ki... Neyse canını sıkma, hem gözlerini kapa bu gece, bazı şeyleri görme!» dedi Adnan.

«Doktorla sevgilisine bir şey demiyorum. İyi insanlar. Ama Halil Bey'le oynayan kadın aşağılık bir fahişe.» dedi Feride öfkeyle. «Halil Bey'in yakasına yapıştı, bırakmıyor.»

«Halil ona yapıştı aslında.» dedi Adnan.

«Dört beş tane yalnız erkek var, gidip onlarla kırırtırsa ya...» dedi Feride, başını salladı yanlara. «Bir daha beni böyle yerlere getirme!»

«Getirmiyordum, sen istedin.» dedi Adnan.

«Ne bileyim böyle kokuşmuş olduğunu.» dedi Feride, Üniversite öğrencisinin yanaklarını öpen profesöre iğrenerek baktı.

«Ama sana daha önce söylemiştim.» dedi Adnan, «Sıkıldıysan gidelim.»

«Sıkıldım ama Didem bırakmıyor, - acele etmeyin, size bir sürprizim var, sonra sizi doktorla birlikte evinize bırakırız - dedi.»

«Öyleyse sus ve izle yapılanları.» dedi Adnan.

Bah'in fügları çalırdı, arkadan Vivaldi'nin mevsimlerine geçildi. Maykıl Ceksın söyledi, Madonna söyledi, Zeki Müren, Bülent Ersoy, Müzeyyen Senar, Belkıs Akkale söyledi.

Didem, Feride'nin koluna girdi, mutfağa doğru sürüklledi.

Doktorla nükleer savaş hakkında konuşan Adnan, Halil'le Müge'nin ortalıktan kaybolduklarını gördü, meraklandı, «Bir dakika izin verir misin, tuvalete gideceğim.» dedi, doktordan ayrıldı, yürüdü, salondakileri kollayarak koridorun sağına soluna sıralanan odaların içini dinlemeye başladı. En dipteki odadaydılar. Halil, «Valla ben seni çok seviyorum, canım gibi

seviyorum.» diyordu. Kadın, «Konuşma da sevişelim!» karşılığını veriyordu. Ve bastırılmış bir çığlık işitti Müge'den. 'Şimdi kapıyı açsam ne yaparlar acaba?' Güldü. Gözlerinin önünde beliren görüntüler ilginçti. 'Bu suçüstü, Halil'i ölünceye kadar bana boyun eğmeye mahkûm eder. Her dediğimi yaptırırım. Şantajcılar böyle geçiniyor demek ki...' 'Onların nerede ve nasıl bir durumda olduklarını saptamıştı ya, önemli olan buydu. Doktor, profesör ve öteki konuklar, yuvarlak masanın çevresine oturmuşlar, konuşuyorlardı.

Adnan, bir yudum içti rakıdan ve koridora dikti gözlerini. Halil, dudaklarının arasında tüten yeni yakıtı bir sigarayla geldi, karşısındaki koltuğa bıraktı-verdi vücudunu, kollarını yanlardan sarkıttı, «Ohhh!» dedi.

«Uyuttun mu Müge'yi?» dedi Adnan anlamlı bir sesle.

«Çok içti, sızdı.» dedi Halil.

«Yaa, ninni söyleseydin bari!» sözleriyle gerçek duygularını açığa vurdu Adnan.

Gülümsedi Halil. «Valla billâ benim suçum yok.»

«Doğru, sen kar gibi temizsin!» dedi Adnan.

Amacına ulaşanların ve o amacı başarıyla do-natanların keyfiyle güldü, «Duyan da bir şey var sanacak.» dedi.

«Yok mu?» dedi Adnan, sorusundan daha şiddetli, daha ısrarlı bakışlarla ve saklananı itiraf ettirmeye kararlı bir güçle baktı.

Kısıtılan insanların telâşıyla bocalayan ve Adnan'ın kuşatmasından kurtulmaya çabalayan Halil, «Sen bir şeyler söylemek istiyorsun ama anlayamadım.» dedi, sigara dumanlarını içine çekerken -böy-

le bir kuşkunun - Adnan'ın beynine nasıl girdiğini düşünmeye başladı.

«Hayır, senin söylemeni bekliyorum.» dedi Adnan zorlayan bir sesle.

Halil, kaçamayacağını anladı, «Gördün mü yoksa?» dedi.

«Evet, gördüm...» dedi Adnan, suçu işleyen suçluları yakalamanın mutluluğuyla.

«Oysa ben kimsenin ruhu duymaz sandım...» dedi Halil, nerde hata yaptığını araştırmaya koyuldu.

«Unutma ki her cinayetin bir tanığı vardır.» dedi Adnan alayla.

Halil, bir sigara uzatırken Adnan'a, yaklaştırdı başını, sesini alçalttı. «Aramızda kalacak, kimseye söylemeyeceksin değil mi?»

«Söylemeyeceğim elbet, daha öncekileri söyledim mi?» dedi Adnan.

«Sağol, senin nasıl ağzı sıkı bir dost olduğunu biliyorum ama gene de bir hatırlatayım dedim. Yengeye de bir şey çıtlatma!» dedi Halil.

«Çıtlatmam, merak etme! Nasıldı?» dedi Adnan.

«Ne nasıldı?» dedi Halil, Adnan'ın sorusunun hangi anlama geldiğini bildiği halde.

«Bırak şimdi!..» dedi Adnan, «Kaçak güreşme!»

«Şeyy!.. Ben hayatımda böylesiyle yatmadım.» dedi Halil.

«Çok mu usta?»

«Hem usta, hem de istekli. Bütün vücuduyla katılıyor olaya.»

«İyi, iyi, kutlarım!..» dedi Adnan, «Sürdürecek misin?»

«Öyle anlaşılıyor...» dedi Halil yarı kesin, yarı ihtimalli bir sesle.

«O zaman burda sabahlayacaksın.» dedi Adnan.

«Elime fırsat geçmişken değerlendireyim diyorum.» dedi Halil.

«Değerlendir. Ama hareketlerine dikkat et, Feride kızıyor sana.»

«Sezdi mi bir şeyler?» dedi Halil.

«Sezdi elbet, cin gibi olduğunu bilmez misin? Aranızda bir şey yokmuş gibi davran ki ben de seni savunabileyim.» dedi Adnan, koruyan ve uyarıcı bir sesle.

«Haklısın.» dedi Halil, «Bu iyiliğini hiç unutmayacağım.»

«Unutma!» dedi Adnan, «Seninki geliyor...»

Halil, sesini yükseltti Müge'nin işitmesi ve kendisinden söz edilmediğini anlayarak rahatlaması ereğiyle. «Yaaa, çok hasta zavallı!»

«Gidip ziyaret edelim, bakalım neyin nesiymiş hastalığı.»

Müge, bardağındaki konyağı içe içe geldi, «Kim bu hasta?» dedi.

«Bizim bir arkadaşımız, senden iyi olmasın çok iyi bir ağbeyimiz.»

«Geçmiş olsun!» dedi Müge, Adnan'a nedeni açıklanamayacak bir biçimde gülümsedi, Halil'i bir şeyler anımsatan bakışlarla süzdü. «Bir sigara verir misin?»

Adnan, tedirginleşti. 'Bunlar durumu ve bundan sonraki durumları konuşacaklar.' Kalktı; ellerinde su lu rakı bardaklarıyla gelen Doktor'u avizenin altında karşıladı.

Sürpriz, (meyhane işi) nefis bir işkembe çorbasıydı. Dileyen ince kıyılmış, dileyen şirden, dileyen tuzlama isteyebilirdi, hepsi hazır; hatta bir kayık tabağı dolusu Arnavut ciğeri de pişirdi Didem. Vefa

sirkesi cam kapaklı bir şişedeydi, tuzla karıştırılarak iyice dövülen, macun haline getirilen sarmısağın kokusu iştah açıcıydı, acısı lezzetli pul biber ile toz biber bu yılın ürünüydü. Çorba işkembecilerin kullandığı madeni kâselerde içiliyordu.

Akşamdan beri hiçbir şey yememişler gibi göze çarpan bir açlıkla kaşıkıyorlardı bol sarmısaklı, sirkeli, biberli çorbalarını.

«Ben böylesini içmedim hayatımda.

Kim akıl ettiyse iyi akıl etmiş, sağolsun!

Didem'le Feride hanım düşündüler.

Mutluluklar dilerim ikisine de.

Ellerinize sağlık! Enfes olmuş!

Demek bu kadar çok beğendiniz?

Hem de nasıl! Hiçbir yiyecek bundan güzel değildir.

Bu işte doktorun parmağı var gibi geliyor bana.

Doktor canının kıymetini bilir.

Ben bir kepçe daha rica edeceğim!

Bana iki kepçe verin.

Bana da.

Ben de.

Adnan, çok sarmısak koydun, hastalanacaksın.

Sarmısak faydalıdır değil mi doktor?

Faydalıdır ama normal yenirse.

Her şey gibi desene.

Prof. hepimizden akıllı, tuzlama yiyor.

O zaten hep sürüden ayrılır.

Herkes kendi hayatını yaşıyor.

Birinci sınıf bir çorba bu. Değdi doğrusu.

Bitecek diye korkmayın, bir tencere pişirdik...»

Didem'le Feride tabakları, kâseleri, kaşıkları mutfağa taşıırken Müge masayı temizledi, sabunlu bir bezle sildi, yanlardaki sehpalara, koltukların kenarlarına konulan içki bardaklarının sahiplerini saptayarak te-

ker teker ellerine verdi. Halil, bardağını alırken, eliyle elini sardı Müge'nin ve gözlerine baktırdı.

Prof. Üniversite öğrencisinin avucundaki çizgileri okuyarak yaşamında meydana gelecek önemli, kaygılı, sevinçli, başarılı durumları anlatıyordu; söyledikleri bir gün mutlaka gerçekleşecekmiş gibi inançlı bir sesle ve gözlerini gözlerine diyor, usulca «Canım benim» diye mırıldanıyordu.

Doktor, (özveri) konusunu attı ortaya, «Tartışalım.» dedi. İlk kendisi bir tanımını yaptı, çağımızdaki işlevine değindi. Adnan, Halil, Prof., Müge, Didem katıldılar konuşmaya. Özverinin acemilik dönemlerini, en yetkin, en parlak örneklerini ne zaman verdiğini irdelediler. Endüstrileşme, oradan makine sanayiine sıçrama, insanların topluluklardan kopup yalnızlığa itilme dönemlerinde kimlik değiştirmişti.

Savaşlar, yozlaşmasını çabuklaştırmıştı.

Gücünden ve etkinliğinden çok şeyler yitirmişti. Gerçi seyrek de olsa bazı özveri olaylarına raslanıyordu ama artık insan yaşamından silinmek üzereydi. Bir iki ana baba, bir iki sevgili, sanki geleni sürdürmek istiyorlarmış gibi bağlandıkları kişiler için canlarına kıymayı göze alıyorlardı... O kadar... Hayır, özveri'yi tek başına ele almak doğru değildi, inandırıcı bir sonuca varılamazdı; erdem, onur gibi temel kavramları da kurcalamalıydılar. Yoksulluklar, savaşlar, bir zümrenin çıkarlarını arttırmaya ve saltanat sürmelerini sağlamaya yönelik yönetimler, katmanların aralarında bulunan sosyal ve ekonomik farklılıklar, dünün onurla, özveriyle, cesaretle, erdemlerle donatılan bireyini kendine, dolayısıyla sahip bulunduğu niteliklere yabancılaştırmış, soymuş, çırılçıplak bırakmıştı. Böyle giderse, kendini kurtaracak önlemler al-

mazsa insan, insandan başka bir şeye dönüşecekti. Böyle bir sonuç, her şeyi altüst edecekti.

Bardaklarını kaldırdılar.

«İnsan kendinden başka bir şeye dönüşürse, insanlık kavramı ortadan kalkar.» dedi Prof. «O vakit ne yaparız?»

«Henüz her şeyi kaybetmiş değiliz.» dedi Doktor.

«Bugün toplumumuzda kendinden başkasını düşünmemek, kendisi için yaşamak en önemli sorun.» dedi Halil.

«Bir yerde bu, bireyleşmenin egemen olmasıdır.» dedi Müge.

«Siz ne diyorsunuz arkadaşlar, erdemli olmanın suç olduğu bir ülkede yaşıyoruz.» dedi Adnan.

«Ama bunun bir nedeni var, onu araştıralım. Niçin erdemli insan erdemsiz insana yeniliyor? Niçin böyle bir bozulma öngörülüyor?»

«Bu, bilinçlenmeyi önlemek için sahneye konan bir oyundur.»

Bardakları kaldırdılar. Prof., Üniversitelinin bardağına dokundurduğu bardağını ağzına götürürken oğlanın üstüne düşürdü... rakı dizlerini ıslattı geriye sıçradığı halde. «Özür dilerim, çok özür dilerim, birden ellerim titredi.» dedi Prof., mendiliyle silmeye koyuldu.

«Sululaşmaya başladı.» diye fısıldadı Adnan, Doktor'un kulağına.

«Evet, sarhoş oldu...»

«Bugün bütün alanlarda bir yozlaşma, bir parçalanma, bir kümeleşme var.» dedi Ressam. «Yenilikler, atılımlar, pazarı tutan esnaflar tarafından örtülüyor.» Özgün bir ses, o sesin, öteki eskiyen ve zayıflayan verimsiz sesleri bastırma çabası, umursanmıyordu.

Çeşitli dolaplar dönüyordu. Alavere, dalavere en temiz uğraşlara bile sızmıştı. Dost görünenler, çeşitli oyunları tezgâhlayan düşmanlardı. O onun adamıydı, öteki berikinin, beriki şu köşedekinin, onlar falan gallerinin adamıydılar... Edebiyat da aynı durumdaydı. Edebiyatı avuçlarında tutanların arasında masonlar, eşcinseller, partiler, gazeteler, iş adamları vardı. Yaptıklarından, adlarından söz edilmesi, anılması gerekenler suskunluğa, ilgisizliğe terk ediliyor, bir sürü yeteneksiz, gerçek değermiş gibi tanıtılıyordu...

«Bu da geçecek.» dedi Halil.

«Güzel günler ilerde değil mi?» dedi Doktor, kahkahayla güldü.

«İnanmadan yaşanılmaz doktor!» dedi Adnan.

«Hadi merhaba!»

İçtiler.

Ansızın Prof.'un yüzünde patlayan bir tokat sesiyle yerlerinden fırladılar.

«Ne oluyor?»

Utanmaz, rezil, alçak. Kuşkulandım ama.

Bir şey anlamadım, nedir bu?

Hanımlardan özür dilerim, bu saygın kişi benimle sevişmek istedi.

Neeee!

Evet, akşamdan beri yanımdan ayrılmıyor.

Sevmek suç mu?

Profesör, çıldırdın mı?

Sizin kadınlarla sevişmeniz ne kadar normalse benim erkeklerle sevişmem o kadar normal.

Bu delirmiştir! Başına vurmuş!

Niçin yadırgıyorsunuz, niçin anlayış göstermiyorsunuz? Ben yalnız, zavallı bir insanım.

Ama burada böyle bir şeye kalkışmayacaktın.

Boyuna sıkıştırdı, boyuna yanaklarımı öpüyor, ellerimi öpüyordu; bardağı bile mahsus düşürdü.

Seni seviyorum!..»

Üniversiteli üzerine atılmak, sıkıldığı yumruklarını bir yanına vurmak istedi ama kollarını kısıkvrak bağlayan Halil, salonun köşesine doğru sürükledi, yatıştırmaya çalıştı.

Feride sapsarıydı. «Ben ömrümde böyle bir şey ne işittim ne gördüm. Hadi gidelim, bir dakika daha duramam.»

«Gidiyoruz.» dedi Adnan.

«Özür dilerim!» dedi Doktor.

«Senin ne suçun var?» dedi Adnan.

«Özür dilerim Feride hanım, şaşırdım, böyle bir şey olacağı...»

«Akşamdan beri diken üstünde duruyorum.» dedi Adnan, «Ha bir şey yaptı, ha yapacak diye. Onu çağırmayacaktın.»

«Çağırmadım, kendisi geldi... Eee, kovamazsın ya.» dedi Doktor.

«O çocuğu da, Prof.'u da uzaklaştırın!..» dedi Adnan öfkeyle ve sövercesine baktı Prof.'a... O ise gü-lümsüyor, «Anlamıyorum, niye bu kadar büyütüyorsunuz. Eşcinseller gece kulüplerinde çalışıyor, barlarda konsmatrislik yapıyor, şarkı söylüyor gazinolar-da, Avrupa'nın bazı ülkelerinde evleniyorlar bile...» diyordu.

«Çabuk uzaklaştır beni Adnan, kusacağım.» dedi Feride.

«Ben götüreyim sizi.» dedi Doktor.

«Hayır, hayır, biz gideriz, sen dediğimi yap. Eyvallah, eyvallah!»

Eve geldiklerinde saat ikiyi çeyrek geçiyordu. Adnan böyle durumlarla çok karşılaştığı için o kadar

önemsemiyordu ama ilk kez bir eşcinsellik olayını gören Feride, sinirden titriyordu. Prof.'tan nefret ediyordu. «Bu korkunç ahlâksız, nasıl olur da Üniversitede çalışır?.. Onun yetiştireceği öğrencilerden hayır bekle...» dedi.

«O kadar sert olma!» dedi Adnan, «Çok insafsız-sın!..»

«Ama bu yapılır mı? Bir sürü insan var...» dedi Feride.

«Evet, saygısızlık.» dedi Adnan.

«İbadet de gizli, kabahat de gizli olmalı.» dedi Feride.

«Eskidi bu düşünce.» dedi Adnan, «Şimdi ikisi de açıkta yapılıyor.»

«Tiksindim ondan, kimseden tiksinnemiştim oysa.» dedi Feride.

«Yeter! Üzme kendini! Uyu artık!» dedi Adnan.

«Ya o Halil Bey'in yediği herzeler...» dedi Feride.

«Yok canım, bir şey yapmadı zavallı, o feleğin çemberinden geçen kadın ona yüz verir mi?» dedi Adnan.

«Vermiyor da niye sakız gibi yapıştı?...» dedi Feride.

«Şakalaşıyor... ayrıca kadının bir arsası mı ne varmış, satacakmış da, Halil müşteri bulacak ona.» dedi Adnan.

Kızgınlıkla konuştu. «Beni bir daha böyle yerlere götürme!»

«Götürmem. Sus! Tamam!» dedi Adnan.

Yarım saatlik bir sessizlikten sonra birbirilerine arkalarını dönerek, gecenin olaylı bölümleriyle olay-sız bölümlerini düşünerek gözlerini yumdular «İyi geceler!» dileğinde bulunmadan.

Kahvaltıya oturdular. Adnan, çayını yudumlarken

Şulenaz, reçel kavanozunun üstüne kondu, dudaklarını uzattı. Bir düş yarattığı değil de vücudunun ağırlığı olan gerçek bir insandı sanki. Ama üstün, düşlerde ve dünyada benzeri bulunmayan, devindikçe sarhoş edici, büyüleyici güzellikler üreten bir varlıktı. 'O benim bir parçam artık. Rüyamdan miras kaldı.' Şulenaz'ı ilk gördüğü andaki resmiyle bir serüven boyutunu kazanan ilişkilerinden fışkıran çeşitli resimlerini birbirine ekleyerek bir portresini yapabiliirdi, arkadan da bu portrenin fotoğrafını çeker, ölümsüzleştirirdi.

«Gazeteci geldi galiba.» dedi Feride, başını sağa çevirdi.

Adnan, iri adımlarla geçti holü, orta boylu, kısa saçlı, yeşil gözlü, esmer delikanlının yüzü sivilceliydi. Cumhuriyet, Milliyet, Hürriyet gazetelerini aldı, parasını ödedi; «Her pazar bu saatte...» dedi, kapıyı kapattı. Gaz ve mürekkep kokusu mide bulandırıcıydı.

«Yumurtanı soğutma!» dedi Feride.

«Yiyorum.» dedi Adnan, «Güzel olmuş, eline sağlık!»

«Afiyet olsun! Ne var gazetelerde?» dedi Feride, kocasının sağlıklı gövdesini, omuzlarını okşamak, öpmek gereksinimini duydu. 'Sonra.'

«İç açıcı hiçbir şey yok.» dedi Adnan. Almanların yabancı, özellikle Türk düşmanlığını protesto etmek amacıyla (ailesinin doğum gününü kutlamaya hazırlandığı bir sırada) Semra Ertan adlı kız, Hamburg'da, üzerine benzin dökerek kendini yakmıştı. Ünlü sinema oyuncusu Romy Schneider, Paris'teki evinde bir kalp krizi sonunda ölmüştü. Bir yıl önce de ilk kocasından olan onaltı yaşındaki oğlu, anneannesinin yanında tatilini geçirirken bahçenin duvarın-

dan atlamak istemiş ama dengesini yitirerek koruma demirlerinin üstüne düşmüştü... demirler göğsüne saplanınca feci bir şekilde can vermişti. Bu olayı bir türlü unutamayan, yüreğindeki evlât acısını bastıracak ve yaşama gücü aşılacak bir çareyi hiçbir yerde bulamayan Romy, intihar edercesine içki içiyordu.

Güzel bir kadın, iyi bir artistti. Acıdı. (Aşk Gemisi) oyuncularını İstanbul'a gelmişti. Onbeş milyon lira Kadıköy'e çıkmıştı. Kırk bin Irak askeri İran ordusuna tutsak düşmüştü. Şevket Yılmaz, Türk-İş Başkanlığına seçilmişti. Bir süre önce çocuğu kaçırılan anne, ona kavuşmanın sevinç gözyaşlarını döküyordu. İstanbul'un fethi görkemli törenlerle kutlanmıştı. (Mehter takımının o ağır müziğini, yeniçeri giysilerinin komikliğini, takma palabıyıklarını, palalarını anımsadı. Ne kadar çaba harcanırsa harcanсын **uzak çağlar** görüntülerle bile olsa bugünde yaşatılamazdı, bugünün insanına o çağların bir duygusu getirilemezdi.) Aralarında üç eski Gümrük Müdürünün de bulunduğu en büyük kaçakçılık davası başlamıştı. İskenderun limanında gemilerin soyulduğu, yükleme boşaltma işlerinde tehditle haraç alındığı saptanmıştı. Oyun oynayan bir kümenin arasına dalan kamyonet bir çocuğu ezmişti. İngiliz filosu Port-Stanley'i topa tutmuştu. (Çanakale boğazından geçmeye kalkışan düşman zırhlılarından birkaçını Mehmetçik eli kiloluk mermilerle batırmıştı. Tayfalar, askerler çırpıntılı sulara dökülmüş, zırhlı bol dumanlar salarak ve yan yatarak derinlere gömülmüştü. Babasının söylediği bir türkü kulaklarında çınladı. -Sivastopol önünde yatar gemiler/Atar da Nizam topunu yer gök iniler/Bir kahramanlık nasıl böyle bir türküyü dönmüşü? Ve niçin belleği onu besleyen bütün kaynak-

lar kuruduğu halde türküyü yaşatmaya devam ediyordu?) İsrail'in askeri malzeme sattığı ileri sürülüyordu. Ermenilerin Avustralya'da şehit ettikleri diplomat Şarık Arıyak, nişan yüzüklerini, dostu olan bir Ermeni'ye yaptırmıştı... Yüreği yarıldı Adnan'ın. Parmagında arkadaşının emeğiyle gerçekleşen yüzük ve arkadaşının milleti tarafından tetiği çekilen tabanca... Aklı durduracak bir olaydı. 'Davalar, ilişkileri yerle bir ediyor.' Sonra o annenin çocuğuna kavuşmasını, bağrına basmasını, öpüp okşamasını, ağlamasını düşündü. «Her gün acı çekiyoruz.» dedi.

«Ne oldu canımın içi?» dedi Feride.

«Rezalet! Öldürmeler, savaşlar...» dedi Adnan, bir dikişte bardaktaki ılımış çayı içti.

«Bu dünyada hiç rahat yok.» dedi Feride, kalktı, mutfaktan çaydanlıkla demliği getirdi, kocasının bardağına yarı dem yarı su koydu, birbuçuk şeker attı, kendi bardağını da doldurdu, gene mutfağa götürdü çaydanlıkla demliği soğumaması için.

Adnan, unutulmaya ve çürümeye bıraktığı olayların, durumların yanına itti gazete haberlerinden doğan acıları; Feride'yle aralarındaki sık örgülü ilişkilerin gevşememesine, uyumların bozulmamasına, isteklerin diriliklerini yitirmemesine çalıştı, başını yaklaştırması için işaret ettiği Feride'nin ağzındaki lokmayı çiğnemesini ve yutmasını beklemeden her zaman beğendiği dudaklarından öptü, «Amma da lezzetliymiş haa!..» dedi.

«Bayılıyorum senin bu çocukça hareketlerine!» dedi Feride, üstüne peynir bastırdığı bir ekmek kabuğunu Adnan'ın yarı aralık ağzına sokuverdi. Adnan, lokmayı aldı, parmağını bırakmadı, dişlerinin arasında tuttu. «Isırayım mı?»

«Kopar istersen, sana canım feda!» dedi Feride.

«Kazandın.» dedi Adnan, parmağının ucunu öptü.
— Suuuu, suuuuu, sucuuuu. İnciiii. -

Genç, tutkulu, gür ve uyaran bir sestî ve boşluk-taki belirsiz bir takım noktaları deliyor, bazı kulak-lara ulaşarak varlığını duyuruyordu.

Düşündeki yaşam ne kadar güzeldi Adnan'ın; yi-yecek, içecek, giyecek, yatacak sorunu binmiyordu insanın sırtına. Yoğurtçuyla, sucuyla, pazarcıyla uğ-raşmak, dalgınlıklarından, dikkatsizliklerinden yarar-lanarak kötü malları satmalarını önlemek için bütün davranışlarını kollamak yoktu. Her şey hazırdı. Ay-rica karnı acıkmıyordu. Şulenaz'ın teni toz pembeydi ve ipek gibiydi; okşarken eli kayıyor, parmaklarına yıldızlar bulaşıyordu. 'Bu gece de görsem!' Kalktı, - Sucu - diye seslenen ve çevresinden gelecek çağrıla-rı o anda karşılayacakmış gibi devinen gözlüklü oğ-lana «Bakar mısın? Sekiz numaraya. Dolu olsun!» Ka-pıyı araladı, otomatığı yaktı, eski, ortasından band-lanmış bir' elli liralığı katladı. «İyi günler!» dileğiyle eşikten atlayan genç, suları sıçratarak küpe boşalttı, artanı Feride'nin uzattığı alüminyum tencereye koy-du, arkasında bir ter ve kir kokusu bırakarak gitti.

«Ortalığı rezil etti pis cenabet!» dedi Feride, par-layan su birikintilerini sildi, ellerini sabunladı.

«Otur da şu çaylarımızı içelim, kahvaltı piç ol-du!» dedi Adnan.

«Haklısın.» dedi Feride.

Çaylarını yudumladılar. Adnan, radyoyu açtı. Nil Burak, (Kalınca bir başıma/Hüzün dolar içime) şar-kısını söylüyordu hüzünlü bir sesle. Adnan'ın gözleri doldu. Sanki Feride ölmüş, bütün dünya boşalmış, ortalıkta kimse kalmamış gibi korkunç bir yalnızlık duydu. Yalnızlık içindeki bulanık sularda bir yandan kayıklarını yüzdürüyor, bir yandan da balçığa ben-

zeyen acılar, mutsuzluklar, öfkeler ürettiyordu. Şulenaz kirpiklerini titreten serin bir esintiyle dirildi. Tanıştıkları düşün dışındaki başka bir düşte (belki de bir tasarıda) Adnan'ın bildiği, uyguladığı oyunları kat kat aşan çarpıcı, şaşırtıcı sevda oyunlarını kendisiyle birlikte sergiliyordu ve sevişmelerini uzaktaki bir televizyon ekranında izleyen panayır kalabalığına lâstik top gibi zıplayan oynak şarkılar söyletiyordu. Dişiliğinin depremden üstün depremler yaratan gücünü, eşsizliğini, vazgeçilmezliğini evrene benimsetmek amacıyla çırpınıyordu. Sözleriyle, davranışlarıyla aydınlıkları kışkırtıyordu. O son sahne Adnan'ın aklından çıkmıyordu. Şulenaz, içine sokmak, hep içinde tutmak, vücudunda iki kişiyi taşımak istercesine deviniyor, tırnaklarını sırtına batırıyordu. Müthiş bir andı! Ve gövdesi alabileceği her şeyi almışcasına gevşemiş, kolları yana düşmüştü gerçekteki gibi. Sonra da ağlamıştı. «Ne olur, bırakma beni! Hiç ayrılmayalım, hiç ayrılmayalım, buranın Sultanı olursun!»

Çayı ne vakit bitirdiğini anlayamadı.

— Suuuu, sucuuu, İnciii! -

«Ne güzel söylüyor değil mi?» dedi Feride.

«Kim?» dedi Adnan, karısına baktı.

«Nil... dinlemiyor musun yoksa?» dedi Feride, tuz, karabiber ektiği yumurtasını ısırdı.

«Şu anda deniz kıyısındaydım.» dedi Adnan.

«Ben yanında mıydım?» dedi Feride gülerek.

«Elbet. Sen hızır gibi her yerdesin.» dedi Adnan.

«Sağol canım, sağol bir tanem!..» dedi Feride, «Yaz gibisi yok.»

Kızgın, ışıkları sarı bir güneş, günün aydınlık bezasına karışıyor, yapışkanlaşıyordu. Bu yaz uzak, تنها bir kıyıda denize girmeliydiler... Her an başbaşa olmalıydılar, durumların, anların, gizliliklerin

içinden birbirilerine doğru kaymalı, koşmalıydılar bo-
yuna. Tabanlarını yakan kum tabakasını çukurlaştır-
rarak, onların kimliğini taşımayan ayak izleri bıra-
karak yürüyorlardı. Elele tutuşmuşlardı. Hava sıcak,
sular sıcaktı. Yaşamının güzelliğini deneyerek öğren-
mek, kanıtlamak istercesine dalgalarla boğuşuyorlar-
dı. Bacaklarında duydu tuzlu ıslaklığı... «Adnancım,
bu yıl Alanya'ya gidelim mi hayatım?»

«Gidelim!» dedi Adnan.

«Sağol!.. Kimseyi takmayalım arkamıza, akraba,
arkadaş istemiyorum.» dedi Feride.

«Ben de.» dedi Adnan.

«Bir daha içer misin?» dedi Feride.

«Yeter!»

«Peki canım.» dedi Feride, tabakları teker teker
mutfağa taşımaya başladı. «Adnancım bakar mısın,
telefon çalıyor.»

Adnan koştu. Kızkardeşinin küçük kızı Nalan'dı.
Yarın annesiyle babası hastanede doğum yapan ab-
lasına gideceklerdi, kocasının ise işi başından aşkın-
dı, kendisi de mutlaka görevinin başında bulunması
gerekliyordu. Yarın acaba - onlara - Çiğdem'i getirse
akşama kadar bakabilirler miydi? İş dönüşü alacaktı
kızını.

Adnan, sinirli sinirli güldü. «Şurda bir haftalık
bir iznim var, burnumdan getirmek niyetindesin ga-
liba.»

«Ama dayı, çocuğa bakacak kimse yok.» dedi Na-
lan.

«Allah Allah! Hem sonra ben nasıl uğraşırım fın-
dık kadar çocukla? Hastalanır, ağlar, karnı acıkır,
bilmem ne...» dedi Adnan kızgınlıkla.

«Ben her bir şeyini getireceğim.» dedi Nalan.

«Ya sıkılırsa? Çocuğun nerde ne yapacağı bilin-

mez ki! Tutturursa - Annemi isterim - diye napaşım o zaman?» dedi Adnan ve içinde yaylar gerildi, bir anda beynine yüz on ok birden atıldı ve beyni kanadı. Nalan'ın, kendisine böyle bir öneride bulunma cesaretini göstermesine şaşıyordu. Yoksa yumuşak, kırıcılıktan sıyrılmış iten davranışları, ondan, karakteriyle, mevkiıyla, tutumuyla ters düşen şeylerin bile istenebileceği izlenimini mi yaratıyordu çevresindeki lerde?

«Tutturmaz dayı! Hadi ne olur!» dedi Nalan.

«Yengen burnunun dibinde, niye ona baktır mıyorsun?»

«Rica ettim ama kabul etmedi, - Benim işim var, bankaya gideceğim - Faiz falan mı ne alacakmış.» dedi Nalan.

«Bütün gün bankada mı duracak?»

«Ne bileyim, arkadaşlarıyla buluşacakmış. Hadi benim güzel dayıcım, kırma beni!» dedi Nalan yakarırcasına. şimdi yanında olsaydı ellerini per, boynuna sarılır, itirazlarını, mazeretlerini ağzına tıkardı. Aklına koyduğunu yaptırmaya karar verdiği kimselerin - hayır - larını duygusal tabloların en renklilerini, en etkililerini sergileyerek - evet - e dönüştürür, boyun eğdirirdi. İnatılığına, direnme gücüne hayrandı ama aynı yöntemi kendisine uygulamamalıydı. şabah, şulenaz, Feride'nin minik sokuluşları, doyasıya sevişecekleri bir ortamı, ağır ağır ve her bakışı, dokunuşu değerlendirerek hazırlamaya kalkışması çok tātlydı ama bu telefon herşeyi (berbat etmese de) dağıtacak gibiydi.

«yleyse Sabriye hanımı çağır, nasıl olsa onun işi yoktur.»

«ağırdım ama dedemi hastaneye gtrecekmiş.» dedi Nalan.

«Peki ama sen niye evde oturmuyorsun?» dedi Adnan kızgınlıkla.

«Bu ay on gün rapor, üç gün de izin aldım, yarın da gitmezsem kovarlar beni! Hadi dayıcım, ne olur, ne olur, üzme beni!» dedi Nalan.

«Pekiii, kaynanana niye baktırmıyorsun?»

«Onun kendine hayrı yok dayı. Bak, aklıma bir şey geldi, mademki sen bakamayacaksın güzel yengeme baktıramaz mısın?»

«Yani işe gitmesin öyle mi?»

«Bir gün gitmezse bir şey olmaz, severler onu. Bu çocuk ortada kalacak. Daireye de götürmem, bir kere götürdüm de...» dedi Nalan.

«Kusura bakma ama saçmalıyorsun. Evet, anlıyorum, sıkışan insan hata işler ama yengecin de senin gibi işe gitmek zorunda.» dedi Adnan.

«Rica ediyorum dayı, ayaklarına kapanıyorum!» dedi Nalan, ağlayacaktı nerdeyse.

«Başka bir arkadaşın yok mu?»

«Yok dayı. Ne olur, yalvarırım, yengeme söyle yarın işe gitmesin!»

Nalan'ın - Ne olur - derken küçük bir çocuk gibi zıpladığını, ellerini çırdığını hayalledi. «Lütfen sık-boğaz etme, karıma iki paralık heriflerin lâf söylemelerini istemiyorum.»

«Hani beni çok seviyordun, hani ben senin sevgili yavrundum?»

Adnan tikanır gibi oldu. «Seviyorum gene, onu karıştırma!»

«Hayır, inanmıyorum, sevmiyorsun. Sevseydin şu ufacak kıza baktırırdın. Karnını doyurdu mu hemen uyur yavrucum. Ağlaması, bağırması, yaramazlığı yoktur. Pek usludur.» Çiğdem ağlamaya başladı, sesini uzaklaştırdı biraz Nalan, kızını azarladı. «Sus

kız deli, ben dayımı - o usludur - diyerek kandırmaya çalışıyorum, sen ise...»

«Seni kırmak istemem ama mümkün değil canım...»

Nalan hıçkırdı, «Zaten benim bu dünyada hiç kimsem yok.» dedi.

«O nasıl söz öyle? Anan var, baban var, kocan var, varoğlu var. Ağlama ayıp oluyor!» dedi Adnan, yanına yaklaşan ve elini kavrayan Feride'ye, telefon-dakiyle başının dertte olduğunu anlatırcasına baktı, ahizeyi kapattı. «Nalan...»

«Garanti bir işi vardır.» dedi Feride.

«Tek güvendiğim insan sendin ama...» dedi Nalan ağlamasını sürdürerek.

«Dinle!..» dedi Adnan.

«Peki dayıcım peki, bir daha rahatsız etmem!» dedi Nalan.

«Yooo, böyle çocuklaşma!.. Hem dur bakalım yarına kadar dünyanın zamanı var, belki bir çare buluruz.» dedi Adnan.

«Bağışla dayı...» dedi Nalan, - çat - diye kapattı telefonu.

«Bu kız küstah aynı zamanda, telefonu yüzüme karşı kapattı.» dedi Adnan; kızgınlıkla acıma duyguları içiçeydi varlığında ve etkileyecekleri alanları seçerken bağımsız davranıyorlardı. Gerçekten de sevdiği bir akrabasını mutlu edememenin üzüntüsünü yaşıyordu. Yalnız Nalan'ın iş ve aile ilişkilerinde bir aksaklık meydana gelmesin diye çabalarken kendi düzeninin aksamasına gözyummak, özveriyi de aşan bir budalalık değil miydi? 'Sen öl ben yaşayayım' bencilliğinin aşırı bir örneği sayılmaz mıydı Nalan'ın bu tutumu? İple çektiği hafta sonu tatillerinde bir iki saat dinlenebilen, bir iki saat soluk alabilen, öte-

ki günlerde ise hem işyerinde hem de evde adamakıllı yorulan Feride'nin bir gününü Nalan'ın çocuğuna dadılık yaptırarak harcıyamazdı.

Bir yandan üzüyor, bir yandan da gülüyordu.

«Ne istiyor?» dedi Feride, yanağından öptü.

«Çocuğunu bakıtmak istiyor.» dedi, hepsini anlattı.

Şaşırdı Feride. «Bu üşütmüş anam, valla üşütmüş! Kayınvaldesine götürse ya?»

«Ben de söyledim ama onun kendine hayrı yokmuş.»

«Yalan!» dedi Feride, «İşin içinde iş var. Geçen bayram elini öpmeye gittiğinde kayınvaldesi bizimki için - boyu biraz kısa ama çok akıllıdır, çok güzeldir. - demiş. Bu da bunu işitmiş, aman Allah kıyameti ko-partmış, darılmış.»

«Bu sözlerde alınacak bir şey yok ki.» dedi Adnan.

«Sen onun boyundan söz eden herkesi kıracak kadar kompleksli olduğunu bilmiyor musun?» dedi Feride.

«Ciddi mi söylüyorsun?» dedi Adnan.

«Evet... Neyse, demek benim çocuğa bakmamı istiyor.» dedi Feride.

«İstiyor.»

«Babamın çiftliği mi orası?» dedi Feride.

— Suuuu, İnciiii! -

«Biz kimseden bir şey istemiyoruz, kendi yağımızla kavruluyoruz.» dedi Feride.

«Key imi kaçırdı.» dedi Adnan.

«Kaçmasın, kaçmasın, ne olur, senin üzülmene dayanamam.» dedi Feride, kollarını beline doladı kocasının ve başını göğsüne yasladı. Vücudunun sağlıklı diriliğini, güçlerle, zevklerle dolup taşıdığını, kendi-

sini mutlu kılan her şeyin içini göremediği bu gövdede, o gövdenin katmanlarında, damarlarında, hücrelerinde bulunduğunu düşündü. Sevddiği, güvendiği bu adamla övünüyordu. Gözlerini kapattı, dağlarda söylenen bir şarkının hüznü ezgisini dinleyen biri gibi tanımladı bu durumunu.

Adnan, saçlarını okşadı karısının, çenesini dayadı başına.

Daha çok dışarıdan gelen sorunların etkileriyle tedirgin bir yaşamın uğultulu akışına kapılıp sürüklendikleri sırada böyle kucaklaşırlar, birbirlerine sığınırldı. Sığındıkları köşelerdeki kuytularda uyurlardı. Çağrışımların ipeksi yapılarından yıldızlar gibi kayarak anıların yoğunlaştığı yollarda gezinirlerdi. Birlikteliklerinin başlangıcındaki olayları harmanlar, unutamadıkları anıları canlandırıp yeni anlamlarla bezerlerdi. Gülerler, sevinirler, coşarlar; umutlarla, sıcaklıklarla, sevinçlerle donanırlardı. Varlıklarının derinliklerinde ve hayallerinde tekrar tekrar birleşirler, bütünleşirlerdi. Gördükleri, hissettikleri, seslerini işittikleri nesnelerin değişmelerini izlerlerdi. Duygularının patlayarak, bölünerek gerçekleştirdikleri doğumları alkışlıyorlardı.

İsteklerinin de tutkuyla seviştiklerini gözlemliyorlardı.

Feride, başını kaldırdı, kollarının çemberini çözdü, Adnan'ı uzun uzun öptü. «Şimdi nasılsın?»

«Daha iyiyim.» dedi Adnan.

«Seni seviyorum. Her zaman, her yerde yanıdayım.» dedi Feride.

«Ben de.» dedi Adnan, karısının kabaran saçlarını düzeltti.

«Öğleden sonra istersen şöyle bir dolaşırız.» dedi Feride.

«Düşünürüz.» dedi Adnan ve karısının ojeleri dö-
külmiş tırnaklarını gördü, aynı anda Nalan'ın kan
kırmızısı sivri tırnakları gözlerine saplanır gibi uza-
dı. Nalan, «Dünyada en çok sana güveniyordum ama
yanılmışım, değmezmişsin.» dercesine kapatmıştı te-
lefonu. Bir bakıma ilişkilerinin dışında bırakmıştı. Sı-
kıldı.

— Kalayciiii, kalayciiii, tenceleri, tavaları, tepsi-
leri... -

Feride, kocasının göğsünde kaldığı sürece ve şim-
di sanki bazı kötülüklerden, bazı baskılardan, bazı
hastalıklardan kurtulmuş, zihni yararsız düşünceler-
den arınmıştı. Tiksiniyordu çirkinliklerden, ahlâksız-
lıklardan, sorumsuzca davrananlardan, ama tepeden
tırnağa duyarlıklı Adnan gibi hastalanma derecesin-
de etkilenmiyor, olumsuzlukların benliğini delik de-
şik etmelerine izin vermiyordu. Karamsarlıklara tes-
lim olmuyordu. Oysa Adnan hâlâ günde yirmi otuz
kişinin vahşice öldürüldüğü dönemin sarsıntılarını yok
edememişti. Kimi geceler uykuda sıçırıyor, bilinçsizce
bağırıyor, «Geldiler, geldiler, kapıyı kıracaklar. Ka-
çın!» diyordu.

— Hurda alıyom, eski gazte alıyom, elbise alı-
yom. -

Telefon çaldı. «Allah Allah, ne oluyor buna?» de-
di Adnan, ahizeyi kaldırdı. «Alooo!»

«İyi sabahlar enişte, ben Canan.»

«İyi sabahlar, nasılsınız; beyefendi, çocuklar na-
sıl?»

«Teşekkür ederiz enişte, iyiler, siz nasılsınız?»

«Eh, şöyle böyle!» dedi Adnan.

«Feride'nin kulağı ağrıyordu, nasıl oldu?»

«Geçti...» Siz Feride'yle konuşmak istiyorsunuz
galiba? Bir dakika. Ferideee, ablan!»

Koşa koşa geldi Feride, telefon aygıtını aldı kocasının elinden kulağına götürdü, «Meraba ablacım, nasılsın? Eniştem, çocuklar?»

Aynada yüzünü inceleyen Adnan karısının dediklerini dinliyordu.

«Bilmem ablacım ama sanmıyorum. Gene de Adnan'a bir sorayım. Ablam seni öğle yemeğine çağırıyor. Kıymalı börek pişirmiş, plâki pişirmiş, kadınbudu pişirmiş. Ne dersin, gider miyiz?» dedi Feride gitmeye eğilimli bir sesle.

«Gidemeyiz canım, belki gelecek hafta.» dedi Adnan.

«Duydun işte, - olmaz - diyor.»

«Banyo yapmayacak mıyız?» dedi Adnan.

«Yaaa, sahi, onu unuttum ben.» dedi Feride, «Banyo günümüz abla.»

«Akşama gelin bari!» dedi Canan.

«Banyo yapayım da düşünürüz.» dedi Adnan, «Öyle söyle!»

«Banyodan sonra telefon ederiz abla, gelip gelmeyeceğimizi bildiririz.»

«Eh, peki... Şeyin işi ne oldu?» dedi Canan.

Feride, iskemleye oturdu, Adnan'ın bilmediği o iş hakkında bilgi vermeye başladı. Daireye bir grayderci alınacaktı...

Adnan, yatağa sırtüstü uzandı, kollarını başının altında kenetledi. Nalan, belleğinde küskün yüzüyle kıpırdıyordu. Belki kızını dövüyor ya da bağılıyor, sağa sola telefonlar yağıdırıyordu. Yüreği burkuldu... Hapishanenin bahçesi geldi gözlerinin önüne. İçerden dengiyle çıkan genç, güzel, başörtülü bir kadın, kalabalığı meraklı bakışlarıyla taramış, aradığını bulamayınca dengi hızla yere atmıştı. Derken başını eğmiş, iskarpinlerinin ucuna bakmış, dudaklarını diş-

lemiş, bir sigara yakmıştı. Arkadan da o delikanlı babasıyla sarmaşırken «Çok mutluyum baba, çok sevinçliyim, her şey bitti, Allah bir daha düşürmesin!» demişti.

Sarı bir düğme bulmuştu, sedefti.

«Selâm söyledi.» dedi Feride, kocasının yanına yattı.

«Teşekkür ederim.» dedi Adnan.

«Düşüncelisin, neyin var?» dedi Feride.

«Hiç.» dedi Adnan, «Nalan'a acıdım.»

«Kimseye acımam.» dedi Feride, «O bize acıyor mu? Acısa çocuğunu baktırmak istemezdi.»

«O da var ya...» dedi Adnan.

«Onbirbuçuk, onikiye doğru banyoya girer miyiz hayatım?»

«Gireriz sanıyorum.» dedi Adnan, Şulenaz'ın yakut rengi gözlerinden püsküren lâvlar, bir ışık bulutunun pamuklarıyla birlikte aya doğru uçu. «Şana bu gece ay'ın tutulacağını söyledim mi?» Feride'nin alnına düşen ve kıvrılan perçemini bir daire biçimine soktu, dairenin içine yağmur damlalarını yağdırdı.

«Söylemedin.» dedi Feride, bileğindeki damarları öptü kocasının ve ruhunu saran sevgi ağlarının titrelerini fırtınaya dönüştürmek amacıyla elini pijamasının altından kaydırdı aşağılara... «Sen hiç ay tutulmasını seyrettin mi?»

«Seyrettim.» dedi Adnan, «Çocukken kollardık böyle ilginç olayları. Ağaçların tepelerine tırmanardık, gözlerimizi aya dikedik. Beklerdik şeytanların karanlıkları yırtmasını ve dans etmesini, lâcivert perlerinlerini üstümüze fırlatmasını... Korkardım! Ay tutuluncaya kadar heyecandan ölürdüm. Terlerdim buram buram. Haftalarca ay tutulmasıyla ilgili rüyalar

görürdüm. Ya sen?» Okşamaların benliğinde yarattığı düşsel ve şiirsel tadlar, diline üşüşen sözcüklerle düşüncelerindeki sırayı birbirine karıştırmaya başladı.

«— Ay tutuluyor, baksana! - dediler mi gözlerimi yumardım, yüzümü saklardım.» dedi Feride, Adnan'ın derisindeki bir kılı büke büke kopardı.

Kıl dibindeki incecik acıyla tadların yoğunlaştığı alanın dışına sarkan Adnan, «O niye?» dedi.

«Ya ben bakarken ay parçalanırsa!..» dedi Feride.

«Bakışlarındaki büyü mü yok edecekti ay'ı?» dedi Adnan, kahkahayla güldü.

«Bana öyle geliyordu.» dedi Feride, «Bu gece birlikte seyredelim mi?»

«Seyredelim.» dedi Adnan.

«Ben Cin'leri hazırlarım...» dedi Feride sevinçle.

«Bu güzel işte!» dedi Adnan, Feride elini bacaklarının arasına indirdiği sırada, hazların oluşturduğu bir mahmurlukla kapanmak üzere olan gözlerine baktı, omuzlarından kavrayarak kendine çekti. Kıvama gelmiş bir durumu zamanında değerlendirmenin ve rimli olacağını düşünenler gibi telâşla, «Dur, perdeleri örteyim!» dedi Feride, hemen kalktı, iki adım attı, öne eğildi, perdeye uzandı...

Telefon çınlattı ortalığı.

Adnan'ın sakinleşen ve çizgileri düzleşen yuvarlak yüzü; her yandan sel gibi insan kanının aktığı öldürme günlerinden korkulu, kuşkulu anlamlarla buruştu.

GECEİN KİYİSİNDA İLKBAHAR

Gribe yakalandığı için on günlük rapor alan Eşref, bir haftadır ilâç, ıhlamur içiyor, yatıp kalkıyor, uyuyor, kitap karıştırıyordu. İki günden beri kendini iyi hissediyordu. Şimdi, arkılığı yüksek, oymalı koltuğunda (oraya oturunca daha bir güçleniyor, yöneticiliğinin bütün erdemlerini, yararlı niteliklerini içeren o saygın tavrı takınıyordu.) orta şekerli kahvesini höpürdeterek yudumluyordu. Canı sıkındı. Çünkü, güvendiği doktor arkadaşlarının hepsi sigarayla mutlaka bırakması gerektiğini, eğer bırakmazsa bronşitten yakasını kurtaramıyacağını, hatta ilerde astıma tutulaçağını söylemişlerdi. O da içmiyordu ama sigarasız kahve de saman gibi bir şeydi. Pencereye dikti gözlerini, aşağıdaki bahçeye baktı. Rüzgârın okşayıcı, hafif şeyleri sürükleyen, yuvarlayan, dağıtan, uçuran, çarpan ve sarsan sesinde, kurt ulumalarını, felâkete uğrayanların yürek paralayan çığlıklarını, ağlayan bir genç kızın acılarla yüklü yakarışını, bir çocuğun «Anneeee, anneeeee!» diye bağırışını buldu. Sigara içme isteği ansızın kabardı, ağzının ıslaklığında kıpırdadı, iradesinin omuzlarından kavrayarak sarstı dakikalarca; sersemleterek boyun eğdirme çabalarıyla, karşı koymalarla, düşünülen ve düşünülmeyen direnişlerin ayrıntılarıyla beynini ağrıttı. Derken silkindi, bardaktaki limonlu suya dilini değdirdi. Bunalmının saldırganlığını durdurmayı başarmıştı.

Erik ağacının uç dallarında birkaç tane kırmızı erik vardı. Ama rüzgâr şiddetlenirse hepsi pat pat düşerdi, düşer düşmez de ezilirdi, o yer ballanırdı, karcıncalarla sinekler, geç kalmış arılar üşüşürdü.

Dalların tutsaklaştırdığı minik bir rüzgâr, tutsaklıktan kurtulmak amacıyla didiniyor, yaprakları hışkırtıyordu. Ve rüzgâr öfkeyle çırpınırken ipeklere sarıp sarmaladığı ölü bir sineği yemeğe hazırlanan örümceği, ağıyla birlikte sallıyordu. Küçücük, sararmış bir yaprak ağa takılınca örümcek, yuvasının derinliğine kaçtı korkuyla.

‘Şu sigarayı bir unutulabilirsem!’ Dişlerinin arasına kıştırdığı boş ağızlığı emri iştahla; geçmişten kalan nikotinin yapış yapış tadını burun deliklerinde, dilinin derisindeki pütürlerde hissetti. Haşlanmış söğüş dili biberleyerek, tuzlayarak yiyenlerden iğrendi. Tozlu camların - hep tozlanırdı - hohlayıp güderiyle silindiği gözlüğünü taktı burnunun kemerine yerleştirerek, uçlarını kulaklarının üstünden arkalara sarkıttı, gazeteyi yaklaştırdı gözlerine. (...Bostancı sahilinde, Derya gazinosunun önünde kıyıya çekilmiş sandalların arasında dün sabah gezinen çocukların gözleri dehşetle irileşti: Kesik bir bacakla karşılaşan çocuklar, korku içinde koşarak polise haber verdiler. Olay yerine gelen polis ekipleri, kesik bacağın iki metre ilerisinde bu kez mavi-beyaz bir pazar çantasının içine konan bir etekliğe sarılmış bir bacak daha buldular. Bunun üzerine talihsiz genç kadının cesedinin diğer parçalarını aramaya başlayan cinayet masası dedektifleri, akşam saatlerinde Fenerbahçe İskele Sokağı bitiminde, sahilde bir halıya sarılmış olarak kadının gövdesini ve ellerini buldular. Korkunç bir cinayete kurban gittiği anlaşılan ve 25-30 yaşlarında olduğu tahmin edilen kadına ait bacak ve gövdenin iki

gün denizde kaldığı belirlendi. Polis yetkilileri ilk he-
deflerinin kadının kimliğini tespit etmek olduğunu,
bunun için de cesedin baş kısmının mutlaka bulun-
ması gerektiğini söylediler. Buğday tenli, 36 numara
iskarpın giyen, çorapla dolaştığı sanılan kadını tanı-
yanların polise bilgi vermelerini...) Ürperdi birden;
kıl diplerinden fışkıran sevimsiz bir serinlik vücudu-
nu baştan aşağı dolaştı, duyumsanan ama görülmeyen
örtüsüyle sardı. Şeytanların bakışlarından kopan kap-
kara kıvılcımlar, zihninin geniş aydınlığında şişman
böcekler gibi gezinen gerçekleri dürttü, bir odak nok-
tasından başka bir odak noktasına savurdu. Cana-
varlıktı bu. Vahşilikti, ıkellikti, hiçbir tanıma sığ-
mayan çirkinin çirkinini bir namussuzluktu! Belliydi
ki bir aşk, bir seks ya da kaçakçılık ilişkisinin bir
takım yanlışlar yapılarak ulaşılan sonucunda, adam
ya da adamlar, -belki de bir örgüt- kadını öldür-
dükten sonra parçalarını ayrı ayrı semtlere, sokak-
lara dağıtmışlardı polisi şaşırtmak için. Bir şimşek
çaktı düşünceleri birbirileriyle boğuşurken. (Çorapla
dolaştığı sanılan..) dendiğine göre kadın, tartışmalar,
kavgalar sırasında başına gelecek belâları kestirmiş,
varlığını duyurmadan kaçarken iskarpinlerini giyme-
yi akıl edememişti şaşkınlıktan ve can kaygısının bey-
nini kör etmesinden. Yakalanınca da... Bu bir ola-
sılıktı elbet ama başka olasılıklar da vardı. Kadın, bir
ruh hastası, bir deli olamaz mıydı? Söz gelimi, Bakır-
köy'den kaçmış ama tam «Kurtuldum» derken birkaç
yılan vicdanıyla karşılaşmıştı. Yapacağını yaptıktan
sonra da kimseye bir şey söylemesin diye öldürmüş-
lerdi... Başka bir şey, başka bir şey!.. Evet, bir ero-
in şebekesini yöneten gaddar şeflerden birisinin bil-
memesi gereken gizleri bilen metresiydi; o yaşamdan
bıkmış, polise koşmuştu... Kocalarını aldatan kadın-

lar yok muydu? Bunun kocası da aldatılmasının öcünü bir cinayet başyapıtı yaratarak almıştı... Sigara isteği depreşti. 'Boşuna dingildeme, kandıramayacaksın!' Şu anda bir sigara ne giderdi ama, milim milim içerek tükettirdi ve o harika başdönmesinin büyüğü güzelliğiyle kendinden geçerdi. Çizgiler, helezonlar, daireler, çevrintiler, çevrintilerin gri sırtlarında kürek çekenlerle kuyuların diplerine batıp gökyüzüne yükselirken bir genç kızın memeleriyle dudaklarına tutunmak ve saatlerce böyle uçmak ve bir sevişme fısıltısını, sevişmeyi yoğunlaştıran sıcak bir soluğun özünde işitmek... Ağzı, burnu, ciğerleri sigarayı çağırma yarışına katılmış gibi deviniyorlardı; bu yarışma ereğine varamadan çok iyi tanıdığı tütünün ve dumanın eşsizliğini diline damlattı... sarhoşladı hemen, kendi içinde, kendi yollarında, yokuşlarında yalpaladı ama sertçe «Hayır!» dedi. Bir kez başladı mı uyuyan öksürüğü uyanırdı.

Yeniden okudu haberi. Kızgın tavaya su dökülmüş gibi yüreğinde cızlamalar oldu, çoğaldı, damarlarıyla kaslarına sindi. Yirmibeş yaşında bir kadındı. Büyük kızı kadar... Ay ışıkları altınsı rengiyle yüzünü boyamayacaktı kadının; gözlerinin derinliklerinde biriken gizemli bakışların oynaşmalarına oynaşmalar armağan edemeyecekti.

Yaşam dumanı tütmediğinden bırakılmış bir kent, artık yürünmeyen, ayak seslerini işitmeyen, işitmeyince de kimliğini yitiren bir yoldu.

Suskunluğun varlığına saklanan bir sessizlikti.

Yattıktan sonra, o hâlâ cinsel şölenin doruklarındaki birinci sınıf lezzetlerle sarmaş dolaşken mi, o evrenden bu evrene kaymadan mı öldürmüşlerdi? Öyleyse, kutsal sevişme uykusunun arka yüzünde meydana gelen düş depremlerinin çayırılıkalarında çiçek-

ler toplarken; birbirinin devamı olmayan bağımsız se-rüvenlerin çok olaylı, çok anılı yaşamına gözlerini kırpmadan atılırken öldürülmüş sayılırdı ki bu, mutlu bir ölümdü ve o, bir aşk şehidiydi.

Kim duymuştu son çığlığını, çığlıklarını? Kim duymuşsa hiç unutmayacak, adı her saniye içerden ve dışardan çağırılıyormuş gibi duyacak, hiçbir za-man söküp atamayacağı bu yabancı, yabancılıktan tanıdıklığa geçmek istemeyen acıyla sarsılacaktı.

Elleri nereye dokunmuş, nerelere ve hangi yo-rumlara uzanmış, hangi yaratıkları suçlarcasına işa-ret etmişti?

Pek çok gülüşte bir sürçme sezilirse ve ansızın hüzünle sararırsa gülüşün kuşları, bu değişmede onun gülüşünün izleri var demekti.

Söylenen bütün şarkılarda, söylediği şarkıların kederli anlamları titreyecekti.

Gözleri doldu Eşref'in, iki damla yaş yuvarlandı yanaklarından.

Artık devinme gücünü yitiren başı sağa sola dö-nemeyecek, hiç ağrımayacak, hiç şişmeyecek, hiç-ke-çelenmeyecekti. Bir erkek başına yaslanarak mutlu-luğun incecik kanallarından geçip o erkeğin içine sı-zamayacak, duygularının yönettiği pazarlarda sevda alışverişinde bulunamayacaktı.

Milyarlarca düşünceyle, tasarıyla, görüntüyle ağırlaşan beyni, en son düşüncesine bir düşünce, en son tasarısına bir tasarı, en son görüntüsüne bir gö-rüntü katamayacak ve çalışmanın önünde sonsuza kadar hiç doldurulmayan bomboş bir üretim çizgisi uzanacaktı.

Artık, öpülen ve tad alınan, sevilen, övülen ağzı bir daha öpülmeyecekti.

Beğenilen, düşünülen, hayal edilen ve sabahlara

kadar uyku uyutmayan vücudundaki büyük haz kaynakları, o yaratıcı, o doğurgan kaynaklar, beslenme damarları kesildiğinden hiçbir şey yapmamışa dönecek, kuruyacaktı. Belki de çotkan kurumuştu.

Kimbilir hangi maddelerin karışımından oluşan saydam evrenlerde dans ettiren, kimbilir hangi yaratıkların ülkelerine kondurarak sevindiren; korkutan, öfkeliendiren, yaşama hayal kırıklıklarıyla döndüren düşleri, bir daha hiç mi hiç göremeyecekti. Baktığı her şeyi ayrıntılı ayrıntısız seçebilen gözleri, bir ayva yaprağının üstünde kanatlarını açıp kapayarak titreyen bir kelebeği, gölgelerle oynayan bir kedi yavrusunu izleyemeyecekti.

Bellekte taşınmaktan sevinç duyulan, etkileri seslerinde ve anlamlarının önünde gizlenen sözcükleri, dudaklarının kıvrımlarından aşağıya akamayacaktı. İçlere işleyen, içlerde ağlar, köprüler kuran, yürekleri heyecanlarla kuşatarak hep gerilimde kalmasını sağlayan, sevişme tohumları serpen sözcükleri, hiçbir kulağa ulaşamayacaktı.

Acıları eriten, eritilen acılardan yepyeni acılar türeten, bunları da silerek yerlerine erinçleri, sevinçleri koyan, baktıkça büyüleyen, büyüledikçe delirten, delirttikçe coşturan uzun, upuzun, dünyayı birkaç kez kuşatan ısıltılı, parlak bakışlarına artık rastlanmayacaktı.

Göğüs geçirdi Eşref. Bu durumda bir sigara değil, arka arkaya beş sigara içilirdi. İlk nişanlısı Neşe, (fıkırdak, güzel, şen, ateşli bir kızdı) nikâha üç gün kala, amcasının yeğeni Kudret'e kaçmıştı. Olayı işittiği an beynine, kalbine çiviler çakılmış, yüksek bir yerden düşmüşçesine sersemleşti. İnanmamanın arkasından koşturan acıların, umutların, çelişkilerin hepsini bir bir tanımıştı. Uyurgezer gibiydi. Bir yer-

lere bakıyor ama bakışlarının yolu üzerinde bulunan canlı cansız hiçbir nesneyi görmüyordu. Aslında bakışları hem kendine, hem de Neşe'yle birlikte yaşadıkları birbirinden ilginç durumlara dönüktü. «İmkânsız, imkânsız, bunu bana yapamaz!» diyordu. Zihnine üşüşen yüzlerce «Neden? Niçin?» gibi sorulara doyurucu, Neşe'nin davranışını haklı gösterecek nitelikte karşılıklar arıyor, ilişkilerinin başlangıcından olayın patlak verdiği ana kadar geçen zamanı inceliyor, uyuşan ve çarpışan gerçekleri didikliyordu. Ama bu incelemelerle, didiklemelerle kafasını ısıtan sonuca ulaşamamış, Neşe'yi yaşamından sökerek başka birisinin yaşamına mihlayan önemli sorunlara rastlayamamıştı. «Güç ise güç, erkeklik ise erkeklik, yakışıklılık ise yakışıklılık. Daha ne istiyorsun? Mesleğim onurlu bir meslek.» Başka? Bu bilmeceyi bir türlü çözememişti, çözemeyince de olasılıkları sıralamıştı: Yoksa, tavırlarında, gülüşlerinde, tavırlarının, gülüşlerinin kıvrımlarında gizlenen basitlikler, adilikler, bakışlarındaki budalaca anlamlar, tırmanmayı düşlediği yüksekliklerin gerçekdışı oluşu, dilinden düşürmediği, «İnsan dünyaya bir kere gelir.» sözleri, içtenliğini sergilerken beliren gülünç tablocuklar mı, uzaklaştırmıştı Neşe'yi? Herkesin içinde çekinmeden «Ben bu kadını çok seviyorum.» demesi mi?

Öfkeliydi. Yenilmişti. Bezgindi. Günışığı yasaklanmış da karanlıkla cezalandırılmıştı sanki. Oturduğu, dolaştığı, yürüdüğü yerleri, girip çıktığı yapıları, araçları, konuştuğu kişileri anımsamıyordu. Oysa bu anımsamadığı edimler sırasında kişiliğinin dehlizlerinde kıpırdayan gizleri yakaladığını seziyordu ama ne yazık ki sezdiklerini birbirine ekleyerek yaşadığı zaman dilimini cezalandırmayı beceremiyordu. Belleğinin o bölümü bomboştu. Devinimsizdi. Ya da belleği,

ruhsal sıkıntılarını çoğaltıp cehennemi andıran bir kaos yaratmamak için böyle yapay bir boşluğu, yapay bir devinimsizliği üretmişti. Kesin bir yargıya varamazdı, çünkü bilincindeki kopuklukların elinde oyuncaktı. Gerçekten de bu olay yıkmıştı onu; yerlere sermişti, bataklıklara savurmuştu; güvensizlikleri, insanların ikiyüzlülüklerini, her an her şeyi yapabileceklerini gündeme getirmişti. Karınca yiyenlerden daha berbat olan kazma dişli tedirginliklere teslim etmişti; kimliğini, biçimini, konumunu hiç bilmediği bir düzen bozukluğuyla karşıkarşıya bırakmıştı. Silâhı yoktu, nasıl savaşıacaktı? Savaşamamıştı ve azılı düşmanı, benliğinin en önemli kesimlerinden sürüyle parça kopartıp varlığının uçurumlu karanlıklarına atarak eksiltmişti kendini.

Adamakıllı değişmişti. Olaydan önceki Eşref'e, herkesin tanıdığı, beğendiği adama yabancılaşmıştı. Ama bir gün, - iyice anımsıyordu o günü, saatini, dakikasını. Pembe bir sakız gülünü birkaç kez gözlerini yumarak koklamıştı, bulutlar güneşin önünden çekilmişti - dağ gibi bir ağırlığın omuzlarından kalktığını, hafiflediğini, rahat soluklar alıp verdiğini, sevinçlere, şarkılara, kahkahalara kök söktüren yüksek düzeyde duyguların kalbine akın ettiğini, bütün düğmeleri çevirerek içini aydınlattığını, gecelerin yırtıldığını anlamıştı. «İnsan dünyaya bir kere gelir.» sözlerini sevgiyle tekrarladığına göre sağlığına kavuşmuş demekti. «Seninle görüşmek istiyorum. Korkma, bir şey yapmayacağım.» diye bir haber yollamış ama yanıt alamamıştı.

Kaçıyordu Neşe, adresini de saklıyordu.

Bir akşam eline tutuşturdukları mektupta, «Çok üzgünüm, çok pişmanım Eşref. İnan ki seni niçin aldatığımı bilmiyorum, hiçbir şey bilmiyorum. - Bana

gelir misin? - dedi, - Gelirim. - dedim. O kadar. Ama sana dönmeyeceğim. Neşe.» yazıyordu. Yüreği kamaşmıştı, yüreğini burukluklar çiğnemişti. Neşe, gerçeği açıklamaktan çekiniyordu.

Yedi ay oniki gün sonra Taksim'de, Sular İdare-si'nin önünde karşılaştığında - olay, hücrelerinin tamamında bittiği ya da reddedildiği için herhalde olumlu olumsuz hiçbir tepki göstermemiş, en zayıf meraklarından biri bile uyanmamıştı. Yanından geçip giden kişilerden herhangi birisiydi sanki... Oysa, eğer bir gün karşılaşırsa, biriktirdiği çirkin, sert, kırıcı sözleri yüzüne haykıracağına, Neşe'yi yerin dibine batıracağına, kıldığından on kat daha fazla kıracağına yemin etmişti. Ama tasarladıklarını uygulayamamıştı. Neşe, Cihangir'e doğru kamburunu çıkartarak yürürken onu çok yükselttiğini, övgüleri aşan abartmalarla devleştirdiğini düşünmüştü.

Ve yılbaşından altı gün sonra Büyükada kıyılarına vuran gözleri bıçakla oyulmuş, üreme organı jiletle doğranmış; boynunda, kollarında ve kalçalarında sigara söndürülmüş kadın cesedinin Neşe'ye ait olduğunu öğrenince dudaklarını ısırmıştı. «Hangi vahşi yaptı bunu? Hangi vicdansız?» O anda Taksim'de karşılaşmalarını anımsamıştı. (Acaba Taksim'e niye gelmişti?) Neşe, karşılaşacaklarını ummadığından mıdır nedir, yoksa evlenmenin eşiğinden adımını atmışken yaptığı çılgınlığı, yaptığı akla sığmayan kötülüğü iliklerinde duyduğundan mıdır nedir, yüzü kireç gibi beyazlaşmıştı; ayakları birbirine dolanmıştı; boynunu bükmüştü öksüzler gibi. Ve gözlerinin içine, korkulu bakışların oynadığı gözlerle bakmış, yakarmıştı sanki. Bir ara bir şey söyleyecekmiş gibi ağzını açmış, derken vazgeçmişti.

Eşref, bu küçülmeye, bu rezilce düşmeye kahka-

halarla gülmüş, o geceyi bir randevu evinde geçirmişti.

Hiçbir şey olmamış gibi davransaydı, uzun uzun konuşsaydı, «Seni bağışladım, dön bana!» deseydi, belki de şimdi dört çocuğu o doğuracaktı kendisine.

Yakalanan katil, amcasının yeğeni Kudret'ti. Esrar içiyor, kumar oynuyor, «Nikâhlayacağım» diye oyaladığı Neşe'yi satarak geçiniyordu. Ama Neşe, o, insanın insanlığını öldüren yaşamdan bıkmış, usanmıştı. İkide bir, «Sana kaçmasaydım şimdi evlenecektim, namusumla evimde oturacaktım!» sözlerini söylemesi ve kendisinden kurtulma çareleri araması, asabını bozmuştu. En son bulduğu bol paralı iki kişiyle yatmayı reddedince, o kişilerin yanında -onurunu yaralayan pis sözler söyleyince, iradesine hâkim olmamıştı.

Heyecanlandı. 'İşte şimdi bir sigara tütürülür.' Kalktı, yürümesinin üslûbunu ezberleyen karısının mutfaktan gelecek «Nereye?» uyarısını engellemek, böyle bir uyarının seslendirilmesine meydan vermemek için küçük, sessiz adımlarla masaya yaklaştı. Dr. Rifat'ın armağanı Bolu işi tahta kutudan aldığı jelâtinli Samsun paketini evirdi, çevirdi, kokladı, gözlerini hazla yumdu ama paketi açmadı, yerine koydu.

Yüreğinde toprak kaymasına benzeyen bir kayma oldu. Hüzünlendi. Hüznü bir yağmurdu, gri renkli, dokuna dokuna bitirilemeyen kumaştı, bulanık bir gökyüzüydü, ağlatıcı bir sonbahardı.

Islana ıslana büyüyen bir acıydı.

Mutfağa girdi, kızarttığı patateslerin dumanları arasında sislerden yapılmış bir resim gibi duran karısı Hüsniye'ye «Kolay gelsin!» dedi.

Dumanları elleriyle dağıtan Hüsniye, «Sağol! Bir şey mi istiyorsun?» dedi.

«İstiyorum ya... Bir tabağa biraz patates koy!»

«Koyayım. Başka?»

«Hardal unutma! Şu hıyar turşusundan da çıkar bir tane kavanozdan.»

Kaşlarını çattı Hüsniye. «Rakı mı içeceksin yoksa?»

«Eh, sigarayı bıraktık, bari rakı içelim biraz.»

«İç, iç, karaciğerin şişerse karışmam... - Çok ağrıyor - diye şikâyet etme!»

«Yahu, şu mereti içmeden içmemem için elinden ne geliyorsa yapıyorsun. Bir kere de - İstedğin kadar iç kocacığım, afiyet olsun! - desene! Bir türlü anlamıyorum, niye engel olmaktan hoşlanıyorsun?» dedi Eşref, kızgınlığını burnundan ve ağzından saldığı acayip seslerle belirtti. Şişeden bardağa boşalttığı bir duble rakının üstüne bir duble su koydu, bir dilim peynir, üç ançüzeli zeytin, bir taze soğan aldı, salona döndü, başını arkaya atarken mırıldandı. «İnsan dünyaya bir kere gelir.» Nasıl bir kadındı bu? Ansızın belleğinin denizleri çalkalandı ve Neşe'nin cese-di karaya vurdu, karada kokmaya başladı.

O, ulaşamadığı bir sevgili gibiydi.

Bir yudum aldı rakıdan. Aynaya baktı: Yüzünde bir tek çizgi yoktu ve şakaklarına yeni yeni kır düşen elli yaşlarında bir adamdı. Yalnız Hüsniye'yi aldatmamakla hata ediyordu. Niçin evlendiğı sorusunu bir türlü ortadan kaldıramadığı bu kadın, yaşamının en nazik yanlarını çökerten bir ağırlığa dönüşüyordu. Sekreteri güzel olsaydı nerede, nasıl sonlanacağı umurunda olmayan bir serüvene atılacaktı.

Bir yudum daha, bir zeytin... Rakının sigarayı çağırıldığı, ikisinin bir arada bulununca uyum sağladığı savı doğruydu. 'Seni içmeyeceğim. Hayır, hayır, hayır, hayır!'

Şu anda belleğinde iki kadın cesedi vardı.

'Yok canım, bir ay sonra gene başlarım sigaraya. Dışardan gelen işkenceler yetmiyor mu?' Patateslere tuz ekti. İyi kızarmışlardı, dilini yakandan tad almadı, ötekileri, kızarma rengini de belleğindeki renklerin arasına yollayarak üfleye üfleye yemeye koyuldu.

Mutfak kapısı hızla açıldı. «İlâç alan adam rakı içer mi?»

Yatılı okullarda müdürlük yapacak yetenekteki karısına sessiz, sakın, çıldırtacak bir yumuşaklıkla, «İçer, içer.» dedi.

Hüsniye, «Ne halin varsa gör, sana iyilik yaramaz zaten.» dedi.

«Yaramaz ulan!» diye bağırdı Eşref, «Bana iyilik yaramaz, yalnız kötülük yarar!»

Rüzgâr, intihar edercesine çarptı camlara.

Rakının bu yudumu daha tatlıydı. Mırıldandı.

*Gelse o şuh meclise
Nazi tegafül eylese
Bunu bitirir bitirmez
Pek revadır sevdiğim ettiklerin
Aşıkı günlerce beklettiklerin*

şarkısını söylemeye koyuldu. 'Hayat boş, yaş elliye geldi, işte geldik gidiyoruz. Ne yaparsan o kâr kalır.'

Yirmibeş otuz yaşlarında bir kadınla tanışsaydı ve ilişkisini en güzel bir biçimde on yıl sürdürseydi...

İçti. 'Bu Hüsniye denen karı bir mikrop!'

Otomobiline atlayıp Bodrum'a gitmenin ve o dünyanın çok neşeli, çok acılı kasabasında yaşamanın, birkaç hafta geçirmenin tam zamanıydı... Arkadaşı Mümtaz, «Eşrefçğim, öyle yere sevgilinle gideceksin

ki bir şeye benzesin.» demiş ve sevgilisiyle birlikteliklerinin boş kalan aralıklarını güneşle, maviyle, bulutla, tuzlu suyla, rakıyla, kucaklamakla, yatakları boğan sıcaklıkla, vücutları şehvete koşturan isteklerle, zakkuma benzeyen yalnızlıklarla ve lâcivert bir gecenin örtülerine dikilen pırlanta yıldızlarla nasıl doldurduklarını anlatmıştı.

Oraya gidecek ve Müntaz'ın anlattıklarını gölgede bırakan şeyler anlatacaktı.

Hüsniye, kızarttığı en güzel patateslerle görüldü, «Bunlardan ye biraz!» dedi özür dileyen bir sesle.

«Teşekkür ederim.» dedi Eşref, «Bırak oraya!»

Hüsniye, kocasının kızgınlığını yenemediğini anlamıştı. «Çocuklara bir talaş böreği yapayım mı?»

«Sığır etiyle değil ama...»

«Sığır etiyle talaş böreği olmaz ki...» dedi Hüsniye, kocasıyla barış sağlamanın erinciyle mutfağa döndü.

Yarın Oral'la Oktay gelecekti karıları, çocuklarıyla. Ev, dolup taşacaktı cıvıltılarla, hiçbir büyüğün bilmediği ve bilemeyeceği çocuk dilinin sözcükleriyle. Koşacaklar, radyoların, televizyonların akıl vericiliğini bir yana itecekler, ortalığı karıştıracaklar, erebildiklerini alacaklar, kırıp dökecekler, anneleriyle babalarını sinirlendirecekler, düzen yanlısı babaanneleri Hüsniye'nin içine kan oturtacaklardı. Yarı şaka, yarı ciddi azarlanmalarına bir şey demeyecekti ama dövmeye yeltenirse Hüsniye, koruyacaktı torunlarını; dizlerine oturtup hoplatacaktı; yanaklarından somururcasına ama sevginin bütün güzelliğini boşaltırcasına öpecekti; omuzlarına tırmanmalarını gülererek karşılayacak, bitmez tükenmez sorularını (gerçekten soru muydu) sabırla, sevecenlikle yanıtlaya-

caktı. Torunu Ertan'a, «Taşşığını yerim senin!» diye-
cekti ve çocuk taşığını göstere göstere gülecekti.

Güzeldi, torunlar yaşamın bir yanını dolduruyor-
lardı ama bir kimsenin ömrü torunlara bağlanamaz-
dı.

Gene de yarınki gürültü patırdıyı seviyordu. Keş-
ke bütün günler, bir şeyleri örtmeye çalışan, bir ta-
kım zavallılıkları görkemli yüceliklere çıkartan ya-
şam şimşeklerine benzeseydi! Ama - onlar - gece ev-
lerine dönünce dayanılmaz bir yalnızlık, dayanılmaz
bir boşlukta yuvarlanma acısı, göğsünü daraltacaktı.

Öfkelenenecekti, sinirlenecekti. Çölü andıran uçsuz
bucaksız bir ruh ıssızlığında yaşamını dilediği yöne
çeviren acılarına ya artık işkence yapmaması konu-
sunda bir mümin gibi yakaracak ya da acıların kum
taneleri kadar çoğalması, kendi fırtınasıyla ordan ora-
ya savurması, dağıtması için yardım edecekti. Aşağı
yukarı bu durum on yıldır böyleydi. Karabasanlar
geliyordu boyuna. Benzemiyordu ama birbirilerine
benzemeyen düşler, benzemeyen sesler, yüzler gibi.
Onları doğuran ve besleyen koşullar aynı olsa da ka-
rakterleri ayırırdı.

Kişiliğinden de hantallaşmış ve çekiciliğini yitir-
miş vücudundan da hoşlanmadığı Hüsniye'yi, kin duy-
duğu birisi gibi bir saniye bile görmek istemiyordu
ama yıllardır istemediğiyle bir yastığa baş koyuyor-
du bir takım zorlayıcı yanları ağır basan güçleri ye-
nilgiye uğratmayı başaramadığından... Neyse, bu du-
rum o şimşekli an belirince ya kendiliğinden değişir
ya da değişmeyi sağlayacak nedenler, şu andaki iliş-
kilerinin eskidiğini, yıprandığını, ikisini de mutsuz
kıldığını haykırır, tutacakları yeni yolları gösterirdi.

Bir yudum içti rakıdan. İçer içmez de bir sürü
olanağın, bir sürü anahtarın, bir sürü çözümün doğ-

duğunu anladı ve benliğini kıskırtarak Hüsniye'yi düşmanlaştıran zihinsel haşarlıklarını susturdu. Yarın oğullarıyla konuşunca bazı saptanmış ama dokunulmadığından ve yönlendirilmediğinden ötürü ortada duran güçsüzlüklerini tartışılmaz bir güce eriştiğine inanıyordu. Oral'la tavla oynayacak ve tabii ki yenecekti. Her Cuma babasına yenilmenin kemirici, onurunu yıpratıcı acısını içine sindiremeyen Oral, kızgınlıktan küplere binecekti. Eşref, elini omuzuna koyacak ve neşesinin sınırsızlığını belirten kahkahalarının yalımları arasından «Daha gençsin, nasıl olsa bir gün öğrenirsin, umudunu kaybetme!» diyecekti.

Bilmeceye meraklı Oktay'a en çok eski deyimlerde, arapça-farsça sözcükleri ararkenki düşünce sıklığında, bilgisinin kapılarını açacaktı.

Kuzguncuk'ta altı üstü dairelerde oturan kızları Esmâ ile Esrâ, Marmaris'te tatildegdiler. İki de inşaat mühendisi ve arkadaş olan kocaları birbirilerini seven kardeşler gibi iyi geçiniyorlardı. Esmâ, üç çocuk annesiydi, Esrâ'nın çocukları ise iki, üç ay yaşıyor, ölüyorlardı. Doğumlar sevinçle birlikte yası da getiriyordu. Ailenin epey devinimli, epey şenlikli yaşamına - Eşref'in dramını kimse bilmiyordu - hüznün, kırgınlık, çaresizlik katan tek olay, buydu. Yalnız, uzun süre Amerika'da kalan ve Nobel Tıp Ödülü'nü kazanan önemli bir doktorla birlikte çalışan Prof. Dr. Selâhattin, - bu işin uzmanıydı - kızının hastalığını gidereceğine, çocuklarını yaşatacağına söz vermişti. Gelecek Perşembe muayenehanesinden müjdeli haberlerle çıkacağını hayalliyordu.

Sigara isteği çimdirdi dilini. Biraz tuhaftı ama dumanı ciğerlerine çekince beyinde kırmızı, yeşil, sarı ampuller yakan ve en seçkin düşünceleri inle-

rinden çıkartan sigaranın yaratıcılığını, uyaran gücünü özlemişti. Tütünlerin yanma çıtırtılarını, sigaranın tüte tüte azalmasını; ağızındaki zehirin acılığı dayanılmaz hale gelince sövmesini, nefretle küllüğe bastırarak söndürmesini, öksüre öksüre kahrolmasını unutamıyor, aynı durumu olduğu gibi tekrarlamak istiyordu. Türküdeki gibi dikenler güle dönmüştü. Oysa, sabahlara kadar gözlerini yumdurmamayan ağlatıcı dertleri, ölümü çağrıştıran, boğan hastalıkları; daha neleri, neleri, neleri ve neleri unutmuştu! Ama bu nalet sigara belleğine uhu'yla yapıştırılmıştı sanki. Şube Müdürü Gültekin, «Sık dişini Eşref Bey, üç ayı atlattın mı korkma, paçayı kurtardın demektir.» demişti. «Sağlığım için katlanmam gerek.» Hıyar turşusuyla rakının birlikteliği ve damağında bıraktığı lezzet eşsizdi. Düşünde gördüğü Gülten'in avuçlarından berrak suyu içerken «Sen mi lezzetlisin, yoksa su mu?» diye sormuştu. Şöyle bir düştü: Avusturya Konsololuğu'nun kokteylinden dönüyordu pasta kutuları, çiçek buketleri ve tanıtma broşürleriyle. Bir yokuşu tırmanırken voleybol oynayan biri yedi yaşlarında, önceki onaltı yaşlarında iki kıza rastlamıştı. Büyük kızın attığı top göğsüne çarpıp çiçekleri düşürünce kız ağlamış, «Suç benim değil, böyle yapmamı Gülten abla istedi.» demişti. «Nerde o?» sorusuna «Çeşme başında.» karşılığını almıştı. Yokuş aşağı iniyordu şimdi ve ötelere yer yer ağaç kümeleriyle kaplı yemyeşil bir ovaydı; kavaklıkların önündeki çeşmeyle demir kurnasından akan şarıl şarıl suları kahkahalarıyla parlatan Gülten'i görüyordu. Toprak yol yumuşaktı. Yanına sokulan bekçi bıyıklı, göğsündeki torbaya incecik parmakların çaldığı saz resmi işlenmiş genç bir adam (Karacaoğlanın Şalvarlı Kızları) adlı incelemesini okuyordu. «Okuma, isim var, paketler düşü-

yor, geç kaldım.» dedi. «Köylüleri niye sevmiyorsunuz?» dedi adam ve arkasından şiir çamurundan yuvarladığı pamuk yumuşaklığındaki taşları fırlatmaya başladı. Taşlar imene düşer düşmez ince ipliklere dönüşüyor, düğümleniyordu. Eşref, eğildi, iplikleri aldı, çözdü, paketleri bağlarken Gülten dikildi karşısına avuçlarındaki berrak suyla. «Senin için doldurdum avucuma. İç, içerken beni de iç, kanına karıştır.» Büyüledi Eşref, içerken, «Sen mi lezzetlisin, yoksa su mu?» dedi, sağ kolunu beline doladı, kendine çekti. Gülten, gözlerinin içine mutluluk denen bakışlarla baktı, kalbinde büyüttüğü elmalardan birisini Eşref'e uzattı ve uygun adımla yürümeye koyuldular. Uyandığında yürüdükleri yolu, gövdesinin ağırlığını gövdesinde hissettiği Gülten'i aramış ama bunun bir düş aldatmacası olduğunu anlayınca üzülmüştü. Ve bu düş, bazı ayların, haftaların, günlerin başlangıçlarını, ortalarını renklendiren, gülüşleri ve bakışlarıyla zenginleştiren Gülten'i artık vazgeçemeyeceği, düşünceği, anacağı bir varlık olarak yerleştirmişti içine. Karşılaştıklarında kucaklaşıyorlardı, içenlikle birbirlerinin yanaklarını öpüyorlardı ve sürekli «Size hayranım, sizi çok seviyorum. Ben de sizi seviyorum. Biraz daha genç olsaydım kimseye kaptırmazdım! Aaa, siz yaşlı değilsiniz ki... yüzünüzde bir tek çizgi yok, saçlarınız simsiyah. Hem ben olgun erkeklere bayılırım! Daha sık görüşelim! Görüşelim! Sizi özleyeceğim! Ya ben?» sözlerini söylüyorlardı. Ziyaretine geldiği bir akşamüstü yüzünü yüzüne öyle bir yaklaştırmış, gözlerine yüreğinden kopan bir sıcaklıkla öyle bir bakmıştı ki, Hüsniye bir dakika dışarıya çıksaydı hemen öpecekti.

Ama o derinlemesine yaşanıp daha derin bir yaşama dönüştürülemeyen an, gerçekleşmeyen bir edimin ilk basamağında kalmıştı.

Genellikle karısından bıktığını göğsünde bütün şiddetiyle duyduğu sıralarda, belleğinde bir erkek, bir kadın yüzü, kadın ve erkek isteklerini bakışlarıyla birbirilerine yollayarak yaklaşıyordu. Yaklaşırken soluklarından yanık kokuları yükseliyordu. Ağızları, yavrularını cömertçe doyuran dişi kartal - erkek kartal ağızlarının yırtıcılığını kazanıyordu. Ve bu yaklaşma, birleşmeye dönüşmüyor, hep öyle belli bir mesafeyi koruyarak duruyordu.

Bu tamamlanmamış ama çok değerli resmi öteki resimlerden uzakta tutuyordu. 'Evli olmasaydı...'

Evlilik ancak evliliği engel görenler için engeldi. Bir amaç hiçbir engele kurban edilemezdi.

Dubleyi bitirdi ve bardağı mutfığa taşıdı. Hüsniye patatesleri kızartmıştı. Dumanlar açık pencereye saldırmıştı.

«Yarın bizimkilere ne pişireceksin?»

«Ben de onu düşünüyordum.» dedi Hüsniye öksürüklü bir sesle.

«Pirzola, biftek falan ya da bol köfte, piyaz...»

«Bereketsizdir pirzola, kime yeter! En iyisi biftek.» dedi Hüsniye.

«Ama küçükler bifteği yiyemez, köfte pişir sen!»

«Kıymalı makarna yapacam onlara.» dedi Hüsniye, sitemli bir sesle ekledi. «Oğullarınla rakı içecek sin tabi!..»

«İçecem elbet. Yani sen diyorsun ki - mezeleri kendin yap! - Yaparım, hiç merak etme!»

«İyi, rahatladım.» dedi Hüsniye, emaye tabaktaki patatesleri büyük tencerenin kapağıyla kapattı.

Kızdı Eşref. «Yaaa, ilk defa rahatladın demek? Yahu, ben seni ne zaman sıkıntıya soktum?»

Hüsniye kocasının bu, her sözü, her davranışı dik-katle izlemesine, bu edimine alınganlığını katışına

şıştı; yaptığı hatayı düzeltmeye yönelik bir sesle kekeledi. «Canım, şey, bir, söz gelişi, rahatlamak o mânâda değil, mezeler çok zaman alır da...»

«Torunlara verecek bir şeylerin var mı?»

O konu üstünde durmayıp unuttur gibi konuşması sevindirdi Hüsniye'yi. «Çukulataları hazır onların.»

«Tamam!» dedi Eşref, kapıyı örttü, salona döndü. Başı bir hoştu, göğsündeki soluk almasını güçleştiren katılık erimişti. Keyfi yerindeydi. Hüsniye'nin saçmalıkları olmasa, arada sırada aklının ürünlerini yerlerde süründürüp sözcükleri çıldırtmasaydı, keyfi iki katına çıkacaktı. O serseriye kaçarak yaşamın cümbüşüyle dilini terk eden ve kendisini susturacak ölme kanat açarak uçan Neşe, bu evde, Hüsniye'nin yerinde bulunsaydı, yüreğini sıkıntının bir tek damlası karartmayacaktı; aydınlıktan aydınlığa daha da aydınlanarak koşacaktı. Canını ağrıtan bir iç çekti. Depremin sarstığı ve yapraklarıyla birlikte meyvelerini de toprağa dökerek her şeyini yitiren bir ağacın işitilmeyen ama sezilen iç çekmelerini andıran bir iç çekmeydi bu. Yitirmenin, verimli bir kazanç kaynağını elinden kaçırmanın iç çekişiydi bu. Kalktı, bir tek koydu bardağa, içti. Rakının ateşi göğsünü dalarak midesine indi, gazeteyi aldı. (...Annesini görmeye giden 16 yaşındaki Emel; aralarında miras yüzünden anlaşmazlık bulunan dayısı Ahmet Akkoçak'la karşılaştı. Miras konusunda yeğeninin ileri geri konuşmasına ve kendisine karşı gelmesine son derece sinirlenen dayı, Emel Aydınli'yı «Senin dilin uzamış.» diyerek bir tokatta yere serdi, hırsını alamayan öfkeli dayı, içi sudkostik dolu bir şişeyi eline geçirerek yeğeninin üzerine çullandı. Bir eliyle burnunu sıkan, diğeriyle de içi asit dolu şişeyi genç kızın ağzına boşaltan Ahmet Akkoçak, daha sonra kaçtı. Ege

Üniversitesi Tıp Fakültesi hastanesinde konsültasyona alınan genç kızın kritik dönemini yaşadığını, tehlikeyi atlatsa bile uzun süre konuşamayacağı açıklandı.) Kızın sırtında kahverengi, çiçekli bir entari vardı; yatağa uzanmış, dirseğin az yukarısından çıplaklaşan kolunu başından geçirmiş, sağ kaşının başlangıcında parmaklarını bükmüştü; kısık ve hastalıklı bakışlarla objektife bakmıştı. Zedelenen üst dudağı şişmişti. Temiz, masum yüzünde o anda doğan ürkütücü bir nefret donarak katılaşmıştı. 'Bu nasıl dayı böyle?' Çocuklarından birisine bu işkenceye benzeyen bir işkence yapılmış gibi dişlerini gıcırdattı. «Baba, neden bu kadar çok içiyorsun?» sorusunu soran Nihal'e vurduğu bir yumrukla sağ kulağını sağır eden teyzesinin kardeşi Mustafa'yı anımsadı. O olaydan bu yana -on yıl geçmişti- eşiğinden adımını attırmamış, «Ne ölüsüne, ne ölüme» diyerek aile yaşamının dışına sürmüştü. Pis herifin bu beyinsizliği güzelliğiyle gülleri kıskandıran kızın yaşantısını cehenneme çevirmişti. Yaşı otuza vardığı halde sağırliğinden ötürü evlenemiyordu. Tekrar resme baktı. Artık Emel'in de alın yazısı diye adlandırılacak bir serüveni vardı ve öteki serüvenlerle birlikte yürüyecekti. Bundan böyle karşılaşacağı, ilişki kuracağı insanları değerlendirmede, kanılarını, tavırlarına denk düşen bir biçimde oluşturmada bir ölçü niteliği taşıyacaktı bu olay. Çocuklarına, özellikle erkeklere kin besleyecekti. Birilerini bir şeyler içerken, kendi boğazından akan sıvıyı hissederken dayısının ağzına boşalttığı asiti anımsayacaktı. 'Zavallı!'

İşyerinde, müdür arkadaşlarıyla ayda bir düzenledikleri genel durumu gözden geçirme toplantısında, çalışanların iş ve ev yaşantılarını didik didik ediyor, sonuçları sergiliyor, alınması gereken önlemleri tar-

tişiyorlardı. Yüzde doksan köy kökenliydim ve 1950'-den sonra İstanbul'a göç eden ailelerin bireyleriydim. Hepsi de tarla, bağ bahçe, ev, kan davası, cinayet, hırsızlık, kuma, zina gibi baş ağrıtan sorunlarla uğraşıyorlardı. İkide bir birbirlerini dava ediyorlar, mahkemelere gidiyorlardı. Emel'le dayısı da onlardandı.

(Kat sayı 39, yakacak 7500 lira oluyor. Amerikan donanması Falanjistlerle çarpışan Lübnanlı Dürzilerin mevzilerini bombaladı. İran-İrak savaşı şiddetlendi.) Kafasının içi karıştı birden, ağırlaştı. Kimi noktalarda düşünceleri öylesine sıkıştı, öylesine yoğunlaştı ve boşlukları öylesine doldurdu ki bir tek düşünce sokulamazdı oraya artık, sokulursa infilâk ederdi. O gırtlak gırtlığa dövüşüldüğü dönemde, bombaların patlamasına, makineli tüfeklerin tıkırdamalarına, yirmiüç yaşındaki bir gencin parçalanmasına tanıklık etmiş, günlerce gecelerce o patlama sesini işitmiş, kopan bacakları, parmakları görmüştü hep. Olay yerinden geçerken, o yerden söz ederlerken, o yeri anımsarken heyecandan kalbi çatlayacakmış gibi olurdu.

Caddeye baktı. Çocuklar bağırıp çağırarak top oynuyor, satıcılar bilinen deyimleriyle ilgileri çekmeye çabalıyorlardı.

O öldürme zamanından kalan korkuyu hâlâ üstünden atamadığından nelerle karşılaşılacağı kestirilemeyen sokaklarda, caddelerde yürümekten hoşlanmıyordu. Makam otomobili ya da kendi otomobiliyle gidiyordu nereye gidecekse.

Ağızlığı cebine soktu.

«Hüsniye ablaa, Hüsniye ablaa!»

Mutfak kapısı kapalı olduğu için kendisine seslenildiğini işitmeyen karısına bağırdı Eşref. «Seni istiyorlar.»

«Kimmiş?» dedi Hüsniye, sorarcasına baktı.

«Ne bileyim ben!» dedi Eşref öfkeyle. 'Gittikçe sallaklaşıyor.'

Hüsniye yıkadığı ellerini havluyla kuruladı, kapıya yöneldi kafasını kurcalayan - Kimdir? - sorusuyla. Gülten, iyi kundaklanmış üç aylık çocuğuyla karşındaydı. Yüzü sapsarıydı, boyasız dudakları, omuzları başından aşağıya bir kova soğuk su dökmüşler gibi titriyordu. Zar zor çemberini parçaladığı ama henüz sarsıntısını gideremediği korkunç bir olayın doruğundan buraya uçmuştu sanki. Kaygılandı Hüsniye, duygularını açıklayan kederli bir sesle, «Ne oldu be kızım sana? Hadi, durma orda, gir içeri!» dedi; öğrenecekleriyle yüreğinin kıyılacağını sezdi, tasanın en sertti oydu içini.

'Gülten bu. Seslenişini benzetmiştim ama geleceğini düşünmediğimden ona yakıştırmamıştım.' Eşref, ayağa kalktı heyecanla, bekledi. 'Allahım, rüyam çıkıyor mu yoksa?' Sevinç iplikleriyle dokuduğu giysiyi geçirdi varlığına.

«Bitti abla, her şey bitti!» sözleri, çığlığa benzeyen bir yakınma üslûbuyla döküldü Gülten'in ağzından. Gözlerini yumdu, yataktan kalktığından beri tarama fırsatını bulamadığı izlenimini uyandıran dağınık saçlı başını, kendine acındırmak istiyormuşçasına sol omuzuna doğru eğdi. «Bitti abla, bitti, anasının dediği oldu sonunda.» sözlerini deminkinden daha yüksek, daha etkili bir biçimde tekrarladı. İçeriye girdi ama ilerleyemedi, sırtını kapıya dayadı. Güçlkle duruyordu ayakta, belki de birkaç saniye geçmeden dizleri bükülecek, yuvarlanacaktı. Hayalini, kül edici yangınların, korkunç felâketlerin, adlandırması olanaksız olayların doldurduğu Hüsniye, bir şeyleri yitirme kaygısının tedirginliğiyle baktı Gülten'e ve bakışlarının kaygan çizgilerinde kızlarının, gelin-

lerinin, torunlarının kimildadığını gördü, Gülten'in düştüğü duruma düşmüşler gibi irkildi. 'Allahım, koru onları!' Soluk mavi kot bir pantolon, beyaz kol ağızlarıyla yaka kenarları fırfırlı ipek bir blüz giymişti; gergin memelerinin yuvarlaklığı, diriliği belli oluyordu. (O an belirince Gülten'le ilgilenmeyi düşünen Eşref'in bakışları saplandı memelere, meme uçlarını dişlerinin arasına sıkıştırdı.) Evinde kullandığı sim işli terlikleri geçirmişti ayaklarına; iskarpinleriyle dışarıya çıkacak vakit bulamadığına göre aklın alamayacağı büyüklükte sorunlarla boğuşmuştu demek ki! Kuruyan yaşların zar gibi bir tuz tabakasıyla kapladığı yanaklarından öptü. «Ağlama yavrum, ağlama! Sakin ol!»

«Bırak ağlasın!» dedi Eşref, «Boğmak mı istiyorsun kızı?» Yaklaşıp elini tutamadığı, «Hoş geldin güzelim!» sözlerini edemediği için üzüldü ve Gülten'i aile dramını işleyen bir filmin konusuna yerleştirdi. Başka bir kadını seven kocası ya da sevgilisinden bir çocuk doğurduğundan ötürü annesi tarafından kovuluyordu Gülten. Yapayalnız ve çaresiz kalan genç kadın, gecenin en karanlık, en ıssız bir anında tanımadığı bir evin kapısını çalıyordu. O evde yıllardır birbaşına yaşayan makine mühendisi ve bir kurumun yöneticisi Eşref Bey'le aralarında önceleri baba-kız sevgisine yakın bir sevgi doğuyor, derken cümle alemin yeşerdiği ve çiçeklendiği ilkbaharda bu sevgi, cinsellik, özlem, sığınma duygularıyla kaynaşarak kimlik değiştiriyor, kadın-erkek ilişkisine dönüşüyordu. Eşref Bey, akşama doğru eve döndüğünde Gülten'i kendi yatağında buluyordu... Heyecanlandı; ıslak, çekingen bir sesle «Sizi de rahatsız ettim!» diyen Gülten'i, zihninde hâlâ oynamasını sürdüren filmin sıcaklığıyla süzdü tepeden tırnağa. «Rahatsız etmedin, bilâkis, sevindirdin bizi. Ama bu ne böyle?»

«Özür dilerim, bağışlayın!» dedi Gülten içtenlikle; her davranışı hoş karşılanan, en sivri tutumu bile eleştirilmeyen bir yerdeydi ama kapı açılır açılmaz ağladığı, kişiliğiyle bağdaşmayan bir tavır takındığı için utanıyordu. «Gerçekten de canınızı sıktım. Bağışlayın!»

O yüz yüze bakıştıkları andaki istekleri şimdi yeniden yaşayan Eşref, sevecen bir sesle, «Bir suç işlemediniz ki bağışlayalım.» dedi, işaret parmağıyla divanı gösterdi. «Otursanıza!»

Divana, köyden getirilen beslemeler örneği orasının divan olduğu bilincine varmadan ilişen Gülten, deminki utancını unutmuş gibi çocuğunun üstüne kapanarak hıçkırmaya başladı.

Ağlayışını ilgiyle izliyordu Eşref. 'Fena halde yaralamışlar bu kadını.' Yaralayanları öfkelerinin dar ağaçlarına yollayan zihni, Gülten'i koruma altına almasını, daha başka duygularla yaklaşmasını buyurdu. Oturunca yayılan kalçaları pantolonu patlatırcasına gerdi yanlardan. Gövdesi sarsıldıkça sütyensiz memeleri kışkırtıcı bir biçimde sallanıyordu. Arkasına geçip belinden kavrasaydı, üzerine eğilseydi, sol kulağını sırtına dayasaydı, kalbinin atışlarını dinleyseydi, omuzlarını, kollarını okşasaydı, ensesinden öpseydi usulca ve bir sinek, bir kurbağa, bir kene gibi saatlerce kalsaydı böyle... Hayalinde yaşadığı olayın burasında Gülten'e ilişkin görüntüler, gençliğinin, dişiliğinin; tadlar üreten kaynaklarının büyüttüğü atıl-gan isteklerle çoğalmanın bütün evrelerini yaşadı. Ama beyninin ekranına en sık yansıyan yüzyüze duruşlarıydı.

«Toparlan yavrum! Ağlamak neyi düzeltir ki!..» dedi Hüsniye bu konuda epey deneyi bulunduğunu belirten bir sesle. Kolunu tuttu, kaldırdı. Islak gözleri

kıpkırmızıydı. Yanaklarından çenesine doğru billûr damlacıklar yuvarlanıyordu. İç çekiyordu; önüne, çocuğuna, terliklerine, kararsızlıkların aralıklarında inildi yormuş gibi bakıyordu.

«Bir sigara versene!» dedi Eşref; kendisinin içeceğini sandığı için duraksayan ve azarlarcasına kaşlarını çatan karısına gülümsedi. «Gülten hanıma!»

Kaygısı şaşkınlıkla yer değiştiren Hüsniye, kutuyu aldı sephadan uzattı; çakmakla yakan Eşref, az önceki hayallerine yeni sahneler ekledi. Pantolonunu sıyırdı, elini kalçaların altındaki diz boşluklarında gezdirdi.

Gülten, sigarayı öyle bir açlık, öyle bir hınçla emdi ki uçta bir iki kıvılcımı çatlatarak parlayan ateş, bir santimlik yeri kaplayarak yaktı ansızın, orada incecik bir kül tabakası belirdi ama kızılığı örtemedi.

Eşref, sigaradan tüten ve dağılan dumanları Hüsniye'yle Gülten'e hissettirmeden içine çekti birkaç kez. Bakışları bulanıktı Gülten'in. Yediği darbelerin şiddetini, o şiddetin ruhunda ve bedeninde açtığı derin yaraların hikâyesini; kimbilir nerelere kadar uza-yıp dolanan, kimbilir nerelerde düğümlenip katılaştıran ahtapot kollu acılarını hemen itiraf etmek, sorunların bulunmadığı bir bölgede biraz dinlenmek, rahatça soluklanmak yollarını arıyordu sanki. İtiraf ederken başını göğsüne yaslasaydı, soluklarındaki sıcaklık tenine işleseydi. Ve biten ve başlayan günlerin, biten ve başlayan gecelerin bütününde sevişselerdi. Ormanda, çimende, öldüren ve vareden toprakta, ağaçta, yaprakların arasında, yaprakların hışırtısında; kuş seslerinin gizemli yalnızlığında; havada boyuna doluştan bulutların karalığında, gökgürlemelerinin ve şimşeklerin kızgınlığında; yağmurların berrak iplerle bağladığı dünyayı yukarılara çektiği o görkemli

şölenin başlangıcında, kuruluğu yaşa dönüştürdüğü büyük değişim anında; balıkların, midyelerin, gemilerin yurdu denizlerde, dalgaların esnekliğinde, dalgaların güneş vuran ısıtılı sırtlarında, beyaz köpüklerden meydana gelen tüllerde; adaların sığınma, bağlanma, korkma duygularını dürtükleyen kimsesizliğinde; hayvanların, insanların, suların gölgelerin, esintilerin ve yaşama devinimlerinin izlerle bezediğı kumsallarda; aklın içindeki dehlizlerde; birbirine karışan ve karışmadan akan hayallerin sonsuz ırmaklarında; düşlerin en verimli mevsimlerinde; bakışların çarpıştığı ve kalplerin tutuştuğı yangınlı noktalarda; kahkahaların tırmandığı sarmaşıklarda ve daha yüzbinlerce yatakta sevişselerdi bıkmadan, usanmadan, yorulmadan. Gülten'in yaratmasına ve yaratılmasına katkıda bulunmalıydı her şeyle.

Hüsniye bir yere çağrılıydı... varlığını ayaklandıran bu durumların şarkılarını aktarırdı hemen Gülten'in varlığına. - Çünkü kadın, en çok böyle zamanlarda kendini yalnız, çaresiz hissederek, sığınacak, ilgililerine teslim olacak bir güç arardı. Çiğneyip geçirdi kuralları, umursamazdı hiçbir şeyi, kuşatmayı yarmayı amaçladığından. -

Ya da aniden ölseydi Hüsniye!

Rüzgâr camlara çarptı, kıvrıla kıvrıla uzaklaştı.

Hüsniye, Gülten'in dizlerinde unutulmuş gibi duran ve dalgınlıkla yapılacak bir hareket sonunda yere düşerek bir yanının kırılacağı düşünölen çocuğı aldı, süt kokulu yumuşak yanaklarını öptü «Vah benim talihsizim vah!» sözleriyle ve yatak odasına götürmek üzere salondan çıktı.

Hüsniye holde kaybolunca «Üzölmeyin!» dedi heycanla ve bu durumdan yararlanma olanaklarını aradı.

Sıkıntılarının acı püskürttüğü günleri anımsayan Gülten, ağlamasını sürdürdü hıçkırıklarla. Benliğinden, kişiliğinden, yaşantısının bazı güzelliklerinden bir şeyler kopuyor, gözyaşına dönüyor, akıyordu. Kökleri kesilen ölü mutlulukların, ölü ilişkilerin, ölü erinçlerin cesetleri de akıyordu yaşlarla birlikte. «Üzölmek istemiyorum ama...»

«Ağlama!» dedi Eşref, titrememesine dikkat ettiğı bir sesle ve gözlerini holün ucundaki yatak odasından ayırmadan sokuldu, omuzlarından kavradı, göğsüne bastırdı. «Ağlamayın! Ben her zaman sizin yanınızdayım. Sizin için her şeyi yaparım!» Bu güvence veren sözler, ağlamasını iki katına çıkardı Gülten'in ama hemen başını kaldırdı, boynuna doladı kollarını. «Sizi çok seviyorum!»

Eşref, sevinçle korkunun birlikte yaşadığı bölgedeydi. Ne yapacağını, nasıl davranacağını biliyordu ama Hüsniye adlı engel yüzünden bildiklerini uygulayamıyordu. Vücudu iyice uyanmış, cinsel isteklerinin egemenliği altına girmişti. Kalçalarından tutarak gövdesini gövdesine yapıştırdı, yaşların altında duran gözlerine bütün duygularını mutlu kılan bakışlarla baktı ve bakışlarının anlam değıştirdiğini gördü. «Benim sevdiğim kadar sevemezsiniz!»

«Eşref Beyyyy! Ne olur beni bırakmayın!» dedi Gülten yakaran bir sevgili sesiyle; biraz daha yaklaştı, başını çenesinin altına soktu.

'Tam zamanı!' Ama yatak odasının açıldığını ve Hüsniye'nin geldiğini anlayan Eşref, geriye çekildi, Gülten'i oturttu, temiz mendilini uzattı. «Ne oldu? Yoksa bir kadın mı var?»

Mendili katlayarak gözlerini kuruladı. Gülten, yüzündeki kederli hali gülünçleştirircesine - hıh -ladı. «Hayır, hayır, başka şeyler...»

Bu konuşmayı salona üç metre kala işiten Hüsniye, «Kocasını kardeşlerini, annesini istemiyor.» dedi.

«Yaaa!» dedi Eşref, 'Senden nefret ediyorum.' Gülten'e baktı. «Peki, neden istemiyor?»

«İstemiyor işte.» dedi Hüsniye.

«Saçmalama!» dedi Eşref, «- İstemiyor - ne demek? Mutlaka bir sebebi vardır.»

«O anası olacak kepaze karı yok mu, her şeyi bozan o.» dedi Hüsniye öfkeyle.

Omuzları ne kadar yuvarlak ve kaygandı. O anda içinde grizu patlamasını andıran korkunç bir patlama olmuş ve gövdesi parçalanmıştı; parçalarını eğilip kalkarak toplayan Gülten çırılçıplaktı. Eşref, rüzgârın uğultusuyla bu çıldırtıcı sahneden uzaklaştı. 'Bir dakika sonra gelseydin ya Allah'ın cezası!'

«Annesinin etkisinde kalıyor.» dedi Gülten suçlayan ve eleştiren bir sesle. «Annesi - sokma onları eve - diyor o da boyun eğiyor.» Sigaradan bir nefes çekti, dumanı üflerken Eşref'e baktı sevgiyle. 'Öpecek miydi beni?'

Bir sorgu yargıcıydı Eşref şimdi. «Annesi niçin böyle diyor?»

«Yalçın beni ezmek, köleleştirmek, her dediğini yapmak istiyor. Annem, kardeşlerim, ablalarım bana her gün gelince kafasındakileri gerçekleştiremiyor tabii» dedi Gülten. Sesi, bakışları, davranışları, sözcükleri canlanıyor, olayın baskısından gitgide sıyrılıyor-du.

«Kaynananız da katılıyor mu bu işkenceye?» dedi Eşref.

«Evet, zaten ikisi birlikte hareket ediyor.»

«Peki, niye yapıyorlar bunu?» dedi Eşref; başını nasıl da çenesinin altına sokmuştu...

«Kaynana değil mi, hepsinin canı cehennem!» dedi Hüsniye.

«Sen de kaynanasın, gelinlerine niye kötü davranmıyorsun?»

«Bana bakma sen.» dedi Hüsniye, limon kolonyasından bolca döktü Gülten'in avucuna, saçlarına ayrıca serpti. Esra'nın başına kokulu güllerin yapraklarından serperdi küçükken ve Esra saçlarına takılan kırmızı yapraklar yere dökülürken sevinçle ellerini çırpıp, boyuna dönerdi. Şimdi gazinolarda assolistlerin başlarından aşağı boşaltıyorlardı sepetler dolusu gülleri.

Kolonyayı burnuna çekerken gözlerini hazla yuman Gülten, Eşref'in kalçalarından bastırarak vücudunu vücuduna yapıştırmasını anımsadı. İnsani bir sıcaklık vardı bu kaynaşmada. Yalnız karnının oralarda ve memelerinde bir karıncalanma olmuştu. İncecik kanallardan kasıklarının çukuruna lezzet damlaları yuvarlanıyordu. 'Öpseydi bir şey der miydim?' Avuçlarını kokladı gene ve avuçlarının karanlığında Eşref'in ağzı ağzını kapattı... «Sizin gibi bir kaynam olsaydı, başımın tacı yapardım.»

«Siz de onun annesini istemeyin!» dedi Eşref.

«İstemediğimi söyledim.» dedi Gülten öfkeyle ve tombul bir tavşana benzeyen kaynanasının kabalığına iğne batırarak bağırıttı. Kimbilir nasıl çılgılık atarak tepinirdi. Hafifçe gülümsedi.

Böyle gülümserken öpmeliydi Eşref Gülten'i ve dudaklarında yakaladığı gülmeyi sağa sola sıçramadan toplamalı, içine akıtmalı, orada, sevişmeyi eşsizleştirecek bir ortam hazırlamalıydı. Buraya geldiğinde tasarladığı film, zihnindeki perdede her an başka sahnelerle zenginleşerek, uzayarak sürekli oynuyordu... O filmdeki evde geçiriyorlardı günlerini. Konu-

şurken, yemek yerken kucaklaşıyorlardı birden. Sözcüklerin çoğu yassılaşıyordu ağızlarında, eriyordu, değerlerini, anlamlarını yitiriyor, yemekler soğuyordu. Öpüşmeleri çılgınlaşma aşamasına ulaştığında ve öpüşmenin artık yetmediğini, başka haz kaynaklarına da gereksinim duyduklarını anladıklarında, hızla sevişiyorlardı.

«Annesi bizden hiç çıkmayacak ama benim ailemden kimse ayak atmayacak. Yok öyle yağma!» dedi Gülten.

Yataktaydılar. Seslerinin ve devinimlerinin yoğunlaştığı anları; tadları çoğaltmak ve birbirilerine sunmak için birleştirdikleri gövdelerinin yarattığı resimleri sonsuzlaştırmak amacıyla kullanıyor, değişik bir yapının temelini atıyorlardı.

«Yalnız bunlar olsa neyse.» dedi Gülten, derdim çoktur eşeleme üslûbuyla. «Böyle olmamalıydı, ben buna müstahak değilim.» Üçüncü sigarayı Eşref'ten önce davranarak yaktı, sol gözüne çarpıp sürahinin kapağını aydınlatan güneşin sıcaklığını sevdi. Yalçın'la ilk kez uçağa binmelerini anımsadı. Papatya salonunda düğünleri yapılmış, ordan Antalya'ya uçmuşlardı. O, tuzu bol, rengi láciverte yakın efsanevi sularda yıkanmışlardı. Elli derece ateşle kavrulan kumlarda, ıslak ve sevişme doyunluğuyla mutlu vücutlarının, kolkola yürümelerinin izlerini bırakmışlardı. En ünlü restoranlarda yemek yemişler, sarhoş olmuşlar, motor gezintilerine katılmışlar, sabahlara kadar sarmaş dolaş şarkılar söylemişlerdi. Bilinen coşkulardan bilinmeyen coşkulara sıçrayarak onları da bilinir kılmışlardı. Gülten, kimi vakit yerde, kimi vakit gökteydi ama iki mekânın da en büyüğü, en verimli zamanlarına sunuyordu varlığını. Balayı dönüşünde kocasının evine, annesinin babasının yanına

yerleşmişlerdi. Gece, gündüz, fırtına, deprem, ay tutulması, bayram, şölen, iş, konuklar; belli saatlerde - Şurada - bulunma zorunluluğu, ilgilendirmiyordu onları; akıllarına eseni hemen yapıyorlardı. Sevişme belirtilerinin kıvılcımlandığı bir bakışmanın arkasından her konuda kullandıkları sözcüklerin arasına giren yasağı kaldırılmış sözcüklerle, gövdelerinin artık tanıdıkları noktalarını işaret ediyor, o gerilim, gücünü yitirip etki alanının sınırlarını daraltmadan yatak odalarına çekiliyorlardı. Yatakta hep yer değiştiriyorlardı, birisinin şimdi bulunduğu yere daha sonra öteki geçiyordu. Ağızları ağızlarından dünyanın en tatlı güzelliğini emiyor, gözlerini gözce konuşturuyorlardı. Bu konuşmalar sürüp giderken, o anda sevişilen köylerden, kasabalardan, kentlerden, vapurlardan, trenlerden geçiyor, hepsini kutluyorlardı. Ne güzeldi! Evrende yaşayan canlıların hepsi sevişiyordu. Kocasını üstünde taşımaktan büyük bir mutluluk duyuyor, ağırlığından hiç yakınmıyordu. Uyuduğunu farketmeden uyuyordu, uyanınca da üstünde aradığı kocasını yanında buluyordu.

Heyecanı, sevgisi, isteği dipdiri bu birlikteliği, uyumlu davranışlarla yüceltiyor, birbirilerine birer yıldız gibi ağıyorlardı.

İşte böyle dolu dolu geçiyordu günleri.

Bu dipdiri düzenin dışına düşmemek, dışına düşüp bütün etkileri yitirmemek, böcekleşmemek için uğraşıyorlardı boyuna. Bıkmamanın, isteklerinin çekiciliğini sürekli kılmanın gizlerini arıyorlardı. Sevişme sırasında (ayaktayken, herhangi bir işi yaparken bile hayallerindeki yataklarda soluk soluğaydılar) vücutlarının bütün organları eylemdeydi. Elleri ellerini coşkuyla tutuyor, okşuyor, sıkıyor, içlerindeki elektriklenmenin titreşimlerini parmak uçlarından varlık-

larına, ruhlarına geçiriyorlardı. Oralardaki dalgalanmaların baskılarıyla kaynaşmaya, kenetlenmeye dörtnala koşuyorlardı. Bu kaynaşmayı, kenetlenmeyi gerçekleştireceğine inandıkları tılsımlı sözcükleri mırıldanıyorlardı. Kimi vakit görevlerini sona erdirmiş gibi birbirini terkeden elleri bu kez, orman yangınlarını minyatür yangınlara dönüştüren, bir ülkeyi bir anda yok eden güçteki canavar ateşlerini püskürten duyarlıklı bölgelerine uzanıyordu. Sonra doymayı unutan, yorulmayı bilmeyen öpüşlerle sevgilerinin doğurgan yağmurlarını yağıdırıyorlardı kanlarındaki hücrelere. Sesleri, iniltileri, övgüleri kendilerine özgü bir üslupla sevişmelerinin kışkırtma bölümünde akıyordu. «Seninim, ne istersen yapı» diyordu kocasına. Yalçın, kasları şişmiş kollarıyla sararken ve gövdesinin belli başlı yerlerini uyarırken Gülten'in beyninden kuş sürüleri havalanıyor, gagalarının üstüne yazdıkları Gülten-Yalçın adlarını evrendeki herkesin okumasını sağlamak amacıyla alçaktan uçuyorlardı. Vücutlarındaki gerilim doruk noktasına vardığında vahşileşiyor, kabalaşıyorlardı ve boğayla inek nasıl sevişiyorsa, aygırla kısırak nasıl sevişiyorsa, kurtla kurt nasıl sevişiyorsa öyle sevişiyorlardı.

Elbet evlilik sadece bu değildi ama - bunun üzerine - kurulmuştu. Evlilik içerdiği daha başka şeylerle harika bir olguydu. İnsanın insana, insanın yaşamdaki ölümcül öze - o öz verimliydi - tutkuyla bağlanmasıydı. Hiçbir birliktelik, hiçbir ilişki evliliğin yarattığı sayısız ilişkilerle karşılaştırılamazdı. Güven, saygı, ilgi, anlamların sonsuz kaynakları, onuru, namusu, ilerlemeyi, zaferler kazanmayı sağlayan atılımlar... evlilik ortamının ürünleriydi. Evlilik ayrıca kimi kötü saldırılardan korunmak ereğiyle kişiliğe giydirilen zırhlardan sıyrılarak çıplaklaşmanın yaşan-

diğı, çoğu yanılığa, hayal kırıklığına sürükleyen me-
rakların odağı, kimlik defosu gizleri sökerek attığı
ve açıklığı, içtenliği savunduğu bir durumlar toplu-
luğuydu. Devinim egemendi iç ve dış alışverişlerde.
Duygular, sevinçler, tasarılar, hayaller, yardımlar bu
devinimi vareden öğelerdi... Evliliğı böyle görüyor,
böyle tanımlıyordu Gülten. Ama kaynanası bu evli-
liğı parçalama, dağıtma olanağı arar gibiydi. Kediye
sütten kovamayacak kadar yumuşak olan yaşlı ko-
casını sevmiyordu. - kendisini evlenme vaadiyle kan-
dıran komiser almaktan vazgeçince hemen dul Rüş-
tü efendiye yamamışlardı - Sevgisizliğin açtığı ama
hiçbir şeyin dolduramadığı sıkıntılı karanlıklarda
debeleniyor, cinselliğini doyuramamanın acısıyla bu-
nalıyordu. Ve yaşayamadığını yaşayanlara duyduğu
kıskançlığı sergilemekten, kocasıyla kendisini tedir-
gin etmekten çekinmiyordu. Sevişme büyüüne yaka-
landıkları o eşsiz dakikaları holdeki ayak sesleriyle
karartıyor, - sanki anahtar deliğinden seyrediyor ya
da fısıltılarına kulak kabartarak hangi halde bulun-
duklarını anlıyordu - ansızın kapıyı çalıyordu. Mut-
laka yapılması gereken bir işin yapılmadığını, önem-
li bir eksikliğin giderilmediğini ileri sürerek bağırıp
çağırıyor, azarlıyordu. «Olmaz... olamaz, delirmiş
bunlar!.. Geceler çuvala mı girdi ki gündüzleri ya-
taktan çıkmıyorsunuz? Ayıptır bu! Terbiyesizliktir,
utanmazlıktır!» Sonra Yalçın'ı suçluyordu. «Evlendin
evleneli iyice değıştin, aklın başından gitti, varsa ka-
rı yoksa karı. Ne bu be! Öyle yüz veriyorsun ki bir
gün tepene çıkarsa hiç şaşmam.» sözleriyle. Geceleri
de - ne kadar az bir arada kalırlarsa o kadar iyidir
düşüncesiyle olacak - erkenden odalarına çekilmele-
rini önleyecek işler icat ediyordu. İkisinin de sinirle-
rini bozuyor, birlikteliklerinin uyumlu yapısını çatla-

tıyordu. «Gençtirler, ateşlidirler, yeni evlidirler, var-
sınlar en güzel şekilde eğlensinler...» dese, böyle bir
hoşgörüyü esirgemese, ayaklarına kapanır, kulu kö-
lesi olurdu.

Artık birbirinden çok onu düşünüyorlardı ama
bir çirkini, bir düşmanı düşünür gibi düşünüyorlardı.

Herkesten akıllıydı, herkesten üstündü, her şeyi
biliyordu, bu yüzden aileyi o yönetmeliydi.

İlkokulu bile zorlukla bitirebilmiş bir cahilin çev-
resindekilere tepeden bakmasını, küçümsemesini, yük-
sekten atıp tutmasını hazmedemiyordu lise mezunu
Gülten. Çileden çıkıyordu, öfkeden deliriyordu ama
ortalık iyice karışmasın diye kendini tutuyor, söyle-
mek isteyip de söyleyemediklerini vakti gelince kul-
lanmak üzere zihninde biriktiriyordu. Hasta bir ya-
lancıydı da... (Yok)u (var) diye hiçbir sorumluluk
duymadan, hiç utanmadan anlatıyordu. Dinleyenler-
den birisi dayanamadı da yalanını yüzüne vurdu mu
'Yavuz hırsız ev sahibini bastırır hesabıyla' ağzına
geleni kusuyor, «Ben böyle bir şey söylemedim, sen
söyledin!» diyerek konuşanı iftiracı durumuna düşü-
rüyordu.

Ve eşi dostu vebadan kaçarcasına kaçıyordu Mu-
kaddes'ten.

İşi gücü kurnazlıktı, aldatmaktı, Yalçın'dan, Rü-
tüş efendiden, konu komşudan, akrabalarından ya-
kınmaydı, onların kuyusunu kazmaktı, eşiğinden atla-
dığı her eve bir dedikodu taşımaktı. Çoklarının «Bun-
dan güzeli olmaz» dediği bir şeyi, bir durumu kıyasıya
eleştiriyor, durup dururken erinçsizlik yaratıyordu.

Ama en kızdığı şey Gülten'in Yalçın'la - ona gö-
re - zamanlı zamansız sevişmesiydi. Küplere biniyor-
du, haykırışları yürekleri hoplatıyordu; hırsından bar-
dakları, tabakları, şişeleri duvara savurup, yere atıp

kırıyordu sanki kendisine ait sevişme süresinden ve döneminden çalmışlar gibi...

Evliliklerinin üçüncü ayında sistemli bir biçimde Gülten'i evden, kocasından kaçırmaya başlamıştı. Çarşılara, pazarlara, günlere, camilere, uzak semtlere götürüyordu. Yalçın'ın erkenden eve döneceğini öğrenince telefonu açıyor, «Geç gel, biraz işimiz var!» buyruğunu veriyordu.

Gülten delirecekti nerdeyse.

Bir akşam Yalçın'a, «Bıktım usandım annenin kaptislerinden.» dedi.

«Ben de rahatsızım ama annem diye ağzımı açmıyorum.»

«Açmazsan iyice azacak ama...»

«Biraz daha bekleyelim bakalım.»

Gülten kaynanası Mukaddes'in durumunu değerlendirmiyordu ama Yalçın'daki ana sevgisi burnunun ucunu göstermiyordu ona. Mukaddes, adam yerine koymadığı kocasının her an ölmesini diliyor, «Tanrım, aslan gibi delikanlıların canını alacağına şu herifin kokmuş canını alsana! Al ki kurtulayım, kalan ömrümü sıkıntısız geçireyim!» sözlerini sıralayarak yakarıyordu. Kaç kez «Geberemedin gitti.» sözlerini işiti-mişti. Rüştü efendi bu ilenmelere hiç karşılık vermi-yor, oturuyor, sigarasını tütürüyor ya da bıyıkaltın-dan gülerek gidiyordu.

Rüştü efendi öldü mü mutlaka iri yarı, sağlıklı, güçlü, bastığı yeri titreten genç bir adamla evlenirdi ya da ilişki kurardı. Gözü hep oğlu yaşındakilerdeydi. Böyle birisiyle karşılaştığında yanındakilere düşüncesini açık açık söylüyordu. «Ne babayığit, ne sevimli, ne yakışıklı adam! Ömrünü bununla geçirecek-sin ki bir şeye benzesin. Ha bir ölü ha benimki, ahı gitmiş vahı kalmış...» Hüzünlenirdi, gözleri dolardı.

O talihsiz bir kadındı, kara yazgılıydı. Arkadaşlarının çoğu mutlu olmaktan sıkılırken kendisi bir saniye bile mutsuzluğun duvarını aşamıyor, gül gibi yaşamını ciğerleri beş para etmeyen kafasızlar, hayvan takımı uğruna harcıyordu. «Güzelim, canlıyım, dilliyim, hamaratım... hangi kadından aşağıyım?» sözlerini mutsuzluğundan bunaldığı zamanlarda söylüyordu. Gerçekten de alımlı; güzel, erkekleri etkileyen bir kadındı. Kırkbeş yıllık yüzünde bir tek çizgi, bir tek kırışık, bir tek çöküntü yoktu... vücudunda da sarkmalar, gevşemeler başlamamıştı. Yiyeceğine, içeceğine dikkat ediyordu; meyvesi, sebzesi, balı, kaymağı elinin altındaydı hep. Kremi, pudrayı bindebir kullanırdı, o da hafifçe.

Bir gün önemsiz bir tartışmayı büyüttmüş, erkekler gibi söverek kovmuştu evinden Yalçın'la Gülten'i. Hiç üzülmemişlerdi, tam tersi, sevinmişlerdi. Canlarına minnetti. Dengesizliklerinden, kaprislerinden, çenesinden kurtulmuşlardı, bundan sonra karışamayacak, burnunu hiçbir işlerine sokamayacaktı. Bu olayı coşkuyla kutlamışlardı.

Gülten'in babasından miras kalan dört katlı, altı dükkânlı apartmana, Gülten'in dairesine taşınmışlardı. Asıl sevinen, asıl bayram yapan Gülten'di. Gene annesine, ablalarına, kardeşlerine kavuşmuştu. Yalnız annesi Zübeyde hanım hastaydı, safra kesesi ağrıyordu, karaciğeri ağrıyordu, kalp yetmezliği vardı, romatizma her yanını sarsmıştı ve biraz avunabilmek için torunlar istiyordu. Gülten'den önce evlenip ayrılan iki kızı da (Gülten'ler altı kardeşti) doğurmuştu. Sülâlenin adını ileriki yıllarda yaşatacak kimse yoktu, bu sorunu o çözümler, - torun - özlemini giderir düşüncesiyle Yalçın'ı elüstünde tutuyordu.

Gülten, eve geldiğinin üçüncü haftasında ilkin an-

nesine, arkadan da kardeşlerine o görkemli -hamilelik - haberini ulaştırmıştı. Herkes heyecanlı, herkes neşeliydi. Sanki büyük ikramiye vurmuş ya da bir hazine bulmuşlar gibi birbirilerine sarılıyor, kutluyorlardı. Konuşmalar sevecen, davranışlar sevecen, sesler şarkılı, kahkahalıydı. Gülten'i bir ilgi çemberinin içine almışlar, o çemberden çıkarmamaya çalışıyorlardı. Giyimine, kuşamına, saçına, başına, yiyeceğine özen gösteriyor, canı neyi çekerse onu alıp getiriyorlardı. Koruyorlardı. «Sakın ağır kaldırma! Sakın yorulma! Sakın uykusuz kalma!»

Gülten, bir masal alemindeydi sanki. Yaşamın anlamlı sularında yüzüyordu. Çevresindekilerden bedelleri ödenmeyecek değerde güzellikler devşirirken yüreği yepyeni kımıltılarla, beyni yepyeni görüntülerle dolup taşıyordu.

Yalçın, Gülten'i mutlu etme konusunda ötekilerle yarışüyordu. Armağanlara, çiçeklere boğuyordu, «Hayatım, ama sen hamilesin.» sözlerini ikide bir söylüyordu. Koluna girerek yürütüyordu, otomobille gezdiriyordu, Boğaz'a balık yemeye, Emirgân'a çay içmeye götürüyordu. Ağır ağır büyümeye başlayan karınını sevgiyle okşuyor, «Oğluma iyi bak, aç bırakma, karışmam haaa!» diye takılıyordu.

Yemekten önce konuşulan tek sorun Gülten'in hamileliği idi.

«Bugün nasılsın?

Seni biraz solgun gördüm, uyumadın mı yoksa?

Seversin diye yaptım ama ıspanaklı böreğe elini sürmedin.

Portakal mı istiyorsun? Cumartesi Adana'dan getiriyorum.

Yavru ne yapıyor? Tekmelemeye başladı mı?

Midem bulanıyor abla.

Kayseri'den dut kurusuyla pestil yollamışlar. Ye!
Yalçın muz bulabilir misin?

Tamam, tamam, kıpırdıyor, işitiyorum.

Kız olacak bu! Hayır oğlan!

Baba bizi seviyor mu?

İkiniz için çıldırıyor.

Elini karnıma koysana, iyi geliyor, rahatlıyorum...

vb.»

Bir yandan çocuğa ad aranıyor, bir yandan da
hırkalar, blúzlar, pantolonlar örülüyor, minik giysiler
dikiliyordu. Bunları - müstakbel - anne baba beğenirse
yenilere heyecanla başlıyorlardı.

Ayrıca İzmir'deki, Ankara'daki, Bursa'daki, Kars'-
taki, Kayseri'deki, Burdur'daki, Tebriz'deki, Bakü'de-
ki, Bağdat'taki ve Almanya, Avusturya, Fransa, Lon-
dra'da yaşayan akrabalarına, dostlarına olayı duyur-
muşlardı.

Nicedir kendisinden ses soluk çıkmayan Mukad-
des evden kovduğunu unutmuş gibi yaydığı söylenti-
lerle yaşamlarının düzene kavuşan içeriğini kemir-
meye başladı. «Hepsi birlik oldular, oğlumu kopart-
tılar benden. Büyülediler Yalçın'ı. Eşek dili yedirdiler,
eşekleştirdiler, beni domuz gibi göstermeyi başardılar.
Ama canlarına okuyacağım hepsinin!» Daha sürüyle
dedikodu, yığın yığın çürümüş, kokmuş, çöpe dönüş-
müş söz. Gerçekle söylentilerin birbirini tutmadığını
kanıtlamak, söylentilere inananların kanılarını değiş-
tirmek amacıyla Yalçın, işten sonra annesine uğra-
maya, kimsenin kırmadığı ama çevresindekilere - kır-
mışlar gibi - benimsetmeyi başardığı gönlünü almaya
başladı. Bir saat, iki saat kalıyor, dönüyor, «Aslanın
kükremeleri azalıyor.» diyordu. İlk günler her şey
yolundaydı ama dördüncü hafta işin rengi değışti.
İki, üç saatle yetinmiyor, «Bu gece annemlerde kalı-

yorum, merak etme.» diye telefon ediyordu; ertesi akşam da yorgun argın, uykusuz, neşesiz, isteksiz geliyordu. Yemek yemiyor, yanağından öpmüyor, çocukla ilgili sorular sormuyor, kıvrılıp yatıyordu.

«Nedir bu halin?» dedi.

«Ne varmış halimde?» dedi Yalçın.

«Bir tuhafısın, soğuksun, yabancısın.» dedi Gülten.

«Yanılıyorsun.»

«Yanılmıyorum, seni kızdıracak bir şey mi yaptık?»

«Rahat bırak da uyuyayım.»

«Yoksa annen bir şey mi...»

«Annemi karıştıрма!»

«Karıştıracam; yanından ayrıldık ama peşimizi bırakmıyor gene.»

«Bırakmıyor da boğazına mı sarılıyor?»

«Sarılıyor elbet. Her gün sinirlerimi bozacak haberler yolluyor.»

«Kim getiriyor o haberleri sana?»

«Kimse kim, özellikle yolluyor, beni delirtmek için.»

«Neden? Ne çıkarı var senden?»

«Bilmiyorum.»

«Ya haberleri getirenler yalan söylüyorlarsa?»

«Durup dururken niçin yalan söylesinler? Hem bizim dostlarımız onlar...»

«Annem düşman mı yani?»

«Düşman olmasa böyle konuşmaz.»

«Sözlerine dikkat et, o benim annem.»

Geç kalmalar artarak sürüyordu. Bu evden, ilgerinin gücünü azaltarak uzaklaşmaya kararlı tavırları takınmasının nedeni sadece annesinin kışkırtması olamazdı, kavrayamadığı, düşüncelerinin arasında kesinliği açıklığa kavuşmamış bir takım bulutsu to-

humlar vardı ve onlarla bir sonuca ulaşamazdı. Olaylar, durumlar onlara biçim verecekler, özlerini yaratacaklar, sonra da belirginleştirerek devinmelerini, kişilik kazanmalarını sağlayacaklardı. Yoksa hamileliği yüzünden cinsel ilişkiyi ikinci plâna itmelerinden mi kaynaklanıyordu erinçsizliği? Belki de... Çünkü karılarının hamileliği ilerledikçe cinsel ilişkilerinin dengesi bozulan kimi erkeklerin sokak kadınlarıyla düşüp kalktıklarını, randevu evlerine dadandıklarını, hatta oralardan tuttukları dostlarla doyuma ulaştıklarını işitmişti. Bunu da sordu. «Hayır, öyle bir derdim yok.» dedi Yalçın. Peki ama bu değişiklik, hiçbir temele dayanmadan mı meydana gelmişti?

Ve bir gece baskısına dayanamadığı isteklerini ortaya döktü Yalçın. Mademki bu evin tek erkeği, tek damadıydı, reisi de sayılırdı, her şeyi onun yönetmesi gerekiyordu. Dört daire ile beş dükkânın - dükkânın birisinde ablaları terzilik yapıyordu - kiralарını her ay o toplamalıydı. Paralar onun elinde birikecek, evin, bireylerinin bütün ihtiyaçlarını o karşılayacaktı.

«Bu akıl senin değil, annenin.» dedi Gülten.

«Onun ya da benim, önemli olan söylemem.»

«Ablalarım, annem bunu kabul etmezler.»

«Niye?»

«Niyesi var mı? Şimdiye kadar kendi paralarını diledikleri gibi harcamaya alışmışlar, sana teslim ederler mi?»

«Edecekler...»

«Etmezler. Ben bilirim. Bir kere bu sözlerin korutacak onları.»

«Güvenmeyecekler mi diyorsun?»

«Güvenmezler elbet. Kardeşlerinin kocası, ansızın hepsinin hayatlarındaki dengeleri bozan bir teklifte bulunuyor. Sen olsan onların yerinde güvenir misin?»

Bocaladı Yalçın. «Bırak şimdi, karıştırma beni!..»

«Bir söyleyim bakalım, hiç sanmıyorum ya...» dedi Gülten; bu tasarının ürettiği kaygılarla epey savıştı, Yalçın'ın zihninin derinliğine kazdığı olumsuz tutumunu sökmeye çalıştı ama başaramadı. Birden Yalçın'a duyduğu güvende, saygıda, sevgide hızla bir düşme, bir azalma başladığını hissetti. Gözlerinin önüne serilen hepsi de birbirinden sert, birbirinden yırtıcı gerçeklerden korktu. Yalçın'la gelen, Yalçın'la anlam kazanan bazı güzelliklerin yaldızları pul pul dökülüyor, sakladıkları iğrençlikler, çirkinlikler sırtıyordu. Kendisini ilerde, belki de çok yakın bir zamanda nelerin, hangi tehlikelerin, hangi korkunç olayların beklediğini sezdi, ürperdi. Anlaşıyordu ki bu evlilik uzun bir süre zigzag çizecek, yalpalayacak, tökezleyecek ve yürümeyecekti; mutluluğun basamaklarından tırmanarak - yaşlılıkta - doruk noktasına ulaşamayacaktı. Hüzünlendi. Ağladı. İç çekti, «Tanrım, ne talihsiz bir kızmışım ben.» dedi ve Yalçın'ın önerisini ablalarıyla annesine aktardı.

Şaşırdılar.

«Demek senin paran için evlenmiş.

Bizim paramız için.

Ben bildim canım, hatta nikâhtan önce size 'Ben bu oğlanın bakışlarını hiç beğenmiyorum, boyuna bir şeyler kuruyor.' demiştim de dinlememiştiniz.

Haklısın.

Anası kışkırtıyor.

Kimbilir 'paralarını al ellerinden' diyor.

Bugün paramızı alan yarın mallarımızı da alır.

Biz uyuyor muyuz?

Kötüyle başa çıkılmaz kızım.

Şimdiye kadar olduğu gibi evi gene ablam idare edecek.

Yabancıya, el adamına hiçbir şeyi teslim edemeyiz.

Doğru. Yarın ya bırakıp giderse seni?

Ben de size katılıyorum...

Tuzak kuruyor bize.

Avucunu yalasın!

Ama sen istersen... kocandır, biz karışmayız. Yalnız şunu söyle o bize karışamaz, yalnız sana karışır...

Yalçın, tokat yemiş gibi sersemledi bu sözleri işitince karısından. «Yaa, demek öyle!»

«Öyle.» dedi Gülten soğuk soğuk.

«Ben bu evde bir içgüveysi gibi yaşayamam.» dedi Yalçın.

«Yaşama, zorlayan yok.»

«Taşınacağız burdan.»

«İyi, taşınalım.» dedi Gülten.

«Senin dükkânından, dairenden gelen kiraları bana vereceksin!»

Bir süre hiç konuşmadı Gülten ama bu konu tatsızlığa dönüşmesin, ortalığı allakbullak etmesin, çocuğunu babasız doğurmasın diye «Olur.» dedi.

Yalçın, on gün sonra bir yıllık parayı ödeyerek şimdiki daireyi kiraladı.

Gülten'in annesinden, kardeşlerinden ayrılması pek hazin oldu. Ağladılar, sızladılar, kucaklaştılar.

Düzenlerinin henüz yerleşmediği, ilişkilerindeki kılçıkların temizlenmediği bir sırada Burak'ı doğurdu ama gereği gibi sevinemedi. Bu kez iki aile yarışırçasına Burak'a sahip çıkmaya çalışıyordu. Bütün gün Gülten'in yanındaydılar; tartışıyorlar, toz büyüklüğündeki nedenleri devleştirip dalaşıyorlardı.

Karı-koca tedirgindiler. Bu duruma bir çözüm bulunmalıydı. Yalçın'ın da, Gülten'in de sülâlesi on-

beşten onbeşe Cumartesi günleri ayrı saatlerde geleceklerdi. Mırın kırın ettiler ama «Peki.» demek zorunda kaldılar. İlk onbeş gün gerçekten rahatladılar, başlarını dinlediler, evlerindeki her anın tadını ve özgürlüğünü yaşadılar... İkinci onbeş gün tamamlanamadı, Yalçın'ın annesi Mukaddes, «Ay, ben böyle hastane ziyareti gibi ziyaretlere dayanamam, torunumu çok özledim.» sözleriyle girdi içeriye. Böylece anlaşma ilkeleri çiğnendi ve Gülten'in ailesi de akıllarına estikçe kapının zilini çalmaya başladı.

Gülten'in ablası Ayten, Burak'a altın bir nazarlık takınca Mukaddes çıldırdı. «Siz teyzesiniz, benden daha büyük bir altın takamazsınız. Yoksa mahsus mu yapıyorsunuz? - Onlar fakirdir - mi, demek istiyorsunuz?»

«Biz bir şey demek istemiyoruz, yeğenimize bir nazarlık aldık, o kadar. Size mani olan yok, paranız varsa bir beşibirlik takın!» dedi Ayten.

«Yaaa, takayım da siz cebe indiresiniz değil mi?» dedi Mukaddes.

«Bize hırsız diyemezsin!» dedi Ayten; öfkeden sararan yüzü seğiriyordu. Elleri, ayakları gevşeyip kasılıyor, titriyor, gözleri bulanıyor, bakışları bebeklerinden kopup kopup fırlıyordu boşluğa. Benliğini patlatırcasına geren tepkinin şiddetiyle - o utanmaz kadının - üstüne atılacakken iradesi, ortalığın fena halde karışacağını, tokatların, saçların, yırtılan entarilerin, kırılan bardakların, devrilen sandalye ve masaların bir olayı büyüteceğini, bu kavganın kimseye bir şey kazandırmayacağını, en çok Gülten'in üzüleceğini belirtince, tuttu kendini.

Mukaddes suçlarcasına konuştu. «Hırsız değilsiniz de o kocaman apartmanı nasıl yaptınız?»

«Senden aldığımız paralarla...»

«O arsayı nasıl kapattığınızı bilmiyor muyum sanıyorsunuz?»

«Nasıl kapatmışız bakalım, söyle de öğrenelim!» dedi Ayten.

«Hadi, hadi oyun oynamayın!»

«Benim adım Mukaddes değil ki oyun oynayayım.» dedi Ayten.

«Neymiş benim oyunlarım bakalım?» dedi Mukaddes kızgınlıkla.

«Bütün dünyanın dilindesin.»

«Beni kimse diline dolayamaz, evli barklı, çocuklu bir kadını ben, ama siz...»

«Neymişiz biz?»

«Koca için geberiyorsunuz ama alan yok.»

«Alan yok da niye aylarca Gülten'in arkasında dolaştı oğlun?»

«Budalalığından.» dedi Mukaddes.

«Susun artık!» diye bağırdı Gülten.

Olay, arkasında aylarca sürecek bir dedikodu, bir sürtüşme, başka olayları yaratacak düzeyde bir öğ alma duygusu bırakarak küllendi. Bu kez, gizli gizli gidip geliyor, birbirleriyle karşılaşmamaya çalışıyorlardı.

Mukaddes'le kardeşlerinin iki yanı da yıpratıcı bir anlamla örülmüş sevgi gösterileri, ilgi gösterileri bir savaş çatışmasına doğru hızla gidiyordu. Gözlerinin önünde saatlerce kişileri, davranışları, sesleri değişerek oynanan oyun da lohusalığın bir yaşam biçimiyle, bir deneyle, kadının anne olmaya geçmekle ve bir varlığı yeryüzüne getirmenin kutsallığını iliklerinde duymakla büyüyen tadını (kendine özgü bu yorgunlukla, acılarının azaldığı ve dinlendiği dönemde) çıkarmaya çalışan, boyuna övülmek, şımartılmak isteyen Gülten'i yaralıyordu. Öfkeleniyordu, bağırma-

ya yelteniyordu; en sık ve en çok dilinin ucunu kaşındıran ama söyleyemediği sözcükler, «Bizi rahat bırakın!»dı.

Geceleri yalnız kaldıklarında özgürlüğe kavuşan tutsaklar gibi seviniyorlardı. Coşuyorlardı. Dans ediyorlardı, şarkılar söylüyorlardı, fıkralar anlatıyorlardı, camları açıyorlardı onların arkalarında bıraktığı resimler, kokular, soluklar, izler ve içlerini delik deşik eden sözcük gölgeleri akıp gitsin diye. Kulaklarına ya da benliklerine sığınanları saptarlarsa öfkeyle kovuyor, donduruyor, kendi sorunlarına ilişkin iri konuşmaların ağırlıkları altında eziyorlardı. Burak'ı öpüyorlar, okşuyorlar, kucaklıyorlardı, onun annesiyle babası olduklarını kanıtlamak istercesine bir şeyler söylüyorlardı. Gülten, bol sütle gerginleşmiş memesini ağzına dayayıp oğlunu bir güzel emziriyor, emzirirken kocasının kendisini öpmesinden müthiş bir zevk alıyordu. Zaten bu emzirme boyunca Yalçın hiç boş durmuyor, ellerini saçlarında, ensesinde, omuzlarında, sırtında, bel çukurunda, kalçalarında, boşalmış ve şişi inmiş karnında dolaştırıyordu. Burak uyuyunca lâmbayı söndürüyorlardı ve karanlığın ince tülleriyle sarıyorlardı birbirilerini. Öcü sesleriyle korkutuyorlardı, gıdıklayıp güldürüyorlardı; kahkahalarıyla, devinimleriyle besledikleri bir şölenin sergilediği oyunlarla yüklü güzelliklere oburca saldırıyorlardı. Derken, vücutlarının uzak ve yakın noktalarından uğuldayarak gelen seslerle, dayanılmaz çağrılarla sevişmelerini anlamlandıracak duyarlıklı kaynaklara yöneliyorlardı. Sözleri yumuşak ve şiirliydi, bakışları istekli, baygın, atılgan ve erinçliydi ama Gülten en çok doyan, durulan, mutluluğu ele geçiren rahatlamış bakışlardan hoşlanıyordu.

Saatlerce yatıyorlardı yanyana, içiçe...

Gülten, sevişirken duyduklarıyla sevişme dışında ki eylemlerinde duyduklarını bir araya topluyor, ben zeyenlerle benzemeyenleri ayırıyor, hangilerinin et kisi altında kaldığını ve onların yaşamına neler kat tığını saptamaya çalışıyordu. Bunlarda ikisinin de ruhlarındaki uyumları yöneten aşktan biraz vardı ama kitaplarda, filmlerde tanımlanan hastalıklı, ıl gınlaştırıcı aşklara yabancıydı. Yalçın'a kocası, teni ne ilk dokunan erkek olduğu için ve bir de evlilik dşn gerçekleştirdiği için bağlıydı ama aralarında, kopacak bir fırtınayı başka yöne çevirecek ya da dur duracak güçte bir aşk yoktu.

Ve böyle ömürlerini tamamlıyordu günler.

Ve -aileleri- üstlendikleri görevlerini hiç aksat madan sürdürüyorlardı. Gece gündüz yakındıklarına (ortadan kaldıramayacaklarına inandıklarından t r) alışmışlardı artık. Eskisi gibi burunlarından solu muyorlar, tedirginleşmiyorlardı. Ötekilerin yaşamlarıyla kendi yaşamlarının ortak yanlarını harmanla mışlar, l bir birlikteliği benimsemişlerdi.

Unutamayacakları anılarla dokudukları iki ay, evliliklerinin en parlak, en görkemli iki ayıydı. Yük selişleri, ycelmeleri tanımışlardı. Aşmaları, sıçrama ları, genişlemeleri ve verimlilik olgusunun bütün ay rıntılılarıyla doğuşunu görmüşlerdi.

«Böyle sürsün Tanrım, hiç bozulmasın!» diye dua ediyordu Gülten ama dileğindeki özü hemen öldüren ya da kurutan kimi olayların, durumların evinin öte sinde pişirilip kotarıldığını biliyor, denetleyememenin acısıyla kıvranıyordu.

Mukaddes bir casus, bir yıkıcı gibi çalışıyordu.

Yalçın, birden Gülten'in avuçlarından kayıyor, an nesinin ağına düşüyordu ve ipleri annesinin elinde bir kuklaya dönüşüyordu. İşte son günlerde aklı bir

karış havadaydı, uyurgezer gibiydi, içine kapanıktı, saldırgandı, terbiyesizdi; zavallıydı, kararsızlıkların oynucağıydı. Baba ve koca yükümlülüklerini bir yana iterek (daha önce yakındığı) ilgisizlikler, savsaklamalar ortamında bocalıyordu.

Hiç gelmiyordu. Geç geliyordu. Sarhoş geliyordu. Arkadaşlarını getiriyor, gece yarısı masa kurduruyordu.

Böylece evliliklerinin ilk altı yedi ayıyla son iki ayında kurulan cennet çoraklaşıyor, ölüme sürükleniyordu. Gene de saat onikide, birde kapıyı çalan Yalçın'a acılarını ve kızgınlıklarını bastırarak «Hoş geldin canım.» diyor, boynuna sarılarak yanaklarından öpüyordu. Soyunmasına, pijaamlarını giymesine yardım ediyor, yemek hazırlıyordu. Ama Yalçın, karnını annesinde ya da bir içkili lokantada doyurduğundan genellikle toktu, sadece sigara, kahve, çay, Coca-Cola içiyordu ve kaşlarını çatıyor, boyuna somurtuyordu. Konuşmuyordu Gülten'e dargınmış, kızdıracağı bir suç işlemiş de onu cezalandırıyormuş gibi. Konuşsa bile doğru dürüst, gönül alıcı, sevindirici bir şey söylemiyor, kenar mahalle serserileri gibi sövüyordu.

Sinirleniyordu Gülten. «Bu sözler senin ağzına yakışır mı?»

«Ne varmış ağzımda ulan?»

«Terbiyeli konuş! Ben -ulan- değilim, senin karınım.»

«Yaa, karımsın demek, hiç bilmiyordum.» diyen Yalçın hastalıklı kahkahalar savuruyordu.

«Aklını başına topla! Bu yol başını yiyecek senin!»

«İyi ya, kurtulursun benden.»

«Ben böyle bir şey düşünmüyorum.»

«Düşünmüyorsan bana akıl vermekten vazgeç, manyaklaşma!»

«Manyak sensin, manyak seni sabah akşam dol-
duran annen.»

Bağırıyordu Yalçın gözlerini açarak. «Anneme lâf
söyleyemezsin sen!»

«Bal gibi söylerim, ana gibi ana olsa oğlunu ge-
lininden ayırmaya kalkışmaz.»

Sırıtiyordu Yalçın. «Kalkıştığına göre o gelinde
bir eksiklik var demektir.»

«Ne demek istiyorsun, açık söyle!.. Alnım ak, yü-
züm pak. Anan gibi beş nişanlı eskitmedim ben. Seni
tanıdım, seni bildim.»

«Anneme hakaret etme!»

«Ama sen bana ediyorsun? Neymiş benim eksik-
liğim, kusurum? Seni aldatıyor muyum? Orospuluk
mu yapıyorum? Evin nafakasını içkiye, kumara mı
yatırıyorum? Sana saygı göstermiyor muyum? Söyle,
söyle, susma!»

«Uzun sözün kısası ailem seni sevmiyor.»

«Ben de aileni sevmiyorum.»

«Öyleyse ben de seni sevmiyorum.»

Gülümsüyordu Gülten. «O zaten belli. Sevseydin
böyle davranmazdın.»

«Davranışımda ne varmış bakayım? Aç çıplak mı
bırakıyorum seni? - Git çalış - mı diyorum?»

«Çalışmaktan korkmam ben. Yarın bir iş bulu-
rum. Ama çalıştırmayan sensin! Unutma, evlilik sa-
dece giyinmek, yemek içmek değildir.»

«Ya nedir hanımefendi?»

«Saygıdır, sevgidir, bağlılıktır, sorumluluktur.»

«Ben sorumsuz muyum?»

«Gece yarıları zilzurna sarhoş olarak gelmeler,
bir sürü serseriye peşine takmalar, genç karına o ser-
serilere hizmet ettirmeler ne oluyor peki?»

«Onlar benim arkadaşlarım.»

«Evli adam evine bekâr getirmez...»

Elini sallıyordu. «Ben böyleyim, işine gelirse...»

«İşime gelmez. Ben yaşamak için evlendim, acı çekmek için değil. Mutlaka düzeleceksin, mutlaka çocuğuna babalık, bana kocalık yapacaksın!»

«Eeee!» diyor, yatak odasına kapanıyordu Yalçın.

Kalakalıyordu Gülten yüreğini kabartan sayısız öfke, acı, düş kırıklığı ve pişmanlıkla. İçindeki denizler coşup taşıyor, boyundan büyük dalgalar yaralı yanlarını kayalara, duvarlara çarparak kanatıyordu. Çocuğunu dokuz ay karnında taşıdığı adam gitgide ona uygun gördüğü kutsal yerden kayıyor, düşmanlaşıyordu. Zaman zaman sarsıntılarla allakbullak olan, zaman zaman da çirkinlikler, pislikler kusan bir kişiliği olduğuna göre, bir ruh hastasıydı. Ya da, ya daaa böyle bir maskeyi Gülten'den devşirmeyi düşündüğü bazı maddi çıkarları kolayca elde etmek için kullanıyordu, kullanacaktı; bu tutumu bir plânın, bir programın uzantısıydı...

Kafası karmakarışıkta, nasıl bir sonuca varması gerektiğini kestiremiyordu. Yalnız, evliliklerinin her an bir olayla, bir sözle, bir bakışla eridiğini, nefret hücreleri tarafından kemirildiğini hissediyordu. Evet, bir düşme, bir gerileme, bir tükenme sürecine girdiğini biliyordu.

Tartışma kavga, tartışma kavga, bağırma... yaşamlarındaki yeni işlevlerdi.

Sevişmeleri tavsamıştı. Yalçın, soğuktu, parmağını dokundurmadan korkuyor gibiydi. Ancak bedensel gerginliklere ve isteklerinin haykırıışlarına karşı koyamadıkları sıralarda bir görevi yerine getirircesine yuvarlanıyorlardı yatakta. Ama ruhlarında birbirilerini yargılamaya, suçlamaya ve cezalandırmaya

eğilimli sorunlar kıpırdadığından... vücutlarından almaları gereken tadı alamıyorlardı.

Kabul etseler de etmeseler de bir şeyler bitmişti, bir şeyler yitirmişlerdi.

Gülten, bitenlerin yerine Burak'ın taze ve gümrah gerçeğini koyarak oyalanmaya, yüzlerce işkence biçiminin işkence edilen organlarla birlikte fışkırdığı evliliklerinin bu olumsuz yanını uyuşturmaya çabalıyordu.

Yalçın, bu olumsuzluklara olumsuzluklar ekliyor, kapkara bir portre çiziyordu.

Bıkmıştı bu sürtüşmelerden, yıpratıcı söz ve davranışlarından, öğüt vermekten, yanlışlıkları düzeltmekten, kendisini önemsemeyenle ilgilenmekten. Ne olacaksa bir an önce olsundu. Onu bunu erteleyerek, ona buna göz yumarak, bazı şeyleri geciktirerek, yaşayacakları sonu yok etmenin olanağı yoktu...

Bu aldatmacaya sığınmamalıydılar...

Dün gece geldiğinde saat onbir buçuktu. Çakırkeyifti ama dili damağına dolaşmıyor, sözcükler ağzından çıkarken şişmiyor, yassılmıyordu. Yalnız (ah)-layıp (of)luyordu, gözlerini gözlerine dikip uzun uzun bakıyordu, dişlerini gıcırdatıyordu, hiçbir şeyi beğenmiyordu. Su ılık, ayran ekşi, üzüm çürük, karnıyarık tuzluydu.

Dalıp dalıp gidiyor, kendi sessizliği içinde bir şeyler düşünüyor, bir şeyler tasarlıyor, sanki konuşmaya başlangıç yapacağı sözleri arıyordu. Buldu ve kolundan tutarak karşısına oturttu. «Sana bir şey söyleyeceğim.»

«Dinliyorum.» dedi Gülten, kötü bir şeyler söyleyeceğini düşünerek.

«Benim paraya ihtiyacım var.» dedi Yalçın bir alacaklı tavrıyla.

«Kaç gece uyutmayan sebep buymuş demek? İyi... Mademki ihtiyacın var, bul bir yerlerden.» dedi Gülten.

«Kimden?»

«Ne bileyim ben? Annenden, babandan, akrabalarından, arkadaşlarından.»

«Benimle alay mı ediyorsun?» dedi Yalçın sertçe ve gözlerinden korkutucu resimler yayınlamaya başladı. «Onlardan alabilseydim sana açmazdım.»

«Yani, benden istiyorsun.» dedi Gülten. «Tamam da ben nerden bulayım?» Burak'ın ağlaması üzerine odaya koştu, pırpıpladı, emzirdi, döndü. «Dairenin de, dükkânın da kiralarını sana veriyorum.»

«Vereceksin elbet. Bu çarkın nasıl döndüğünden haberin var mı?» dedi Yalçın ve o dediklerini kanıtlayanın tek ölçüsü sesini yükseltmekmiş gibi yükseltti sesini.

Gülten, sadece küstahlığını yansıtan sözlerini işittiği için değil kendi yaşam ve onur düzeyiyle bağdaşmayacak bir özelliğini ortaya koyduğu için şaşırды, 'Allahım, benim kocam, çocuğumun babası bu mu?' dercesine baktı. Ellerini kollarını salladı, ileriye doğru bir adım attı, hesap sorarcasına, «Evlendiğimizde - çok şükür her şeyim var, seni kraliçeler gibi yaşatacağım - diyen başkası mı yoksa?» dedi.

Hiç etkilenmedi Yalçın. «Ben dedim. O günlerde işlerim çoktu, sonra bozuldu, bonolar ödenmedi, şimdi bir milyon borcum var.»

Yalçın'ın adından söz ettiği milyon Gülten'in başındaki bir damarı zonklattı. İçi, içinin kasapları tarafından kıyıldı; öfke, isyan dağlarcasına yükseldi, yayıldı, sıvılaştı... boğazını sıkmayı, öldürmeyi hayalledi. Olamazdı bu, çoktan öğrenmesi gereken bir gerçek bugüne kadar gizlenemezdi. «Bir milyon haaaa?

Sen aklını mı kaçırdın? Nasıl yaparsın, nasıl? Allahım, işittiklerim doğru mu?»

«Doğru, borçlandım işte.» dedi Yalçın pürüzleri ayıklanmış bir sesle.

«Peki benim niye haberim yok?» dedi Gülten.

«Kadınlar her şeyi bilmez.» dedi Yalçın bir bilge tavriyla.

«Bilmez de neden şimdi söyledin?»

«Öyle gerekti.» dedi Yalçın, «Evlendiğimizden bu yana yığınla masraf yaptık. Yalnız balayımızda dünyanın parasını harcadım. Üç kere ev değiştirdik, dayadık döşedik.» Sustu, bir sigara yaktı, çenesini kaşdı, gözlerine haince değil dostça baktı. «Yarın bankadan bir milyon çekmeni istiyorum.»

Sözlerin, durumların, isteklerin yanyana sıralanışıyla konunun buraya geleceğini sezen Gülten, işittiklerine şaşırmadı ama kahkahayla güldü. «Durumumuzun farkında mısınız?»

«Ne var durumumuzda?» dedi Yalçın.

«Karı koca değil de iki tüccar gibi konuşuyoruz.» dedi Gülten.

«Ben öyle konuşmuyorum.» dedi Yalçın.

«Topu topu birbuçuk milyonumuz var, onu da çekersek...» dedi Gülten ve babasının 'Sana yarar sağlayacak bazı şeyleri en yakınlarına bile açıklamayacaksın.' dediğini anımsadı ama geç kalmıştı. Güzel, her şeyin uyum içinde olduğu bir akşamdı. İsteklerinin aynı anda kıvılcımlanması ve birbirileriyle işaretleşmesiyle yatağa girmişlerdi. Ve 'her şeyim senin' sözlerini söyleten o çılgınlaşma anında cümlesini tamamlamıştı. «Hiç korkma, bankada birbuçuk milyonum var. Ne zaman gerekirse çekerim!» Yoksa o gece içtenlikle sergilediği yanlışlığa mı bel bağlamıştı? «Hayır, o paraya el süremem.»

«Süreceksin! Mecbursun, borcumu ödeyeceğim.» dedi Yalçın.

«Borcu nasıl yapmışsan öyle öde.» dedi Gülten.

«Tekrar ediyorum, beni sınırlendirme!» dedi Yalçın.

«Boşuna konuşma, çekmeyeceğim.» dedi Gülten.

Bir süre Gülten'e 'Ben sana gösteririm' dercesine bakan Yalçın, buyruk veren bir sesle, «Öyleyse bu iş bozulur.» dedi.

«Hangi iş?» dedi Gülten anlamını kavradığı halde.

«Evlilik işi.» dedi Yalçın, «Annenin yanına gidersin.»

«Giderim.» dedi Gülten, «Beni korkutacağını mı sanıyorsun? Zaten - otur - da desen bu evlilik yürümez. Maddiyat girdi içine.»

«Her evlilikte vardır bunlar.» dedi Yalçın.

«Ben kabul edemiyorum. Annemin yanına giderim, eski hayatıma dönerim, yaptığım yanlışlığı da düzeltmiş olurum.» dedi Gülten kararlı bir sesle.

«Benimle evlenmek yanlışlıktı ha?» dedi Yalçın yenilgiye uğradığını belirten bir sesle.

«Evet...» dedi Gülten.

«Ama o - mutluyum, sensiz yaşayamam - sözlerini nasıl yorumlayacağız?» dedi Yalçın zayıf bir yanını yakalamış da o yana doğru saldırıya geçmiş gibi.

«Altı yedi ay gerçekten de dünyanın en talihli kadınıydım, inkâr etmiyorum ama sonradan her şeyi - mutluluğumu bile - burnumdan getirdin, doğduğuma pişman ettin beni.» dedi Gülten bütün engelleri aşacak güçteki bir sesle.

Yalçın, baştan beri elinde olmasına dikkat ettiği üstünlüğü Gülten'e kaptırdığını anlayınca, «Tamam! Ayrılıyoruz. Mahkemeye ver beni!» dedi.

Sanki komik bir oyunu kendi yöntemleriyle sahneye koyuyorlardı ve gülen herkesle birlikte gülüyorlardı ve birbuçuk yıllık bir hesabı sonsuza kadar kapatabilecek nitelikteki bu sözleri ciddiye almıyor, kaygılanmıyormuş gibi davranıyorlardı.

«Sen ver.» dedi Gülten alayla, «Beni istemeyen sensin.»

Üstünlüğünü belirtmeye sözlerinin yetmediğini kestiren ve Gülten'i etkilemediğini gören Yalçın, gücünün aşılmazlığını ortaya koyarak yaratmak istediği ortamı yaratmaya çalıştı masaya vurduğu şiddetli bir yumrukla. «Hayır efendim, davayı sen açacaksın, bir hafta içinde de pılını pırtını toplayıp gideceksin!» dedi.

Gülten, öteden beri böyle bir oyunla karşılaşmak, o oyunun hem izleyicisi hem de yöneticisi olmak istiyormuş gibi harflerinden gülümsemelerin sarktığı bir sesle, «Şurdan şuraya adımımı atmam. Bu ev, senin olduğu kadar benimdir de...» dedi.

Elini cebine soktu, bir külhanbeyi gibi yürüdü Yalçın. «Nerden senin oluyormuş bakalım? Kiralayana, kontratı imzalayanı benim.»

Sulukule çingeneleri gibi her şeylerini pazara dökmeye başlamışlardı. Utanıyordu Gülten, bu konuyla ilgili bütün davranışları aşağılık buluyordu, kızıyordu ama ona ancak böyle yanıt verirse - bu durumda - eşitliği sağlayabilirdi. «Eşyalar da benim unutma, (eliyle gösterdi) bunlara tam beşyüz bin lira saydım.»

«Elbet sayacaksın, hayat müşterektir.» dedi Yalçın.

Yakaladı Gülten. «Hıı, onun için mi parama göz diktin?»

Sarsıldı Yalçın. «Göz dikmedim, sovguncu değilim ben.»

İçinden hüznler, acılar seller gibi aktı, seller gibi akarken hüznler acılar, en büyük yaralarla ayakta durmaya çalışan türküler, şarkılar söylendi. Oysa evlenirse yaşamı didiklenmekten kurtulacak, kötü besinleri kullanmayacak, doruklardan daha yukarılara tırmanacaktı. Ve tırmandığı yer, onun herkese örnek gösterilen yeri olacaktı. Gözleri sulandı, sesi gözle-rinden daha fazla sulandı ve titredi. «Sana bir inanabilseydim...» dedi Gülten.

Yanına sokuldu Yalçın, kızgın bakışlarla süzdü ve bir iftiranın arkasındaki düzeni saptamanın neşesiyle konuştu. «Kaç parayı yedim, söyle?»

«Yemedin ama yemek istiyorsun!» dedi Gülten, birden boşlukta, ama boşluğu daha önce dolduran ve belli katmanlarını kullanan zebanilerin yumruk yumruğa döğüstükleri sisli bir evrende buldu kendini... İlişkileriilmekilmek sökölüyor ve herilmek bir çalıya takılıyor, güçlü bir fırtına esince uçuşuyordu. 'Bu bağıllık, bu evlilik nasıl bir şey ki hemen yıkılmıyor da bana en büyük acıları çektiyor.' Bir yandan da seviniyordu Yalçın'ın hep gizlediği öteki yüzünü sergileyen olaylar arka arkaya konuşmalarının içeriğine yerleştiği için. «Annen kötü bir kadın.»

Bağırdı Yalçın. (Sesi çatallaştı, öksürdü birkaç kez) Bir sigara yaktı, yarım yudum su içti. «Annemi karıştırma!»

«Karıştıracam, çünkü huzurumuzu bozan o...» dedi Gülten.

«Tamam, tamam, kapat!»

«Tabii, suçlu senden olunca suçlu değildir, öyle mi?»

«Sus dedim sana!»

«Yooo, beni korkutamazsın! Şunu kesinlikle bilmeni istiyorum. Çocuğumun istikbali için ayırdığım

parayı benden ayrılmak isteyen adama teslim edemem.»

Yalçın, başını çevirdi, yüzünün sol yanıyla baktı, sigarasından bir duman çekti, yırtık bir sesle, «Bırak bu film lâflarını.» dedi, «Verecek misin, vermeyecek misin?»

İğrendi bu konuşma biçiminden Gülten; bir ser-seri, bir kopuktu ve ondan bir çocuk doğurduğu için utanıyordu. Kızgınlık ve başkaldırma duyguları benliğinin bütün köşe, bucak ve tünellerinin bunaltıcı karanlıklarından bir tren gibi geçip giderken varlığında yepyeni, kişiliği beğenilen bir Gülten'in doğmasına tanık oldu. «Sana para da vermeyeceğim, bu evden de gitmeyeceğim. Asıl sen pılını pırtını toplar, sevgili annenin yanına gidersin!»

«Giderim be, giderim ulan, giderim kendini beğenmiş karı, her yere giderim. Gitmemi istediğin yeri söyle, oraya da gideyim.» dedi Yalçın alayla, yatak odasına girdi, anahtarı kilitte döndürdü.

Gülten, terkedilme duygularıyla uzun süre çalkalandı durdu. Acılı, kararsız, talihsizliğinin bozuculuğuna, parçalayıcılığına boyun eğen biri gibi kapanan kapıya baktı. Gene sevgilerini çoğaltacağına inandığı o sevişme anını anımsadı. «Param çok, üzülme!» deyince Yalçın dudaklarından, özellikle o sözlerin döktüğü aralıklardan tekrar tekrar öpmüş, heyecanla «Yaaa, çok güzel! Senin paran benim, benim param senin.» sözlerini sanki o paralarla hiç ilişkisi yokmuş, olmayacakmış gibi arka arkaya sıralamıştı. «Ama birbuçuk milyon, Yalçın'cığım.» sözcükleriyle durum gerilimini yükseltince Yalçın o güne kadar tanık olmadığı bir içtenlikle kucaklamış, uzun süre göğsünde tutmuş, kalbinin atışlarını dinletmek istercesine bastırmıştı. Ve sevinci harikalar yaratırken mı-

rıldanmıştı. «Seni çok seviyorum, sana tapıyorum! Şu anda öyle kuvvetliyim ki!..»

Üzüntü orda da boğazına sarılmıştı. Yalçın'ı çıldırtan varlığı değil parasıydı. Ama ne yazık ki bu gerçeğin farkına, olayları, davranışları, atılımları ve tasarıları tahlil edip ipuçlarını birbirine ekleyince varmıştı. Şimdi köpekler gibi pişmandı. - Bu da ilginç bir deyimdi - Keşke sevişme anının büyüüne kapılmasaydı, gevşemeyi, irade perişanlığını tepeden tırnağa tanımasaydı da parası olduğunu söylemeseydi.

Burak, annesiyle babasının ağladığını sezmiş gibi mızırdandı. Hemen koştu, tombul - Yalçın'ın bayıldığı, avucuna almaktan hoşlandığı - memesini (Sol meme) dişsiz ağzına kistirdi. Epey emdikten, sütü ağzına akıttıktan sonra sesi kesilen Burak kollarını, bacaklarını oynatmaya başladı çocukça 'Agu'larla ve gülümsemeye benzemeyen gülümsemelerle.... Kendi sesiyle, kendi hayalleriyle, kendi acılarıyla boğuluyordu. O içten konuşmalar, gezmeler, binlerce resim çektirmeler, İstanbul'un her yanını dolaşmalar, Boğaz'daki lokantalarda içki içmekler, dans etmekler, lezzetlinin lezzetlisi yemekleri yemekler başkalarının yaşamlarındaki olaylar mıydı?

Yalçın'ın kilitlediği kapıya bakarken «Vazgeçtim güzelim, daha fazla dayanamayacağım, yaptığım her şey şakaydı...» demesini ve bu yapay dargınlığa, ikinin de içinde kokuları insanı bayıltan çiçekler açtıran bir olguya kapılanmalarını ne kadar istiyordu.

Ama Yalçın basit bir adamdı.

Gerçekten de parasına göz koymuştu. Bu - bir önlem alınmazsa - böyle gider, para çekmeye alışır ve bu tavrını ticari bir ahlâk haline dönüştürürse gazetelerde adıyla birlikte fotoğrafları yayımlanan dolandırıcılardan biri olurdu.

Karnının tok olduğunu bildiği halde Burak'ın ağzına memesini dayadı gene... Ama Burak, bu zoraki beslenmeden, bu üzüntüyle özdeşleşen davranışından hoşlanmadığını, memeyi yumuşak dudaklarıyla iterek belirtti.

Evet, evet, eline fırsat geçmişken kendikendine değil belli koşullarla yürüyeceği anlaşılan -evlilik sözleşmesini- yeniden değerlendirmeli, yararlarını, zararlarını hesaplamalı, zararlar yararlardan çoksa yırtmalıydı. Şu gerçek apaçık ortadaydı: Yalçın malı ve ailesinin mallarını kullanmak, kendilerini de dilediği gibi yönetmek için evlenmişti. Belki de türlü dalaverelerle ellerinden almayı tasarladığı mallarına tekrar sahip olabilmek amacıyla yıllar yılı arkasından koşacaklar, koşarken yaşadıkları acılarla tükenecekler, amansız hastalıklara yakalanacaklardı... Bu, bir hayal ürünü, kişisel bir yaralanmanın onur kırıcı tepkisi olamazdı, çünkü olaylar Gülten'i haklı çıkartacak bir sırayı izlemişti. Annesiyle danışıklı döğüşüklü bir dargınlıktan sonra -Gülten'in kaynanasına duyduğu nefreti iyi değerlendirmişti doğrusu- ablalarının yanına taşınmışlardı; tasarısını gerçekleştirme ortamı doğunca harekete geçmiş, daire ve dükkân kiralalarına göz dikmişti. Ablalarından, kardeşlerinden ve annesinden koro halinde kocaman bir «Hayır!» sesi yükselince şaşırmış, yenilgiye uğramış, ama bu savaşında karısının dükkânıyla dairesinin kiralalarını koparmayı başarmıştı. Şimdi de bankadaki parası... 'Böyle bir koca istemiyorum ben.' Kapiya baktı. Yalçın'ın odada, kendisinin salonda bulunması biraz garipti, sanki bir hapishanenin bitişik iki hücrelerinde yatan iki mahkûmdular... yalnız aralarındaki kavgaya yatkın bir sorunu gündeme getirerek en güzel ilişkilerini bile sertleştiren, inatlarınca, hınçlarınca, tut-

kularınca ve öfkelerince tutsaklaştırılan iki mahkûm...

Dışarda duran ve ucundan süt damlayan memesini blüzunun içine soktu, uyuyan Burak'ı küçük kar-yolasına yatırdı, yanaklarından usulca öperken göğ-sünden aşağılara, karnının altına çok iyi bildiği haz sıcaklıklarının aktığını hissetti ve aynı anda bu akışın etki alanını genişleten bir çabanın damarlarındaki zonklamaların seslerini işitti. Ve birden kırık cam parçalarından geçerek otları tutuşturan güneş ışın-larının benzeri ışınlar her yanını ateşe verdi, küçük küçük yangınlar çıkarttı... cıtırtılar, dumanlar arttı. O ateş kümelerinin üstünde yanmayan bir hayalet kimliğine bürünerek oynadı aşk dansözleri gibi. Bütün azgınlaşan ve saldırganlaşan isteklerinin bir yerde toplanmasını ve birikmesini sağladı. Teninden petrol fışkırırcasına fışkıran sevişme çağrıları, fısıltıların, mırıltıların ve sözcük cambazlıklarının oluşturduğu bir uğultuya dönüşünce iradesi çekildi bir yana. «Yalçın, Yalçın, kapıyı aç!» Sesi ağlamaklı bir yakarmanın buyruğundaydı; vücudunun isyanlarını din-diremiyor, yatağın kenarında oturduğunu sandığı Yalçın'ın kollarına, çıplaklığından yayılan sıcaklığa doğru sürükleniyordu. «Yalçın, kapıyı aç, bir dakika, bak ne diyeceğim!» Sözlerini onbeş dakika tekrarladı ve en son «Kapıyı aç, parayı vereceğim.» sözcükleri dilinden fırlayacakken içindeki bir ses, -zorda kalınca o sesi hep duyardı- zihnindeki verimi azalan çalışmayı canlandırdı. 'Aklını başına topla! Ne yapıyorsun, delirdin mi? Son adımı atarsan mahvolursun!' İsteklerinin kuşatmasından epey uğraşarak, acılara göğüs gererek, gözyaşları dökerek sıyrıldı, -son adım -ı atmadı.

Saatlerce zihnindeki ve duygularındaki durumlar-

la savaştı, çelişkilerin aldatan, yanıltan yansımalarına kanmadı ve yorgunluktan halsiz düşünce uyudu. Düş gördü. Mukaddes'e alacakaranlık caddede rastladığında kocasına ihanetten dönüyordu ve yüzünde bu ihanetin izleri vardı. Bu olayı kaynatasına iletcekti Gülten, Mukaddes kaçmasın diye boynuna bir urgan geçirdi ama Mukaddes her an küçülüyor, acayip yaratıkların kimliğine giriyordu. Kurbağa, yengeç ve en sonunda da kapkara bir örümcek oldu, eşek arılarıyla birleşmek üzere lâcivert ülkelere uçtu.

Gözlerini açtığında Yalçın kalkmamıştı daha. Sevin-di buna Gülten, mutfığa yöneldi. Belki de Yalçın uyanınca bir takım ipe sapa gelmez düşüncelerle birlikte gecenin tartışmalı ve yıpratıcı, yüreğini acı-lara teslim eden bölümünü anımsamaz, hiçbir şey ol-mamış gibi davranır, hatta öperdi... Yumurta haş-la-dı, çay suyunu kaynattı, kızarttığı ince dilimlere te-reyağı ile kayısı reçeli sürdü, neşeli görünmeye çalı-şarak. Saçlarını taradı, dudaklarını, solgun yanak-la-rını boyadı ve saygılı bir hizmetçi gibi kapıyı tıklat-tı. «Kalk canım, çay hazır, soğumasın!»

Yarım saat geçti, demlenen çay karardı, yağ eri-di, aktı... İşte o vakit darmadığın saçları, kançana-ğına dönmüş gözleri, redler ve 'hayır'larla kaplı renk-siz yüzüyle Yalçın, ayak sesleri ve öksürmesiyle be-lirdi.

«Günaydın!» dedi Gülten içtenlikle.

Kalın sesi kabaydı Yalçın'ın. «Ben seni tanımıyo-rum.»

«Peki, tanıma ama otur şuraya bir çay iç!» dedi Gülten uysallıkla.

«Vaybeee!.. Demek beni düşünüyorsun?»

«Kimi düşüneceğim başka? Elbet seni düşünece-ğim, kocamsın.»

Bağırdı Yalçın. «Artık değilim.»

«Öfkelenme de bir lokma bir şey ye!»

«Yemeyecem...»

«Tamam, yeme de otur şuraya, güzel güzel konuşalım!» dedi Gülten.

«Konuşacağımızı konuştuk.» dedi Yalçın kesin bir sesle.

«Hani beni - her şeyden çok - seviyordun, hani sana bir oğlan doğurduğum için dünyanın en büyük anasıydım?» sözlerini söylerken sırnaşık, onursuz kadınlara benzetti kendini ve yüreği sızladı, ama böyle konuşmak zorundaydı sarsılan evliliklerini kurtarabilmesi için. Suçlama ve bağışlama duygularıyla Yalçın'a sokuldu, kollarını boynuna doladı, kolları diken gibi batan yanağına dayadı yanağını... Birkaç dakika böyle durabilseydi, Yalçın'dan nazlanmalı, ödün isteyen tepkilerin ötesinde tepki gelmeseydi, birlikliklerinin yaşadığı çöküntüyü önleyecekti... Ama Yalçın silkindi, kollarının düğümünü çözdü, «Eeeee!» diyerek göğsünden itti şiddetle. Bunu beklemediğinden dengesini yitiren Gülten, sağ kolunu, sağ kalçasını, sol dirseğini masaya çarptı, düştü. Ordan tiksintiyle baktı Yalçın'a. «İğrenç bir adamsın!»

«Öyleyim, daha diyeceğin var mı?» dedi Yalçın pişkinlikle. «Burayı hemen terkedeceksin, boşanma davası açacaksın!»

«Dava açacağım ama burayı terk etmeyeceğim.» dedi Gülten kararlı bir sesle.

Başını korkuturcasına salladı Yalçın. «Ben söyleyeceğimi söyledim. Döndüğümde burada görmeyeceğim seni!»

Savrulduğu yerden fırladı Gülten. «Göreceksin. Gitmeyeceğim işte.»

«Kolundan tutar atarım sokağa!» diye bağırdı Yalçın.

«O biraz zor.» dedi Gülten, «Elini bile süremezsin!»

«Benim tepemi attırmal!» dedi Yalçın.

«Naparsın tepen atarsa? Öldürür müsün?»

«Çiğnerim seni, gebertirim!» dedi Yalçın, ayakka-bılarını giydi, sokak kapısının koluna uzandı gövde-sini o yana eğerek ve baktı Gülten'e alaycı bakışlar-la. «Demek ki paran benden daha değerliymiş. Ya-zık! Aldanmışım!..»

«Asıl sen benden üstün tutuyorsun.» dedi Gülten, «Tutmasan - Boşanalım, evi terket - demezdin.»

«Neyse... Tamam, çocuğa iyi bak!» dedi Yalçın, yürüdü.

«Sen bak... yalnız benim değil o.» dedi Gülten, 'Gidiyor. Bitti, bitti her şey!' Taş basamaklarda yan-kılanan ayak sesleri, Yalçın, eşikten sokağa adımını atınca kesildi. Kilitlediği kapının arkasına yaslandı, gözlerini yumdu. Yalçın'ın bakışları, sözleri, devinir-ken ürettiği görüntüler dipdiriydi. «Nefret ediyorum senden! İğreniyorum, meğer sen bir pislikmişsin... Ama - Onlar iyi bir aile değil - diye uyarmışlardı da - dedikodu - deyip geçmiş, inanmamıştık...» İlişti is-kemleye, omuzlarını kaldırdı. Akli karmakarışıklı. Ya parayı bankadan çekip avucuna koyacak ya da mahkemeye başvuracaktı. Ama parayı çekerse para-nın zoruyla kocalık yapıyormuş gibi bir duygunun baskısından hiç kurtulamayacak, - Paralı asker - gibi - Paralı koca - sözlerinin taşıdığı gerçek, yaşamının her anını etkileyecekti. Uzun uzun ağladı şanssızlı-ğına, genç kızlığının en büyük hayalini Yalçın gibi bir karaktersizi karşısına çıkararak rezil eden rastlan-tıya.

Kalktı. Hüznün ve acının bulandırdığı gözlerle du-varlara, resimlere, eşyalara baktı. Benzersiz erinçler-

le ruhunun sarhoşladığı, mutlulukların doruklarına tırmandığı; koltuklarında, kanepelerinde, divanlarında ve yataklarında çeşitli sevişme biçimlerini denediği, yaşamının sonsuz güzellikleriyle büyüldüğü bu ev, karanlık gibiydi, soğuk gibiydi, kirli gibiydi. Sanki şu anda anımsadığı geçmiş yaşantıların hepsi donarak ölmüştü de bu soğukluk o korkunç değişmenin bir uzantısıydı. Duvarlara, pencerelere bir kez daha baktı vedalaşırcasına, eşyalara elini sürdü. Bir ilişkiyi bitirmenin zorluğunu sezdiren insafsız sıkıntılar benliğini kemirdi. Gene ama ağıt yakarcasına ağladı, hıçkırdı, ellerinin arasına aldığı başını yüzlerce kez çaresizliğini yansıtırçasına salladı yanlara. Bununu sildi, iç çekti. Sevdığı odalar, ürkütücü resimler ve masalsı canavarların yüzleriyle, devinimleriyle dolup taşıyor, cinayet haberleriyle yüklü fısıltılar tavanlardan döşemelere, döşemelerden tavanlara zıplayarak ruhunda dehşetli çatışmaları başlatıyordu. Sürahideki su yeşil bir zehirle fokurdadı, ekmek bıçağı yılanlaştı ve kımıldadı, boş çay bardakları devrildi ve parçalandılar. Resimde beline sarılan Yalçın'ın elinde keskin bir balta vardı ve kırmızı kan damlaları düşüyordu reçele. 'Burda duramayacağım!' Kot pantolonunu geçirdi ayağına, Burak'ı kucakladı, kapıyı kilitledi, sokağa attı kendini. Vargücüyle koşuyor, koşarken de ağhyordu, söyleniyordu, ileniyordu. Yokuşa vardığında koşmasının hızı kesildi, yavaşladı. Bilincindeki bir şimşeklenmenin aydınlığında kendini şimdi ki eylemini sürdürürken gördü. Ve bunalmaması gerektiğini, çözüm getiren sürüyle durumun zihninde düşünce ürettiğini anladı... Anladı ama duygularının yarattığı depremin sarsıntısını, dalgalar halinde varlığına yüklenmesini durduramıyordu. Yıkılan, yağmalanan bir kentten kaçanlara benzetti kaçışını ve

yüreğindeki eziklik de uzun hava dinleyen bir kişinin acılı ezikliğiymiş. Boşluklardaydı, kayalık bir kıyıdan telörgülü bir kıyıya savruluyordu, sürükleniyordu, vadilerin boğucu ıssızlığına yuvarlanıyordu.

Yanından geçenlerin tuhaf tuhaf bakmalarının nedenini kavrayamıyordu. Alana ayak basınca ve bir insan, araç kalabalığıyla karşılaşınca toparlandı.

Onları üzmemek, heyecanlandırmamak, günlerini karartmamak için -daha sonra belki- annesine gitmeyecekti. Bir tanıdığının, bir dostunun yanında bu bunalımının hafiflemesini bekleyecek, çıkış yolları gösteren öğütlerle, avutmalarla kendine geldikten sonra kapısını çalacaktı. İşte o sırada büyük bir kurumun Genel Müdürü olan Eşref Bey'le ablaları gibi sevdiği Hüsniye Hanım'ı anımsadı. Elbet bu anımsamanın özü her zaman gösterdikleri yakınlığın, inceliğin, güvenin hamuruyla yoğurulmuştu. Eşref Bey'e tanıdığı günden beri hayrandı, herkese onu anlatırken öğünüyordu. «Bizim Eşref Bey diyor ki...» Ayrıca sağlıklı, yakışıklı, olgun, ciddi bir adamdı ve akrabaları dahil pek çok kadının, kızın başını döndürüyordu...

Hüsniye Hanım ölseydi ve Eşref Bey kendisini isteseydi hemen evlenirdi. -Hayranlık- diye yorumluyordu bu ilgisini ama gerçekte âşıktı Eşref Bey'e ve onun yanında geçirdiği saatler yaşamının en verimli, en sevinçli, en mutlu saatleriydi. Rahatladı.

Hava kapalıydı. Kalın bir bulutun sol ucu aşağıya sarkmıştı, güneş tutulmuşçasına kasvetli, kişiyi sıkıntıdan delirten bir karanlık vardı. Sağ ayağını sürüye sürüye yürüyen topal, kabak kafalı yedi yaşlarındaki bir çocuğu buruşuk yüzlü, cırlak sesli bir kadın kıyasıya dövüyordu. Tabutun üzeri Arapça yazılı yeşil örtüyle örtülü bir cenazeyi omuzlarında taşıyan sessiz topluluk, benliklerini sıkıştıran acılarla

özdeşleşmiş gibiydiler. Ölenle birlikte ilişkileri de ölmüştü ve ilişkilerinin cesetleri içlerindeki **mezarlık**lara götürülüyordu sanki. Camiye yaklaşırken ansızın yukarlardan kaldırıma inen rüzgâr, tozları, kâğıt parçalarını, etekleri havalandırdı... Sövdü rüzgâra Gülten. 'Benim derdim azmış gibi...'

Ve Eşref Bey'in apartmanına girince sakinleşti Gülten.

«Fena gence benzemiyordu.» dedi Eşref.

Gülten, başını 'O ne malın gözüdür' dercesine salladı. «Dışarıya karşı öyle görünmeyi başarır ama gerçekte insan şeklinde bir iç kurdudur.»

«Yaaa!» dedi Eşref ve herkesin sorduğu o - eski - soruyu sordu. «Peki niye evlendiniz?»

Hıhladı Gülten, gözlerini belerterek tavanda dolaştırdı bakışlarını, sigaradan istekle çektiği dumanı yuttu. «İlk anda beğendim, ayrıca fikrimi de çeldiler - iyi çocuktur - diyerekten. Sonraları kötü kötü şeyler işittim ama nişanlanmıştım.» Sesi, pişmanlığını, bu zaman içinde ne kadar önemli bir takım kazançlar yitirdiğini, bu yitirilenlerin bir daha geri getirilemeyeceğini, yaşantısını güzelleştiremeyeceğini yansıtıyordu.

«Yalçın biraz kararsızdır, onun bunun etkisi altında kalır ama o anası olacak pespaye, Gülten'e bir türlü ısınmadı.» dedi Hüsniye. «Mukaddes oğlunun beynine öyle bir girmiş ki çıkarabilene aşkolsun. (Gülten'e baktı) Biz oğullarımıza hiç bu tarzda davranmadık.»

Kızdı Eşref. «Davranmamız mı gerekirdi?»

«Hayır canım, yanlış anlama, Mukaddes'in mizacını belirtmek için..» dedi Hüsniye. 'Ben de konuşmasını hiç beceremem, - dam - diyeceğime - kapı - diyorum.'

«Sizin bu kaynana çok tehlikeli bir kadın, her kötülüğü yapabilir.» dedi Eşref, kaşlarını çattı. Birden odacılara teslim etti Mukaddes'i, odacılar on gün kapattıkları odada tuttular, beslediler, birçok kez yatılırlar ve yaşamındaki en yoğun sevişmesiyle övünen, biraz da mutluluktan delirir gibi olan kadını, sarhoş bir halde Sultanahmet parkında bıraktılar... Ve şimdi de serseriler, esrarkeşler, hırsızlar saldırdı. Bu cezayı yeterli gördü.

«Hem de nasıl!» dedi Gülten, «O olmasaydı Yalçın'la aramızdan su sızmayacaktı.»

- Su sızmayacaktı - yani kenetlenenlerdi, birlik-telikleri fire vermeyecekti, bugün buraya hiç uğramayacaktı ve Eşref, onun böyle bir serüvenin kurbanı olduğunu öğrenemeyecekti. 'Kocasına tutkun bu!' Kocasını seven bir kadın da başkasıyla ilişki kurmaya yanaşmazdı. Ama bir de - Ben sana yapacağımı bilirim gibi - öç alma sorunu vardı. Bütün umudu bu kara renkli duygunun Gülten'i terketmemesine bağlıydı. Bir umut da bunalımın uzun sürmesinde, davranışlarını, düşüncelerini denetleyemediği bir patlama anında kendisini kollarına atmasındaydı. «Kaynatanız karısına -dur- demiyor mu?»

«Zavallının biri, ağzı var dili yok, kaynanam ne-reye götürürse oraya gidiyor.» dedi Gülten ve onun solgun resmine acıdı.

Eşref, unuttuğunu yakalamanın sevinciyle «Dem-in - yalnız bunlar olsa neyse - demiştiniz. Nedir bu? Bir sakıncası yoksa...» dedi.

«Hayır, yok.» dedi Gülten, Eşref'in gözlerindeki günışığı karışığı parıltıdan hoşlandı. «Dairelerimizi, dükkânlarımızı, parçalarımızı ellerimizden almak istiyor.» Bu gerçek dallanıp budaklanmalı, evlerin dam-larından, bacalarından, elektrik direklerinden, köp-

r lerden aşarak Yalçın'ı tanıyanlara; dostlarına, düşmanlarına erişmeliydi ve Yalçın'ın içyüzünü, iy z ndeki pislikleri sergilemeliydi.

«Korkunç bir şey bu!» dedi Eşref, «Bu durumu artık s rd remezsiniz.»

«Evet, şey, biraz zihnim karışık, düşüncelerim berrak değil, sizi de onun için rahatsız ettim.» dedi Gülten, başını önüne eğdi, sigaranın k l n  tablaya silkti.

«Ne demek - Rahatsız ettim? - Burası yabancı yer mi?» dedi Hüsniye.

«Zor durumdasınız.» dedi Eşref, sayısız kapalı yolun bitişiğinde bulunan sayısız açık yollardan en uygununu arama dalgınlığıyla. D ş nmeksizin sigaraya uzandı parmakları paketteki  ıkırtı tarafından çekilmiş gibi, bir süre tepenin üstünde duran buluta benzetti elini, derken yaptığının ayırımına vardı, oradan çektiği elini çenesine götürdü. 'Bu kadının en yakın zamanda benim olmasını istiyorum ama bir yandan da derdine çare arıyorum. Bu ne perhiz, bu ne l h na turşusu.' Olanakları olanaklara çarparak harikalar yaratan zekâsı bir toz zerresini bile alt edebilecek durumda değildi. Rüzgâr artmıştı, karşıdaki Neşe apartmanının geniş bahçesinde meyveleri çoktan toplanıp yenmiş ağaçların dalları sallanıyor, birbirine çarpıyor, sararmış yapraklar uçuşuyordu havada ve kimileri de yalpalaya yalpalaya yere konuyordu. Orada olsaydı ve bir yaprağın başına düşmesini duysaydı. Hüzünlendi. Özellikle göğüs bölgesiyle gözlerini ılık acılar kapladı... İçini çekti. 'şimdi bir sigara istemez mi?' Bu hüzün kimbilir ne vakit, kaç yaşındayken ve hangi olaydan sonra ruhuna girmişti? Ama önemli olan girmesiydi... Girmişti ve arada sırada sadece kendisinin işittiği gizli bir müzikle bir-

leşmişti. Gülten'e baktı, deniz kıyısında birlikte yürümeliydiler. Coşan, köpüren, korkutan ve kıyıları öfkeyle döven, gemileri beşik gibi sallayan dalgaları heyecanla seyretmeliydiler. Başlarını ağır ağır çevirerek birbirinin gözlerine bakmalıydılar benzer duygularla ve bu duygular sınırsız bir sevgiden oluşmalıydı. Hiç konuşmadan, içgüdülerinin yönlendirmesiyle yüzlerini iyice yaklaştırıp öpüşecekleri sırada bir öksürükle - uyaran bir öksürük - geriye çekilmeliydiler ve yaşamlarının bu en zengin, en zevkli, yüreklerine anlamlar yollayan en bereketli anını öksürüğüyle berbat eden adama sövmeliydiler... ve öfkeleri, sövgülü sözcükleri çoğalta çoğalta saatlerce sürmeliydi. Bir daha öpüşmeye bu kadar yaklaşmadan ama öpüşme isteğini içlerinde hep diri tutarak (Evlilikte yanlışlık yapanlar) konusunu tartışmalıydılar. Sonra da karanlık sokaklarda, karanlığa karışıp eriyerek ama varlıklarını varlıklarında duyarak dolaşmalıydılar.

«Sabah bu durumu yeniden konuşmak istedim ama 'Sana söyleyecek hiçbir sözüm yoktur, evi terket, dönünce seni burda bulmayayım' dedi. Yüzüme bile bakmadı.» dedi Gülten kızgınlığın titrettiği bir sesle. Aslında Yalçın'dan boşanmak, bir takım olaylarla kırgınlıkların yaratıldığı (anneevine) dönmek, eski yaşamına bıraktığı noktadan dul, çocuklu, pek çok şeyi değişmiş bir kadın olarak başlayıp sürdürmek zorunluluğu canını sıkıyordu. Çünkü evlilik denen olguyu, erkeği, gizli açık ilişkileri, kendini, vücudunu, vücudunun işlevlerini tanımıştı. Doğurmuştu, canıyla, kanıyla beslenen bir insancığı dünyaya getirmişti. Ayrıca evlilerin bekârlardan, boşanmışlardan ayrı bir saygınlığı vardı, nereye gitseler sevecenlikle, hoşgörüyü karşılanıyorlardı... Bunlar gerçektir el-

bet ve bu gerçeklerin üretildiği kaynaktan bir saniye bile ayrılmayı aklından geçirmiyordu ama kendisini - evlilerin büyük topluluğundan - çıkaran bir durumu gözardı edemezdi. Yalçın'ın içyüzünü grmŖ, maskesini dŖrmŖt. Bir evliliği dağıtmak için yeterli nedenlerdi bunlar... Niye duraksıyordu? Niye evlilikten kopmamak amacıyla olanaklardan olanaklara sıçrıyordu? Sigara dumanlarını kahredici bir dertten uzaklaŖmak ya da en büyük dlleri dağıtan bir odağın çağrılı seslerine koŖmak istercesine ciğerlerine doldurdu; içerdeki hızlı dolaŖımını tamamladıktan ve tütünle ilgili hazları beynine ilettikten sonra dıŖarıya üfledi. Olayların arasına sıkıŖanların acısını duydu yeniden. YaŖantısını bulandıran durumların vücudunda ve ruhunda bıraktığı derin izleri, tırnakları ya da tırnaklarına benzeyen sivri, insafsız araçlarla kazıyabilseydi... gerçekten önceki umutlu, sevinçli, gelecekte korkmayan kıza; acılarla, karmakarıŖık srtŖmelerin ürkütücü resimleriyle yıpratılmayan o tertemiz belleğine; st düzeyde dŖnceleri sergilerken kendisine - soyluluğ - duyuran zihnine dnebilseydi... 'Suç bende.' Herkes birbirinin nerede ne yaptığını, hangi kapıdan girip hangi kapıdan çıktığını, kiminle grŖtĐn, kiminle dalaŖtıĐını, ne yiyip ne içtiğini, ne giydiğini, kirada mı yoksa kendi evinde mi oturduğunu adım adım izlediğinden, daireleriyle dkknını kimseden saklayamazdı, bilinirdi ama bankadaki parasını sylemeyebilirdi, kimse de zorlamamıŖtı. Övünme isteğinin bir dürtüsü falan mı?... Vcuduyla birlikte baŖka bir armağan verme cömertliği mi? Hayır, hayır, sadece seviŖme coŖkunluĐunun, seviŖme anının üstün güzelliğiyle dünyadaki bütün maddi güzelliklerin bir kapta kaynatılmasının ve eritilmesinin bu tutumuyla bir ilgisi yoktu. Belki

ekonomik bir denge sağlanırdı da Yalçın, «Sen bana mecbursun.» tavrını takınarak ezmeye, horlamaya kalkışmazdı... gibisinden bir düşünce böyle bir itirafı hazırlayabilirdi...

Gebe kaldığını söylediği sabahı anımsadı. Gözlerinin akları çoğalmış, bebekleri irileşmiş, dili tutulmuştu Yalçın'ın. Bir süre konuşmamıştı sevinçten. Ağzı da Kemal Sunal'ın ağzı gibi açılmış alt çenesi sarkmıştı. Sonra gizli bir uyarı almışçasına birden coşmuş, çığlıklar atarak, «Hey beee!» diye bağırarak havaya sıçramıştı. Yüzüne, gözüne, ellerine uçar, çocuksu, afacan, komik öpücükler kondurmuş, birkaç takla atmış, belinden kavradığı gibi ayaklarını yerden kesmişti; küçük, büyük daireler çizerek dakikalarca döndürmüştü. Böyle bir oyuna sokulması, yaşanmamış bir çocukluğun o anda yaşatılması girişimi Gülten'i çok neşelendirmişti. Katıla katıla gülüyordu, gülerken de sevinçle mutluluğun getirdiği ruhsal uyumlarla güçleniyordu. Bir tüy gibi hafiflediğini, bulutların arkalarındaki gizemli boşluğa karıştığını hissediyordu. Belleklerinin güzel, hareketli, anlamlı filmler çektiği bu olay sona erince ve doğallık davranışlarına egemen olunca Yalçın, «Sen dur, kıpırdama!» demiş, masaya oturtmuş, tuzladığı katı yumurtayı, zeytini, peyniri kendi elleriyle yedirmişti. Kahvaltının arkasından odaya kapanmışlardı ve bütün gün başbaşa kalmışlar, duygularını, isteklerini dilediği biçimlerde yücelten ya da batıran coşkunun sınırlarını genişletmişlerdi! Gebelik olgusu sevişme hırslarını arttırmış, sevgilerinin büyüklüğünü sergilemek için çırpınmışlardı. Bedensel ve varlıksal ilişkilerinin doğurduğu uçurumlarla tepeler arasındaki mesafelerde tekrar tekrar birleşmişlerdi.

Ama şimdiki Yalçın'dan ürküyordu. Beyninin kıv-

rımlarında beliren korku (is gibi, kıl gili bir şeydi) ensesinden aşağıya kayarak sırtını üşüttü pis bir ürpertiyle. «Eşyaları bir kamyonu yüklediği gibi...»

«Kaçırır mı gerçekten?» dedi Eşref, kalın alt dudağının güzelliğinden etkilendi.

«Kaçırabilir.» dedi Gülten, Yalçın'ı tanımlayan ve eleştiren bir sesle. «- Geldiğimde evde olmayacaksınız, seni görmek istemiyorum - dediğine göre...» Heyecanlandı. Eşyaları kaçırma edimine uygun bir çabuklukla merdivenden indiriyorlar, kapının önündeki kamyonu taşıyorlardı. Yüreği sıkıştı, alnındaki bir damar sancıldı.

«Evinin eşyalarını gizlice kaçırarak kadar basit midir?» dedi Eşref.

«Karisini soymaya kalkışan birisinden her şey beklenir.» dedi Gülten nefretle.

«O zaman evden çıkmasaydın be kızım!» dedi Hüsniye.

«Korktum.» dedi Gülten, «Geriye döner de beni öldürür diye.»

«Allah göstermesin! Gerçi Yalçın öylesine benze-miyor ama gene de belli olmaz.» dedi Hüsniye.

«Bana boyun eğdiremedi ya, kuduracak nerdeyse.» dedi Gülten; direnenlerle direnişi kırmaya yeltenen kişilerin resimleri uçtu gözlerinde. Birbirilerini yatırmaya çabalayan bilekler, mindere getirilmeye çalışılan güreşçi omuzları, savrulan yumruklarla kaşları patlayan, dişleri kırılan boksörler, hakları çiğnenenlerin göğüs gerdikleri zorluklar, başkaldırmaların ağır bedelleri, diz çökmemek ve çirkini kabul etmemek için ölümü seçenler ve daha bir sürü durum uçuşan resimleri kalabalıklaştırdı. «Bu yüzden beni öldürebilir.» Bir sigara aldı, ağzına götürdü, sigara-

yı çakmakla yakan Eşref'in gözlerine çok yakından baktı, deminki kucaklaşmalarını, kalçalarından tutarak karnına doğru bastırmasını, gövdesinin gövdesine yapışmasını anımsadı, duyguları alabora oldu.

Eşref, nice sonra bıraktı elinden çakmağı ve içindeki gelgitlere kulak verdi. Dolup boşalıyor, dolup boşalıyordu ve dolarken hep Gülten belirliyordu. Yalçın, bir tokatta yere devirdiği Gülten'in üstüne atılıp boğazını sıkmaya başlayınca Eşref hızır gibi yetti, tabancasının kabzasıyla başına vurduğu Yalçın'ı bayılttı. Ölümünden onun yardımıyla kurtulduğunu, yaşamını ona borçlu olduğunu (o şok sarsıntısını atlattınca) anlayan Gülten, boynuna sarıldı Eşref'in. Sevinç, acı, şaşkınlık ve mutluluk karışımı bir ağlama tutturdu. İşte o sırada kucağına aldı Eşref, Gülten'i, Yalçın'ın ölü gibi yatışına alayla gülümseyerek odaya götürdü, usulca yatağa bıraktı. Bu olayın ruhsal tepkileriyle çılgınlaşan Gülten, «Seni seviyorum, seni seviyorum!» sözleriyle kendine çekti... Yatakta seviştiği Gülten'i karşısında oturur görünce bir düş oyununun tuzağına düştüğünü sandı. 'Kendisiyle değil hayaliyle yatıyorum.' Bu düğümü, özlemin zevkiyle içilen bir sigara çözebilirdi ancak ve sigara Gülten'in parmakları arasında tütüyordu. 'Dayan!' Sigaranın çekim alanından uzaklaşmaya çabaladı. «Öldürmeye cesaret edemez.»

«Eder.» dedi Gülten, «Birkaç kere tehdit etti.» Pencereden sokağa bakıyordu. Yirmi yaşlarında, Üniversite öğrencisi Cavit, gülümseyerek selâmladı, o kadar. Bunu gören Yalçın, kolundan öfkeyle çekti, savurdu odanın ortalarına doğru. Neye uğradığını kestiremeyen ve aptallaşan Gülten dikti gözlerini «Başımı belâya sokma benim! Gözümün önünde başkalarıyla mı kırıştırıyorsun? Kulaklarını iyi aç da dinle:

Bana bir numara yaparsan yüzüne kezzap atarım, gerberinceye kadar acılarla kıvranırsın!» sözlerini fırtına hızıyla söyleyen Yalçın'a. Hiçbir suçu yoktu, bu bir rastlantıydı... «Kezzap atarım.» tehdidi tüylerini dikenleştirdi Gülten'in, o sabah gazetede okuduğu olayı düşündü, soğuk soğuk terledi... İzmir gazinolarından birinde şarkıcılık yapan Bergen'i kıskanan kocası bir şişe kezzap atmıştı. Bergen'in bir gözü kör olmuş, yüzünün bir yanı yanmıştı. «...Karımı çok seviyordum. Kendisine artık çalışmamasını, sahneye çıkmamasını defalarca söyledim ama anlatamadım. Olay günü münakaşa etmiştik, sinirimden patlamak üzereydim. Doğru çalıştığı gazinoya gittim, o sahnede şarkı söylerken önceden hazırlayıp cebime koyduğum şişedeki kezzapı yüzüne fırlattım...» Korkunç bir şeydi bu ama bu olayın yaşamını söndürdüğü Bergen'in tepkisi ilginçti. «Ben onu çoktan affettim. Biliyorum, beni sevdiği için böyle yaptı. Ben de onu çok seviyorum. Yüzümde onarılması mümkün olmayan yaralar açmasına rağmen seviyorum.» Bergen'in bu yumuşaklığına, bu yufka yürekliliğine fena halde içerlemişti. 'Bana kezzap atacak, yüzümü yakacak ben de onu bağışlayacağım öyle mi? Sürüm sürüm süründürürüm, hapiste çürümesi için elimden geleni yaparım.' Bu olayla bağlantı kurmasını davranışıyla, sözleriyle sağlayan Yalçın bir düşmandı.

Günlerce aklından Yalçın'ın tutumu ile (Kezzap olayı) çıkmamıştı. Aynada delik deşik edilmiş bir yüz, hiç açılmayan gözler, erimiş bir burunla dudaklar görmüştü. Sisler, karanlıklar, bataklıklardan yayılan çürümüş bitki, çürümüş leş kokuları arasında dökülen etlerinin yanık kokularını soluyarak gezinmişti.

Omuzları titredi.

«Anneniz, kardeşleriniz nasıl karşıladılar bu durumu?» dedi Eşref.

Kızardı Gülten. «Şeyyyy, hiçbir şey bilmiyorlar, doğrudan doğruya size geldim.»

«İyi yaptın.» dedi Hüsniye.

Sigara dumanının dimdik yükselişine baktı Eşref ve sihirli ipe tırmanan yaşlı bir Hint fakirine gülümsedi. «Bu evliliği yürütemeyeceğinize inanıyorsanız hemen ayrılmanızı tavsiye ederim. Hem gençsiniz daha, çok uzun bir ömür var önünüzde. Düşünün!»

‘Allah göstermesin’ gibisinden masanın tahtasına büküğü orta parmağını vurdu Gülten. «Bir daha evlenmek miii?» Ayrılırsa - köşesine çekilecek - o köşede uzun süre kimseyi tedirgin etmeden oturacak, kafasını erkeğe ilişkin sorunlarla bulandırmayacaktı. İyice dinlenecek, benliğinde, ruhunda kalan pislikleri temizleyecekti. Kendi dairesinin özgür ortamında çocuğuna bakacaktı. Televizyon, video filmleri seyredecekti, otobüslerle yurtiçinde yapılan turlara katılacaktı, ilginç yerleri görecek, fotoğraf çekecek, eğlenecekti. Gönlüne göre, tepeden tırnağa beğendiği bir erkekle karşılaşırса... Eşref’e kaydı bakışları. Onunla ilişki kursa kimbilir nasıl sever, nasıl mutlu ederdi kendisini... Öteden beri olgun, akli başında erkeklerden hoşlanırdı, öyle bir erkekle heyecanlı bir serüvene atılmak isterdi. Telefonun çalışına koşan ve holde bir kadınla konuşan Hüsniye’yi kollayarak gözlerinin bütün gücüyle baktı Eşref’e. ‘Mutlaka senin olacağım, mutlaka!’ sözleri, içindeki gizli dilden zihninin aralıklarına döküldü, oradan duygularının hoplayıp zıpladığı, yeni eylemler, yeni olaylar aradığı, beklediği alana sızdı ve hepsini ayaklandırdı. Eşref’le Türkiye’yi dolaştı, otel motel odalarında, dağ evlerinde, köylerde kaldı, dans etti, şampanya içti, sar-

hoşladı; armağan ettiği altınları, mücevherleri boynuna, kollarına, parmaklarına taktığı gün daha çok sevmeyi Eşref'i ve «Senden çocuklar doğurmak istiyorum». dedi. Eşref, durup dinlenmeden öpüyordu kendisini ve Yalçın'ı sonsuza kadar vücudundan ve zihninden silip süpüren bir güçle seviyordu.

O sevişme şimdi gerçekleşmiş gibi soluk soluğaydı Gülten. «Sizinle daha önce konuşsaydım, belki de...»

«Evet, iyi olurdu.» dedi Eşref, «Çocuğu da doğurmamış olurdunuz.»

«Kısmet!» dedi Gülten. «Yalnız sizi hep sordum. Hüsnüye ablaya.»

«Ciddi mi?»

Şaşırdı Gülten. «Haberiniz yok mu?»

«İlk defa işitiyorum.» dedi Eşref, dişlerini gıcırdattı.

«Gezilerdeymişsiniz, Ankara'ya gidip geliyormuşsunuz.»

«Bak, bak, bak!» dedi Eşref, öfkeden titremeye başladı.

«Gezilere gitmediniz mi?» dedi Gülten merakla.

«Gittim ama üç dört gün kaldım geldim.» dedi Eşref.

«Bana hep -Yirmi gün gelmeyecek, bir ay orda kalacak - dedi. Niye dedi bilmiyorum. Acayip!» dedi Gülten kışkırtan bir sesle.

«Ben şimdi onun canına okurum, aşağılık şey!..» dedi Eşref.

Sanki o anda ayağa kalkıp Hüsnüye'yi dövecekmiş gibi elini uzattı, parmaklarını sıktı, sesini sevgili sesine dönüştürdü bir olayı önlemek amacıyla, «Rica ederim, hatırım için bir şey demeyin, ne olur!» dedi Gülten.

«Ama bu...» dedi Eşref.

«Sizin haberiniz var biliyordum, yoksa ağzımı açmazdım. Yalvarırım bir şey yapmayın!» dedi Gülten ve yalvaran bakışlarını, beğendiği yüzünde gezdirdi.

«Peki, peki!» dedi Eşref, «Üzülmeyin!»

Gülten, sigaradan içine çektiği dumanı başını önüne eğerek üfledi. 'Kıskandın mı yoksa?' Ama aralarında kıskanılacak bir şey yok ki... Sadece birbirilerini gördüklerinde içtenlikle davranıyor, içtenlikle konuşuyor, şakalaşıyor, bol bol gülüyorlardı. Neden gerçeği çarpıtan yanıtlar verdiğini sadece Hüsniye anlatabilirdi ama onun açıklamasını da Eşref'e yakarak önlemişti. Eşref'i sorduğunda evlilik düzeninin sallandığı, sıkıntıdan yere göğe sığmadığı, eşyalarla kavgaya tutuştuğu, hüngür hüngür ağladığı günlerdi. Konuşmasını bilen, insanı, ilişkileri tanıyan birisine içini dökmeliydi; hem akıl vermeli hem de avutmalıydı. Bu kişi de Eşref'ti. 'Kıskanmanın ne olduğunu gösterecem sana!' Eşref'in elini sıktığı anı anımsadı ve dehşetle sarsıldı! Ya Hüsniye o anda salona girseydi! Kalbi hızlandırdı çalışmasını...

Hüsniye telefonu kapattı, geldi, «Serpil'in çok selâmı var.» dedi.

«Aleykümselâm.» dedi Eşref, düz bir sesle. (Olaylı sesi saklamayı başardı) Gülten'in parmaklarının yumuşaklığı, kayganlığı, parmaklarındaydı. «Ne yapıyor musun?»

«İyiymiş. Küçük kızı Dilek nikâhlanıyormuş. Çağırıyor, -davetiye yollayacam ama önce telefonla haber vereyim dedim - diyor. Oğlan eczacıymış.» dedi Hüsniye.

«Ne zaman evleniyorlarmış?» dedi Eşref.

«Önümüzdeki hafta Kadıköy Evlendirme Dairesi'nde.» dedi Hüsniye, «Uğurludur orası.»

«Biz de Beşiktaş'ta evlenmiştik.» dedi Gülten.

«Orası da iyidir.» dedi Hüsniye, «Senin talihin kötüymüş.»

«Bu dünya böyle.» dedi Eşref. «Kimileri evleniyor, kimileri ayrılıyor, kimileri nişanlanıyor...»

«Sen düşündün mü?» dedi Hüsniye, «Acele karar verme! Acele işe şeytan karışır, pişman olmanı istemiyorum.»

«Evet abla, evet, tabii!» dedi Gülten, Hüsniye'nin yüzüne bakmadı.

«Sonra başını taşlara vurursun.» dedi Hüsniye.

«Nerden biliyorsun? Daha önce kaç kere boşandın?» dedi Eşref.

«Boşanmadım ama boşananları tanıyorum, hepsi perişan, hepsi pişman.»

«Saçmalama!» dedi Eşref, «Boşananların çoğu yeniden evleniyor, yeniden çoluk çocuk sahibi oluyor.»

«O da var, ama boşanmak en son çare.» dedi Hüsniye, «Sana bir hikâye anlatmak istiyorum.»

«Anlatın da bir bardak su rica etsem...» dedi Gülten.

«Hemen.» dedi Hüsniye, dün akşam sucunun getirdiği Taşdelen'den doldurduğu bardağı uzattı, boşalması için beklemeye koyuldu.

«Ben yavaş yavaş içerim abla, oturun!» dedi Gülten.

Hüsniye'nin yakın arkadaşlarından birinin sevimli mi sevimli, hanım mı hanım bir kızı vardı ama kocası aksiydi, tıpkı Yalçın gibi annesiyle, kardeşleriyle, akrabalarıyla sık sık konuşmasını, onların gidip gelmelerini istemiyordu. İstemediği olunca kızıp köpürüyordu, kabalaşıyordu, saatlerce o konuyu eşeleyip duruyor, karısının canını eritiyordu. Bir gün kız, «Onlar benim ailem, ölünceye kadar konuşacağım,

görüŖeceđim, bunu kimse önleyemez. Senin karınım ama kölen değilim.» deyince kıyamet kopmuŖtu. Bir (celsede) boŖanmıŖlardı. Kızın da altı aylık bir oğlu vardı. Kız, babaevinde bir yıl sultanlar gibi pohpohlanmıŖtı ama kimi konularda anlaŖamadıđı babasına baŖkaldırınca ortalıkta tatsız, soğuk bir hava esmiŖti. Babası annesini, annesi kardeŖlerini etkilemiŖti. Ve yüzseksen derece dönmüŖlerdi. Oysa «Biran önce boŖan, bu herif sana yaramaz. Hepimizi tedirgin ediyor.» diyenler, Ŗimdi kocasından ayrıldığı için suçlamaya baŖlamıŖlardı. «Sen iyi bir mal olsaydın kocan bırakmazdı.» Kız, bu kaypaklıkları, bu ikiyüzlölükleri karŖısında ŖaŖkınlaŖmıŖtı. Köprüler atılmıŖtı ama sığınadığı mekânla kiŖiler, kendisini savunmaktan, korumaktan vazgeçmiŖlerdi. Yapayalnızdı. «Ben onların uğruna yuvamı yıkayım, onlarsa bana böyle yapsınlar.» diyor, ağlıyordu. Bir iŖ bulup çalıŖınca, kazandığı parayı babasının avucuna sayınca -içerdeki bas-kılar - hafiflemiŖti ve bu durum tam yedi yıl sürmüŖtü.

Birçok zengin erkek evlenmek istemiŖ ama kız «Evlenmeyeceğim.» sözcüğüyle kapıdan çevirmiŖti hepsini. .

Kocası da evlenmemiŖti.

Yedi yaŖına basan çocuğunu okula yazdırdıktan sonra baŖka bir sorun çıkmıŖtı ortaya. Öğrenciler, «Senin baban yok mu? Piç misin? Annen orospuluk mu yapıyor?» sorularıyla çocuğun minicik yüreğini kanatıyorlardı.

İki ayağı bir pabuca giren kız, eski kocasına haber yollamıŖtı yedi yıldan bu yana devleŖen acılarını dindirmesi, oğlunu üzüntülerden kurtarması için. İleri süreceği bütün koŖulları kabul ediyordu. «Öl!» dese ölecekti.

Barışmışlardı. Arka arkaya döt çocuk daha doğmuştu kız, şimdi çok mutluydu.

Hikâyenin son bölümü sarstı Gülten'i. «Babasız bir çocuğu yetiştirmek zordur.»

«Sen de mutluluğun için annenle, kardeşlerinle konuşma uzun süre... razı edersin nasıl olsa, o zaman gider gelirsin.» dedi Hüsniye.

«Kocam için çıldırsam bile ailemden asla vazgeçmem. Onlar benim her şeyim. Koca bulurum ama ana kardeş bulamam.» dedi Gülten öfkeyle; sanki kardeşlerinin elinden zorla alınıp karanlık bir odaya hapsedilecekmiş gibi kasıldı, büzüldü, ayaklarını ileriye uzattı, kollarını göğsünün altında kavuşturdu.

«Haklısın da, evlilik fedakârlık ister kızım.» dedi Hüsniye.

«Niye fedakârlığı ben yapıyorum?» dedi Gülten.

«Erkekler daha gururludur.» dedi Hüsniye, Eşref'e baktı.

«Hayır efendim, o da benim gibi dokuz aylık.» dedi Gülten.

«Canım, ikiniz de birbirinize taviz verirsiniz, olur biter.»

«Ben taviz vermem. Yani haklıyken taviz vermem, karakterime uygun değil.» dedi Gülten. Herkesin içinde darıldıklarını bildiği halde annesinin elini öpmesini buyuran, bir takım küçük numaralarla erkeklik gücünü kanıtlamaya yeltenen Yalçın'a «O kadar meraklıysan kendin öp!» demişti. Annesinden -aferin- alacağını düşünen ama bu beklemediği yenilgiyle yerin dibine batan Yalçın, bir hafta yüzüne bakmamış, hep kaçmıştı. Ama aynı evde yaşayan gençlerin ayrı yataklarda yatmaları zordu. (Gerçi o umursamıyordu, isteklerini susturmayı öğrenmişti) Kadınsızlıktan bunalan ve solucanlar gibi kıvranan Yalçın

«Benden özür dilersen bağışlarım!» sözlerini yazdığı bir kâğıt parçasını göreceği bir yere koyuyor, işten döndüğünde aynı kâğıdın arkasına yazılan «Haksızlığını kabul edersen barışırım.» sözcüklerini okuyordu. Gülüyordu, eğleniyordu, neşeleniyordu Gülten. Bir sabah «Tamam Gülten, düşündüm ki ben hatalıyım, pirzola getireceğim.» deyince o gün evi temizlemiş, pırıl pırıl yapmış, yatak çarşafını, yorganı değiştirmişti. Ve o gece bir haftanın damarlarında, hücrelerinde biriktirdiğini harcayarak rahatlamışlardı. 'Budala serseri! Ne yapacağım ben şimdi? Resimlerle, filmlerle mi sevişeceğim?' Eşref'in yandan görünüşü, alnı, burnunun biçimi, çenesi ne kadar ilginçti. 'Ondan hoşlanıyorum, seviyorum, kanımla canımla istiyorum ama önümde dağ gibi engeller var. İlişki kursam da canım çektiğinde sarılamayacağım, öpüşemeyeceğim, yanımda kalmasını sağlayamayacağım.' Gizli güçlerin adım adım izlediği ve yaratacakları bir olayla, bir rastlantıyla tuzığa düşürecekleri Yalçın'ı bir otomobilin altına iter diye ilendi.

«Sinirlerin yatışsın, biraz bekle, sonra bir çare ararız.» dedi Hüsniye.

«Tek çare ayrılmaktır.» dedi Gülten, «Barışsak bile gene bugün olanlar olacaktır, paramı, dairemi elimden almaya çalışacaktır.»

«Karar vermeniz gerekir.» dedi Eşref, «Karar çözümün yarısıdır.»

Hayranlıkla baktı Eşref'e Gülten. «Ne kadar doğru söylüyorsunuz.»

«Ben de diyorum ki karar vermeden önce iyice düşün!» dedi Hüsniye.

«Aynı şey.» dedi Eşref, yanlışlık yapmış gibi karısının araya girmesine içerledi. «Düşünülmeden karar verilmez ki. Önce düşünce, arkadan karar.»

«Nigâr abla buralarda mı?» dedi Gülten, Hüsniye'nin ablalık, analık taslayan yüzündeki dalgınlığı sevmeydi. «Onun akrabası bir avukat vardı da... Gitsen, bir konuşsak diyordum. Bir akıl danışalım, bu durumda ne yapılacağını avukat herkesten iyi bilir.»

«Sen gelmeden on dakika önce burdaydı, ama gene gelir.» dedi Hüsniye. «Sana bir çay demleyeyim mi? Sigara, sigara, boğulacaksın.»

«Sağol abla! Canım bir şey istemiyor.» dedi Gülten.

«Sen bir çay demle.» dedi Eşref, «Ben içiririm ona. Avukata falan gideceksiniz, tok olması gerekir.»

«Öyle ya, akşama kadar kimbilir kaç kapının ipini çekeceğiz.» dedi Hüsniye, «Şu Eşref akıllı adam.»

«Eh, mademki ısrar ediyorsunuz...» dedi Gülten, önüne baktı utangaç bir çocuk gibi.

«İyi, suyu koyuyorum.» dedi Hüsniye, mutfğa doğru yürüdü.

Hüsniye'nin açtığı musluktan çaydanlığa akan basınçlı suyun hışırtılı sesini işittiler ve bakiştılar... Sanki bekledikleri an bu anmış, bir saniye bile yitirmemeleri gerekiyormuş gibi bakışmalarını heyecanlandırdılar, anlamlandırdılar, uzattılar, gözlerinden içlerindeki birbirilerine yönelik devinimleri, atılımları, yaklaşma olanaklarının arayışını, saptadılar. Eşref, kalktı, içtenlikli birinin hoş görülen davranışıyla yeni bir sigarayı Gülten'in etli, boyası silinmiş dudaklarının arasına kısırdı, yaktı.

«Teşekkür ederim, zahmet oldu.» dedi Gülten, bu yakınlığından etkilendiğini belirten bir sesle. «Sizi de rahatsız ettim.»

«Ne münasebet.» dedi Eşref, «Hayatımın en güzel anlarını yaşıyorum.»

«Sahi mi?» dedi Gülten, yanakları sevinçten kızardı.

«Elbet sahi! Demin de söyledim ya, ben sizi çok severim.»

«Ben de sizi.» dedi Gülten, «Ondan ötürü buraya geldim.»

«Ne istiyorsanız çekinmeden söyleyin! Elimden gelen her şeyi yaparım.» dedi Eşref; bir kahraman kimliğindeydi, Gülten'in buyuracağı en tehlikeli görevleri bile canını düşünmeden yerine getirebileceğini anlatan bir tavır takındı.

«Sağolun!» dedi Gülten, yaş dolu gözlerinin büyüdüğünü hissetti.

«Üzülmeyin!» dedi Eşref, «Sizin her zaman yanınızda olacağım.»

«Beni bu kadar çok sevdiğinizi bilmiyordum.» dedi Gülten.

«Sizi ilk karşılaştığımızdan beri seviyorum.» dedi Eşref, «Çocukluktan genç kızlığa yeni geçiyordunuz.»

«Ortaokul ikideydim.» dedi Gülten.

«O mutlu rastlantıdan bu yana içimdesiniz.» dedi Eşref.

«Siz de bende yaşıyorsunuz.» dedi Gülten, sigarayı tablaya bıraktı, doğruldu, kollarını boynuna doladı istekle, göğsünü göğsüne bastırdı, yanaklarından, çenesinden, tekrar tekrar öptü. Ve mırıldandı. «Seviyorum, seviyorum, seviyorum!»

Eşref, amaçlarının ilk durağına yaklaşanların mutluluğuyla ama biraz da korku karışımı bir telâşla - Hüsniye her an kapıyı açabilir, salona girebilirdi, (çat kapı) Nigâr gelebilirdi - ve çabuk, yarım yırtık, bir bölümü ölü, bir bölümü çılgın öpücüklerle karşılık verdi ama kızını, yeğenini, akrabasını öpen bir

büyük gibi değil, ilerde başka ilişkilere dönüşecek bir ilişkinin başladığını belirten bir erkek gibi ağzının yanlarından, dudaklarının başlangıç ya da bitiş noktasından öptü ama dudaklarını ortadan öpmedi, ağzının altında çiğnemedi.

Bir dakika kadar sessizce durdular böyle birbirlerine sarılmış, vücutlarını - ayaküstü - birleştirmiş gibi.

«Başınız sıkışınca arayın beni demiyorum, her zaman arayın!»

«Ararım.» dedi Gülten, yarı uyuşuk yarı canlı bir sesle.

«Daireye de gelin!» dedi Eşref; bu yaşadıklarını anlatabilecek bir dostu olsaydı da anlatsaydı, bir sevinci yirmibin kez yaşasaydı.

«Tedirgin etmez miyim?» dedi Gülten; titriyordu sesi üşümüş gibi; aslında içi de, beyni de, en sakın, en vurdumduymaz duyguları da titriyor, sanki yaşamlarının en önemli bölümlerinden birinde yapmaları gerekeni yapmaktan çekiniyorlarmış gibi bir sorunla sarsılıyordu. Göğsü de kabarmıştı içerden şişirilmiş gibi. (Süt yürüyünce böyle şişiyordu) Vücudunun her yanından, özellikle gözlerinden, ağzından, memelerinin dikleşen başlarından elektrik akımına benzeyen akımların kıvılcımlar üreterek saçıldığı bu anda, yatak odasına sürüklese, soymaya başlasa memnun olurdu, hiç itiraz etmezdi. Dudaklarının kenarları ürperdi. Ve Eşref'in korkaklığından ötürü gerçekleştiremediğini gerçekleştirdi, açlığını, susuzluğunu giderircesine ağzından öptü; kollarının düğümünü çözdü, gövdesini gövdesinden ayırdı yavaşça ve oturdu.

Eşref, kazandığı değil, Gülten'in kazandırdığı bir zaferin güzelliğiyle varlığının sonsuzlaştığını, gökyüzü boşluğundaki derinliklerle birleştğini, bu boşluğun

anlamalı evreninde Gülten'le birlikte yaşadığını gördü. Umduğu, beklediği, arkasına düştüğü bir olaydı bu ama bu kadar kısa sürede sevinçlerini coşturacağını sanmıyordu. Gülmeye çalıştı ama - gülme - yüzünde bir takım çizgiler meydana getirdi, biçimler yarattı ama sese dönüşemedi. Yerine otururken büyülenmiş gibiydi. Derken epeydir sustuğunu, bu sessizliğin de Hüsniye'yi kuşkulandıracağını anladı, «Eveet!» diye bağırdı. «Gelmeden önce telefon ederseniz ziyaretleri iptal ederim.»

«Olur Eşref Bey!» dedi Gülten, sesini ruhları delik deşik eden bir güçle donattı, alçalttı. «Sizi çok seviyorum.»

'Benden cesur bu kadın.' Boğazının gıcığını temizlercesine öksürdü, «Mademki boşanmak istiyorsunuz, benim çok değerli avukat dostlarım vardır.» dedi Eşref.

«Nigâr ablanın akrabasıyla bir konuşalım da... Elbet, tabii, çünkü bu iş hemen bitmeli.» dedi Gülten ve - bitmeli - sözcüğünün içerdiği anlamı nasıl yorumladığını görmek istercesine dikkatle baktı Eşref'e. O konuşurken ağzından çıkan bütün sözcüklerle ilgilenen, bütün sözcükleri değerlendiren, en çok da - bitmeli - sözcüğünün üstünde duran Eşref, «Gerçekten bitmeli.» dedi ve bittikten sonra olacakları düşündü. Kendisiyle yaşamın bütün engellerini aşmaya, aşamadığı engellerin doruklarındaki elverişsiz koşullarda bile bir birlikteliğin temellerini kazmaya kararlı genç, atılğan, deli dolu, sevinç, neşe fışkıran bir kadınla yürümeye çalışacaktı dümdüz ve çukurlu, uçurumlu, kan fışkıran yollarda.

Eşref'in yüreklendirmesine karşın Gülten kaygılıydı. «Durum düzelecek mi acaba?»

«Düzelmesi sizin elinizde.» dedi Eşref. «Ben de yardım ederim.»

«O zaman düzelir. Sağolun, bana güç verdiniz.» dedi Gülten, 'Nasıl da öptüm ama.'

Hüsniye, servis tepsisine koyduğu çay bardaklarını, kaşıkları, şekeri, tatlı-tuzlu bisküvileri getirdi, sehpayı Gülten'in önüne çekti. «Zahmet oldu ablacığım.» dedi Gülten; vicdan azabına benzer bir şey duydu, bu azap keskin, önlenemez bir utanca dönüştü ama ileriye attığı ve Eşref'in gönlünü çeldiği, yerleştiği topraktan köklerini söktüğü adımın gözkaşırtıcı parıltısı, utancı gölgeledi.

Hüsniye çayı süzgeçten geçirdi, üstüne fokur fokur kaynayan sudan doldurdu.

Gülten, dalgın dalgın şekeri karıştırdı. 'Keşke öpmeseydim.'

Eşref; deminki öpüşmeyi peygamberlere özgü bir mucize gibi görüyordu; vaktinden önce olgunlaşan, güneşin ışınlarını ötekilerden gizli olarak yapısına çekmeyi başaran bir meyveydi. O yarım öpüşmeyle yetinmeye kendisini alıştıtırırken ve o tadı son zamanlarda günlerini renklendiren tadlardan ayrı, hiçbir düşmanlığın erişemeyeceği bir yerde barındırırken böyle, inanılmaz bir şeyle karşılaşmak hazine bulmak gibi, hatta ondan da önemli bir nimetti. Sevincini, mutluluğunu haykırmak, camları, kapıları kahkahalarıyla inletmek istiyordu.

«Bisküviler, tazeymiş abla, nerden aldın?» dedi Gülten.

«Ömür'den.» dedi Hüsniye, övünen bir sesle.

«Anlaşıldı.» dedi Gülten.

«Ben yaş pastaları da, kuru pastaları da ordan alırım.» dedi Hüsniye.

«Lezzetli.» dedi Gülten, ikinci bisküviyi ısırırken

Eşref'in dudakları dudaklarının üstünde yayıldı... Kaşığı düşürdü elinden. «Ay, afedersiniz, elim de tutmuyor artık!»

«Tutmaz elbet, bu kadar sinir gerginliği mahveder insanı.» dedi Hüsniye.

«Peynir, tereyağı, reçel gibi bir şeyler ister misiniz? Lütfen çekinmeyin!» dedi Eşref.

«Teşekkür ederim, bunlar yeter bana.» dedi Gülten.

«Patates kızarttım, yersen...» dedi Hüsniye.

«Hiç canım istemiyor, bunları bile hatırlıyorum için yiyorum.»

Kapının zili çaldı, Hüsniye salondan çıktı, holde yürüdü. «Hoş geldin Nigâr'cığım, buyur!»

Sarı gibi bir renge boyadığı saçlarıyla cadıya benzeyen Nigâr, bacaklarını yanlara açarak şişman bir Japon güreşçisi gibi atladı eşikten, Gülten'i görünce kaşları havalandı, gülümsedi, «Kız hayırsız, sen nerelerdesin?» dedi. Gülten, ayağa kalktı, ilkin sağ elini kavradı, eğildi, öptü, alnına götürdü, sonra sarıldı ve birden hıçkırmaya başladı.

Nigâr, soran gözlerle Hüsniye'ye, Eşref'e baktı.

«Hiç canım, kocasıyla kavga etmiş.» dedi Hüsniye.

Hıçkırığı çoğaldı Gülten'in. «Beni evden kovdu!»

Nigâr, sıkı sıkı tuttuğu omuzlarını bırakmadan geriye çekildi, Gülten'in yüzüne ummadıklarıyla karşılaşan ve allakbullak olanların şaşkınlığıyla baktı.

«Neeee, kovdu mu? Seniii!»

«Evet Nigâr abla, beni... Ailemi istemiyor ama dükkânımla dairemi istiyor.» dedi Gülten.

Nigâr, Gülten'in büyüttüğü gibi bir olay olmadığını çıkardı bu sözlerinden, gülümsedi. «O da dert mi, vermezsin olur biter.»

«İşte kavga da vermediğim için oldu ya.» dedi Gülten. «- Vereceksin - diye zorladı.»

«Evlilikte ayrılık gayrılık yoktur.» dedi Nigâr, «Sende varsa sende, bende varsa bende. Hayat müsterektir... Eşref Bey de bilir Hüsniye de, ben belki de yirmi kere altınlarımı, bileziklerimi bozdurdum, pırlantalarımı yok pahasına sattım.»

«Ama bunun tutumu başka ablacım.» dedi Gülten.

«İşleri mi bozukmuş?» dedi Nigâr.

«Bozukmuş dediğine göre, bir milyon borcu varmış.» dedi Gülten.

«Bir milyon mu? Kime yapmış bu borcu?» dedi Nigâr.

«Bilmiyorum, söylemiyor.» dedi Gülten ve Yalçın'ı savunur gibi bir tavır takınan Nigâr'a kızdı.

«Belki de kumarda kaybetti.» dedi Eşref.

«O öyle çocuk değildir, kumar oynamaz.» dedi Nigâr.

«İçki de içmezdi ama her gece fitil gibi sarhoş geliyor.» dedi Gülten.

«Yaaa!» dedi Nigâr, «Ne zamandan beri böyle?»

«Burak'ı doğurduktan onbeş gün sonra başladı.»

«Anasına gidiyor mu?»

«- Ordan çıkıyor mu? - diye sorsana abla?» dedi Gülten.

«Mukaddes'in babaları tuttu gene, ortalığı karıştırmaya başladı. Hasta bu kadın. Birilerinin mutlu olduğunu gördü mü deliriyor... ille o mutluluğu yok edecek.» dedi Nigâr.

«Benimle evlenirken - zenginim, benim milyonlarım var - diyen adam birbuçuk yıl içinde iflâs mı etti ki karısının parasına el uzatıyor?» dedi Gülten yarıl原因 bir sesle. «Aldattı beni!»

Nigâr, başını salladı. «Ben ortaya konuşuyorum şimdi. Ne seni, ne onu tutuyorum. - Zenginim - dedi, - Seni rahat yaşatacak kadar param var - dedi. Neyse!»

«Aynı şey.» dedi Eşref.

«Üzüldüm.» dedi Nigâr, «Böyle olacağı hiç aklıma gelmezdi.»

«Oğlan güvenilir biri değilmiş.» dedi Eşref.

«Yooo, melek gibi çocuktı.» dedi Nigâr. «O kal-tak anası yok mu?»

«Anasının ne mal olduğunu biliyordunuz da ni-ye yaktınız bu kızcaazın başını? Yazık günah değil mi?» dedi Eşref.

«Ne bileyim, belki, şey, buna ilişmez diye düşün-düm.» dedi Nigâr.

Eşref, (Buna) sözcüğünü zihninin bir köşesine yazdı. Bir takım gizemli olaylar yaşanıyordu. Gerçek henüz saklıydı, örtülüydü, tutsaktı ya da aranan böl-gede değildi.

«Ablacım, işiniz yoksa sizin avukata kadar gidebilir miyiz?» dedi Gülten.

«Mahkemeye mi vereceksin?» dedi Nigâr düşün-cesini onaylamadığını anlatan bir sesle.

«Evet abla, başka şeyler de danışmak istiyorum. Eşyalarımı kaçırabilir mi? Kaçırırsa geri alabilir mi-yim?» dedi Gülten.

Kaşlarını çattı Nigâr, «Ne eşyaları kız?» dedi.

«Yolda konuşuruz.» dedi Gülten, kalktı, bardağın dibindeki soğuyan çayı yudumladı, saçlarını düzeltti elleriyle, Eşref'e - Benim için dua et - dercesine bak-tı.

«Bir çay daha içseydin de öyle gitseydin.» dedi Hüsniye.

«Bakarsın avukat kaçır.» dedi Nigâr.

«Ablacım, çocuğa bakar mısın? Gerçi sesi soluğu çıkmıyor ama.»

«Sen merak etme!» dedi Hüsniye, «Ocağı söndürmüyorum.»

«Söndürme!» dedi Nigâr, «Dönüşte içeriz.»

«Şimdilik hoşça kalın!» dedi Gülten, el salladı ve kapıyı kaparken aralıktan Eşref'e gülümsedi.

«Sigaranın da tam zamanı.» dedi Eşref.

«Çocuk gibisin.» dedi Hüsniye, «Bu yaptığını Oral'la Oktay yapsalar demediğini bırakmazdın.»

«Bırakmazdım elbet, onlar çocuklarım...» dedi Eşref.

«Aklın, fikrin ordaysa (ki ordadır) yeniden başla içmeye.»

«Yooo, o kadar uzun boylu değil. Böyle konuştuğuma bakma, ne olursa olsun içmeyeceğim bu meretti.» dedi Eşref.

«Gülten bana kalırsa abartıyor.» dedi Hüsniye.

«Neden? Dedikleri doğru değil mi?» dedi Eşref, Gülten'in aleyhinde konuşmasını engellemek için.

«Yalan değil ama doğru da değil, ablaları da böyle bir sebep yüzünden ayrılmıştı kocalarından. Güya -daire-leri üstlerine yazdırmak istemiş kocaları.»

«Olabilir.» dedi Eşref.

«Gülten'in ailesi paraya olduğundan fazla önem veriyor. Varsa para yoksa para, bir saniye bile ağızlarından düşürdüklerini hatırlamıyorum.» dedi Hüsniye.

«Öyleleri çoktur.» dedi Eşref, «Nigâr da öyle değil mi?»

«Anlıyorum, insan malını kimseye kaptırmak istemez ama acaba - bunlarda - hiç suç yok mu? Kocaları kendilerinden sırf para istediği için mi ayrıldılar yani? Ben pek inanmıyorum.» dedi Hüsniye.

«Gerçeği öğrenebilmemiz için onları da dinlememiz gerekir.» dedi Eşref; bu onun yaşamının ayrılmaz bir parçası, dört elle sarıldığı ilkesiydi; bir terazî, bir ölçüydü. Arkadaşını gammazlayan memurla birlikte gammazlananı, arkadaşlarını, tanıkları dinler, öyle karar verirdi... İki yanın da doğruyu söylediklerine inanıyordu; çünkü kişisel ya da ortak sorunlarına kendi açılarından, çıkarlarını önde tutarak bakıyor, öyle değerlendiriyorlardı ama bir de ikisinin ilişkilerinden üreyen ve onların üstündeki bir güç olarak doğan başka bir sorun vardı ki kimse o soruna el uzatmak, onun varlığını duyurmak istemiyordu, ancak hiçbir şeyden korkmayanlar, içtenliği bütünüyle benimseyenler - o kocaman gerçeği - açıklayabiliyorlardı sonuç aleyhlerine olsa bile.

«Kimbilir neler vardır.» dedi Hüsniye, «Baksana, öteki kardeşleri korkudan evlenemiyorlar - kocalarımız paramızı, malımızı elimizden alır - düşüncesiyle. Sonra bunlar birbirilerine çok bağlı. Bir gün görüşmeler hastalanırlar.» dedi Hüsniye.

«Peki ölümler başlayınca ne olacak?» dedi Eşref.

«Herhalde delirirler.» dedi Hüsniye.

«İyi değil bu!» dedi Eşref, «Babaevlerinin dışında bir ev açmak, o evi yaşatmak istemiyorlar sanki.»

«Ne güzel söyledin! Tıpkı öyle. Bunlar ev kızı ama ev kadını değil. Kadınlık başka bir şey.» dedi Hüsniye.

«Öyle deme, belki de aradıkları erkeklerle karşılaşmadılar.» dedi Eşref.

«Herkes aradığı erkekle, aradığı kadınla mı evleniyor?» dedi Hüsniye.

«Evlenmiyor, sonra da cezasını çekiyor.» dedi Eşref, «Bana bir limonata yapsana!»

«Sabahtan beri bu ne bu? Rakı, kahve, çay, limonata...» dedi Hüsniye çocuklarını azarladığı bir sesle.

«Hepsinin yeri ayrı.» dedi Eşref, Gülten'in otururken çukurlaştırdığı yere baktı sevgiyle. Dokunmalıydı oralara, usul usul okşamalıydı, parmaklarına yapışan kalça izlerini yüzüne gözüne sürmeliydi. Kalkışı, yürüyüşü, kapı aralığından bakışı capcanlıydı. 'Bugün bir öpücükle kapanmamalı.' İrili ufaklı, olumlu olumsuz olayların arka arkaya dizileceği, kimi vakit yüz olayın birden serüvenlerin gövdelerine abanarak çökerteceği; tanıdığı, tanımadığı sayısız kişinin sahneye çıkarak hikâyelerini, hünelerlerini anlatacağı çok hareketli, çok karışık, çok acıklı ve çok sevinçli bir dönem vardı önünde. Yılmayacak, her zorluğun üstesinden gelecekti. Ağızlığı dişlerinin arasına kısırdı, gözlüklerini taktı, Gülten'in zili çalmasıyla bir yana ittiği gazeteyi aldı. Haber ilginçti. Onüç yaşındaki bir kızla sevişen Bursalı beş iş adamı tutuklanmıştı. Oniki yaşındayken bir kız arkadaşının aracılığıyla tanıştığı altmışyedi yaşındaki Mehmet Örnek, Canan'a bir baba sevecenliğiyle yaklaşmış, evine çağırmıştı. «...Beni okşarken ihtiyacım olan sevgiyi bulduğumu hissederek mutlu olmuşum. Ancak bir süre sonra okşamaları değişti, beni yatağına çekti ve bir erkekle ilk ilişkim onunla oldu. Beni iğfal etmişti. Artık sevişmeye alıştığım için bu tip ilişkileri arar olmuşum. Evden, erkeklerle yatmak için yirmialtı kere kaçtım. Polisler beni yakalayıp geri götürüyorlar ama ben yine kaçıyordum. Yattığım erkeğin sayısı elliyi aştı.» demişti. Ağızlığı ısırıldığını anlayan Eşref ağzından çıkardı, masaya koydu, okumasını sürdürdü. Canan, yol kenarında bekleyip otostop yapıyor, gözüne kestirdiği özel otomobil sahiplerine, sürücülere sevişme öneriyordu. Hepsi de önerilerini kabul ediyorlardı; gü-

zelliğinden, körpeliğinden, uysallığından çok hoşlandıklarını söylüyorlardı; iki bin lira sevişme ücreti ödeyen adamlar kendisinden ve durumlarından memnundular, randevu veriyorlardı iki üç gün sonrası için. Bir gün Canan'ı korkutan bir olay meydana gelmiş, Mercedes'inde seviştiği altmışbeş yaşlarında bir adam ansızın titremeye, acayip sesler çıkarmaya başlamış, gözlerini yummuş, hareketsiz kalmıştı. «Öldü sandım, öyle çok korktum -ki. Ama neyse ki on-onbeş dakika sonra kendine geldi.» demişti. Eşref'in vücudu uyanmış, derisinin altı da üstü de kaşıntıya benzeyen ama başka şeye de benzeyen akımlarla ısındı, tertemiz gün ışıklarıyla birleşerek kabuğunda bir takım canlıların kıpırdadıkları saydamlıkları çatlatarak damarlarına doluşan tadlarla kuşatıldı. Resme istekle baktı, erkeklik organını tuttu, okşadı. Bir düşün en gerilimli bölümünde anlatılmaz güzellikteki bir sevişmeyi sürdürenlerin gerçek yaşamda eşine rastlamadıkları bir doyuma ulaşmalarını anımsatan bir doyumun başlangıcındaki ayrıntılardaydı. Kalçalarını kavradı Canan'ın kendine çekti. Derken Canan, Gülten'e dönüştü. Gülten, altında seviniyor, çıplak bacaklarıyla havayı dövüyordu... Silkindi, başını yanlara salladı, ellerini koltuğun kenarlarına dayadı. 'Bu tedirginliğimi Gülten yarattı, gene o ortadan kaldıracak.' Canan, ufak tefek bir kızdı. Yuvarlak omuzları, iyice kabarmış, hatıta irileşmiş memeleriyle tam bir kadındı. Saçlarını türbana benzeyen bir şeyle örtmüştü ve kalın kaşlı, badem gözlü, küçük burunlu, çocuk ağızlı pürüzsüz yüzünü belirginleştiren bir biçimde bağlamıştı. Askılı, dekolte bir blúzla pantolondan bozma kot bir şort giymişti, incecik belini lâme bir kemerle sıkırmıştı. Sol bileğinde cam bir bilezik vardı, sağ elinin orta parmağındaki yüzük taşlıydı, tırnaklarına oje sürmüştü,

arkası açık iskarpinleri örgülüydü. Eşref, kollarına aldı Canan'ı ve kestane ormanının karanlığına daldı...

«Limonata az şekerli mi olsun?»

Bu soruyla ormandaki ilerleyişini yok eden karsısına bağırdı Eşref. «Hâlâ öğrenemedin mi şekerli içtiğimi?»

«Kızma, kızma!..» dedi Hüsniye.

«Ben hayatımdaki soruları azaltmaya, sen ise çoğaltmaya çalışıyorsun. Birbirimizin ne istediğini, neden hoşlandığını ya da hoşlanmadığını bilelim artık!» dedi Eşref.

«Tamam, bağırma, haklısın!» dedi Hüsniye, mutfağa döndü.

Eşrefin göğsü sık sık inip kalkmaya başladı öfkeden. En güzel düşler görürken uyandırılıyordu; bu dünyanın kirinden, pisliğinden, insanından hayallerindeki ülkelere kaçtığında birisi sesleniyordu, kendine göre ayarladığı ve her saniyesini doldura doldura kullanmayı düşündüğü bir zamanın dışına savuran bir telefon geliyordu. Bunlara - mutluluk kâtilleri - diyordu ve hepsinden iğreniyordu. Canan'a dikti gözlerini. Karakoldaydı, oraya - getirilmiş -ti. Evet, yakalanmış ve getirilmişti. Durumunu, koşulları, yaşayacaklarını umursamıyormuş gibi duruyordu; o anda buyurulan - gerçekleştirilmesi olanaksız - şeyleri bile hiç itiraz etmeden yapmaya hazırmış gibi bir izlenim uyandırıyor. Sanki başkaldırmayı - hayırdemeyi öğrenememişti de gösterilen yollarda içgüdüleriyle, olayların çağırmasıyla, sürüklemesiyle, yönlendirmesiyle yürüyordu. Bilinenin, aydınlığın özgün bir uzantısı gibiydi, gizli kalmasına çalıştığı, korkunç sırlarla donatılan bir yürekten yoksundu. Köyden kente büyük umutlarla, büyük hayallerle akan ama ele geçirilmesi tasarlanan nimetlerin hurdalarına güç-

lkle erişebilen, ne kadar uğraşıp didinmişse de yakınılmayan bir düzeni kuramayan bir ailenin kızıydı. Yoksul, cahil, kalabalık, işsiz... Ve küçük yaşta vücutlarını pazara çıkaranları üreten bir kaynak! Göçmen kızıydı Canan. Göçmen kızlarının yalnızlık, yabancılık, çekingenlik, rkeklik, güvensizlik yüklü hikyeleri etkilerdi Eşref'i. Geçmiş yıllarda Romanya göçmeni bir şarkıcıdan dinlediği bir şarkıyı anımsadı. O zamanlar bir göçmen sevgilişi olsun diye aranmış ama olaylar, rastlantılar bu dileğinin önüne hiç düşünmediği kızları, kadınları dikmişti.

Gözlerini resimden ayırıyor, dalıyor, dalgınlığı uzun sürdüğünde Gülten'le birlikte başı sonu belirsiz bir evrenin gl bahçelerinde geziniyorlardı ağırlıksız gövdeleriyle. Bir patlamayla başlayan ilişkilerini coşkulu, olumsuzlukları ezen bir sevgiye dönüştürmek ve ölümsüzleştirmek için çabalıyorlardı... Gene resme baktı. Demek bu minik kız, yollarda bekliyor, her yanda bir ya da birkaç kez yatacakları kadın arayan genç, sağlıklı, azgın araç sürücülerine, beylere, patronlara, körpe kızlardan hoşlanan ehli keyiflere işaret ediyor, heyecanla açılan kapılardan giriyordu. Çocuksu davranışlarıyla, masum görünüşüyle, şaşırtıcı sorularıyla kendisine yaklaşıp yaklaşmama konusunda duraksayan -duyguları, istekleri kışkırtılmış -adamlara, amacını sergiliyordu ve kırıtmalarıyla, apkın bakışlarıyla, taptaze kahkahalarıyla pembe dudaklı ağzını tütün kokulu ağızlara uzatıyordu ve o a canavarlar, bu -yol yosması -nı yercesine, içlerine sokarcasına, sahip oluyorlardı.

Ve Canan, sürücüsünü doyuma ulaştırdığı, belleğinde unutulmaz anılar bıraktığı arabadan iniyor, biraz dinlendikten sonra başka bir aracı durduruyordu.

«Limonata istiyorsun sonra da imiyorsun, dalıp gittin gene!» dedi Hüsniye, bardağı yana çekti.

Deminki gibi hayallerini parçalayan karısına söze dökemeyeceği bir hınçla baktı Eşref ve bir öne çıkarak içtenliği, dürüstlüğü savunan, bir arkada olarak sahtekârlığın temsilciliğini yapan ikinci kişiliğiyle konuştu. «Şu Gülten'in işi canımı sıktı da... Talihsiz kız!» Bir yudum aldı limonatadan, ağzına şekerli, ekşili, kokulu bir tad yayıldı, Gülten'in biçimli ağzını anımsadı.

«Son günlerde iyice dalgın oldun.» dedi Hüsniye eleştirircesine.

«Ne demek istiyorsun sen?» dedi Eşref öfkeyle, «Açık söyle de geveleme!»

Korktu Hüsniye. «Aman aman bir şey gevelemiyorum, seninle dalaşmak niyetinde değilim.»

«Sözlerine dikkat et, köpekler dalaşır. Ben köpek değilim!» dedi Eşref, başını yanlara salladı, burun kanatları titredi.

«Yanlış anlama, ben...» diye kekeledi Hüsniye.

«Öyleyse yanlış anlatma!» dedi Eşref, «Birazcık daldık sanki cinayet işlemişiz gibi başımıza gelmeyen kalmadı. (Sesini yükseltti) Ben her an uyanık durmaya, senin bütün davranışlarını izlemeye mecbur değilim.»

Hüsniye, yaptığı yanlışlığın kendisini sıkıştırdığı köşeden nasıl kurtulacağını bilemiyordu. «Özür dilerim, çok özür dilerim!»

Söyleniyordu Eşref. «Şu işe bak yahu, biz Gülten'in kaderiyle uğraşırken Hüsniye Hanım dalgınlığımı zı kavgaya dönüştürmek istiyor.»

«Yapma Eşref, ben sana kötü bir şey demedim ki...»

«Diyemezsin ki!» dedi Eşref, parmaklarını kütürdetti.

Hüsniye, kocasının bu kadar sinirlenmesini nasıl

yorumlayacağını kestiremiyordu. «Bir maksadım yoktu - dalgınsın - derken. Keşke ağzımı açmasaydım.»

«Benim neye kızıp neye kızmadığımı öğrenmen gerekirdi.» dedi Eşref, ayağa kalktı, pencerenin önünde durdu. «Bir kere daha hastalandım mı hastaneye yatacam. Evde kaldım mı çıldırıyorsun, burnumdan getiriyorsun.»

«A, a, aaa, neler söylüyor. Niye çıldırayım ayol? Bana ne yapıyorsun ki? Oturuyorsun şurda.» dedi Hüsniye.

«Oturmamdan memnun değilsin ama.» dedi Eşref.

«Neden?»

«Bilmiyorum. Herhalde eleştiriyorum, şuna buna karışıyorum diye.»

«Orası doğru, karışma huyunu sevmiyorum ama evde oturmandan da şikâyet etmiyorum.» dedi Hüsniye.

«Beni rahat bırak, hiçbir davranışından hesap sorma!» dedi Eşref.

«Peki, özür dilerim!» dedi Hüsniye.

«Kırdıktan sonra özür dilemişsin kaç para...» dedi Eşref, ağızlığı dişledi.

Hüsniye, kocasının boynuna sarıldı, «Senin üzülmeni hiç istemiyorum ama bazan elimde olmayarak...» dedi yaltaklanırcasına, yanaklarından öptü. Eşref, karısının, eski, yaşlı ve buruşuk. öpücüklerinden iğrendi, «Bir bardak su verir misin?» dedi. «Şimdi.» dedi Hüsniye, birlikteliklerinin ansızın yakalandığı hastalık çok çabuk iyileşmiş gibi sevindi, yürüdü. 'Yüklenmeyecektim adama bu kadar, suçluyum. Zaten sigarasızlık başına vurmuş, bir de ben... Sonra canı sıkıldı yata kalka.' Suyun pırıl pırıl görüldüğü bar-

dağı ağzına yaklaştırdı. «Ben içerim.» dedi, «Sen şu küllüğü dök, pis pis kokuyor.»

«Kokmaya başladıysa artık unutabileceksin sigarayı.» dedi Hüsniye.

Sinirleri beynini tırnakladı. 'Pis, sanki bir şeyden haberi varmış gibi...' Köpeğin kovaladığı kara kedi kavak ağacına tırmandı hızla, epey yüksekten aşağıda havlayan köpeğe alay edercesine baktı. 'Bu böyle olmayacak...' Üst dudağı tüylenen ve çatlayan toprak örneği birbirine yakın çizgilere bürünen, alt dudağı da anlamsız bir et parçası sarkan Hüsniye'yi uzun süre görmemeliydi ki ondan kaynaklanan tedirginliklerin pençesinden kurtulabilsin! Ne güzel, bir ara kendi haline bırakmıştı Hüsniye'yi, gece gündüz işleriyle uğraşıyor, gezilere, ava gidiyordu. Eğleniyordu, oyalanıyordu. Seyrek olarak karı-kocalık görevlerini yerine getirmek zorunda kaldığı zamanlarda da Hüsniye varlığında geniş bir yer tutmuyordu; gevşek bağları pekişmemişti ama birkaç yıldan beri nefretle karışık istekler kaplamıştı içini. O nefret günden güne biraz daha artarak tutumunu, davranışlarını etkileyen bir düzeye yükselmişti. Canını sıkan, sinirlendiren, yüksek sesle konuşturan bir kadındı şimdi Hüsniye.

Kahroluyordu Eşref, sevmediği, hoşlanmadığı, birlikte bulunmaktan zevk almadığı birisiyle (sevmediğini, hoşlanmadığını söylemeden) yaşamaktaydı; gerçek duygularını ne kadar saklayabilir, ne kadar başkaldırımlarını engelleyebilirdi? Aklı hep bu konuyu gündemde tutuyor, konuya ilişkin düşünceler üretiyordu. 'Bir çaresi olmalı.' Camı fiskeledi ve bir yaprakla bir kuşu aynı anda gördü; kuş apartmanın bacasına doğru uçuyor, yaprak yere düşüyordu. Sigaranın zihninde, zihnine bağlı kanallarda meydana ge-

tirdiği boşlukların hüzünlü görüntülerini çoğalttı, sigara içmeme kararını değiştirsın diye kışkırttı. Şimdi şu kutudan dört tane sigara almalı, yakmalıydı; açlığını, özlemini ve onların gürültülerini ancak böyle bastırabilirdi. Dört sigaradan dünyanın dumanı çıkacak, ortalık sislenecekti... Sigaralara eğildi ama elini uzatmadı.

Çocuk ağlamaya başlayınca Hüsniye koştu oda-ya. Torunlarına bakma alışkanlığını edinmiş bir büyükanne tavrıyla kucakladı Burak'ı, pışpışladı, susturamayınca panason dolu biberonu dayadı yumuşacık, kırmızı dudaklı dişsiz ihtiyar ağzına.

Gözlerini yuman Burak, panason çayını iştahla içiyor, küçük ellerini oynatarak biberonu tutmaya çalışıyordu.

Çocuklarının hepsini iki yaşına kadar emzirmişti Hüsniye. Yumurcaklar, süt dolu tombul memelerini emmeye başlar başlamaz susuyorlardı. Eşma'yı emziriyordu bir gece, tıraş olmayı bitiren Eşref yanına sokulmuş ve... Bu tuhaf sevişmenin verdiği tadı normal sevişmelerinin hiçbirisi vermediği için sürdürmüşlerdi boyuna. 'Nerde o Eşref, nerde bu Eşref! Nasıl değişiyor insan...' Ters, aksi, burnundan kıl aldırmayan, yüzü gülmeyen, kavgacı biriydi artık... Altı ayda altı kez sevişmişlerdi ama zoraki, istekten yoksun, kupkuru sevişmelerdi. Bıkılmış mıydı kendisinden? Birisine mi sevdalanmıştı? Sevdalansaydı anlardı sözlerinden, oturup kalkmasından, bakmasından. Yoksa - yaşıyla ilgili - bir bunalım mı geçiriyordu? Cinsel gücü mü azalmıştı? Yooo, yooo, azalmamıştı, görüyordu, hissediyordu. Çünkü genç bir kadınla, bir kızla karşılaştığında ya da konuştuğunda bir delikanlı gibi heyecanlanıyor, gözlerinin içi dipdiri isteklerle parlıyor-

du; neşeleniyordu, şarkılar söylüyordu; kendisini övdürecek, alkışlatacak bir şeyler yapıyordu.

Bir türlü çözümleyemiyordu durumunu. Korkudan soru da soramıyordu.

Burak'ın karnı doyunca biberonu bıraktı, hemen uyudu. Hüsniye, çok değerli ama kırılacak bir eşya taşıyanların özeniyle kollarında taşıdığı çocuğu usulca kanepeye koydu. «Melekler gibi yavrum! Peki ama bu masumun günahı ne? Mademki geçinemiyorlardı yapmasalardı.»

«O iş bambaşka bir iş.» dedi Eşref, «Yapanların bile akılları ermiyor.»

«Beni iğnelemeden de duramazsın.» dedi Hüsniye.

«İğnelemek değil, gerçek.» dedi Eşref. 'Nerde kaldı bu kız?'

«Suç sendeydi.» dedi Hüsniye geçmişteki bir davranışı yargıladığını belirten ciddi bir sesle.

«Sende ya da bende, ne farkeder... Her gün kavga ediyorduk, ayrıldık ayrılacaktık... Ama nedense o gerilimli dönemde olmaması gereken oldu, her yıl bir çocuk doğurdun.» dedi Eşref... Yüzeyde, sığ, özelliksiz biriydi Hüsniye, onun dengi değildi; erdemleri vardı elbet... dürüst, namuslu, bağlı. Sonra güzeldi. Belki de güzelliğinin sürekli çağrısına dayanamamış, gerdek gecesi girdiği çekim alanında yıllarca - red ve itirazlarını baştacı eden ama eyleme geçmelerine de izin vermeyen karmakarışık bir ruh haliyle - yaşamıştı. Bir bakıma Hüsniye'nin yüz ve vücut güzelliği, sevişmesindeki canlılık, beğenmediği yanlarını kapayarak, göstermeyerek, evliliklerinin büyük bir yara almadan yürümesini sağlamıştı.

«İyi ki doğurmuşum.» dedi Hüsniye, «Beraberliğimizin bozulmamasını onlara borçluyuz.»

«Evet, tabii..» dedi Eşref yarım ağızla.

«Pişmansın galiba?» dedi Hüsniye eski defterleri açmak isteyen bir sesle.

Bir sigarayı düşünceli düşünceli parmaklarının arasında yuvarlayan Eşref, «Bu soruyu bana belki bin kere sordun.» dedi.

«Lâf açıldı da sordum, yoksa niye... Hemen de parlıyorsun.» dedi Hüsniye.

«Elbet parlarım, saçma sapan konuşuyorsun.»

«Peki, konuşmam bir daha.» dedi Hüsniye küskün bir sesle.

«Konuş ama mantıklı konuş!» dedi Eşref. «Ayıp be! İnsan sıkılır biraz, yirmibeş yıldan beri sen hep - pişman mısın? - diye soracaksın, ben de hep - hayır, pişman değilim - diyeceğim.» Bağırdı. «İşkence bu, işkence, anladın mı?»

«Tamam, başlama gene!» dedi Hüsniye, Eşrefin ortalığı ayağa kaldırmasından, cam çerçeve parçalamasından, eline geçeni savurup kırmasından korktu. Yemek dolu masayı devirdiği, tabakları sokağa fırlattığı geceyi anımsadı. 'Her şey bitti, az sonra beni öldürecek, evi yakacak.' diye düşünmüştü; yemek bulaşığı, içki bulaşığı kırıklar ve dökülenlerin arasında. Şaşkın, umutsuz durmuştu.

Rüzgâr hızlanmıştı ve yaprakları sararmış bir ağaçla dögüşüyor gibiydi ama ağaç da bütün yapraklarını döktürmeden rüzgârın yakasını bırakacağı benzemiyordu. Sigarayı dudaklarına değdirip çekti Eşref. Yaşamın çelişkilerden örölmüş yapısını; gizli bir yönetici kimliğiyle ortalıkta dolaşan rastlantıların bütün ilişkilerde, özellikle kadınla erkeklerin birleşip ayrılmalarında, yengiyle yenilgilerde, ağırlığını duyurmasını çok iyi anlamıştı; tutkuların, erekların yaşıntıların yükselip alçalmasında oynadıkları rolü de.

biliyordu ama insanla insan arasındaki sözs el ve duygusal alışverişlerde, iletişimlerde (durup dururken, her şey s utlimanken, hatta sevişmenin doruğundan henüz inmişken) meydana gelen kapışmaları, facialar yaratacak ağırlıktaki sarsıntıları, bu sarsıntıların y  k  n   taşıyan temel nedenlerin hastalıklarını kavrayamamıştı... Bu y  nden cahil, yaşıamın acemisi, el yordamıyla yolunu arayan birisiydi. Ayrıntılı bir biçimde üzerinde çalışılmış pl nlar, programlar, tasarılar, çoğu kez uygulanamıyordu. D ş n lmeyen, istenmeyen durumlar, yaşıamın y  zde doksanını oluşturuyordu. Sigarayı ikiye böldü, k ağıdını patlattı, t t nlerini k  ll ğe döktü, sonra da parmaklarına sineni kokladı manolya koklarmış gibi. Delikanlıyken gözü denizdeydi, bir vapur düdüğü işitti mi, bir kaptanla karşılaştı mı sevinçten deliriyordu, dili tutuluyordu. Dünyayı baştanbaşa gezecek, otuzbeş yaşını doldurunca Japonyaya yerleşecekti. Hiç evlenmeyecek ama sevgilileri, metresleri olacaktı. Ama denizcilik hayalili, babasının İktisat Fakültesine girmesi için baskı yapması y  z nden suya düşmüştü.

Hevesi kursağında kalmıştı ama denizci olamadı diye de denizden nefret etmedi, deniz tutkusu gelişti, özlemle karıştı, çeşitli boyutlara ulaşan bir merak kattı yaşantısına. Makam odasının, yatak odasının duvarları en eski yelkenli ve en modern gemi resimleriyle kaplıydı.

O resimleri seyrederken dalardı ve alev gibi bir geminin güvertesinde piposunu puflatarak gezinirdi.

Gemilere binerdi sık sık, Marmara'ya, Karadeniz'e, Ege'ye, Akdeniz'e giderdi.

Kaptanlarla dostluk kurardı.

Denizcilikle ilgili dergiler, kitaplar, romanlar okurdu.

Daire'deki bir adı da (Kaptan)dı.

Yalnız son iki yıldır denize sırtını dönmüş gibiydi, anlamı uçmuş geriye kocaman bir su kitlesi kalmıştı sanki. Gemiler, motorlar, yatlar, kayıklar şöyle böyle bir araçtı. Önceden olduğu gibi zihninde fırtınalar estirmiyordu, belleğinin durgun sularında ölü limanlar kapkaraydı. Herhalde bu ilgisizliğin, yaşamaktan aldığı tadın azalmasıyla bir bağlantısı vardı. Bir yavanlık, bir iticilik, bir sevgisizlik, bir kahredicilik fısıkıyordu attığı her adımdan. Gözlerini açar açmaz ne getirip ne götüreceği kestirilemeyen (kimsenin kestiremediği, kestiremeyeceği) bir evrene giriyor, sabahtan akşama kadar bu mekanizmanın çarkları, dişlileri arasında eziliyor, çiğneniyor, dağ gibi sorunları yüklenerek eve dönüyordu.

Beğenmediği, kıyasıya eleştirdiği, hatta iğrendiği, hatta irkildiği ve düşmanlarına bile uygun görmediği eylemler, edimler karmaşasının dehlizlerinde bocalayıp duruyordu. Günlük olayların şaşırtıcı ve ağırtıcı gelgitleri, sözlerin, davranışların yıpratıcılığı, soluk almadan üretilen milyarlarca basitlik, Hüsniye'nin varlığından kovulması, bunaltıyordu Eşref'i.

Sanki bir köşeye kısıtılmıştı da birilerinin üstüne atılmalarını, öldürmelerini bekliyordu.

Elbet, iradesi - o eşsiz kurtarıcı - yardımına koşuyordu, bunaltan sisleri dağıtıyordu. Yaşamın öncü güçleriyle, verimli bölgeleriyle varlığının üreten ve tüketen birimleri arasında bulunan, kimi hiç çalışmayan, kimi az çalışan, kimi kopan ilişki tellerini gözden geçiriyor, yeniden iletişim kurulmasını sağlıyordu. Sonra? Gene karabulutlar, gene hüznün yağmurları, gene çöküşler, yıkımlar, gene duygularının sızlanışı...

Ama Gülten eve ve serüvenine girince paslı ka-

pılar bile açıldı. Şimdi önünde sonsuz, tozundan, toprağından, dikenlerinden, nimetlerinden yararlanacağı, karamsarlıklarını çürüteceğı bir evren uzanıyordu.

Küllükteki tütünleri istekle kokladı.

Rüzgâr esiyordu ve eser esmez de boşlukları, aralıkları tekdüze, ama bıkılmayan seslerle dolduruyordu. Hoşlandı. Güzelliğıyle, hırçınlığıyla, solgunluğuyla, sertliğiyle ve ıslaklığıyla yüreğindeki dargınlığı hüznün ırmaklarına dönüştürerek duygularının damarlarında çılgınca rakslar düzenleyeceğini sandığı sonbaharı iliklerine kadar yaşayacaktı bu yıl. Şölenlerine, törenlerine, acıdan kıvranışlarına dört elle sarılacaktı. Ormanlarda isteklerinin çıkardığı kuş, yılan, ot, çiçek, anı, düş, bellek sesleriyle, onlardan ruhuna ördüğü çelenklerle yürüyecekti. Balıkların su içtiğı, kurbağaların kıyılarında... masallara girecekleri kutsal zamanı kolladıkları; sevdiklerine kavuşamayanların kendilerini boğdukları ölü tadındaki derelere gövdesini, gövdesinden beslenenleri, beslenecek olan başka gövdeleri fırlatarak yürüyecekti. Uçurumların uğultulu derinliklerinden yükselen büyülü çağrıların zarlarını delik deşik ederek, havada üç adım atlayarak, uzun uzun uçarak koşacaktı.

Gürültülü devinimlerle yorgun düşen yazlardan hızla gelip gün ışıklarını açlıkla emen çiğ tanelerini boyunlarına gerdanlık diye asan ve kendi kahkahalarındaki erkek tohumlarından gebe kalan yemyeşil doğa kızlarına koşacaktı, onların yemek yemesini bilmeyen ama öpüşmenin ustası ağızlarına, yüzyıllardan süzölüp gelen billûrlaşmış bakışlarına, güzelin ilk kez karşısında yenik sayıldığı vücutlarına, memelerine sımsıkı sarılacaktı; içlerinde yürüyecekti, içlerinde uyuyacaktı, içlerinde Gülten'le birlikte görecekleri düşlerin fallarına bakacaktı. Bir kıpırtıdan, bir ses-

ten, bir gülümsemeden doğan duygularını, yüreğinin sevgiyle büyütmesini izleyecekti.

Denizlere koşacaktı en iri adımlarla ve en coşkun heyecanlarla. Dalgasız zamanlarda gözalabildiğine uzanan kurak, bir tek bitkiye bile rastlanmayan gri mavi bir ovayı andıran, sonsuzluğu, çöllerin sonsuzluğuna benzeyen sıkıntıları kişinin benliğine yapıştıran denizlerin çarşaflarını yırtacak, düzenlerini bozacak, vücudunu, -vücutlarını- ıslatacak, derinliklerindeki esrarlı ülkelerin canlılarıyla söyleşecekti. Bulutların sulara vuran külrengi gölgelerinde Gülten'i omuzlarında taşıyacaktı. Yaşlı, ölümsüz ve ulu mırılıtlarından akan çağlayanlar, ruhunun kuyularına sızacak, birikecek, kendi mırılıtlarının, kendi sessizliğinin renklerini harmanlayarak bir gökkuşağına dönüşecekti. Ordan koklayacaktı derinliklerin en dibindeki havadan, orada saklanan güneşten ve oraya yansıyan denizden.

Kayalara sığınan ve kaya gibi sağlam olan midyelerin dünyalarındaki gürültüleri dinleyecekti...

Duvara çarpan bir gazete parçasıyla odaya dönen Eşref, heyecanlı, sevinçli ve istekliydi.

Merdivenden çıkan ve kapının önünde yok olan ayak seslerini tanıdı Eşref. «Geldiler.»

Nigâr, zile parmağını bastıracakken Hüsniye kapıyı açtı, «Hoş geldiniz.» dedi yavaşça ve çocuğun uyuğunu belirtti başını sallayarak.

Salona girdiler tedirgin, umutsuz bir yürüyüşle. Yüzleri durgundu, kaygılı düşüncelerin etkisi altındaydı. Yanyana oturdular. Gülten, bir sigara aldı, nicedir bakması için sabırsızlanan Eşref'e gülümsedi.

«Ne oldu?» dedi Eşref merakla.

«Bir şey olmadı. Akıl verdi avukat bey.» dedi Gülten boz bir sesle. «Şimdi yapılacak bir şey yokmuş.

- Evine git, kocanın öyle demesine bakma, kızgınlıkla söylemiştir. Konuşun, tartışın, eğer gene anlaşmazsanız o zaman bana gelirsiniz. Hem dava açalım, hem de eşya tesbiti yapalım. - dedi. Evi terk edersem hem aleyhimde boşanma davası açma hakkı doğarmış hem de eşyaları kaçırabilirmiş...»

«- Barışın! - diye ısrar ediyor.» dedi Nigâr.

«Doğrusu da bu!» dedi Hüsniye. «Çocuk var. Ev dağılacak. Sen bir yana, o bir yana. Çok zor!»

Kızgınlığını içinde tutsak etti Gülten. «Afedersiniz ama Hüsniye abla anlatamıyorum galiba. Adnan beni soyup soğana çevirmek, ailemden kopartmak, yumruğunu kafamdan eksik etmemek istiyor... Ölüm gibi, cinayet gibi bir şey bu. Öyle değil mi Eşref Bey?»

Eşref, Gülten'in bu direnişinden, kendi sorununu en iyi biçimde açıklama ve yorumlama tavrından sevinç duydu. «Öyle, öyle. Yalçın mutlu olurken siz çektiğiniz acılardan ötürü yıpranacaksınız, yüzünüz hiç gülmeyecek.»

«Niçin onun kahrını çekeyim?» dedi Gülten karşıkoyan sesiyle. «İnsan düşmanıya aynı çatı altında yaşar mı?» Utanmasa gene ağlayacaktı. Milyarlarca ilişkinin doğan her çocukla birlikte çoğaldığı, dünyayla birlikte tekrar tekrar döndüğü (kimisi büyüyor, yüceliyor, kimisi birkaç kola bölünüyor, her kol başka görevler üstleniyor, kimisi küçülüyor, gücünü yitiriyor, ölüyordu) eylemlerini en kötü koşullarda bile sürdürdüğü toplumda bunca alanlar, herkesin birbirine çarpmadan, birbirini devirmeden yürüyebileceği bunca yollar varken çıkmaz sokağa itmişti yazgısı onu bir dengesizin, bir karakersizin yüzünden. Kızgınlık, nefret, eleştirme duygularının aralığından fırlayan bir -kararcık- masanın çekmecesinde yan yatan bir şişe uyku hapını anımsattı. Hepsini içer, uy-

kudan ölüme geçerdi ve bu iş de böylece sona ererdi. Gözlerini kıstı... Kendisi öldükten sonra Yalçın'ın dağ gibi ve arapsaçı gibi sorunlarla savaştığını, annesi, ablaları tarafından her an, her fırsatta suçlanmasını, gırtlığına kadar borca batmasını, başarıyı hiçbir işte yakalayamamasını düşledi... ama düşünüyordu karaladı. İntihar ederse Yalçın'ın ekmeğine yağ sürmez miydi? Ev, dükkân, paralar, bilezikler, eşyalar onun olmaz mıydı?

«Bu işi düzeltse düzeltse İzzet Bey düzeltir.» dedi Nigâr.

Sevindi Hüsniye. «Bak, iyi düşündün, onunla konuşmakta fayda var.»

«Ne konuşacağız?» dedi Gülten, «Yalçın'ın istekleri ortada.»

«Belki vazgeçirtir.» dedi Nigâr.

«Canından vazgeçer, paradan vazgeçmez o.» dedi Gülten.

«Bir gidelim bakalım.» dedi Hüsniye.

«Ben gelemem!» dedi Gülten, «Akrabasıdır, Yalçın'ı koruyacaktır elbet.» Burak'a baktı, mışıl mışıl uyuması yüreğini sızlattı.

«Doğru söylüyor. Siz gidin, anlatın meseleyi, bakalım ne diyecek.» dedi Eşref.

«Hem sinirlerim çok bozuk, ileri geri bir şeyler söylerim de!» dedi Gülten, bir daldaki üç yaprağın durumunu şimdiki durumuna benzetti.

«Öyleyse biz gidelim.» dedi Nigâr.

Aynaya bakarak saçlarını tarayan Hüsniye'ye «Gelirken körpe bir salata al!» dedi Eşref. Gülten'i kendisine yaklaştıracak olan kocaman olayın yaratılışını hissediyor, gizli sevinçlerin ışıklarıyla gözleri kamaşıyordu. Gülten'in şu anda boğuştuğu koşullar düzeline otomobiline attığı gibi Akdeniz'e götürecekti.

Yaz bitmemişti oralarda. Yüzerlerdi ılık ve تنها sular-
larda. Gülten'i kollarında taşıyarak denizden çıkarır,
vücudundan akan tuzlu damlaların iz bıraktığı kum-
lara yatırırđı arkaüstü ve açıp kapayarak güldürme-
ye çalıştığı gözlerine dikerdi gözlerini. Denizi, kum-
ları, çevreyi kızılaştıran akşam güneşinin ışınları,
ikisini de ateşten doğmuş efsanevi varlıklara döndü-
rürdü.

«Sen bir şey istiyor musun?» dedi Hüsniye.

«Sağol abla, teşekkür ederim.» dedi Gülten, «Bir
Maltepe sigarası alırsan...» Çantasından para çıkar-
maya yeltendi. 'Gidiyorlar.' Göğüs kafesinin altında
dikiş sökölmesine, lif kopmasına benzeyen bir çatır-
tı duydu: Kalbi havalanıp uçacak gibiydi; içerden bo-
ğazına dolanan ve sıkmaya başlayan kemendi, elini
boynuna götürerek gevşetti, gülümsemeye çalıştı.

«Koy onu yerine! Ayıptır!» dedi Hüsniye, yapma-
sı gereken bir iyilik önlenmiş gibi sinirlendi.

Yanakları kızardı Gülten'in. «Şey!» dedi, önüne
baktı, avuçlarında ipek bir mendil varmış da onu çe-
kiştiriyormuş gibi parmaklarını oynattı, mendili ger-
çekten birkaç kez çekilişti. 'Gidin artık, yeter, yeter!'
Az kalsın, «Yeter!» diye bağıracaktı.

«Hadi şimdilik hoşça kalın!» dedi Nigâr, «Bir şey
söyleyecek misin?»

«Efendim? Haa, evet, benim düşündüklerimi bili-
yorsunuz.» dedi Gülten. 'Acaba doğru mu yapıyorum?
Ama istiyorum onu.'

Hüsniye kapıyı açtı, Nigâr'ın arkasından çıktı;
kaygılı konuşmalarla merdivenden indiklerini işiten
Gülten'le Eşref, bir karar anının gerilimiyle bakıştı-
lar. Eşref, acele adımlarla pencereye sokuldu, perde-
nin aralığında baktı evi gözetleyen birisini gizlice
gözetliyormuş gibi. Nigâr, Hüsniye'nin koluna girmiş-

ti, başını sallayarak öfkeli öfkeli bir şeyler anlatıyordu. 'Sakin ol, sakin ol! Heyecanlanma! Sana yaramaz. Aklını başına topla yoksa ölürsün, karışmam!' Midesinin sol başından fışkıran ve dolandığı yüreğinin çevresini acıtan incecik bir sancı, gırtlığına doğru yükseldi, ağzındaki ve burnundaki delikleri daralttı, yutkunmasını zorlaştırdı. İşte başbaşıydılar. Bu durumu hiç vakit geçirmeden değerlendirmeli, tasarladığı o ileri, yaşamında yeni bir dönemi başlatacak adımı atmalıydı. Ama ayakları döşemeye çivilenmiş gibi yerinden kıpırdıyamıyor, 'Onlar benim her şeyim' dediği güçleri, varlığını terketmişcesine yardımına koşmuyorlardı. Gülten'in kendisine bakmakta olduğunu, sarı, hastalıklı bir biçimde gülümsediğini, bir şeyler söylemek istercesine ağzını açıp kapadığını, dudaklarını birbirine değdirdiğini ama konuşamadığını gördü. Döşemedeki çivileri söktü; ruhunda kıyametin değil kıyametlerin koptuğunu sezdiren titrek bir sesle «Eşref Bey, ben, sizi...» sözlerini bir mırıltıyla vareden Gülten'e uzattı ellerini, kucakladı, göğsünü göğsüne bastırdı, sonra göğsünü göğsünden ayırmadan başını başına eğdi, vücudu ateş gibi yanan Gülten'i tutkuyla öpmeye başladı.

Zeki Müren, (Dilşaat olacak diye kaç yıl avuttu felek) şarkısını söylerken Gülten, «Dur!» dedi, pantolonunu hızla sıyırdı.

NİCE YOKUŞLARDAN SONRA

Ayrılıkların yürek paralayan hüznünü düşünüyordu Bülent; kişi sevgisini içinde gururla taşıdığı, uğruna ölümü göze aldığı bir insandan nasıl da kopuyor, nasıl da uzaklaşıyordu? Ama ilişkilerin kendisi ortadan kalksa bile izleri kalıyor, zaman zaman o izler sızlıyordu. Karanlık, soğuk, yalnızlık görüntüleri üşüşüyordu benliğine. Bir sigara yaktı. Kapıyı tıklatarak «Gir!» buyruğunu beklemeden odaya giren postacı Feyzi, başını eğerek saygılı bir selâm verdi, «Telgraf beyefendi!» dedi, defteri imzalattı, avucuna sıkıştırılan bahşişle ve «Teşekkür ederim.» sözleriyle geriye döndü.

Bülent, sigarayı ağzına götürüp uzun bir dumanı çekti ciğerlerine, bandlı, üçüncü hamur kâğıdın üzerindeki eğri büğrü yazıyı bir çırpıda okudu. (Baba, yanına geliyorum, saat yedibuçukta beni Terminal'de bekle!) Sevinçle sıkıntı birbirilerine dolandılar aynı anda ve melez bir duyguya dönüştüler. Gürkan'ı çok özlemişti. Hele son günlerde resmini gösterdiği arkadaşlarının «Hık demiş burnundan düşmüş.» sözleriyle tanımladıkları yüzü, belleğinin en devingen ögesi idi ve en üstünde duruyordu. Yaşamın sonsuz ışıkları, uyarıcıları, izleyicileri; geçmişin alacakaranlıklarında yitilmişler, ölüymüşler gibi bir işlem gören olayların canlandırıcıları, durumların denetleyicileri, hayallerin yardımcıları çağrışımlar, bey-

ni tarafından sanki özellikle görevlendirilmişçesine milyarlarca kişinin kalıntısı arasında Gürkan'ı arıyor, buluyor, hemen getiriyordu davranışlarıyla, konuşmalarıyla, erdemleriyle birlikte. Ve de ipince bir sızıyı, damarlarını çatlatan bir acıyı, elbette pişmanlıkları, elbette suçlamaları getiriyordu. Boyuyla, bo-suyla, saçlarıyla, futbolcu yürüyüşüyle ve ürkek bakışlarıyla belirdi Gürkan... Telâşlandı, tedirginleşti. 'Hoş geldin, safa geldin de.' İkinci eşi Yıldız, domates, biber, hıyar, taze soğan, taze sarmısak, göbekli marul, kuzu ciğeri alacaktı, arka balkonda ve kömür ızgarasında pişirecekti. Salata, beyaz peynir, cacık ve yeşil erikle buzlu rakılarını yudumlayacaklardı. Bardaklarını tokuşturacaklardı sık sık ve mutluluklarını, sevdalarını fısıldayacaklardı yumuşak, etkili, uyumlu seslerle. Birbirinden ayırmayacaklardı gözlerini, o anlatılmaz ama hissettikleri büyü, bağlayan, pekiştiren, kışkırtan gücünü ruhlarına boşaltıncaya kadar bakışacaklardı. Ellerini tutacaklardı ilişkilerini bozmaya yeltenen yabancı ve hain öğeleri sindirdiklerini, bir daha baş kaldıramayacaklarını sezdirircesine.

Beğendikleri şarkıları mırıldanacaklardı. Ve yıldızlardaki ışın ürpermelerine dalacaklardı...

Bir haftadan beri her an yeni bir çizgi, yeni bir renk, yeni bir desen, yeni bir figür ve yeni anlamlar katarak olağanüstü bir tabloyu oluşturacak nitelikteki olay, gölgelendi birdenbire... Denemişti. Yürekten istediği bir şey, bir gezi, bir eğlence, henüz çözümlayemediği doğa içi doğa dışı bir takım sorunlarca engelleniyordu.

Yıldız'a telefon etti, Gürkan'ın geleceğini bildirdi. «Aaa, ne iyi, çok sevindim, gözümüz aydın!» dedi

Yıldız ama sözlerinde korku karışığı bir kızgınlık, bir duraksama, bir şaşkınlık vardı.

Öfkelendi Bülent. «Bu haber hoşuna gitmedi galiba?»

«O nasıl söz öyle, teessüf ederim. Senin oğlun benim oğlumdur.» dedi Yıldız bir yanlışlığı düzeltircesine.

«Hayır, tuhaflaştın sanki...»

«Yanlış anlama! Beklemiyordum da, ondan herhalde. Öyleyse izin alayım da erkenden gideyim eve.» dedi Yıldız işlerine dört elle sarılanların içtenliğiyle.

«İyi olur, İbrahim'den bir kilo pirzola al, Gürkan sever pirzolayı.»

«Başka?» dedi Yıldız.

«Bir de domatesli pilâv pişir!»

«Peki. Sen de kiraz getir, iri iri Napolyon kirazları gördüm.»

«Tamam!» dedi Bülent, kapattı telefonu. Gürkan'ın masum bir gülümsemesi aydınlattı birlikteliklerini dokuyan anları. 'Kimbilir ne bombalar, kimbilir ne füzeler getiriyorsun annenden.' Zile bastı; kır saçlı, uzun boylu, zayıf mı zayıf ve boyuna öksüren Kerim'e orta şekerli bir kahveyle bir bardak su söyledi. Kısa, düşünceli adımlarla pencereye sokuldu. Geniş caddede insanlar, araçlar kendilerine özgü biçimleri, görüntüleri sergileyerek deviniyor, yaşam, yapıları bollaşmış ve çiçeğe durmuş kestane ve akasya ağaçlarına esintilerini üfleyerek bir kez daha yürürlüğe giriyordu. Tozla, kokularla kaynaşarak yükselen uğultu yoğundu. Genç kız kahkahalarını andıran bir rüzgâr, dalları eğip büküyor, saçları dağıtıyor, ince giysili orta yaşlı kadınların (gençler hep pantolonluydu) eteklerini havalandırıyor. «Kahveniz efendim!» Tütünle kahvenin tadı, yaşamına giren

tadlar kümesini kışkırttı ve eski karısı Mihriban'ın yabancı naneyi andıran kokusunu çarptı burnuna...

Bülent'in memur olan ailesi, Mihriban'ın bir esnaf olan ailesini kendi düzeylerinin altında görüyor, Bülent'in Mihriban'la ciddi bir ilişkiye girmemesini istiyordu. Ama onlar çoktan girmişlerdi bile ve ikisini birbirinden uzaklaştıracak güçteki engeller artınca evlenmişlerdi. Kimsesiz bir ölünün dört kişiyle mezarlığa götürülmesi gibi iki tanığın önünde kıyılmıştı nikâhları. Kendilerinden sonra deftere imza atacakların çağrılıları, hem acıyan hem de küçümseyen bakışlarla izlemişlerdi salondan çıkışlarını. Ama kimse alkışlamadı diye, özgün şekerlikler dağıtılmadı diye, kartvizitler iştirilmiş çiçek buketleri getirilmedi diye, ellerini sıkıp kucaklayarak kutlamadılar diye üzülmemişlerdi. Tersine, bu olayda, bir Avrupalılık bulduklarından böbürlenmişlerdi. Yalnız eve gelince ilkin bir sessizliğe gömülmüşler, arkadan da coşkuy-la, heyecanla konuşmaya başlamışlardı. Ailelerinin kati, insanlık dışı, nefret yüklü tutumlarını kıyasıya eleştirmişler, lânetlemişler, ölünceye kadar onlar yokmuş gibi davranmaya karar vermişlerdi. İki şişe Kavaklıdere şarabı bu ilginç gerdek gecesini güzelleştirmişti. Neşelenmişler, şarkı söylemişler, dans ederken elektriği söndürmüşlerdi.

Komşuları ziyarete gelmişlerdi tencere, bardak, çatal kaşık takımlarıyla. «Kutlarsınız, Allah bir yastıkta kocatsın!» sözlerinden sonra çektiirdikleri resimleri, Mihriban'ın gelinliğini görmek istemişler, meraklı bakışlarını kollarında, göğsünde, kulaklarında dolaştırarak -takı-ları aramışlardı. Mihriban, şaşalamış, kahve, şeker sunmuş ve bu arada -kurtarıcı- çareler düşünmüştü. Gelinlik kirlendiğinden temizleyiciye yollanmış, resimler ise henüz fotoğrafçıdan alınma-

mişti... Oysa pek alâ gerçeği açıklayabilirdi. «İki ta-
nıktan başka kimse bulunmadı nikâhımızda. Kocam
küçük bir memur, bana gelinlik alamadı... Aileleri-
miz bizi reddetti, onun için bir şey takılmadı...»

Ama dili tutulmuştu ve kadınlar gidince bağırıp
çağırarak ağlamıştı. Bülent, zili çaldığında hâlâ iç çe-
ke çeke ağlıyordu, gözyaşları yastığı ıslatmıştı. «Ne
olur bana bir gelinlik kirala! Birkaç resim çektirelim
de soranların ağızlarını kapatalım.» sözlerini sırala-
mıştı boynuna sarılarak. Bülent, iki ay sonra ikrami-
ye verileceğini, ancak o zaman -kiralamayacaktı-
satın alacaktı. Ve öyle olmuştu. Mihriban gelinliği gi-
yerken çocuklar gibi seviniyordu. Kentin ünlü Renk
fotoğrafçısında oniki poz resim çektirmişlerdi. «İşte
şimdi resmen evlendim.» diyen Mihriban sanki ilk kez
gerdeğe giriyormuş gibi Bülent'in karşısında durmuş,
soymasını heyecanla izlemişti. Garip, tutkuların hırs-
la, öfkeyle ve sevgiyle harman olduğu saatlerin için-
de debelenmişlerdi. Bir tek saniyenin bile kendilerin-
den hiçbir şey kopartmadan bomboş akıp gitmesine
izin vermiyorlar, doldurdukça dolduruyorlardı.

Foto Renk'in kapısında kocaman bir kilit vardı.
Sevinçle düşünülen birisinin ansızın ölüm haberini
işitmek gibi bir şeydi bu. Umudunu yitirmemeliydi,
belki yakın kasabalardan birine gitmişti de akşama
dönecekti. Ama durum tahmin ettiğine yakınsa (Ca-
mideyim / Cenazedeyim / Yemekteyim / Dört saat son-
ra geleceğim) yazılarını cama yapıştırması gerekir-
di. «Nerede?» diye sorduğu bitişigindeki terzi, Bü-
lent'i kuşkuyla süzmüş, «Ne yapacaksınız?» demişti.

«Resim çektirmiştik de...»

Büyük bir baskıdan kurtulmuşçasına rahatlamış-
tı terzi. «Ben de sizi polis sandım.»

«Polis mi arıyor?»

«Bilmiyorum, şey...»

«Bugün gelmemi söylemişti.»

«Bana bazı resimler bıraktı, bakın bakalım sizinkiler var mı?»

Baktı. «Yok, Hayır... Kendisi nerde? Ne zaman gelecek?»

«Hiç gelmeyecek.»

«Anlamadım. Ne demek o?»

«Gelmeyecek demek. Kaçtı bu şehirden.»

«Peki resimler ne olacak?»

«Bilmiyorum.»

«Çarpan, yüreğini ezen bir durumdu bu. O resimlere çok önem veren Mihriban, fotoğrafçının - piyasa - dolandırarak kaçtığı gerçeğine inanmayacaktı. Saatlerce amaçsız ama içindeki kaygı yükünün çoğaldığını hissederek dolaşmış, bu çıkmazdan sıyrılmanın yollarını aramıştı... Bulamamıştı. Mihriban, söylediklerini ıstırmıyormuş gibi davranıyordu. Dudaklarını kemiriyor, bir oraya bir buraya seğirtiyor, «Yalan, yalan, yalaaaan!» diye bağıırıyordu. O eşek suratlı adamı görür görmez tiksinimişti. Ayrıca bu resimlere kavuşamayacağı, bu işin kötü bir biçimde sonuçlanacağı içine doğmuştu. (Ağlıyordu). Talih-siz bir kadındı, bu ev uğursuzdu; dört tabak, beş bardak, bir sürahi kırmış, üç kez parmaklarını kesmiş, bir kez de yanma tehlikesi atlatmıştı. Odada, holde yürürken gizli güçler ayaklarına çelme takıyormuşçasına tökezliyor, kapaklanıyordu yere; duvarlara, kapılara çarpıyordu... sanki arkasından birileri itiyordu.

Gelinliği alırken durgun bir havaya giren Bülent'in gönülsüzlüğü gözünden kaçmamıştı. Eh, böyle bir ruh haliyle yapılan işten de hayır gelmezdi. Şimdi ayakları suya ermişti: Evet, evet, fotoğrafçı, Bül-

lent'in pozlarla ilgili sözlerini dinlerken başını anlamlandıramadığı bir biçimde sallamış, bir de göz kırpmıştı. Ne demekti bu? Yoksa resimlerin çekilmemesi için daha önce fotoğrafçıyla anlaşmış mıydı?

«Delirdin mi? Parayı gözlerinin önünde vermedim mi?»

«Bilmiyorum... Hem sonradan alabilirsin.»

«Saçmalama! Niye öyle davranayım?»

«Benden intikam almayı düşünmüş olabilirsin.»

«Neden ama?»

Peki, kocaman kentte başka fotoğrafçı yok muydu ki o fotoğrafçıda ısrar etmişti? Oraya götürdüğüne göre aralarında, kendisinin aleyhinde her çeşit kirli oyunu sahneye koyacakları gizli bir ilişki vardı. Mutlaka böyleydi. Gebe olmasaydı bu onur kırıcı olaydan sonra bir dakika bile durmazdı yanında. «Ah ah, aileme boyun eğmemekle, onları dinlememekle çok büyük bir hata işledim. Şimdi de cezamı çekiyorum.»

«Af dile, dön geriye!»

«Yaaa, fırsat kolluyorsun demek ki...»

«Memnun olmayan sensin.»

«Memnun değilim; senden, bu şehirden, arkadaşlarından, evden!»

«Babana mektup yazayım da gelip seni alsın.»

«Üstüme gelme, üstüme gelme, yoksa pişman olursun!» Yatak çarşafını yırtmış, sigara tablasını savurarak pencere camını kırmıştı. Bu çılgınca davranışlarını kaygıyla izleyen ve ürkme duygusunu bir anda sekiz on kez yaşayan Bülent, babasının «Bu kızıdan uzak dur. Sen namuslu diye sokuldun ama deli bu, ruh hastası bu! Aklını başına devşirmezsene ilerde çok çekersin.» uyarısını anımsamış, 'Yerden göğe kadar haklısın babacığım.' diye mırıldanmıştı. İşte o,

bir dediği bir dediğine uymayan kız sergilediği çirkefliklerin ortasında dikiliyor, Bülent'in en geç hareket eden duygularından birisi olan öfkeyi, ayaklandıırıyordu. «Döverim seni!» Bu iki sözcük Mihriban'ı daha da saldırgan yapmaya yetmişti. Gözlerini şöyle şöyle açmış, «Hele bir elini sür de bak!» Ve eğilerek yerden aldığı iskarpininin sivri topuğunu başına vurmaya hazırlanmıştı.

Bülent, yanlış bir ilişkinin bataklığına düştüğünü seziyordu ama kendini esenliğe çıkaracak olanağı ele geçirinceye kadar sinirlenmemeli, ödün vermeli, aşağıdan almalı, sonra da... Susmuştu. Sadece acayip bir yaratığa bakarcasına bakıyordu Mihriban'a. Gerçekten de kimdi o? Karısı mı, bir yabancı mı, akıl hastanesinden kaçan bir deli mi, yoksa ecinniler dünyasından yaşamına fırlatılan kötü bir cin miydi? Böyle oturması, konuşmaması Mihriban'ı hop oturtup hop kaldırıyordu. Konuşmalıydı, tartışmalıydı, bağırmalıydı, azarlamalıydı, hatta tokatlamalıydı ki onun kafasını gözünü parçalama hakkı doğsun! Ama, binbir sataşma, binbir iğneleme, özünde hakaret fokurdayan birkaç ağır söz, Bülent'i oturduğu koltuktan kaldırmaya yetmeyince yırtıcı canavarlar gibi atılmıştı üstüne. Yüzünü, boynunu tırmalamış, sağ elini ısırması - neredeyse etini koparacaktı - ilenmiş, omuzlarını, göğsünü yumruklamış, arkadan da katılıp kalmıştı. Taş kesilmişti sanki. Donmuştu, gözleri açıldı ama kirpikleri kıpırdamıyordu, doğrudan doğruya duvara bakıyordu bir şey görmeyen körler gibi ve gerçekten de görmüyordu.

Her yanını oğmuş, ağzına, burnuna limon kolonyası akıtmış, ayıltmayı becermişti. Ayılır ayılmaz da şanssızlığını sürekli tekrarlayarak ağlamaya başlamıştı. Dinmiyordu yaşları.

«Canım, bunu niye bu kadar büyütüyorsun, yenden çektiririz.»

«Hayır, istemiyorum.» diye bağırmıştı Mihriban.

«Senin beğendiğin bir fotoğrafçıya gideriz.»

«Hayır, hayır, hayır! Anlamıyor musun? Ben gelinliğe lâıyk değilim, olsaydım anam-babam sokağa atmazlardı.»

«Kimse sokağa atmadı, benimle evlenmek istedin evlendik.»

«Böyle evlenmek istemiyordum ben!» Gene hıçkırma, gene ilenme ve kendisine sığınma! Yakarmalar, özür dilemeler!..

Ertesi gün Mihriban'ın beğeneceği bir fotoğrafçı arıyorlardı. Bahçeli evlerin çoğunlukta olduğu temiz bir sokaktan geçiyorlardı. Kokulu bir yediveren gülünün dibine dökülen kırmızı, kadifemsi yaprakçıklarından biri rüzgârın itişiyile eline konunca irkilmişti Mihriban. «Başıma bir belâ gelecek.»

«Yok canım... böyle şeyleri önemseme.»

«Bak göreceksin. Niçin senin saçlarına takılmadı da...»

Gülümsemişti Bülent.

Beyaz bir kelebeği kovalayarak oyun oynayan ve iki karışlık bir yüksekliğe pençe atan kara kedi, düşürdüğü kelebeği yiyince Mihriban yedi sekiz evin penceresini, kapısını açtıran bir çığlık atmıştı. Ve meraklı gözler kendilerini kınarcasına süzmüşlerdi.

Hızla yürüterek uzaklaştırmıştı ordan Bülent. «İradene hâkim ol!» sözlerini kulağına söyleyerek.

«Bu resimler de olmayacak...»

Olmuştu. Fotoğraflar güzeldi, durumlarını bütün açıklığıyla ortaya koymuştu. Mihriban yapay bir gülümsemeyi gözlerine benimsetmişti ama kabarık gelinlik, şiş karnını daha bir şişirmiş, komikleştirmişti.

Yalnız Bülent'in yüzü, acılardan kimlik değiştirmiş gibiydi.

Gürkan'ın doğumundan iki ay sonra Bülent daha üst bir göreve atanınca İstanbul'a taşınmışlardı.

Gedikpaşa'da, Ermeniler'in çok olduğu bir sokağa yerleşmişlerdi. İlk bir ay her şey iyiydi, güllük gülistanlıktı. Bülent bu değişikliği nasıl yorumlayacağını bilmiyordu. Seven, tapan, özverilerle donatılmış kadındı, anaydı... Bülent, (kurtuluş plânlarını uygulamayı ertelemişti) nerdeyse mutluluğunu zil takıp herkese duyuracaktı. Ama bir gece anne babasını tanımaya çabalıyormuş gibi kıpırdayan Gürkan'a - sanki çocuk bir şeyden anlıyormuş gibi - resimleri göstermiş, «Annen sen karnındayken gelinlik giydi.» demişti. Fırtınanın belirtilerini sezen Bülent, konuyu başka bir konuyla örtmeye çalışmış ama Mihriban'ın zihninde kimbilir ne zamandan beri yereden düşüncelerin dışarıya taşmasını önleyememişti. «O fotoğrafçı iğrenç bir adam! Bir alçak, bir dolandırıcıl Benim en güzel günümü öldürdü!» demişti.

«Namussuzlar her yerde...»

«Sakız çiğniyordu o değil mi?»

«Evet, ne var bunda? Ben de, başkaları da çiğniyor.»

Sakız çiğneyen kişi karakersizdi ve birilerine yapacağı kötülüğü oluşturmak amacıyla çiğniyordu sakızı. Bülent de çiğniyordu, öyleyse aynı karakterdeydi. Belki de el ele vermişler, kendisini yavaş yavaş delirtecek bir muskayı hocaya yazdırarak Mihriban'ı etkileyecek, erinçsiz kılacak bir yere gömmüşlerdi. «O fotoğrafçı senin arkadaşın değil mi?»

«Sen rahat duramaz mısın?»

«Arkadaşın mı değil mi?»

«Senin ne kadar arkadaşınsa benim de o kadar...»

«İnanmam! Yalan söylüyorsun!»

Bülent, sanrılarının bulutsu evreninde uçan Mihriban'a gülüp geçmiyor, bir şeyi kafasına takmasını ve taktığını onbeş yirmi gün işlemesini, derken birdenbire ondan uzaklaşmasını ciddi ciddi düşünüyor-du. Bu ruhsal çelişkiler, tutarsızlıklar, ani parlayışlar ve yarattığı olayların yokuşlarından pişmanlıklarla inmelerin dışında her şey düzenliydi. Pişirdiği yemekler lezzetliydi, birinci sınıftı, yıkadığı çamaşırlar özenilecek bir temizlikteydi, odalar da, camlar da öyleydi. Elinden bez düşmüyor, bir eşyanın tozunu birkaç kez alıyordu. Aynı yaştaki kadınlar, göğüsleri sarkacak korkusuyla çocuklarını mamalarla beslerken o, emziriyordu Gürkan'ı; iyi bakıyordu, onu uyutmadan uyumuyordu, kimi zaman Gürkan'ın varlığına kendisini öyle bir kaptırıyordu ki Bülent'i unuttuyordu ve Bülent, «Ben de varım bu evde.» gibi bir anımsatma yoluna başvurunca şaşkın şaşkın bakıyordu.

«İnşallah bu gece bir şey olmaz!» dileğiyle kapıdan girdiğinde Mihriban ince ama tatlı sesiyle (Gönül şarkıları)nı söylüyordu. İyi ki söylüyordu, söylemeseydi bitişikteki evin bahçesinde uluyan köpeği işitecek, kimbilir ne saçmalıklar yığacaktı önüne. Mihriban mutfaktaydı ve saat yedibuçukta gelecek olan öğretmen Nevzat'la karısı öğretmen Sabahat'a yemek hazırlığı içindeydi. Yanağından öpmüş, pohpohlamış, «Benim yapacağım bir şey var mı?» demişti.

«Var, bir ekmek, bir kilo yoğurt al!»

Bülent, kimseye görünmeden uluyan köpeği çözmüş, sokağa salıvermişti ulumasıyla başına iş açmasın diye. «Korkudan ne halt edeceğimi bilmiyorum. Bu huzursuzluk çıldırtacak beni.»

Konukları güleryüzle karşılamışlardı.

Bülent, seviniyordu bu güzel başlangıç sürecekti

ve çirkin olayların inine çöp sokulmayacak diye. Ama yemeğin ortalarına doğru Sabahat'ın anlattığı bir imamın kız kaçırması olayı Mihriban'ın içinde sakin sakin duran yanardağları püskürtmüştü. Çatalı, bıçağı hınçla yere çalmış, «Sen bana niye dini nikâh kıymadın?» diye bağırmıştı. Dualarla, dileklerle kendisini güvencede hissedebileceğini ve hiç değilse bu gece dengesizce davranışlarla hırpalanmayacağını sanan Bülent'in başından aşağı bir kova erimiş kurşun dökülmüştü. Şaşkınlığın insanı tedirginleştiren karışıklığında bocalayan ve kandırıcı bir çare bulması için bütün gücüyle beynine yüklenen Bülent, Nevzat'a, Sabahat'a hastalıklı gülümsemelerini yolladı, çok önemli fıkraların üretildiği bir kaynağı yönetiyormuş gibi «İşte benim hanım böyle insanı şoke eden şakalar yapar!» demişti ve gülümsemesini kahkahaya dönüştürmüştü.

«Şaka değil bu, ciddi.»

Bülent, bu isteğin gereksizliğini sakin bir dille anlatmaya koyulmuştu. Ortaokulu bitiren, bir yıl da lisede okuyan bir kadın nasıl oluyor da zavallı bir köylü gibi ya da kenar mahalleli gibi düşünürdü? Ayıp olmaz mıydı? Mevkii gittikçe yükselen bir adamın, bir Cumhuriyetçi'nin karısı köhnemiş bir zihniyeti benimseyemezdi... Uçan sözlerden sadece (kenar mahalleli) sözcüklerini yakalayan Mihriban haykırmıştı. «Demek ben mahalle karısıyım ha? Demek ben? Madem ki öyleyim niye evlendin de mahvettin hayatımı? Niçin gece gündüz arkamdan koştun köpekler gibi? Niçin boyuna yalvaran, -benimle evlenmezsen intihar ederim - diyen mektuplar yazdın? Koyunuma girdiğinde -senden güzeli, senden ateşlisi yok, dünyanın en tatlı kadını sensin - sözlerini belki elli kere tekrarlayan sen değil misin? Ha... Durma, konuş!»

Bülent, yıkılmıştı gene. Bu deli saçması konuşma çok içten ve Mihriban'ı yakından tanıyan dostlarının önünde sergilenseydi sorun yoktu, umursamazdı, üzülmezdi, «Siz ona bakmayın, yemeğinizi yiyin!» derdi ama Nevzat'larla ilişkileri tazeydi ve resmîlik bu gece ortadan kaldırılacaktı. İlk kez bir araya geliyorlardı. Bülent, çaresizler, çıkmazlara yuvarlananlar örneği ellerini oğuşturuyor, karı-kocada oluşan kötü izlenimleri silme olanakları arıyordu. Özel yaşamlarındaki gizleri hangi akıllı kişi (hem de rezil bir dille) açıklardı, açıklama cesaretini gösterirdi? Hele o - dünyanın en tatlı kadını sensin - tanımı, tüylerini ürperten ve yerin dibine batıran bir utanç belgesi idi.

«Dini nikâh mutlu edecekse kıydırın!» demişti Nevzat.

«Ama biraz tuhaf kaçmaz mı? İmam nikâhı devlet nikâhından üstün değil ki...»

«O başka, o başka.» diye yükseltmişti sesini Mihriban, «Dini nikâhım olmadığı için kendimi metres gibi hissediyorum.»

«Sende yoktu böyle ilkellikler... nereden, kimden kaptın?»

«Hiç kimseden. Uzun sözün kısası, dini nikâh istiyorum.»

«Yahu ayıptır, misafirlerin yediklerini burunlarından getirdin, bırak, rahat rahat bitirelim şunları, sonra bir şeyler düşünürüz.»

Fırlamıştı ayağa Mihriban. «Şimdi olacak!»

«Peki ama bu saatte sana imamı nerden bulurum?»

«İmamdan çok ne var, al bir camiden gel!»

«Her imam nikâh kıymaz ki.»

«Ben böyle birisini tanıyorum.» diyen Nevzat'la

ginlikleri görünce b y leniyordu. ‘Haksızlık ediyorum galiba. Onu anlamıyorum, anlayamıyorum. Ama anlamaya çalışmalıyım!’ Gezg n denizcilerin patlayan bir fırtınayla yabancı sulara sürüklenmeleri ve bir ada’ya rastlamamaları, bu kutsal rastlantıyı bir bayrama dönüştürmeleri gibi Bülent de, iki yıllık genç ilişkilerinin, olaylarla, davranışlarla, eylemlerle g veren dünyasında, tanıklık ettiği bir sürü olgunun bilincine sızmasıyla neşeleniyordu Ve sevginin, yüreklerin diplerinden fıskıran ve birbirileriyle sarmaşarak d llen n erkek-dişı isteklerin varlıklarını egemenlik altına aldığını ve yönettiğini, bu y netiş sırasında devinimlerini dengelerle, uyumlarla donattığını anlamıştı. Ama bu sağlığa kavuşma hali    saat sürmüş, Sabahat iyi niyetle ‘Elbiseniz ne kadar güzel, size çok yakışmış!’ deyince her ş y altüst olmuşt . Mihriban, içinden yükselen bir yargılama duygusuyla kocasına bakmış, çenesiyle de işaret ederek ‘Bu beğenmiyor ki...’ demişti.

Göklerde uçarken birden yere  akılma gibi bir duruma düşün Bülent, başı nı yanlara sallayarak ‘Haydaaaa!’ demişti uzayan bir sesle.

‘Ne - hayda -sı, yalan mı?’

‘Elbet yalan. Durup dururken nereden uyduruyorsun bunları?’

Sağ elini kalçasına sürmüş, ‘Kı ımdan...’ demişti doğal bir ş y söylüyormuş gibi.

Deminki ‘Senden ateşlisi yok’ sözlerini anımsayan Bülent, utançtan kıpkırmızı kesilmiş, acınacak bir durumda olduğunu belirtircesine çok zayıf, çok iniltili bakışlarla bakmıştı Nevzat’la Sabahat’a. Onlar da ‘Allah seni kurtarsın!’ dercesine gözlerinin ucuyla duygularını iletmişlerdi Bülent’e ama bu duygularının en ufak bir belirtisini Mihriban yakalama-

sın, aralarındaki bu gizli ortaklıktan ötürü cezalandırmaya kalkışmasın diye bütün oyun oynama yeteneklerini sergilemişlerdi.

Bülent, çaresiz işi şakaya vurmuştu. «Kusura bakmayın, bizim hanım olaydan olaya sıçramayı sever.»

«Beğenmiyorsun işte. İlk giydiğimde o fotoğrafçı gibi bakmıştın.»

«Çocuklaşma!» sözcüğü dudaklarından dökülürken gülümsemeye çalışmıştı Bülent... ve içi kan ağlıyor, o, üç saat önceki kara bulutların gene başının üstünde dolaştığını seziyordu. Oysa ileri sürdüğünün tersi doğruduydu. Nevzat'lar gelmeden yirmibeş dakika önce bu döpiyesi (bir de siyah tayyörü vardı zaten) giydirip birkaç adım yürütmüş, üçyüzaltmış derece döndürmüş, fazlalıklarını, eksikliklerini saptamak amacıyla dikkatini bakışlarının ucunda toplayarak incelemişti, giysinin tamamında bir hata bulamayınca da «Çok güzel canım, güle güle kullan, yalnız biraz bol.» demişti. Kendi davranışlarının yorumlanmasıyla Mihriban'ın sözlerinin değerlendirilmesini Nevzat'la Sabahat'a «Allahaşkına söyleyin! - Bol - demek - kötü - demek midir? Beğenmemek midir?» düşüncesini ileri sürerek bırakmıştı. Ama onları konuşturmamıştı Mihriban. «Hayır, beğenmedin, lâfı çevirme!»

«Çeviren sensin hanım!»

«Ben mi çeviriyorum? Ben haaa!» diyen ve işaret parmağıyla göğsünü iki memesinin arasından dürten Mihriban herkesi azarlama yetkisine ve gücüne sahipmiş gibi yüksek bir sesle ve sert sözcüklerle ve yüzüyle bir sürü çirkin resim çizerek açmıştı ağzını. Konuklar Bülent'e saygı duyuyorlardı, önemli biri sanıyorlardı ama aslında yalancının, karakersizin, zor karşısında alttan alan yaltakçının biriydi. Bugünkü durumuna ancak sınırsız dalkavukluğu sayesinde ge-

lebilmşti. İlerde Müdürlüğe yükselirse, bu, herkesi memnun etmeye yönelik tutumuyla yükselecekti.

Öfkeden dişlediğı dudaklarını kanatmştı Bülent. «Sen delisin!»

«Dediklerimin hepsi doğrudur.»

«Evet, senin dediklerin doğrudur, sen haklısın, bizler ise...»

«Sen kişiliksiz birisin, bir düzenbazsın!»

«Öyleysem niye yaşıyorsun benimle?»

«Yaşamak isteyen kim? Ama bu çocuk belimi büküyor.»

«Bırak çocuğı bana, git!»

«Gitmeyeceğim, kendimi ezdirmeyeceğim sana, kölen olmayacağım!»

«Kim kimi eziyor, Allah için söyleyin?»

«Şeyyy!» diye kekelemşti Sabahat. «Her evde olur böyle tartışmalar.»

«Ama böylesi olmaz.» demişti Bülent, «Siz hiç konukların yanında kocasına hakaret eden, küçültmek için çırpınan bir kadın gördünüz mü?»

«Kendin kaşınıyorsun...» Ve fotoğrafçıyı; gelinlik öyküsünü, kedinin öldürüp yuttuğı kelebeğı, eline konan gül yapraklarının getirdiğı uğursuzluğı bire bin katarak ve elbet Bülent'i suçlayarak, kıyasıya eleştirerek anlatmştı. Onuru incinen, kendisini sürüngenerlere, tekmelenen köpeklere benzeten Bülent'in içinde lâv ve petrol fışkırmalarını andıran ortalığı darma-dağın etme, yakıp yıkma, yoklara karıştırma istekleri şiddete karışarak fışkırdığı, sadece hayalinde yaşattığı ve dilediğinde ışıklarını söndürdüğü bir evrendeki her şey korkunç depremlerle sarsıldığı halde, bu önlenemez durumu iradesinin o erişilmez gücünün buyruğına sokarak önlemeyi başarmştı. Ve hep Mihriban'ı bir mendil gibi buruşturup atmasını, gırtlacağını

sıkmasını, karnını bıçakla yarmasını, kulaklarına soluk aldıkça fısıldayan düşünceleri, gerilere itmişti. 'Bugün değil, sonra, bugün değil sonra. Onun gibi alçalamazsın sen!' Yüzü sararmıştı, titriyordu, vücudunu soğuk bir rüzgâr ürpertiyordu. Uyuyan çocuğu yatak odasına götürmek amacıyla odadan çıktığında, «Allah size sabırlar versin, işiniz çok zor.» demişti ve acıyan bakışlarını gözlerinde tutmuştu Nevzat, «Sabahat bana böyle yapacak haaa, kemiklerini kırarım valla! Gözünün yaşına bakmam atarım sokağa! Tabii siz ipek gibi bir insansınız, o da bundan yararlanıyor.» sözlerini söyleyene kadar.

«Talih işte...»

«Çok üzüldük, hasta olduğunu bilmiyorduk.» demişti Sabahat.

«Mutlaka bir doktora götürün!» önerisinde bulunmuştu Nevzat.

«Gitmiyor, - benim bir şeyim yok - diyor.»

«Götürmezseniz acılarınız bitmez Bülent Bey.»

Çocuğu yatıran Mihriban sinirli, rahatsız edici durumuna bir takım devinimler, kaş kalkmaları, göz kaymaları ekleyerek bıraktığı noktadan sürdürmüştü saldırılarını. Bülent, duygusuzlaşmış, taş kesilmiş gibi duruyor, Mihriban'ın kapkara sözcükler saçan - saçma taneleri gibiydi, saplandığı yeri acıtıyordu - ağzına bakıyordu. Derken bu ağızdan iğrenmiş, başını önüne eğerek - sanki yapması gereken öyle bir şeymişcesine - parmaklarını çıtlatmaya koyulmuştu ama sözlerinin sonuna kadar dinlenilmesini, o sürede bütün dikkatlerin kendisine verilmesini isteyen Mihriban'ın bu - çıtlatmalara - ifrit olacağını, daha bir azgınlaşacağını, kahredici yıldırımları yağdıracağını kestirdiğinden hemen vazgeçmişti. (Bu durumu mahkemede anlatmış, Nevzat'la Sabahat da onaylamıştı)

Mihriban'ın sesi cadı sesleriyle, orospu sesleriyle, düşkün bireylerin onursuz sayıklamalarıyla birleşiyordu. Çamura dönüşüyor, cıvıklaşıyor, sivillaşıyor, kulaklarıyla beyninin can alıcı merkezlerine kaynatılmış zeytinyağı örneği akıtılıyordu... Bülent, konukların önünde aşağılanmanın, hakarete uğramanın, utandırılmanın hesabını, hıncının sınırsızlığını belirten birkaç tokatla sorsa ve böyle bir cezalandırmayla erkekliğinin ağırlığını Mihriban'ın üstünde dalgalandırsa, buna cesaret etse, belki o an için yengi kazananların doyumuna ulaşır ama doyumun lezzeti daha hücreleri tarafından emilmeden Mihriban'ın daha önceki bütün saldırılarını gölgede bırakan bir saldırıyla karşılaşır, perişan olurdu. Ve isteklerine gem vuramamanın bedelini - kimbilir nelerini yitirerek - öderdi; bu tutumundan doğabilecek bir sürü iğrenç durumun pisliğini, yaşamını parçalayan tedirginliklere boyun eğe eğe temizlerdi.

Mihriban, ağızlarından alevler püskürten ilkçağ canavarları gibi savurduğu kesici sözcüklerle benliğini kanatıyordu. Bir ara konuşmak, bağırmak, öfkesinin büyüklüğünü ortaya koymaya yetmiyormuş gibi masaya uzatmıştı ellerini; tuttuğunu, «Al, al, al!» diyerek yere, duvarlara, tavana fırlatmaya başlamıştı. Kırılan tabakların, bardakların kırılma seslerine kahkahayla gülüyordu. Yorulmuştu sonra, koltuğa yığılmıştı, gözlerini yummuştu. Solgun yüzü seğirip duruyor, burun deliklerinin kanatları titriyor, arkalarından selli ağlamaların geldiğini sezdirenen isterik iniltiler çıkarıyor, göğsü hızla inip kalkıyordu.

Sabahat, yanına çömelmiş, saçlarını okşamıştı çekingen parmaklarla ve Bülent'e kolonya şişesini işaret etmişti. Ama Bülent'in bir yararı olur diye koşturduğu şişeye öyle bir vurmuştu ki uzun, süslü, kris-

tal taklidi şişe ilkin Bülent'in boyunu aşan bir yüksekliğe ulaşmış, ordan masanın sağ kenarına sürtünmüş ve kolonyasını döke döke kapıya doğru yuvarlanmış, Nevzat'ın sol ayak bileğine çarparak, durmuştu. İçerisini keskin bir limon kokusu kaplamıştı.

Solukları normalleşince kimseye bakmadan doğrulan Mihriban, çıgıklarıyla ortalığı birbirine kata kata giysisini yırtmaya başlamıştı.

Şaşkınlıktan, korkudan ve daha anlatılamayan bazı nedenlerden ötürü nasıl davranacaklarını kestiremeyen konuklar, bu, sonucunun hangi olayla biteceği kestirilemeyen durumun ya da durumların boğucu karanlığından kaçarcasına terketmişlerdi evi.

Mihriban, kapıyı arkalarından kızgın bir itmeyle kapatmıştı, kapatma sesi apartmanın daracık merdivenli boşluğunda bomba gibi patlamıştı ve bu patlamayı işitenler heyecanla dışarıya uğramıştı.

«Beğendin mi yaptığını? Bir daha yüzümüze bakmazlar.»

«Bakmasınlar. Hem kim onlar?»

«Adam sana imam getirdi, hiç değilse ona saygı duy!»

«Kimseye borçlu değilim.»

«Peki, ne istiyorsun sen? Onu söyle!»

«Konuşma!»

Ordan burdan yırtılan parçalar sarkmış, arsalar-da, köprüaltlarında, parklarda, çöplüklerde yatıp kalan dilencilerin giysilerine benzeyen acayip bir giysi oluşturmıştı. Giysiyle birlikte Bülent'in de içinden bir şeyler yırtılıyor ve bu çok az kişinin yaşamını çukurlarla dolduran eşsiz gösterinin zorunlu seyircisi olmaktan korkunç bir hüznün duyuyordu. Ve çırılçıplaktı Mihriban. Karnını memelerini avuçlamış,

bir iki anlaşılmaz söz mırıldanmış, derken balkona koşmuştu. Korkuluğa tırmanıp kendisini aşağıya atacağı sırada belinden kavrayarak odanın ortasına doğru savurmuştu Bülent; «Beyinsiz, utanmaz, hasta, ser-seri, manyak!» sözlerini bir yakınma ve bir suçlama sesiyle dudaklarından dökmüştü. Soluk soluğaydı, titriyordu. Beyninden ayak parmaklarının uçlarına akan elektrik akımı gibi bir güç, kalbini ağrıtıyordu. 'İntihar mı edecekti yoksa numara mı yapıyordu?' Nevzat'la Sabahat olanı biteni gözleriyle gördükleri için sorun yoktu, polise gerçeği anlatırlardı ama çarpan kapının gürültüsüyle huzursuzlaşan apartman komşuları, «Kocasıyla kavga etti, herhalde o itti.» diye ifade verirlerdi. Kaygılanan Bülent, balkon kapısını kilitlemiş, hâlâ yerde çıplak ve ikibüklüm yatan Mihriban'ın başucuna dikilmişti. «Neden hayatı kendine de, bana da zehir ediyorsun?»

«Zehirleyen sensin.»

«Ne yaptım ben sana?»

«Niçin beğenmiyorsun beni? Niçin, niçin, niçin?»

«Beğenmeseydim evlenmezdim. Aklını başına top-la, yoksa atarım seni Bakırköy'e.»

Mihriban, bu sözleri söylerken gevşeyen ve kesin bir kararı henüz geliştiremeyen Bülent'in arkasından dolanmış, sokak kapısına yüklenmiş ama dışarıya çıkmayı becerememişti Bülent bacaklarına sarılınca. Ve Bülent, sırtüstü yatan Mihriban'ın üstüne abanmıştı bütün ağırlığıyla, dizleriyle de göğsüne bastırıyordu. Mihriban, altında çırpınıyor, kıvranıyor, ellerini, ayaklarını ısırmaya çalışıyordu ama Bülent'in gövdesinden kurtulamıyordu. Ve Bülent'e tükürür gibi, bakıyordu, bakışları nefret yüklüydü ve bu bakışlar kimi vakit ansızın gözlerini boşaltıyordu.

Bu gülünç tablo canını sıkıyordu Bülent'in. Avı-

nı bir pençede yere yuvarlayan, az sonra da parçalayacak olan bir aslandı sanki. Ama Bülent, aynı zamanda öldüreceği avı tarafından öldürülmekten korkan bir aslandı. Gövdesinin ağırlığıyla kıpırdamayacak, elini kolunu kaldıramayacak durumda bulunan Mihriban, iyice - pes - etsin, bir daha böyle bir çılgınlığı tekrarlamasın diye bilincini hep uyanık tutuyordu. Hazır altında inilderken boğazını sıkıp boğsa olmaz mıydı? Devrilen masadan kayan ve bir adım ötede duran ekmek bıçağını kapıp göğsüne mi saplamalıydı? Bu - yok ederek - kurtulma yöntemi, bir sürü gözüdünmüşün, çaresizin ve akılsızın başvurduğu eski ama yararsız bir yöntemdi. Bir ruh hastası uğruna hapis denen mezarlığa gömülmeye değer miydi? Onunla birlikte kendisi de ölecekti böylelikle. Ya da elini kolunu bağlamalı, deliler evine tıkmalıydı... İyi ama Gürkan'a kim bakacaktı?

«Yeter, kalk üstümden, canımı çıkaracaksın!»

«Ne oldu sana? Yazık değil mi elbiseye? Bu evin hali ne böyle? Sanki düşman talanına uğramış bir şehir gibi.»

«Bırak beni!»

«Bu tabaklar, bu bardaklar, o kadar masraf... Binbir zorlukla yaşarken bu rezilliğin anlamı ne? Niçin onların yanında hakaret ettin bana?»

«Kalk dedim, soluk alamıyorum!»

«Ayrılmak istiyorsan hemen ayrılalım.»

«Bırak beni!»

«Ya değişirsin ya da defolup gidersin bu evden!»

«Gitmeyeceğim de, değişmeyeceğim de.»

«Öyleyse geberene kadar kalırsın böyle!»

Kocasını üstünden kaldıramayacağını anlayan Mihriban, o korkunç, dağları eriten inadını bir yana bırakmış, bir takım hilelerle Bülent'i yumuşatmayı

denemişti; çıplak vücudunun bütün kıvrımlarını, kışkırtıcı organlarını ustalıkla kullanmaya, aralarındaki - kendi yarattığı - düşmanlığı dostluğa dönüştürmeye çabalamıştı. Olayların başlangıcından beri karşısında isteksiz, duygusuz, devinimsiz duran Bülent'e olanları unutturacak güçteki davranışlarla sokulmuştu. «Özür dilerim, çok özür dilerim, ben bir sersemim, bir akılsızım, bağışla beni, niye bunları yapıyorum bilmiyorum, seni üzmemeliydim ama... Özür dilerim!» Elleri ni öpmüştü, ağlamıştı. «Sev beni, sev, belki iyileşirim, belki içimdeki şeytan ölür.» Ve, devrik masanın, kırılan tabakların, bardak parçalarının, dağılan çatalların, kaşıkların ve yemek bulaşıklarının biraz ötesinde acıyı, güzelliği, işkenceyi, yakarmayı, lâneti iliklerinde duyarak sevişmişlerdi.

Mihriban, akşamdan beri yıprattığı kocasının kollarında sinirleri gevşemiş, doluluklarını boşaltmış ve erince kavuşmuş bir biçimde dinleniyordu. Bülent, bu ruh karmaşasının geniş alanlara yayılmasıyla ve ~~sayı~~ tad kaynağını uyarmasıyla coşmuş, öteki sevişmelerin yanında devleşen bir sevişmeyi yaşamıştı ama Mihriban'ın yaşamına yığdığı kaygılardan sıyrılamamıştı. Güvenemiyordu, beş dakika sonra hiç tanımadığı bir kimliğini sergileyebilirdi Mihriban.

«Tamam! Olanlar olmamış gibi davranalım.»

«Olur. Özür dilerim!»

«Bir daha kırmayalım birbirimizi!»

«Sana yemin ederim kötü bir şey gelmeyecek benden artık. Sadece beni sev!»

«Seni sevmeseydim katlanır mıydım?»

«Benim canım gene istiyor.»

«Benim de...» demişti Bülent ve Mihriban'ı öpe öpe yatak odasına götürmüştü.

Önce Mihriban doğrulmuştu. Islanan ve dağılan

saçlarını ensesinde toplamış, tokalarla bir biçim vermişti. Acıyla mutluluğu birbirinin içinde barındıran anlamların sıçrayışlarını görmüştü yüzünde aynaya bakarken, gülümsemişti. Demin yırttığı giysinin parçalarını çok doğal bir işle uğraşıyormuşçasına küçük küçük kesiyor, yalnız kendisinin işitebileceği bir sesle ezgiler mırıldanıyordu.

İlişkilerinin normalleştiğini düşünen ve sevinen Bülent, bu akıl erdiremediği değişiklik karşısında şaşırılmıştı gene de. Ama soru sormayacak, bir şeye karışmayacak, eleştirmeyecek, davranışlarını izlemekle yetinecekti.

Mihriban, makasla kesmeyi bitirdikten sonra hepsini gül yaprağı serpiyormuş gibi yere serpmiş ve düşsel bir dünyanın düşsel sahnesinde ve düşsel bir müziğin eşliğinde dans etmeye başlamıştı. Kollarını açarak, açtığı kollarıyla bir takım daireler çizerek, kasıp uzattığı parmaklarıyla eşsiz biçimler yaratarak, pembe beyaz bacaklarını -dokuz çürük vardı- sallayarak dönüyordu. Balerinler gibi sıçırıyor, ayakuçlarında dikiliyor, bir iki adımlık alanı o yürüyüşle doldurmaya çalışıyordu. Ve Bülent'in gözlerinin içine görmeden bakıyordu.

Dansını bitirince Bülent'in boynuna sarılmış, «Hadi yıkanalım!» demişti. Her zamanki gibi önce Bülent yıkanacaktı. Tabureye oturtmuş, başını sabunlamıştı. «Sen su dökün, ben çamaşırlarını çıkarayım.» Bu sözlerden kuşkulananmamıştı Bülent, ama on dakikalık sürede ortalıkta görünmeyince ve seslenmelerine karşılık alamayınca bir şeyler olduğunu anlamıştı. Yarımyamalak temizlenmiş, çabuk çabuk kurulanmıştı. Çamaşırların üstünde «Bu evden defolup gidersin dedin, işte gidiyorum. Çocuğa iyi bak!» yazısı vardı. Birkaç kez yükselip alçalan duyguları, bu olayla yerle-

rini heyecana bırakmıştı. «Cehenneme kadar yolun var, Allah'ın kontağı!» Arkasından gitmeyecek, aramayacaktı. «Sürtsün sokaklarda, gebersin!» İyi de, bu gece her an gündeme gelen öfkesi gerçekleri yönetmekten ya da örtmekten uzaktı. Mihriban'ın İstanbul'da kimsesi yoktu, nereye gidebilirdi? Hem de geceyarısına yakın bir saatte? Denize, tren yoluna atmasın kendini? Niye üzülüyorum? Niye acıyorum? Bir an önce ne olacaksa olsun!

Tayyörünü, mantosunu giymiş, çantasını almıştı. 'Peki ama ben nasıl duymadım kapının açılışını?'

Demek ki o, bu kaçıış daha dans ederken plânlamıştı.

Yeri süpürmüş, kırık döküğü toplamış, devrilen masayı kaldırmış, koltuğa uzanmıştı. Düşüne düşünce dalmıştı. Düşünde bir tepe, ekili alanlara doğru kayıyor, kocaman gövdesinin iri yarıklarından parlak çamurlar akıyordu... Kapının çalınmasıyla uyanmıştı. Gölgesi buzlu cama vurmuş biri, sert parmak darbeleriyle kapıyı tıklatıyordu. Kırkbeş yaşlarında, tıknaz, kalın enseli, palabıyıklı bir bekçiydi. «Bülent sen misin?»

«Benim, buyrun, bir şey mi var?»

«Karakola geleceksin!»

«Neden?»

«Bir hanım var, senin karınmış.»

Belki ağlaya ağlaya ölür diye Gürkan'ı evde bırakmamış, bir battaniyeye sararak kucağına almıştı. Karanlıklardan aydınlıklara, aydınlıklardan karanlıklara ve köşelerde, aralıklarda kuduran rüzgârlara, gü-rültülere geçe geçe karakola varmışlardı. Kaşlarını çatarak azarlamaya hazırlanan komiserin (Bülent; kendisini tanıtip kimliğini gösterince) yüzünü saygılı

bir anlatım doldurmuştu. «Oturmaz mısınız? Bu hanım eşiniz olduğunu söylüyor.»

Bülent, güröl güröl yanan sobanın yanındaki iskemlede hıçkıran karısına bakmıştı. Eteklerini aşağıya çekmiş, mantosuna iyice sarınmış, kollarını karnının üstünde kavuşturmuştu, başını önüne eğmişti suçlular gibi; kimsesiz bir kadın izlenimi uyandırıyor. Anadolu'dan İstanbul'a çalışmak için gelen ama ters rastlantıların ürettiği yamyam karakterli kişilerin tuzaklarına düşerek kirletilen, aldatılan, bu arada üç dört soysuza satılan, bir fırsatını bulunca da o çirkef yaşamdan kaçıp karakola sığınan bir zavalıyı andırıyordu.

«Evet efendim, eşimdir. Buraya nasıl geldi acaba?»

Komiser, bekçiye dönmüş, başıyla «Anlat» diye işaret etmişti. Bekçi dolaşıyordu ortalıkta, düdüğünü öttürüyor, uygunsuz bir şeyler yapmayı tasarlayanlara yasaların varlığını anımsatıyordu. Caminin avlusunda bir şeyler oluyordu, genç, coşkulu, hırslı sesler kesintisiz yükseliyor, ilginç bir durumun yaşandığını yansıtıyordu. Kuşkulanmıştı. Soğuğu eriten bir kadın çığlığı ve o çığlığı izleyen küçük çığlıklar, kuşkusu- nu yoğunlaştırmıştı. Şadırvanın orda dört beş karaltı deviniyordu. «Heeey, ne oluyor orda? Napıyorsunuz?» diye bağırıp karaltılara doğru yürüyünce onbeş onaltı yaşlarında yersiz yurtsuz serseri çocukların bir kadının - bunun - çevresinde dört döndüklerini, orasından burasından çekıştirdiklerini, ayıp sözler söylediklerini görmüştü. Hatta daha kabacası olanı, kadını bileğinden tutmuş, «Hadi gel, şuraya girelim de tadına bakalım.» diyerek sürüklemeye çalışmıştı. Kadının direniyor, «Bırak kolumu sersem, ben bildiğin kadınlardan değilim.» diyordu.

«Değilsen gecenin bu vaktinde ne arıyorsun burda?»

«Sana ne, salak? Şehrin valisi misin?»

Bekçi tabancayı çekmiş, çocuklara doğrultmuş, «Haği bakalım toz olun, yoksa gebertirim!» diye bağırmıştı; korkan çocuklar çil yavrusu gibi dağılmışlardı.

Bunları dinlerken ağlıyordu Mihriban ve kocasının kucağındaki oğluna özlemle bakıyordu.

Bülent, namusuna, onuruna leke sürecek bir olaya farkına varmadan koşan Mihriban'dan iğreniyordu, dişlerini gıcırdatıyordu. Kararsızdı, duraksıyordu. Ya bu -kara- olay hiç yaşanmamış, bekçiyi, polisleri, komiseri hiç tanımamış gibi davranarak karısının koluna girecek ya da ilişkisini kestiğini, Mihriban'ı istemediğini açıklayarak -burda- bırakacaktı. Düşüncelerinin köprülerinde, aralıklarında geziniyordu ama en uygununu seçemiyordu bir türlü. Ve komiserin sorularını, gecedен bazı bölümleri birbirine ekleyerek yanıtlamıştı. Mihriban, başını kaldırmış, yaşlarını silmişti, gözleri kupkuru, bakışları korkutucuydu. İrkilmişti Bülent, irkilmişti, çünkü, birisine para verip «Gözlerini korkunçlaştırabildiğin kadar korkunçlaştır!» dense, o da denileni eksiksiz yerine getirirse, gene Mihriban'ın bakışlarındaki kahredici korkunçluğa erişemezdi.

«Bu evlilikten hayır gelmez.» demişti komiser.

«Ne yapacağımı şaşırdım!»

«Kocanız belli ki iyi bir insan, niye ona böyle zulmediyorsunuz? Sebep ne?»

«Ben de bilmiyorum komiser bey...» diyen Mihriban, elleriyle yüzünü kapatmış, sarsıla sarsıla ağlamaya başlamıştı.

Komiser, Bülent'in kulağına «Ya tedavi ettir bunu ya da yol yakırken at başından gitsin!» demişti.

«Haklısınız efendim. Sizi de üzdük, kusura bakmayın!»

«Rica ederim, biz alıştık böyle tatsız durumlara.» demişti komiser ve gözlerini Mihriban'a dikmişti. «Şimdi kocanla eve gideceksin, meseleni orda halledeceksin. Gene bir rezalet çıkarırsan hiç dinlemem tıkarım nezarethaneye. Yahut da bekçinin, ellerinden kurtardığı o sokak köpeklerine teslim ederim seni!»

«Peki efendim...»

«Arkanızdan iki polis yollayacağım mahalleye.»

«Bir şey yapmayacağım efendim!» demişti Mihriban alttan alan bir sesle.

«İstersen yap da bak ne oluyor. Hadi bakalım, evinize!» diyen komiser, Mihriban'ın görmeyeceği bir anda göz kırpmıştı.

Odaya girer girmez Gürkan'ı kucaklayan Mihriban göğsüne bastırmış, ıslak bir sesle «Yavrum benim!» demişti, «Sen annene aldırma oğlum, annen kaçığın biridir. Babacığına da kan kusturdu.» Çocuğu emzirip uyuttuktan sonra birkaç yeri yağlanan halıyı sabunlu bezle silmişti, bulaşıkları yıkarken her tabakta, her çatalda ağlamış, damlalar suya karışıp akmıştı. İşini bitirince Bülent'e yaklaşmış, kollarını boyuna dolamış, «Bağışla beni, sinirime hâkim olamadım.» diyerek gürültülü ve uzun bir ağlama olayını sergilemişti. «Ayrılma benden! Yalnız bırakma! Ailem bıraktı, sen bırakma bari!»

«Çocuklar yapmaz senin yaptığını.» Sözlerindeki eleştiri dozunu fazla kaçırmamaya dikkat etmişti Bülent.

«Seni çok seviyorum.»

«Ya başına bir felâket gelseydi?»

«Beni seviyorsun değil mi?»

«İrzına geçmeleri bir yana, öldürürlerdi budala!»

«Aklım başımda değildi ki...»

«Getirirlerdi... Elden ele dolaşır, hem kendini hem de bizi mahvederdin!..»

«Haklısın. Hiç kendimi bilmiyordum ki...»

«Her şey düzelmişti. Evden niye çıktın, niye kaçtın?»

«İçimdeki nalet şeytan - kaç, durma burda - dedi, ben de... Beni seviyor musun?»

«Beni çok kırdın Mihriban...»

«Bir daha söylesene!»

«Beni çok kırdın...»

«Hayır, hayır, öyle değil, Mihriban de.»

«Beni çok kırdın Mihriban.»

Hemen sıcak ve acıkan isteklerinin şişirdiği dudaklarını dudaklarına yapıştırmıştı. «Ne güzel söylüyorsun!»

«İkimiz de her şeyi bilen insanlarız, bir pürüz varsa ilişkilerimizde oturup çözeriz.»

«Bundan sonra kırmayacağım, sana söz. Her şey çok güzel, çok iyi olacak!» demişti Mihriban inandırıcı bir sesle ve gözlerine yaklaştırdığı gözlerinde de bu inandırıcılığı, saf, temiz, içtenlikli, hiç kirlenmemiş bakışlarla çoğaltarak güçlendirmişti.

«İnşallah!» demişti Bülent, «Bu korkulu rüya burda biter.»

«Bitecektir!» demişti Mihriban ve ellerini, yüzünü, burnunu, ağzını, alnını tekrar tekrar öpmüştü. Ağzını ellerinden, burnundan daha uzun öpmüştü o ağza gizli bir şeyler söylercesine ya da gizli bir işleyle hazları coşturan bir sıvıyı akıttırcasına... Vücudunun sevişme ortamına girdiğini, isteklerinin delirmeye başladığını belirtircesine ensesini sıkmış cami

avlusundaki adam gibi bileğinden sürükleyerek salondaki kapıdan geçirmişti; Bülent, robotlaşmıştı. Boyun eğmiyordu ama tepkileri uyuşmuştu, bir teslimiyetin egemenlik alanındaydı. Yürüdüğünü hissetmeden yürüyor, bütün canlıların yaşadığı bu dünyada değil de kendisinden başka hiç bir canlının uğramadığı, uğramayacağı bir dünyada dolaşıyormuş gibi bir duyguyla adımlarını atıyordu.

Mihriban, belki de altmış yetmiş yıllık bir zaman diliminde ve o zaman diliminin de belli dönemlerinde doğarak kişinin varlığını aydınlatan ya da geceleştiren durumları altı yedi saatte yaşam serüvenine katması buyurulmuş bir talihli gibi davranıyor, akşamdan bu yana biriktirdiklerini kocasının gövdesine boşaltıyordu. «Bir kızım olmasını istiyorum!»

Sabah ikisi de, korkunç bir felâketi savuşturanlar gibi ağırlıklarından kurtulmuş bir ruhla uyanmışlardı. Mihriban, neşeyle, sevinçle Gürkan'ı emzirmiş, çayı demlemiş, Sana yağı sürdüğü dilimleri elleriyle yedirmişti.

Öğleden sonra doktordaydılar. Doktor, ucu kaçıklı küt çekiciyle dizlerine, bileklerine hafifçe vurmuştu. Uzun, boru gibi bir lâmbayla gözlerinin içine bakmıştı ve sormaya başlamıştı. Soruların bazılarına kaçamak, zihin bulandırıcı karşılıklar veren Mihriban, birden coşkuyla konuşmaya başlamıştı. Abuk sabuk, mantıklı, doğrunun doğrusu, kaçak, baygın, suratsız, eşkiya, zavallı, boşlukta takla atan, atarken beyin kanaması geçiren, palyaçolar gibi boyanan sözleri, mermi gibi yağdıırıyordu. Çoğunun birbiriyle ilişkisi, bağı yoktu, bağımsızdı, tek başınaydı ve başka başka konulara aitti. Bilinçaltında, bilinçüstünde ataksyon yapan, tepinen, ruhuna taş, ekmek, zehir, diyum, güzellik taşıyan, rutubetli lâbirentlerde bir

hava akımı görünmezliğiyle gezinen gizli sorunları, çocukluğunun engebeli yollarından koşturarak, bayramlarında kahkahalar attırarak sergiliyordu... Solukları daralıyordu sonra, yoruluyordu, durgunlaşıyordu. Yeniden ağzını açtığında sesi düzleşiyordu. Herkesin olağandışı diye tanımladığı olayları önemsiz, kimsenin tüylerini kıpırdatmayacak basitlikte olaylarmış gibi sıralıyordu. Evden nasıl çıktığını, nereye gittiğini, kimlerle karşılaştığını, nelerin olduğunu yarım yamalak hayal meyal anımsıyordu. Bir caminin önündeydi galiba... sarı ışıkların uzaktan vurmasıyla alacalanan bir karanlık vardı ortalıkta. Ondört-onbeş yaşlarında altı-yedi çocuk bağırmalı çağırmalı bir eğlentiye sürdürüyorlardı; iki adım gerilerinde durup baktığında dikdörtgen beyaz taşlara kırmızı tebeşirlerle kadın ve erkek organlarının resimlerini çizdiklerini görmüştü. Bir resim iriydi ve sırtüstü yatan tombul bir kadının bacakları arasına giren bıyıklı bir erkeği yansıtıyordu. Gövdesiz bir memenin başını sivri bir kedi dili yalıyordu. Gülüyorlardı, seslerini işitiyordu ama insan değil de yapay yaratıklardı sanki, çevresinde döneniyorlar, orasını burasını çekiştiriyorlardı. Belki de cindiler. Yalnız bileğinden tutarak böğürtlen kümesinin arkasındaki sık mersinliğe sürüklemeye uğraşan genç, insana benziyordu.

Kızgınlıktan deliriyordu Bülent. «Ya kafana bir şey vurup bayıltsaydı, sonra da namusunu berbat etseydi...»

İrkilmişti Mihriban ve gözlerinde delimsirek pırırlar yanıp sönmüştü. «Onu da, kendimi de öldürdüm!»

«Her şey bitmiş... öldürsen ne olur öldürmesen ne olur.»

Ve saf saf sormuştu Mihriban. «Beni kirletselerdi kabul etmez miydin?»

«Etmezdim! Neyse, kapatalım bu konuyu!»

Doktor, Mihriban'la yalnız konuşmak istediğini, sakladığı bir takım gerçekleri kendisine rahatça anlatabileceğini söylemiş, yandaki odaya geçmişlerdi.

Bülent, sık sık dalıyor, ürperiyor, iç çekiyor, bu doktor müdahalesinden olumlu bir sonuç alınamayacağını düşünüyordu. Sonra neydi o yere çizilen resimler, çocukları yaratıklara benzetirkenki heyecanı?.. Öyle bir şey var mıydı, yoksa uydurmuş muydu? 'Yooo, bekçi söyledi ya.' Ama sanki bir saldırganlık, bir toplu tecavüz olayının nasıl meydana geleceğini, neler alıp neler vereceğini merak eder gibiydi. 'Normal bir insan hiç böyle şeylerle ilgilenir mi?'

Konuşma bitmiş, reçete yazılmıştı; sakinleştirici, dünyayı cennete döndüren ilaçlardı. «Geçmiş olsun, korkacak bir şey yok, bir sinir krizi geçirmiş.» diyen doktor sesini alçaltmış, kulağına Mihriban'ı kuşkulandırmadan fısıldamıştı. «Yarın beni arayın!»

Mihriban neşeliydi. Yolda ip atlayan kızların arasına karışarak ip atlamıştı birkaç dakika.

Doktor, Mihriban'la yaptığı konuşmanın kendisinde bıraktığı izlenimi not etmişti. Mihriban'ın ruhsal dengesi, ağırlığının altında ezildiği büyük bir olay yüzünden sarsılmıştı. Bu olay şuydu: Bülent henüz ufukta yokken Mihriban, Rasim adlı beğendiği, hoşlandığı, hatta sevdiği bir marangozla geziyordu, sevişiyordu, yakında da nişanlanacaklardı... Ama bir gün ilişkileriyle ve tasarladıkları evlilikle ilgili çok önemli bir yalanını yakalayınca Rasim'den tiksiniş; akrabalarının, tanıdıklarının, arkadaşlarının önünde, utandıran, kıyan, doğrayan sözlerle yerin dibine batırmıştı ve nişanlanmaktan caymıştı. Bu yalanı bir çeşit aldatma, bir çeşit güvensizlik diye yorumluyordu.

Örnek gösterilen bir birlikteliğin çöküşü, Mihriban'ın benliğinde meydana gelen ilk çatlaktı.

Rasim'e açık, Rasim'i içlerine almak ve barındırmak için koşullandırdığı duygularını kapatmıştı. Bir yıla yakın bir süre şiddetini bir saniye bile yitirmeyen, hep Rasim'in karaktersizliğini anımsatan öfkeyle, nefretle, bağışlamama kararıyla savaşmıştı. Rasim aklındaydı, zihnindeydi, kimi düşüncelerinin gölgesindeydi ama gönlünde değildi... İşte o sırada Rasim, ilişkilerini düzeltmek amacıyla dört koldan harekete geçmişti. Arkadaşlarını, akrabalarını, kızkardeşlerini, annesiyle babasını yolluyordu Mihriban'a... Kimilerine kapıyı açmamış, kimilerine görünmemiş, kimilerine kibarca «Boşuna yorulmayın!» demişti ama karşı taraf yılmıyordu. Israr, ısrar, aracı, ricacı derken yumuşamıştı. Rasim, pek çok konuda ödün verirse, ileri süreceği koşulları duraksamadan benimserse ve ilk kavga ettikleri yerde ellerine ayaklarına kapanıp bağışlamasını dilerse, barışırdı.

Dediği yapılacaktı. Kalabalık toplanmıştı alana. Rasim, utanarak, sıkılarak, terleyerek sağ elini öperken kardeşi Asım'a «Ciddiye alma, alay ediyorum!» dercesine göz kırpmıştı. Ama bu göz kırpmayı gören Mihriban, Rasim'i tekmelerken «Sen iflâh olmazsın, alçağın birisin!» diye bağırmıştı.

Bu olay günlerce evlerin durgun yaşamına renk katmış, canlılık getirmişti. Mihriban artık Rasim'i yerden yere vurmaktan, mahvetmekten başka bir şey düşünmüyordu. Evlenerek öç alacağı adam da o kente yeni atanmıştı ve sokaktan geçerken iri, yeşil gözlerini kendisine diken yakışıklı bir memurdu.

Ama Bülent'le yüzükler parmaklarına takıldığı gece, yaşamını ilerde dayanılmaz kılacak dev gibi bir yanlışlığa bağladığını anlamıştı. Bülent hoş adamdı,

beğenilen adamdı, saygı duyuyorlardı çevresindeki-
ler... evet öyleydi de Mihriban sevmiyordu Bülent'i,
seveceğini de sanmıyordu, sadece yaralanan onuru-
nu kurtarmak, Rasim'i acılarla çökertmek için duygu-
lardan uzakta bir birlikteliğe kurban edecekti kendi-
ni. Yalnız, Bülent'e kıızıyordu gene de; neden o yüre-
ğinin ve duygularının dalgalandığı dönemde karşısı-
na çıkmıştı? Çıkarak dargın da olsa bir ucunda Ra-
sim'in bulunduğu, hep bulunacağı yaşantısının akı-
şını değiştirmişti? Neden hiç tanımadığı bir yaban-
cıya (Kocam) demek zorunda kalmıştı? O, kimbilir
ne zamana kadar gizli açık bir biçimde savaşıacağı Ra-
sim'le ilgili bir dalaşma programı yapmıştı, bu prog-
ramı adım adım uygulayacaktı. Yenilgiye uğradığını
işittiği anları zafer kahkahalarıyla karşılayacaktı.
Kurduğu tuzaklarda debelenmesini çılgın sevinçlerle
izleyecekti, alaylarıyla küçültecekti, utanacağı kay-
nakları çoğaltacaktı. İlenecekti, sövecekti, asılsız ha-
berler yayacaktı... Bu, devinimlerle ve mutluluklarla
örülmüş fırsatı elinden kapam Bülent'e korkunç bir
kin besliyordu.

Dengesizliğinin altında yatan en büyük sorun buy-
du. Başkaları da vardı elbet. Ailesinden kopuk yaşa-
ması bunlardan biriydi. Bu kopukluğu bir an önce
gidermeli, ilişkilerini aksatan engelleri ortadan kal-
dırmalıydılar. «Size kafa tutarken, beni niye onlar-
dan uzaklaştırdın, niye benim hareket alanımı daralt-
tın, demek istiyor.» demişti doktor.

Bülent'in kültürel ve sosyal durumu da rol oy-
nuyordu bu konuda. Bağdaşamamak, aşağılık duygu-
su, kendini küçük görmek, seçtiği bir evrenden red-
dettiği bir evrene götürülmek, birbirinin içine gir-
mişti ve Mihriban'ı başkaldırmaya iten ilginç bir güç
üretmişti. Kendinden üstününü ezerek, yıpratarak,

hırpalayarak, kan kusturarak onun üstünlüğünü sergilemesine olanak tanımamaktı bu güç...

Bunlar bilinenlerdi, ya bilinmeyenler?

Birkaç hafta Mihriban'ı sıkı bir biçimde denetleyecekti Bülent, ama denetlediğini de hissettirmeyecekti. Suyuna gidecekti, kızdıracak herhangi bir şey yapmayacaktı; başkalarını, başka kadınları övmeyecek, beğenmeyecekti. Bırakmak, kaçmak, ayrılmak, boşanmak, ölmek, öldürmek, intihar etmek gibi sözcükleri kullanmayacaktı. Açık havada dolaştıracaktı, kendini düşünmesini engelleyecekti.

«Dediklerimi Mihriban hanım bilmemeli.» demişti doktor.

Bülent, öğrendiği Rasim öyküsüyle allak bullaktı. Sevmediği açıktı ama ilerde, bir iki yıl sonra Mihriban'ın duyguları pek alâ Rasim'in etkisinden sıyrılır, kendisine yönelirdi. 'Hayır, hayır, böyle ısmarlama aşk istemiyorum.' Birden bol kıvılcımlı bir şimşek çaktı zihninde. Mihriban'ın huysuzluklarına, tutarsızlıklarına hırçınlıklarına... bağırma ve hakaretlerle, sövmelerle, tokatlarla karşılık verebilirdi.

Belki de beklediği buydu. 'Ama ben sertleşebilir miyim? Ona benzeyebilir miyim?' Doktor bir bilim adamı gibi sergilemişti tutarsızlık nedenlerini ama onlar Mihriban'ın gerçeklerine ne kadar yakındı? Hem Mihriban'ı evlenmesi için zorlamamıştı ki...

Ya bu sarsıntı, ruhundaki çok küçük bir ayrıntının yerinden kımıldamasıyla ilgiliyse ve bir karanfil koklarken birden düzelirse?

Hem dün gecedен beri yağlı ballıydılar. Telefonda, akşama eve getirmesini istediği yiyecekleri sıralarken «Şekerim.» diyordu.

Evet, bekçi kapıyı çalmış, karakola çağırmıştı. Ve yaşamındaki düzende derin bir çatlak meydana geti-

ren olayın yaratıcısına doğru yürümüşü. Buzda yatmışçasına üşüten ve iliklerine iğneler batıran - kaçma - edimi zihnini kurcalayıp duruyordu. Ya bekçi, bekçiler, polisler, kendini bilmeyecek bir çılgın gibi dolaşan Mihriban'ın iradesinin parçalanmasından yararlanarak bir şeyler yapmışlarsa? Ya da o bileğinden sürükleyen genç, bekçi yetişmeden önce ötekilerle birlikte üstünden geçmişlerse? Çocukları ve olanları en kalın çizgileriyle bile anımsamadığına göre pek âlâ olabilirdi. Bir şey daha çivi gibi saplanmıştı düşüncelerine. Karakoldan eve dönüşlerinde ve yatışlarında söylediği «Bir kızım olsun istiyorum.» sözlerini, saldırganlardan gebe kalma ihtimalini yasallığa kavuşturmak için mi söylemişti? Keşke sıcağı sıcağına hastaneye götürüp muayene ettirseydi, o vakit şimdi erinci kemiren kuşku belki de hiç doğmayacaktı. 'Yok canım, abartıyorum, üstü başı tertemizdi, dokunulmuş gibi bir hali yoktu.'

İkinci hafta dolarken sormuştu doktor. «Durum nasıl?»

«İyi, iyi, o deli gitti de bir melek geldi.»

«Bu geçicidir, aldanmayın, uyanık olun!»

«Anlamadım. Açıklar mısınız?»

«Her an değişebilir, her an eskisinden daha kötü şeyler yapabilir.» diye anlatmıştı doktor. «Elbisesini kesmesi, yırtması, evden kaçması, hatta intihara kalkışması tekrarlanabilir. Çünkü size acı vermekten, zarar vermekten büyük zevk alıyor.»

«Öldürür mü beni?»

«Şimdilik öyle bir tehlike söz konusu değil ama siz ihtiyatı elden bırakmayın!»

Bu konuşma, kuşkunun tutsağı yüreğine bulutumsu, sürekli devinen bir korku salmıştı. Bundan böyle Mihriban'ın tutarsızlıklarının, dengesizlikleri-

nin yanında bir de düşmanca tavırlarıyla uğraşacaktı ki, en tehlikelisi buydu. Boyuna davranışlarını kolayacak, bir gülümsemesinde, bir bakışında, kurulmuş haince tuzakların ipuçlarını arayacaktı. Doktorun uyarısıyla allak bullak olmuştu ve (can kaygısı) her an bir nabız gibi atıyordu içinde. Mihriban'ı gözetleyen, kendisine yönelecek tehlikeleri sezerek ya da belirtilerine göre değerlendirerek eyleme geçmeden kaynağında kurutmaya kararlı bir görevli kimliğine bürünmek, ağırına gidiyordu... Onu uyutmadan uyumuyordu. Uyuduğunda ise Mihriban helâya gitmek ya da çocuğu emzirmek amacıyla kalktığında o da uyansın diye vücudunu hep kollarının arasında tutuyordu.

Mihriban'ı uyuturken zihni sürekli bu - durumun - çözümünüyle uğraşüyor, gözlerinin bebeklerindeki denizlerde yüzen uzun, sağlam, gizemli, balıkların ürkererek gölgesinden kaçtığı bir cinayet kayığı belirliyordu. Kayık, Kuzguncuk kıyılarındaki yalıların önlerinde geziniyor, öldürülecek kişileri arıyordu. Bir akşam güneş batarken açılıyorlardı Mihriban'la. Ve Mihriban, bulutlara, ufuktaki kızılığa, bir motora, bir gemiye ya da bir yata bakarken itiyordu... bir çiçek ağzı gibi açılan sular Mihriban'ı birden yutuyor, soğuk ve karanlık derinliklerine çekiyordu. Boğulduğu kesinleşince hemen ayağa kalkıyor, ellerini kollarını telâşla, bir felâket haberini duyururcasına sallıyor, ayrıca kıyidan, çevreden yardıma koşmaları için sesinin yettiğince bağıırıyordu. Başka bir görüntüde Mihriban, kendiliğinden denize yuvarlanıyordu. Ve zihnindeki bu sahnenin ayrıntılı çizimi tamamlanıp Mihriban'dan kurtuluşu hayalen sağlanınca başını çatlatan ağırlar dağılıyordu. Sadece geceleri değil, gündüzleri de yaşıyordu birkaç kez bu boğulma ola-

yını. Derken görüntüler yarattıkları cinayetin öğelerini çiğneyip olayı bozunca ve Bülent gerçekte yüz yüze gelince, hiçbir şeyin değişmediğini anlayınca, nicedir baskısının altında titrediği karabasan, kocaman bir kaya gibi çöküyordu bedeniyle ruhunun üstüne... Bir süre sonra zihni bu cinayet olgusunun yapısını, örgüsünü beğenmemiş olacak ki, denizi, kayığı, Kuzguncuk'u kovmuştu ve sayısız cinayet mekânları, alanları, resimleri oluşturmıştu. Sert fırtınalarla uğuldayan uçurumlar, iri taneli yağmurlarıyla değiştiği nesneleri eriten asitli sağanaklar, karanlık sokakların köşelerinde hızları gözle izlenmeyen vınıltılı ölüm hızzarları, kişileri yakıp kömürleştiren şimşekler!.. insanın tüylerini dikenleştiren ve yutkunduran perili, şeytanlı, vampirli, katilli konaklar, Mihriban'ı ölüme çağıran güçlerdi. Bir adanın en tepesine kurulmuştu konak. Sis tabakasını delerek göğün karnına saplanan sivri bacaları, kulakları sağırlandıran patlamalarla yıldırımları emiyor, odalarda dolaştırıyor, Mihriban'ı buluyordu. Geceleri pencereler ansızın açılıyor, içeriye dolan sevimsiz bir rüzgâr, kefene benzeyen tül perdeleri uçuruyor, Mihriban'ın yarı aralık ağzına ölüm soluğunu üflüyordu. Ve o pencerelerden aşağıya, azgın dalgaların gerinip gerinip yüklendiği homurtulu ve taşları keskin kıyıya, daha önce yakalanıp yargılanan ve ölüm cezasına çarptırılan günahkâr, kocalarına kan kusturan kadınlar atılıyordu. Atılanlardan biri Mihriban'dı.

Bu görüntülerden de vazgeçti. Bunlar uydurma şeylerdi çünkü, olanaksız şeylerdi. Mihriban, bir aletle, bir bıçakla, bir keserle saldırdığı zaman hemen savunma durumuna geçmek, bıçağı ya da keseri elinden kaptığı gibi başına indirmek, onu öldürme yöntemlerinden biriydi. Uyurken bıçaklayabilirdi, boynu-

nu kırabilirdi, bütün giriş çıkış noktalarını kapattığı bir evi ateşe verebilirdi, zehirleyebilirdi.

Bülent, bunları kura kura kişiliğinde bir değişikliğin başgösterdiğini, içinde bir katil adayının yetişmekte olduğunu sezmışti; ama şimdilik cinayetini nasıl, nerede işleyeceğini bilemeyen kararsız bir aday... Kimi vakit, yeni bir cinayet biçimini yakalamanın mutluluğuyla eve geliyordu. Hele bir biçim vardı ki ona bayılıyordu. İlk Mihriban'la içki içiyor, dans ediyor, öpüyor, halıya yatırarak sevişiyor, o gözlerinin yumukluğunda doruktaki lezzetleri yudumlarken başını gövdesinden ayırıyor, kollarını, bacaklarını kırıyor, arkadan da bir çuvala doldurup Sarayburnu'nun fokurtulu sularına bırakıyordu. Ama Sarayburnu ve çevresi gözönündeydi, birileri görebilirdi, daha تنها bir yer aramalıydı. İstanbul'un dışındaki bir orman, bir koruluk, bir çukur amacına uygun olabilirdi ama o ana kadar zihninde varlıklarını hissetmediği genç, cesur, atılgan ve dürüst düşünceleri bir süre sonra uygun bulunanın kusurlarını, yanlışlıklarını, kendisini katil zanlısı olarak ele verecek bazı noktaları sergileyince şaşırtıyor, «Hay Allah, nasıl da atlamışım!» diyordu. Başka atladığı şeyleri de ortaya çıkarıyor, dönüşsüz bir yola girmeden önce uyarıp kurtuluşunu sağlayan beynine teşekkür ediyordu. Bu cinayet tasarıları ayrıca birbirinden çok değişik, çok ilginç öyküler üretiyordu; üretilenleri konusuna göre sıralayan Bülent, bunları çevresindekilere, yabancılarla uyarlıyor, işlem tamamlanınca da müthiş filmler seyrediyormuş gibi heyecanla hayallerinin ekranında oynatıyordu. Yalnız bu durumundan yakınıyordu. Ya ruhsal bir çöküntü meydana gelmişti varlığında ya da cinayet tasarıları, sadistleşmek için fırsat kollayan bayağı duygularını kışkırtmıştı. Bu öy-

küler, tasarılarını, hayallerini renklendirecek, korkutucu öğeler katarak içeriklerini zenginleştirecek ve cinayet işleme oyununu ısrarla sürdürecektir, vazgeçmeyecekti... Mihriban'la birlikteyken benliğini sarımsan bir fırtınanın acayip seslerini işitiyor, şimşekli, yağmurlu, masallı gecelerin hayaletleriyle konuşuyordu, onlara akıl danışlıyordu ve dediklerini küçük kâğıtlara, mektupları okunmuş yırtık zarflara, gazetelerin kenarlarına, tozlu camlara yazlıyordu. (Mihriban'ın kendisini gözaltında tuttuğunu, izlediğini bildiği halde onun farkında değilmiş ya da orda yokmuş gibi davranlıyordu.) Yazıların okunaklı olmasına dikkat ediliyordu. «Ölüm seni çağırıyor, sesini işitiyor musun? Niçin korkuyorsun ölümden? Böyle yaşamaktansa ölmek daha iyi değil mi? Tam altı günün kaldı... Saat dört buçukta gırtlığını kartallar parçalayacak. Yarın her şey bitecek. Gözlerin yakında çürüyecek...» Zekâsının Mihriban'ı ürkütmeye yönelik bu çılgınlığından az engelle karşılaşp kolayca ereklere ulaşanların mutluluk dolu rahatlığını duyuyor, ama Mihriban'ın ilgilenmediğini, tepki göstermediğini anlayınca çabalarının boş gitmesinden ötürü üzülyordu. Oysa ona ölüm korkusunu her an duyumsatmak, kapana kısırıldığını sezdirerek önünde diz çöktürmek, pişmanlıklarla yakartmak, şu günlerdeki üstünlüğüne son vermek istiliyordu. Başarmış gibiydi, çünkü saldırganlığını şimdilik önlemiş ya da erteletmiş görünüyordu.

Sözcüklerle korkutmayı üç kez tekrarladı.

Mihriban, dudaklarına yapışan sinsi bir gülümsemeyle geziniyor, derin düşüncelere dalıyordu. Dağınık bulutları bir araya toplayıp karartarak patlamaya hazırlanan fırtınanın yaklaşmakta olduğunu anımsatlıyordu sinir bozucu durgunluğuyla. Hırçınlık

larını, sivriliklerini gizleyen bir maske takmıştı her zaman yaşamdaki eylemlerle işbirliği yapan ve birisini mutlaka o gün gündeme getiren yüzüne. Aşırılıklarını ustalıkla dizginliyor, özlerine yıpratıcılığı yerleştirdiği sözcükleri kullanmaktan kaçınıyor, kocalarından ve çocuklarından başka bir şey düşünmeyen normal kadınlar gibi davranıyordu. Yalnız çok dalgındı: Üç-dört cümlelik bir şeyi hızla ve yüksek sesle söylese bile kulaklarının dibinde top patlatsan kıllarını kıpırdatmayan sağırılar gibi kılını kıpırdatmıyor, ancak bağırmaya başlayınca gözlerini gözlerine diyor, «Ödümü patlattın, biraz su ver!» diyordu. Kimi vakit de burnunun ucuna kadar sokulduğu halde gözlerine perde inmiş gibi kocaman gövdesini görmüyordu ya da görmemek işine geliyordu. 'Bir şeyler kuruyor, bir halt karıştıracak bu.' Korkutmasının bir süre geçince başka bir korkutmaya dönüşüp Mihriban'ca kendisine yöneltilmesini garip karşılıyor, tedirginleşiyordu.

Bir şeyler kurduğu, ince hesaplarla uğraştığı kesindi ama neydi bunlar? Ağ örerken tuzığa düşüreceği hayvancıkların kanlarını emmeye hazırlanan bir örümceği mi yaşıyordu zihninde? Çayına damlatacağı zehirin kaç dakikada öldüreceğini mi düşünüyor-du? Uykudayken göğsüne saplayacağı bıçağın sapını mı okşuyordu hazların yoğunlaştırdığı bir tutkuyla? Sessizliğini koyulaştırırken tasarladıklarını uygulamaya koyacağı alana, alanlara boyuna en gerekli araç gereci mi yığıyordu? Yığıdıklarının arasında acaba hangileri kendisini ortadan kaldırmaya yönelikti? Bu sorulara özel ve genel ama mutlaka doyurucu olması gereken karşılıklar ararken bütün tehlikeleri gözden geçiriyor, unuttuklarını ya da deneylerini besleyen çatışmalardan birisinin dibinde, kıyısında ka-

lanları anımsamaya çalışıyor, bir yandan da Mihriban'ın sinsi ve açık saldırılarını zararsız kılacak önlemler alıyordu. İşte bu önemli sürenin ne doğuracağını tasayla beklerken Müdür, Adana'ya görevle gönderileceğini, bir ay kadar kalacağını söylemişti. Şaşırmıştı. Gözlerini kırpıstırmış, yutkunmuş, beyninde patlayan sevinç şimşekleriyle gülümsemişti. «Teşekkür ederim efendim, sağolun!»

«Yarın akşam yola çıkacaksınız, şimdi gidin de işlemlerinizi yaptırın!»

«Teşekkür ederim, teşekkür ederim, teşekkür ederim!»

Ruhsal bir cendere altında inlediği bir dönemde beliren bu olanak büyük bir piyango niteliğindeydi. Bir ay gece, gündüz; gecenin gündüzün her saniyesinde, dakikasında tedirginliklerce tırmalanmadan, «Şimdi acaba ne düşünüyor?» demeden, kaygılardan, tasarlardan, öfkelerden uzak ve - onsuzluğun güzelliğini yudumlayarak, yaşayacaktı... Saatlerce varlığını dindiren bu sevinç, evinin eşiginde bitmişti, Mihriban'a Adana yolculuğundan hiç memnun olmamış gibi üzüntülü bir tavır takınacaktı. Yemekten sonra kanepede yanyana otururken açmıştı konuyu gönülsüz bir sesle. Mihriban'ın «Görev görevdir.» karşılığı ve davranışlarındaki dinginlik şaşırtmıştı Bülent'i.

«Ne vakit gidiyorsun?»

«Yarın akşam.»

«Öyleyse valizini hazırlayayım.»

«Aklım burda kalacak, tek başına ne yapacaksınız!»

«Hiiç, çocuğumla oturacağım.»

«Korkmayacak mısın?»

«Kimden? Hırsızlardan mı? (gözleri alevlenmişti) Onlar benden korksunlar!»

«İstersen Nevzat'a söyleyeyim de Sabahat'ı yolla-sın!»

«Olmaz! Sen beni düşünme, güle güle git, güle güle gel!»

«Kafamda başka bir şey daha var ama... Diyo-rum ki bu bir ayı ailenin yanında geçiremez misin?»

«Beni defterden silenlerin kapıları pattadak ça-lınır mı hiç?»

«Haklısın da şey yani.»

«Her şeyin bir yolu yordamı var, önce barışırız, aradan bir iki hafta geçer... Hem ben yalnız gitmem onlara; birlikte gideceğiz, ellerini öpeceğiz, af diley-ceğiz.»

«Doğru. Giderken armağanlar da götürürüz.»

«Dön de konuşuruz.»

Müthiş bir değişiklikti Mihriban'ın anlattıklarını sakin sakin karşılaması, hiçbir noktasına itiraz et-memesi, gidişini kendisiyle ilgili bir gerekçeye bağla-maması. Ve yatağa girdiklerinde Mihriban hiç naz-lanmadan, hatta kendisinden daha istekli görünerek sunmuştu vücudunu. Bülent, yıkanırken kararlarının ve nefretlerinin yumuşadığını hissetmişti. 'Aslında fe-na kadın değil. Beni sevmese hiç böyle içtenlikle dav-ranır mı? Belki de bu çelişkili tutumundan ötürü ko-pamıyorum ondan. Karanlığın arkasından gözlerimi kamaştıracak bir aydınlığın geleceğini bildiğimden.'

Gene de Mihriban'a güvenmemişti yola çıkarken; Sabahat'a uğramış, arada sırada yoklamasını rica et-mişti. Trende çocuksu bir neşe sağanağına yakalan-mıştı. Gülüyor, şarkı söylüyor, muziplikler yapıyor, kendini bir güzel eğlen-diriyordu. Adana istasyonun-dan konukevine yürürken kadınların en güzelleriyle, en alımlılarıyla ilgileniyordu. İri siyah gözlü, esmer, Arapları anımsatan tombul, besili kadınlardan, ba-

kışlarındaki hergelece anlatımdan hoşlanıyordu. Kas-
ketli, şalvarlı, mintanlı, makosenlerinin arkalarına ba-
sarak yaylanan pala bıyıklı, tesbihli ve hepsinin cep-
lerinde bıçaklar, sustalılar, tabancalar bulunan, söv-
gülü sözcüklerle konuşan erkekleri yadırgıyordu.

Düz ayak, bahçeli, parklı, palmiyeli, ırmaklı bir
kentti Adana.

Bu bir ay içinde Mihriban'ın cılız bir çağrışımla
da olsa belleğinde gezinmemesi, düşlerine girmeme-
si için dua etti; gerçekten de Mihriban'lı, karabasan-
lı, uykusunu kaçıran düşler görmedi, başını yastığa
kor komaz yumduğu gözlerini sabahın olduğunu du-
yuran seslerle, renklerle açtı.

İşyerine bağlı Şube'lerden birinde ötekilerden da-
ha sıcak davranan Yıldız adlı bir memure dikkatini
çekti. Ağır başlı, ciddi, dürüst, insana güven veren
bir kadındı, anlamlı, sevimli yüzü kendisiyle konuşur-
ken kızarıyordu. İktisat fakültesini birincilikle bitir-
miş, bir yıl asistanlık görevini üstlenmiş, akrabası olan
Şube Müdürü «Benimle çalışır mısın?» deyince asis-
tanlığı bırakmıştı. Ailesi kalabalıktı. Yedi kardeşin
hepsi de yüksek okul mezunuydu. Dördü evliydi. Yıl-
dız bir Kadirli'liyle nişanlanmış ama anlaşılamayacağı-
nı kestirince ayrılmıştı. Peki ama Bülent kimdi? İlk
karşılaştıkları andan beri kafasını kurcalayan bir sü-
rüş şey vardı. Bakışlarındaki hüznün, tavırlarındaki
ürkekliğin, hep yabancı duruşunun kaynağı neydi?
O kaynakların içini dolduran olaylar hangi acılar,
hangi sorunlarla yoğrulmuştu?

«Uzun hikâyemle canınızı sıkmak istemiyorum.»

«Asıl anlatmazsanız sıkılacağım.» diyen Yıldız'ı
sergiledikleriyle ağlatmıştı.

İçtenlikli bir dostluk başlamıştı aralarında.

Yemeklerde, öğle tatillerinde birlikteydiler ve giderek yaklaşıyorlardı birbirilerine.

Yıldız, bir gün ailesiyle tanıştırdı ve evlerinin kapıları sonuna kadar açıldı Bülent'e.

İkinci haftanın ortasındaydı. Uzandığı yatakta Yıldız'ı düşünüyordu. Benliğini dalgalandıran heyecanlardan, Yıldız'a ilişkin hayallerden büyük zevk alıyordu. Gereğinden çok bakışmışlar, el ele tutuşmuşlar, belli konulardaki görüşlerini iletmışler ama henüz öpüşmemişlerdi. 'Eve giderken mi? Bir gezi düzenleyerek mi?' Yalnız gövdesini kollarının arasına alma, sıcaklığını teninde duyma isteği müthişti, güçlkle dayanıyordu.

Çalan telefonun Yıldız'dan geldiğini sanmış, sevinçle «Alooo!» diye bağırmıştı.

Kalın sesli santral, «Beyefendi İstanbul arıyor, bağlıyorum.» demişti. Bütün güzellikler bin parçaya bölünmüştü çok yüksek bir yerden düşen cam bir kâse gibi. Öfke, sıkıntı, Yıldız'a yönelik tasarılarını buruşturmuştu. İstanbul'un bağlanmasını beklerken Mihriban'ın saldırganlık dikenleriyle bezeli hasta yüzü belirmişti gözlerinin önünde ve sırtı ürpermişti. «Bülent, ben Nevzat. Nasılsın. Şeyy, maalesef sana iyi haber veremeyeceğim. Mihriban intihara teşebbüs etti, hastaneye kaldırdık.»

«Ne zaman?»

«Bu sabah.»

«Nasıl olmuş peki?»

«Sabahat eve gittiğinde Mihriban'ı yerde bulmuş. Hemen gelebilir misin?»

Boğulacaktı nerdeyse... bir insan ancak bu kadar acı çekebilirdi. Bir saniye rahat soluk alamayacak mıydı? Mihriban'ın elleri hep kendisine mi uzanacak, hep yakasına mı yapışacaktı? 'Ben ebedi bir suçlu-

yum.' Müdür'e bu durumu nasıl yansıtacaktı? Yıllardır yaşadığı cehennem yaşamını geçici bir süre unutturan bu eşsiz olanağı gereği gibi değerlendiremeyecek miydi? Bir de gelişmeye eğilimli dostluklarında yeni bir aşamayla açılacak birliktelik kapılarını kapatıp Yıldız'ın taze acılarını mı katacaktı acılarına? «Gel-meye çalışacağım Nevzat, biliyorsun resmi işler... Çocuk nasıl, iyi mi?»

«İyi iyi.»

«En kısa zamanda İstanbul'dayım.» Telefonu kapatırken bitkindi ağır bir hastalık geçirmiş gibi. Bir kır gezisine sevinçle çıkılacağı sırada havanın ansızın kararması, ortalığı batağa çeviren sağanak halinde bir yağmur yağması gibi bir şeydi. Mihriban'ın yaşamındaki yerini düşündükçe yüreği sancıyordu. Nevzat, «Öldü.» deseydi geriye dönüşünün anlamı değişecek, bu ölüme kurtarıcı, kurtaran diye teşekkür edecekti. Küskündü, sıkıntılıydı. 'Ailesi ne der, kızın başına çorap örmeyeyim, ama -hoşçakal- demenin bir sakıncası yoktur' çelişkileriyle bir süre savaştıktan sonra aramıştı Yıldız'ı.

«İstanbul'a gidiyorum.

Ama bir ay kalmayacak mıydınız?

Kalacaktım ama karım intihara kalkışmış.

Yaa, üzüldüm. Durumu ağır mıymış?

Değilmiş, tehlikeyi atlatmış, hastanedeymiş.

Niye yapmış bu deliliği?

Bilmiyorum.

Bu sizi yanına getirtmek için düzenlenen bir oyun olmasın sakın?

Olabilir.

Bana biraz garip geldi de.

Yarın, öğleden sonra izin alabilir misiniz? Sizinle konuşmak istiyorum.

Alırım sanıyorum.

Sağolun!

Hadi size iyi geceler!

İyi gece şu anda bitti, artık sabaha kadar uyuyamam.

Neden?

Sizi düşüneneğim. Yarına görüşmek üzere. Evdekilere selâm.

Söylerim.»

Bu konuşma, - doluluğunu - biraz boşaltmıştı elbet ama Yıldız'ın varlığından yansıyarak varlığını gizlice kuşatan bir takım güçler tarafından hırpalanmaya başlamıştı. Yıldız'a tutulmuştu çünkü ve ayrılık olgusuna katlanacak kadar dayanıklı hissetmiyordu kendini. Yıldız da ilgisiz değildi; görür görmez yüzünün aydınlanması, hep bir şeyler yaparak memnun etmek, sevindirmek istemesi; sözlerindeki, davranışlarındaki coşku, bir şeyler duyduğunun kanıtıydı. «Sizi düşüneneğim/Sabaha kadar uyuyamam.» sözleriyle ağzından işitmek için sabırsızlandığı gerçeğin bir bölümünü sergilemişti. Saatlerce başka dünyaların yaratıklarıyla, başka dünyaların karabasanlarıyla uzraştı; geçen yaz boğularak ölen arkadaşı Erdal'ı gördü düşünde. Bir sokak ötedeki bir dükkânda, beş altı müşteri vardı içerde ve elinde kocaman bıçak bulunan bir adam helva tartan tezgâhtarı iki dakika sonra öldürecekti. «Beni de öldürür bu.» demiş, sokağa fırlamış, alacakaranlıktaki üç tünelin yuvarlaklarından geçerek Erdal'ın kapısına varmıştı. Aralık kapıyı iterek girmişti. Sahanlıktaki dört yatağın ikisinde Erdal'ın çocukları, birisinde amcası uyuyordu, Erdal başını duvara dayamıştı, gözleri kapalıydı, küçük bir cep radyosunu dinliyordu. Amcası Bülent'i görür görmez çocukları - uzun entariler giymişlerdi - uyardı, yukarıya götürdü. Erdal, radyoyu tutuşturdu

eline, «Bu telsizdir, şimdi Mısır'daki bir adamla konuşuyordum, sen de konuşsana.» Şarkı sesli bir adam yaşı küçük ama kalçaları büyük bir dansözün bir pehlivanla sevişirken yaptığı hareketleri, söylediği sözleri ve iniltilerini anlatıyordu destansı bir üslupla. «O göğüslerinin altındaki çukurda kıvranıyor, sarnıçlarda biriken güneşli çöl sularını kucakladığı adamın ağzına cennet iksiri diye akıtıyor. Şimdi sağ bacağını havaya kaldırdı, donunu adamın başına geçirdi, memesinden sağdığı sütü kör gözüne sürdü.» Heyecanlanmıştı. Bu, aslında bir metni en güzel bir biçimde anlatına yarışmasıydı. Ve Mısırlı adamın susmasını beklemeden bir bahar günü dağlardan boşanan selin çiçekleri, çiçekleri koklayan kızları, arıları nasıl sürüklediğini, ovayı kaplayan denizde iri kulaçlarla yüzen Yıldız'ın kendisine yaklaşırken şampiyon olduğunu, omuzlarına aldığını, ensesindeki şehvet sıcaklığıyla üç kez baygınlık geçirdiğini anlatmaya koyuldu. Bir alkış ve «Bunu birinci seçelim.» sözleri. Erdal bağırdı. «Kapat telsizi, ben ölüyüm.» dedi, yatağa uzandı... Sonra bir kavak ağacının en tepesinden dünyaya gülümseyen Yıldız'ın apartman boyundaki portresini gördü, koştı...

Erkenden yıkandı, tıraş oldu, giyindi, sokağa çıktı. Buluşacakları park serin ve tenhaydı, ilk geldiğinde güzelliğine övgü düzdüğü ağaçlar, canlılığını, verimliliğini yitirmişti sanki. Bomboş, önemsiz bitkilerdi. 'Gitmeyeyim İstanbul'a. Burada kalayım, Yıldız'la yaşayayım.' Ama Yıldız, adım başında sorun üretecek bir serüvene atılmayı göze alabilir miydi? Hem niye alsındı? Çok sevse bile evli bir erkeği sonsuza dek yaşamında barındıramazdı. 'Buradan kaçalım, Mısır'a yerleşelim ya da bir uzakdoğu ülkesine.' Yıldız, bu buluşmanın anlamını derinleştirecek bir yü-

rüyüşle geliyordu ve üzgündü. Bülent, ona doğru yürüdü çabuk çabuk ve bir palmiyenin altında kucaklaştılar, (hiç kucaklaşmamışlardı) gövdelerini gövdelerine bastırdılar sığınırçasına, içlerine girmek istercesine... Derken görülürler korkusuyla ayrıldılar.

Yıldız, Bülent'in yüzünü incelercesine süzüyor, akşamki haberin izlerini arıyordu gözlerinde, bakışlarında; bir şey daha arıyordu: Kendisine yönelik bir ilginin ipuçlarını. «Yeni bir gelişme var mı?»

Hayır.

Üzülüyor musunuz?

Evet ama sizden ayrılmak zorunda kalacağım için. İlginize teşekkür ederim, yalnız sizi üzecek bir şey geçmedi ki aramızda.

Geçmedi, doğru ama ben hoşlanıyorum sizden.

Hadi gidelim de bilet alalım.

Bir şey söylemediniz.

Bizimkiler de üzüldüler, sizi çok beğeniyorlar.

Ben de onları beğeniyorum. Öyle bir aileniz olduğunuz için övünmelisiniz.

Övünüyorum zaten.

Benden hoşlanmıyor musunuz?

Öyle bir şey demedim ki...

Ama başka bir şey de demediniz.

Hoşlanmasam şu anda burda olur muydum?

Anlıyorum. Benimle evlenir miydiniz?

Ama siz evlisiniz. Tuhaf şeyler söylüyorsunuz.

Bekâr olsaydım demek istiyorum.

Bunları sonra konuşalım.

Ya konuşamazsak, ya tren devrilir de ölürsem...

Allah göstermesin!

İnsanın başına her şey gelir. Tekrarlıyorum. Benimle evlenir miydiniz?»

Yıldız, tepeden turnağa titredi, beyninden fıskıran elektrik yüklü sımsıcak dalgalar damarlarından aktı hızla, bütün vücudunu sardı. Gözlerini gözlerine dikti, uzun uzun baktı; duygularıyla düşüncelerindeki gerilimin yükseldiğini hissetti, sendeledi, koluna tutundu. «Gidelim!»

Yanıt alamamak Bülent'in, - İstanbul'a gitme olayıyla ilgili - karamsarlığını çoğalttı. Şimdi mi söyledirdi böyle şeyler... Giderayak ruhunu çökerten şaşkınlıkla bocalarken evlenme önerisini gündeme getirmesi budalalıktan başka bir şey değildi. İlişkilerinin henüz başlangıcındayken ortalarındaymış gibi davranması yanlıştı. Bir merdiven basamak basamak çıkılırdı. Yıldız haklıydı.

Yürüyorlardı. Satıcılar, meyveler, sebzeler, arabalar, faytonlar, otomobiller, bağırma, seslenmeler, kulak zarlarını yırtan kaset türküleri, şarkılar... Bira, ayran, şalgam suyu içenler, arkalarından gelenler, başlarını çevirip bakanlar bir filmin parçasıydı ve onların filmlerine ekleniyordu. Yıldız'ın etli, devrik dudaklarının incecik çizgilerinde rüzgârların, güneşlerin, yağmurların, sözlerin, solukların dokunuşları kımıldıyordu. Öpüşlerinin de kımıldamasını, kristalleşmesini ve havaya karışarak ciğerlerine dolmasını isteyen Bülent, hayalinde binlerce kez öpüyordu Yıldız'ı.

Giysileri birbirine sürtünürken kolları, bacakları birbirlerine değiyordu ve kıvılcımlar saçılıyordu içlerinde, alevler etlerinin derinliklerinde fokurdayan uyarı odaklarını azdırıyordu. Yaklaşma, sokulma, kenetlenme isteklerini taze ve capcanlı bakışlarla yansııyorlardı iletişimi sağlayan merkezlerine. Sayısız araçla, sayısız güçle, sayısız güzellik ve çirkinlikle devinen güne; resimlerini, gövdelerinde açılan ve kinbi-

lir ne zaman kapanacak uçurumları, kapıları, uzaklıkları ortadan kaldırma çabalarını işliyorlardı.

Düşleri, umutları, beklentileri olağanüstü bir sessizliğin koruyuculuğunda akıyordu varlıklarına, varlıklarının vadilerine. Ve anlatamadıkları özlemlerinin acılarıyla kıvranıyorlardı.

Tren biletini alıp cüzdanına yerleştiren Bülent, bu yadsınmaz olguyu yaşadığı için kahroluyordu. Bir ayrılıktı bu ve bu durumun en çok etkilenen baş kişisiydi. Savaşa, ölüme sürükleyen koşullara benzeyen koşullarla kuşatılmıştı sanki. Gözleri donuk, bakışları buğuluydu, bir ağlama isteği buğuları yaşa dönüştürmeye zorluyordu. Burun kanatları sızlıyordu. O ana kadar bu eylemi bir eğlence, bir şaka, bir oyun gibi yorumlayan ve sıkılan, acıları bölüşen insan kimliğine bürünmemek için didinen Yıldız, bileti Bülent'in elinde görünce sarsılmıştı. Gerçekle karşılaşıyordu. Bülent gidiyordu. Gerçi bu yaralı adamla geri dönülmesi olanaksız bir gönül serüvenine girmemişti, tam olarak adlandıramadığı duygularının en zararsızı sayılan - beğenme - duygusunu sezdirmekten öteye geçmemişti; birkaç kez el ele tutuşmuşlar, yüzlerini yaklaştırmışlar ama öpüşmemişlerdi. Peki, bu içsel deprenin köklerinde ne vardı ki yüreği kıyıldıkça kıyılıyordu? Sevdalanmış mıydı yoksa? Belki de. Çünkü gideceğini öğrenince göğsüne bıçaklar saplanmıştı. Bülent, üzgün haliyle odadaydı, yanındaydı, gözlerindeydi, belleğindeydi, söylenmemiş sözlerin biçimlerindeydi, anlamlarındaydı. «Tanrım, acı ona, daha fazla hırpalama!» demişti boşluktaki vücudunu kucaklamış, öyle uyumuştur. Sonra «Benimle evlenir misiniz?» sorusunu yanıtsız bırakması, şaşırmaması! Dili tutulmuştu, beyni tutulmuştu, ruhu tutulmuştu.

«Şimdi ne yapıyoruz?» dedi Bülent.

«Dolaşalım.» dedi YILDIZ. «Neden bana öyle bakıyorsunuz?»

Ya nasıl bakayım?

Bakışlarınız ölü gibi de...

Benim yerimde olsaydınız.

Anlıyorum.

Sizi merak etmezler mi?

Yalnız kalmak mı istiyorsunuz?

İşiniz varsa... Hem asık suratlı birisi can sıkar.

Ben sıkılmıyorum. Ayrıca sizin için izin aldığımı unuttunuz mu?

Kusura bakmayın, kafam öyle karışık ki.

Size yardım etmek istiyorum.

Konukevine gidelim mi?

Gidelim de benim odanıza gelmemde bir sakınca yok mu?

Yoktur sanıyorum. Bir iki arkadaşın nişanlıları, kızkardeşleri geldiler. Ayrıca karı kocalar, aileler var.

Eh, ben de bir kardeş, bir eş rolünü üstlenebilirim.

Ciddi misiniz? Çok sevindirdiniz beni.

Dost değil miyiz?

Dostuz elbet. Eşim olun, kardeşim değil.

Ne kadar küçük şeyler sevindiriyor sizi.

Odama gelmek küçük bir şey mi? Günlerdir beklediğim şey bu.

Söyleseydiniz ya.

Cesaret edemedim.

Yalnız odada uslu uslu oturacağız.

Tabii, yakınımnda olun yeter.

Başka bir şey düşünmüyor musunuz?

Ellerinizi tutmak, gözlerinize bakmak, anlatamadıklarımı anlatmak istiyorum.

Sonra?

Valizle dışarıya çıkarken koluma girmelisiniz.

Merdivenden öyle inelim değil mi?

Evet. - Birbirlerine ne kadar da yaklaşıyorlar - demelerini istiyorum.

Ne güzel hayalleriniz var!

Gelmekten caydınız mı yoksa?

Hayır geliyorum.

Şu anahtarı alın, 232 numaralı odaya girin, ben on dakika sonra geliyorum.

Ya - nereye gidiyorsunuz - derlerse?

- Kocama - deyin.»

Yıldız, elini sıktı Bülent'in ve - kocam - sözcüğünü benliğinin gizemli, karanlık, ışıklı, çamurlu bütün köşelerinde haykırdı. Anahtarı okşarken nişanlısı Tayfur'u anımsadı. Nişan töreninden sekiz gün sonra öpmeye yeltenince karşıkoymuş, «Evleninceye kadar bir şey yok.» demişti. «Ama ben bugüne bugün senin kocan sayılıyım.» karşılığıyla deliye dönmüştü. Bu düşüncesizliğini bağışlamamış, anlaşılamayacaklarını belirterek parmağındaki yüzüğü sıyırmış, yüzüne fırlatmıştı. «Git kendine başka karı bul!» Ve Tayfur'un burnuna çarpan altın yüzük yere yuvarlanmış, masanın altında yitmişti. Sarı parıltısı, gök cisimleri örneği aklını karıştıran bir hızla daireler çiziyordu boyuna... Tayfur'u hemen unutmuştu.

Yaşamında kendine özgü bir yer açmaya başlayan adam ilişkilerinin pekişeceği, aşamaların birbirini izleyeceği bir sırada kayıp gidiyordu avuçlarından bir sabun gibi. Bir armağan almalıydı ona, bir buket çiçek, bir gömlek, bir kravat, ya da zihninden silip atamayacağı bir şey; hep bir arada duran, duracak olan değerli bir iki sözcük, belleğini aydınlatacak bir resim. Öyle bir şey vermeliydi ki bir ses gibi iz bırakmadan boşlukta erimesin... Karanlık gibi dol-

dursun gecelerini; lezzetli bir yemek yemişçesine tadını duysun canında, kanında... Düşünden çıkıp düşünene girsin. Ve nereye, ne yana yönelirse kendisini görsün. Bir adres gibi arasın boyuna.

Bülent'i son gördüğünde bir mağazanın önündeydi. Ve tek başına yürüyen Yıldız'ın kalbi çarpıyordu hızla. Sorumluluğu büyük ve başarı kazanmak oldukça güç bir işe atılıyormuş gibi hissediyordu kendini. Az sonra korkunç bir suç işleyecek, her şeyini altüst edecek, kıracak, dökecek korkunç bir yasakla savaşımaya koşuyordu sanki. Niye böyle filmlerde, serüven romanlarında, tiyatrolarda görülen çılgınca bir kararı, tehlikesini, kötülüğünü, yaşamına yığacağı sorunları düşünmeden uygulamaya kalkıştı? Şimdiye kadar hiçbir erkekle birlikte olmadığı halde bir sürü erkekle düşüp kalkanların pişkinliği vardı tavırlarında. Sevgilisi metresine bir anahtar vermiş o da garsoniyerin yolunu tutmuştu. 'Yoo, ben orospu değilim. Kimse bana elini süremez.' Ama Bülent bir iki bakışmanın arkasından saldırırsa ve «sesini çıkarırsan seni öldürürüm!» derse, üstündekileri yırtarak, parçalayarak soyarsa, bayıltarak ırzına geçerse?

Az mıydı böyle olaylar? Ve onuru, namusu lekenmez miydi? Bu pisliği nasıl temizlerdi? Bu sorunlar, «Hiçbir şey olmaz.» karşılığıyla kesildi.

Vagonun sahanlığında, ayrılık tedirginliğinin geriye itemediği, örtüp silikleştiremediği yüksek düzeydeki bir sevincin etkisiyle konuşuyordu Yıldız'la. Gözleri, gözlerine, içinde meydana gelen değişikliklerin ışınlarını yolluyordu. Her anını dolu dolu yaşadıkları, bir anını bile boş bırakmadıkları saatlerin görüntüleri, sesleri, devinimleri uğulduyordu beyninde. İnanılmaz bir sonuca ulaşmış, Yıldız'ın vücudundaki sıcaklığı sıcaklığında eritmişti, dokunmuştu, okşamıştı,

omuzlarından topuklarına kadar ağzını sürmediği yer bırakmamıştı.

Artık olaya yenilen, bocalayan, korkudan titreyen sünepe Bülent değildi. Yıldız, ömrünce taşıyacağı, kullanacağı görkemli bir güven, bir cesaret aşlamıştı odasına gelerek. Ellerini tuttu, sıktı, öptü, okşadı saçlarını, başını göğsüne bastırdı, alnından, burnunun ucundan, yanaklarından öperken «Seni seviyorum.» dedi.

«Sensizliğe nasıl katlanacağım?» dedi Yıldız.

«Bu ayrılık kısa sürecek.» dedi Bülent, «Göreceksin.»

«İnşallah!» dedi Yıldız, «Gider gitmez telefon et bana!»

«Haydarpasha'dan edeceğim.» dedi Bülent. «Dediklerimi unutma!»

«Unutur muyum? Her gün bekleyeceğim.» dedi Yıldız.

«Keşke sen de gelebilsen...» dedi Bülent.

«İşlerini yola koyar koymaz gelirim.» dedi Yıldız.

«Düdük çalıyor, tren kalkacak galiba. Hadi, in!» dedi Bülent, Yıldız'ı omuzlarından kavrayarak kendine çekti, her vakit anımsanacak bir biçimde öptü.

Gözleri karardı Yıldız'ın, başı fırl fırl döndü, Bülent'e yaslanmasaydı yıkılacaktı. «Seni seviyorum, seni seviyorum.» Gücsüz mırıltılarla söylemişti bu sözleri ve Bülent'in yardımıyla indi trenden.

Pencereden sarktı Bülent, çenesini tuttu, kaldırdı, ıslak gözlerine baktı Yıldız'ın. «Ağlama!»

«Ağlamıyorum.» dedi Yıldız, boğulurcasına ağlamaya başladı.

«Seni seviyorum, seni seviyorum, seni seviyorum!» dedi Bülent.

«Aramazsan ölürüm.» dedi Yıldız, raylarda ka-

yarcasına giden trenin yanında, Bülent'in ellerini bırakmadan koştu bir süre, tren hızlanınca o da hızlandı, mendil salladı, «Seni seviyorum, benim her şeyimsin.»

«Her şeyimsin!» sözlerini işiten Bülent, Yıldız bir biblo küçüklüğüne dönüşünceye kadar pencereden ayrılmadı...

Mihriban, halsiz yatıyordu bembeyaz bir yatakta. Yüzü sarıydı, bileklerindeki sargılardan birinde kan lekeleri vardı.

Dünyayla bağlarını kopartmış gibi yatan Mihriban'ın (öfke fırtınalarından, sürekli gerilimlerden ve saldırganlıklarından ötürü bir türlü gerçek kimliğine kavuşamayan) yüzü kireç gibiydi, alnı şakakları sararmıştı, gözleri kapalıyken bile kaşları çatıktı; bileklerindeki sargılar temizdi. Nevzat'la Sabahat 'İyi ki geldin de bu sorumluluktan kurtulduk' dercesine sıkışmışlardı elini. Fısıltıyla anlatmıştı Sabahat olayı. Nevzat'ın uyarması üzerine öğleden sonra Mihriban'a gitmişti. Çaldığı zile gelen yoktu. «Tuhaf şey.» diye söylenmişti, bir daha, bir daha basmıştı butona. Zil sesi odadaki ürkütücü sessizlikte çınliyordu. Önsezipleri ayaklanmıştı. Ve deminden beri önünde durup açılmasını beklediği kapı şöyle bir itince aralanmıştı. Heyecan, korku, merak duygularıyla içeriye girmişti. Gördüğü manzara feciydi. Mihriban halının üzerindeydi, jiletle kestiği (jilet kanlıydı) damarlarından kan akıyordu boyuna. Şaşırmıştı, paniğe kapılmıştı, elinin ayasıyla alnına vurmuş, «Aman Allahım!» diye bağırmıştı ve ne yaptığını bilmeden dışarıya çıkmış, apartmandaki bütün dairelerin kapılarını yumruklayarak yardıma çağırmıştı. «Arabasıyla hemen bizi hastaneye yetiştirdi Rıza Bey de kurtuldu, yoksa kan kaybından ölecekti.» Koşuşmalar, kan anonsları, der-

ken ölümün kıyısından döndürmeyi başarmıştı doktorlar. «Bunu odada buldum, size yazılmış.»

Aceleyle yazılmış bir intihar mektubuydu. Okumadı, cebine soktu. «Size nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum.»

«Biz vazifemizi yaptık.» dedi Nevzat, «Kim olsa yapardı.»

«Çok yorulmuşsunuz, çok üzölmüşsünüz.» dedi Bülent.

«Başında bekledik, hiç uyumadık.» dedi Sabahat.

«Beş dakika daha bekleyin de ailesine bir telgraf çekeyim, sonra gidersiniz.» dedi Bülent ve - çok ağır hasta - sözcüklerini özellikle kullandı telgrafta bir an önce gelsinler diye. Postaneden çıkarken varlığındaki yerine yatırıp trenle İstanbul'a taşıdığı Yıldız'ı anımsadı, telefon etti. «Doğru. Bileklerini kesmiş. Ama ölmemiş. İşıtıyor musun, ölmemiş, ölmemiş!»

«Geçmiş olsun!» dedi Yıldız o, artık tanıdığı, sevdiği, hep duymak istediğı sesiyle.

«Ben ne yapacağım şimdi? İyileşirse gene başlayacak.»

«Sen de karşılığını verirsin, eli kolu bağılı durmazsın. Ailesini çağırдын mı?»

«Çağırdım. Bir de onlarla uğraşacağım.»

«Uğraşma, durumu anlat ve - olmayacak - de.»

«Çalışacağım.» dedi Bülent, «Seni özledim.»

«Ya ben?» dedi Yıldız, «Hiç uyumadım.»

«Bu gece de ben uyumayacağım, başında nöbet tutacağım delinin.»

«Üzölme canım, bu da geçecek.» dedi Yıldız.

«Seninle evleninceye kadar üzöleceğim.» dedi Bülent ve Yıldız'ın, «Seni seviyorum.» sözlerini işittikten sonra kapadı telefonu. Yıldız'a beslediğı duygular, umutları, özlemleri, sesinin kan dolaşımına karı-

şıp dolaşımı olumlu yönde etkilemesi, sıkıntısını azalttı. Nevzat'la Sabahat'a tekrar teşekkür etti, dinlenmeleri için evlerine yolladı, sandalyeye oturdu.

İşte, gene Mihriban'la birlikte soluyacağı havada işkence tozları dolaşıyordu. Bundan böyle bu işkenceye şimdiye kadar dayandığı gibi dayanamazdı, gücü tükenmek üzereydi. 'Sabahat biraz gecikseydi, ölecekti. Ama...' Cenazesine gelseydi, içinde, saniye-den saniyeye büyüyen nefreti - belki ölüye son saygı, son görev gerekçesiyle - varlığının derinliklerine iner, orda, kışkırtıcı bir durumla karşılaşınca kadar hareketsiz kalırdı. Ama mutluluğu kendisinden esirgeyen, köşe bucak kaçırın güçler, boyuna kötü raslantıları çıkarıyordu karşısına ve yıllardan sonra tek olumlu raslantı Yıldız'dı. Sıkıştığında yardımına koşan, maddi manevi büyülerle donatılmış bir melekti Yıldız. Adana'dayken, tren yolculuğunda, Haydarpasa iskelesinden vapura binerken sağanak halinde yağın bunahımlarla altüst olduğunda, umutsuzluğa kapıldığında hemen bir ses, bir görüntü, üç-dört cümle, etli kemikli bir insan biçiminde belirliyor, yürüyeceği yolu, takınacağı tavrı, kurtarıcı olanakları gösteriyordu. 'Beni yalnız bırakma Yıldız!'

Mihriban, korkulu bir düş görüyormuş ve düşte de çapraşık bir serüven yaşıyormuş gibi başını sağa sola çevirmeye, inlemeye başladı. Dört beş dakika Bülent'in bilmediği, hiç bilemeyeceği bir takım sorunlarla savaştı, derken duruldu, uyumasını sürdürdü.

Bülent, kapının önüne çıktı, bir sigara yaktı, mektubu okumaya koyuldu. (Görev hikâyesini uydurarak bir orospuyla Adana'ya gittiğini, benden uzaklaşmak için bu oyunu oynadığını bilmiyorum sanma. Yalnız kalmamı, paniğe kapılmamı, delirmemi, kısaca kendimi öldürmemi istiyorsun. Ben de kendimi öldürme-

ye karar verdim. Ama beni buraya sürükleyen sensin. Ölümümden seni sorumlu tutuyorum. Mihriban.)

İrkildi Bülent. 'İğrenç, aşağılık mahlûk!' Bu belgenin polisin eline geçeceğini, polisin de hakkında bir suçlama işlemi yapacağını düşünmüştü galiba. Mektubu ilkin buruşturdu öfkeyle, arkadan da küçük küçük yırttı, helânın kuburuna attı, sifonu çekti. Bir tehlikeyi daha atlatmanın başarısıyla sevindi. Konuk-evinin asansöründeyken de sevinçten kabına sığamıyordu. Gönlü en taşkın duygularla çalkalanıyordu. Yıldız içerdeydi, masanın arkasındaki aynaya bakıyor, gözlerini kısıyor, saçlarını tarıyordu. Kapıyı kilitledi Bülent, «Kolay oldu mu?» dedi.

«Evet.» dedi Yıldız, «Kimse görmedi ama heyecanlandım.»

«Şimdi nasılsınız?»

«Heyecanım arttı.»

«Ben gelince mi?»

«Evet, gelince, kapıyı kilitleyince.» dedi Yıldız. Doğru söylüyordu. Yüzde sekseni korkuyla dokunmuş bir heyecandı bu. Gelmeyi kabul ettiği bu odada başbaşa kalacağı erkeğin irili ufaklı bütün buyruklarını yerine getirmek zorundaydı artık. Ya da valizini hazırlardı ve Bülent'in kendisiyle sevişmeye yönelik girişimlerini aralarına koyacağı belli bir uzaklıkla önler, çeker giderdi. Ama düşündükleri iradesinin dışında beliren bir çekimle Bülent'e doğru itildi, bir dalga gibi kıyıya vurdu, kararısızca ayakta duran adamın boynuna doladı kollarını ve büyük bir susamışlık, büyük bir birikimin özlemiyle ağzını ağzına yaklaştırdı. Yüzyıl süren uzun ve dopdolu bir öpüşmeydi bu. Soluklanınca ağladı Yıldız. «Beni yanlış anlama, ilk kez...»

«İnanıyorum.»

«Bir erkekle hiç yalnız kalmadım ben. Ne oldu bilmiyorum, birden gözlerim karardı, başım döndü.»

«Af diler gibi konuşmayın!»

«Ama çok utanıyorum!» dedi Yıldız, «Ben bir tek erkek bile tanımadım ömrümde; oysa yüz erkekle ilişki kurmuş gibi davrandım.»

«Utanmayın, bu bir suç değil.»

Gülünisedi. «Sahi mi? Hakkımda kötü şeyler düşünmüyorsunuz demek?»

«Düşünmüyorum. Yalnız, beni sevmeye başladığınızı düşünüyorum.»

Önüne baktı.

«Bir şey demediniz.»

«İşte diyorum.» dedi, gene boynuna doladı kollarını.

Hemşire çağırdı. «Karınız uyandı efendim.»

Ayakları geri geri gidiyordu odaya girerken. Mihriban'ın gözleri alev saçıyordu ve o gözlerle baktı Bülent'e, yaklaşması için işaret etti, «Neden geldin?» dedi cansız bir sesle. Bülent şaşırды, yutkundı, onurunun çizildiğini hissetti. «Nevzat telefon etti.»

«Sersem! Budala, işgüzar!» dedi Mihriban, başını duvardan yana çevirdi ve ertesi sabaha kadar bir tek söz söylemedi, ilgilenmedi. Ailesi, saat onbir buçukta gürültü patırdıyla odaya doluşunca Mihriban yılanın gömlek değiştirmesi gibi ansızın iyileşti, neşelendi, Bülent'e orda yokmuşçasına davrandı.

Babası, «Biz bakacağız.» diyerek taburcu ettirdi Mihriban'ı. Meraklılar, olayı öğrenenler, apartman komşuları 'hastanın' birkaç saatini geçmiş olsun dilekleriyle doldurdular.

Yemek sırasında Mihriban'ın babası, nicedir içinde tuttuğunu söyledi. «Sen buna ne yaptın da intiha-ra kalkıştı?»

'Kendisini yargıç sanıyor.' Böyle, hizmetçisiyle, uşağıyla konuşur gibi bir tavır takınması, Bülent'in o ana kadar koruduğu (büyüklerle saygılı davranmalı) ilkesini aşındırdı. «Bana sormayın, kızınıza sorun!»

«Ona da soracağım ama önce sen cevap ver. Hiç kimse durup dururken canına kıymak istemez.» dedi babası.

«Belki de ister.» dedi Bülent.

Adam sertleşti. «Bilmece gibi lâflar etme damat!»

«Gerçeği söylüyorum. Ben Adana'daydım.»

«Adana'ya gitmeseydin olmaz mıydı?»

«Olmazdı. Ben memurum, görevim emredileni yapmak.»

«Babamla konuşurken dikkatli ol, sesini yükseltme!» dedi Mührüban.

«Peki karını niye götürmedin?»

«Götüremezdim.»

«Oysa - götür - diye yalvardım, yakardım ama götürmedi işte. Belki de dostuyla gitti oraya.» dedi Mührüban sağlıklı bir sesle.

'Alçağın, karaktersizin biri bu!' Omuzlarını kaldırıp indirdi, alt dudaklarını dişledi, hepsine meydan okurcasına ortada dikildi. «Yalan söylemeye utanmıyor musun?»

«Baba işitiyorsun değil mi, bana - yalancı - diyor. Nasıl seveyim, nasıl bağlanayım ona!» dedi Mührüban.

Bülent'in çok iyi tanıdığı yarı deli, yarı kurnaz ama tepeden tırnağa dengesiz, tutarsız - mizaç - ailesini de yanına alarak saldırıya geçmişti. Bakışlarından, sözlerinden fırlayan sayısız jilet, havada döne döne geliyor, benliğine saplanıp içindeki erdemleri, yücelikleri kesmeye ve kişiliğini Mührüban'ın düzeyine indirmeye başlıyordu. Ama bu işlemi durdurdu ve

çirkinleşmeyi önledi. «Sen her şeyi yapabilecek bir ruh hastasıydın.»

«Bu nasıl konuşma damat?»

«Bana iftira atanla başka türlü konuşamam.»

«Sana - Beni götür - diye yalvarmış.»

«Hayır efendim, yok öyle bir şey. Tam tersi, yalnız kalmasına gönlüm razı olmadığı için yanınıza yollamak istedim ama kabul etmedi.» dedi Bülent.

«İnanma baba! Ne dedi biliyor musun? - Seni nefret ettiğim insanların yanına gönderemem. -»

Bülent, hiç böyle kızdığını anımsamıyordu. «Sen resmen delisin. İşine geleni söylüyorsun, gelmeyeni... Utan, utan, insan düşmanına yapmaz bu kötülüğü!»

«Ben düşmanım yaparım, var mı diyeceğin?» dedi Mihriban ağzından salyalar saçarak.

Mihriban'ın babası, annesi, ablaları, enişterleri, kardeşleri gözlerini Bülent'e dikmişlerdi, aralarındaki düğümü çözmek istercesine bakıyorlardı.

Bülent, terledi, burnundan soludu. «Durum şöyle: Ben - Hadi seni Balıkesir'e yollayayım. - deyince, - Yoo, olmaz, hem kabul ederler mi bakalım? İlerde bir gün hediyelerimizi alır, ellerini öpmeye gideriz. - dedi. Eh, ben de uygun buldum.»

«Ben böyle bir şey söylemedim.» dedi Mihriban.

«Bizi istemeyeni biz de istemeyiz.» dedi babası.

«Eğer ağzımdan böyle bir şey çıkmışsa çocuğumun ölüsünü öpeyim!»

«Ben sana inanıyorum.» dedi annesi.

«Yani, şimdi sen onun tarafını mı tutuyorsun?» dedi Mihriban.

«Taraf tutmuyorum, yalan söyleyen insan çocuğunun üzerine yemin etmez.» dedi annesi.

«Damadını bu kadar sevdiğini bilmiyordum.» dedi Mihriban alaycı bir sesle.

«Sevmekle ilgisi yok. Burda yalan söyleyen sensin! Öyle pis bir huyun var, çocukluğundan beri saçmalıyorsun, kimseye rahat vermiyorsun, birisini kafana taktın mı ona kan kusturuyorsun.» dedi annesi.

«Sen sus bakalım!» dedi babası.

«Adana işi beni terketmek için bulduğu bir çareydi.» dedi Mihriban.

«İnanmayan gidip müdürle konuşabilir.» dedi Bülent.

«Bülent haklı, hiçbir memur tek başına hareket edemez, meğer ki izin alsın.» dedi eniştesi.

«Bunun izin almadığı ne belli.» dedi Mihriban.

«Gidin sorun dedim ya.» dedi Bülent.

«Yarın gidip soracağım.» dedi Mihriban.

«Yeter! Kafam şişti, kapatın bu tatsız konuyu!» dedi annesi.

Babası Mihriban'a döndü. «Pekii, bu intihar hikâyesi nedir?»

«Benden kaçtığını sandım, çok da yalnızdım, sonra şeytanları, cadıları gördüm rüyamda, - öldür kendini - dediler, ben de...» dedi Mihriban doğal bir şey anlatıyormuş gibi sakın bir sesle.

«Demek şeytan dedi diye...» dedi babası, güldü.

«- Öldüreceksin, öldüreceksin - diye bağırdılar bir gece, gırtlığıma sarıldılar, boğmaya çalıştılar.»

Annesi, büyük ablasının gözlerini aradı bakışlarıyla.

«Madem kocan seni bize yollamadı, engel oldu, sen niye kalkıp gelmedin? Niye bizi aramadın? - Yalnızım, korkuyorum, gelin! - demedin?» dedi babası.

«Dargındınız bana, - bir daha yüzünü görmek istemem - demiştin bana. Nasıl arayayım?»

«Hadi annemle babamdan korkuyordun, peki ben-

le eniştene niye çağırmadın? Çağırsaydın bu rezillik olmazdı.» dedi ablası.

«Sen buna rezillik mi diyorsun abla?» dedi Mihriban kınarcasına.

«Nedir ya?» dedi ablası. «Aklı başında, çoluk çocuk sahibi, kocası önemli bir memur olan kadın, ortalığı ayağa kaldıracak, gazetelerin diline düşecek işler yaparsa bu rezilliktir.»

«Ben ortalığı ayağa kaldırmadım.» dedi Mihriban, «Ölmeye çalıştım ama beceremedim.»

«- Kocam nefret ediyor sizden - dedin ama bize telgrafla senin durumunu bildiren kocandır.» dedi ablası.

«İyi öyleyse, ona inanın.» dedi Mihriban küskün bir sesle.

«İnanıp inanmamak meselesi değil bu. Olanlar çirkin şeyler!» dedi ablası.

«Neyse, susun artık! Yarın sabah konuşalım da bitirelim bu işi.» dedi babası.

«Yarına bırakmayalım.» dedi Mihriban, «Şimdi bitirelim.»

«Kızım, darılma ama senin kafan iyice kaymış.» dedi annesi.

«Bu adamla yaşamak istemiyorum. Bıktım. Yüzünü görmek midemi bulandırıyor.» dedi Mihriban nefretle.

«Saygılı ol biraz!» dedi ablası.

«İyi düşün, çocuk oynucağı değil bu.» dedi annesi.

«Düşündüm.» dedi Mihriban, «Sizinle Balıkesir'e geleceğim. Ben onu sevmiyorum, o beni sevmiyor, küçük görüyor, hakaret ediyor.»

«Sen de ayrılmak niyetinde misin damat?» dedi babası.

«Evet efendim.» dedi Bülent, «Görüyorsunuz işte,

çekilir dert değil. Hele bu olaydan sonra bir arada olamayız.»

«Anlaşamadıklarına göre ayrılmaları gerekir.» dedi ablası.

Mihriban'ın isteklerine boyun eğen ailesi, bu birliktelik çatırdadığı için üzüntülüydüler ama suçsuzluğunu saptadıkları Bülent'e kırılmamışlardı.

Geceyi kanepenin üstünde yarı uykulu yarı uykusuz ama hep düşünerek geçiren Bülent, saat onbirde (oniki otobüsüyle Balıkesir'e gideceklerdi) geleceğini söyleyerek işyerine gitti. Sakladığı bir sevinç, açıklarsa büyüğü silinecek bir mutluluk fokurduyordu içinde. Gevrek bir simitle üç çay içmiş ve «Hadi bakalım, gözün aydın!» demişti.

Apartmana, bir olayı sona erdirmenin sevinç bölümü az burukluğuyla onbiri beş gece girdi. Tuhaf, içini ezen, merak duygularının heyecan yaratan güzelliğini ansızın gölgeleyip acıya dönüştüren kaygılı bir sessizlik vardı ortalıkta. Buna, olmuş bitmiş bir durumun arkasında kalan tedirgin edici sessizlik de denilebilirdi. Basamakları ikişer üçer atlayarak ve göreceğini hayal ettiği manzarayı görmemek için dua ederek, zile bastı, bir dakika kadar bekledi, kuşkusu arttı, kilide soktuğu anahtarı hızla çevirdi, kapıyı açtı. Evde kimse yoktu. Bütün eşyalar, korkunç bir öç alma tavrıyla götürülmüştü. 'Her şeyi almışlar, bir bardak, bir tabak bile bırakmamışlar. Bir çatalı da...' Bacakları kırık iki iskemle duruyordu mutfakta. Beyninin çalışmasını saptıran dev bir şaşkınlık daralttı boğazını. Ama bu, değişik, yaşamadığı, bilmediği bir şaşkınlıktı, sadece eşyaların kaçırıldığı bir insandan kaçmakla ilgili değildi, karışık öğeler vardı özünde. Bir birlikteliğin, bir ilişki düzeninin sert bir yere çarpması, parçalanması, dağılmasıydı. Bir çaresizlik, bir

inanmazlık, bir yadırgama «Hıh»ı döküldü aralanan dudaklarından. Yüzünü buruşturdu, saçlarının diplerine daldırdı parmaklarını, arkaya doğru itti, çenesini tuttu. 'Peki şimdi ne olacak?' Kapı çalındı. İkinci kattaki Neşet Bey'di. Hımhım sesiyle «Geçmiş olsun efendim!» dedi ve anlattı. Beş tonluk bir kamyonu yüklemişlerdi eşyaları yangından mal kaçırır gibi, kendileri de taksilere binmişlerdi. «Ben önce taşıyordunuz sandım, ama sizi görmeyince... üzülmeysin efendim! Eşya nasıl olsa temin edilir, cana bir şey olmasın da...»

«Evet, ama...» dedi Bülent, canı konuşmak istemiyordu.

«Her işte bir hayır vardır.» dedi Neşet Bey, «Yeriniz yoksa evimi eviniz bilin!»

«Sağolun!»

«Bizim hanım sizi pek sever.»

«Saygılarımı sunun.» dedi Bülent, kapıyı, Neşet Bey'in üstüne örttükten sonra, 'Bir de şuraya bakayım' düşüncesiyle yatak odasına seğirtti. Deminki şaşkınlığını anlamsız ve değersiz kılan bir şaşkınlıkla allak bullak oldu, dili damağı kurudu, solukları sıklaştı. Kalbinin çevresi yandı, erimeler, tozlaşmalar, çökmeler belirdi. Dışinden tırnağından arttırarak özenle diktirdiği üç takım giysisi, gömlekleri, kravatları, çorapları, hatta mendilleri makasla, jilette kesilmiş, doğranmış, öfkeyle yırtılmıştı. Bu vahşet karşısında delirme çılgınlıkları kapladı zihnini, tepkileri canını teninden kovacak hale geldi; dişlerini sıktı, gözlerini tavana dikti ama içinde yükselen ağlama isteğini bastıramadı, yaşların yanaklarından yuvarlanmasını engelleyemedi. 'Ulan şirret karı, ulan Allahın cezası, ben ne yaptım sana?' Dakikalarca yığına baktı, sağlam bir şey kalmış mı kalmamış mı diye karıştırdı, kumaş-

lara dokundu hıçkırarak, üstüne atıldı, kucakladı, başını aralarına soktu, kokladı. Böyle ne kadar durduğunu kestiremedi, doğrulduğunda, isyanları, duygularının egemenliğinden sıyrılmıştı. Bir sigara yaktı, düşündü, düşündü, gene düşündü, sağı solu taradı bakışlarıyla ve gördü. Avizeyi sökmüşlerdi, kopuk ve çıplak teller sarkmıştı. Nevzat'ı, Sabahat'ı, Neşet Bey'i çağırdı, yazdığı tutanağa - tanık diye - imza attırdı, yığının birkaç poz fotoğrafını çekirtirdi Nevzat'a.

«Böyle davranması senin lehinde.» dedi Sabahat.

«İyi de bu zararın altından nasıl kalkacağım ben? Ne giyeceğim? Üstümdekilerden başka hiçbir şeyim yok. Aşâğılık kadın, insan bir yatak yorgan bırakır.»

«Doğru, haklısın.» dedi Nevzat, «Bunu düşmanlar bile yapmaz.»

«Efendim, kendileri pek sinirli bir hanımdı.» dedi Neşet Bey.

«Siniri batsın!» dedi Bülent, «Deliydi o, düpedüz deliydi.»

«Zararın büyük, ama kurtulduğuna şükret!» dedi Nevzat.

«Bakalım kurtulabilecek mi?» dedi Sabahat.

Nevzat, omuzuna attı kolunu, «Üzülmenin, kızmanın bir yararı yok, olan olmuş. Sen burda kalamazsın artık. Yeni bir ev kiralayıncaaya kadar bizim konuğumuzsun.» dedi.

«Başımızın üstünde yeriniz var.» dedi Sabahat.

«Teşekkür ederim ama, kalamam. Nasılsa bir otel bulurum.»

«Hayır!» dedi Nevzat, «Bu durumda seni otele yollamam.»

«Rahatsız etmekten korkuyorum.» dedi Bülent.

«Ne rahatsızlığı?» dedi Sabahat, «Dairemiz geniş, bir odamız boş duruyor.»

Bülent, yirmibeş gün sonra Kadıköy'de, Moda'ya yakın bir apartmanda bulduğu aydınlık iki odayı, mağazaların taksitli satışlarından yararlanarak en gerekli eşyalarla donattı. Yıldız'la birlikte - burada - yaşamayı tasarlarken Mihriban'dan kin dolu, tiksindirici, korkutmaların satırların arasında gizlendiği bir mektup aldı. (Hem benden hem de eşyalardan kurtuldun işte. Memnun musun? Sana bir akıl vereyim: O kesik kumaşlardan çok güzel bir kilim dokunur.) diye alay ediyordu. (Boşanacağımı sanıyorsan aldanıyorsun. Hiç umutlanma!) Peki şimdi hangi yolu tutacaktı? Nevzat'la. Sabahat'la, Neşet Bey'le ve ötekilerle konuştu: Hepsi de seve seve tanıklık yapacaklardı. Mahkemeye başvurdu bir dilekçeyle, boşanma davasını - resmen - açtı. Ve o akşam durumu telefonla Yıldız'a bildirdi. Yıldız, yeni bir yaşamın başlangıcı sayılan bu ciddi girişime çok sevindi ama uzun sürecekleli bir savaşımı da üstlenmesi gerektiğini anlayınca üzüldü. Gene de dayanmalıydı, yılmamalıydı, çözülmemeliydi; yeri deliler evi olan bir hastaya yenilmemeliydi.

Bülent'in sesi buğulandı. «Yanımda olsaydın.

İstersen hemen gelirim.

İstiyorum, istemez miyim ama başın ağırır.

Sen beni merak etme! Ailem durumumuzu anlayışla karşılıyor zaten.

Atama sorunu var. Nerede çalışacaksın? Sonra birlikte yaşadığımızı öğrenirse hem bizi hapsettirir hem de sittin sene boşanmaz.

O da var ya... Eline hiçbir koz vermemeliyiz.

Biraz daha bekleyelim bakalım.»

Mahkemenin boşanma çağrısı Mihriban'ı çıldırttı. «Demek boşanıyorsun?

Şaşacak bir şey göremiyorum. Hem kendin de demedin mi?

Demedim.

Peki niye eşyaları toplayıp ailenin yanına gittin?

Ben gitmedim, sen kovdun!

Saçmalama!

Çocuğun yüzünü göremeyeceksin.

Mahkeme, yasalar ne emrederse...

Öldürürüm de göstermem sana.

Gösterme! Yalnız bir an önce boşan da...

Boşanmayacağım...»

Bu sözler, Bülent'e, nasıl bir düşmanla karşı karşıya bulunduğunu, o düşman tarafından oluşturulan cehennemin dehşetini anımsattı. Bu kesin - hayır - kurtuluş olanakları azalmış bir umutsuzluğa itti. Kopardı her şey... Ufkundaki parlak güneş söner gibi oldu. 'Gidip öldüreyim şunu! Ama ben kendimi Yıldız'a göre ayarladım, yıllarımı hapis hanede çürütemem bir mikrop için.' Bu telefonlar hep edildi, onur kırıcı sözcüklerin yüzlercesini barındıran mektuplar geldi Mihriban'dan. Sarsıldı, kızdı, saatlerce düşündü. İçinde bulunduğu karamsar ortamın bataklıklarında Yıldız'ın avutucu sözleriyle, sık sık yüreklendirmeleriyle boğulmamayı başardı. Ama bir perşembe, - o başarının getirdiği rahatlıkla gevşemişken, ruhunu güzel şeylere alıştırmaya çabalarken - Mihriban, bir hayalet gibi süzüldü odasına. «Hesap sormaya geldim!» dedi bağırarak. Saldırı, kin, rezillik ve kan kokuyordu sesi. O mahalle karısı diliyle suçlamasını tırmandırıyordu sert, yırtıcı sözcüklerle. En kötü günlerinde kahrını çekmişti, bugün önemli bir mevkiye gelmişse bu gelişte onun payı büyüktü ve yadsınamazdı. Saçını süpürgeye dönüştürmemişti ama maddi ve manevi baskılarla kuşatıldığı, bunalımların çukurlarında böcekler gibi debelendiği dönemlerde elinden tutmuştu. Ama o ne yapmıştı? Çocuğuyla birlikte sokağa atmış-

tı, bu yetmiyormuş gibi canavarca davranmış, üstüne üstlük bir de boşanma davası açmıştı. «Sizin bu amiriniz nankörün, karakersizin birisidir. Sakın inanmayın, güvenmeyin!» Bülent, utanç karışımı bir kızgınlıkla Mihriban'ı kapıya doğru sürüyordu «Lütfen burasını terket! Ne söyleyeceksen mahkemede söyler-sin.» sözleriyle. Ama Mihriban direniyordu, silkiniyordu, gözlerini memurlara dikeyor, sesini yükseltiyordu. «Dur, duuur sen, sana öyle şeyler yapacağım ki doğduğuna pişman olacaksın, ayaklarıma kapanıp yalvaracaksın!» Biriktirdiklerini boşaltıp - kendiliğinden - gidince Mihriban, herkesin yorulduğunu, yıprandığını anlatan bir suskunluk çöktü ortalığa. Bülent'in yüzü kara sarıydı, iki gözü de zaman zaman seyiriyordu. Ellerinin titremesi bir alkoliğin ellerinin titremesinden daha kötüydü, bir türlü geçmiyor, normalleşmiyordu. Mihriban'ın odaya girişiyle başlayan deprem, gücünü ve etkinlik alanlarını arttırarak sürüyordu. Bu deprem, varlığındaki en sağlıklı, en bakir bölgele-rine yeni depremler yollamasın, oraları çatlatıp yarıklar açmasın; salgın hastalıklar, olumsuzlukların yoğun olduğu köşelere yerleşip olumsuzluklarına gizlice zehirini akıtmasın diye Yıldız'ın koruyucu sözcükle-rinden bir duvar örüyordu. Bu çabası, kısa süre rahatlatan bir sonuç veriyordu ama hiç durmayan, or-dan oraya seğırtten kavga-gürültü, kovalama, tuzak-lar, vuruşmalar ruhundaki kaosun devinim hızını çoğaltıyordu gene. İç geçiriyordu, sigarasını tütürüyordu, koltuklara oturuyor, anlamsız anlamsız bir yerle-re bakıyor, ansızın kalkıyordu. Ve ağırlığı, benliğini kamburlaştıran bu kangrenli sorunu nasıl çözüme kavuşturması gerektiği konusunda uzun uzun düşünüyordu. (Mihriban olayı)nın üzerinden bir-iki saat geçince önlerindeki işleriyle uğraşıyormuş gibi davra-

nan ama baştan beri kendisini izleyen memurlarla konuştu. «Gördünüz değil mi?

Aman Allahım, bu kadına nasıl dayandınız beyefendi?

Doğrusu peygamber gibisiniz.

Bana böyle yapsaydı, tekme tokat kovardım.

Kusura bakmayın ama bir deli o kadın.

Biliyorsunuz, ben de kocamdan ayrıldım ama bir gün bile başını ağrıtmadım.

Beni istemeyeni ben de istemem.

Öyle demeyin, ya seviyorsa?

Seven insan böyle canını mı çıkarır insanın?

Her ay maaşınızın yarısını veriyorsunuz, daha ne?

Çok yumuşak, çok merhametlisiniz efendim...»

Bir ay kadar izini kaybettirmiş gibi sesini, soluğunu donduruyordu, korkutucu haberler yollamıyordu. Bu olaysız süre Bülent'i dinlendiriyor, keyiflendiriyordu. Ama hiç kesilmeyen, hiç bozulmayan bir erincin ruhuna yerleşmesini istiyordu. Yıldız'a telefon ediyor, mektup yazıyor, sokaklarda dolaşıyordu. Nevzat'la, Sabahat'la görüşüyordu ve, ya saatlerce konuşuyor ya da Nevzat'la karısını konuşturuyordu. Her alanda, her devinimde, her eylemde kıpırdayan güzelliklerden yararlanma olanaklarını arıyor, yaşama heyecanını güçlendiren iyimserliklerin kendisine yaklaşırken, çıkardığı sesleri işitiyor, mutlu oluyordu. Öfkelerin tekrarlana tekrarlana sert bir kabuğun hücrelerini dokuduğu benliğinde gizlenen ve eyleme geçmek için fırsat kollayan (gülmeler) somurtkan ve kederli yüzünü kahkahalarla geriyor, sevimlileştiriyordu. İşte o vakit, olaylarla, acılarla oraya buraya savrulmuş, dağılmış bütün denge öğeleri bir araya geliyor, yeni dengelerin temelleri atılıyordu. Ama yaz

ortasında hayanın ansızın bozması gibi Mihriban'ın varlığından yayılan bir takım titreşimleri algıyordu ve onun beş dakika sonra yapıya gireceğini sezdiren korkularla tedirginleşiyordu. Kapıdan arıyordu kapıcı. «Beyefendi misafiriniz var.»

Beti benzi atıyordu. «Kadın mı erkek mi?»

«Eşiniz efendim.»

«Peki, geliyorum.» demeden önce sıtma nöbetine benzeyen bir serinlik ürpertiyordu vücudunu. Zihnindeki bulanıklıklarla, kargaşalarla savaşıyordu. Aşağıya inmeli mi inmemeli mi? Ama inmezse, o, inmemesinin de hesabını öteki hesaplara yükleyerek daha bir hırsla yukarıya çıkardı. Kapatıyordu telefonu. «Beklesin!» Geziniyordu odada karşılaşma anını düşünerek. Yüzündeki anlamlar boyuna değişiyor, elleri ayakları birbirine dolanıyordu. Masadaki bir kalemi, bir silgiyi, bir makası, bir iğneyi alıyor, biraz ileriye ya da bir sandalyeye, bir sehpaye koyuyordu. Kâğıtları karalıyordu. şeytan, köpek, kurt, cadı, bıçak, dişsiz bir ihtiyar resimleri çiziyordu; durup dururken saatini kuruyordu. Bir sigara yakıyordu. Gözlerini kapıyordu çaresizliğin baskısıyla, derin bir soluk alıyordu, dudaklarını ısıırıyordu, yumruklarını sıkıyordu vargücüyle. Memurların konuşmalarını yarım yamalak duyuyor, duydukları çok önemli olsa bile gereken ilgiyi göstermiyordu ve - onları - anlayamadıklarının arasına katıyor, unutuşun karanlığına yolluyordu. Bu yollamayla birlikte belleğinde delikler, çatlaklar, kuyular açılıyordu ve değerli diye sakladığı, biriktirdiği şeyler, o kuyulardaki, çatlaklardaki, deliklerdeki yılanlar, çıyanlar tarafından hırpalanıyor, zehirleniyordu. Çünkü O, kapıdaydı; masaldan fırlamış bir canalcıydı. Ama ne kadar korkarsa korksun, ne kadar direnirse dirensin sonunda Mihriban'ı gör-

mek, tanıkların önünde oynanacak oyunu sergilemek zorundaydı. Merdivene yöneliyordu kararlı bir tutumla. İlk basamakta görkemli bir mucizenin olmasını, zümrüdü anka kuşunun kapıp göklere uçurmasını, Mihriban'ın erişemeyeceği ülkelere götürmesini diliyordu. İkinci, üçüncü basamaklarda korkuları, acıları, hüznüleri, öfkeleri yoğunlaşıyordu. Basamaklar biterken yönetim kurulu üyelerinden birisinin, müsteşar yardımcısının, belki de müsteşarın, orada bulunabileceği kaygısıyla titriyordu. Mihriban, Bülent'i cezalandıracak yetkilere sahip kişilerin yanbaşıında durmakta olduğunu anladı mı ağlamaya, bağırmaya başlıyordu.

Neyse ki kaygıları gerçekleşmiyordu. Ve Mihriban, görür görmez üstüne atılıyor, yıldırımları yağdırıyordu. Bülent, susturmaya çalışıyor, eliyle ağzını kapıyor, dışarıya çıkması için zorluyordu. Ama buraya gelişinin yankılanmasını, ortalığın karışmasını, Bülent'in kınanmasını tasarlayan kadın, kapıdan geriye dönüyor, parmağını sallayarak tehdit ediyor, sonra - oradakilerin - gözlerine bakarak yakınıyordu. Hangi sözün ya da sözcüklerin, hangi davranışın Mihriban'ı etkilediğini kestiremiyordu ama sokağa çıkarmayı başarıyordu. Mihriban, bu kez sokağı ayağı kaldırıyordu ağlamalarla, ilenmelerle. «Sus! Terbiyesizlik yapma! Ağlayacaksan evinde ağla!» diyordu da bu konuşma boşa gidiyor, Mihriban'ı inadından vazgeçiremiyordu. Eğilip bükülüyordu kollarında dansözler, ballerinler gibi; gövdesini çeşitli biçimlere sokuyor, başını savuruyordu; saçlarını dağıtıyordu acındırıcı bir görünüm sağlamak, yolcuları kışkırtıp Bülent'e saldırtmak amacıyla. Ve kayıyordu kollarından Bülent'in, kaldırıma atıyordu kendini, namaz kılarcasına diz çöküyordu, asfaltı dövüyordu yumruklarıyla.

Bu tartışmalarını, kavgalarını seyreden ve resimlerini belleklerine yerleştiren kalabalık, ayıplayan homurtularla dolanıyorlardı çevrelerinde. Sorulu bakışlarını sertleştiriyorlardı. Kimileri dayanamayıp Bülent'i uyarıyordu. «Ağlatmasana zavallıyı!

Size ne? İşinize gitsenize!

Burası dağ başı mı?

Lütfen karışmayın, bu bizi ilgilendirir!

Öyleyse evinizde yapın kavganızı!»

Hem Mihriban'la hem de sokaktaki geçici koruyucularıyla (bu olayı birilerine anlatacaklardı ve Bülent'i suçlayan seslerle yargılayacaklardı) uğraşmak zorunda kalan Bülent, bir süre yolcuların bu, kendilerini göstermeye, içlerindeki bazı gizleri sergilemeye, belki de mizaçlarının bir portresini çizmeye dayanan tutumlarını eleştiren gözlerle inceliyor, Mihriban'dan bir pislige basmış gibi iğreniyordu. Ve asfalttan kaldırmaya, kaldırıp uzaklaştırmaya çabaladığı Mihriban, yeniden saldırıyordu. Ellerini, parmaklarını, kollarını ısıırıyordu, tırnaklarını batırıyor, düzeyi düşük kadınlar gibi sövüyordu. Ve Mihriban, o gün için yeterli bulduğu kazanca ulaştığını anlayınca, uzaklaşıyordu.

Bülent, yorgun, bitkin, odasına dönüyordu. Ve koltuğa yığılıyor, gözlerini yumuyordu.

Bundan böyle santral telefonları bağlamayacaktı, kapıcılar «Burda yok.» diyeceklerdi. Çok ısrar ederse «Görevle Avrupa'ya gitti.» yalanıyla atlatacaklardı. Bu önlem dört buçuk ay aksamadan yürümüştü. Ama yabancı toplulukların - orda - olduğunu öğrenen Mihriban, bu kez Gürkan'la dikilmişti karşısına. Çocuk ağlıyor, o ağlıyor, izleyenler öfkeden ne yapacaklarını bilemiyorlardı. «Rezil, alçak, düzenbaz, vicdansız! - Yok - dedirtmeye sıkılmıyor musun? Nasıl müdürsün sen?»

O gün Savcılığa verdiği dilekçede yaşamının tehlikede olduğunu, bir takım örnekleri ve Mihriban'ın kişiliğindeki tutarsızlığı sergilemiş, önlem alınmasını istemişti. Polis Müdürlüğündeki bir arkadaşına sorunlarını ayrıntılı bir biçimde anlatmıştı. «Merak etme sen, üzülme, bir çaresine bakarız.» diyen arkadaş başka bir gelişinde Mihriban'ı çağırtmış, gerekeni - polisçe - söylemişti. Mihriban bu sert uyarıdan sonra işyerine adımını atmaz olmuştu, telefon da etmiyordu ama zehir zemberek mektupları yollamayı sürdürüyordu.

Ve Gürkan, ilk okula başladığı yıl boşandılar. Ama yıllarca süren bu korkunç işkence, yaşamında öyle büyük, öyle derin yaralar açtı ki Bülent, uzun zaman derlenip toparlanamadı. Evet boşanmışlardı ama inanamıyordu Mihriban'a, her an bir yerlerden karşısına çıkabilir, saldıracaklardı. Korku iliklerine işlemişti ve gecelerinin çoğunu Mihriban'lı düşlerle geçiriyordu. Bu karabasandan kurtulamayacağını anlayınca - yeni bir çevrede, yeni bir kentte her şey değişebilirdi - atamasını bu kente yaptırarak İstanbul'dan uzaklaştı ve Yıldız'la evlendi.

Bülent, kahvesindeki son yudumu içti, tabağı ile riye sürdürdü, bir sigara daha yaktı. Ve o, Mihriban'la birlikteliklerinden dehşet ürettiği zamanı bir film gibi oynattı varlığının perdesinde.

Ne kadar da acemiydi o yıllarda. Şimdi başına öyle bir şey gelseydi, bu kadar uzamasına engel olur, hemen bir çözüm bulurdu. Demek, bazı gerçekleri yönetme, bazı olaylarla savaşıma yöntemini bilmiyormuş o vakitler... ya da Mihriban şokunun yarattığı bir dengesizlik, aklını, düşüncelerini, zekâsını gereği gibi kullanırmıyormuş. 'Arkadaş canlısıydım. Yalan söylemezdim, herkese inanırdım, elim açıktı.' Evet çok

acı çekmişti, olumsuz bir değişim geçirmişti ama bazı şeyleri yitirenin bazı şeyleri kazandığını öğrenmişti bu süre içinde ve - insana - biraz daha yaklaşmıştı.

Başlangıçta akıllı, düşünceli, onurlu, saygılı, ciddi, dünyadaki ve ilişkilerdeki yerinden memnun bir kadınla yaşamını birleştirseydi şimdi önündeki bütün dorukları egemenliği altına almış olacaktı ve yüceliklerden, erdemlerden ürettiği mutlulukları bölüşecekti eşiyle dostuyla, yakınlarıyla.

Ve içindeki duygu yüklü kanallar patlamayacak, boyuna hüznün, boyuna acıma, boyuna ilenme akmayacaktı varlığına ve varlığı bir bataklığa dönmeyecekti.

Sigarasını söndürdü, «Ben çıkıyorum.» dedi sekreterine, «Soranlara - nereye gittiğini bilmiyorum - dersin.»

MINİBÜS ŞARKILARI

Paydos zili, her katında aynı kuruma bağlı birer müdürlük bulunan yedi katlı büyük binada sarı tit-reşimlerle yankılanmaya başlayınca onbeş dakika önce işleri yarına bırakarak hazırlanan memurlar, merdivenlere, asansöre yöneldiler. Ayak seslerine karışan değişik tonlardaki konuşmalar, şakalaşmalar, gülüşmeler sardı ortalığı.

Şarkı mırıldananlar da vardı.

Süheylâ hanımın, kendisiyle ilişki kurmak isteyen genç, yaşlı erkeklerin yüreklerini hoplatıp duygularını kıskırtan kahkahalarının şuhluğuna, çekiciliğine yakalanmış sürükleniyordu Uğur. Bir haftadır öğle yemeklerini pencere kenarındaki masada birlikte yiyorlardı. Bakışlarıyla, sözleriyle, davranışlarıyla kendisinden hoşlandığını - kimseyi umursamadan, uyarmalara aldırmadan - açıkça belirtiyor, Uğur'un yaklaşma çabalarına, dedikodu makinesini çalıştıran bir içtenlikle karşılık veriyordu.

Süheylâ, daktilo Canan'ın koluna girmiş, kulağına, izleyenleri meraklandıran bir şeyler fısıldıyordu. Uğur'u sol yanında görünce etkileyici bakışların anaforlandığı bal renkli gözlerini dikti yeşil gözlerine, içindeki cümbüşlerin güzelliklerini boşalttı bebeklerine. «İyi akşamlar!»

Uğur şaşırdı. «Size de... size de efendim!»

Süheylâ, bir iki dakika sonra Canan'ı uzaklaştıra-

çağını, konuşmak istediğini belirtircesine baktı, «Bir şey mi söylediniz Uğur bey?» dedi.

«Söylemek niyetindeydim ama...» dedi Uğur zangır zangır titreyerek.

«Öyleyse yarın sabah sekizbuçukta iskelede bekleyin beni. Şimdilik hoşça kalın!»

«Bekleyeceğim efendim, güle güle!» dedi Uğur; sevinçle şaşkınlığın benzersiz duygularıyla sarsılıyordu içi. İlişkilerinin temeline ilk taşı Süheylâ koysa bile ona bu edimi yaptıran güç, kendisini beğenmesinden kaynaklanıyordu. Öyleyse övünebilirdi başarısıyla.

Süheylâ, Karaköy alanında bekleyen Beyazıt dolmuşlarına doğru yürüdü, bir aracın arkasına bindi, kızıla çalan dalgalı, omuzlarını döven saçlarıyla anlamı çoğalan başını çevirerek Uğur'u aradı, bulunca gülümsedi; bakışlarıyla, gülümsemeleriyle, devinmeleriyle çeşitli duyguları, çeşitli sorunları işledi Uğur'un varlığına ve bu durum dolmuş kalkıncaya kadar sürdü. Sonra sağ elini salladı cam sileceği gibi sağa sola yatırıp kaldırarak. Uğur da, bugünün her anını değerlendiren yaşamışlar, mutlulukların en yüce noktalarına tırmanmışlar gibi heyecanlı el salladı, Süheylâ'nın yüzü seçilmez olunca geriye döndü, direğe çarpacakken toparlandı. 'Bu iş tamam!' Bir sigara yak-tı, sol elini pantolon cebine soktu, bozuk paraları şanggırdattı, güvenli ve gururlu adımlarla yürüdü. Ali Kemal, Tünel'in önündeydi. Sağ elindeki kara çanta ağırdı. Pantolonları ütüsüzdü ve borulaşmıştı. Çok koşmuş ya da bir şeyden utanmış gibi yuvarlak yüzü kızarmıştı, gözlerini kırptırıyor. «Merhaba arkadaş!» dedi Uğur, sevgiyle kucakladı, yanaklarından öptü. «Merhaba.» dedi Ali Kemal, elini sıktı, yüzüne dikkatle baktı. «Sabah dokuzda burda bekledim seni.»

«Yaaa, öyle mi? Bak, üzüldüm şimdi... Bilseydim. Önemli bir şey mi vardı?» dedi Uğur, sağ elini sağ omuzuna koydu içtenlikle.

«Hayır, görmek, konuşmak istemiştım sadece.» dedi Ali Kemal; hâlâ dipdiri duran o isteğin kıpırdanışını duydu.

«Ben de çoğu zaman günün her hangi bir saatinde seninle birlikte olmak isterim.» dedi Uğur, boynuna sarıldı, bir sigara uzattı, yakarken konuştu. «Hani geçenlerde göstermişim de sen - İlik gibi bir karı, sakın kaçırma! - demiştin.»

Ali Kemal'in bakışları kıvılcımlar saçtı. «Şu dul, Süheylâ hanım.»

«Evet, o... Gemisini iskeleme yanaştırmak istiyor.» dedi Uğur.

«Güzeel!» dedi Ali Kemal, sevincin renklendirdiği bir sesle. «Hemen bin o gemiye, dünya gezisine çık. Bir arkadaşını da bana tanıştır.»

«Yarın sabah randevumuz var.» dedi Uğur. «Yalnız Bektaşî'nin yer meselesini ne yapacağım?»

Ali Kemal, «Benim yazıhanenin suyu mu çıktı? Uç oda, mutfak, banyo. Daha ne?»

«Teşekkür ederim ama ilk seferinde yazıhaneye gelir mi bakalım?»

«Yazıhane değil oğlum, daire orası...» dedi Ali Kemal.

«İyi ama handa, apartmanda değil... Han kaçta kapanıyor?»

«Sekizde.» dedi Ali Kemal, «Önceden yiyecek içeceğini alırsın, sabaha kadar çıkmazsınız dışarıya... Çarşafklar biraz kirli. Dolapta salam, sosis, yumurta var.»

«Sağol da ev hepsinden iyi.» dedi Uğur, «Handa adam gibi eğlenemezsin, şarkı söyleyemezsin.»

«Şarkı söyleme sen de, seviş.» dedi Ali Kemal. «Ama illâ da ev diyorsan onun da çaresini buluruz. Bize gelirsiniz. Yalnız bir iki saat önce telefon et ki bizimkiyle babasına gitme işini ayarlayayım. Biz kayınpederde kalırız, siz de bizde. Bağır, çağır, göbek at, ne yaparsan yap sabaha kadar.»

Sevinçten ağlayacaktı Uğur nerdeyse. «Varol, çok yaşa, seninle arkadaş olduğum için öyle...»

«Şuna bak şuna!» dedi Ali Kemal.

Sarı saçlı, mavi gözlü - gözleri iriydi, çevresini siyah kalemle çizmişti - kalın ama biçimli dudakları kırmızı cilâlı, oval yüzü fondötenliydi. Gelincik renkli bluzu, siyah mini eteği, yuvarlak kalçaları, sütun gibi çorapsız bacakları çarpıcıydı. Herkesin hayranlıkla baktığını bilmenin ve güzelliğinden emin olmanın rahatlığıyla yürüyordu. Kadınlar dahil, bir sürü kişi az raslanan bu canlı olayı iyice değerlendirmek, yayımladığı büyümlü titreşimlerle kışkırtıcı resimleri belleklerine kazmak amacıyla - ayrıca şu anda yatmayı düşünerek - izliyorlardı.

«Allah Allah, Allah Allah! Bu bir kadın mı, bir melek mi nedir? Ben hayatımda böylesini görmedim, bir afet bu! Bir felâket. İnsanın üç günde iflahını keser, tahtalıköye yollar. Analar neler doğuruyor! Bunu bana verecekler, bir odaya kapatacaklar, altı ay çıkartmayacaklar... İşte o zaman yaşadım derim. Abi, ben buna Osmanlı işi bir muamele yapacam, iki ay gemeterinin üstünde oturamayacak. Ye onu ye! Benim böyle bir karım olsa dilenmeye razıyım. Bu yavruyu sokağa çıkartmak demek, fukara abazan milletin canına okumak demektir ve yazıktır. Bunu yattaktan aşağıya indirmeyeceksin...» sözleri, dev uğultu bulutlarına karışan övgülü sözlerin, dileklerin, isteklerin, itirafların bazılarıydı.

Onyedi yaşlarındaki simitçi, Ali Kemal'le Uğur'un kızı tepeden tırnağa süzdüklerini görünce gülümse-di, bağırdı. «Akşam simidi cıtır cıtır, kaymak!»

Allak bullak olan Uğur, «Yahu bu ne?» dedi; gök-taşı düşmüş gibi bir şaşkınlık uyandırmıştı kadının ansızın belirmesi. Düşünceleri, duyguları birbirilerine dolanıyor, birbirilerini çiğniyor, gövdelerinden daha hızlı, daha etkili güçler üretiyor, arkasından, varlığı sezilmeyen bir sıvı gibi akıyordu. Bu akış çılgınca gö-rüntüleri de üretti. Kadının tasma geçirip taşıdığı bir finoydu Uğur... Hayır, bunu beğenmedi. Onun özle-mine dayanamadığından ötürü prangalarını keserek hapisneden kaçan bir mahkûmdu. Her an kadınla yatmayı düşünen bir sevgiliydi. Başını salladı.

«Pasta gibi bir kadın.» dedi Ali Kemal, «Yedikçe tadı çoğalan, acıktıran bir pasta.»

«Müthiş bir şey! Ben şimdiye kadar bunun gibi-siyle karşılaşmadım, sen Kemal?» dedi Uğur.

«Ben de.» dedi Ali Kemal, «Her yanı çok çok gü-zel olan biri kalabalığın arasında dolaşmamalı, mil-leti tedirgin etmeye hakkı olmamalı.»

«Tedirgin etmek için giriyor aslında.» dedi Uğur.

«O zaman teşhirci, sadist...» dedi Ali Kemal. «Bu-nu cezalandırmalı!»

«Nasıl?» dedi Uğur.

«Gece gündüz, aralıksız sevişmeli...» dedi Ali Ke-mal.

«Ama bu cezalandırma değil, ödüllendirme.» dedi Uğur.

«Yoo... yatıp kalkmaktan bıktığı, yorulduğu an-da gene sevişmeye zorladın mı cezaya dönüşür se-vişme.» dedi Ali Kemal öfkeyle. Gerçekten de yürek-leri karmakarışık bir sürü olaylarla, sorunlarla karar-tılan insanlar, böyle darbeleri yememeliydiler. «Bunu

rahat bırakmayacaksın. Asılacaksın yüzlerce kişiyle, uzaklaştıracaksın sokaklardan, caddelerden...»

«Zaten bırakmıyorlar, herkes lâf atıyor, sokuluyor, sürtünüyor, elliyor bir yanını.» dedi Uğur.

Üç delikanlı kuşattı kadını, geçmesini engelliyor, işitilmeyen sözler söylüyorlardı.

«Yetmez.» dedi Ali Kemal, «Elbiselerini yırtmalar.»

«İyice soysunlar mı?» dedi Uğur.

«İyice soysunlar, çırlıçıplak oluncaya kadar parçasınlar üstündekileri, sonra da kovalasınlar peşine düşüp.» dedi Ali Kemal.

«Kovalayanlar kovalamakla yetinmezler ki, yakalarlar, - sevişeyim - derken öldürürler.» dedi Uğur.

«Yooo... tam öldürme noktasına geldiğinde serbest bırakacaksın, - çek git burdan - diyeceksin!» dedi Ali Kemal.

«Sen de çok gaddarsın ha?» dedi Uğur, «Öldürmekten beter bu, çıldırır zavallı!»

«Çıldırırsın ve çıldırtmanın ne olduğunu anlasın.» dedi Ali Kemal.

«Harikasın!..» dedi Uğur, «Kimbilir nasıl sümsük bir herifin karısıdır.»

«Olabilir.» dedi Ali Kemal, polise bir şeyler söyleyen kadına öfkeyle baktı. «Böyle bir kadınla yatmadan ölürsem gözlerim açık gider.»

«Bununla yat!» dedi Uğur, «Takip edelim, fırsatını bulunca teklif edelim.»

«Haklısın...» dedi Ali Kemal, ama birden korktu Uğur'un sözlerinden... Kadınla tanıştılar, onlarla geldi ve kendisiyle yatmayı kabul etti, ama ya doyuramazsa, ya isteklerinin bindebirini gerçekleştiremezse...

«Hadi gidelim.» dedi Uğur, «Bizden iyisi can sağlığı.»

«Belki de bir orospudur.» dedi Ali Kemal.

«Gidelim, öğreniriz.» dedi Uğur.

«Ben orospulardan hoşlanmam!» dedi Ali Kemal.

«Ben hoşlanırım.» dedi Uğur, koluna girdi Ali Kemal'in, Kadıköy iskelesine doğru yürüttü.

Kadını izleyenler çoğalıyor ve azgınlaşıyordu.

«Erken gelmişiz bu dünyaya Haşım bey, erken. Şimdi de gelsek bir halt edemeyiz ya... paramız pulumuz yok çünkü. Buna para pul yetmez. Han apartman da yetmez. Böylelerini bir araya toplayacaksın, padişahlarımız gibi bir harem kuracaksın, hep elinin altında tutacaksın...»

Ziraat Bankasının yanında duran yeşil, gıcır gıcır bir Mercedes, kadını kapıldığı gibi uçurdu.

«Aldınız mı?» diye bağırdı biri.

Birkaç kişi kahkahayla güldü.

«Mersedesin sahibini gördünüz mü, hırtın biriydi. Bir köylü.»

«Ama zengin bir köylü.»

Ali Kemal, gözlerini Uğur'a dikti. «Bizden önce davrandılar, geç kaldık.»

«Hayır, geç kalmadık. Adamla sözleşmişlerdi herhalde.» dedi Uğur.

«Herhalde.» dedi Ali Kemal ve kadın sorununun böyle çözülmesine sevindi.

Bir süre konuşmadan, kadının, etlerinde ve beyinlerinde bıraktığı depremi yaşayarak, hayallerine hayaller ekleyerek yürüdüler.

«Ya buna ne buyurulur!» dedi Uğur.

Kumral, düz saçlı, ip kaşlı, iri siyah gözlü, - ama gözleri içlerinde ateşler yanıyormuş gibi alevliydi - beyaz bluzlu, siyah etekli, erkeklerden ve sevişmekten

başka hiçbir şey düşünmüyormuş gibi bir izlenim uyandıran orta boylu bir kadını işaret etti. Etekleri iki parmak daha kısa olsaydı apış arası görünecekti. Plajda iyice esmerleşmişti, güneş ve deniz kokuyordu. Bacakları, baldırlara doğru yuvarlaklaşarak kalınlaşıyordu. Belli belirsiz ayva tüyleri, açık kahverengiye dönmüştü. Gençliğin sağlığı, coşkusu, neşesi, tutkusu ve büyümlü cesareti fışkırıyordu her yanından. Güçlüydü. Ayaklarını sağlam basıyordu yere ve rüzgârlı saçlarını savurta savurta yürüyordu. Kolay teslim olmayan, bir takım tuzaklardan, bir takım oyunlardan, bir takım kandırma yanı derinlerde gizlendiği için sezilemeyen yeminlerden sonra kendisini veren birisini andırıyordu. Ama bir kez de - Evet - dedi mi sevişmesinin şiddetinden yeryüzünde depremler birbirini izlerdi... Onunla bir yatakta sarmaş dolaştı, alt alta üst üsteydi, ağzındaydı, omuzlarındaydı dudaklarıyla, memelerindeydi, yana açtığı bacaklarının arasındaydı. Erkeklik organı sertleşti birden ve pantolonunun önünü gerdi. Bu kan ve duygu yükselişi, cinsel ilişkilere yönelik isteklerin vücudunun bütün hücrelerinde deli deli koşuşması, iradesinin yetkilerini dondurması ilginçti ve o kadından görülmeden yayılan uyarma ve çağırma güçlerinin egemenlik kurmasına bağlı bir sonuçtu. Olağanüstü bir durumdu. Nicedir ancak dokunmayla harekete geçen istekleri dokunmayı da aşan çok önemli bir sorunla karşılaşmıştı. Yoksa bu uyanışı yüzlerce insanın ağızlarının suyunu akıtan öteki kadın mı hazırlamıştı? Belki, belki ama bu ondan etkileme, heyecanlandırma açısından çok üstündü ve ötekinin belleğinde bıraktığı taptaze resimleri buruşturmuş, izlerini silip süpürmüştü. Yanından güzel kadınlar, kızlar geçtiği halde yalnız o vardı. Kalçalarının uyumlu devinimi,

memelerinin yeni bir apartmanın yeni balkonları gibi dışarıya uzanışı ve adım attığında dipten sallanarak titreyişi, bakışlarındaki derin, yaşamın en kötü anlarını bile birkaç kez sevdiren anlamların sürekli aydınlık üretmesi, yüreğinin yağını eritti. Kadın, buharlaşıp Uğur'un evrenine girdi ve beynindeki sonsuzluklarda sağa sola şiirli, güllü, manolyalı, menekşeli gülüşler, incilere benzeyen sözler dağıtarak yürümeye başladı. Uğur arkasından zincire vurulmuş bir tutsak, gövdesini gölgesine ilıştirmiş bir hayal olarak düşe kalka ilerliyor, -ah, vah- ediyor, göğsünü çökertircesine yumrukluyor, talihine ileniyor, kadına bir türlü erişemiyor ama bu zavallılığından da yakınmıyordu. Ve bu kölece serüveni yaşamaktan duyduğu acılı hazzı yitirmemek için kadını varlığının mağaralarında saklıyordu.

«Bunda doyuran bir şey var azizim.» dedi Ali Kemal. Bunda sevdiği, düşlediği, aradığı kadınların hepsinden birer parça vardı. Sanki ötekilerin her yönden kusursuz, her yönden beğenilen bir özetiydi. Bunun için karısını boşayabilirdi, bunun için Uğur'u arkadaşlıktan silerdi, bunun için en korkunç, en kanlı kavgalara gözleri kapalı atılır, şaheserin şaheseri cinayetler işler, dünya hukuk tarihinin bir daha yazılması olanaksız en önemli bin sayfasını yakardı. Bir an iradesini yitirdiğini sandı. Saldırmayı, yere yıkarak düzmeyi düşündü. Ama Uğur, «Doyuran ama bıktırmayan.» deyince toparlandı, kendini yitirme dağınıklığını, birbirine dolanan istek ipliklerini usulca ayırarak gideren iradesini, içsel baskıları arttırarak uysallaştırdı. Bir sigara yaktı ve hüznünlü duyguların kendilerini boyuna ıslattıklarını, bataklıktan bataklığa fırlattıklarını, gözlerine birkaç damla yaş yolladıklarını hissetti. «Bu kadın kaldı bende.» Kadına ba-

kışlarının en uzununu, en güneş görmemişiyle baktı. Bir kadın değildi o, bir memleketti, bir ülkeydi, bir kadınıstandı.

«Buna sahip olan her şeye sahip olanlar gibi mutludur.» dedi Uğur.

«Mutluluğu da aşan bir şey duyar buna sahip olan. Beni öyle etkiledi ki, felç olabilirim!» dedi Ali Kemal.

«Aman aman, ağzından yel alsın! Bir kadın için...» dedi Uğur.

«Unutma, Troya savaşı bir kadın yüzünden çıktı.» dedi Ali Kemal.

«Ama o dönem insanların daracık yaşadıkları, daracık düşündükleri bir dönem.» dedi Uğur, «Bir kadın kâinat güzeli olsa bile uğruna cinayet işlemeye, uğrunda ölmeye değmez.»

«Bence değer.» dedi Ali Kemal.

«İyi de uğruna ölünen pek çok kadın, öleni hemen unutmuş, hemen başkalarının altına yatmıştır.» dedi Uğur, inandırıcı ve Ali Kemal'in zihnindeki bulanık düşünceleri artırıcı bir sesle.

«Evet...» dedi Ali Kemal. «Yalnız yapılan şeyin niteliği önemli burda. Bir kadın için ölmek, öldürmek büyük bir eylem!»

«Ben öyle bir eylemde yokum.» dedi Uğur, «Sadece kadınlarla boyuna, gücüm tükenene kadar sevişme eyleminde varım.»

«Öyle öldüren ve öldürülen bir hayat tarihinin görkemini gözlerinin önüne getirebiliyor musun?» dedi Ali Kemal.

Bu sözlerin bir şakanın malzemesi olduğunu saptamak amacıyla Ali Kemal'in yüzünü taradı bakışlarıyla Uğur ve saptadığı ciddiyet, canını sıktı. «Senin gibi bir avukat böyle şeyleri nasıl düşünebilir?»

«Ben aynı zamanda bir insanım ama...» dedi Ali Kemal.

«Neyse, bu konuyu başka zaman tartışırız... Biz konuşurken yavrular gözlerimize görünmeden kaçıp gidiyor.» dedi Uğur. Duraktaki kalabalığa karışan ama kalabalığın arasında ötekilerden çok üstün olduğunu belirtircesine duran kadına ulaşılması olanaksız bir yüksekliğe bakar gibi baktı. Oysa o kadını az önce evreninin içine sokmuş, çeşitli kimliklere bürünmüş, hayallerinin atlas yataklarında, şarkıların ipek sesleriyle benliğine akan sevinçleri dinleyerek sevişmişti. Ve kadın bu gerçekleri bilmeyecekti. «Her an bu duygularla boğuşmak bir işkence!»

«Evet, bir işkence, ama hiçbir zaman ortadan kalkmayacak, kaldırılamayacak bir işkence.» dedi Ali Kemal, çantasını sağ elinden sol eline geçirdi ve kapısı açılan bir otomobilin önüne binen kadına son bir kez bakarken bir organı kesilmiş gibi acı duydu. «Gitti!»

«Gitti ve bizi delik deşik etti.» dedi Uğur.

Karaköy alanının genişliğinde oradan oraya seğirtiyor, arada bir beyaz bulutlu ve güneşli gökyüzüne, kocaman saate, kocaman reklamlara, yapıların pencerelerine ama daha çok araçlarla birlikte yürüyen, araçların arkasından seğirten, durakları dolduran, zevk için dolaşan, bir şeyler arayan ve bir şeyler almak ereğiyle vitrinleri seyreden, Galata köprüsüne, Perşembe pazarı yönüne, Tophane yönüne, Kadıköy iskelesinin yanından geçen caddeye gidenleri izliyorlardı ilgiyle.

Cafe Ekspreso'dan kırmızı kurdeleli bir pasta paketiyle çıkıp otomobillerin yol vermesini incecik yaya kaldırımında bekleyen buğday benizli, yüzünden dişilik akan otuz yaşlarında bir kadın, başlarını döndürdü. Akşam sefası renginde tiril tiril bir giysi dal-

galanıyordu sırtında. İsteklerinin tamamını ayaklandı-
rarak, içlerinde kopan fırtınaları yansıtan bakışla-
ra dönüştürerek ellerine, ayaklarına, dizlerine, kalça-
larına, memelerine, gözlerine, burnuna, saçlarına ay-
rı ayrı baktılar. Bir daha baktılar.

«Bal kutusu bu.» dedi Ali Kemal, «Yüzü entere-
san... Çağırın bir ifadesi var.»

Sinirlendi Uğur. «Kimbilir nasıl bir ayı ekmeğine
katık ediyor bunu.»

Güldü Ali Kemal. «Hayır, doğrudan doğruya yi-
yor.»

«Belki de kocası olacak salatalık bıkmıştır da üs-
tüne dost tutmuştur. Ya da bu başkasıyla yaşamak-
tadır.» dedi Uğur.

«Mümkündür.» dedi Ali Kemal, «Başkalarının ka-
dın, mücevher konusunda eskisi bizim için yenidir.»

«Yani benim sahip olduğuma başkaları, başkala-
rının sahip olduğuna biz sahip olmak istiyoruz öyle
mi?» dedi Uğur.

«Bu bir dengesizliktir ve biz de bu dengesizliği
kabul etmek zorundayız. Etmesek de dengesizlik sür-
rüp gidecek.» dedi Ali Kemal.

«Sürüp gidecek ve biz bu dengesizlikten doğan
acıların pençelerinden kurtulamayacağız.» dedi Uğur,
bir martı çığlığına kulak kabarttı.

«Kurtulamayacağız.» dedi Ali Kemal, giysilerini
parçalama isteğini duyduğu kadını düşündü. Nasıl
bir kindi o? Nerede beslenmişti?

«İnsan bununla yaşayacak ki bir şeye benzesin,
- yaşadım - diyebilsin. Belki de evli değildir, bir ta-
kıntısı yoktur, kendisine uygun birini arıyordur.» de-
di Uğur.

«Evli olmayabilir.» dedi Ali Kemal, «Gözlerinde
garip parıltılar var. Yalnızlık parıltıları onlar.»

«O zaman düşelim peşine!» dedi Uğur.

«Görebilirsen düşelim.» dedi Ali Kemal.

«A, a, a, sahiden kaybolmuş.» dedi Uğur, «Nereye gitti bu?»

«Gitmesi gereken ve bizim gidemeyeceğimiz bir yere.» dedi Ali Kemal.

«Evet, evet, doğru. - Gidemeyeceğimiz bir yere - gitti.»

«Hani bundan bir ay önce Kadıköy iskelesinin önünde görmüştük bir tane, hatırlıyor musun?» dedi Ali Kemal.

Heyecanlandı Uğur. «Nasıl unuturum? Bir olaydı o.»

«Kavuniçi bir eteği, yüksek topuklu iskarpinleri vardı. Seke seke yürüyordu.» dedi Ali Kemal.

«Ben keklik taklidi yapmıştım.» dedi Uğur.

«Benim kanımda akıyor o.» dedi Ali Kemal.

«Bende akmıyor, oturuyor ve durup dinlenmeden sevişiyor.» dedi Uğur.

«Sen benden daha iyi durumdasın!» dedi Ali Kemal.

«Bir de İstanbul kız lisesinin karşısındaki kaldırımında görmüştük. Dans eder gibi yürüyor, rüya gibi bakıyordu.» dedi Uğur.

«Rüyadan sokağa inmişti. Bize bakmış, gülümsemiş, canımıza okumuş, sonra tekrar rüyâya dönmüştü.» dedi Ali Kemal.

«Aynen böyle olmuştu.» dedi Uğur.

- Kalplerden dudaklara yükselen sesi dinle. -

Nereye baksalar genç, çekici bir güzeli görüyorlardı. Şaşıyorlar, heyecanlanıyorlar, onlara uzanan ve bir şeyler alıp gelmek için çabalayan isteklerini ön-lüyorlardı. Ya da onlara ulaşmalarını engelleyen öğe-leri, koşulları sıralıyorlardı. Acı çekiyorlardı, kızıyor-

lardı, içlerinde saldırılar düzenliyor, hepsini teker teker ya da çiftler çiftler ya da onunu yirmisini birden gül esansı dökülmüş havuzlarda yüzdürüyorlardı... Ve dipdiri gövdelerinden yuvarlanan damlaları yalayarak ipek giysilere sarıyor, deniz kıyılarındaki ıssız kumsallara, otlarla kaplı loş ormanlara, gecelerin karanlıklarına serilmiş uçsuz bucaksız döşeklere götürüyorlardı.

- Yine bahar oldu coştı yüreğim -

Bir vapur üç kez düdüğü öttürdü ve tam o sırada gökleri yırtan bir jet uçağı, arkasında bembeyaz ve dümdüz bir iz bırakarak bulutların karnına saplandı.

«Böyle salak salak dolaşmakla mı yetineceğiz?» dedi Uğur.

«Ne yapalım?» dedi Ali Kemal.

«Bunlardan bir ikisini tavlayabiliriz.» dedi Uğur.

«İyi de paramız var mı?» dedi Ali Kemal.

«Yok. Ben de Süheylâ için yarın birisinden borç alacağım.»

«Bende vardı ama bugün bir arkadaşına verdim. Bu saatlerde tavlanan kadınları mutlaka bir lokantaya götürmek gerekir.» dedi Ali Kemal.

«Haklısın.» dedi Uğur, «Allah kahretsin bu parasızlığı!»

- Ne yaptım, kendimi nasıl aldattım -

Kararsız, yönsüz dolaşıyorlardı.

«Ben aşağı yukarı bir aydır görmedim, - senin kinden - ne haber?» dedi Ali Kemal.

«Ne olsun, doğurdu.» dedi Uğur, küskün bir sesle.

Gülümsedi Ali Kemal. «Eh artık ikinci çocuk için faaliyete geçebilirsin.»

«Gececeğim de nasıl? Bodrumda korkuyla sevişmek olmaz ki... Bir gün yakalanacağız diye ödüm patlıyor.» dedi Uğur.

«Zor.» dedi Ali Kemal, «Böyle bir şey olursa Şakir boşar Perihan'ı senin üstüne kalır...»

«Aman aman aman!..» dedi Uğur, «Bir daha evlenmek mi, Allah yazdıysa bozsun!»

«Büyük konuşma!» dedi Ali Kemal, «Bakarsın bir gün tanıştığın bir kadın nikâh masasına oturtuvermiş seni... hiç anlamazsın.»

«Otuz iki yaşındayım. Kırka kadar bekâr yaşayayım da sonra bir şey düşünürüz.» dedi Uğur, «Perihan'ı senin yazıhaneye bir atabilsem.»

«Niye domuzluk yapıyor?» dedi Ali Kemal.

«Efendim, şeymiş, o orospu değilmiş, yazıhanele-re, otellere gidemezmiş. Ama bir ev bulursam gelir-miş... Ya da annemle babamdan ayrılıp bir daire ki-ralamalıymışım, o zaman öğle yemeklerinde bile ka-pımı çalarmış.» dedi Uğur.

«Açıkgöz.» dedi Ali Kemal, «Seninle metres ha-yatı yaşamaya hazırlanıyor.»

«Ben de öyle düşündüm.»

«İhtiyarları Bursa'ya doğru postalasana!» dedi Ali Kemal.

«Bir hafta sonra gidecekler ama annem mızıkçılık yapıyor. Bana kim bakacakmış? Yemeğimi kim pişi-recekmiş, elbiselerimi, gömleklerimi kim ütöleyecek-mi? - Yahu anne, ben çocuk değilim, evlilik geçirmiş bir adamım, beni aklına takma - diyorum ama gene de kaygılanıyor. Bursa dönüşünde de Hacca gidecek-ler.»

«İyi, iyi, buna sevindim.» dedi Ali Kemal, «Ne za-man doğurdu?»

«Onüç gün oldu.» dedi Uğur, «Dükkâna altı ay gelmeyecek.»

«Sen evine git öyleyse.» dedi Ali Kemal.

«İki kere gittim. Tebrik ettim, çiçek götürdüm. Çok sevindi.»

«Bir şey yapamadın mı?» dedi Ali Kemal merakla.

«Nasıl yaparsın, ev öyle kalabalık ki giren çıkan belli değil.»

«Tekrar ne zaman göreceksin?» dedi Ali Kemal.

«Pazartesi... Şeftali istiyor. Evde kimse yoksa belki duhul vaki olur.»

«Olursa hemen bana telefon et!» dedi Ali Kemal.

«Ederim.»

Sigarasını tüttürdü Ali Kemal, gözlerini kıstı. «Nerden nereye... Tanıştığımızda bir gün Perihan'ın sevgilin olacağını aklın alır mıydı?»

«Ben daha ilk bakışmamızda Perihan'la aramızda bir şeyler kurulacağını sezmiştim.» dedi Uğur.

Uzun zamandır öyle sevinçli, heyecanlı anlar yaşamadım.» dedi Ali Kemal.

«Evet, her şey taze, her şey hareketliydi.» dedi Uğur, Ali Kemal'in sigarasından sigarasını yaktı. Avukat Ali Kemal, hisseli bir arsa davası yüzünden Şakir'le tanışmış, kısa sürede o sıcak kanlı, neşeli, dünya güzeli karısını aldatan zampara adamla dostluğu ilerletmiş. Uğur da Ali Kemal'in aracılığıyla ilişki kurmuştu. İçki, sigara, kuruyemiş, kahve, gazete, dergi, peynir, süt, sucuk, pastırma, meşrubat satan acayip bir dükkânın sahibiydi Şakir. İşlek bir yerdeydi, müşterisi çoktu. İki daire, üç arsa almıştı. Kaçakçıların getirdikleri viskileri, Malboroları güvendiği otellere, kulüplere götürüyordu. Haftada bir iki kez giderler, çay, kahve, bazan da koka kola karıştırılmış votka içerler, kasada oturan ve kendilerine büyük yakınlık, büyük saygı gösteren Perihan'la tatlı tatlı konuşurlardı. Şakir, birisi tarafından çağrıldığında ya da bir iş nedeniyle yarım saatliğine, bir saatliğine bir yere git-

tiğinde, ilgileri, içtenlikleri daha sıcak bir kimliğe bürünürdü. - Engel-in geçici bir süre de olsa ortadan kalkması fırsatını iyi kullanırlardı; Perihan'ın benliğine, özel yaşamının derinliklerine, çocukluk dönemlerine sızarak, kişiliği oluşurken meydana gelen olayları, gizlerini öğrenirlerdi. Perihan, bakışlarıyla, davranışlarıyla, sözleriyle ve tutumuyla kocasının yanındaki kadın olmaktan çıkardı. Birden özgürlüğe kavuşanların coşkusuyla konuşur, sakladıklarını korkusuzca açıklar, Şakir'den hafif tertip yakınırdı. Çok güzeldi. Değişikti. Utangaçtı. Sesinde içe işleyen bir ıslaklık, bakışlarında, sanki sürekli ağlıyormuş izlenimini uyandıran bir hüznün vardı. Sevme, yatma, yüceltme isteklerini diri tutup kendine yönelten, kıskırtan bir güce sahipti.

Dükkândan biraz uzaklaşınca hemen Perihan'dan söz etmeye başarlardı. Hayallerini, tasarılarını sergilerlerdi. Överlerdi. Son zamanlarda yaşamlarını varlığıyla besleyen en gür kaynaklardan biriydi o. Gece gündüz Perihan konusunu deşerlerdi ve sıkıntılarının, tedirginliklerinin, zihinlerindeki bulanıklıkların dağıldığını hissederlerdi.

Üç ay böyle geçmiş Şakir'le Perihan'ın vazgeçilmez aile dostları olmuşlardı.

Bir gün Uğur, «Bu işi bir yola koyalım.» dedi Ali Kemal'e.

«Yani?» dedi Ali Kemal.

«Yani, bu ortaklığa son vereceğiz. Ya senin olacak ya da benim.»

Ali Kemal, biraz düşündü, «Senin olsun!» dedi.

«Sağol!» dedi Uğur, yanaklarını sevinçle öptü Ali Kemal'in. «Sen arkadaş, ben sevgilisi olacağım.»

«Olabilecek misin?» dedi Ali Kemal, «Akıntıya kürek çekme de...»

«Çekmeyeceğim.» dedi Uğur, «Umutluyum. Ama şu anda, şipşak bir şey yapamam...»

«Yap da ne zaman yaparsan yap, razıyım.» dedi Ali Kemal.

«Beni destekleyeceksin ama.» dedi Uğur.

«Elbet.» dedi Ali Kemal, «Desteklemem mi, sen benim canımsın.»

Çok duyulandı Uğur. «Eğer - çık aradan - derssen, dehal çıkarım!»

«Hayır, hayır, sen seviyorsun onu... Ayrıca Ece bana yeter, iyi anlaşıyoruz.» dedi Ali Kemal, «Yalnız Şakir'den nasıl soğutacaksın?»

«Çabalamama gerek yok, soğumuş bile.» dedi Uğur.

Şaşırdı Ali Kemal. «Allah aşkına!»

«Evet, geçenlerde, hani İzmit'e gitmiştin sen, o gün epey dert yandı bana. - Bu pis, ahlâksız herifle evlendiğime bin pişmanım. - dedi. Ben, - fena çocuğa benzemiyor - diyecek oldum, lâflarımı ağzıma tıktı. - Bilemezsin ne aşağılıktır o. Kimseye söyleme, Ali Kemal Bey duymasın ama ilk fırsatta ayrılacağım. - Nasıl?»

«Harika!» dedi Ali Kemal, «O vakit amacına çabuk ulaşacaksın.»

«Ben onun için - umutluyum - dedim ya.»

«Başarılar dilerim. Yalnız bana her gün rapor vereceksin!»

«Veririm.» dedi Uğur.

Çoğunlukla tek başına gidiyordu Uğur. Şakir de, Perihan da Ali Kemal'i sorduklarında, «İşler aniden bastırdı, başını kaşıyacak zamanı yok.» karşılığını veriyordu. Ali Kemal'in gelmemesinden memnunmuş gibiydi Perihan, memnunluğunu bakışlarıyla, davranışlarıyla, kimi vakit adını hiç anmamakla belirtiyordu.

Genellikle içkili olan Şakir, - bayram seyranı de-
ğilken - kadınları yermeye başlıyor, bu arada karısı-
nı iğnelemeyi unutmuyordu. Ona göre kadınlar sade-
ce erkeklerin işlerini yapmakla, bazı ihtiyaçlarını kar-
şılamakla Tanrı tarafından görevlendirilmiş yaratık-
lardı... Perihan, o daha cümlesini tamamlamadan ba-
ğırıyordu. «Kadınlar olmazsa erkekleri köpekler ye-
mez.» diyordu. Erkeklerin dengesizliklerini, tutarsız-
lıklarını, güvenilmezliklerini, kofluklarını sıralıyor, ar-
kadan da tanımadıkları, bilmedikleri kimselerle, ken-
dilerinin düzeylerine erişemeyenlerle evlenip mutsuz
olan kadınlara sığıyordu. Bu kez birbirlerinin yüzle-
rine baka baka, el kol hareketleri yapa yapa, sesleri-
ni yükselte yükselte tartışıyorlardı.

Derken Şakir bunalıyor ya da bunalmış gibi ya-
pıyor, «Ben mal almaya gidiyorum, ancak bir saat
sonra dönerim. Perihan'a biraz yardım eder misin
Uğurcum? İşin varsa, başka tabii» diyordu ve kapıya
yürüyordu kasadan aldığı paralarla.

«İşim yok, beklerim seni.» diyordu Uğur ve Şakir
uzaklaşınca bir - Oh - çekiyordu. Bir sigara yakıyor,
bir tane de Perihan'a uzatıyordu.

Perihan öfkeyle başını sallıyordu. «Gördün değil
mi?»

«Evet ama...»

«Onu bana savunacaksan sana küserim sonra.»

«Hayır, niye savunayım. Sen haklısın...»

«Anlaşamıyoruz. Sonra senin bilmediğin öyle şey-
ler var ki, duysan küçük dilini yutarsın...»

«Söylesene!»

«Şimdi olmaz, zamanı gelince.»

«Peki...»

«Bu serserinin kahrı çekilmez.»

«Ayrıl öyleyse!»

«Ayrılacağım, ayrılacağım...» Ve birden gözlerini gözlerime diyor, uzun uzun bakıyordu. Sanki bu bakışlarda kendisinden istediği bir güvencenin sezdirilişi, bir güç, bir dayanak, bir umut arayışı vardı. Uğur, karısından boşandıktan sonra iyi başlayan, birkaç unutulmaz tabloyla renklenene kimi ilişkilerini, yeniden evlenmeyi düşünmediğinden, evlenme her şeymiş gibi ona dört elle sarılan kadınlara umut vermediğinden ötürü bozmuştu. Perihan'ı yaşantısının içine sokmayı tasarlıyordu, gece gündüz çıkacak fırsatlarla raslantıları değerlendiriyordu ama onunla evlenmeyi bu değerlendirmesini dışında tutuyordu. Sadece sevişmeliydiler ve bu sevişmeleri birbirilerine benzemeyen güzellikler ekleyerek çoğaltmalıydılar.

Bir gün gene yalnızdılar. Perihan, alışılmışın ötesinde bir ilgi gösteriyor, çevresinde dönüp dolaşıyor, boyuna bir şeyler sunuyordu. Uğur'un yaktığı sigarasının dumanını içine çekerken, «Niye öyle bir tuhaf bakıyorsun?» dedi.

Uğur hem şaşırıyor hem korktu. «Nasıl?»

«Öyle işte, bilmezlikten gelme.»

«Sen nasıl bakıyorsan ben de öyle bakıyorum.» dedi Uğur.

«Benim bakışlarım dümdüz.» dedi Perihan.

«Benimkiler de...» dedi Uğur.

«Hayır seninkiler biraz eğri, yokuşlu ve başka şeyler söylüyor.» dedi Perihan

«Şarkı söylüyorlardır herhalde.»

Hırçınlaştı Perihan. «Alay etmiyorum ben!»

«Ben de.» dedi Uğur.

Güldü Perihan. «Şimdi sen benden hoşlandığımı mı söyleyeceksin?»

«Nicedir söylemek istiyordum ama çekiniyordum.» dedi Uğur.

«Niye!»

«Terslersin diye.»

«İnsan denemeden çekinir mi?» dedi Perihan ve kapalı bütün kapıları açtığını belirtircesine baktı.

Uğur'un damarlarındaki kan çoğaldı, heyecan beyniyle kalbi arasında gitti geldi; isteklerini, hayallerini tepeden tırnağa yeni giysilerle donattı, eşi bulunmaz bir şölene hazırladı. Ağzını kuruttu ama. Dilinin çevresinde zıplayan yüzlerce sözcüğün arasından en çarpıcıları, en vurucuları seçmeye çalışırken dudaklarının arasından «Hoşlanıyorum, hem de çok!» sözcükleri döküldü.

Perihan hazla ürperdi ve gözlerinin içine içine bakışlarını batırırken iskemlesini iyice yaklaştırdı, iyice sokuldu. «Ne zamandan beri?»

«İlk günden beri...» dedi Uğur o günün büyüklüğünü, o günün eşsizliğini duyumsatan bir sesle.

«Ben de o günden söz edecektim.» dedi Perihan. «Seni görür görmez değiştiğimi anladım.»

«Peki şimdi ne yapacağız?» dedi Uğur.

«Yapılması gerekeni.» dedi Perihan kararlı bir sesle.

Böyle bir sonucu uman ama ne zaman kesinleşeceğini kestiremeyen Uğur, kuşkularını, çelişkilerini ortadan kaldıran görkemli bir sevinçle mutluluğa doğru koştu. İnsan ömründe birkaç kez yaşanan bu durumu en yüce sözcüklerle kutlamak istedi ama gerilimi çarpıcı olan bu olay ansızın dilini peltekleştirdi. Ahududu likörünü seven orta yaşlı bir kadın eşikte görününce Uğur tedirginlikten sıyrıldı. «Ben getireyim.» dedi, dükkâna bir kapıyla bağlı depoya geçti, yalnız, akli Perihan'ın önüne serdiği olanaklarca tutuklandığından burnunun ucundaki şişeleri göremiyordu. «Bulamıyorum, bir dakika gelir misin?» Kapıyı hızla örten ve «İşte, burada.» diyerek öne eğilen

Perihan'ı kucakladı, başını kaldırarak ağzından öptü ve birden; ikisinin de ellerini ayaklarını dolaştıran, yürümelerini, konuşmalarını bozan, anısı kolay kolay unutulamayacak bir öpüşme başladı ama bu gerçekte bir öpüşme değildi, nicedir yüreklerini aşındıran ve eskidikçe sertleşen, vaşaklaşan bir özlemi giderme, varlıklarının aralıklarından derinliklerine sızma savaşıymıydı, bir yürekte başka bir yüreğe sızma edimiydi. Müşteri, «Biraz çabuk olur musunuz!» deyince dudaklarını Perihan'ın ıslak dudaklarından çekti, seğirtti. «Afedersiniz pek aranmadığı için arkalarda bir yere sokmuşuz.» Kadın gidince Perihan dükkâna döndü. Soluk soluğaydılar ve hiç konuşmadan ama ruhlarında kopan yepyeni fırtınanın gürültüsünü dinliyorlardı. Ne yazık ki onların bu kutsal an'larını zehirlemeye yemin etmişler gibi müşteriler arka arkaya geliyorlar, bir saniye rahat bırakmıyorlardı. Uğur, depodaki öpüşmeyi sürekli bir biçimde anımsayarak istenenleri raflardan indiriyor, fındık fıstığı tartıyor, Perihan para alıyordu. O gün dükkânı kapatıncaya kadar depo kaçamakları sürüp gitmişti.

O başlangıç, o başlangıçla temeli atılan her şey gelişe gelişe yoğunlaşıyordu.

Ali Kemal, «Doğan'ın karısıyla konuştuk. Bir miras davası varmış. Şöyle alıcı bir gözle baktım da baya güzel bir kadın, hele vücudu... Doğan hakkını veremez onun.» dedi.

«Yemeğe götürseydin ya...» dedi Uğur.

«Teklif ettim ama - Başka zaman, söz - dedi, Şişli'ye gitti.»

Uğur, tiksindiğini belirtircesine burnunun derisini kırıştırdı. «Pisin biri, pasaklının biri; yüzü çirkin, sesi çirkin, boyu çirkin, çirkin oğlu çirkin, bir çürü-

müşlük var o herifte... Nasıl iğrenmeden koynuna giriyor anlamıyorum.»

«Sana bir şey söyleyeyim mi, Fûruzan yatmıyor-dur onunla, bana kalırsa hâlâ kızdır.» dedi Ali Kemal.

«Tırtıl gibi bir şey!» dedi Uğur deminki tiksintisini çoğaltan bir sesle.

«İyi benzettin.» dedi Ali Kemal. «Tırtıl yaprağı kemiriyor, o da Fûruzan'ı. Hiçbir kadın zevk alamaz ondan, insanları kendisinden uzaklaştıran tuhaf bir iticilik var... Peki ama Fûruzan gibi zarif, kültürlü bir kadın nasıl evlendi o zıpırla?»

«Biz, bize uygun olmayanlarla nasıl evlendiyssek. Bir de Doğan'ın maddi durumu iyi, iki mağazası var.» dedi Uğur.

«Haklısın ama milyarı olsa katlanılmaz.» dedi Ali Kemal.

«Bilmediğimiz, bilemeyeceğimiz kimbilir nasıl bir sır, nasıl bir bağ vardır aralarında.» dedi Uğur.

«Olabilir.» dedi Ali Kemal, «Yalnız en kısa zamanda divanın üstüne yatıracağım Fûruzan'ı.»

«Sevaba girersin!» dedi Uğur, «Kadının yüzü güler, - oh be, hayat varmış - der.»

«Demek bir kadını mutlu edeceğime inanıyorsun?»

«İnanmaz olur muyum? Sen kimin arkadaşısın.» dedi Uğur gülerek.

«Şu kafeteryada oturalım mı biraz?» dedi Ali Kemal.

«Aynı şeyi ben söyleyecektim.» dedi Uğur.

Merdivenden tırmanırken büyük aynada gördüler kendilerini. Ali Kemal, hareli gözlerini kısarak baktı, ceketinin kıvrılan yakasını düzeltti, Uğur, rüzgârın dağıttığı kumral ve bol saçlarını taradı. (Müessesemizde yüzde on yoktur) yazısını ilginç buldular ve gülümsediler. Bankalar caddesinden, Tophane'den,

Perşembepazarı'ndan ve Köprü'den gelen insanlarla araçları rahatlıkla görebilecekleri köşe masalarından birini seçtiler. Sigara paketleriyle kibrit kutularını çıkardılar ceplerinden. Yandaki yokuştan inen Leman'a ilişti Uğur'un gözleri. Otuzbeş yaşından sonra evlendiği Nakliyat Servisi Şef Muavini kekeme Şefik'in koluna girmişti. Sık sık başını kaldırıyor, uzun boylu, gözlüklü, budala görünümlü yüzüne sevinçle bakıyor, heyecanla bir şeyler söylüyordu. Bakıştılar ama Uğur'u gülerek selâmlayışını kocasından sakladı Leman. Yüksekaldırım ve Eminönü yönünden esen yel, ağır sıcağı kırıyor, ortalığı serinletiyordu. Karaköy, köprü, deniz, o geniş alan ayaklar altındaydı ve ötelere bakanların ufuklarını genişletiyor, yaşamla ilgili düşüncelerinin sınırlarını genişletiyordu. Yenicami, Topkapı sarayı, Sarayburnu renkli ve içlerinde bir şeyler gizleyen kartpostallardı.

Uğur, Banko Di Roma'nın önünde yürüyen tombul kadını izlerken Nihal'i gördü. Yuvarlak, kasabalı yüzünü tuhaflaştıran kara bir güneş gözlüğü takmıştı evlerinden ölü çıkmış yaşlı, çok ağlamış Hristiyan kadınlar gibi. Uğur, kendisini gördüğünü komşusu Süheylâ'ya anlatması için mutlaka görmeliydi Nihal. Seslendi, «Pıııııı» dedi ama Nihal öyle dalgın ve düşünceliydi ki varlığını farketmedi, yeraltı geçidine girdi.

«Büyükanne sonunda gitti, dün akşam yolcu ettim.» dedi Ali Kemal.

«İyi, gözün aydın!» dedi Uğur.

«Elimden geleni esirgemediğim halde bana soğuk davrandı. Anlayamadım.» dedi Ali Kemal, büyükanenin buruşuk yüzünü, kara kılların fışkırdığı benlerini, kulaklarını, çenesinin altındaki hindi kırışıklığını, «Kemaaaal, nerdesin bakım?» deyişini unutmak,

belleğindeki resimlerini karalamak, hatta yırtmak istedi ama beceremedi. Evinde kaldığı iki ay hep yürek oynamasıyla kapıyı çalmış, hep eleştiren bakışlarından ve sözlerinden tedirgin olmuştu.

«Torununu mutlu etmediğini sanıyor.» dedi Uğur.

«Daha nasıl edeyim?» dedi Ali Kemal, «Bütün isteklerini yerine getiriyorum. Giyim giyim, sinema sinema, tiyatro tiyatro, deniz deniz...»

«O daha fazlasını istiyor.» dedi Uğur.

«Bende olanları veriyorum.» dedi Ali Kemal.

«Neyse, üzülme, gelecek yıl ölür.» dedi Uğur.

«Ölürse kurtulurum.» dedi Ali Kemal.

«Benim de ölmesini beklediğim bir sürü kişi var.» dedi Uğur.

«Hepimizin vardır.» dedi Ali Kemal. «Zayıflıklarımızı bilenlerden, bizi utandıranlardan, bizi sürekli olarak ezenlerden, acı çektirenlerden...»

«Ben bir ara - boşanmam - diye tutturan karımın gece gündüz ölmesi, öldürülmesi, başına bir kaza gelmesi için dua ettim.» dedi Uğur.

«Nasıl ölmesini istiyordun?» dedi Ali Kemal.

«Mutfakta yemek pişirirken tüp gaz patlıyor ve havaya uçuyor.» dedi Uğur.

«Amerikan filmlerindeki gibi.»

«Karşıdan karşıya geçerken bir araba çarpıyor...»

«Ama ölmeyebilirdi, yaralanırdı, felçli felçli geçirdi ömrünü, sen de ona bakmaya mahkûm olurdun.» dedi Ali Kemal.

«Canım ben, öldüren kazadan söz ediyorum. Şipşak işini bitirecek orda.»

«Başka?»

«Ben seninle meyhanede kafayı çekerken ev çöküyor, altında kalıyordu...»

«Sonra?»

«Bir gün deprem olmuştu, karım Kapalıçarşı'de'y-
dı.» dedi Uğur.

«Kapalıçarşı'nın yıkılmasını mı istedin?»

«Evet.» dedi Uğur.

«Sen de çok vicdansızsın ha!..» dedi Ali Kemal.

«Evet, binlerce kişi ölecekti ama ben bir belâdan
kurtaracaktım yakamı.» dedi Uğur, oyun oynayan bir
sesle.

«Bir film görmüştüm. Adam karısının servetine
konmak için uçağa bomba koymuştu.» dedi Ali Kemal.

«Yok canım, ben cinayet girişiminde bulunmadım.
Benimki zihin cinayetleri...» dedi Uğur gülererek. «Sen
yasa adamısın, zihinde işlenen cinayetler suç kapsa-
mına girer mi?»

«Yok canım.» dedi Ali Kemal, «Cinayetin cinayet
olması için o fiilin işlenmesi gerekir. Tabancayı çek-
tin, ateş ettin, adam öldü. Bu cinayettir.»

«Böyle bir şeyi hiç düşünmedim.» dedi Uğur, «Be-
nim dışındaki kişilerin ya da raslantıların, doğal de-
ğişikliklerin yapmasını istedim.»

Ali Kemal kahkaha attı. «Sen hep kiralık kâtil
kullanıyorsun.»

«Onu bile kullanmıyorum, hayır. Benimki bambaş-
ka. Ben katilleri tanımıyorum, katiller beni!» dedi
Uğur.

«İlginç bir konu.» dedi Ali Kemal. «Bu konuda
geniş bir soruşturma yapmalı, kimbilir ne sonuçlar
çıkartmaya.»

«Sen dedin ya, - hepimizin ölmesini istediği biri-
leri vardır - diye. Bir bakıyorsun milyonlarca insanın
hepsi birbirini öldürmek istiyor.»

«Olabilir.» dedi Ali Kemal, «Ben küçükken bisik-
lete bindirmek istemeyen komşumuzun oğlunun bi-
sikletten düşüp ölmesini istiyordum.»

«Benim de öyle bir şeyim var.» dedi Uğur, «Borcunu isteyen babamı döven amcamın şeytanlar tarafından boğulmasını, çöplüğe atılmasını istedim.»

«Sende şiddet eğilimleri fazla.» dedi Ali Kemal.

«Duruma göre.» dedi Uğur.

Ali Kemal, saygıyla yaklaşan ve ne içeceklerini soran garsona baktı. «Birer duble votka, birer koka kola.»

Ellerini oğuşturdu delikanlı. «Şey efendim, bugün kandil de.»

«Ne yapalım kandilse.» dedi Uğur öfkeyle, «Kandilde içki içilmeyecek diye bir yasa mı var?»

«Hayır efendim, bizim patron biraz şey de...»

«O zaman içkili bir yer işletmesin!» dedi Uğur.

«Biz kandil'i defterden silmiyoruz ki, saygımız sonsuzdur, her zaman kutluyoruz. Bakın!» dedi Ali Kemal, çantasını açtı, mor renkli ince kâğıda sarılmış onbeş tane yağlı kandil simidini gösterdi, üç tanesini masaya koydu, birini garsona verdi.

Garson kızardı. «Bir şeyler yaparım sanıyorum.» Uzaklaştı.

«Kandilse kandil birader. Kimse kimseyi şu ya da bu gelenek, bu dinsel bilmem ne için zorlayamaz, herkes dilediğini yapmakta serbesttir. Hâlâ Cumhuriyeti yerine oturtamadık, hâlâ inançlarla maddi hayatın birbirinden ayrıldıkları sınırları tayin edemedik.» dedi Uğur demin başlayan ve beynine doğru dinamitler fırlatan öfkeyle ve öfkesi, bugüne kadar elini kolunu bağlayan, adım attırmayan, adım attırsa bile tökezleten ve olanakların üzerine yıkılarak dağ gibi büyüyen sorunların karınlarını deşen, irinlerini akıtan bir bıçaktı sanki. Evinde dindar anne babasının baskısı altındaydı, dairede baskı altındaydı, sokakta baskı altındaydı, ilişkilerde baskı altındaydı. «Ne bu be, esir

miyim ben? Başkalarının buyruklarına göre mi yaşayacağım?» Dev gibi gemileri şiddetli bir kuyruk darbesiyle deviren efsanevi balınaya benzetti kendini. «Oldu olacak sigara da içirtmesinler bari!»

«Yavaş konuş!» dedi Ali Kemal. Arkadaşının en çok, bu başkaldıran tavrını seviyordu. Çukurlar, dikenlikler, bataklıklar, engebeler, duvarlar, uçurumlar olmamalıydı yaşamında; hiçbir engelle karşılaşmadan dümdüz bir yolda yürümeliydi. Bu, gerçekle bağdaşmayan istekleri benliğinden söküp iptâl edememiş, 1950'den sonra oluşan dinsel ağırlıklı ve dinsel denetimli yapıyı bir türlü benimseyememişti. «Bu böyle. Ramazan gelince sigara içenler öcü gibi görülecek, lânetlenecek.»

«Kim onlar peki?» dedi Uğur, «Benim özgürlüğümü nasıl kısıtlayabilirler?»

«Arkalarında iktidarlar var. Görmüyor musun sokakları dolduran sakallıları, çarşafhıları.» dedi Ali Kemal.

«Ben onlara niçin sakal bırakıyorsun, niçin çarşaf giyiyorsun diyor muyum? Demiyorum, öyleyse onların da bana karışmaya hakkı yok.» dedi Uğur.

«Evet ama denetim onlarda.» dedi Ali Kemal.

«Polislerin izlediği gibi izlenmek, gözaltında tutulmak istemiyorum!» dedi Uğur. «Hani lâiklik? Hani herkes dilediği gibi davranmakta özgürdü?»

«Demokrat parti işbaşına gelince Atatürk'ün kurduğu Cumhuriyet bitti, şimdiki oluşum başladı.» dedi Ali Kemal.

«Şimdiki sistemin adı ne?» dedi Uğur.

«Bilmiyorum, bilemiyorum.» dedi Ali Kemal sıkıntıyla.

«Bana göre Mini Osmanlı Devleti.» dedi Uğur.
Güldü Ali Kemal. «Güzel bir buluş.»

«Tüccara, esnafa, din adamına özgürlük ve imkân veren ama okumaya, düşünmeye, aydına ve insani ilerlemeye karşı olan bir devlet.» dedi Uğur. «Avrupa'nın bütün icatlarını kullanacak, yararlanacak ama o kullananlardan büyük bir kitlenin Avrupa'lı gibi davranmasını, bazı haklar istemesini engelleyecek. Olmaz bu.»

«Oluyor işte.» dedi Ali Kemal.

«Ama ben dayanamıyorum artık.» dedi Uğur, «Ramazanlarda, kandillerde içki içmek, sigara içmek, dilediğin gibi yaşamak yasak, kimi kitapları okumak yasak, uğradığın haksızlıkların kaynaklarını eleştirmek yasak... yönetimler gibi düşünmemek yasak! Yasak, yasak, yasak!.. Çıldıırıyorum! Kendimi etrafı yüksek duvarlarla, dikenli tellerle çevrilmiş bir esir gibi hissediyorum. Ama bitmeyecek bir esaret!»

«Ya ömrün köyde geçseydi...» dedi Ali Kemal.

«Köyde geçseydi o kadar üzülmezdim, bilinçlenmediğim, iyiye kötüden ayırma yöntemini öğrenmediğim için kalabalık nereye giderse ben de oraya giderdim, onlardan biri olurum ama ben İstanbul'luyum, burda doğup büyüdüm, burdaki eski ve insanı insan yapan, Türkçeyi en güzel bir şekilde konuşturan kültürü aldım. Hoş, İstanbul 1950'den bu yana şeyhlerin, tarikatların, tekkelerin, büyücülerin cirit attıkları kocaman bir köye döndü ya...» «sözlerini; içindeki kızgınlığı, sorunları dışarıya vuran bir tonla sıraladı, bu sıralamada eleştiri vardı, yakınma vardı, başkaldırına vardı, hüznü vardı, nefret vardı. Bir sigara yaktı, hınçla içine çekti ve benliğini kemiren her tedirginliği dumanla birlikte uzaklaştırmak istercesine üfledi.

«Neyse, sus artık!» dedi Ali Kemal.

Sustu Uğur ve bitişik masadaki sarışın kıza dikti

gözlerini; Fatoş'a ne kadar da benziyordu! Kent si-
garasıyla yakut kakmalı altın çakmağını çıkardı si-
yah rugan çantasından (cilâlı gibi parlıyordu rugan),
bacak bacak üstüne attı. Dolgun memelerinin gerdiği
beyaz, ipek bluzunun kenarları dantel işlemeliydi ve
eski zaman dilberlerini anımsatıyordu. İlk anda ürküt-
memek amacıyla atılgan ve hemen sonuca varmayı
salık veren isteklerinin fokurdayışını yansıtan bakış-
larının yönünü değiştirdi, araçların görünmez ve gö-
rünür kişilerle, yükleriyle bir yaşam seli gibi aktı-
ğı, homurtularla, düdük sesleriyle ve trafik polisinin
sinirleri lâçkalaştıran işaretleriyle korkunçlaşan cad-
deye baktı. Burnuna benzin, mazot, yanmış yağ, tü-
tün kokuları, taşıtların beyin damarlarını çatlatan gü-
rültüleri, beyinleri çalıştırmayan polis düdükleri, can-
kurtaranların, yangın otolarının yürekleri sızlatan
uyarıları geliyordu. Ayrıca toz toprak geliyordu. Ay-
rıca kimliklerini yitiren konuşmaların posaları geli-
yordu, uğultu denen canavarın kükreyişi geliyordu.

Kulaklarını tıkadı bir ara. Seslerin yarısı azaldı
ama uğultu rahatsız edici bir hal aldı, yalnız, parmak-
larını çekince kulak zarlarına on bin koldan uzatılan
on bin yumruk, elli bin darbe vuruldu ve duyarlıklı
noktaları duyarsızlaştı. Burnundan soludu. Meyhane-
ci votka vermezse kalkıp hesap soracak, dövülecek-
ti. Necati Bey caddesinden Taksim'e, Şişli'ye gitmek
üzere dolmuş bekleyenlere, o, burnundan soluyan, ka-
falarında binbir tedirgin düşünce takla atan ve kay-
gıların yeraltı sularında cesetler gibi sürüklenenlere
acıdı ve hareket eden kimi dolmuşları, Tophane yö-
nünden gelen dolmuşları izlemeye, gördüğü andan bı-
rakmak zorunda kaldığı ana kadarki durumları sap-
tamaya koyuldu. Çoğu eski, tozlu, şuraları buraları
vurulmuş, yeniden boyanmış, lâstikleri aşınmış deği-

şik model taşıtlardı. Önlerinde oturan genç kadınların, kızların (yüzleri yoktu) bacakları dolgunluklarıyla, düzgünlükleriyle ve çekicilikleriyle ayrıliyordu yaşlıların derisi kurumuş, parlaklığını yitirmiş, anlamlarını soğutmuş bacaklarından. Hemen hemen hepsinin etekleri sıyrılmıştı, dizlerinin üstündeydi ve hepsi de dişiliklerinin büyüleyici görüntülerini cömertçe sergiliyor, kışkırtıyor, damarlardaki kanları kaynatıyordu. Ama bu tavırlarından cesaret alıp «Sizinle arkadaş olabilir miyiz?» dediniz mi ahlâk, mahlâk, mahlâk, ahlâk, lâk lâk, tak tak, namus, mamus, şeref, haysiyet, ben bildiğiniz, dürüst mürüst, serseri, utanmaz, terbiyesiz, alçak... gibi bir kargaşa yaratıyorlardı. 'Çelişkiler içiçe.' Bir çift bacak daha, ama pek seksi değildi. Onaltı yaşındaki kızın dipdiri bacakları, ayva tüylerinin iffetli koruyuculuğundaydı ve Uğur'un isteklerini delirtti, Ali Kemal dürtünce bacaklar görüş alanının dışına çıktı, bir daha varolmamak üzere kayboldu.

Garson, içlerine yusuvarlak kesilmiş etli, sarı ve sulu, az sonra ekşiliğini, tadını içkiye geçirecek birer dilim limon kattığı votkalı bardaklara siyah birayı, yanmış balık yağını andıran Coca Cola'yı boşaltırken binbir boncuklu ve fışkırtılı köpük tabakası kapladı bardakların ağızlarını, kabardı, yükseldi, yükseldi fışkırtılarını çoğaltarak ama taşmadı, derken kabarcıklar kendiliğinden patlayıp sıçrayarak ve dağılarak, fokur fokur sesler üreterek alçalmaya, durulmaya, sönmeye başladı. Uğur, bu köpükler savaşımında, bu yükselip alçalma ediminde birbirilerini gerçekten seven kadınla erkeğin sevişme anlarının zenginleşmelerini, sperm kalabalığını, bir birlikteliğin yeniden yaratılışını gördü, titredi.

Ali Kemal, köpükleri izlerken daldı. «Yarından itibaren sigarayı bırakıyorum.»

Uğur, bir fıkra dinlemişcesine güldü.

«Niye gülüyorsun?» dedi Ali Kemal.

«Niye gülmeyeyim, bu kaçınıcı bırakış?» dedi Uğur.

«Bu seferki ciddi.» dedi Ali Kemal.

«Ötekiler şaka mıydı sanki?»

«Rahatsız olmaya başladım. Geceyarıları uyanıyorum, saatlerce öksürüyorum.» dedi Ali Kemal. «Dün öksürürken kan geldi.»

«Bırak o zaman.» dedi Uğur ama gene de bırakacağına inanmıyordu, çünkü üç ay önce bırakmış ama ancak bir hafta dayanabilmişti, hatta bu bir hafta içinde - oruç tutarken acıkan ve orucunu bozan çocuk gibi - gizli gizli sigara içmiş ama bu suçunu belli etmemeye çalışmıştı.

«Bırakacağım!» dedi Ali Kemal yakınmalı bir sesle, «Sigara içmek bende bir tutku halinde, bundan mutlaka kurtulmalıyım. Düşünsene, sabah saat beşte kalkıyorum sigara içmek için. Hayır, hayır!.. Hadi birlikte bırakalım!»

«Ben bırakamam.» dedi Uğur, sanki elinden çok değerli bir şeyi almaya karar vermişler gibi korktu.

«Neden?»

«Dayanamam da ondan.» dedi Uğur, «Sıkıntılarımla azmış gibi bir de sigaranın işkencesiyle uğraşamam.»

«Eh, sen bilirsin, ben bırakıyorum. Yarından sonra tamam.»

«Sen bir bırak bakalım da...» dedi Uğur.

«Haaa, unutuyordum bugün bir arkadaşın aradı seni. Adresini verdim, geldi mi?»

Meraklandı Uğur. «Yooo! Kimmiş?»

Kısa boylu, çocuk yüzlü biri, adı Rafet'miş galiba.»

«Anladım.» dedi Uğur, «İş istiyor.»

«Buluşunuz mu?» dedi Ali Kemal.

«Gelmedi.» dedi Uğur, «Onun bir ablası var, ummmm, maya gibi!»

«Aranız nasıl?» dedi Ali Kemal.

«Benim kalemim değil, çok masraflı karı, Vakko'dan falan giyiniyor, kuyumcusu Franguli...» dedi Uğur bir düşmandan, kendisinin uzağında, başkalarının yararlandıkları ama uzanamayacağı bir olanaktan söz edercesine.

«Bizim olmayan bizim değildir.» dedi Ali Kemal, sigara paketini okşadı, kokladı. «Yarın ayrılıyoruz!»

«Fındık fıstık ister miydiniz?» dedi garson.

«Tazeyse getir!» dedi Uğur.

«Bizde bayat mal bulunmaz efendim.» dedi garson, «Sizi tanıdığımı, eski müşterimiz olduğunuzu söyleyince votkayı verdi.»

»Sağol!» dedi Uğur.

Ali Kemal, avucuna para sıkıştırdı. «Hadi!» Uzaklaşan garsonun arkasından bakarken nicedir çözdüğü çağdaş düğümlerden birisini anımsadı. İnsanların çoğu gırtlaklarına kadar alavereye dâlavereye batmışlar, saflıklarını, dürüstlüklerini - sanki gereksizmiş gibi - yapılarından söküp atmışlardı; bundan sonra güvenilir, temiz, katkısız, özü sözü doğru kişilere ne yazık ki rastlayamayacaktı, rastlasa bile devede kulak azlığında olacaktı. «Ne numaracı!»

«Esnaf dediğin her durumdan çıkar sağlayandır.» dedi Uğur.

Ali Kemal, bardağını Uğur'un bardağına dokundurdu. «Bugün Nurten'le yemeğe gittik.»

«Ölçüsünü aldın mı?» dedi Uğur mahalle delikanlısı ağzıyla.

«Alacaktım ama...» dedi Ali Kemal, bir üzüntü grisi bulandırdı yüzünün çizgilerini. «Birer ızgara, salata, peynir, bir ufak rakı... Havamız iyiydi anlıyor

musun? Birbirimize kapılarımızı açmıştık, giriyor, çıkıyor, ilişkilerimizin en önemli bölümlerini dokuyor-duk. Ben 'hadi' demeden o 'hadi' diyecek duruma geldi anlıyor musun? 'Burdan kalkınca benim yazıhanemde birer kahve içeriz.' dedim. Kabul etti, hatta rakısını, o kahveyi bir an önce içmek istercesine diledi. Aaaaaa, o ne, Nadir denilen çamsakızı 'Merhaba, sizi gördüğüme çok sevindim!' sözleriyle dikilmez mi karşımıza? Anlıyor musun durumu? Tabii, bizim plân yattı.» Yudumladı votkadan.

Uğur, sol eliyle masa'nın örtüsünü öfkeyle buruşturdu, kibrit kutusunu ezdi parmaklarıyla bastırarak. «Tam o sırada nerden çıkar bu münasebetsizler bira-der? Yoksa Tanrı bizim işlerimizin doğru gitmesini istemiyor mu?»

«Herhalde istemiyor.» dedi Ali Kemal, başını salladı. «Neşelenmişim, heyecanlıyım anlıyor musun? Eski sarnıçlar gibi dolmuşum, Nurten'i kollarımın arasına alacağım anı hayalliyorum... ve bildiğin belâ mu-sallat oldu. Nasıl bozuldum, nasıl bozuldum anlata-mam! (Köprüler yıkılmış, su boruları patlamış İstanbul'un her caddesinde, her sokağında gidiş geliş durmuş, bir saniyede onbin ev tutuşmuş, Beyazıt kulesi kendikendini sökerek Galata kulesinin üstüne konmuş, ordan aşağıya uzanarak Marmara'daki sürüyle balığı içine çekmiş, yolcu vapurları devrilmiş, Nadir'e benzeyen otuzyedi kişi bıçak darbelerinin altında can vermişti) Az kalsın tokadı patlatacak, 'Siktirol ulan puşt!' diye bağıracaktım.»

«Ben senin yerinde olsaydım tokatlardım, dağıtırdım ağzını burnunu!» dedi Uğur.

«Nurten'i üzerim diye... geçen hafta da Yüksel aynı boku yemişti.» dedi Ali Kemal. «Bir daha Divan-

yolu, Sultanahmet çevresindeki lokantalara kadınlarla gitmeyeceğim, yabancı yerlere götüreceğim.»

«İyi edersin!» dedi Uğur, «Ben de sizin avukatlarla, savcılarla, yargıçlarla dolu restoranlarınızdan hoşlanmıyorum. Yediğim arkama mı gidiyor, mideme mi gidiyor, bilemiyorum. Her an kendimi yargılanan ve mahkûm edilecek bir suçlu gibi hissediyorum.»

«Bunu hiç düşünmemiştim.» dedi Ali Kemal, «Ama haklısın! Öyle bir hava var.» Bardağını kaldırdı. «Ben de sizin yemekhanenizde ezilen, yoksullukla yaralanan memurların zavallılıklarını, boyunlarının bükük-lüğünü duyuyorum.»

«Bizi bırak canım, biz yaşamayan insanlarız.» dedi Uğur, sesini yumuşattı. «Bana biraz para bulabilir misin? Faizsiz ama...»

«Ne yapacaksın?» dedi Ali Kemal. Hiç borç istemezdi..

«Dedim ya sana, yarın Süheylâ'yla buluşacağız; eee, yeni başlayacak bir serüven ilk zamanlarda biraz masraflı olur.»

«Bakayım.» dedi Ali Kemal, «Belki birkaç gün gecikir, idare edebilir misin?»

«Ederim, etmeye çalışırım.» dedi Uğur.

«Onbir onbirbuçuk sularında bildiririm durumu.» dedi Ali Kemal, Uğur'un aydınlık, anlamlı, herkesi etkileyen yüzüne baktı. - İçinden coşkulu duygularla ona doğru aktı, yüreğinin merkezinden fışkıran sevgi lâvları bütün varlığını kuşattı - Her an, akılları durduran çılgınlıklar yaparak, deli dolu, zor erişilir tadların kaf dağlarındaki yuvalarına tırmanarak, kuru topraklardan kurt çıkararak, gökyüzünün sonsuzluklarındaki güzelliklerinden sürekli bir biçimde çalarak yaşamak ve yaşatmak, bu yaşamın ötesinde bir evren kurmak isteyen arkadaşının gözleri alevlenmişti.

Bu alevleri gören herkes 'Ne kadar sevinçli, ne kadar mutlu' derdi ama aslında inüthiş tedirgindi, acılarla yüklüydü; sürekli kanayan bir yarası vardı sanki ve bu yaranın zonklamasını duymamak için, yatıştırmak için, susturmak için, öyle bir yarası yokmuş gibi davranmak için bütün irili ufaklı fırsatları, rastlantıları değerlendiriyor, o kadından ötekine şaşkınlık uyandıran bir hızla koşuyordu. Âşık oluyor, hayal kırıklığına uğruyor, üzülüyor, meyhaneelerde sabahlıyor, üzülüyor, mektuplar yolluyor ve ani bir kararla bu bunalımdan kurtuluyor, gücünü çoğaltan bir atılımla - başka - sandığı kadınlarla ilgileniyordu. Ve böylece, piyasadaki ekonomik dengeleri iyi ayarlayamayan, bu yüzden batan ama hiçbir zorluk karşısında yılmayan iradesinin yardımıyla tekrar ayağa kalkan, girişimden girişime sıçrayan, eski başarılarını tekrarlayan bir tüccara benziyordu. Aslında hiçbiri aradığı kadın değildi. Seviştikleriyle yetinmeyi becerebilseydi ve yaşamının çeşitli besinlerini üreten kaynaklara eğilseydi bu baskılardan sıyrılacaktı. «İçelim!»

«İçelim!» dedi Uğur, «Dört dörtlük birer karımız olsaydı böyle serseri yapraklar gibi iyisini bulmak amacıyla basit, görgüsüz, bilgisiz bir kadın sürüsünün harmanlandığı alanlarda dolaşmayacaktık.»

«Dert etme!» dedi Ali Kemal, «Bizim yazgımız bu.»

«Ben bu yazgıyı değiştireceğim!» dedi Uğur inançla.

«Nasıl?» dedi Ali Kemal.

«Önce memuriyetten ayrılacağım, bana bol para kazandıracak bir işe gireceğim.» dedi Uğur.

«Sonra?»

«Şişli ya da Bostancı tarafında bir daire satın alacağım.»

«Bir de otomobil.»

«Evet...» dedi Uğur, «Zengin olacağım, bu günleri unutacağım, zengin yaşayacağım!»

«Haydi hayırlısı!» dedi Ali Kemal, güldü.

«Demek inanmıyorsun? Eh, haklısın, şu anda sözlerdeyim ama ilerde doruklardayım.» dedi Uğur.

«İnşallah!» dedi Ali Kemal, «Bugün dinlediğim bir hikâyeyi anlatmamı ister misin?»

«İsterim elbet, kendimizden uzaklaşalım biraz'» dedi Uğur.

Votkadan iri bir yudum aldı Ali Kemal, Coca Cola ve limon tadının arasında ezilen votka pek cılızdı... Hüseyin Şahin adında yirmidört yaşında bir yağlı boyacı altı ay önce Şefik Kayadelen adında birisiyle tanışmış, birkaç kez evine yemeğe çağırmıştı. Şefik Kayadelen duygularına hâkim olamamış, arkadaşının onsekiz yaşındaki karısı Çiçek'e tutulmuş, ilişkilerini pekiştirmek ereğiyle bütün fırsatlardan yararlanmaya başlamıştı. Hüseyin Şahin'in İzmit'e bir haftalığına gitmesi en önemli fırsattı. O gece, sanki hiçbir şeyden haberi yokmuş gibi Hüseyin'in kapısını çalmış, Çiçek'e bir pasta getirmişti. Çiçek teşekkür ediyordu ama Hüseyin evde yoktu... «Çok yoruldu, izin verersen biraz oturayım, bir sigara içeyim.» diyen Kayadelen'i içeriye alan ve bir de kahve pişiren Çiçek, hiçbir şeyden kuşkulananmamıştı ama Kayadelen birden sevdiğini söyleyerek saldırmıştı. Çiçek karşı koymuştu, namusunu son ana kadar korumuştur ama sonunda yenik düşmüş, Kayadelen'in kendisine tecavüz etmesini önleyememişti. Kocasını dönünce durumu utanarak, sıkılarak, ağlayarak ayrıntılı bir biçimde sergilemişti. Dost diye evini açtığı adam tarafından yaratılan bu korkunç, bu çirkin olayı onuruna yedirememiş, Kayadelen'i cezalandırmaya karar vermiş ve bu kararını da kardeşleri Turan'la Çetin'e açıklamış-

tı. «Öldürelim alçağı!» demişlerdi. Öldüreceklerdi. «Benim bir ay evde olmayacağımı söyle, - akşam üzeri seni bekliyorum - de.» Sevinçle bu çağrıya koşan ve bundan sonra Çiçek'le rahat rahat yatacağını düşünen Kayadelen, içeriye girer girmez pusu kuranların ellerine düşmüştü. İlk erkeklik organını kesmişler, gözlerini oymuşlar, kollarını, bacaklarını kırmışlar, kan sızdırmayan bir çuvala koyarak Kartal'daki boş bir arsaya atmışlardı. Artık mutluydular ve çok önemli bir engeli ortadan kaldırmanın erinciyle bir süre aksayan ilişkilerini eski haline sokmaya çabalıyorlardı. Bu cinayet sonrası düzen, onüç gün sürmüştü. Arsada top oynayan çocuklar, çuvaldan pis kokular geldiğini ve açtıkları çuvaldaki parçaların çürümüş, kurtlanmış olduğunu görünce korkup kaçmışlar, derken polise olan biteni heyecanların doruklarına çıkıp inerek, çocuk seslerini şaşkınlığın buyruğuna vererek anlatmışlardı. Polis, yaptığı dikkatli bir soruşturma sonunda cinayet işleyenleri saptamış ve yakalamıştı. «Ben size söyledim denize atalım diye ama dinlemediniz.» diye bağırıyordu Hüseyin karakola götürülürken...

«Tüylerim ürperdi.» dedi Uğur, «İğrenç bir şey!»

«İğrenç ama gerçek.» dedi Ali Kemal. «Şartların eline tutsak düşen insan kimi zaman isteklerinin kurbanı olur. Biz de aynı şeyleri yapabiliriz.»

«Bilmiyorum.» dedi Uğur, Perihan'la Şakir'i düşündü. Cinayet işlemeyi tasarladığı sıralarda Şakir, eskisinden daha içtenlikli, daha sıcak davranıyor, sanki son saatlerini - son günlerini - dolu dolu yaşamasını istiyor, gözlerinde yeni yeni beliren hilekâr, zehir kusan bakışlar boyuna kimlik değiştiriyor, yorumlama, tanımlama olanağını vermiyordu ve bu bakışların, Şakir'in yakınlığının ne anlama geldiğini, can çe-

kişirken farkediyordu. Mezardan kalkan ölü gibi doğruldu hayallerinin içinde, votkadan içti, ama bu sahneyi parçalayamadı. Şakir'in sağ elinde kocaman bir bıçak vardı ve korkunç bir hınçla gövdesine saplıyordu, fışkıran kanlar bir köşede sinsi sinsi gülümseyen Perihan'ın yüzünü ıslak bir kırmızıya boyuyordu. Perihan böyle ölümcül bir oyunu oynayabilir miydi? Niye oynamasın? Birden irkildi ve Perihan'ı zihninin en karanlık bölümüne sürdü. 'Eksik olsun! Bundan böyle kocalı kadınlara yaklaşmak yok.' Birkaç dakika bu varsayımlara dayanan ve gerçek olup olmayacağı kestirilemeyen durumla savaştı, olayların hücrelerini dondurdu bütünleşip bir varlık oluşturmalarını diye. Ama bir yandan da üzüldü hoşlandığı kadın hakkında bu kötü şeyleri ürettiği için. Gene de Ali Kemal'in anlatması iyiydi, bir uyarıydı. Bardağını bardağına tokuşturdu.

«İkincisi de şu!» dedi Ali Kemal. (Keskin bir fren sesi yırttı alandaki gürültüyü.) Posta dağıtıcısı Osman'ın küçük kızıydı onbeş yaşında Cemile, ortaokulun son sınıfındaydı. Neşeli, tatlı, ölüyü güldüren, bahar gibi bir kızı. Mahallenin sevgilisiydi ve bir gün başına bir şeyler gelebilir kuşkusuna beynine yerleşmemişti, o temizlikte, o saflıktaydı ve herkese güveniyordu. Okuldan dönerken yolunu kesmişlerdi; kesenlerden biri hem öğretmenini hem de akrabası Zeyyat, önceki de Zeyyat'ın arkadaşı Kâmil'di. Kız ilkin şaka yaptıklarını, kendisini mahsustan korkutmak istediklerini sanmıştı ve pek umursamamıştı durduranları... ama sonra işin ciddi olduğunu anladığında iş işten geçmiş, burnuna eter koklatıp bayılmışlardı. Yedi gün dağ bayır dolaştırmışlar, sırayla tecavüz etmişler, genç kıza erkeği ve erkek biçimindeki insanı pek kötü bir biçimde tanıtmışlardı. «Sizden iğreniyorum,

yeryüzündeki erkeklerden iğreniyorum! Erkek kardeşimden, babamdan, erkek olan her şeyden iğreniyorum!» diye bağıırıyordu Cemile körpe vücudundan zevk devşirirlerken. İzlenme ve aranma korkusuyla sürekli yer değıştiriyorlardı. Cemile, hiç aydınlığa kavuşmayacak bir karanlıkta ilerlediğini biliyor, hiçbir umut belirtisi gönlünü şenlendiremiyordu. Bir gün gene yer değıştirirken bindikleri otobüs bir kamyonla çarpışarak devrilmişti ve iki taşıt da yanmaya başlamıştı... dört yolcu ile yol kesiciler yaralanmış, Cemile'nin burnu bile kanamamıştı... ve bu kaza ayrıca yol kesicileri tutuklatacak bir fırsattı... Cemile, o heyecanla koşarken karşıdan hızla gelen askeri cemsenin altında kalmış, ezilerek ölmüştü.

Uğur'un yüreğı hopladı. «Bu ne büyük talihsizlik yahu? Bu ne büyük acı? Askeri araç bir dakika sonra geçse çocuk ölmeyecekti.»

«Kader!» dedi Ali Kemal, «Ben inanıyorum bizi bir takım gizli güçlerin yönettiğine ya da yönlendirdiğine.»

«Evet, evet, ben inanmamaya çabalıyorum ama galiba başka çare yok.» dedi Uğur, sıkıştırılmış, yetkileri, hakları, iradesi alınarak bomboş bırakılmış gibi hissetti kendini ve derinliğı sonsuz bir uçuruma yuvarlandı. 'Dehşet bir şey, beş dakika sonra ne olacağını bilmiyorum, bilemiyorum, bilemeyeceğim ve hep belirsizlikler, kaygan yüzeyler arasında yürüyeceğim. Öyleyse yeryüzünde kesinlik, mutlak, güven, dayanak diye bir şey yok.' Paniğı kapıldı, votkayı bir diğışte bitirdi, bir sigara yaktı. «Ceza yiyecekler mi?»

«Yiyecekler elbet, ağır bir ceza hem de anlıyor musun? Ama kaç para eder, pırıl pırıl bir kızın hayatını söndürdüler.» dedi Ali Kemal.

«Cinsel eğitimsizliğin insanları rezilleştirmesi değil mi bu?» dedi Uğur.

«Her türlü eğitimsizlik, açlık, insan değerinin bilinmezliği, ilkelik içiçe anlıyor musun?» dedi Ali Kemal.

«Neyse, başka şeylerden söz edelim!» dedi Uğur.

«O başka şeylerin yüzde doksanı da acılı, sıkıntılı, sorunlu şeylerden meydana gelmiş. Yeryüzünde bir tek güzellik var: Sevişmek.» dedi Ali Kemal.

«Ondan konuşalım öyleyse.» dedi Uğur.

«Karşılaştığımızdan beri hep ondan konuşuyoruz zaten anlıyor musun?» dedi Ali Kemal, «Birer votka daha içelim mi?»

«İçelim!» dedi Uğur. 'Zengin olsam ölünceye kadar sadece sevişirim.' Alan insan kalabalığının, araç kalabalığının, uğultu kalabalığının, görüntü kalabalığının işgali altındaydı. Taşıtlara binenler, inenler, koşanlar, koşuşanlar, biraz koşup duranlar, yetişemeyenler, yetişemeyenlerin arkasından sövenler, geçide girerken yavaş yavaş gövdeleri yokolanlar, basamaklardan tırmanırken ilkin başlarıyla görünenler, birkaç saniyede bütün vücutlarıyla varolanlar; ceketli, ceketsiz, gömlekli, kasketli, fötrlü, bereli, sakallı, zayıf, şişman, yaşlı, genç, çocuk kişiler; tombul, balık etinde, incecik, zarif kadınlar; güzel, çirkin, hoppa kızlar; memureler, sekreterler, oyuncular, artistler, orospular, kahpeler!.. Gençlerin hepsi mini etekliydiler ve yuvarlak kalçalarıyla sütun gibi bacaklarını sergiliyor, gözlere, yüreklere ziyafetler çekiliyordu. Kocaman bir tiyatro sahnesiydi bu alan ve her gün yüzlerce oyun sergileniyor, milyonlarca sözcük ağızlarından çıkıp bir edimi, bir eylemi gerçekleştirir gerçekleştirmez boşluğa karışıyordu ve evrende görünmeyen bir söz katmanı oluşturunuyordu. Köprüden gelen sarı

otobüsler Kadıköy iskelesine doğru kıvrılıyordu. Vapurlar yanaşiyor, yolcuları boşaltıyor, yolcularını alanlar ilkin gerisin geri gidiyor, pervanelerin köpürtüp beyazlattığı suları yüzeye yayıyor, derken düdük ötürerek ileriye atılıyorlardı. Birileri kahkahayla güldü (ikisi genç kız, birisi kadındı), birileri kucaklaştı.

«Kandil gülleri bunlar.

Eminönü, Cağaloğlu, Aksaray, Beyazıt, Fatih, Saraçhane...

Önüne baksana herif!

Herif senin kocandır.

Şu çocuğu kucağına alsana!»

İkinci votkaları getiren garson sevgiyle gülümse-di Uğur'a.

Bir martının havada çizdiği biçimlere takılıp kalan Ali Kemal, «Şu İstanbul müthiş bir şehir azizim!» dedi, «Bir şehir değil, pardon bir ülke, bir memleket...»

«Bir tanedir benim İstanbul'um!» dedi Uğur.

Sağ yanlarındaki yuvarlak masaya birbirinden alımlı, sarı saçlı, dolgun vücutlu iki kız oturdu ve oturur oturmaz da enfes bir koku çarptı burunlarına, -kadın- sorununu kıskırttı, eğilimlerini, isteklerini, bunlarla ilgili hayallerini diriltti. Mini etekleri siyah, bluzları kırmızıydı, kusursuz bacakları pembe beyazdı. Yeşil Dunhill sigarasından birer tane yaktilar kendilerine yakışan küçük çakmaklarıyla; özenle boyanmış dudaklarının önünde bulutlanan dumanlara gülümsediler. Biri ötekinden daha kısa boylu, iri mavi gözlüydü, arkadaşının gözleri kahverengiydi ve yuvarlak yüzünde azgınlığı söndürülmüş ergenlik sivilcelerinin izleri vardı. Konuşmaları Yugoslav göçmeni olduklarını koyuyordu ortaya; o çevredeki şirketlerde, kurumlarda çalışan ve paralı erkek avına çıkan, öylelerini kollayan sekreterlere benziyorlardı. Ali Kemal,

ergenlikli kızla gözgöze geldi. Kız anlamlı anlamlı gülümsedi, bir kez daha içinden yükselen bir istekle baktı etkilercesine ve sağ elini ağzına siper ederek arkadaşına bir şeyler fısıldadı; arkadaşı fısıldananlar bitinceye kadar bakışlarını Ali Kemal'den ayırmadı.

«Bunlarda iş var, yollu.» dedi Uğur.

«Bence de.» dedi Ali Kemal.

«Asılalım mı?» dedi Uğur, «Ama nereye götüreceğiz?»

«Hele işi pişirelim de...» dedi Ali Kemal.

«Sen mi oltayı atacaksın yoksa ben mi atayım?» dedi Uğur.

«Ben!» dedi Ali Kemal, kalktı, helâya gidiyormuş gibi yaptı ama yanlarından geçerken başını eğdi, selâm verdi ergenlikli kıza ve işaretlerle bir şeyler söylemek istediğini belirtti, yürüdü; kız Ali Kemal'i izledi, kapalı bölümde durdular. Karşıkarşıydılar ve birbirilerinin yüzlerine çok yakından bakıyorlardı. Ağzıları açılıp kapanıyor, dudakları sürekli olarak kıpırıyor, gülümsüyorlardı. Ama ansızın Ali Kemal'in kaşları çatıldı, kızardı, bozardı ve kızın elini sıkarak uzaklaştı. Uğur, bu bozguna fena halde içerledi, yenilginin acısını yüreğinde duydu. Ali Kemal, kızlarla ilgilenmeden önlerinden geçti, yıkadığı ıslak ellerini mendiliyle kuruladı, bir sigara yaktı ve heyecanla sonucu bekleyen Uğur'a «Olmadı.» dedi, «Hava aldık. Sevgililerini bekliyorlarmış. Özür diledi. Bizi beğenmişler ama sevgilileri...» Parmaklarını masaya vurmaya başladı öfkeyle. «Kalkalım mı?»

«Nasıl istersen.» dedi Uğur, «Üzülme, ucunda ölüm yok ya!»

«İlişki kuracağımıza öyle inanıyordum ki...» dedi Ali Kemal.

Garsona - votkaların dışında - epey bahşiş bıraktılar.

Ergenlikli kız, gönülahıcı bir sesle, «Çok üzüldüm ama...» dedi.

«Rica ederim.» dedi Ali Kemal, «Şanssızlık. Başkaları bizden önce davranmış.»

«Herkes geç kalabilir.» dedi ötekisi ılık bir sesle.

«Doğru.» dedi Uğur, «Yalnız biz hep geç kalıyoruz.»

«Bir gün yetişeceğinizi umarım!» dedi kız.

«Teşekkür ederim.» dedi Uğur.

Merdivenden inerken yorgundular, neşesizdiler, votkanın etkisiyle gevşemiş gibiydiler ve hızla karamsarlığa doğru yuvarlanıyorlardı. Kafeteryayı terkeder etmez anlık bunalımın zarlarını yırttılar, canlandılar. (Onbeş yaşından beri belki de bin kez böyle bir bunalımın açmazına düşmüşlerdi. Kimi bunalımlar günlerce, aylarca sürmüş ve iyice hırpalanmışlardı.) Alanın kalabalığına karıştılar, kızların dürüstlüğünden, doğru sözlülüğünden övgüyle konuştular ama reddedilme olgusu taş gibi oturmuştu içlerine. Teneke kutularda, plâstik kaplarda kuyruklarını sallayarak suları devindiren balıkları satıyorlardı serseri kıklıklı adamlar. Yaşlı, genç, çocuk, kadın bir sürü kişi, sallanan dubanın kenarına tünemişti telefon tellerine yanyana dizilen kuşlar gibi, balık tutmaya çalışıyorlardı; oltalarının çoğu sudaydı, birkaç misina yemi kapan balıklar tarafından iyice gerilmişti ve misinası devinen, sağa sola yalpalayan, zikzak çizen, heyecanla ve sevinçle çekiyordu oltayı. Olta çekilip misinanın kadayıf telini anımsatan teli daireler halinde yanda birikirken çırpınan balıklar görünüyordu; (genellikle istavrit ya da sarı kanattı) ağızlarındaki iğneyi ustalıkla çıkartıyor, avuçlarındaki kaygan ve artık ölümlü olan zavallıları kutulara, kaplara bırakıyorlardı. Haliç'in küçük gemileri bezgin bezgin ya-

rıyordu yoğun suları. Helâdan yayılan kokular boğucu ve mide bulandırıcıydı. Burnunu sıktı Ali Kemal ve koluna girdiği Uğur'u, kokuların erişemeyeceği Adalar iskelesine doğru sürükledi. «Ne fena kokuyor yahu? Olur mu bu? Olabilir mi? Denizin ortasındaki bir helâ kokar mı tonlarla su varken?»

«İşletenler eşekse olur, niye olmasın.» dedi Uğur, «Hepsi karacahil ama üç kâatçı, tembel, görgüsüz... denizden iki kova su çekmeye üşeniyorlar. Pisliğe, ilkelliğe alışanları kolay kolay adam edemezsin!»

«Şikâyet etmeli bunları!» dedi Ali Kemal.

«Et! Ben de edecem.» dedi Uğur.

«Bir de koku giderici maddeler var.» dedi Ali Kemal.

«Masrafsız para kazanmak yolunu seçmişler bunlar. Her yanda öyle değil mi?»

«Öyle.» dedi Ali Kemal, defterine - helâ konusu - nu not etti.

İngilizce, İtalyanca, Almanca konuşan tiril tiril giyimli, donsuz, sütyensiz turist topluluklarını merakla izlediler, kalçalarla memelere diktiler gözlerini. Yutkundular, bakıştılar. Denizcilik Bankasının rıhtımına (Homerick) adlı bir Yunan yolcu gemisi yanaşmıştı. Eminönü yönündeki kıçları nal biçimindeki can simidi bol eski vapurların bacalarından kapkara, sıkıntılı bir duman bulutu masmavi göğe yükseliyordu anaförler halinde ve daha önce tüten dumanlar, kalın bir şerit oluşturarak boşluğun alt katmanını şimdiden kaplayan ve yarınki havanın sıcak olacağını sezdirenen sisleri delerek akıyordu Eyüp'e doğru kızılderili bir kızın saçı gibi. Şaşkın bir martı dumana bulandı, uzaklaştı.

İki jandarmanın arasındaki kelepçeli köylüyle Ali Kemal bakıştı.

Bir kamburun sırtındaki kubbeyi deve hörgücüne benzetti sulu bir delikanlı ve kahkahayla güldü.

- Rica ederim zorlama, iki dünya bir araya gelse ben o itle konuşmam. -

Kadıköy iskelesine girdiler; her vakit gazete, dergi, kitap aldıkları kıvrıcık saçlı, baygın gözlü delikanlıyla selamlâştılar, sergiye göz gezdirdiler, kitapların adlarını okudular, yenilerini karıştırdılar, bas-kısı biten bir kitabı sordular. Demir babalara halatla bağlanmış tutsak Ali İhsan Kalmaz vapuruna, korkuluklu çift iskeleden ve iskeleleri esneterek geçen yolcuların kimileri dışardaki uzun sıralara oturuyor, kimileri salonlara giriyor, güverteye tırmanıyordu Ve turnikeler tırink, tırink sesleriyle dönüyor, her dönüşte de bu yandaki kişi öteki yana atlayınca resmen yolcu oluyordu. Vapurun karnı bir canavarın midesi gibiydi, boyuna yutuyor ama doymuyordu. Hareket saati yaklaşınca tırink'ler arttı, koşuşmalar başladı. Birbirilerine çarpıyorlar, ayaklarına basıyorlar, paketlerini, çantalarını düşürüyorlar, itişiyorlar, tartışıyorlardı. Orta yaşlı bir kadın (kombalak bir şeydi ve gözlüklüydü) elinden bir dirsek vuruşuyla fırlayan çantasını eğilip almak isterken kocaman ayaklı bir Alman turistin farkına varmadan sol ayakkabısının dokunmasıyla üç metre öteye gitti çanta. Kadının Alman'a kötü kötü bakmasına, arkasından bağırmasına güldüler. Ali Kemal'in kalçalarını Uğur'a gösterip öveceği kız, «Turnikeler tamam!» sözleriyle durakladı, başını yanlara salladı öfkeyle, kırmızı dudaklarını dişledi.

Ali Kemal, «Gel, bize gidelim!» dedi.

«Gelirdim ama bu gece yıkanacam, biliyorsun ya-rın...»

«Bizde yaparsın banyonu. Rakı içerdik, televizyon seyrederdik.»

«Sağol! Teşekkür ederim, başka zaman.» dedi Uğur.

Yeni bir vapur yanaşınca iskeleye, kucaklaştılar, iyi geceler dileyip, el sıkışıp ayrıldılar.

Uğur'un canı eve gitmek istemiyordu ama burada kalırsa da ne yapacağını bilmiyordu.

- Allah kısmet ederse çarşambaya dükkânı açıyorum. -

Uğur, geçidin merdivenlerinden inerken mini etekli, ceylân gözlü, onsekiz yaşlarında alımlı bir kızla çarpıştı, gülerek, «Pardon!» dedi ve hiçbir şey söylemeden bakan kızın basamaklardan tırmanmasını izledi ve beyaz donunun iki parmaklık aralığını, bacaklarının kalınlığını gördü. Karşık, ama yatma isteğinin ağır bastığı duygularının sersemlettiği yüreğini dinledi, sarsıldı. O donu loş bir odada sıyırdı, kız omuzlarından yavaşça bastıra bastıra yatağa yattırdı. Direğe toslayacakken hayalinin tülü yırtıldı ve kız yokoldu.

- Piyango iki gün sonra çekiliyor. -

Birkaç direğin arasından geçti saklambaç oyunu oynar gibi ve dümdüz zeminde yürümenin rahatlığını hissetti. Geçitteki dükkânlar floresan lâmbalarından dağılan süt rengi ışıklarla pırıl pırıldı; tezgâhtarların, sahiplerinin yüzleri hastalıklı gibiydi Kasadaki esmer kadın ne kadar da Perihan'a benziyordu! Cinayetle ilgili sorunlar beynini titretti ve yaprak yüklü bir dal sallandı, bir tabut omuzlarda taşındı, kuduz bir köpeğin ağzından salyalar aktı. Baklava yiyen tombul bir karı kocaya sevgiyle baktı. Piyango bileti satan adamın uzattığı bileti önce geri çevirdi ama iki adım attıktan sonra 'Ya çıkarsa?' sorusuyla döndü, yediy-

le başlayıp sekizle biten birisini çekti desteden, parasını verdi. «Hayırlı olsun!» Elliye yedi yaşındayken otuzbeş yaşında dul, isterik bir kadınla evlenen Şadi Bey, Şam tatlıcısında vezir parmağı yiyordu, yemiyordu da çabuk çabuk atıştırıyordu birilerinin kendisini görmesinden korktuğu için. Hem güldü, hem acıdı ve Şadi Bey'in karısına sokuluşunu, yataktaki zorlanışını, dili bir karış dışardayken ve soluya soluya can verecekken karısının alay etmesini hayalledi. 'Kendi düşen ağlamaz. Budala manyak, nene gerek senin genç kadın!' Plâkçıların, kasetçilerin bölümlerinden çılgınlıkla yükseliyordu, yeni bir şarkıcı kadın bas bas bağıriyordu. Geçitten kurtulup özgürlük duygularını gündeme getiren alana kavuşunca mezarda dirilen ölü gibi düşündü kendini; dört yüz-beş yüz metre derinlikteki bir ocakta çalışan kömür işçilerini anımsadı, yüreği burkuldu. Alandaki gürüşüğü ve gürültü ve araçların anarşisi, sevimli geldi ansızın ve rahatladı.

- Gördün mü aksiliği, çantamı otobüste unuttum. -

Uğur, Fatih dolmuş kuyruğunun en arkasında durdu, öndekilerden başlayarak saydı. 'Onuncu dolmuşu binebilirim.' Koyu esmer yüzlü, iri memeli, iri kalçalı kırkbeşlik bir kadınla onbeş yaşında, tatlı esmer, sevimli, her yanına deli akışlı özsuları yürümüş bir kız. Mardin'li bir lehçeyle belirdiler.

- Perhiz yapacaksın, başka çare yok. -

Kız boyuna deviniyor, yerinde duramıyor, bakışlarıyla Uğur'u etkilemeye çalışıyordu. Uğur, gardiyan kılığındaki annesini koılayarak tepeden tırnağa süzdü kızı ama en çok taze memeleriyle yuvarlaklaşmaya yüztutan karnına dikti gözlerini. Kız, oralara hangi amaçla bakıldığını anlamış gibi kızardı, ayrıca otuz yaşlarındaki bir erkeğin kendisine verdiği önemi belirtti sevinçli bir gülümsemeyle. Bundan sonra tek-

rarlanan ve duygusal bir bağı ruhlarına yerleştirmeye yönelik girişimlerini, arka arkaya yedi kez bakışarak pekiştirdiler kızla Uğur ve sekizinci bakışmada Ana yakaladı ikisini de ve körpecik kızını Uğur'un baştan çıkaracağını sanarak kaygılandı, kolundan tutup çekti, tehlikeli sandığı bölgeden uzaklaştırmaya arkasına sakladı. Beyninde kıpırdayan sözleri mırıldanmaya başladı. 'Geceleyin gönlüm bana öğretti dilimin altında bulunan kötülük ve fırsatları. / Bu adamın gözleri lânet, hile ve gaddarlık dolu / Herkes birbirine yalan söylüyor, düzgün dudaklarıyla, iki yürekleriyle yalan söylüyor. / Bu adam kızımı ekmek yer gibi yer, karnını tohumlarla doldurur. Ama evleneceği erkek karnını doldurmayacak mı? Neden bu doldurmasın?' Uğur, kadının şirretleşmek üzere olduğunu anladı. Önündeki adamın sol kolunun dirseği duvara dayanmaktan ya da bir yere sürtünmekten ötürü kireçlenmişti, uyarmaya karar verdi, ama kızıyla arasına bir karaçalı gibi giren Ana'nın yüzündeki tiksindirici öfkeyi anımsayınca, vazgeçti.

«Kandil simidi bunlar, kandil! Mis kokulu güller bunlar!»

Cağaloğlu durağından «Malta'ya bir iki, Malta'ya bir iki.» diye seslendi bir şoför. Sıra dalgalandı, bozuldu ve sekiz on kişi birden ileriye atıldı; elli yaşlarında kır saçlı, kır bıyıklı, tıknaz bir adam, herkesi şaşırtan bir çeviklikle fırladı, bindi dolmuşa. Kolu kireçli adam da koşmuştu ama önündeki duvarı aşamamıştı. «Dirseğiniz kireçlenmiş.» dedi Uğur. Adam, başını yana çevirdi, kaldırdığı kolundaki kireci gördü, mendiliyle sildi ama kumaşın gözenekleri arasından sızdığı için gereği gibi temizleyemedi, tozlu bir beyazlık kaldı orda. «Teşekkür ederim.» dedi. «İstanbul'da lâcivert giymeyeceksin!» Uğur, onaylama ye-

rine geçen bir baş sallamasını yanıtı dönüştürdü. Açıklık, denizden esen yosunlu esinti, votkanın vücuduna yaydığı tatlı uyuşukluğu azaltıyordu ama alkolle kışkırtılan duyguları etkisini koruyordu, istekleri ise yalnız kadın konusunun çevresinde dolaşıyor, kadını bütün amaçların, bütün hedeflerin en üstüne koyuyordu. ‘Sheyl neden vapur iskelesinde randevu verdi, yoksa bir arkadaşında kalacak da... İyi de, ancak onbeş yirmi dakika konuşacağız. Kuru kuru, dokunmasız, pşmesiz bir konuşma olacak, ben de kadınla erkek arasındaki boş konuşmalardan hiç hoşlanmam! Belki de gelecekteki durum, ne yapıp edeceğimiz tartışılacak.’ şimşek hızıyla soyuverdi Sheyl’yı, kendi odasındaki karyolanın somyası gıcır damaya başladı uyumla. Bu gıcırtıllara ustalıkla sevişen Sheyl’nın tutkulu haykırışları, tutkulu fısıltıları, doyuma ererken yakaladığı yoğun güzelliğin coşkusu karışıyordu. ‘Gerçekten yatabilecek miyim onunla?’ Yarın hem verimli hem de zor bir gün olacaktı. Ali Kemal’le birlikteyken gördüğü ve haklarında konuştukları kızların, kadınların yüzleri, vücutları, devinimleri, gülümsemeleri, yürüyüşleri, Yugoslavya’lılar, bir defile yaparcasına gezindi belleğinde. Mırılısını işittiği ve kimbilir ne vakitten beri kendisiyle ilgilenen kıza, bakışlarını masal kadını Ana’nın başı üstünden aşırtarak gülümsedi. Annesi, simitiden kandil simidi alırken kız bir kez daha yüreğinin gözleriyle baktı, anlamını kavrayamadığı bir işaret yaptı.

- Tam üç aydır mektup alamadım, merak ediyorum. -

Kuyruk gittikçe uzuyor, Fermeneciler sokağına kıvrılıyordu; boyacılar çarşısından alana giren otomobiller bir yana çekiliyor, ‘Taksi, taksi!’ diye bağı-

riyorlardı telâşlı, heyecanlı sürücülerini. Uğur, bu yerde beklerken - sık sık bekliyordu - nedenini saptayamadığı sevinç karışımı bir erinçle kuşatıldığını hissediyordu. Karaköy'ün kalbi şu toprağın altındaydı sanki ve orda gonga vururcasına çarpıyordu. Bitişikteki duvarın arkasında bütün İstanbul'u besleyen (evlere, lokantalara, meyhanelere, otellere, hastanelere, askeri kışlalara, yatılı okullara vb. oradan götürülüyordu balıklar) balıkthane vardı; mallarını öven satıcıların bağırmaları sürekliydi. «Aynde derya kuzuları bunnar, deryaaa!» Satıcıların çoğu bir malı başka bir şeye benzeterek satmanın hünerini edinmişlerdi. Balıkların kesilen kafaları, yarılan karınlarından sökülen iç organları, taze kan gölcükleri ürpertti omuzlarını ve o ürpertiği Süheylâ'nın dolmuş camından gözlerine ulaşan umutlu bakışları kararttı.

Kör bir dilenci, koluna girip kendisini hım hım adımlarla yürüten çocuğa kuyruğun büyük olup olmadığını sordu ve çocuktan «Büyük» yanıtını alınca «Allah kazadan belâdan saklasın, Allah çoluk çocuğunuzu korusun, Allah!» dedi, sağ elini uzattı ileriye, avucunu açtı. «Mübarek kandil şerefine başınızın gözünüzün sadakası için!»

- Söyle o aşâğılık herife gözüme görünmesin! -

Uğur'un acıma duyguları adama mutlaka yardım etmesi gerektiğini belirtircesine kıpırdadı ve otobüs terminalleri, uçak alanları, tren istasyonları, vapur iskeleleri - kalabalıklarla, yolcularla birlikte - sıralandı yanyana. Dilekleri gerçekleşsin, gidecekleri yere sağ salim varsınlar diye oralardan eksilmeyen dilencilere bozuk paralardan veriyorlardı.

Uğur da verdi. Boşandığı karısı, rastladığı dilencilere para, yiyecek, giysi veriyor, sonra da bu sevabım herkese anlatıyordu.

Dilencinin avucu parayla dolmuştı.

Bundan böyle Perihan'a pek yaklaşmayacaktı Ali Kemal'in aklına düşürdüğü cinayet tehlikesinden ötürü. Hem niye evli bir kadınla yeniden evlenerek nasıl sonuçlanacağı kestirilemeyen bir serüven başlatsın? Bebek gibi kızıoğlan kızların kıtlığına kıran mı girmişti? Haa, şöyle olurdu, Perihan, kayıtsız koşulsuz, salt beğendiği ve sevdiği için yatmayı kabul ederse, en küçük bir istekte bulunmazsa ne alâ! Yanaşan bir Şevrole'nin arka koltuğuna Ana ve kızıyla bindi; tıpkı kuyruktaki gibi kadın ikisini birbirinden ayıran bir duvardı ve Uğur'u, kızını kandırmasın diye ciddi bir göz hapsinde tutuyordu. Kızdı Uğur. 'Gündüz feneri sen de... Boşuna uğraşıyorsun, nasıl olsa birisi kapıp uçuracak yavrunu! Keşke bu kadının gözleri hiç görmeseydi de bakışmamızı farketmeseydi!' Eminönü'ndeki geçidin altındayken köprü'nün şiddetli bir depremle çökmesini, yamyassı olan ve asfalta yapışan otomobillerden, otobüslerden çığlıkların, - imdat - çağrılarının yükselmesini hayalledi; bir sürü araç mendil gibi buruşuyordu, dev yapılar yıkılıyor, taş, tuğla, demir yığınınna dönüyordu, bu yığından kalkan toz bulutları ortalığı kaplıyordu. Hayır, hayır, bindikleri dolmuşun üzerine düşen bir beton parçası sadece kızın annesini öldürmeliydi. Ve herkes, bu beklenmeyen durumun sorunlarıyla uğraşıp cesetleri yıkıntıların arasından çıkarmaya çabalarken allak bulak olan kızı kucağına almalı, avutucu sözlerle, yalnız duvarları çatlayan evlerine götürmeliydi. Kıza istekle baktı ama Ana dimdik durarak yüzünü kapattığından bakışlarını ulaştıramadı. Açık camlardan içeriye akan hava kokuluydu, tozluydu ve boğucuydu. Hal Müdürlüğünün önünde dönüş yapmaya kalkışan bir at arabasına çarpmamak için sürücü frene basınca, kadın

ileriye fırladı; bu markajdan kurtulan kız o kısacık sürede Uğur'a kendisini izlemesini işaret etti.

Unkapanı'ndaki geniş asfalt rahattı ve otomobilin hızı artmıştı. Üç tekerlekli arabasına domates, biber, hıyar, patlıcan turşu kavanozlarını dizerek kapaklarını kapayan ve yola çıkmaya hazırlanan adama üç çocuk, iki köylü yaklaştı. Adam, bir bardağa turşu suyu ve neftileşmiş hıyardan koyarken Uğur'un ağzı sulandı.

Jüstinyen su kemerinin kapı biçimindeki boşluklarından (Kimbilir kaç hükümdar bakmıştı ötelere) Aksaray yönündeki Valde camiini, ağaçlıklı yokuşu, uzaklardaki dümdüz, dalgasız mavi denizi ve grileşmeye başlayan parçalı bulutlarıyla gökyüzünü gördü Uğur ve bir hüznün oydu içini. 'Boşluktayım, acılıyım, yalnızım, bocalıyorum. Aradığım kadını buldum mu işkence bitecek, onunla birlikte amacıma doğru yürüyeceğim.' Saraçhanebaşı'nda indiler. Uğur; sanki bir suç işlemiş de cezasını babasına verdirecekmiş gibi Zeyrek'e doğru sürüklercesine kızını götüren kadına kızdı ve belli etmeden izlemeye koyuldu, yolun bir sağına, bir soluna sıçırıyor, ağaçların, araçların, yürüyen adamların arkalarına saklanıyor, sık sık başını çevirerek kendisini arayan Ana'yı öfkeliendiriyordu ama kız, geldiğini bildiği için rahattı ve annesiyle alay edercesine gülümsüyordu.

Uğur, adım adım ilerliyordu bir hırsız, bir casus gibi. Daracık, tahtakurulu ve eski mi eski, yıkıldım yıkılacak evlerle dolu bir sokağa girdiler. Kadın, köşedeki bakkala varmadan kıza bir şeyler söyledi, çişi gelmiş gibi koşa koşa üç katlı evin kapısını itti. Kız, ansızın döndü, Uğur'a doğru yürüdü, «Pazartesi günü saat dörtte Fatih ortaokulunun önünde.» dedi, Uğur'un yanıtını beklemeden bakkala girdi.

- Allah herkesin gönlüne göre verir. -

Bu başarı, demin oluşan karamsarlığını dağıttı. Sevinci, vücudunu dipten doruğa devindirdi, bildiği bilmediği karanlıklarını aydınlattı; yerden yarım metre yukarıya zıpladı, kırmızı başlıklı itfaiyecileri Afrika'daki sömürge askerlerine benzetti. Yangın otoları yanyana dizilmişti garajın içinde ve dışında. Ne kadar çabuk olup bitmişti her şey! Kızın cesaretine hayran kaldı. 'Pazartesi saat dörtte, pazartesi saat dörtte, Fatih ortaokulunun...' Güldü. Bir sigara yaktı. 'Ben bu kızı sevebilirim.' Parktaki hava şehitleri anıtına ellerini sürdü ve her yıl yapılan töreni, ruhlarını azaptan kurtarmak için bir manga askerin silâhlarını ateşlemelerini anımsadı. Üsteğmen arkadaşı Orhan uçağıyla pike yaparken toprağa çakılmıştı. 'Sadece resimleri, hatıraları kaldı. Benden de, başkalarından da, bu kalabalıktan da aynı şeyler kalacak. Belki de kalmayacak.' Durakta minibüs bekleyen sinirli yolcuların arasında bir tanıdık aradı ama yoktu. Boş Coca Cola şişeleriyle yüklü kamyon geçerken kasalar zıngırdıyordu. Dört yol ağzında başka bir kamyonla çarpışmalı, şişelerin yüzde doksanı kırılmalı, parçalanmalı, kırılmayanlar da yokuş aşağı, o, birbirilerine benzeyen hüznü cam sesleriyle yuvarlanmalıydı. O seslerle kırık camların üstlerine basan ayakkabıların acayıp, korkulu ve ölümcül sesleri doldurdu kulaklarını ve cinlerin kurdukları tiyatroyu yakarak bir kötülük mekânını ortadan kaldırdığına inanan Remzi'yi düşündü. Bakırköy akıl hastanesinde hiç kimseyi tanımadan çile dolduruyordu. 'O namussuz karısı yüzünden tımarhaneye düştü.'

- Haberin var mı Ahmet'in karısı üçüz doğurmuş. -

Şişman, bulduğunu tıkıştırıran, şimdi de mısır yiyen davul karınlı kadın bir çingeneydi, yüzü gibi de-

risi koyu kahverengi ellerini yumruklaştırıp kalın belinden taşan yağlı kalçalarının kenarlarına dayadı; mor başörtüsü çözüktü, sokak sokak dolaşıp yatak çarşafı, yorgan astarı, patiska, basma satan ve o arada fala bakanları andırıyordu. Davranışlarında, kimseyi umursamadığını, en katı kuralları bile hiçe saydığını anlatan bir serbestlik, ürkütücü bir özgürlük vardı; dalgın dalgın volta atan avurtları çökmüş, kara gözleri çukurlara batmış kırklık, iskelet gibi bir adama seslendi. «Naber lan dayı Sülman?» Adam voltaı kesti, bakındı, kadını görünce «Vay şalgam Safiye!» dedi, yaklaştı.

Kapkara sakallı genç bir din adamı, takkeli, çember sakallı bir adamı, sağ elini göğsüne bastırarak saygıyla selâmladı, cüppesini savura savura uçan bir yarasa gibi yürüdü. Bir hacıyağı kokusu bıraktı burunlara... Uğur, ellisine merdiven dayayınca sakal koyvererek, ölünceye kadar kesmeyecek, dostlarının, arkadaşlarının belleklerindeki resimlerine bir de böylesini ekleyecek, yalnız kendi varlığında değil, onların varlıklarında da yaşlanacaktı.

- Kimsenin kimseye hayrı yoktur. -

Duraktakilerin kimileri, 'gelin geçiyor' sandılar, düğün salonuna çiçek götüren taksiye ilgiyle, heyecanla baktılar ama gelinle güveyi göremeyince hayal kırıklığına uğradılar, bu yanıltıcı olgunun etkisiyle somurttular.

- Ben tekel bayii değilim oğlum! -

Uğur, Saraçhanebaşı'nın bu konumunu, bu, insanı rahatlatan genişliğini; parklarını, anıtlarını, yapılarını seviyordu. İçten ve dıştan varlığına baskı yapan sorunlar azalıyor, sıkıntılarının dağıldığını, özgürlüğün en uç noktasına tırmandığını hissediyordu. «Sen gülünce bütün kimliğin ortaya çıkıyor, gülme-

yince seni anlamak mümkün değil.» diyordu Ali Kemal. Dayısının oğlu Cevat'a benzeyen biri geçti önünden «Cevat!» diye seslenecekti ki adamın yürüyüşünün yabancı olduğunu anladı. Münih'e gitmeden önce pek çok işi denemiş, en paralısını, en kârlısını aramıştı. Üç tekerlekli, camekânlı, ızgaralı, borulu arabasıyla köftecilğe sıvanmıştı bir ara. Semt pazarlarıyla lig maçlarını kaçırmıyordu. Bir Fener-Başakşehir maçında köfteleri kısa sürede tüketmiş, maçın bitmesine on dakika kala 'Bakalım ne oluyor?' merakıyla tanıdığı kapıcıya rica ederek içeriye girmişti. (Adama bedava köfte veriyordu.) Başakşehir bir gol attığı sırada aşağıdan bağırışlardı. «Cevat, araban yanıyor.» Koşmuştu. Evet, arabasındaki kâğıtları 'piç'in ya da 'rakiplerinden' biri tutuşturmuştu. Çevrede su yoktu ama ayrancının ayran dolu güğümleri vardı, güğümleri hemen boşaltmış ve yangını söndürmüştü. «Siz hiç ömrünüzde ayranla söndürülen yangın gördünüz mü? Ben söndürdüm işte.» sözlerini sıralarken kahkahayla gülmüştü. Bir gün Trabzonlu bir asker arkadaşı gelip bulmuştu. Ama bu öteki Lâz'ların tersine safın biriydi. Bir sinemaya götürmüştü. Bir kavga sırasında kızın nişanlısını bir başkası tabancayla vurunca Lâz, iki gözü iki çeşme ağlamaya başlamıştı. Cevat'ın onu susturması gerekiyordu ama susturamamış, «Bu durumlarda İstanbul'da bağıra bağıra ağlanır.» demiş, Lâz'ı da kışkırtarak yüksek sesle ağlamaya koyulmuştu. Bu gürültüye sinirlenen seyirci homurdanmış, ansızın elektrik yanmış, film durdurulmuştu ve ortalığı velveleye veren iki kafadarı dışarıya atmışlardı. 'Ne müthiş adamdı ama. Sakın bir şey olmasın! Altı aydır mektup yazmıyor.' Ama Cevat'a bir şeyler olduğunu belirten bir ateş düşmedi içine ya da bir sezgi bir buluta, bir karabasana dönü-

şerek göğsünü sıkıştırmadı. Cevat'ın en beğendiği öyküsü 'kekeme' öyküsüydü. Bir inşaatta çalışıyordu, işçilerden üçü dördü bir çete kurmuştu, demir, çimento, kum, tuğla çalışıyorlardı. Pay istemişti onlardan. İşteğini geri çevirmişlerdi ve kavga başlamıştı, derken müteahhit hepsini karakola şikâyet etmişti. Mahkemede yargıç, işçilerin hırsızlığını bilen tanıklar göstermesini söylemiş o da ünlü kekemelerden Hüseyin'le Şükrü'yü çağırmıştı, kendi de onlar gibi kekeleyerek konuşmaya başlayınca «Burası tiyatro mu?» diyen ve fena halde kızan yargıç, hepsini salondan kovmuştu.

Dikkati çeken bir biçimde güldü; orta yaşlı, ciddi bir kadın, 'Sen kafadan çatlak mısın?' dercesine baktı. Öfkelendi. «Bir şey mi istiyorsunuz?»

«Hayır.» dedi kadın, hızlandı.

«Şuna ne oluyor? Gülerim gülmem o benim bileceğim iş! Canına yandığımın memleketinde gülmek de yasak! Yooo, bu böyle olmayacak, yaşanacak bir ülkeye gitmeliyim, kaçmalıyım burdan!»

Uzun, basık gövdesinin yanlarına, önüne, arkasına (Mobil-Tehlikeli Madde) yazılı akaryakıt tankerinin egzoz borusundan bilek kalınlığında morumsu bir duman fışkırıyordu; orası benzin, yağ ve toza bulandı, daha önce durağa gelenlerin burunlarına yerleşen kokuları çoğalttı, ciğerleri tedirginleştirdi, öksürttü.

- Kimsenin kimseye hayrı yoktur. -

Taşköprülü Recep, hırpani giyimli birisiyle yan başında durdu Uğur'un, selâmladı, «Paramı yediler.» dedi.

«Yedirmeseydin bilader.» dedi yanındaki.

«Yediler.» dedi Recep ağlamaklı bir sesle. On yıl önce biriktirdiği beşyüz bin lirayı 'saklasın, korusun

diye' kalorifer kazanının bitişindeki -köpeği bağ-lasan durmaz- bir odasında yatıp kalktığı, ayak iş-lerini yaptığı otelin işletmecisi Şakir'e teslim etmişti ve bir hafta sonra da memleketine gidecekti. Ama gidememişti. Çünkü Şakir, «Sen bana para mara ver-medin!» demişti. Bu yadsıma sonunda büyük bir ruh-sal çöküntü geçiren Recep, bir daha kendisini topar-layamamıştı. Ve kurulmuş bir gramafon gibi sabah-tan akşama kadar «Şakir benim paramı yedi, bunlar hırsızdır, dikkat edin!» sözlerini söylüyor, otel müş-terilerini etkilemeye çalışıyordu. Kovuyorlardı, dövü-yorlardı ama gelmesini, konuşmasını önleyemiyorlar-dı. Tanıdıklarından biri savcıya başvurmuştu ama belge yetersizliği nedeniyle Recep'in hakkı aranama-mıştı.

Ve Şakir, İstanbul'dan uzaklaştığı halde gene ote-lin önünde geziniyordu. «Benim bir çuval paramı ye-diler, ortak yediler Şakir'le.» diye bağırdı.

- Ben böyle hayatın anasını, avradını... -

Kırmızı aylı beyaz bir cankurtaran, yürekleri kay-gılarla sarsan seslerle ve araçları yanlara kaçırarak gidiyordu. Uğur, otonun görünmeyen içine bıçaklanan bir delikanlıyı, felçli bir yaşlıyı, doğurmak üzere olan bir kadını, zehirlenen bir işçi-yi, intihara yeltenen bir âşık'ı koydu. Mardin'li kızı anımsadı. Ergenlik delilik-lerini pervasız bakışlarla yansıtan siyah gözleri kuyu-lar gibi derin ve karanlıktı. Buluştuklarında ve تنها bir yere gittiklerinde kız, az sonra dudaklarına kon-durulacak öpücüğü sabırsızlıkla bekleyecek, bekler-ken de çenesi titreyecekti. Huylandı, pantolon cebin-den organını tuttu. 'İster misin Rodoslu Kamer bu akşam bize gelsin!' Sevinçten kanatlanır gibi oldu. Otuz yaşlarında, birkaç kez evlenip ayrılmış, neşeli, cilveli bir - masa ve yatak - kadınıydı. Uzak akraba-

larından Halil'in metresiydi. Tanıştırılır tanıştırmaz kancayı takmıştı Uğur'a. Sanki açlığını ve karşıkoyamayacağını bir bakışta sezmiş gibi - Halil yanlarından biraz uzaklaşınca - bir yerlerini sıkıyor, öpüyor, «Sana yangınımı!» diyordu. O sırada Şarköy'deki bir arkadaşının çağrısına «Evet» diyen Halil, «Bir ay denizin keyfini çıkaracağız, hazırlanın bakalım!» diye eklemişti. Şarköy harika bir yerdi ama kaldıkları pansiyonun tek odası düşmüştü onlara. Bir karyola bir yer yatağı vardı. Kamer'le Halil karyolada, Uğur da yer yatağında yatacaktı geniş bir oda bulunana kadar... İlk gece rakıli bir yemek ve tatlı bir söyleşiden sonra yataklara uzanmışlardı, Halil duvardan yana yatmaktan hoşlanıyordu, Kamer ise yatağın bu yanındaydı ve Uğur'un yakın komşusuydu. Halil, hemen uyudu ve horlamaya başladı. Kamer, kolunu sarkıttı, el yordamıyla Uğur'un yüzüne dokundu karanlıkta, yanağını okşadı, Uğur'un direnmesini kırarak memesini tutturdu. O anda Uğur allak bullak oldu. Heyecandan, dehşetten, olmazı olduran bu davranıştan, bu korkunç cesareten ürktü, ne yapacağını, ne yapması gerektiğini kestiremiyordu. Duraksıyordu, kararsızdı. Bir yandan da azgınlaşan gövdesindeki isyanları nasıl susturacağını düşünüyordu. O düşünse dursun Kamer, memesini tutturduğu elini yuvarlak ve yumuşak göbeğinin üstünde gezdirmiş (barsakları gurulduyordu) sonra da bacaklarının sıcak, sulu, ıslak aralığına sokmuştu. Uğur, çıldırdı çıldıracaktı. Şimdi Halil, onur, dürüstlük, akrabalık, namus gibi kavramlar yoktu, sadece Kamer'in vücudu ve orasındaki çekicilik vardı. Halil, ansızın doğruldu, «Midem berbat, o bamyaya dokundu galiba!» dedi, bahçenin dibindeki helâyaya koştu... Kamer, hiç vakit yitirmeden yataktan kaydı, Uğur'un üstüne oturdu. Ama

Uğur, korkuyordu, Halil her an dönebilirdi... ama yarım saatten çok kaldı helâda ve onlar rahatça seviştiler. Yalnız Uğur, demirci körüğü gibi kalkıp inen göğsünün devinimini, ağzından, burnundan dışarıya taşan sesli soluklarını önleyemeyeceğini anlayınca yastığı yüzüne bastırdı. Göğsü normalleşince uyudu. Bir düşteydi. Kocaman bir mezarlıktaydı, Karacaahmet gibi bir yerdi, mezarlardan kalkan parçalanmış, kokmuş, etleri dökülmüş ölüleri seyrediyor, onların açtığı pislik çukurlarına düşüyordu. Beyaz sarıklı bir ihtiyar, «Git burdan, sen yaşıyorsun.» deyince bir çayırıkta yürümeye başlamıştı, derken bir armut ağacının altına uzanmıştı. Kamer, dudaklarını öpüyor, «Uyansana, sabah oldu.» diyordu. «Bırak beni, bırak!» dedi ve itti. «Aç gözlerini, evde kimse yok.» dedi Kamer. «Hayır, yalan söylüyorsun!» Yalandı elbet, Halil'le arkadaşı kapının arkasına saklanmışlar, kendisine tuzak kurmuşlardı... Ama gövdesini ezen bir ağırlık duyunca düşü bozuldu. Kamer gene üstündeydi ve ağzına kene gibi yapışmıştı; çığlık atıyor, erkekliğini öven sözleri sıralıyor, kalkıp oturuyordu.

Halil'le arkadaşı kıyıdaki bir arsaya bakmaya gitmişlerdi, Halil ayrıca kabızlık ilâcı alacak, bu nedenle öğleye doğru dönecekti, onlar uyanınca kahvaltı yapabilirler, mayolarını giyip denize girebilirlerdi. Bunları söylemişti Kamer'e... Ve saatlerce sevişmişler, iliklerini kemiklerini boşaltmışlar, uzun süre uyumuşlardı kumsalda.

Bu ilişki gizli gizli altı ay sürmüş, sık sık evlenme konusunu gündeme getiren Halil'e kızan Kamer, bir gün pılısını pırtısını toplayıp İzmir'e gitmişti ve bir bakkalla nişanlanmıştı. Halil ise Suudi Arabistan'da iş bulmuştu. 'Kapıyı o açmalı, hoş geldin demeli! Aman Allah!'

- Kıskançlık gebertecek o namussuzu. -

Gözlüklü, otuzbeş yaşlarında, seyrek saçlı, yorgun yüzlü bir adam, karikatürlerdeki gibi tesbihli, takkeli, çember sakallı bir adamın arkasından köle yürüyüşüyle giden çarşafı, yüzleri gözleri kapalı dört kadını hınçla seyretti, Uğur'a işittirmek istercesine «Mustafa Kemal'in kurduğu ülkeye bak ne hale geldi! Utanmazlar, arlanmazlar, Cumhuriyeti yıkmaktan başka bir şey düşünmüyorlar » dedi.

«Doğru.» dedi Uğur, «Her yan onlarla doldu.»

«İrtica hortladı.» dedi adam, «Yakında bir Kubilay olayı olursa hiç şaşmayalım!»

«İrticanın varlığı yönetimin işine geliyor.» dedi Uğur.

«Ama irtica öyle bir canavardır ki bir gün kendini yaratanı, besleyeni de yutar. Ana baba dinlemez.» dedi adam.

«Haklısınız.» dedi Uğur.

«Tepki göstermeliyiz, yürüyüşler yapmalıyız!» dedi adam ve bir taksiye binip gitti. 'Kimdi bu? Yoksa bir polis mi? Bir provakatör mü? Provakatör olamaz dedikleri doğru.'

Minibüsler tıklım tıklımdı ama kapıyı yarı açık tutarak basamakta dikilen paragöz şoför muavinleri, sanki içerde oturacak ya da ayakta duracak yer varmış gibi «Edirnekapi, Rami, Taşlı, Yıldıztabya, Pazarı, Beşyüzevler, Küçükköy...» diye bağıyorlardı. İşin tuhafı, beklemekten yorulan kimi yolcular, bir an önce evlerine ulaşmayı düşündüklerinden bu çağrılara koşuyor, yarım ya da bir saat sürecektir bir işkenceye kendilerini teslim ediyorlardı.

- Süleyman kalp krizi geçirmiş, işittin mi? -

Acenteden yeni çıktığı anlaşılan mürekkep karası bir minibüs, sıkıntıdan caddeye inenleri yaya kal-

dırımına bindiren bir hızla durdu; genç, güzel, yuvarlak kalçalı, - o yolun yolcusu - bir kadını aldı, vınladı toz kaldırarak, ortalığı dumana boğarak. Uğur sövdü, ihtiyar bir adam sövdü, üşütük Recep sövdü, çingeneler sövdü, şişman kadın sövdü.

Sağ elinde bir Ceymis Bond çantası vardı delikanlının, kamburunu çıkartarak Fatih'e doğru yürürken piposunu neşeyle tüttürüyordu. Pipo içenlerden hoşlanmıyordu Uğur; yapmacık buluyordu onları, Avrupa'lılığa özenen, kendilerine modern bir hava vermeye çalışan ama beyinleri karmakarışık, binlerce çelişkinin arasında bocalayan kişilerdi. Ama son zamanlarda çoğalmıştı bu pipolular kara çarşafli kadınlar, kara sakallı, takkeli, cüppeli, sarıklı adamlar gibi... Pipoluları beğenen diskotek kızları da çoğalmıştı. Bir gün, herkesin ağzında adı dolaşan ünlü bir diskoteğe gidecek, bir parça esrarla, bir duble viskiye tav olan anasının kızlarından birisiyle yatacaktı. 'Hayır, yatamam. Hepsi hastalıklı onların!'

- Çalışmaya ekmek yok oğlum. -

Linyit yüklü bir kamyon homurdanıyordu.

Kısa boylu, gaga burunlu sarhoş bir Lâz, balık istifi haline aldırmadan her minibüse sesleniyor, durmaları için işaret ediyor, şoförler, - belki de biraz korkutmak ya da alay etmek amacıyla - araçlarını üstüne üstüne sürünce geriye çekilmek zorunda kalıyor, pis pis sırttanlara ağız dolusu sövüyordu.

Bir dilenciye üç kara çarşafli kadın para verdiler ve çok önemli bir görevi yerine getirmenin hoşnutluğuyla birbirilerini süzdüler.

Uğur, muhtar Hilmi'yle selâmlaştı. Hilmi, bir sigara uzattı, «Ne oluyor bu akşam böyle? Sanki başka semtlerin yolcularını taşıyorlar.» dedi.

«Sadece bugüne mahsus bir şey değilki bu.» dedi

Uğur, «Her akşam bir saat, bir buçuk saat bekliyorum.»

«Ben İstanbul'a pek inmediğimden...» dedi Hilmi.

«İyi ki inmiyorsun. Tam bir savaş... işe gitmek de, dönmek de bir işkence. Kavga ediyorsun, kırılıyorsun, sinirleniyorsun, hastalanıyorsun...» dedi Uğur.

«Çok zor.» dedi Hilmi, «Allah çalışan fakir-fukaraya acısın!»

«Acımıyor ama.» dedi Uğur, «Belediye bu saatlerde arka arkaya üç otobüs kaldırsa bu rezaleti önler.»

«Belediyenin otobüsü az, seferdekilerin de yarısı tamirde, yarısı iskarta. Hem sonra minibüs sahipleri otobüs konmasına karşı, baskı yapıyorlar.»

«Belediye de onlara boyun eğerek bizim canımızı çıkartıyor, minibüsçülerin elinde oyuncak ediyor.» dedi Uğur; sadece gözleri görünen çarşafli bir kızla baktı ve onu gerdek odasında namaz kılarken hayalledi.

«Maalesef her şey kötü!» dedi Hilmi.

Bazıları bu sözcüğü içinde bulundukları çaresizliğin bir anlatımı gibi kullanıyorlardı ve kullananların hepsine de içerliyordu Uğur. 'Maalesef. Peki sonra? Sonrası yok. Çünkü biz, sadece yakınan insanlarız, başkaldıran değil.' Ali Kemal'in cilâlı bir beyazlıkla parlayan düzgün dişleri aydınlattı zihnine üşüşen tünel karanlığını. Onun kadar sağlıklı dişlere sahip olmak isterdi doğrusu. İsteddiği yalnız bu muydu? Hayır, saptadığı eksiklikleri, boşlukları pek çoktu, binlerce istek vardı. Bunların en başında da sesinin yapısı geliyordu. Aslında kusursuz, kulak tırmalamayan, inceyle kalın tonların karıştığı yumuşak, renkli, hareketli, uçar, çocuksu öğelerle örülü, güven aşılayan bir sestir ama kadınlarla konuşurken kimliğini değiştiriyor, etkileyeceğini sandığı başka bir sesin

kimliğine sokuyordu. Can sıkıcı, yorucu bir durumdu bu, sahtekârlık gibi bir şeydi. Tanrı onu - övündüğü bazı özellikleriyle birlikte - bir spiker, kalabalıkları arkasından sürükleyen bir (hatip) sesiyle yaratsaydı herhalde şimdi yaşadığı acıları, başarısızlıkları, tedirginlikleri, bilinçaltındaki karışıklıkları yaşamayacaktı. 'Biz sadece yakınan insanlarız, başkaldıran değil.'

Sarıydı Wolkswagen. Yüzü içkiden ya da şeker hastalığından kızarmış ellilik bir adam indi kapıyı çarparak; yoğun bir alkol ve sarmısak kokusu salarak yürümeye koyuldu Unkapanı yönüne. Sallanıyordu. Bir ara unuttuğu bir şeyi anımsamış gibi, başını önüne eğdi, pantolon ceplerini karıştırdı.

- Hırsızlar, onlar misafirlikteyken girmişler eve. -

Sepetli, kapkara bir motosiklet pat patlarını artırdı, boğucu bir duman kapladı birkaç metrelik bir yeri. Duman öylesine boldu ki Beyazıt yönünden gelen araçları seçtirmeyecek lâcivert bir sis bulutu oluşturdu; kulakları sarsan, beyine hep öfkeli şeyler ürettiren ve dişleri gıcırdatan asap bozucu gürültüsüyle uzaklaştıktan sonra bile asfalta boşalttığı duman kıvrılarak tüttü bir süre.

- Gözünü toprak doyursun. -

Sıcak ağırdı, bunaltıcıydı, duman ve toz karışınca dayanılmaz bir boyuta ulaşıyordu. Gömleğinin yakaları boynuna yapışmış, sırtıyla bel çukurundaki ıslaklık tedirgin ediciydi. Gider gitmez bir güzel yıkınacak, dışardan getirdiği ne kadar pislik, bulaşıklık, rezillik varsa arınacak, temizlenecek, divana uzanıp biraz kestirecekti. Belki o arada bugün olanları, hayallerini, çağrışımlarını, anılarını yeniden gözden geçirirdi. Kamer'i düşündü: Üstündeydi, deviniyordu, yayık dövercesine vücudunu vücuduyla dövüyordu. 'Onu böyle şiddetle istediğimi bilse hemen gelir.' Gü-

zel, siyah saçlı, yeşil gözlü bir kadınla bakıştı. Kadının yuvarlak, kadife tenli yüzünde tatlı bir gülümseme kimbilir hangi neşeli söyleşiden, kimbilir hangi fıkranın yarattığı coşkun bir kahkahadan asılı kalmıştı. Serüveninde ölümsüz ve geniş bir yer açan çok önemli bir olayı bütün ayrıntılarıyla yaşıyormuş da onun dışındaki şeylerin hiçbirini umursamıyormuş gibi bir tavrı vardı. Ağır, - gezinti - kimlikli yürüyüşünden, yakışıklı erkeklerle ilgilenmesinden anlaşıldığına göre ölçülerine ve isteklerine uygun düşen birisini arama olgusunu gerçekleştirebilecek bir akşam sefasına çıkmıştı sanki. 'Şuna bir sokulayım, şansımı deneyeyim!' Ama parasının bir yemek ısmarlamaya bile yetmeyeceğini düşününce vazgeçti. Kızdı. 'Allah belâsını versin bu yoksulluğun! İnsana adım attırmıyor. Boyuna fırsat kaçırıyorum...' Öfkeden çıldıracaktı. 'Tutumumu değiştirmeliyim. Memuriyetle olmaz bu, çok para kazandıran bir işe girmeliyim, bulmalıyım o işi ve acılarımı dindirmeliyim.' Kadın üç kez başını çevirip baktı ama Uğur'dan bir karşılık alamayınca «Budala sen de...» der gibi bir baş sallayışıyla, Fatih parkına girdi. 'Göz göre göre gitti.' Bir sigara yaktı. Votkayla kolanın tadı dilini kabartmış gibiydi ve o hafif başdönmesinden bir şey kalmamıştı geriye. Canı buz gibi bir su istedi, hatta buzlu bir su... buz parçalarını akide şekeri yercesine yemeliydi soğukluğunu damağında duyarak.

- Bizim evden deniz tabak gibi görünüyor. -

Bir grup işçi taşıyan bir kamyon geçiyordu. Sarık bıyıklı esmer işçi, kaval çalıyordu. Kavalдан dağılır dağılmaz köyleri, sığırları, köpekleri, çiftçileri, çeşme başında su dolduran kızları; hastalıkları, dağları, ovaları, dereleri Uğur'un beynine yığan ses, sağdan soldan yükselen motor uğultularının arasında öl-

memek için çırpınıyordu. 'Nicedir İstanbul'dan uzaklaşmadım, şöyle kafa dengi bir kadın olsa da...'

Vali'nin siyah, forsuna kılıf geçirilmiş ciddi otomobili boştu.

- Askere ne zaman gidiyorsun? -

Minarelerin şerefelerini kuşatan ampuller yandı; altının üstüne pırlanta hakedilmiş yüzüklere benziyordu. Aynı anda minareden minareye gerilen mahyalar da aydınlandı, pırıl pırıl ışıklarla varoldu boşluğun o bölümü. (Sabır selâmettir) diye bir yazı yazılmıştı ampullerle. 'Sahi yahu, bu akşam kandil.' İşte o vakit, sabahtan beri her yanda rasladığı ama bir takım karışık sorunlarla, çözümsüzlüklerle uğraştığı için davranışlarını gereği gibi değerlendiremediği kişilerin simit yığınlarına saldırmalarının sevincini, telâşını duydu. «Kandil gülleri bunlar, kandil simidi, bir alan beş alıyor, haydi kalmasın!» diye bağırdığını işitti birisinin. Annesiyle babasını anımsadı. 'Bu gece babam Kuran okur. Annem de başını sallayarak dinler. Ellerini öpüp hayır dualarını alacağım. Ama simit götürmezsem ellerini öptürmezler. Napsın fukaralar!' Satıcı, incecik mor kâğıtlara otuz tane halka sardı, bir poşete koydu, bir eliyle uzatırken bir eliyle parayı aldı. «Allah bin bereket versin! Kandilin mubarek olsun!» Simitçinin sesinde ılık, gönlünde biriken pislikleri kazıyan, kirlenmiş duygularını beyazlatıp bulaşık sularını bir lâgım çukuruna akıtan Tanrısal bir anlam yakaladı.

- Biraz hızlı yürü geç kalacağız. -

Zeyrekli, Fatihli küçük çocuklar içlerinde mum yanan konserve kutularıyla geldiler, ince ve hüzünlü seslerle «Yağ parası, mum parası...» istediler. Uğur, sevimli bir çocuğun kutusuna para attı, çocuk sevindi, elini öptü; elinin öpülmesinden hoşlanan ama de-

risine yapışan sümükten iğrenen Uğur, sümüğü silerken kızmadı.

- Hayırdır inşallah, dün gece korkunç bir rüya gördüm. -

Veznecilere gitmekten vazgeçen bir minibüs aradan döndü, kalabalığın kümeleştığı noktada fren yaptı, önü arkası kalkıp indi. Minibüsün burdaki yolcuları görünce döneceğini önceden kestiren ve ona göre duracakları yerleri hesaplayan üç kişiden uzun boylu, zayıf, tüyü bozuk, hilekâr yüzlü bir Yugoslav göçmeni, ani bir sıçrayışla minibüse ilk giren oldu, şoförün arkasındaki koltuğa oturdu. Yugoslavyalının arkadaşısı olduğu anlaşılan mavi gözlü, sarı bıyıklı, otuzbeş yaşlarındaki adam, aşağıdan şiddetle itildiği için başını kapıya çarptı ve itenlere Sırpça sövdü.

İtiş, kakış derken eller, ayaklar, vücutlar birbirine karıştı, düğmeler koptu, cepler, koltuk altları söküldü, güçlüler güçsüzleri sıranın gerilerine sürdü. Açık-gözlük yapıp yandan minibüse sızmaya çalışan tombul, kasketli biri, göğsüne vurulan sert bir dirsekle yıkıldı. Bir Bulgaristanlıyla bir çingene aynı anda ayaklarını basamağa koyup kapıya asıldılar, köprüden geçmek isterlerken birbirilerine yol vermeyen inatçı keçiler gibi birbirilerini düşürmeye çabaladılar ama çingene göçmenden daha atik davrandı, sıyrıldı darbelerinden ve üçüncü sıraya yerleşti, göçmene alayla gülümsedi.

Bitpazarında sık sık karşılaştığı eskici, ayağına basınca Uğur kükredi. «Önüne baksana lan, kör müsün?» Adam, kaşlarını çattı, bu onur yaralayan sözleri söyleyeni cezalandırmaya kararlı bir biçimde baktı ama kendisinden en az yirmibeş santim yüksek ve iri gövdeli olan Uğur'un her şeyi göze alan tavrından korktu, diyeceklerini yuttu. Uğur, minibüsün arka-

sındaki dört kişilik sıranın sağına, egzoz borusunun üstüne yerleşti; büyük bir dövüşten sağ salim kurtulmuşcasına soluk soluğaydı. Yer kapmaya çalışanlara, ayakta dikilenlere, Bitpazarlıya, şoföre, muavinine sessizce sövdü. 'Cehenneme girdik.' Bir öğrenci, yaşlı, yüzü kırış kırış, kirpiksiz gözleri kanlı bir kadını oturttu kalktığı koltuğa. Kadın, ellerini yana açarak dua etti, öyle çok ve öyle yüksek sesle (sanki bir gösteriyi sergiliyordu) dua etti ki, bir sürü kişi homurdandı. Şoför, «Tamam anacım tamam, kes artık, Allah kabul etsin!» dedi. Altın dişli, büyük ağızlı, güzel yüzlü, dolgun vücutlu, yirmibeş yaşlarında bir kadın, «Haber be kıvırcık?» dedi şoförün saçlarını karıştırdı senli benli bir davranışla. Şoför, anlamlı bir sesle, «Yanuma gelsene Pakize.» dedi, bileziklerin şingirdadığı bileğinden tuttu, çekti, pelüş örtülü motor kasasının üstüne sırtı gidiş yönüne dönük bir biçimde oturttu. Teybin yanındaki paketten bir Marlboro çekti, dudaklarının arasına kıstırdı, şoförün yakmasını bekledi. Şoför gazlı çakmağıyla yakarken «Bakıyorum da bugünlerde fazla uçmaya başladın.» dedi.

«Yok be anam, Kilyos'a doğru bir gidip geldik.» dedi Pakize, güldü.

«O nasıl turlamak öyle? Sabah çıkmışsınız...»

«Lâstik patladı da...» dedi Pakize.

«Çaktım. Bu akşam da biz lâstiği patlatalım mı?»

«Onikiden sonra.» dedi Pakize.

«Oldu.» dedi şoför, gülümsedi, bir sigara da kendisi yaktı.

Muavin esmer, yirmiiki yaşlarında bir gençti, ya yeni terhis olmuştu ya da hapisten çıkmıştı, yolcularla gözdağı verircesine tepeden, saygısız, kaba bir biçimde konuşuyordu.

Çarşıya gömlek, pantolon fermuarı diken yirmi-

sekiz yaşındaki dul Resmiye, daracık eteğini zorlayarak tırmandı minibüse, Uğur'a gülümsedi, şoförün bir işaretiyle kalkan oniki yaşındaki çocuğun yerine oturdu, paketi dizlerinin üstüne koydu, yüzüklü parmağını görsünler de evli sansınlar, tedirgin etmesinler - beğendiği birisi olursa iş değişirdi elbet - diye taşlı yanını alta getirdi.

«Taşlı'ya, Taşlı'ya bir iki, Taşlı, Kaveler, Yıldıztabya. Abi, geliyor musun?»

- Abi - karısını gösterdi. «İki kişiyiz.»

«Karagümrük'te inecek var.»

Bindiler.

İçerdeki kalabalığı beğenen şoför, «Hadi, kapıyı kapat!» dedi.

Muavin, o yırtık, sinir sesiyle «Aaaarol, gelen var.» dedi, genç sürtüklerden Arzu'yu arkasından, özellikle kalçalarından iterek (iterken sıktı) soktu içeriye. «Vınla bakalım annadın mı?» Tavandaki hava penceresini açtı, sağ eliyle tutundu. «Eeee bayan Fısıktık, anlat bakalım hangi dümeni çevirmekten geliyor-sun?»

Arzu güldü. «Kuyumcudan bir bilezik aldım da, bak!» bileğindeki üçüncü bileziği gösterdi. «Beğendin mi?»

«Çok güzel! Güle güle kullan! Bu akşam ıslatalım mı?»

«Bu akşam fulum, yarın, tamam mı?» dedi Arzu.

«Tamam, okey Margrit.» dedi muavin.

«Arakla şu esmer vatandaşları!» dedi şoför.

Muavin kapıyı açtı. «Atlayız edin bakalım annadın mı?»

Ondörtle onyedi yaşlarında, yağlı kapkara saçlarını arkaya taramış, dişleri bembeyaz, cıvıl cıvıl uç

gençti; az önce esrar içmişler gibi gözleri kanlı, küçülmüş ve hülyalıydı. Çikolata rengindeki derisi gergin yüzlerinde parmağını değdirir değdirmez kahkahaya dönüşecek sevimli bir sıcaklık vardı. Giysileri lácivert, yakalarını dışarıya çıkardıkları gömlekleri maviydi. Bir düğünden ya da şöleniden geliyorlardı. Sol kaşının altında bir düşme ya da bir vurma yarası oıduğu için kaşı hep kalkık duranın koltuğundaki darbuka iriydi. Ayhan Işık'a benzeyenin timsahı andıran kulplu korunağının içinde bir keman yatıyordu. Öteki kısa boylusu bez bir kılıfta kanun taşıyordu.

«Gazlaaa!» dedi muavin.

Minibüs, start verilmesiyle birlikte fırlayan atletler gibi ileriye atıldı, hızlandı. Şoför, radyoyu kurcaladı, İstanbul'daki Batı müziğini beğenmedi. Ankara'da kalın sesli bir adam parazitli parazitli konuşuyor, ne dediği anlaşılmıyordu. Öteki istasyonlarda belki değişik bir şeyler bulurum diye düğmeyi çevirdi, kaydıldı sağa sola sinyallerle, vınıltılarla, derken bir Arap şarkıcıyı yakaladı. Karşıdan karşıya ağır aksak bir yürüyüşle geçmeye yeltenen alacalı bir kediyi çiğnememek için direksiyonu sağa kırdı, «Eşşoğlueşşek!» diye bağırdı; minibüs devrilir gibi oldu, yolcular birbirilerinin üzerine yığıldılar, çarpıştılar; tutundukları koltuk demirlerinden kopup en arkaya kadar yuvarlananlar oldu ve böylece tüm boşluklar doldu, dört beş ayaklık yer açıldı.

«Ne oluyorsun oğlum, tabakhaneye bok mu yetiştireceksin?» dedi Hilmi, «Dikkatli sürsene!»

Şoförün sesi daha yüksekti. «Kediyi ezseydim iyi miydi?»

«Arabayı devireceksin!» dedi biri, «Bu yolda yüzle koşulmaz ki biraderim.»

«Bütün gün haybeye direksiyon sallıyoruz, bir ak-

şamları üç dört saat iş alıyoruz babalık, hor görme garibi.» dedi şoför.

«Doğru ama eve tek parça olarak gitmek istiyorum.» dedi Hilmi.

«Evelallah bişey olmaz!..» dedi şoför, Hilmi'yi kızdırmak istercesine hızı arttırdı. Şoförün bu sorumsuzluğu, ölümü çağıran terbiyesizliği herkesi kaygılandırdı, yüreklerini daralttı. Orta yaşlı bir göçmen Uğur'a dert yandı. «Abe aga, kurkarım pinmeye Alla seni inandırсын. Em saba en avşam ödüm karışır afedersin bokuma. Ben mefat edersem ne olur benim kari, ne olur kızancıklarım?»

«Hepimiz aynı korkuyu yaşıyoruz ama bunlara söz dinletemezsin.» dedi Uğur.

«Er gün sadaka veririm dilencilere. Yok mi be aga bunun erangi bir çaresi? Sen ukumuş birine benzersin.» dedi göçmen.

«Var.» dedi Uğur, «Bunlara hiç binmeyeceksin.»

Göçmen gülümsedi. «Duğru, duğru da otoboslar da ana baba günü.»

«Bu hatta çalışan otobüsleri arttırdın mı mesele yok demektir. Bu sıkıntı ortadan kalkar.» dedi Uğur. Bu konunun açılmasını, üzerinde konuşulmasını, tartışılmasını istemiyordu hiç. Çünkü insanı hırpalayan, inciten (yöneticilerin yanlışlıkları, beceriksizlikleri yüzünden), kavgalara sürükleyen bir sorunlar yığını içeriyordu. Ve her an yaşamını güzelleştirmeye, anlamlandırmaya ve de yüceltmeye harcaması gereken gücünü artık hiçbir sonuç alınmayacak şeyler için harcamaktan hoşlanmıyordu. Ama ötekiler, Uğur susunca birkaç yönden, birkaç açıdan ele aldılar, eşelediler sorunu. Bu araçlar - amme hizmeti görüyordu ama - aslında halkın başına örülmüş bir çoraptı, sürekli acı, sürekli düşmanlık ürettiyordu. Sahiplerinin,

şoförlerinin para kazanma hırısı sayısız insanı sakat bırakmış, öldürmüştü; resmen caniydi bunlar... Hilmi'nin önerileri korkunçtu. «Bu dinsiz imansız, bu acımasız, bu vicdansız herifleri arabalarıyla birlikte Marmara'ya süreceksin, orda geberteceksin!» Ayrıca trafikçiler de suçluydu. İşı sıkı tutmuyorlardı; uydurma, gözboyayan denetimlerle sıyrılıyorlardı zorlukların içinden.

Kok kömürü yüklü bir kamyonla çarpışıyorlardı az kalsın.

Uğur'un yüzü sarardı, ağzının suları çekildi, dili damağı kurudu, güçlkle yutkundı. İsyan duygusu ile şoförü parçalama isteğı beyninin tavanını sarstı, kalktı, oturdu, dişlerini gıcırdattı. 'Tövbe tövbe, mübarek günde insanı günaha sokuyor.' İçinde birike birike patlayacak duruma gelen hayvan, insan, araç, demir, çelik ve müzik seslerinin oluşturduğu çılgınlığı dağıtabilmek, kendisini ve başkalarını havaya uçuracak bir dinamite dönüşmesini engellemek amacıyla epey uğraştı, zihnine epey yüklendi, epey görüntüyü en uzaklardaki köklerinden sökerek getirdi, yığı ve sesleri boğmayı başardı. On yıldan beri sabah akşam sokaklarda, kahvelerde, işyerlerinde, evlerde, içkili lokantalarda, toplantılarda, mitinglerde - toplumu - kurtarma ve insanları doğru yola sokma görevi verilmiş gibi - bağırması, eleştirmiş, önerilerde bulunmuştu ama düşüncelerini, ilkelerini yaşama geçirememişti, hiçbir eğri düzelmemişti. Evet, gördüğü, hissettiğı, işittiğı, tanıklık ettiğı bütün aykırılıklarla, rezilliklerle, namussuzluklarla savaşmış, karakollara çağırılmış, gözaltına alınmış, sorguya çekilmiş, gecelerce uyku uyuyamamıştı. Ve otuziki yaşında yorgun düşmüştü. Gerçi savaş alanından çekilmemişti ama öyle olur olmaz her şeye karışmıyor, ancak - kaçınılmazlıklarla -

karşıkarşıya kalınca harekete geçiyordu. Süheylâ'yı düşündü, Kamer'i düşündü. Kamer, kolunu uzatmıştı, bir yerlerini okşuyordu, dudaklarını ağzının içine alıyor, emiyordu. Mârdin'li kız belirdi. Çırlıçıplaktı ve boyuna deviniyor, ordan oraya vücudu gibi çekici kahkahalar atıyor, yakalanacağı son an'ın gerilimini yoğunlaştırıyordu gövdesinde.

Karagümrük'te iki yolcu inince çingeneler oturdu yerlerine. Muavin, sırtık bir yüzle, «Çalsanıza o biçim bir çifte telli!» dedi.

«Bilet kesmezsen çalarız.» dedi darbukacı.

«Tamam annadın mı.» dedi muavin, darbukacının saçlarını dağıttı, şoföre seslendi. «Kapat şu Arabın çenesini!»

Şoför, radyonun düğmesini çevirirken Pakize'nin sağ bacağını okşadı yolculara çaktırmadan. Kadın da, bu tip okşanmalara alışık olduğundan sürücü vites kolunu ileri geri oynatırken tenine dokunsun, dokunulan yerlerden bir takım tadlar yükselsin diye oturunu ona göre ayarlamıştı.

Kanuncuyla darbukacı yüzleri gülümseten, yüreklerdeki ağırlıkları hafifleten bir müzik üretmeye başladılar.

«Yaşsa, varol, elleriniz dert görmesin!

Şindi bunlarla Belgrat ormanında olacaksın ki.

Açacaksın rakıları, pişireceksin pırzoları.

İki de dansöz olacak...»

Önü boş diye boyuna gaza basıyordu şoför.

Hilmi bağırdı. «Yavaş dedik oğlum, sağır mısın nesin?»

«Keyfini kaçırma delikanlının babalık!»

Muavin, «Cavcav etme amca, diyne de kafanı bul!» dedi.

Hilmi gene tekrarladı sözlerini.

«Para kazanmak zorundayım.» dedi şoför, «Her ay dünyanın bonosunu ödüyorum.»

«İyi ya, o zaman beni düşünmek zorundasın.» dedi Hilmi.

«Rahatsızsan bir taksi tut!» dedi yolculardan biri. «Su koyverme de şunları dinleyelim.»

«Aldın mı ağzının payını!» dedi ilerden bir yaşlı. «Bunlarla başa çıkılmaz canım. Hem bizim gebermemiz umurlarında mı? Altı ay yatar çıkarlar.»

«Allah saklasın!» dedi bir kadın.

Kemancı (Koklamaya kıyamam benim güzel manolyam)ı söylüyordu.

Resmiye'nin yanında oturan yirmiüç yaşlarındaki uzun boylu, sarışın, yeşil gözlü, Amerikalılara benzeyen yakışıklı genç, sürekli bir biçimde değil de uygun zamanlarda etkileyiciliğine inandığı dolu bakışlarla Resmiye'ye bakıyor, ilişki kurma anını yakalamaya çalışıyordu. Araba fren yapınca sol kolunun dirseğini Resmiye'nin tombul memesine dokunduruyor (içinde onbin kıvılcım topu birden patladığı, vücudunda bambaşka isteklerin oluşturduğu istek damarlarından bir ağ gerildiği halde) ama hiçbir şeyden haberi yokmuş gibi davranıyordu. Bu rastlantı ya da sarsıntı dokunuşlarından sarkan şimşeklenmeler Resmiye'yi kıskırtıyor, hoşlandığı bu gence anlamlı anlamlı gülümüyor, evlilik yüzüğüyle yarattığı engeli ortadan kaldırdığını hissettiriyordu.

Muavin, Arzu'yla gözgözeydi ve ona daha önce sabahladıkları bir gecedeki sevişmede söylediği açık saçık sözleri, birleşme anında kullanılan deyimleriyle birlikte söylüyordu yavaşça ve memelerine, göbeğine, göbeğinin altındaki çukura bakıyordu. «Tutsana şunu!»

«Burda olur mu ulan manyak, delirdin mi sen?» dedi Arzu.

«Patlayacak karışmam!» dedi muavin kızıştığını yansıtan bir sesle ve tavırla.

«İştahını yarına sakla, boşa akıtmal» dedi Arzu.

«Bu akşam olamaz mı?» dedi muavin yalvarırca-sına.

«Bir saat sonra Gülcan'a haber bırakırım.» dedi Arzu.

«Eğer bu akşam beni sevindirirsen dünyanın en...» dedi muavin.

«Yeşil bluzu alacaksın ama.» dedi Arzu.

«Alacam, alacam, alacam, ne istersen alırım!» dedi muavin.

Karşıdan gelen minibüs şoförünün işaretiyle durdu minibüs. Başını candan çıkaran Mustafa, «Nerde, nerede?» dedi heyecanla. Yüzündeki o kimseyi önemsemeyen bencil anlatım silinmiş, gözlerine korkunun kara rengi çöreklenmişti. Haber vereni selâmladı, başını çevirdi, «Edirnekapıda çevirme varmış. Ayaktakiler insin, Şehitlik'te durur alırım.» dedi.

Kimse yerinden kıpırdamadı. Bu sözler ayaktakilere değil de oturanlara söylenmiş gibi herkes homurdandı; birbirilerine, pencerelere, dışarıya baktılar. Resmiye'yle genç - bu olaydan sonra - uzun süreden beri bir birlikteliği yaşıyorlarmış gibi bacaklarını birbirilerine dayadılar, giysilerinden tenlerine sızan sıcaklıklarla ürperdiler, duygularını açıklarcasına baktılar. İşte o sırada genç, Resmiye'nin dizlerindeki paketi aldı, kendi dizlerine koydu.

«İnmiyor musunuz?» dedi Mustafa.

«Niye ineyim arkadaş? Bu saatte arabayı nerden bulacam?» dedi biri.

«Paramı vermişim, şurdan şuraya adım atmam.» dedi bir kadın.

«Gazla, sağa sap, Acıçeşme'nin altındaki sokaklardan kaçınız.» dedi muavin.

Bu çözüm, indirilmekten korkanları sevindirdi.

«Peki.» dedi Mustafa, Arnavut kaldırımlı bozuk sokağa girdi. Sokaktaki her sivri taş, her çukur, her yükselti minibüsü hoplatıyor, sallıyor, sağa sola yatırıyor, önü arkası-kalkıp iniyordu. Ayaktakilerin başları sürekli bir biçimde tavana vuruyor, oturanların barsakları ağızlarına geliyordu. Yugoslav göçmeni dayanamadı. «Abe insafınız kurusun, yesiriniz miyiz biz sizin?» Boynunun yanlarındaki telefon kablolarını andıran damarlar şişmiş, ordan yürüyen kan yüzünü öfke kızılığına boyamıştı.

«Ne yapalım yani, ceza mı verelim?» dedi muavin.

Yugoslavyalı aynı tonda konuştu. «Mademki kanunlara karşı gelirsin, vereceksin cezayı... Fırınlarını, aşçı dükkânlarını pis tutanlar naşı ceza verirlerse sen de vereceksin elbet.»

«Ondört kişilik arabaya otuzdört kişi alıyorlar, sonra da polisten kaçıyorlar.» dedi Hilmi.

«Binmeyin!» dedi muavin küstah bir sesle, «Seni kolundan çekip zorla bindirmiyorum ya.»

«Bindiriyorsun, zorla bindiriyorsun, - yer var - diyorsun, yalan söylüyorsun.» dedi Yugoslavyalı.

«Normalden fazla yolcu alma cezadan korkuyorsan.» dedi Hilmi.

«Ev kirasını sen mi vereceksin? Karnımı sen mi doyuracaksın?»

«İyi ama bizim rahatsız olmamız, sinirlenmemiz bir şey ifade etmiyor mu?» dedi Hilmi. «Normal yolcu alsaydın şimdi kaçacak delik aramayacaktın.»

«Bütün minibüsler böyle, yalnız biz değiliz ki fazla yolcu alan.» dedi Mustafa.

«Bu taka, otuz otuzbeş ördek almadan vınlamaz annadın mı?» dedi muavin.

«Şu ağıza bak ağıza!» dedi Hilmi, «Şimdi de ördek olduk öyle mi? Ne terbiyesiz herifsin sen be? İnsan velinimetine ördek der mi? Yolcuyla böyle konuşmaktan sıkılmıyor musun?»

«Nedir bu sizden çektiyimiz beyau!» dedi Bulgaristan göçmeni. «Kasabı soyar, manavı soyar, ayakka-bıcısı soyar, tüccarı soyar, bakkalı soyar; siz, insan demezsiniz ördek dersiniz... Ne yapacayız biz?»

«Kanunlar gevşek kanunlar.» dedi Hilmi, «Halka kan kusturanları yakaladın mı oracıkta ipe çekeceksin. Kapatacaksın dükkânlarını, işten men edeceksin, taksilerin, minibüslerin, otobüslerin plâkalarını sökeceksin, ehliyetlerini iptal edeceksin... bak bakalım o vakit...»

Şoför, alttan aldı. «Biz ne halt edelim abi, patron her gün anasının nikâhını istiyor. Götürmedik mi ekşiyor, - başkasını bulacam, kendine iş ara - diyor.»

«Patron bilmiyor mu durumu?» dedi Hilmi.

«Bilmez mi? Biliyor ama önce can sonra canan hikâyesi... - Ne yaparsan yap benim mangırımı getir, avucuma koy - diyor.»

«Sen de haklısın.» dedi Hilmi, «Haklısın da, yolları da düşünmek zorundasınız. Ya evde hastam varsa? Ya acele bir işim varsa? Ya kızım doğuracaksa? Ya misafirim gelecekse? Hadi diyelim bunların hiçbirisi yok, peki ama kardeşim, benim zamanımı nasıl çalarsınız, nasıl bildiğiniz gibi kullanırsınız?»

«Çok doğru.» dedi biri öteden.

Bağırdı Hilmi. «Yeter be! Doğduğum günden beri rahat huzur görmedim. Onunla uğraş, bununla uğ-

raş, ona üzöl, buna üzöl, acı çek... ne bu be?» Sesi titriyordu, ağladı ağlayacaktı.

«Boğazına yazık!» dedi yaşlı bir adam, «Bu böyle gelmiş böyle gider.»

«Gitmeyecek arkadaş! Gitmeyecek. Uyumazsak, boyun eğmezsek gitmeyecek!» dedi Hilmi, öksürmeye başladı.

Aşağıdan dolaştılar, Eğrikapı'dan güçlölkle, mili-mi milimine geçtiler, Edirnekapı'ya yöneldiler, mezarlık duvarının dibinde, denetim ya da kaza sırasında olduğu gibi araçlar birikmiş, upuzun bir dizi oluşturmuştu. Durdular. Şoför, kontak kapatmadığı için minibüs, motor çalışırken sarsılıyordu. Sonunda durum anlaşıldı. Bir kamyonet stop etmişti yolun ortasında, beş kişi, bir de polis arkadan iterek sağa yanaştırmaya çalışıyorlardı. Derken minibüs hareket etti. Artık asfalttaydılar, tekerlekler sarsmadan dönüyordu. İki yanı servili mezarlıkların arasından geçiyor, Şehitliğin rampasını tırmanıyorlardı. Şoför Mustafa, çalgıcıları susturdu. - Bütün minibüs sürücöleri mezarlığa gelince müziği kesiyordu - Yoğunlaşmaya, kalınlaşmaya eğilimli bir sis çöktü birden ve her şey sulu rakı renginde bir bulutla örtüldü, bilinen biçimler, nesneler yok oldu. Araçlar yumurta sarısı farlarını yaktı ve yanan farlar, sis tabakasını delik deşik ederek ulaştığı yolcuların yüzlerini aydınlattı. Bu olguy-la birlikte düşsel görüntüler, o düşsel görüntülerden etkilenen ve gizli gerçeklerin temellerindeki taşları oynatan duygular, varlıkları yıldırım hızıyla dolandı. Anımsamalar çoğaldı, anılar yağmurlar gibi yağdı.

Yaya kaldırımlarında bekleyenler el ediyorlardı minibüsün durması için. «Kör mi bunlar, görmezler mi ki araba tepeleme dolu, nereye binecekler?» dedi Yugoslavyalı.

«Bizde de suç var. Sen ölmek istersen doktor nap-sın.» dedi Hilmi. Suçla, suçluyla ilgili ve zaman za-man çevresindeki deneysizlere örnek olsun diye an-lattığı öykü depreşti belleğinde. Bir sürü cinayet, bir sürü günah işleyen ama yaptıklarından çok pişman olan ve günahlarının Tanrı tarafından bağışlanmasını isteyen bir adam vardı, yalnız nasıl davranması ge-rektiğini bilmiyordu. Başvurduğu bir din ulusu, ona, bir ticaret yolu üstündeki hanlardan birisini satın al-masını, yolcuların, hayvanlarının karınlarını bedava-dan doyurmasını, giydirmesini, bu arada toprağa kup-kuru bir odun dikmesini söyledi. Odun ne vakit yeşe-rirse günahları o vakit silinecekti. Ulunun öğüdünü aynen uyguladı. Bir gün karşıdan tozu dumana kata-rak gelen bir athıyı durdurdu. «Bir tas ayran içme-den, bir tabak yemek yemeden bir yere bırakmam seni!» dedi. Adam kızdı, bağırdı. «Çekil yolumdan, işim çok acele, seninle eğlenemem.»

«Olmaz beş dakkada yemeğini yer, öyle gidersin.»

Atlı, hancıyı itti, «Çekil önümden yoksa ezerim seni!» dedi, atını sürdü üstüne.

Hancı, «İşlediğim günah bini aştı, bu da binbir olsun.» dedi, belinden çektiği tabancasını ateşledi, ada-mı öldürdü. Ve o anda gözleri oduna ilişti. Odun yeşermiş, filiz salmıştı. Meğer, ölen adam çok büyük bir kötülük yapmaya gidiyormuş... 'Bizim içimizde de onun gibi öldürülecek nice günahkârlar vardır.'

Uğur, kulağının dibinde sivrisinekler gibi vızılda-yan bu konuşmaları dinlememeye çalışıyordu ama kimi sözcükler hemen beynine sızıyor, oraları karış-tırıyor, tepki göstermeye ya da katılmaya zorluyordu ama direniyordu. Şimdi Perihan'la Sûheylâ'yı yanya-na getirdi hayalinde. İkisini de sisten harmaniyelere sardı, Bursa'nın buharı tüten sımsıcak sularında yı-

kadı, iyice temizlenen, pembeleşen, dirilen taze gövdelerin arasına uzandı. Birbirini hiç görmeyen, hiç tanımayan, yaşayıp yaşamadıklarını bilmeyen kadınlarla birlikte sonsuz zevkier üreterek sevişmenin güzelliğini tattı. Ama bunlardan birisini seçip ötekini elinin tersiyle itemedi... yalnız bunlar -yatak- kadınlarıydı, gününü gün etme, günün çeşitli bölümlerini heyecanlarla donatma kadınlarıydı ama bir ömrün yükünü sırtında taşıyabilecek güçte kadınlardan değillerdi. Sonra onlar kayboldu, Ali Kemal'le yürürken gördüğü mini etekli kızlar cıvıldaşmaya başladılar papatyalarla kaplı bir çayırılıkta ve onların hepsini bir ağacın altında, bir çiçeğin, bir fundalığın dibinde öpmeye, okşamaya koyuldu. O kızlardan birisinin koluna girip nicedir niyetlendiği ama fırsat bulamadığı sinemaya götürmeliydi. Cebinden gazeteyi çıkardı, (Nerede ne zaman ne var) sütununu okumaya başladı.

«...AS: 'Sevişme' oynuyor. Mastoryani iyi ama sinema çok uzak. ATLAS: 'Paris Yanıyor' Savaş filmlerini sevmiyorum. BARBAROS: 'Aşk Kadın Öğren' Türk filmi mi yabancı film mi, belli değil. Sonra Beşiktaş da sapa gelir bana. Ama pazariçindeki köfteciye gitmek istiyorum bir gün. DÜNYA: 'Ah Bu Patronlar' Komedidir herhalde. Kimbilir ne zıprılıklar yapılıyor. Görmeli bunu. IŞIN: 'Gül Ağacı' Türk filmi, geç bi kalem. İNCİ: 'Ya Sev Ya Öldür' Buna gidilebilir. Seks filmidir. Hem seyredeceksin hem de yanındakini iy edeceksin. KENT: 'Çabuk Öldür Üşüyorum' Ne acayip bir isim bu böyle? Bunda iş var galiba. KERVAN: 'Gözyaşları' Yaramaz. RÜYA: 'Canavarların Savaşı' Siktiret! Lâstikten kuklaların palavrası. SUATPARK: 'Aşkım Günahımdır - Elveda' Beş para etmez. SİTE: 'Korku' Olmaz, bütün gece korkulu rü-

yalar görürüm sonra. TAN: 'Zehir Hafiye Tehlikede' Bir serüven filmi, görülebilir. YAVUZ: 'Acı Yıllar' Geç. YILDIZ: 'Sevimli Kumarbaz' Bu eğlendiricidir yalnız çok uzak, dünyanın yol parasını vermek gerekir. ZAFER: 'Yaralı Kuş' Ben böyle sinemalara gitmem. ALEMDAR: 'Tek Kurşun' Beğenmedim. AYDIN: Yaramaz. AYSU: Yaramaz. BULVAR: Yaramaz. İPEK: 'Sevgili Arkadaşım' Ali Kemal, bunun fena olmadığını söyledi, hem işime de yakın, gidebilirim. MARMA-RA: 'My Fair Lady' Çok zengin dekorlar varmış. Bu-
raya, Süheylâ'yla gitmeli, hoşlanır öyle müzikli film-
lerden. MELEK: Geç. NİLGÜL: Hiç duymadığım bir isim. RENK: Soğuk bir sinema. Bir kere gittim, bur-
numdan geldi, bir daha adımımı atmam. ŞAFAK: 'Zombi Büyücüleri' Enteresan bir film. Görmeli bunu. ŞEHZADE: 'Ringo Kibar Serseri' Görülebilir ama si-
nema hem çok pis kokuyor hem de pire var. TINAZ-
TEPE: Burdan Bakırköy'e gidilir mi be?

Demek ki görülecek üç dört film var. Süheylâ'yla giderim. Yarın işleri yoluna koyar koymaz giderim, en arkaya çekiliriz, film başlar başlamaz öperim...»

Demirkapı'ya yaklaşırken gene 'çevirme' işareti verdi şoförler. «Nerde?» diye sordu Mustafa başını camdan uzatarak. «Topçular'da.»

«Sağol.» dedi Mustafa öfkeli bir sesle. «Sonra da yolcularımız bilmeden konuşuyorlar. Yolu kesiyorlar işte, napalım?» Minibüsü Eyüp yoluna sürdü.

«Ne dolmaz çilemiz varmış Allahım!» dedi bir ka-
dın.

«Bu akşam böyle idare et de, yarın akşam taksi tutarsın.» dedi muavin.

Uğur, bir dinamit patlayışındaki şiddetle ayağa kalktı. «Alay etme ulan suratsız!»

Muavin, Uğur'u görmeden yanıtladı. «Ulan senin

baban annadın mı, işe bak bel Minibüs beğenmiyor asılzadeler!»

«Yanına gelirsem dağıtırım o pis ağzını!» dedi Uğur.

«Gel de dağıt bakalım!» dedi muavin meydan okuyan bir sesle ve kalabalığı aralayarak yüzünü yarım yamalak görebildiği Uğur'a doğru bir yumruk salladı.

Sesler kesildi. Bu tartışma heyecanla dinleniyor, bir Uğur'a, bir muavine bakıyorlardı. Yolcuların çoğu (Arzu ile Pakize hariç) muavinin dövülmesini, iyi bir ders almasını istiyordu.

«Ne oluyor orda?» dedi Mustafa, direksiyonu bırakmadan başını çevirdi.

«Hiç yaaa, pisin biri dayılanıyor.» dedi muavin, bağırdı. «İn lan aşaa, götürmüyorum!»

Sağ elini yumruklaştırdı Uğur ve uzattı ileriye. «Sıkar.» dedi. «Dene istersen...»

«Kesin şamatayı yahu, zaten geç kaldık.» dedi biri.

«Yolcuyla böyle konuşması doğru değil.» dedi Hilmi.

«Muavin değil mi hepsi rezil!» dedi bir kadın.

«Bana bak kocakarı, yırtarım ağzını!» diye bağırdı muavin.

«Kocakarı senin anan, utanmaz!» dedi kadın.

«Bu serseriye karakola götüreceksin ki aklı başına gelsin.» dedi biri. «Abisi yaşındaki adama - pis - diyor.»

«Derim.» dedi muavin, «Gene diyorum işte.»

Uğur, hışımla fırladı ve paraları sayan muavinin üstüne atıldı, ensesinden yakaladı, bütün ağırlığını gövdesinin üzerine abanarak duyurdu. «Akşam akşam başımı belâya sokma benim soysuz herif, yoksa gebertirim senil»

Muavin çırpındı, kurtulmak ve dirseklemek için uğraştı, beceremedi. «Bırak, bırak diyorum, bırak be, boynumu kıracaksın!» Bir solucan gibi kıvranıyordu.

Buyurdu Uğur. «Özür dile! Sözünü geri al! Çabuk!»

«Kalk üstümden be! Ayı mısın nesen?» dedi muavin.

Uğur, sağına bir yumruk vurdu. «Özür dile! Sözünü geri al! 'Pis benim' de.»

«Dilemeyecem.» dedi muavin.

«Dilemezsen boğarım seni!» dedi Uğur, sağ eliyle gırtlakını sıktı.

«Buldunuz köpeksiz köyü, deyneksiz gezersiniz.

Abe, bunnarın epcii tepegöz.

Çektir karakola arabayı, ne uğraşırsın bunlarla.

Senin gibi bir beye nasıl olur da 'Pis' der arlanmaz.»

Hilmi bağırdı. «Rami karakolunun önünde duracaksın!»

Bir uğultu yükseldi. Bu terbiyesiz herif, Türk, Müslüman olamazdı, mutlaka gâvurdu bu, kanı karıştı, karışık olmasa mübarek kandil gecesi milleti günaha sokar mıydı? Ciğeri beş para etmeyen bir muavin parçası hangi hakla, hangi gücüne dayanarak karnını doyuran yolcuları tehdit etmeye kalkışıyordu, alay ediyordu, hakaretler yağdırıyordu? Bunun had-dini bildirmek, mahkemeye vermek gerekiyordu.

İşin sarpa sardığını anlayan Mustafa bağırdı muavine. «Nedir lan senden çektiğim? Bu kaçınıcı kavg-a? O rezil ağzından lâğım akıtmayı durdurmayacak mısın? Ha, ne dedim ben sana, ne dedim? Özür dile beyden de...»

«Hah, böyle ol!» dedi Hilmi.

Muavin istemeye istemeye mırıldandı. «Özür dilerim.»

«Özür dilemek yetmez. - Pis benim - diyeceksin!» dedi Uğur.

«Benim.» dedi muavin yenilgiye uğrayanların acı yüklü sesiyle.

«Olmadı. - Pis benim - diye bağıracaksın! Herkes duyacak.»

«Pis benim.» diye bağırdı muavin ağlamaklı ve öfkeli bir sesle.

Uğur, son bir kez daha ve 'bunu' unutma' dercesine bastırdı yumruğunu ensesine, geriye çekildi, doğruldu, yerine oturdu. Ama içini kabartan ve bütün hücrelerinde birbirine benzemeyen ve birbirinden keskin dikenler yetiştiren öfke ormanının karanlığıyla boğuşuyordu. 'Ne demek pis? Kim pis? Benim gibi hayatın en yüksek noktasına çıkmak için çabalayan birisi nasıl pis olur? Hırsızlar, namussuzlar, katiller, karaborsacılar, dolandırıcılar, insanın insanlığını yok etmeye kalkışanlar pistir. Yaşadığım ortam mı pis? Annem babam mı, çevrem mi, çevremdeki hayat mı pis?' Boyuna kurup duruyordu. Hiç tanımadığı ve haksızlık yaptığına, kaba davrandığına inandığı birisi nasıl oluyor da kişiliğine saldırıyordu herkesin içinde, onurunu zedeliyordu? Bu cesaret, kabadayılık, bilinçsizlik değil, başka bir şeydi. Hop oturup hop kalkıyordu. Keşke ağzını burnunu yumruklarıyla ezseydi, üstünü başını kana bulasaydı, yerde süründürseydi, yolcuların öcünü alsaydı... Ayrıca özür dilemesini kabul etmemeli, aşağıya indirmeli, bir güzel dövdükten sonra polise teslim etmeliydi. İlgililerin muavini azarlamasını ve muavinin bir noktaya dönüşmesini, ağlamasını, ellerine sarılmasını yaşamalıydı. 'Okuması yazması bile yoktur belki de. Ulan senden en az yirmi şantim büyüğüm, senin ağırlığından bir kat fazla ağırım.' Uğur başını salladı. 'Bugüne kadar kim-

se bana, en kötü durumlarda bile - Pis - demek cesaretini göstermedi. Bu bir yara olarak kalacak bende. İyileşmeyen bir yara.' Muavine bakarken gözlerini kısıtı, dişlerini gıcırdattı.

Muavin gözlerini kaçırıyor, Arzu'nun yaktığı sigarayı içerken içinden sövüyordu. 'Ben de kaşındım ama. Az kalsın canımı çıkarıyordu.'

Uğur, başını yanlara salladı. 'Sen kimsin ki bana - pis - diyorsun? Senin gibi elli köpek çalışıyor benim ömrimde, deyyus!' İğreniyordu bu çirkin, bu ilkel, bu basit, bu aşağılık, bu ayrık otundan beter yaratıklardan. 'Ulan hayvan, karakola götürseydim - abicim affet, bokunu yeyim abicim, ben bir kusur işledim beni işten attırma abicim, taşsağını yeyim abicim - diye yalvaracaktın, ayaklarımı öpecektin.' İşittiklerini unutmaya çabalıyordu ama başaramıyordu; beynine yerleşen - pis - sözü, - ayı - sözü iğnelerini, bıçaklarını, kılıçlarını her yanına batırıyor ve oralardan kan fışkırtıyordu. Bütün varlığını bir burgu gibi oyuyor, derinlerdeki duyarlıklı bölgelerde biriken eski ve dışarıya atılamamış hınçları kışkırtıyordu. Sanki o sözler zihnine bir vampir gibi yapışmıştı, orasını emiyordu, çürütüyordu, ordaki canlılığı tüketiyordu. Birden kızdı kendisine. Bu duyarlığı hastalıklı bir duyarlıktı, bir daha karşılaşp karşılaşmayacağı bilinmeyen bir - böceğin - ağzından dökülen salyaları niye bu kadar önemsiyordu? Onun demesiyle pislenmiş miydi, kirlenmiş miydi sanki? Kirlenmemişti ama o alçağın alçağı, aralarında bulunan sosyal ve bireysel engellerin hepsini aşarak böyle korkunç bir zehiri varlığına akıtma olanağını nasıl ele geçirebilmişti? Asıl içerlediği buydu işte. Kimse yerinde değildi ve herkes herkesin yerine dilediği zaman geçiyor, orasını karıştırıyor, bulandırıyor. Bu ne saygısızlık, bu ne sevgisizlikti böyle?

Sinirlerinin gerginliğini gevşetme girişimlerinde bulundu, başka şeyler düşünmeye zorladı kafasını ve dışarıya bakmaya başladı.

Mustafa, Orhan Gencebay'dan bir plâk koydu pikaba.

İçerdeki gürültü dinmişti. Yolcular şarkıyı dinliyorlardı.

- El ile anlaşmak dağ ile güreşmekten zordur -

Tikveşli ile Feshane arasındaki sırtlarda kurulan yeni mahallelerden; fabrikalarla, atölyelerle içiçe geçmiş bir biçimde düzenlenen bahçeli işçi bloklarının önünden akan dik ve engebeli yola saptı Mustafa, yokuşu tırmanmaya koyuldu. Minibüs yalpalıyor, çukurlara batıp çıkıyor, yükseliyor, devrilir gibi oluyordu. Yolcuların kimileri, tehlikenin ciddiyetini kavradıklarından soluklarını tutmuşlar, dağarcıklarındaki duaları gündeme getirmişlerdi, ağızların çoğu mırıl mırıldı, dudaklar birbirilerine değip ayrılıyordu ve gözlerdeki bakışlar yakaran bakışlardı. Kimileri dua etmiyordu ama şoförün dikkati dağılır diye tek söz söylemiyordu.

Muavin, Arzu'yu arkadan kucaklamış, istekle kendine çekiyor ve bu durumdan yararlanmaya çalışıyordu.

Minibüs, bir sarhoş gibiydi. Sallanıyordu bir o yana bir bu yana ve karadaki dalgaların arasında boçalıyordu.

Devrilirse kendisinin kalabalığın altında kalıp ezileceğini, kırılan camların yüzünü keseceğini, belki de gözlerine batıp körleştireceğini düşündü Uğur. 'Bu para kazanmaktan başka bir şey bilmeyen bencil heriflerin kurbanı olacağız. Elli kuruş fazla kazanacaklar diye öldürecekler bizi. Yooo, ben daha fazla bunlarla birlikte yaşayamam. İşimi yola koyar koymaz

bu ilçeden taşınacağım. Göztepe'ye, Bostancı'ya gideceğim. Gitmezsem burdaki canavarlar benim işimi bitirirler.' Rahatladığını hissetti. Muavinin sözlerindeki etki dağıldı, benliğini çizmez oldu. Sol gözü ansızın bütün şiddetiyle seğirmeye başladı. Ama dehşetli bir seğirmeydi, pır pır ediyor, gözkapasının orası sürekli bir biçimde titriyordu. 'Kötü şeyler olacak galiba.' Gecekondu bölgelerindeki derme çatma evlerle uzaktan yakından ilgisi olmayan işçi evleri iki katlıydı, villaları andırıyordu. Bahçeler, çiçekler ve meyve ağaçlarıyla donatılmıştı. Tertemizdi, bakımlıydı, duvarlar beyaz badanalıydı. Evlerin arasındaki az ışıklı dar, Arnavut kaldırımli sokakları seyre koyulunca ve oralardaki taze ve ihtiyar yaşamları hayal edince birkaç kahkaha işitti, birkaç utanç çığlığı işitti, öfkeli bir babanın oğlunu terslemesini ve kızına sıraladığı öğütleri işitti. Yemek zamanı yaklaştığından ortalık tenhaydı ya da çoğu işçiler fabrikalardan, işyerlerinden henüz dönmemişti. Oniki yaşlarında, kumral saçları mavi kurdeleli, sarı kırmızı çiçek desenli entarisi yepyeni bir kız, iki şişe koyu kahverengi Tekel birasını ellerinde tutarak, çiğnediği sakızı balonlaştırarak çıktı köşedeki Bereket bakkalından ve aşağıya yöneldi, yanakları al aldı. Hoşlandı kızın belleğinde bıraktığı resimden. 'Keşke Kemal'de kalsaydım bu akşam!' Minibüs toprak, eğri büğrü sokaklardan, sokak olmayan sokaklardan, bostanların kenarlarından, küçük mezarlıkların, çöp yığınlarının ve burun düşüren kokuların yanından geçiyordu. Duman tüten yanık kömür kümesinin önünde durdu. Muavin aşağıya indi, eğildi; baktığı, ellediği tekerlekleri tekmeledi. «Tamam! Şel'de hava basarız.»

Zaman çok çabuk ilerliyor, egemenliğini yitiren gün ışıkları hızla kimlik değiştirerek gecenin uçların-

dan sarkan tüllere tutunuyordu. Alacakaranlığın çökmesiyle biçimleri gölgelenen ağaçlar, duvarlar, yapılar, farların hortumundan sıçrayan sapsarı ışıkların çevreyi taramasıyla hemen belirliyordu ve aydınlanıyordu. Sonra aydınlanan, görülen her şey gene gizemli bir karanlığa karışıyor, gerçeklerin dünyasından siliniyordu. Beyaz bir kedi, ağzında çırpınan fareyi ısırtıp yutmaya hazırlandığını belirtircesine keyifle yürüyordu bir bahçenin patikasında.

Topçular'a giden soldaki çamurlu yola saptılar; bir fabrikanın borusundan akan sıcak atık ve irin rengindeki sular, yolun o bölümünü iyice yumuşatmış, sofra büyüklüğünde bir çukur açmıştı ama yanında da o çukurun uydusu küçük çukurlar vardı, Minibüs, bu çukurlara bata çıka - fırtınalı bir denizdeki gemi gibi - yolcuları bir oraya bir buraya savurarak ilerliyordu. Bu dalgalanma sırasında başlarını birbirilerine çarpanlar, parmaklarına çevrede dayanacak yer arayanlar, önlerindeki üstlerine yıkanlar, ayaklarına basılanlar, sarsıldıkça sarsılanlar, sarsıldıkça sarsılanlar ve hep sarsılanlar; duyguları, düşünceleri, öfkeleri, korkuları karmakarışık olanlar, derken korkunun arkasından yönetime, yöneticilere, çöküntülere, kadere koşanlar, ölümü gündeme getirenler, sadece ölüm giysisini ruhlarına giydirenler, belleri ağrıyanlar homurdanıyor, yakınıyor, şoförü eleştiriyorlardı.

Patlayan bir lâğımın üstünden atlarken içeriye burunları sızlatan ve herkesi öğürten bir koku doldu.

Sonunda anacaddeye vardılar ve araç kuyruğunun en sonuna katıldılar. İki kilometrelik bir kuyruk-tu. Bir on dakika böyle durdular, derken maç kazanan takımın yengisiyle coşkulu sevincini herkese duyurmak ya da miting alanında toplanması istenen

halkı uyarmak için yapılan gibi bütün taşıtlar, bir anda klâkson çalmaya başladılar. Yüzleri buruşturan ve kulakları tıkatan, havayı delik deşik eden bu sesler, muavinlerle yolcuların kimilerini yere indirdi. Belki de Edirnekapi'daki gibi bir araç bozulmuştu gene. Muavinler bıçkın yürüyüşleriyle, ağızlarındaki sigaraları tüttürerek öne doğru seğırttiler.

Bu kez çiğ bir boya kokusu burunları tırmaladı.

Uğur, bu kokuyu sabah ve akşam tam burada iki kez duyuyor, iki kez midesi bulanıyor, uzaklaşınca ya kadar burnunu sıkıyordu ve İstanbul'u kirletenlere, pisletenlere, kötü kokularla zehirleyenlere sövüyordu. Sağda, işçi kızlarla delikanlılar, servis otolarını bekliyorlardı. Gazi Mahallesi, 500 Evlere, Küçükköy'e yolcu taşıyan minibüsler, fabrikaların, atölyelerin yoğun olduğu bu yerde çokça duruyorlardı. Yolcular, bu bekleme süresinde şakalaşıyor, bir şeyler anlatıyor, gülüyor, kızlara takılıyorlardı. Kimi kızlar, kendilerine atılan anlamlı sözleri hiç işitmemiş gibi davranıyor, ötelere, sağa, sola, yukarlara bakıyor, kimileri de kaşlarını çatarak tepki gösteriyorlardı. İlişki kurma girişimlerinden hoşlananlar, sevişen kuşlar gibi başlarını arkadaşlarının başlarına dayayarak birbirilerine sokulanlar, fıkırdayanlar... bu sıkıntı, bu binlerce sorun, bu tümen tümen dert yokmuş gibi davrananlar, yaşamın yürek telleriyle kendi yüreklerindeki telleri titretiyorlardı.

Yol açılır gibi oldu ve minibüs adım adım ilerlemeye başladı. Bir tornacının kirli zeminini on onbir yaşlarında yüzü gözü yağlanmış bir çocuk ev süpürgesiyle süpürüyor, bir Karadeniz türküsü söylüyordu. Köftecinin öldürüldüğü dükkândan insanın içini ürperten bir soğukluk, ölüm dehşetinin özüne yerleştiği bir sevimsizlik yansıyor. Tatlının vitrininde un

kurabiyeleri, yarısı baklava dolu bir tepsi, ağdalı ağdalı duruyordu. Uğur'un elleri yapış yapış oldu. Oto tamirhanesinden yayılan kömür ateşinde pişirilmiş mis gibi et kokusu ağızlarını sulandırdı yolcuların, açlıklarını kışkırttı. Mehmet Üretmen fabrikalarından geri geri çıkan bir kamyon yolu kapattı. Göbekli, ağzı sigaralı, sakallı, yapağı saçlı biri sağ eliyle şoföre işaret ediyor, «Gel, gel, gel, gel, hoop, sol yap!» diyordu. Taşıtların durmasından yararlanan iki küçük kız - köylü kızı - elele tutuşarak, birbirilerini korumaya kararlı adımlarla karşıya geçtiler, kaldırıma ayak basar basmaz büyük bir zafer kazananlar gibi araçlara bakıp gülümsediler. Cilâlı ve yeni bir minibus solladı egzozundan bol bir duman salarak. Sağgözü bandlı köylü bir kadın, geniş kalçasını balon gibi şişiren çiçekli şalvarını çekiştirerek fabrikaya girdi.

Demir çubuk yüklü (çubuklardan birisinin ucuna bez bağlanmıştı) bir kamyon; caddenin ortasında, tarlada yürürcesine yürüyen, klâksonların uyarıcı seslerini umursamayan, belki de işitmeyen ya da bir aracın kendisine çarpmasını ve şoförden bu çarpma sonucunda birkaç bin lira almayı düşünen mavi tulumu yağlı, hacı sakallı, Türkistan bereli birisini ezmek için kuvvetli bir fren yaptı; demirler zangırdadı, kamyonun önü arkası yaylandı. Orta yaşlı, tıraşlı ve çizgili yüzü öfkeden sararan şoför, başını camdan uzattı, karşıya geçen ve kahvenin önünde (cam kenarında pala bıyıklı iki köylü tavla oynuyordu, bol saçlı başlarını eğmişlerdi) dikilerek sakalını sıvazlayan adama yağmur gibi sövgü yağdırdı, adamın sözlere aldırmadığını anlayınca bu kez daha yüksek bir sesle, daha etkileyici sözcükler kullanarak sövdü, gaza bastı.

Sıralara karşılıklı oturmuş, tüfeklerini bacaklarının arasına kısırmış kırmızı beyaz miğferli erlerle dolu ve branda beziyle örtülü askeri bir araç geçti. Erler minibüse baktılar, özellikle de kadınlarla ilgilendiler, anlamlı anlamlı gülümsediler. İplik rulolarını taşıyan kamyonetin şoförünün saçları da, kirpikleri de beyazdı ve kıpışık kıpışık bakıyordu. Uğur başını salladı. 'Buna nasıl ehliyet vermişler acaba?' Gözündeki seğirme delirdi. Kızdı.

Bir dakika kadar bir boşluk kapladı caddeyi, derin bir sessizlik sardı her yanı ve hiçbir oto geçmedi o anda. Bu, ansızın doğan gizemli sessizlik minibüstekileri de etkiledi ve garip bir duyguyla kulaklarına nicedir saldıran gürültülerin yankılarını dinlemeye koyuldular varlıklarından bir şeyler ekleyerek. Uğur, bu sessizliğin içinde, deprem olduğu sıralarda insanı korkuyla birlikte kuşatan anlatılması zor ama hissettiği bir devinimi yakaladı. 'Hayat ne kadar güzel!'

Kısa kısa kesilmiş odunlarla yüklü on tonluk bir Magirus, ileri geri manevra yapıyor, yaya kaldırıma çıkmak için zorlanıyordu.

Uğur, böylesini hayal ettiği Paşa Köşküne baktı acıyarak. Dış tahtaları, saçakların çevresindeki oymalar, süsler, balkon direkleri, cumbaların çıkıntıları kararmıştı ve iyice eskimişti. Çevresini saran işhanlarının, fabrikaların, atölyelerin arasında yapayalnızdı. Geçmiş bir dönemden kalan, bugünkü yaşantıya pek ayak duyuramayan ve hâlâ o debdebeli, tantanalı, o görkemli saltanatı sürdürmek istercesine direnen bir anıttı sanki. (İçinde köylüler, işçiler yatıp kalkıyordu) Masallardaki perilerin, şeytanların yurt edindikleri bir sarayı andırıyordu. Orada sevişen genç kızları, kadınları, onların fısıltılarını, iniltilerini, «Yapmaaa!» deyişlerini düşündü. Kimbilir kaç gelin girmiş,

kimbilir kaç cenaze çıkmıştı. Ya doğanlar? Kendisini bir geceliğine odalardan birisinde oturtsalardı ya korkudan ölür ya da delirerek beşinci kattan aşağıya atlar, ayaklarını kırardı... Ama neden o odanın camından değil de beşinci kattan atlamayı düşündü? Oysa Köşk üç katlıydı ve beşinci katı hangi bastırılmış isteğinin çılgınlaşmasıyla uydurduğunu kestiremiyor-du. Bilinçaltındaki 'beşinci kat' kavramı, görüntüsü neyin nesiydi, neyi simgeliyordu? Zihninde başgösteren bu yanılsamarun köklerini araştırmaya koyuldu. Sıkıntılı bir çabalamadan sonra buldu. Geçenlerde Beyoğlu'nda dostu tarafından terkedilen bir bar kadını, kendini beşinci kattan atarak intihar etmişti... demek ki intihar yeri böylece beşinci kat olarak seçilmişti. 'Neden yükseklik? İntihar edersem ilâçla ederim. Parçalanmadan, milleti ayağa kaldırmadan. Yatakta. Uyur gibi.' Köşk gene masalımsı öyküsüyle beynine resmini çizdi. Fırtınalı havalarda her yanı gıcırdar, belki de ahşap gövdenin bütünü depreme yakalanmış gibi sallanırdı. Loşlukların, karanlıkların tutsağı; tozla, örümcek ağlarıyla örtülmüş kimi odalarda, ağlama sesleri, ayak sesleri işitilir miydi şu anda içinde oturanlarca? Birden vazgeçti köşkün öyküsüyle uğraşmaktan ve köşkün durumunu yeniden yorumladı. Orda, dimdik, zamana ve koşullara kafa tutar gibi durmasından rahatsız olduğunu, sabah akşam, hatta günün belirsiz saatlerinde bu köşkü anımsayarak erincinin kaçtığını, bu - dışarıklı - işkenceden kurtulabilmesi için yıkılması, yerine yepyeni bir fabrikanın yapılması gerektiğini, isteklerinin arasında yakaladı. Gerçekten de bazı şeyleri varlığında duymasını engelleyen nesneler gibiydi. Toprak fiyatlarının artmasını bekleyen hissedarlarına sövdü, gökyüzüne baktı sonra. Kül renkli bulutların çevresinde bir uydu ör-

neği dolanan kirli pamuk rengindeki üç dört parça ilgisini çekti, içine yumuşacık bir şeyler aktı, gülüm-sedi.

«Allaha çok şükür! / Akşamlar artık erken olma-ya başladı. / Bundan sonra daha erken olacak. / Ya-vaş yavaş kışa hazırlanmalıyız. / Ben kömürü aldım bile. / Pahalılık el yakıyor, korkunç. / Ne olacak fa-kir fukaranın hali? / Fakire yer yok bu dünyada. / Dayanmasana oğlum, ne bu böyle? / Ne yapayım tey-ze, arkadan itiyorlar. /

Uğur, sağ ceket cebindeki bir zarf içinde duran açık saçık sevişme resimlerini (Avrupa dergilerinden çekilmişti herhalde) anımsadı. Ali Kemal'e gösterme-yi unuttuğu için suçladı kendini. 'Yarın ilk işim bu olsun.' Sol kaldırımında bir hindi sürüsü guklayarak gidiyordu; kasketli, avurtları çökmüş, yılgın bir adam incecik bir dalla, sıradan çıkmaya çalışanların sırtla-rına vuruyordu ağzından dökülen tuhaf seslenişlerle. Yakınlarda bir yerde kurulacak pazara götürüyordu herhalde. Çocukça bir duygu yay gibi gerildi benli-ğinde, fırlama ve bir hedefe saplanma olanağını zor-ladı. Dayanamadı bu baskıya, camı açtı, çocukluğun-da yaptığı gibi - birbirine geçen zincir halkalarını an-dıran - bir ıslık çaldı. Öndeki iri bir hindi uzun ve kırmızı boynunu dikleştirip gururla kasılarak hemen 'gulu gulu'ları sıraladı ve tavus kuşuna özenircesine grisi çok siyah beyaz tüylerini kabartarak şişirdi göv-desini, enfes bir tablo oluşturdu. Işığının hindiyi et-kilemesini, yaşamına yön veren öğelerin arasına gir-mesini ve ordaki gizi düşünürken 'yaşam ve sonsuz-luk bizim her şeyimiz' diyen Uğur, fışkını hindinin kabaran kanatlarına hızla vuran adama içerledi. 'Eş-şek herif, şurda eğlenecektik biraz, niye önledin san-ki?' Yılbaşında hindi dolması pişirirdi annesi. (Bir ara

karısına da öğretmişti ama yeteneksiz kadın hiçbir şey öğrenememişti ve yaşamından defolup gitmişti) Pilav, kestane, pırıl pırıl yağ, lezzet... Bol ışıklar, bol kahkahalar; lâpa lâpa yağın karla beyazlaşan sokaklar, caddeler, alanlar, ağaçlar, damlar ve karın kendine özgü gizemli sessizliği. Geçen yıl, iyice sarhoşladıktan sonra konuklarla kartopu oynamaya bahçeye koşmuşlardı. Gözüne kestirdiği ve sonradan ilişki kurduğu Şebnem'in yuvarlak kalçalarına, ileriye doğru fırlayan memelerine, çağıran bakışlarına ve sevişmenin en koyu anını anımsatan şuh kahkahalarına, yüzlerce kartopu fırlatmıştı. 'Mardin'li kızı nereye götürceğim?'

Minibüs, yolunu değiştirmenin, Eyüp sırtlarından dolaşmanın, sık sık bekletilmenin öcünü alırcasına ve 'geç kaldık diye yakınanları' sevindirmek istercesine, yıldırım gibi gidiyordu.

«Delirdi gene!» dedi Hilmi.

«Abe kızan, yavaşol beyau, boylatacaksın bize ceynetini.» dedi göçmen.

«Nasıl olsa öleceksin amca.» dedi Mustafa gülererek, «Ha bugün ha yarın...»

«Vakti saati gelince dikecem nalları ama istemem senin elinden ölmek!»

«Ben fena değilim amca, yakışıklı...» sözlerini tamamlamamıştı Mustafa. Seslerin en yüksek düzeyde yarattığı yoğun bir gürültü patladı caddede. Ve minibüs durdu. Kimileri sadece çarpma edimini hissetti ama çığlık atanlar, bağırانlar, ağlayanlar, sövenler, haykıranlar çoğunluktaaydı. Kenti bombardıman etme işini bitirir bitirmez uğultuyla uzaklaşan uçakların arkasından doğan telâşa, heyecana benzeyen bir telâş, heyecan kuşattı herkesi. Devindiler ve olan biteni, durumu anlamaya çabaladılar. Ve gördüler: Kar-

şıdan hızla gelen bir kamyon o sırada Belediye otobüsünü sollayan minibüse kafadan girmişti; minibüsün burnu yassılaşmış, buruşmuş, saçlar kopmuş, camların hepsi kırılmış, koltuklar ileriye kaymış, birbirine geçmişti. Minibüsün kapıları rezelerinden koparak caddenin sağına birer metre arayla düşmüş, ana kapı düşerken de akasya ağacının gövdesini soymuştu, kabuklar sarkıyordu. Yolcuların kimileri duvarın önüne çömelmişti. Kimileri yüzükoyun yatıyordu yerde, beş altı kişi de yerde yatanları kaldırmaya yelteniyordu. Ucu sivriltilmiş bir kazık örneği direksiyonun mili Mustafa'nın göğsüne saplanmıştı; direksiyon simidi eğrilmiş, acayip bir şey olmuştu. İki kişi Mustafa'yı şoför mahallinden çıkartırken göğsünden oluk oluk kan aktı. Muavin de yaralıydı, kaburga kemikleri, bacakları kırılmıştı, olaydan önce dudaklarına ilıştirdiği sigaranın yarısı yoktu. Ağır yaralıları hemen hastaneye götürdüler. Siyah bıyıklı, minibüse binerken yüksek sesle konuşan, bindikten sonra da yüksek sesle konuşmayı sürdüren şakacı delikanlı iki buklümdü, ağzından incecik bir kan sızıyordu, alnı acıdan katlanmıştı. Yüzü çizgi çizgi bir kadın, ciyak ciyak bağılıyor, karnına bastırıyordu elini. Başlarından, dizlerinden, ellerinden yaralananlar; alınları, kafaları yarılanlar, dudakları patlayanlar, takma dişlerini yitirenler az değildi. Yanındaki delikanlıyla Resmiye, içiçe geçmişçesine kucaklamışlardı birbirilerini ve sersem, bilinçsiz bakışlarla, tutarsız davranışlarla deviniyorlar, kendilerini korkutan ve şaşırtan her şeyi gerçek boyutlarıyla algılamaya çalışıyorlardı. Hilmi kanlara ve kıvranan yaralılara baktı, tükürdü nefretle.

Uğur, derin bir uykudan uyanmışçasına gözlerini açtı ama uzun bir süre duygularıyla düşüncelerinde

bir kıpırdama, bir canlanma olmadı; varlığındaki belli başlı etkinlik noktaları, yaşamın nabız atışlarıyla ilgili her çeşit üretimi durdurmuştu sanki. Zihni bomboştu, daha önceki doluluk silinip gitmişti, belleğini yitirenler gibi geçmiş yaşamıyla ilgili bütün birikim buharlaşıp uçmuştu. Yanındakinin yüzünde taze kanın benek halindeki kırmızısını görünce gözlerinden ve zihninden perde kalktı, sisler dağıldı, içinde bulunduğu durumla ve duruma bağlı olgularla bağlantı kurdu. Dükkânlar, araçlar, fabrikalar, duraklar, yapılar, taşlar eski biçimlerindeydiler. Adamın yüzü kan içindeydi, gömleği yırtılmıştı, kravatı makasla kesilmiş gibi kesilmişti, sağ kolunun dirseğini ovuşturuyordu.

Yaralı kadının iç paralayıcı haykırmasını işitince biraz daha toparlandı. Oturduğu dörtlü koltuk en arkadan en öne, ikinci sıraya kaymıştı. Ayakları o sıranın boşluğundaydı ve - hazırol durumundaki gibiyanyanyaydı. Yerinden sökülen koltuğu sağa sola oynatarak, sallayarak, kaldırıp indirerek bacaklarını güçlkle geriye çekti. Minibüsteki yaralıları aşağıya taşıyan üç kişinin yardımıyla ama topallayarak yere bastı, yürüdü, elektrik direğinin gövdesine dayadı sırtını. İşte o vakit gülmekle ağlamayı özünde kaynaştıran ve ayıran melez bir duygu yükseldi boğazına doğru, gözlerine saldırdı, gözlerini ıslattı ve farkına varmadan ağlamaya başladı. Her yanı titriyor, kalbi, göğüs kafesini parçalayacakmışçasına çarpıyordu. Soğukalgınlığına yakalandığı zamanlardaki gibi bir üşüme sardı bedenini.

Ötekiler şaşkınlıktan sıyrılmışlar, birbirileriyle konuşuyor, minibüse girip çıkıyor, bir şeyler arıyor ya da alıyorlardı.

«Gebermediler ama belâlarını buldu teresler.» de-

di bir adam şoförle muavini kastederek. Dudaklarının arasındaki sigarayı yakmaya çabalıyor ama parmakları titrediğinden ötürü kibrit çöpünü kutuya sürtemiyordu. Olayı duyunca koşan meraklılardan kısa kollu beyaz gömlekli, mavi blucinli, kumral bıyıklı bir delikanlı, çakmağıyla yaktı sigarasını adamın, sırtını okşadı, «Büyük geçmiş olsun, verilmiş sadakanız varmış.» dedi.

Uğur, yeniden bir uçuruma yuvarlandı. Zihninde demin beliren yaşadıklarını yitirme boşluğu, birkaç saniyede bir yokluyordu. Kalabalığa sokuldu. Konuşmalardan dokuz hafif, üç ağır yaralı, bir ölü olduğunu öğrendi. İrkildi. Sırtına bir kova buzlu su dökmüşler gibi ürperdi.

«Zavallı ihtiyar kadın, pisi pisine öldü.

Kader.

Hangi kader. Bir puştun dikkatsizliği yüzünden.

O da geberse bari.

Muavin haşat olmuş ama namussuz dokuz canlı.

Görünmez kaza.

Saçmalama! Görünür kaza. 'Ben geliyorum' diye haber verdi. Kaç defa ikaz ettik. Dinlemedi teres.

Benim içime doğmuştu.

İnsan kocaman kamyonu nasıl görmez birader. Yoksa şoför sarhoş muydu?

Sarhoş değildi, küstahtı, terbiyesizdi, saygısızdı.

Hepimizin başına bir sürü dert açtı pezevenkler!»

Uğur'un gözleri, yere saçılan sevişme resimlerine takıldı; hem utandı hem de gülümsedi, usulca, kimseye belli etmeden altı tanesini aldı ama ancak çok büyük çabalardan sonra ulaşılabilinecek dokuz tane sine uzanamadı. Kazanın varlığında ve vücudunda meydana getirdiği zarara bu - yitikler - de eklenince canı sıkıldı.

Üç kol saatinden birisinin camı kırılmıştı, birisinin kayışı kopmuştu. Beyaz bir kadın çantası sağ ön tekerleğin dibindeydi. Kırmızı bir çift erkek ayakkabısı minibüsün üstüne kelebek gibi konmuştu. Neden sonra yalınayak dolaştığını anlayan Yugoslavyalı güldü. «Alla Alla, Alla Alla, çıkmış bizim papuçlar hava almaya dama.» Başkaları da güldü ve biri ordan aldı ayakkabıları, önüne koydu, «Giy amca!» dedi. Kahverengi bir tarak ortadan bölünmüştü solucan örneği. Siyah bir gözlüğün telleri düğümlenmiş, camları ötelere fırlamıştı. İki ceket, üç gömlek düğmesi, bir ayna, altı not defteri, yedi tükenmez kalem, beş cüzdan, üç bilezik, iki künye, bir altın zincir kaldırım taşlarının arasındaydı.

Bir genç, kimseye sorma gereğini duymadan eğildi, şoför koltuğunun altındaki siyah tesbihi aldı, cebine attı, bir sigara yaktı ve dümdüz yürüdü.

Ceplerini yoklayanlar, görünürdeki cüzdanların kendilerine ait olduğunu kanıtlayanlar (içlerinde bulunan paraları, resimleri, senetleri, çekleri sayıp döktüler) aldılar... Ötekiler de aynı yöntemle alındı, sadece aynayla dört not defterinin sahibi çıkmadı. İlk polis dolu bir trafik otosu, arkadan bir ambulans, daha arkadan resmi bir binek araba görüldü. Durdular. Polisler, işlerinin uzmanıydılar. Düdük öttürdüler, yolun kenarına yığılanları arkalara doğru sürdüler, minibüsü yana çektiler, kamyonu da çektiler... Engel ortadan kalkınca trafik akışı düzene kavuştu, taşıtlar yağ gibi kaymaya başladılar hiçbir şey olmamış, hiç kimse ölmemiş, hiç kimse yaralanmamış, onca acı yaşanmamış gibi. Doktor, savcı, emniyet amiri, kazayı inceleyenler... ayakta tedavi görmek isteyenleri de öteki yaralılarla birlikte hastaneye yolladılar. «Yaralanmayanlar bir yere ayrılmasın, ifadeleri alınacak.»

Boyuna geğiren Uğur, bir polisin resimlere gülümsediğini, dört askerin de merakla ve istekle bakışıklarını gördü. Polis hem resimleri topluyor hem de «Kimin acaba? Çok güzel şeyler... Bunları satınalmak, bulundurmak yasaktır.» diyordu. Askerlerden birisi yutkundtu ve daldı gitti. Çok önemseydiği resimlerin başkalarının eline geçmesini önleyememek üzdü Uğur'u. Ayrıca kandil simitleri de kırılmış, parçalanmış, ezilmişti. 'Kismetleri yokmuş.'

Polis, iki saat, iki altın yüzük, üç bilezik çıkardı minibüsün arkasından ve «Bunlar kimin?» diye bağırdı.

«Yüzlerimiz kanlanmış.» dedi Hilmi, «Hadi şurda yıkayalım. Sizde var mı bir şey?»

«Şimdilik yok gibi ama...» dedi Uğur.

«Daha sonra belli olur. Soğuyunca.» dedi Hilmi. İlkokulun bahçesine girdiler, ordaki çeşmeye yaklaşılar; musluğu açan Hilmi, yıkanması için Uğur'a işaret etti.

«Teşekkür ederim.» dedi Uğur, «Aşagılık herifler, akşamımızı zehir ettiler.»

«Talihsiz milletiz vesselam!» dedi Hilmi, «Bizi cahiller idare ediyor.»

«Allah kahretsint!» dedi Uğur ve bu cezalandırıcı sözleri binlerce kez söylediğini, binlerce kişiden işittiğini anımsadı ve kötülük ırmaklarının her yönden yeryüzüne sel suları biçiminde aktığını, önüne çıkamı sürüklediğini, boğduğunu hayalledi. Gözündeki seğirme durmuştu. Şaşırdı. 'Bu ne bu? Neden durdu?'

Tanıklar, karakola götürüldüler. Tuhaf bir götürüldü. Bir olaya karışan, o olayı ayrıntılarıyla yaşayan kişilerin homurtulu, öfkeli, çok sesli, görüntüleri zavallı, davranışlarından acıların yankılandığı bir götürüldü ve bu, birbirilerini tanımayan insanların

aralarındaki yabancılığı dostluğa dönüştürmüştü. Şapkasız, yuvarlak kafalı, kısa saçlı, tombul, otuzbeş yaşlarında gömlekle çalışan bir polis, eski bir daktilo makinesinde sorulara verilen yanıtları yazmaya başladı tak tak'larla; bir yandan da sigarayla çay içmeyi sürdürüyordu.

Herkes kendi sesiyle konuşuyordu. Kurdukları cümleler, kullandıkları sözcükler, bilinen, aşınmış, yıpranmış ama heyecanını, vuruculuğunu yitirmemiş sözcüklerdi. Öndekiler, kamyon sürücüsünü suçladılar, kör gibi geliyordu. Mustafa'yı baştan beri uyarılar, minibüsü yavaş sürmesini öğütleyenler, yaşamlarını dolduran bütün kinleri, bütün öçalma duygularını sergilediler: Hilmi, Yugoslavyalı, Bulgaristanlı, Uğur, beş kişi daha 'ahlâksız' muavine yüklendiler.

İfadeler imzalandı, adresler alındı, çıktılar.

Biri şapkasını, biri evrak çantasını, biri hediyelik kumaşını yitirdiğini fark etti ve - olay yerine doğru - koşmaya başladılar. Hilmi de ceplerini yokladı ve birden bağırdı. «Eyvah, bizim cüzdan uçmuş...» Uğur'un anlatmaya hazırlandığını dinlemeden (sonradan özür dileyecek, 'kafam çok karışık' diyecekti) geri dönenlerin arkalarından seğırtti, yetiştigi halde onlara katılmadı, geçti gitti.

Resmiye'yle delikanlı kolkola, hiç konuşmadan ama arada bir bakışarak yürüyorlardı. Ve kimseyi umursamıyorlardı.

Çalgıları parçalanmış çingeneler, ofluyor, sövüyorlardı. Darbukacı, «Nolacak şimdi? Ne bok yeyecez, ha, ne bok yeyecez?» dedi.

Uğur, attığı her adımla olayın yıpratıcı etkisinden kurtuluyordu. Ama zihni, olayla ilgili bir sürü şeyin tablolarını devindiriyor, ordan oraya sıçratıyordu.

Nesneleri, gürültüyü, çarpma sesini, dağınıklığı, sevişme resimlerinin saçılışını anımsadı. Polisten hem korktuğu hem de utandığı için «Bunlar benimdir, dokunmayın!» diyememişti. Mardin'li kız esmer esmer gülümsedi, bir plâj kumsalının üstünde yuvarlandı gövdesini gövdesine kenetleyerek. Ali Kemal'le içtikleri votkanın içinde üç kalça, dört çift bacak, beş göbek, bin dudak, onbin meme dalgalandı. Perihan, bir incir ağacının tepesindeki siyah incirleri (incirlerin zencisi) yerken apışarasını gösterdi. «Gelseneeee, okşasanaaa!» diye çağırdı baygın bir sesle. Derken muavin belirdi. «Pis. Ayı. Pis. Pisin biri.» dedi. Muavini yumrukladı, bağırdı, ilendi, bir sigara yaktı. «Aşağılıklar, namussuzlar, katiller! Hayır, hayır, hayır, ben böyle kötü bir hayatı istemiyorum, ben böyle bir hayatı yaşamamalıyım.» Alnında küçük bir yumru oluşmuştu, sol gözü kapanmak üzereydi, iki ayağının bilek kemikleri sızlıyordu, gömleğinde birkaç damla kan vardı. 'Ben bu halle Süheylâ'nın karşısına nasıl çıkarım? Talihsizliğe bak, tam da bu sırada... Zaten hep bir engel çıkar.' Yürüdü, yürüdü, simitçinin önünde durdu. «Otuz tane sar şurdan!» Ve parayı öderken Resmiye'yle delikanlıyı düşündü. Bu gece, gözlerini kırpmadan sevişeceklerdi.

SIKINTI

Güvercinler ürküp kaçmasınlar diye camı yavaşça kapattı, (yaşamın uzantılarından birini renklendiren ve kendisiyle kurduğu gizli iletişimlerin etki alanını genişleten ilginç görüntülerdendi ve yalnızlığının baskısını azaltıyordu) ufaladığı ekmek kırıntılarını iştahla ve çabuk çabuk gagalamalarını, bazı iri parçaları sıçratıp pencereye çarptırarak aşağıya düşürmelerini yumuşk, çocuksu duygularla izledi. (Mavi puanlı beyaz bol giysisiyle kocaman karnının yarattığı biçimsizliği saklamaya çalışan yirmi yaşlarında solgun yüzlü gebe bir kadın, topuksuz iskarpinlerine ağırlığını vererek geçti ama Celâl'e bakmadı, böylece Celâl'in kendisine baktığını görmedi. Celâl, iri bir örümceğe benzetti onu.) Yabancı bir güvercini aralarına almamalarına, kanatlarını açıp boyunlarının tüylerini öfkeyle kabartarak kovalamalarına gülümsedi. 'İnsan gibi davranıyorlar.' Sabahtan beri içtiği sigaraların izmaritlerini saydı 'Sigara kanser yapıyor, ben de kansere tutulabilirim, kanserden korkmanın geç kalmaktan korkun. Behçet, Veli, Sabih, Ahmet, Korkut, Rahmi, Rıza, Mustafa, Yiğit, Bedri akciğer kanserinden öldüler...' sözlerini zihninde mırıldanarak. Oniki tane içmişti, onüçüncüyü yaktı. Uysal apartmanının işveli, oynak, esmer güzeli kapıcısı Güllü (öğrencilerle, daire sahipleriyle, kuaför Nail, bakkal Hilmi'yle yattığı anlatılıyordu) Dr. Mümtaz Bey'in

salon camlarını siliyor, aşağıdan, kısa eteğinin altındaki dolgun bacaklarına gözlerini dikenlere gülüm-süyordu.

Bankacı Arif Bey'in yaptırdığı kız öğrenci yur-dunun inşaatı hızla ilerliyordu. (Kızların hepsi aşık olacaktı, hepsi birbirine hiç benzemeyen erkeklere dudaklarını öptüreceklerdi, mektup yazacaklardı, ba-zısı aldatılacak, bazıları evlenecek, bazıları trafik kazası-na ölecekti ve odalardan gençliğin selli sesleri, kır ge-zilerini anımsatan kahkahaları taşacaktı.) İşçilerin kimi harç karıyor, kimi iç bölmelerde kullanılan kır-mızı tuğlaları kocaman bir kovaya dolduruyor, dam-dakilere çekmeleri için işaret ediyordu ve bir makara-ya sarılan çelik halat, gıcırtilarla dönmeye başlıyor-du. Bu kez tuğla yığını bir kumruyla birlikte çıkma-ya koyuldu. Müteahhidin karşısına dikilmeli, «İş is-tiyorum!» demeliydi, adam da, boyuna, güçlü kolla-rına, omuzlarına bakıp kazmayı, küreği tutuşturma-lydı eline. Tanrı bilir ya, bu sokak ayağa kalkar, onu tanıyanlar, şaşkınlıktan küçük dillerini yutarlardı. Konuşulanları ısıtır gibiydi. «Gördünüz mü, sekiz ay önce Üniversite'den istifa ettirilen Celâl Bey hamal-lık yapıyormuş, sırtında taş taşıyormuş. Olmaz, inan-mam! Peki ama başka bir iş bulamamış mı kendine? Bence evinin yanında çalışması hata, başka bir yere gitseydi ya, karısı rezil olmuştur konu komşuya. Onu öyle görünce ağlıyormuş...» Ve daha bir sürü dedi-kodu ağızların arasında gerilen tellerden kulaklara kayıyor, ordan kente yayılıyordu. Bu gevezelikleri umursamayan Celâl, işe girdiğinin haftasında gazete-lere telefon ediyordu. Muhabirler, fotoğrafçılar, rad-yocular, televizyoncular koşuşuyordu hemen. Yüzler-ce soru soruyor, kireç kuyusunun başında, çimento torbasını patlatırken resimlerini çekiyorlardı ve er-

tesi günkü gazetelerde   niversite'den atılan, atılma işleminin iptali için Danıştay'a başvuran   retim   yesi, evinin karşısındaki bir in aatta kum eliyor.  yazısı ve bu konuyla ilgili bir röportaj yayımlanıyordu. Röportajı okuyan binlerce kişi telefonla arıyor, telgraf çekiyor, mektup yolluyordu.   Bu m cadelende sonuna kadar seninle birlikteyiz, dayan!  Ve çeşitli yerleşim bölgelerinden, ilçelerden, illerden sayısız meraklı geliyor, yiyecek, içecek, para getiriyor, atılımlarını kutluyorlardı. Ortalık ana baba gününe dönüyordu. Polis kalabalığı dağıtmak isterken olaylar çıkıyor, yaralananlar oluyor, kimileri gözaltına alınıyordu. Ayrıca bu tutumunun arkasında gizli bir amaç arandığından geçmişini, eylemlerini didikliyorlardı; işverene gözdağı verip kovduruyorlardı. K  e yazarları, eğitimciler - demokrasi ve özgürlük - konusunu i liyor, muhalefet partileri bu sorunu Meclis'te iktidar   yeleriyle tartı ıyordu. Bu sırada yurtdışından  a ırılıyordu.

Heyecanlandı. Beynini yoruyor, sinirlerini geriyordu bu gibi hayaller... ama gene de bu durumdan kurtaracak bir sürü olay, düşünce, tasarı üretiyordu. Sekiz aydır zamanla, kendisiyle, dünyayla ve toplumun yapısıyla savaşıyor, hiç tanımadığı gerçekleri yakalıyordu. Söz gelimi, i sizli in  zg n bir dili olduğunu   renmi ti. Uykusuzluk, sürekli   ke, dalgınlık, sıkıntı, tedirginlik, hayal kurma, avunma, yanıltma, pişmanlık, korku, güvensizlik, beceriksizlik, yeteksizlik, utanma, sıkılma o dilin iskeletini  ren ta lardı. Ve o ta lar, sabahtan ak ama kadar varlığını eziyor, a rıtıyor, kanatıyordu. Ayrıca benliğinin içinde zincire vuruluyor, gözleri kartallara oyduruluyor, d  lerde bile yaşayacak bir ortam bulamayan korkunç yaratıkların s r klediğı bir ilk a  ma arasında yarasalar tarafından bakışları yokediliyordu. Ken-

disi gibi cezalandırılan bir topluluk geçmişlerinden söz ederken :

«Bir başkaydı her şey» diyorlardı. Yüreklerinin kılcal seslerini duyuyorlardı hüzünlerin, yitiklerin aralarından süzülen; haykırıları da. Ve dalıyorlardı sonra yaşadıkları anların dışına çıkarak. Ve ilk tadlarına, ilk çılgınlıklarına sığmıyorlardı o dakikaların çirkinliklerini unutmak için. Derken Celâl'i başkan seçiyorlardı. Celâl, en ulu bilgelerin uslûbuyla konuşuyordu. «Sonsuz bir harf denizinin içindeyiz dostlarım, o denizde yüzerek yerleşeceğimiz kıyılar arıyoruz. / Kimse kimsenin içini bilmez dostlar. Bu, şu demektir: Biz, sizin tanıdığınız gibi değiliz. / Bizim vakitimiz yoktur. Gece de gündüz de bizden bir şeyler alır götürür, hiç boş bırakmaz. / Yaşlılık gövde ve duygu olarak azalma ama düşünce ve deney olarak çoğalmadır. / Cinayet yalnız tabanca, bıçak, ip ya da yumrukla işlenmez; davranışlarla, tutumlarla, sözlerle de işlenir ve bu cinayetlerin katilleri hiç yakalanmaz, bu kötü gerçek de yüzyıldan yüzyıla aktarılarak sürer gider. Biz, böyle bir cinayetin kurbanlarıyız. Şimdi herkes adına sevdiğimiz kadınlara şunları gönderiyorum :

yedğin ve unuttuğun bir yemek gibi unut

beni sana sevdiren ve gönlünde şimşekler çaktıran sözlerimin ölmeyen yankılarını armağan et bakışlarını sarsan birisinin yeni bakışlarına ve ondan da kopunca anıların güneş gibi parladığı günleri bekle ve düşle ellerimin ellerinde bıraktığı sıcaklığı ve uzanırken ağzına ağzımın yüreği.

Ve tam umutları tükenirken yeryerinden oynuyor, yarasaları, kartalları, zincirleri, mağarayı dev bir havanda dövüp tozlarını yöneticilerin üstüne serpiyordu ve tutuklayan karanlığı yırtıyordu. Her gün, buna benzeyen masalımsı şeyleri yaşaya yaşaya işsiz-

lik kavramını yeniden tanımlayacak, değerlendirecek bir incelemeye başlamıştı. «İşsizlik sosyal bir işkencedir.» sözleriyle giriyordu yazıya ve başlığın içerdiği anlamı, sayısız örneği sıralayarak güçlendiriyordu. (Mavi kotlu, uzun boylu, basketbolcu tipli bir oğlan, başı omuzuna gelen tombul ve mavi blucinli kızın beline dolamıştı kolunu; iki adımda bir elini yuvarlak kalçasına değdiriyor, okşuyor, sıkıyor, kız; kendisine istek dolu gözlerle baktırıyordu. Celâl, bunu gördü ve huylandı ama onlar Celâl'i görmedi) Güvercinler ekmek kırıntılarını bitirmişlerdi ve dört yere pislemişlerdi. 'Sizi gidi nankörler!' Tepeden tırnağa yeşillere bürünmüş etine dolgun, sevimli bir genç kadınla gözgöze geldi ama soran, anlatan, isteyen, sunan, ilişkilerin temelini atan sık dokulu bakışlarını, ruhunda bombalar patlatacak, tenini kışkırtacak kadar tutamadı gözlerinde, çünkü kadın bir yanlışlık yapmış ya da nefret ettiği birisiyle karşılaşmış gibi başını öfkeyle yana çevirdi (sertçe) ve yaprakların arasından kırmızı küpeler gibi sarkan parlak, gergin vişnelere gülümsedi. Celâl, kızdı kadına ve kaşlarını çattı. 'İnsan istektir.' saptaması, zihnini aydınlattı. Sevindi bu buluşuna. 'İnsan istektir. İnsan istektir. İnsan istektir. Harika! Müthiş!' Yazdı bir yana. Yumurtacının kafasına plâstik bir şişe fırlatan Güllü'ye «Aferin!» dercesine gülümsedi. Birden Fatoş'u özlediğini anladı ve özlem damarlarında dolaştı. İskemleye oturdu, numaraları çevirdi. Kadife sesli santral memuru, «İyi günler efendim, buyrun!» dedi.

«Fatoş hanımı rica ediyorum.»

«Hay hay, ayrılmayın, bağlıyorum.»

Celâl, beklemenin duyulan ve saniyelerin her birinde şaşırtıcı devinimler olan boşluğunda, zardan kanatlar takarak, zihninde o anda biçimlenen 'aradı-

ğım bir şey var, nedir o, bilmiyorum ama ararken sevinıyorum'u sessizliğin sesiyle tekrarlayarak, uçtu, sevinç fişeklerinin oluşturduğu çiçeklere neşeler kattı, karısına ulaştı. «Benim, ben, haaa. Merhaba. Nasılsın, nerelerdesin? (Güldü Celâl) Buralarda, şuralarda, oralarda. Güzeel, demek ki her yerdesin. Evet, her yerdeyim. Nikâh salonlarındayım, gelini alkışlıyorum, doğuran anneyle çiçek götürüyorum, iyileşen hastayı sevgiyle kucaklıyorum, birileriyle arkadaş oluyorum. Dallarda rüzgâr, sokaklarda tozum. Hızır'ım, pekmez küplerini taşıyor, bir fırın ekmekle on orduyu doyuruyorum. Bakır altın yapıyorum. Zenginim, arabamı dağdan aşırıyorum, yoksulum düz yolda şaşıyorum. Pilâv zerde yiyenlerin, döner kesti- renlerin sırtlarını kaşıyorum. (Fatoş'un kahkahası iş- lemeli bir kristaldi) Seni, seniii, canın zerde pilâv çek- ti galiba? Canım neler çekmiyor ki... Söyle, geldiğim- de pişireyim. Yemek hayır, no, nayn! (Fatoş güldü) Peki ne? Göğsümü gere gere 'işim var' diyerek dol- muşa binmek, akşam bir şeyler yapmanın mutlulu- ğuyla dönmek. Bak şimdi, bu tatlı havayı bozmasana! Bozmuyorum, ama işsiz birisinin havası hiçbir zaman ballı şekerli olamaz. Her şey düzelecek, merak etme, hem ben varken senin sırtın yere gelmez, merak et- me! Gelirse ölürüm, pastırma gibi kıyılırım! Allah göstermesin o ne biçim söz öyle? Daha neler istiyor- sun? Bodrum'da bir ev. (Güldü Fatoş.) Eeee! Bir yat. Başka? Bir Mercedes. Vay vay vay! Bir de dünya turu. Çin, Hindistan, Japonya, Avustralya, Tibet... Himalâyalara tırmanacağım, kar adamının izlerine basarak yürüyeceğim, zirvede ateş yakıp pırzola pişi- receğim, Ganj'in bulanık sularında yıkanacağım, ha- yatla ölümün içiçe geçtiği ve ayrıldığı noktalardaki gizi öğreneceğim, olgunlaşacağım, ordan Afrika'ya,

Kilimanjero'nun karlarına sıçrayacağım, yılanlarla, fillerle, zebralarla birlikte ve sivrisineklerin kana buladığı gecelerde uyuyacağım, Güney Amerika'ya, Kuzey Kutbu'na gideceğim, Eskimolarla kartopu oynayacağım, tepeden tırnağa balık kokacağım. (Güldü Fatoş) Oh, oh, ne büyük bir gezi, ne zengin bir gezi, ne yaptın bu saate kadar? İşsiz adamın yapacağı şeyler. Bir, elektrik faturasını ödedim, ikii, dört dilenciyi acıma duygularımı kışkırttıkları gerekçesiyle kovdum, üüüç, Omo satanlara kapıyı açmadım, döört, Bakan'la ilgili dedikoduları okudum, tıraş oldum. Sular kesildi mi? Kesilmedi ama kesilecek gibi. Bidonları doldurmuşsundur inşallah! Doldurdum, çay bardaklarını bile doldurdum. Teşekkür ederim, sağol! Yemeğini ye, unutma! Olur annecim. (Güldü Fatoş) Dolmalar, köfteler yetmezse yumurta pişir, armut da ye. Armudun iyisini ayılar yer, ötekilere de ahlatlar kalır. Yani? Şaka, şaka, miden nasıl? Sabahki gibi ağrı yok. Seni arayan oldu mu Aylâ maylâ? Hayır, bilmez misin ki o, işi düştüğü zaman arar. Çoğumuz öyleyiz, gelse o şuh meclise nazı tegafül eylese, olmaz ilâç sinei sad pareme... Ayyy, şarkı olarak mırıldansana şunları. Akşama. Sağol. Demek aramadı Aylâ maylâ? Dedim ya... Peki senle ben niye başkalarını mutlu etmek için uğraşıyoruz da onlar... Budalalığımızdan. Biz başkayız. Başka çingeneye derler, çingeneler ızgara maşa yaparlar, onbeş kişi bir yatakta yatarlar. Bu doğru mu Celâl? Doğrudur. Yersizlikten. Üzüldüm zavallılara! Sen şu anda işitiyorsun ve üzüluyorsun, oysa onlar binlerce yıldan beri kötü koşulların ortasında doğup büyüyorlar, insan gibi yaşamadan ölüyorlar; bu, dayanılması zor hayatı neşeleriyle, oyunları, şarkılarıyla, çalgılarıyla dayanılır hale getiriyorlar. Aman, aman, aman, halimize şükrederim!

Kötü durumdaki insan, kötü durumuna şükretmez! Bak şimdi, gene işsizlikten söz edecek. Edeceğim elbet, çünkü benim işim işsizlik. Yazı yazıyor musun? Evet. Özcan'lar yemeğe çağırıyorlar, gidelim mi? Gidelim ama yemek yemem. Neden? Geçenlerde yediğimiz köfteler kokuyordu, fasulye kılçıklıydı, pilâv taşlıydı. Haklısın ama saat dörde kadar benden haber bekliyor. Hasta olduğumu söylersin. Söylerim. Hadi Arabistan'a gidelim seninle? (Güldü Fatoş) Ne yapacağız orda? 'Ne yapacağız'ı var mı, çalışacağız, kumu altına dönüştüreceğiz, çölde gölgelerimizi bırakacağız, hurmaların altında sevişeceğiz, susuzluktan geberip bol bol petrol içeceğiz. (Kahkahayla güldü Fatoş, gülerken öksürdü) O sıcak eritir bizi... hem Türkiye'deki kapılar henüz yüzüne kapanmadı, kapanırsa bir şeyler düşünürüz. Ama ben iki üç ay daha dişe dokunur bir iş bulamazsam çıldırırım, bunu bil. (Korktu Fatoş) Allahaşkına sakın ol, sen akıllı adamsın. Peki, peki, iyi günler. Sana da. Öğleden sonra arayacak mısın beni? Arayacağım. Seni seviyorum. Ben de...» Kapattı telefonu, iskemleden kalktı, pencerenin önündeki koltuğa ilişti. İşsiz arkadaşlarını, aç kalmamak, sürünmemek için şoförlük, elektrikçilik, garsonluk, televizyon tamirciliği, rehberlik, manavlık, simitçilik, tezgâhtarlık yapanları, reklâm ajanslarında metin yazarı olarak çalışanları, ansiklopedilerde madde yazarları, kitapçılarda, yayınevlerinde, dershanelerde karınlarını doyurmaya çabalayanları, üç dört kişi birleşerek tercüme bürosu açanları anımsadı. (Kumral saçları meçli kadının karnı pek büyük değildi ama bacaklarını aç aça yürüyordu sünnetli çocuklar gibi. 'Bu kadın doğururken ölecek.' Kadın aklından geçeni işitmiş gibi başını kaldırdı. Celâl'e baktı tedirginliğini duyururcasına.) Hepsi de iyi kazanıyordu, Üniversite'-

ye dönme çağrıları gelse bile çoğu dönmeyi düşünmüyordu. 'Ben de bir ajansa ya da gazeteye girsem ya... Zaman zaman yüklenen, yüreğindeki küçük uyumları bozan o belâlı sıkıntı, cıvık bir çamur gibi sıvadı içini ve görünmeyen bir mıknaş tarafından sorunların, çözümsüzlüklerin yoğun olarak fokurdadığı bataklığa çekildi ayaklarından. Bu bataklık, bir ölümler evreniydi ve aralıksız yağan yağmur, her damlasıyla dimdik duran bir arkadaşını yere uzatıp mezara sokuyordu. Mezara sokulanlar; bakışlarını, isteklerini, bir de gözyaşlarıyla ıslanmış solgun resimlerini bırakıyorlardı dışarda. Necdet, - derin, bayıltıcı, bol düşlü uykuları severdi - yaşamla kurduğu köprüyü dilediği noktaya ulaştıramamıştı ve havagazının kokulu öldürücülüğüyle ayrılmıştı bu dünyadan. Gürültü patırdıdan, çevresini tedirgin etmekten hoşlanan Murat, karısına, çocuklarına yazdığı düzeni ve yetkilileri suçlayan mektupları posta kutusuna attıktan sonra tren yoluna yatmış, başını raya koymuştu. Öç almak, yankı uyandıracak bir olay yaratmak isteyen; gökyüzünün maviliklerinde kaybolup bilinmeyen bir gezege ne uçmayı hayalleyen Feyyaz, «Biz yakınan insanlarız, başkaldırmasını bilmiyoruz.» diye bağırarak yedinci kattan atlamış, canına kıymıştı. Turgay, yanından geçerken bile ürperdiği ve uzak durmayı yeğlediği denize girmiş, bir daha çıkmamıştı. Tanıklar, «O hiç yüzmedi, ölüme yürüyerek gitti.» demişlerdi. Her yerde adından söz ettirmek amacıyla çırpınan, bu arada şarkıcı olmak için çalmadığı kapı bırakmayan, ünlü saz ustalarından ders alan Tülin, kansere yakalanmış, aylarca kıvranmış, haykırmış, attığı çığlıklarla başkalarını da hasta etmişti. Ya Osman, ya Merih, ya Can, ya Türkân? Yaşamlarına unutulmaz, unutulması olanaksız öyküler eklemişler, insan dramına

önemli katkılarda bulunmuşlardı. Ümit'i otomobiline binerken vurmuştu teröristler... Oğuz'u yolda yürürken, Önder'i okula girerken, Mete'yi yazıhanesinde otururken. Kendisi tam dört kez pusuya düşürülmüş ama zekâsı ve karşısındakilerin beceriksizliği sayesinde ölümden kurtulmuştu... Evet, bataklık her an birilerini alıyordu kucığına.

zamanın içinde kımıldayan yüzler, onunla birlikte bakıyordu güneşin kızdırdığı mermere ve gölgesine / yeniden tanımak istiyorlardı onu.

Sıkıntı, ruhunda açtığı yaraları çoğaltmaktan vazgeçince yağmur dindi, çamurlar, koyu renkler uçuklaştı sokağı aydınlatan gün ışığıyla. 'Evdeyim. Burdayım.' Bir tutsaklıktan, bir işkenceden yakasını sıyrılmış gibi hüznü bir sevinç duydu. 'Onlar dayanamadılar ama ben dayanacağım, dayanacağım, yenilmeyeceğim! Yeniden yerleşeceğim hayatıma, yeniden güçleneceğim!' El arabasında kiraz, şeftali, üzüm satan kasketli bir köylüye seslendi onuncu kattaki Müzeyyen hanım. «İki kilo kiraz, iki kilo şeftali, iyilerinden olsun!» Satıcı naylon torbalara doldurdu, tarttı.

Kısık sesli kadın, «Geri dön!» diye çağırıldığı kızgın oğlunu geri döndüremeyince kendi kendine söylenmeye, ilenmeye başladı.

Yedi sekiz yaşlarında başörtülü, uzun mantolu (etekleri yeri süpürüyordu) beş kız Kuran Kursuna gidiyordu. Cıvı cıvı konuşmalarıyla ne kadar temiz, ne kadar melektiler.

Bu gebe kadın otuzbeşini aşmıştı; anlaşılan ya geç evlenmişti ya da üçüncü çocuğunu doğuracaktı. Saçları azalmış, kansız, yuvarlak yüzünü çilek çilleri basmıştı. Bakışlarında kendini hemen ele veren bir bezginlik vardı. Mora çalan iri bir şeftaliyi yanlardan sıktı parmaklarıyla ve bir ses duyunca başını çevirdi

ama kimseyi göremedi, bir kese kâğıdına - ellediği dahil - dört şeftali koydu. 'Aşeriyor şimdi. Zavallı kocası!' Bir sigara yaktı. Bitişikteki bahçede çocuklar bağırışıyordu. İlkın «Küçüktürler, ilişmeyeyim.» dedi ama bağırışma daha bir yükselen seslerle tartışmayı da içeren bir itişme kakışmaya dönüşünce, koştu, balkonun kapısını açtı, yukarıdan aşağıya baktı. Kara bir köpek yavrusunu bir aralığa sıkıştırmışlar, kuyruğunu, ayaklarını, kulaklarını çekiştiriyorlar, başıyla oynuyorlardı. O anda yanlarında beliren ve bisikletini sağa kıvrıp sağ ayağını pedaldan toprağa indiren onbeş yaşlarında bir oğlan, kırmızı bir kâğıdı sallıyor, köpeği kandırıp arkasından koşturmaya çalışıyordu. «Hadi bakalım mıncırıklar, gidin burdan, çok gürültü yapıyorsunuz.» Birden başlarını kaldırdılar; hepsinde değişik anlamların parladığı renkli ve ısıltılı gözlerini gözlerine diktiler, düzenlerini aksatanı tanımaya yeltendiler. Biraz homurdandılar, biri köpeği kucağına aldı, bisikletiyle birlikte caddeye doğru yürümeye koyuldular. Bisikletli, «Hiç sevmiyorum bu herifi.» deyince kanı beynine sıçradı Celâl'in; sanki balkon balkon değil de yolmuş, hiçbir engel yokmuş gibi bir atlama, koşma hareketi yaptı, sövdü, sigaradan arka arkaya üç nefes çekti, savurdu boşluğa dumanı. Her gün birkaç kez kızdırıyorlardı Celâl'i; nefret duygularını uyandırıyorlardı, heyecanlandırıyorlardı. Geçenlerde gazete parçalarını, çöpleri tutuşturmuşlar, ateşin çevresinde kızılderililer gibi, zenciler gibi zıplayarak dönmeye, onlar gibi konuşmaya başlamışlardı. Ve yemyeşil otları sarartmışlar, apartmanları dumana boğmuşlar, hastaları, yaşlıları dakikalarca oksürtmüşlerdi. «Aferin, aferin, babalarınız ormanları, siz de çimenleri yakıyorsunuz, devam edin!» diye bağırılmış ve dövmeye yeltenmişti. Alay ederek, tüylerini

«diken diken eden buz gibi kahlkahalar atarak, dağılmışlardı. Ve bu - baskın ağırlıklı - resim belleğindeki devinimi bol bölüme yerleşmişti. Korkuyordu çocuklardan... çok korkuyordu; onların ağabeyleri, amcaları, dayıları, Celâl'in öğrencileri, arkadaşlarını öldürmemişler miydi? Korkunç, ilerde ortalığı talan edecek, kan gölüne çevirecek bir canavar sürüsü yetişiyordu. Evde kalmaya başladığından beri tedirgindi. Günün birkaç saatinde onlarla didişiyordu. Balkonlara, pencerelere, kapılara, bahçeye koşuyor, bağırıyor, yakarıyor, azarlıyor, davranışlarını dikkatle izliyordu.

Salona döndü. Sokak kalabalıklaşmıştı. Onsekiz ile elli yaşlarında altı kadın (ikisi başörtülü ve siyah eldivenliydi) birilerini çekiştirerek yürüyorlardı. Şişman, otuz yaşlarında, oval yüzlü bir kadın, sanki biri çelme takmış ya da göğsünden itmiş gibi arkaüstü düştü, etekleri sıyrıldı, beyaz bacakları ortaya çıktı. Kadın kalkmaya çabaladı ama kalkamadı, ayaklarını gerdi, titremeye başladı, o canıyla uğraşırken başörtülülerden biri eteklerini çekti.

Celâl, pencereden seslendi: «Başını kaldırın, taş çarpacak!»

Başörtülü, «Kocaman adamsın, bakmasana, ayıptır!» dedi.

«Sen ne diyorsun hanım, bacaklarına bekçilik yapacağına kolonyayla ov şakaklarını!» dedi Celâl.

«Doğru söylüyor.» dedi arkadaşı.

«Bakmasın ama!..»

«Senin beynin örümcekli kızım.» dedi Celâl.

«Usulca kaldırın da duvara dayayın!» dedi Naime hanım.

«İyi ki uzun don giymiş.» dedi başörtülü, Celâl'e baktı bir şeyler söylemek istercesine.

Başını yanlara salladı Celâl. 'İğrenç bir kadın bu!'

«Niye bakıyor, bakmasın! Karısına baksalar hoşuna gider mi?» dedi başörtülü.

«Ne haliniz varsa görün... iyilik yapalım dedik.» dedi Celâl, camı kapattı hınçla, gözlerini yumdu. Of-ladı ve başörtülü kadını tozlu, hiç temizlenmemiş bir odaya soktu, bir iskemleye bağladı, etleri kemiklerinden sıyrılıncaya kadar bekledi ve iskeletini duvara astı. Bir türbeye bekçi yaptı, sandukanın üzerine yeşil örtü serdirdi. 'Hayır, o bunlara lâayık değildir.' Hıncı bir alev gibi parladı. Kadını dövme, soymak, cinsel gereksinimlerini hiç karşılayamayan bunalımlı bir ırgat grubuna teslim etmek istedi. 'O vakit bacak arasındaki namusunun ne hale geldiğini anlar. Budala. Sersem!' Kendisini aşağılanmış gibi hissettiğinden ne yaparsa yapsın yüreğinde doğan korkunç isyanı, (yıkıcı, öldürücü bir aşk gibiydi) duygularını kum taneleri gibi havalandıran ve ruhunu bulanık sularla kirleten depremi yatıştıramıyordu. Çünkü tartıştığı, kavga ettiği kimseleri tam yemek üzereyken inanılmaz bir raslantıyla ya da yardımla yenilmekten kurtululardan öcünü alamayanların, cezalandırma fırsatını kılpayı kaçıranların kolay susturulmaz gürültüsü, hırçınlığı dolaşıyordu içinde. 'Önemseme. Onun için bacak arası her şeydir, hayatın anlamıdır, servettir. Bunu bilmiyor musun sen? Biliyorsan kadının, vücudunu, yurdunu savunur gibi savunmasına şaşırma! Karın da yapar aynı şeyleri, öteki kadınlar da. Giysilerinin altında sakladıkları organlarının yabancılar tarafından görülmesini, kutsal büyü'nün bozulmasını istemezler. Soruna bir de bu açıdan bak! Ama yararı olmadı, kadının beynine akıttığı zehir, kanında cıvalı tomurcuklar üretiyor, hücrelerinin hepsini yoketmeye çalışıyordu. Biraz daha direndi, kadını söz-

leri, davranışları, bakışlarıyla birlikte belleğinin gerilerine, yaramaz çocukların bulunduğu olumsuz köşeye itti. Dolaptan şişeyi çıkardı, raftan bardağı aldı, çalkaladı, yarısına kadar rakı doldurdu, susuz, üç yudum içti. Ansızın boğazı, göğsü - oraları sıcaklaştıran bir ateşle - yandı, gözleri tatlı bir uyuşmayla, bir uyku buğusuyla kaplandı, kulaklarındaki ses ve müzik kalıntıları, değişik, özgün, yalnız gövdesine, yalnız varlığına ait olan bir müzik yarattı. Ziller, çingiraklar çalındı, çağılayan akışındaki kızgın mırıltıyı yumuşatan seslenmeler belirdi; yaşamın sonsuzluğundan ve nimetlerinden yararlanmasını, her şeyi dert etmemesini öğütleyen çağrılar çoğaldı. Güneş ışıkları sarışın damlalarla doldurdu zihnini ve şenlikli, olayların sivililiklerini törpüleyen duyguların dokuduğu bir havaya girdi. Kadının sözleri, bakışı, duruşu, benliğinin bu durumlarda kullanıma açtığı küçük bir denizde battı çıktı, battı çıktı, sonunda kaya gibi katılaştı, dibе çöktü. Sağladığı başarının lezzetini sigara dumanıyla rakının lezzetine kattı. Kuru köftelerin üstündeki seramik tabağı kaldırdı, kıpkırmızı, olgun bir domatesi dildi, sapları kopartılmış, çok acı olduğu için karısının masadan uzaklaştırdığı üç koyu yeşil biberi tuzladı, kibrit kutusu büyüklüğündeki peyniri domates dilimlerinin arasına sıkıştırdı. Isırdı. Zihnindeki dağınıklık giderilmiş, yabancı öğeler temizlenmiş, çerçöp ayıklanmıştı. Başı ağır ağır ama güzelliklerini artırarak, erincinin sınırlarını ortadan kaldırarak dönüyor, binlerce çizgisiz daire çiziyordu. Bir yudum rakı ve nicedir tasarladığı (Güç Gösterisinin Sınıfsal Kökenleri) denemesini yazmaya başladı. 'Demokrasilerin henüz yerleşmediği, daha doğrusu yerleştirilmediği ülkelerde iktidar, her zaman varlıklı sınıfın elindedir. Ötekiler de buyruğunda. Halk kitlelerinin ömür-

leri boyunca yakındığı yoksulluk, işsizlik, pahalılık, onların yönetiminin sonucudur. Acı çekmelerinden, mutsuz olmalarından ve ilkel insan manzaralarını gelişmiş insan manzaralarına dönüştürememelerinden varlıklılar sorumludurlar. Toplumun yapısındaki bu can alıcı gerçeği açıklamaya kalkışan aydınlar, sürekli bir biçimde cezalandırılmaktadır. Hapsedilmektedir, öldürülmektedir. İşten atılmakta ya da yurtdışına kaçmaya zorlanmaktadır. Bu sindirme, bu boyun eğdirme, bu sürüleştirme ve yasaklar üretme taktiği...' Yazıyı coşkuyla yazıyordu. Durumundan memnundu. Köfte de nefisti. Yaşamının çeşitli bölgelerinde - oralarını anlamlandırarak, değerlendirerek - fışkıran sorunlar, durumlar, anı gömleğinden sıyrılıyor, çıplaklaşıyordu... ve çıplaklaşanların kimisi yaşlı kayıklar-la, kimisi de barışan iki çocuğun sevinciyle, kimisi sözcüklerden örülen balonlarla geliyordu.

Zile üç kez basıldı. İstemeyerek kalktı, yürüdü: Çantalı, uzun saçlı, kalın dudakları çiğ bir kırmızıyla boyalı ve orospu tavırlı iki kadın, sırtıyordu. «Tencere, tava gibi mutfak donanımı satıyoruz da, acaba ister miydiniz?»

«İstemiyorum, teşekkür ederim.» dedi Celâl baştan savarcasına.

«Evin hanımını rica etsem...» dedi esmeri.

Sesini sertleştirdi Celâl. «Evin hanımı hasta, yatıyor.»

«Özür dilerim.»

Kapıyı kapatırken fena halde bozulduklarını gördü, rakısını yudumlarken kaba davrandığını düşündü, pişmanlık duydu. 'Çok çabuk sinirleniyorum. Ya ben de böyle bir işe girersem, benim yaptığım gibi onlar da bana...' Hayır, açlıktan sürünse bile bu ve benzeri görevleri üstlenemezdi. En iyisi Fikret'in dersha-

ne açma önerisiydi. Sevindi nicedir sallantıda duran bir kararsızlığının karara dönüşmesine. Akşam bu konuyu karısıyla enine boyuna konuşacak, sonra da Fikret'e «Kabul ediyorum.» diyecekti. 'İnsan istektir.' Evet, yeni bir adım, yeni bir alan, yeni koşullar, yeni kişiler ve sorunlar. Önemli olan Üniversite'deki durumuna benzeyen bir duruma kavuşmak, dilinden düşürmediği 'iş, işsizlik, bunaldım, çıldıracağım, her şey tatsız' sözcüklerini hiç kullanmamaktı. Sigarasını tütürdü. Ağzında birdenbire beliren bir öpüşme tadını dudaklarına yayarak dünyanın sekizinci harikasıyla karşılaşmış gibi hayranlık dolu bir sevinçle çoğaltmaya başladı. 'İnsan istektir.' Ve eşsiz tadların en yoğun, en yüce kaynağı Fatoş, her şeyini bol bol sunmaya hazır bir biçimde gezindi hayallerinin düş ve sevda halılarıyla döşeli salonlarında. Hazla kısılan gözlerini, bekleyen bakışlarla tedirginleşen gözlerine dikti, derken kollarına atıldı, «Kucakla beni!» dedi. Kucakladı Fatoş'un boşluktaki dolgun vücudunu... Şimdi burda olsaydı, kulağına büyüleyici ve kendisine bağlayıcı şeyler fısıldasaydı, arkadan da, fısıldadıklarının etkisini saptadığı gövdesini okşamaya koyulsaydı. Yüreğini sızlatan kalın bir hüznle sarsıldı. Bir yudum daha içti. Telefon etti. «Buyruuun!

Benim ben olduğumu biliyor musun?

Çok iyi canım. Sesin fena değil. Nasılsın?

Sensizlik bir felâket gibi.

Öyle mi?

Hastalık gibi, mahkûmiyet gibi falan.

Ben de seni özlüyorum.

Hemen gelebilir misin?

Neden? Kötü bir şey mi var?

Hayır, iyi bir şey var. Seni istiyorum.

Ama...

Çılgınlar gibi istiyorum.

Yavaş konuş, işitecekler.

İşitsinler de sevginin ne olduğunu anlasınlar.

Akşama kadar dayanamaz mısın?

Ancak yarım saat dayanabilirim.

Peki, izin alıp geliyorum.

Sağol!..»

Yaşamın en bitek, en verimli topraklarında seçkin yemişlerin yetişmesini önleyen engelleri kolayca aşmayı becerenlerin zaferiyle gülümsedi, sigarayı küllüğe bastıra bastıra söndürdü. (Dün gece düşünde gördüğü iri yarı zebani, ince kulaçlar ve dalışlarla yüzdüğü denizde başından bastıra bastıra boğmaya çalışıyordu) Vücudundaki uyanışın iticiliğiyle odaya girdi, hızla soyundu, (Fatoş bu sürede ancak bluzunu çıkartırdı) yatağa uzandı, örtüyü üstüne çekti. Daldı... Sevişme sözcüklerinin şiir damlaları gibi dököldüğü dudaklarına hiç soluk aldırmayacak, hiç dindirmeyecek, duyarlılıklarını yitinceye kadar derisinin altındaki kılcal damarların ocaklarında çatırdayan kızgın ateşi kışkırtacaktı. Ve, Fatoş'un kusursuz vücudunu, kıllı, adeleli, sert ve kemikli vücuduyla bir yorgan gibi örterken ve gizli açık iletişimlerle bütünleşirlerken, lāv püskürten yanardağ sesiyle cennetle cehennemi bir noktada birleştiren, ikisinin de en kalıcı yanlarını, erdemlerini sunan upuzun ve doğurgan sözleri sıralayacaktı. İsteklerinin, özlemlerinin sınırsızlığını hoyrat, vahşi, acıtan atılımlarla, saldırılarla sergileyecekti. O, hep bildikleri, hep uyguladıkları ama hiç bıkmadıkları, her şeyin üstünde tuttukları amaca, yarış atlarını kıskandıran bir koşuyla varacaklardı. Vardıkları yerde kazandıklarının yüceliğini beyinlerine armağan edecekler, yatağı, cambazların akıl durduran hünerlerini gösterdikleri bir pa-

nayıra dönüştüreceklerdi. Buruşturdukları çarşafın kırışıklarında sevişmelerinin ölümsüz izlerini ve gizlerini saklayacaklardı. Rahatlayınca da yaktığı sigarayı keyifle içecekti. Ve bu edimden sonra, kuşatıldığı duvarları temelden yıkacağına, ileriye doğru bir adım atacağına inanıyordu. 'İnsan istektir.' Tutkusu kabardıkça kabardı, taşacak hale geldi. 'Saçlarını dar-madağın edeceğim, omuzlarını kavrayacağım, boynunun yanlarını, kulaklarını emeceğim!' Sanki, bu hayali tabloda kıpırdayan Fatoş, ordan soluk hafifliğindeki bedeniyle pikenin altına kaymış gibi etinin etine değdiğini, değdiği bölgeleri kıpkırmızı alevlerle dağladığını hissetti. Sabırsızlandı, kapıya baktı. 'Şimdi dolmuşa bindi, arkaya oturdu. Eteğini aşağıya çekti. - Diz kapaklarımdan yukarısını senden başkası görmemeli - Belki de bulduğum bir işin müjdesini vermek için çağırdığımı sanıyor, keşke bulsam da versem. Fikret bir oyun oynar da derslane işi olmazsa tasarladığım yapı işçiliğini gerçekleştireceğim. Müthiş bir olay yaşanacak, Türkiye ayağa kalkacak. Sahi, ben neden bir partiye girmiyorum? Seçimlerde mutlaka seçilirim... Kafam karıştı gene. Karımla ilgilenmeliyim sadece. Karımla, karımla, bana mutluluklarının en büyüğünü veren insanla. Şu anda ondan önemli hiçbir şey yok yeryüzünde. Yalnız şu anda mı? O benim besinim, ekmeğim, dayanağım, dünyam. Canım sözün gelişi. - Canım benim, gülüm benim - Bu şarkıyı ne güzel söyler... Dolmuş hızla yol alıyor. Çiçekçiye gü-lerek bakıyor. - Sarı zambaklarda gözüm kaldı, acele etmeseydin inip... - diyecek ve ekleyecek. - Ama gülün yapraklarında, tabancayla öldürülen kardeşimin kanını görünce ürperdim, yüreğim yarıldı - Bu tabanca, bu kan nerden çıktı şimdi? Evet, evet, yoğunluğunu, gerilimini titizlikle koruduğum sevişme ortamını

dağıtmak, dertlerin canavar pençelerine savurmak isteyen zihnim, şeytanla işbirliği yapıyor ama ben o şeytanın boynuzlarını kırarım. Tamam, dolmuştan indi, yürüyor. Asansöre girdi, çıkıyor, çıkıyor, indi, anah-tarı kilide soktu, çevirdi, kapıyı kapattı, terliklerini giydi. Yürürken sihirli ayak sesleri yankılanıyor. Oda-da. Ve günün olaylarını, renklerini, görüntülerini özümleyen gözleri gözlerimde... az sonra olacakları bakışlarıyla sezdiriyor. Birden ayağa kalkıyorum, çı-rılçıplak dikiliyorum karşısına. - Aaaa, ne kadar ayıp! - diyor ve utanıp arkasını dönüyor.' Ama Fatoş görü-nürde yoktu. Olamazdı da, çünkü telefonla konuştu-gundan bu yana on dakika ya geçmiş ya geçmemişti; yarım saat beklemeyi göze almalıydı.

Sinsi sinsi gülümsedi. 'Korkutayım mı? Ölü takli-di yapayım mı? Ama çok üzülür ve kurduğum her şey yıkılır. Hatta ağlar.' Canı sıkıldı; ofladı; dişlerini fır-çalamasaydı yakacaktı bir sigara. Masada, yatakta, randevuda, restoranda bekletilmekten hoşlanmazdı. Kızardı ve bekleteni eleştirmeye başladı.

Telefon çaldı. Ancak dördüncü zilde kalkabildi Celâl. «Aloo!»

«Celal Bey?»

«Bendenizim efendim.» dedi Celâl ve der demez de kuşkular beynini milyarlarca tırtılın dişleriyle ke-mirmeye koyuldu ve dev boyutlu bir kaygı dağının karanlığına gömülen Fatoş'u kurtarmak için kazma-larla dağa saldırdı. 'Sesini hiç beğenmedim hanımın.'

«Ben Serpil, tanıdınız mı? Hani Roma Pastanesin-de karşılaşmıştık da dondurma ısmarlamıştınız.»

«Evet, evet, nasılsınız hanımefendi?»

«Teşekkür ederim.»

«Fatoş'la konuşmak istiyorsanız evde değil, orda olacak.»

«Burda efendim, biliyorum da...»

Heyecan yüreğini çiğnedi. «Fatoş'a bir şey mi oldu?»

«Hayır, hayır, küçük bir baygınlık geçirdi de...»

«Doğru söylüyorsunuz değil mi?»

«Yemin ederim.» dedi Serpil hanım. «Şu anda doktorun odasında. Gelip kendisini almanızı söyledi.»

«Peki ama bana az önce -eve geliyorum - demişti...»

«Geliyordu. Merdivende midesine kramp girmiş, galiba bir ülser kriziymiş.»

«Teşekkür ederim, geliyorum.» dedi Celâl şaşırarak, hayal kırıklığına uğrayan insanların sesiyle. Kapatmış sandığı ahize elinde duruyordu hâlâ. Ve cinayet filmlerindeki gibi polisten, dostlarından yardım isterken azılı katilin bıçağı altında can veren kadının umutsuz sesine benzeyen Serpil hanımın sesi, «Celâl Bey, alooo, Celâl Bey...» sözlerini tekrarlıyordu. Giysileriyle sakladığı organlarının aynayı boydan boya doldurmasını (bu yansıma, bu izdüşümü Fatoş'u şaşallaştırır, ağzının salyalarını akıttırdı ve felçliler gibi acayip sesler çıkarmasına neden olurdu) umursamamıyordu. Donunu ters giydi, sövdü, sevdiği beyaz gömleğini her şeyin suçlusu oymuş gibi yerden yere vurdu, çiğnedi, tepindi üstünde, yırttı. 'Peki ne olacak şimdi? Ha, ne olacak, ne olacak?' Kürsüde ders verirken arkadaşıyla şakalaşan kızı tokatladı, kitaplarından birini savurdu, sayfalarından birkaçı kopan kitap, göz-lüklü delikanlının ayaklarının dibine düştü, delikanlı korktu, baş parmağıyla damağını kaldırdı. Bir karışıklık patladı, dağlardan yuvarlanan sislere bürünen anarşistler, ellerinde bombalarla, makineli tüfeklerle belirdiler ve saldırdılar. Ama yıkılmadı, yaralanmadı.

Elini yüzünü yıkayıp saçlarını tarayınca tasası

azaldı. 'Sakin ol, her şey düzelecek. Fatoş'a bir şey olmamıştır. Serpil hanıma da ayıp oldu, Serpil diyeceğime Müjgan dedim.' Taksi durağına doğru koşarken gömleğinin üst düğmelerini yanlış iliklediğini, pantolon düğmelerini hiç iliklemediğini, ayaklarında terlik olduğunu, kalemını sigara içiyormuş gibi dişlerinin arasına kısırdığını, bilmiyordu.

BİR GÜN ÖNCE

Sütçünün kapıyı çalmasıyla yataktan fırladı Selçuk. Dokuza çeyrek vardı. Uzun süre kaydattığı ve kaymaklandığı yağlı süttten iki bardak içti. Çene-siyle yanaklarını saran sert, siyah kıllara elini sürdü, hışırdattı. (Ağaçların yaprakları döküldü) Karşısına sakallı, solgun, bitkin, canına kıymayı tasarlayan ka-ramsar bir yüzle çıkarsa belki kendisine acır, 'ayrıl-ma' kararını ertelerdi Banu. Kötü bir buluş sayılmazdı ama bu davranışı umduğunun tam tersi bir sonuç yaratabilirdi. Yenilginin pençeleriyle boşluğa sürüklen-en ve orada cehenneme düşünceye kadar yuvarlanan bir 'zavallı' izlenimi uyandırırca, bunca zamandır adam yerine koyup her şeyini sunan. onu sevdiği için gurur duyan ve bu gerçeği sık sık söyleyen Banu, şaşır-maz mıydı, hayal kırıklığıyla sarsılmaz mıydı, nef-ret etmez miydi? 'Ben kendimi bunun için mi harap ettim?' sorusunu içinden mırıldanmaz mıydı? Hayır, hayır, onu zayıf yanlarını sergileyerek sevindirmeme-liydi. Güçlü görünmeliydi, 'Mademki öyle, sen bilir-sin.' dercesine bir tavır takınmalı, yaşamından kop-ma isteğinden etkilenmediğini hissettirmeliydi.

Tıraş oldu, kolonya süründü, tenindeki yanma ve serinlikten hoşlandı, saçlarını taradı, beyaz poplin gömleğe düz kırmızı kravatı taktı, fûme takımını, ay-ni renk paltosunu giydi, başına gri fötrünü geçirdi, kapıyı kilitleyip çıktı. Sevimsizdi kar soğuğu. Dolmu-

şa bindi arkaya, dibe çekildi, başını cama dayadı. Tanıştıkları günü anımsadı. Üçüncü katın karo döşeli geniş koridorunda pasaklı bir memurenin görünümündeki gülünçlüğü alaycı gülümsemelerle eleştirirken önüne bakmadan yürüyen Banu öyle bir çarpmıştı ki sağ omuzuna, omuzu göğsüne yandan girmişti sanki... İşte bu beklenilmeyen olay sırasında Selçuk'un elleri memelerini kavramıştı iradesinden böyle bir buyruk almadığı halde; hem çarpıştıkları hem de böyle ilginç bir yakınlık doğduğu için ikisi de şaşkındı. «Çok çok afedersiniz, özür dilerim, hakikaten!..» demişti Banu kızarak.

Omuzunu oğuşturmuştu Selçuk aklı memelerinde. «Önemi yok efendim.»

«Omuzunuz çok acıdı mı?»

«Hayır, önemli değil.»

«Ama üzıldüm, tekrar özür dilerim.»

«Dert etmeyin efendim, her gün yolda birkaç kişiyle çarpışıyoruz, alışkınız.»

«Dün de Mısırçarşısı'nda ayağıma bastılar...»

«İstanbul'da yaşayıp da ayağına basılmayan var mı?»

«Özür dilerim gene de... Hep şunun yüzünden...» diyen Banu, Personel Servisinin kapısını göstermişti.

«Annem böylelerine - Panayır maskarası - der.»

«Ay çok hoş, bayıldım!» sözleri ağzından dökülür dökülmez ortalığı çınlatan kahkahalar atmıştı Banu ve kahkahalarının ilk hızı azalırken bal renkli gözlerini gözlerine dikmiş, uzun süre orda tutmuş, varlığından bir şeyler, bir takım duygu kırıntıları, Selçuk'un yüreğine sızan bir ürperti bırakarak merdiveye doğru koşmuştu ama kesmişti yolunu Selçuk. «Siz hangi Müdürlükte çalışıyorsunuz? İlk defa görüyorum da...»

«Gümrük. Bir ay oldu geleli.»

«Nereden geldiniz?»

«İskenderun'dan...»

«Hiç de güneyliye benzemiyorsunuz.»

«İstanbul'luyum ben, burda doğdum.»

«Yemekleri dışarda mı yiyorsunuz?»

«Evet ama, yarından sonra yemekhaneye geleceğim.»

«Adınızı rica etsem?»

«Banu.»

«Benimki de Selçuk. Memnun oldum.»

«Ben de...»

Ve bu verimli raslantıya sevinmiş, sevincini de ellerini birbirine sürterek belirtmişti. Sekiz on gün, (o günlerde birkaç kez karşılaşmaları) ortak ve ayrı konularının bazılarını saptamaları yakınlaşmalarını sağlamış, kimi sözleri rahatlıkla söyleyebilme ortamını hazırlamıştı. Selâmlaşmışlar, konuşmuşlar, içtenliklerini sergileyecekleri anları ustalıkla değerlendirmişlerdi. Asansörde ikisinden başka kimse yokken cereyan kesilmişti. Heyecanlanmışlardı. Asansörün darlığında daha bir koyulaşan, daha bir yoğunlaşan karanlıkta Banu'yu tutkuyla kucaklamış, pembe ruj sürülü kalın Arap dudaklarından öpmüştü. (O İstanbul'da doğduğunu söylüyordu ama Mısır'la bir ilişkileri olduğunu öğrenmişti) Banu, hafifçe, karşıkoymanın esintisi bile sayılmayan bir devinimle direnmeye yeltenmiş ama ağzını ağzından kurtarma girişiminde bulunmamıştı. Işık yandığında ayrılmışlardı sevişme düşleri görenlerin o düşü armağan eden uykudan hiç uyanmak istememeleri gibi gönülsüzce ve zihinlerini uyuşturup gövdelerini kışkırtan, kışkırtılan gövdelelerin hücreleri arasında görünmez bağlar kuran bir büyüyle yemekhaneye yönelmişlerdi; masaya oturunca-

ya kadar bağışlanmaz bir yanlışlık yapmışlar da o yanlışlık sonucu birbirilerini kırmışlar gibi dargın durmuşlar, bir kez bile bakışmamışlardı. Ve asansör, ilişkilerini güçlendiren edimlerin gerçekleştiği bir sevişme mekânına dönüşmüştü. (Selçuk için asansör artık öpüşülecek, sevişilecek bir yerdi ve öyle yaşamına girmişti. Hangi asansöre binerse binsin içerdeki kızlara, kadınlara onları öpme isteğiyle bakıyordu.) Derken olaylar kabuk değiştirerek birbirini izlemiş, geçmişlerini, serüvenlerindeki gizleri açıklayacakları bir döneme varmışlardı.

Banu, onaltı yaşındayken âşık olduğu edebiyat öğretmeni tarafından işgal edilmiş (Bu öyküye başlarken sesini hüzünlerle nemlendirmiş, korkunç bir felâketin yazgısında oynadığı rolü belirtmek amacıyla sık sık ağlamıştı) bir çocuk aldırılmış ama 'vicdansız, namussuz' uzaklardaki bir yere kendini atayarak kurtulduğunu sanmıştı. Banu, yaralarını sağaltmaya çalışırken gelen bir haberle ferahlamıştı. Adam, başka bir kızı da işgal edip bırakınca kızın bıçaklarının altında can vermişti. («Bana bir sigara verir misin? Bu gece beni içkili bir lokantaya götürsene, sarhoş olmak istiyorum.» demişti.)

Ve götürmüştü.

Ve Selçuk, Malkara'da doğum yapan kızkardeşinin çağrısı üzerine alelacele otobüse koşturduğu karrısı (Sağ gözü şaşıydı ve Selçuk ona 'Saat gözlüm' diyordu) henüz İzmit'e varmadan Banu'yu evine çağır-mış, «Seni pastanenin önünde beklerim.» demişti. Bugünkü gibi kar yağıyordu ve pamuk beyazlığının kaldırımlarının üstünü kalınlaştırdığı sokaklar ıssızdı. Bir düştü her şey, bir masaldı, bir eğlenceydi, bir hayalin gerilen ve kasılan bölümleri, oynanan ve oynanmayan oyunların tablolarıydı. Islak ayak izleri biçim-

leri bozulmuş olarak duran apartman merdiveninden (şanslarına otomat bozulmuştu ve ortalıkta asansör karanlığına benzeyen bir karanlık vardı) daire sakinlerinin kulaklarına gidip onları kuşkulandıracak sesleri çıkartmamaya çalışarak (ve on dakika sonra vücutlarının elektriklenmesinden doğacak fırtınaları düşünerek ve zevkten delirerek) tırmanmışlar, sekiz numaraya, gizli ve kirli işler çevirenlerin havasıyla girmişlerdi. (Tanrım, ne geceydi o, İstanbul'da onaltı ev yanmış, yirmisekiz dükkân soyulmuş, sekiz randevu evine baskın yapılmış, yedi evli kadın yakalanmış, üç kişiden biri bıçakla, biri tabancayla, biri de keserle öldürülmüştü.) Selçuk'un - su uyur düşman uyumaz - komşuları, geldiğini öğrenir de öğrendiklerinin gerçek olup olmadığını saptamak amacıyla kapısını çalarlar diye lâmbayı yakmamış, Banu'yu palas pandıras yatak odasına sokmuş ve buyurmuştu. «Soyun!» Nicedir biriktirdikleri yatma isteklerinin ve özlemlerinin dayanılmaz kıldığı davranışlarla saldırmışlardı vücutlarının her yanına ve o sırada Selçuk'un zihni (Allah Allah Allah Allah) sesleriyle dolmuştu. İl-gilerini ayrıntıya döktükleri noktalardan, tanıdıklarını aşan tadlar üretmişlerdi. Savaşı andıran ama kırıcılığı, dökücülüğü, hırpalayıcılığı kullanılmayan, ter ve solukların yücelttiği bir sevişmeydi bu. Saniyelere yüzlerce saniye ekliyorlardı devinimleriyle. Seslerini ekliyorlardı, dudaklarının tad kaynaklarını ekliyorlardı, gövdelerinin kutsal ıslaklıklarını ekliyorlardı. Ağır-lıklarını ve yaşamın kıyamet gibi anlamlarını duyururken tenlerine, bütünleşmenin sonsuz güzelliğini özümlemişlerdi.

Selçuk'un benliğine yerleşmeyi kafasına koyan Banu, coşkulu sıçramalar, inlemeler, erimeler ve zevklerin derinliklerinden devşirdiği çığlıklarla ağıt yakılan bir olayın haritasını çizmişti.

Selçuk, kedilerden hoşlanmıyordu ama Banu, «Beni kedin gibi sev!» deyince dizine koyduğu başını 'kedinin yumuşak tüylerini parmaklarının altında duymak istercesine' okşamaya koyulmuştu. «Miyav!» diyordu Banu bir yavru kedi yakarmasıyla ve bu yakarmaları Selçuk'u azdırıncaya kadar, bir tekir gibi -aynen öyle- üstüne bindirinceye kadar sürdürmüştü. (Yoksa düşlerinde kediyi andıran adamlarla mı yatıyordu? Yoksa iğfal ettiğini söylediği öğretmen bir kediye mi benziyordu? Yoksa sevişmedeki ısrarı, inadı ve acııcılığı mı vurgulamak istiyordu?) Bu, özünde kedi görüntülerinin, kedi seslerinin, kedi tırmalamalarının eşindiği gövdelerinde yanardağlar ateş, alev, ölüm, dirim, yalan, masal, deprem püskürtüyor; güçlerini, güzelliklerini överek doruklarda yepyeni doruklar yaratmaya yetenekli sözcükleri çağlayanlardan akarcasına akıtıyorlardı varlıklarına. Bilinen, bilinmeyen, söylenen, söylenmesi gereken, söylenmesi olanaksız her şeyi söylüyorlardı. Ve vücutlarında sadece kendilerinin gereksinimini karşılayacak yüzlerce delik açmanın, yüzlerce sığınak açmanın çarelerini arıyorlardı.

Dudakları kuruyor, yaralanıyor, kanıyor ve çatlıyordu. Kuruyan ve çatlayan dudaklarını tükürükle ıslatan Selçuk, «Bunun adı aşktır.» diyordu.

Yorulan bedenlerini, yorulan isteklerini, yorulan duygularını yokla var arasındaki bir haz uykusunun saydamlığında dinlendiriyorlardı.

Ve bir zihin, bir içsel, bir sevisel dürtüyle kucaklaşmışlardı; en pırıltılı, en saydam, en vahşi, en renkli, en cümbüşlü ve çingene düğünlü sözcüklerin eşliğinde açılıp kapanmanın, uyuyup uyanmanın güzelliğini yaşayan gözlerini, binbir cambazlık, binbir hergelelik yapan ve onbinlerce iğnenin deliğinden ge-

çerek yüreklere saplanan bakışlarını; bacaklarını, parmaklarını, ağızlarını, başlarını, girinti çıkıntı odaklarını birleştirmişlerdi. Ve boşlukta serseri bir mayın gibi dolaşacağı ileri sürülen dünyanın (çünkü bir kuyruklu yıldız çarpacaktı) kahredici yıkıntılarının ortasında canvermeden önceki anları değerlendirmeleri gerekiyormuş gibi savruluyorlardı ordan oraya.

Saat üçü onbeş geçe midelerini kazıyan açlığa dayanamamışlar, sımsıkı örtülü perdelerin dışarıya ışıkların zerresini sızdırmadığı mumların gizemli aydınlığında vedalaşırcasına, şiir okurcasına, bir kavuşmayı binsekizyüz onyediyerinden yaşarcasına, bir düşler kalabalığını uykularından indirip ilişkilerini çoğalttıkları anlara katarcasına bol limonlu yeşil salata eşliğinde üçer kalem pirzola yemişler, birer double Tekirdağ rakısı içmişlerdi. İçerken kabaran, şişen dudaklarının çatlaklarından sızan tuzlu acıları, birlikteliklerinin eşsizliğini, bir yasak ilişkinin yere göğe sığmayan çılgınlığını emmişlerdi... Ve gecenin gölgelerle, geçici karanlıklarla dolu aralıklarına - belki bir gün gerekir diye - mutluluklarını, doğurgan anlamları dölleyen davranışlarını, yüceliklerde varolan meleksi şarkıları sıkıştırmışlardı. Biraz daha büyümüş (her edim, her olay insanı yaşlandırır, önceki durumundan ötelere taşır) biraz daha olgunlaşmışlardı.

Sabah ezanı gökyüzünün kadayıftan yapılmış yollarından ve milyarlarca ruhun içlerinden geçerek kendilerine ulaştığında kalkmışlardı. İki, üç, beş, sekiz, otuz sekiz acı, hüznünlerin, pişmanlıkların, korkuların, ayrılıkların damarlarında dolaşıyor, ikisini sık sık öpüştürüyor, kucaklaştırıyor, «Seni seviyorum, seni seviyorum, seni seviyorum...» sözcüklerini, seslerinin en güvenilir yanlarıyla, en kişilikli bölümleriyle tekrarlıyorlardı.

Ve buram buram yağan kar'a dalmışlardı. (Selçuk, Napolyon'un Rusya'daki bozgununu anımsamış ve soğğun dondurduğu insanlar gibi heykelleşme isteği beynini epey zorlamıştı) Ve buram buram yağan karda gülüşerek, zıplayarak, omuzlarına, başlarına, bellerine kar topları fırlatarak yürümüşlerdi.

O gece, yaşam defterlerine adını yazdıran enfes bir geceydi. Ergen bir delikanlının kendini bilmesi ve erkekliğinin başlamasıydı, bir genç kızın bikrinin izale edilmesi, bir koşucunun yarışı kazanmasıydı, bir şarkıcının ilk alkışlarla ödüllendirilmesi, bir yazarın önemli bir yapıtının yayımlanmasıydı, bir sokağın kaldırımıyla kaplanmasıydı...

Selçuk'un karısı İstanbul'a dönünceye kadar (on yedi gün her gece) birlikteydi Banu'yla, bu on yedi gece boyunca hem varoluşlarını, hem yaşamın görkemli nabız atışlarını tekrar tekrar hissetmişler hem de bakışlarıyla, soluklarıyla, dokunuşlarıyla, kısa ve uzun sözcükleriyle birbirilerine dolarken bilinçlerini yitircesine çılgınlaşmışlardı.

Oyunlar sergilemişlerdi ve oyunların kayıklarına binerek hayali denizlerde yüzmüşlerdi. Zamandan kazanmak, kazanılan zamanı değerlendirmek, bir saniyeyi bile boşa harcamamak amacıyla çok az uyumuşlar, çok az yemek yemişlerdi. Ama neşeliydiler, ama mutluydular, tensel ve duygusal kaynaşmalarının sürüp gitmesinden, sürüp giderken ilişkilerinin pekişmesinden memnundular... Güneşliğine, soğuğa, sıcağa, rüzgâra alıştıkları gibi alıştılar her şeylerine; bu alışkanlık hep bir arada olmaya zorluyordu ikisini de ve bir arada olmalarını sağlayacak bütün fırsatları kaçırmamaya çalışıyorlardı. Banu'nun evine, arkadaş evlerine, garsoniyerlere, sinemalara gidiyorlar; karanlıklarda, daracık sokaklarda, parklarda ve plaj kabinlerinde sevişiyorlardı.

Bir yıl sürdü devinimlerle yüklü serüven. Yalnız ansızın sevinçler, heyecanlar donmuş, Banu'nun konuşmalarında, davranışlarında, düşüncelerinde bir değişiklik olmuştu. Evet, seviyordu Selçuk'u, onsuz edemezdi ama kendisi bu yasa dışı durumu evli bir adamla daha fazla sürdürmek istemiyordu, mutlaka yakın bir zamanda evlenmeliydi. Selçuk'a üç aylık bir süre tanıyordu, bu süre tamamlandığında hâlâ karısıyla yaşıyorsa, boşanma işlemine başlamamışsa hemen ayrılacaktı, ayrıca bu ayrılma işini kolaylaştıracak biri çıkmıştı ortaya... orta yaşlı, karısı ölmüş dul bir adamdı bu.

İşte o son gece (Selçuk karısından boşanamayacaktı, çünkü hamileydi, annesi de kansere yakalanmıştı, bu nedenle ilişkilerini kesmek zorundaydılar ve bir kez daha buluşacaklardı) Banu'nun evindeydiler. Tutkulu, öfkeli, hüzünlü, durgun, saldırgan, zavallıydılar; çelişkilerle, pişmanlıklarla, yakınmalarla doluydular. Yarın hapsedileceklerini, yarın idam edileceklerini bilenlerin ama belki de son anda 'Bağışlanınız' diye düşünenlerin siyah beyaz tavrıyla sevişiyorlardı.

«Demek son gecemiz bu...

Evet ama 'son gecemiz olmamalı' diyorum.

O adamla mutlaka evlenmen mi lâzım Banu?

O olmayabilir ama annemin, ablalarımın dillerinden kurtulabilmem için birisiyle evlenmem şart! Ne olur, anla beni?

Peki... sevmediğin birisiyle de mi?

Ne yapayım, katlanacağım 'kaderim böyleymiş' diyerek.

Ama saçmalık bu, delilik! Beni seviyorsan...

Seviyorum da, karından boşansaydın...

Boşanması için çok baskı yaptım, çok hırpaladım,

hatta yaraladım ama hamile kalmasını engelleyemedim.

Yaraladın mı? Ciddi mi?

Evet, makasla.

Niye söylemedin şimdiye kadar?

Gerek duymadım.

Hayır, bir daha böyle çirkin şeyler yapma! Ne de olsa karındır... hem sen benim her şeyimsin, benim yüzümden başının belâya girmesini istemiyorum.

Ayrılacağımıza göre bu sözlerin bir anlamı yok.

Hayır, var...

Ayrılmıyor muyuz yoksa?

Ayrılacağız. Mecburum.

Biraz daha beklesen olmaz mı?

Ne zamana kadar?

Bilmiyorum Banu.

Üç ay, beş ay, bir yıl... Bir şey söyle.

Diyelim bir yıl. Çocuk doğmadan bırakırsam vicdansızlık olmaz mı?

Çocuk doğduktan sonra hiç bırakamazsın.

Bırakırım.

Bırakırsan kesin bir tarih ver.

Veremem.

Öyleyse ayrılacağız.

Evet, öyle görünüyor.

Dostça ayrılacağız. Yaşadıklarımızı yok saymadan ayrılacağız. Darılmayacağız, karşılaştığımızda konuşacağız.

Çok zor, hemen hemen imkânsız.

Neden?

Başkasıyla evlenmişsin, onunla yatıp kalkıyorsun, ben seninle karşılaşacağım ve dokunmayacağım... Ama darılırsam yüzümü yana çevirip geçerim.

Ben geçmem, geçmeyeceğim de. Bundan sonra benim arkadaşım olmanı istiyorum.

Hayır, hayır, hayır!

Seni bütün kalbimle sevdim, seveceğim.

Yalan! İnanmıyorum. Sevseydin o yaşlı, hastalıklı adamlarla...

'Başka çarem yok' dedim sana. Keşke seninle evlenmeden önce tanışsaydık.

O zaman da bir engel çıkardı.

Bilmiyorum. Bugünden sonra seninle aynı yatağa giremeyecek miyiz? Seni kucaklayamayacak mıyım? Öpemeyecek miyim?

Evet.

Evet ne?

Kucaklayamayacaksın.

Hani seviyordun?

Ben kocamı aldatamam.

Sevmiyorsun.

Sevmesem de yapamam.

Sadık bir eş ama gönlünde başkası var.

O hep orda kalacak. Demin de söyledim, evlendikten sonra bana saygı göstermelisin.

Şimdi göstermiyor muyum?

Yani demek istiyorum ki, senin artık sevgilin olmadığını, evli bir kadın olduğumu unutmayacaksın!

Ya unutursam?

O vakit nefret ederim senden!

Yollarımız ayrıldıktan sonra ha nefret etmişsin ha etmemişsin.

Kızgınlığından böyle söylüyorsun. Sen kötülük yapamazsın bana!

Orası belli değil.

Hayır, yapamazsın, biliyorum. Sen onurlu bir insansın.

Arada bir görüşürsek belki.

Görüşeceğiz elbet, aynı binada çalışmıyor muyuz?

Ben öyle boş görüşmeyi ne yapayım.

Dolu olamaz ki...

Olur, bal gibi olur.

Nasıl olur peki?

Kocandan gizli, elverişli zamanlarda...

'Aldatmam' dedim sana.

Aldatmak sayılmaz ki bu, seviştiğin ve sevdiğin
adamla ilişkini sürdürmek.

Evli bir kadın olarak.

Evet.

Delisin sen!

Öyleyim.

Ama bu çok zor bir şey...

Olabilir ama istenirse zorluk aşılr.

Ya adam bir gün bastırırsa?

Daha iyi ya, boşar seni.

Seni de karın bırakır.

Evet, ikimiz de kurtuluruz.

Bilmem ki...

'Bilmem ki' yok, söz ver bana.

Ya adam yakalatmakla kalmaz da öldürmeye kal-
kışırsa?

Hiç sanmıyorum. Yaşlı bir adam katil olmayı,
hapse girmeyi göze alamaz.

Kıskanırsa alır... benim bir akrabamın arkada-
şı...

Yakalanmayız biz de.

Yakalanmazsak tamam!

Ha, şimdi oldu...

Ama çok tehlikeli.

Dikkat edersek tehlike yoktur...»

Önemli sorunu çözme yöntemini bulmuş gibi dav-
ranmalarına karşın kucaklaşmalarında, öpüşmelerin-
de kaygılar vardı. Olanaksızlıkların duvarlarını çat-

latmışlardı bazı ileriye dönük tasarılarla (gerçekten de Banu evlenirse ilişkileri gizli gizli sürececek miydi yoksa Banu'nun bu umutlandırması, kendisini öfkeliendirmemeye mi dayanıyordu?) ama yıkamamışlardı.

Selçuk, Banu'yu bir rıhtımda, bir istasyonda, bir otobüs garajında, bir havaalanında görüyor, buğulu gözlerle uzaklaşmasını izliyor, arkasından el sallıyordu.

Pencerelere yüklenen fırtına camları çiziyor, fiskeliyor, kar tozlarını üflüyor, sokaktan boğuk, telâşlı, ürkütücü sesler geliyordu. Ama onlar ayrılığı somutlaştıracak korkunç bir dönemin eşiğinde olduklarından, sadece vücutlarından, zihinlerinden, duygularından (çatırdıyarak, bir yerlerini yırtarak) yükselen ağıtımsı sesleri dinliyorlardı.

Ve bitecek olana bir daha kavuşamama, onu, yaşamlarını taşıyan güçlerin arasında bir daha görememe heyecanı ile sevişiyor, birbirilerinin gövdelerinden yıllarca kullanacakları tadları devşiriyor, varlıklarına depo ediyorlardı. Artık başka bir gün olan, başka olayların doğurucusu olan yarın, yarınlar yoktu. Şimdi'nin coşkulu ayını ve coşkulu, verimli yaşamı yepyeni coşkular, ayınlar, yaşamlar üretiyor, onları ödüllendiriyordu.

Bir kez, üç kez, dört kez yatmak belki ölçüleri aşmama gibi yorumlanabilir ama kopmak üzere olan bir ilişkinin kopma telâşında beş, altı kez yatma olağan dışının kendine özgü ve yadırganmaması gereken bir tavidir... Ve sevişmelerine belli aralar koyarak sabahı etmişlerdi. Ve yüzlerinde, dallarından kesilip bir süre koklanan, derken solunca sokağa atılan çiçeklerin hüznüyle, gözlerini dışardaki kar beyazlığına dikmişlerdi.

Aynı konuyu deşmişlerdi.

«Vakit yaklaşıyor...

Az sonra her şey bitecek.
Bitmesini hiç istemiyorum.
Cumartesi günü programın ne Banu?
Pendik'ten yengemler gelecek, bir de o gelecek
kızkardeşiyle nikâh konusunu görüşmek üzere.
Daha sözlü bile değilsiniz, nasıl olur?
Belki de gelmezler...
Nişanlanmayacak mısınız?
Bu ayın sonunda nişanlanacağız, sonra da nikâh...
İyi, iyi.
İyi olan ne?
Ay sonuna kadar birkaç kere birlikte olabiliriz.
Bir kere değil de birkaç kere... Hiç doymuyorsun.
Doymuyorum, doymayacağım da...
Aç çocuk, annen sana hiç meme vermedi mi?
Ben senin memeni istiyorum.
Sus artık, fena oluyorum. Allahım nasıl dayana-
cağım ben!
Diyordum ki yengenler gelmezse biraz dolaşırdık.
Gelmezlerse dolaşırız.
Ne zaman telefon edeyim?
Onbir, onbirbuçuk arasında.
Teşekkür ederim, sağol!...
Yataktan kalkmadan önce birlikteliklerinin en
uzun, en tutkulu öpüşmesini gerçekleştirmişler, en
uzun ve en anlamlı bakışlarını gözlerine yollamışlar-
dı. Bir alevlenme, bir tutuşma, varlıklarını titreten
sarsıntılara tutsak düşme olgusuyla belleklerini şen-
lendirecekleri, hiç unutmayacakları, hep anımsayacak-
ları hızlı, hırpalayan, acıtan sevişmenin içine atılmış-
lardı.
Sonra da sokağa çıkmışlardı.
Dolmuş, döne, dolaşa, soldan, sağdan, polis dü-
düklerinden geçerek gidiyordu.

Selçuk, bir öykünün böyle bitmesine bir türlü akıl erdiremiyordu. Banu'nun tutumu, davranışları, düşünceleri doğruydu ama Selçuk bu doğruyu benimseyemiyordu, zorlanıyor, zorlanıyor benimseyemiyordu. Beyninin kıvrımlarını, damarlarını dolaşan acıların ürünü iri bir damla, evrenin ilk karanlığını andıran bir karanlığı delerek boğazına, göğsüne indi, oraları buruşturdu, daralttı. Ve isyana benzeyen bir duygu öfkeyle birlikte patladı ruhunda. 'Olamaz, olamaz! Bir tuzak bu, beni deniyor.' Boğucu sıkıntıları dağıtamadan Galatasaray'da indi, karşıya geçti; postanenin saati on on, bileğindeki saat da on onyedi, ayarladı, mektup pulu satan kızıdan üç jeton aldı, bir sigara yaktı. 'Onbir, onbir buçuk demişti ama. Olsun.' Yutkundu, jetonu kumbaraya attı, numaraları çevirdi. «Alooo.

Haa, sen misin Selçuk?

Benim. Nasılsın?

Eh işte, biraz başım ağrıyor. Nereden telefon ediyorsun?

Galatasaray'dan.

Yaa, çok iyi, yakınımdayım.

Her zamanki gibi.

Selçuk.

Söyle.

Selçuk, ben, bütün gece...

Beni mi düşündün?

Evet, hem düşündüm hem ağladım.

Ben de düşündüm.

Hiç uyumadım Selçuk.

Ben de. (Yalandı. Bir şişe rakı içmiş, sızmıştı)

Ne olacak bizim halimiz?

Biz bu işi beceremeyeceğiz Banu.

Ama mecburuz Selçuk, mecburuz, mecburuz. (Ba-

nu, - mecburuz - derken koltuğun kenarını yumrukluyordu)

Neyse, bunları sonra konuşuruz. Seninkiler geliyorlar mı?

Öğleden sonra geleceklerini bildirdiler telefonla.

Peki, gelmezlerse...

Saat beşe kadar beklerim.

Beşte mi arayayım seni?

Beşi çeyrek geçe.

Ararım. İyi günler.

Sana da... Ama ne yapacaksın o saate kadar?

Dolaşacağım şurda burda.

Bir sinemaya git bari.

Belki giderim. Oysa sen yanımda olsaydın...

Böyle şeyler söyleme, zaten içim kan ağlıyor.

Tamam, tamam!..

Selçuk, terlediğini anladı, şakaklarından süzülen ter iki şerit halinde çenesine doğru akıyordu. 'Bocalıyor. Kararsız! Böylesi benim işime gelir. Yalnız bu, benim her isteğimi yerine getirecek!'

Kar ansızın bastırdı ve koskocaman fırtınalar gökyüzünden çullanıyormuş gibi hızla yağmaya başladı.

Yılbaşları, kardan adamlar, kayakçılar, Noel ağaçları ve kar yağarken sevişenler belirdi belleğinde Selçuk'un... Kartpostallar, acıklı filmler, sokağa atılan çocuklar, ihtiyar dedeler ve tenhalara sürüklenen cesetler eklendi öteki görüntülere. Pul satan kızın gözleri iri ve maviydi, Fatma Girik'i andırıyordu; parmağındaki nikâh yüzüğü altındı. Karısının gözlerini anımsadı. Bu memureninkinden daha iri, daha parlak, daha canlıydı ama şaşıydı, biri kendisine bakarken birisi başka bir nesneye takılıyordu. 'Yaradana yan bakan! Gözleri güzel olsaydı belki de mutluluğu

evin dışında aramazdım.' Durumu bilenler, Seniha'yla Selçuk'un görünen kusur ve güzelliklerini karşılaştırıyor, sonunda Selçuk'a acıyorlar, «Aslan gibi delikanlı bu yüz fukarasıyla nasıl evlendi?» diyorlardı. Bilmiyordu nasıl evlendiğini; bir sabah uyandığında Seniha yanında çıırılçıplak yatıyordu ve buruşuk çarşaf pembe kan lekeleriyle kirlenmişti... 'O sabah kovsaydım, bu yara kapanmıştı. Ama Allâh benim bu yüregimi kahretsin!' Aslında iyi bir kadındı, sağlam karakterliydi, dürüsttü, namusluydu, özveriliydi, kendisine sırlıslıkla âşıktı. Gözlerinin dışında aksayan bir yanı yoktu, eşsizdi vücudu, her-yanından dişilik fısırdırıyordu.

Kara gözlük takıyordu bir yerlere giderken durumu anlaşılmasın da alay etmesinler diye. İçi sızladı. 'Hayır, hayır acıma!' Fırlattığı izmarit ateşler saçarak (yanan tütün parçalarıydı) bir kar ipliğine çarptı, düştü. 'Şimdi bu altı yedi saati nasıl geçireceğim? Sinemaya gideyim mi? Belki birisini tavlaram.' Paltosunun yakalarını kaldırdı, Taksim'e doğru yürümeye başladı. Yere değer değmez eriyen kar tane-ciklerinin cıvıkladığı çamurlara ayakkabıllarını buluşturmamak için attığı adımlara çok dikkat ediyordu. Kıyıları, saçak altlarını seçiyor, ağırlığını burunlarına veriyor, yaylanıyor, ordan oraya sırıyordu. Bir yandan da köylüleri, yabancıları kolluyordu.

Cadde kalabalıktı ve bu kalabalığın bireylerinden çoğu İstanbul'lu değildi. Anadolu'lu göçmenlerden oluşmuştu.

Bir sigara yaktı ve onları bakışlarıyla izlemeye koyuldu. Yaşlılar, gençler, çocuklar, askerler, yatılı okul öğrencileri, kadınlar, kızlar, orospular, pezevenkler, ibneler, papazlar, polisler içiçeydi ve uğulduyordu ortalık.

Esmer, kısa boylu, yuvarlak kalçalı, iri göğüslü ve dudakları boyalı iki genç kadın, Ermenice konuşuyordu, cümlelerinin aralıklarına Türkçe sözcükler de ekliyordlardı. «Ka henttir nedir, şu kadar bızdık kalkmış bana...»

Her haliyle ben 'Orospuyum' diye bağırان bir kadının arkasından - kışını kıvıra kıvıra yürümesinden, sağa sola çağırıcı gözlerle bakmasından - takılma ısıkları çalıandı.

«Mala bak mala!

Şuna geriden bir yerleştireceksin!

Bununla bir hafta geçireyim bir milyon borcum olsun.

O memeler ne öyle kavun gibi.

Gel babana gel.

Yiyim seni anam!

Yürümüyor da yatakta çalkalıyor sanki.

Ah ulan ah!»

Ve kadın bütün bu sözlere gülümsüyordu. Cadde bir süre bu olayla neşelendi, kadın yan sokaklardan birine sapınca eski durumuna döndü.

- Benim kimseden korkum yok -

Birahaneler, sandviççiler, pastaneler, sinemalar çekiyordu bazılarını. Hiç amaçları yokmuş gibi yürüyenlerden yüzlerce kişi oralara giriyorlar, bira bardaklarını başlarına dikeyiyorlar, sosisli, kaşarlı sandviçlerini ısıyorlardı. Ve dümdüz bir canhyken edimlere, eylemlere bulanmalarının resimlerini sürekli bir biçimde yolluyorlardı gözlerle.

Sesler kulak zarlarını yırtacak bir yoğunlukta ydı ve çıldırtıcıydı. Sanki bu cadde anlamlı, anlamsız, renkli, kuru, dolu, boş sözcüklerin birbirileriyle çiftleşmeleri, doğurmaları için savrulduğu, ekildiği bir tarlaydı ya da çürümeye, ayaklar altında çiğnenmeye, ölmeye bırakılan bir söz çöplüğüydü.

- Senin yaşında olacağını ki nasıl yaşanmış görecektin! -

Bir kar taneciği sigaranın tam ortasına düştü ve ıslattı düştüğü yeri, kâğıt yırtıldı, tütünler deşilmiş bir karın gibi fışkırdı. 'Allah kahretsin!' Yenisini yak-tı ama bu kez avucunun içinde tuttu.

- Otuz yaşında mısınız? Hayır, inanmıyorum. Ancak yirmi iki yirmioç yaşında gösteriyorsunuz. -

Banu'ya anlattığı yaralama öyküsünü anımsadı ve öyle bir yalan uydurduğundan ötürü suçladı kendini. 'Ya bir gün karşılaşırlarsa? Olur a, insanlık hali bu. O zaman ne yaparım?' Korktu gelecekle ilgili bir tasarı şu anda gerçekleşmiş gibi.

Tepeden tırnağa kara giysilere bürünmüş, boynundaki zincirin ucunda kocaman bir haç sallanan iri yarı, gür sakallı bir papaz günlük kokuları saçarak geçti. 'Hem benden kimse yalan söylememi istemiyor ki. Peki ama niye söylüyorum? Kendi lehime çevirmeye çalıştığım durumda başarı kazanmak için mi? Yanlış, yanlış çok yanlış! Sen karınla kavga bile etmedin boşanma konusunda. Ne kavgası o konuyu açmadın hiç!' Depremli bir iç acısıyla boğuşurken bir yandan da davranışlarını, tutumunu eleştiriyordu.

- Balıklar bayatmış, az kalsın zehirleniyordum. -

'Bu havada da balık yenir doğrusu. Roka, kırmızı soğan, helva, rakı. İıımm, mis gibi!' Ağzı sulandı, yutkundu. Ama buralarda doğru düzgün balık pişiren dükkânlar yoktu ki... taa arkalara, Balıkpazarı'nın oralara gitmek gerekiyordu ya o meyhanelerin de hiçbir şeyine güvenilmezdi.

Sinemaya mı gitmeliydi? Tasarladığı olabilirdi. Karanlığın hazırladığı bir raslantıyla hafif bir kadının yanına otururdu... Altı ay önce (bugünkü gibi karısı evde değildi, hasta bir akrabasına gitmişti, bir

hafta kalacaktı) Banu randevuya, regl olduğu için gelemeyince, bu caddede dolaşmaya başlamıştı. Yüzlerce genç, orta yaşlı Türk, Ermeni, Rum, Yahudi, Arap, Fransız, Alman, İngiliz kadını yüzüne tatlı tatlı bakarak, gülümseyerek, çağırıcı tavırlar takınarak yürüyorlardı sağında solunda, önünde. Çoğunu beğeniyordu ama kaçıp kovalamaların büyük yer tutacağı, neden sonra «Evet» denileceği yorucu bir serüvene girmek istemiyordu. Kimileri utançlarını, duygularını, temizliklerini yitirdiklerinden hiç sokulmuyordu onlara, tanışacağı ve bütün önerilerini itirazsız kabul edeceklerini sezdiklerini ise ilkin bir lokantada, sonra da bir otelde ağırlayacağı paradan yoksun olduğu için düşünmüyordu... Birkaç saatliğine ilişki kurmalıydı birisiyle ve o ilişkinin bedelini ödememeliydi. Kararsızdı. İşte o sırada nicedir görmeyi düşündüğü filmin afişi takıldı gözlerine, bilet alıp girdi. Körler gibi el yordamıyla, oraya buraya dokunarak oturdu bir koltuğa. Karanlığa alışıp seyircileri kalın çizgileriyle seçince sevindi. Solunda bir kadın vardı, sağındaki sıralar, ilk girişe kadar boştu. Kadının solundaki dört koltuk da boştu. ‘Amma da tuhaf! Beni şeytanlar mı bu sıraya sürükledi?’ On dakika geçince karanlığın aydınlığında kadına ısrarla baktı. (Kadın gözlerini perdeye dikmişti ama Selçuk’un baktığını sezince başını çevirdi) Gülümsedi kadın ve bakışlarını bakışlarıyla düğümledi. Selçuk, kolunu omuzuna attı, bacağına bacağına dayadı. Kadın çekmedi ayağını ve biraz daha yaklaştı, usulca öptü Selçuk’u ve pantolon düğmelerini çözmeye koyuldu. Ve olanlar oldu.

Film bitmeden kadının Cihangir taraflarındaki evine gittiler ve bir kamarotun karısı olan ve kocası seferde bulunan kadın (güzel yüzündeki anlatım dur-

gundu, sık sık dalıyor, delirtici acıların doğduğu olaylara sürükleniyor, konuşurken, kucaklarken ağlamaklı sesler çıkarıyordu) yıllardır erkek açlığı çekiyormuş gibi - sözcüğün tam anlamıyla - saldırdı. Ve üç gün üç gece yataktan kalkmadılar.

Bir hafta sonra aradığında, «Haa, o mu, gitti burdan.» dedi başörtülü bir ihtiyar.

«Nereye gittiğini biliyor musunuz? Bir adres bıraktı mı?»

«Bırakamazdı... Tımarhaneye götürdüler.»

«Anlamadım! Nasıl olur...»

«Oldu işte, yakalayıp götürdüler.»

«Peki ama burada oturmuyor muydu?»

«Burda ablası oturuyordu... Bu Bakırköy'den kaçmış, ne bileyim ben kaçtığını, öyle inandırıcı konuşuyor, öyle akli başında lâflar söylüyordu ki. Ben de çıkarıp anahtarı verdim.»

«Ablası evde yok muydu?»

«Yoktu. Onlar asıl Adanalı'dır, onbeş günlüğüne oraya gitmişti. Siz nerden tanıyorsunuz Handan'ı?»

«Bir yerde tanışmıştık da...»

«Adresi o mu verdi?»

«O verdi. - Gel de sinemaya gidelim - dedi.»

«Zavallı taze! Kocasını kaybetti. Gemiciydi. Bir fırtınada gemileri battı, o da boğuldu... haberi alınca aklını oynattı.»

«Yazık! Melek gibi insandı.» dedi Selçuk.

«Melek değil meleklerin kraliçesi.»

«Hastaneye gitsem gösterirler mi?»

«Bilemem... Belki de tanımaz.»

«Bana kocasının seferde olduğunu, yakında döneceğini söyledi.»

«Demek döneceğini sanıyor. Niye yüzünüz sarardı?»

«Birden fenalaştım da...»

Uzaklaştı birkaç yerinden yaralanan yüreğinin sızısını duyarak. Ne amaçla gelmiş, neyle karşılaşmıştı. Enfes bir kadındı, hiç öylesiyle karşılaşmamıştı; karısı, Banu, başka kadınlar dahil hiçbirisi - sevişme-deki isteklilik ve açlık yönünden - kesip attığı tırnak olamazdı. Sonra Handan'ı Bakırköy'de pis, dağınık bir kadınlar koğuşunda buldu. Kimi çış yapıyor, kimi donunu sıyrıyor, orasına burasına bakıyor, kimi sessizce dans ediyor, kimi kahkahayla gülüyor, kimileri de birbirinin memelerini okşuyordu. Handan, yüzü tirmalanmış bir kıza şarkı söylüyordu.

Doktor, «Handan Hanım, bak misafirin var.» dedi..

«Kim o?» dedi ilgisiz bir sesle, başını çevirdi, Selçuk'u görünce ansızın fırladı yerinden, boynuna sarıldı, yanaklarından, dudaklarından hızla öpmeye başladı. «İşte geldi. Ben demedim mi o gelir, bırakmaz beni burda diye.»

Doktor, Handan'ın kollarını çözdü Selçuk'un boynundan ve tatlılıkla, «Şimdi konuşun bakalım, eve girdince sarılırsınız.» dedi.

Selçuk şaşkındı. «Nasılsın Handan?»

«Götür beni burdan, ben deli değilim.»

Doktor sevecen bir sesle, «Elbet değilsin, biraz rahatsızsın, o kadar.» dedi, sonra fısıldadı Selçuk'a. «Yumuşak cevaplar ver, ne derse karşılığını kocasıymış gibi ver.»

«Seni çok özledim.» dedi Handan, ellerini uzattı.

Doktorun işaretiyle biraz geriye çekildi Selçuk. «Ben de...»

«Bana inci gerdanlık getirdin mi?»

Şaşırdı Selçuk. «Şeyyy, getirdim, evde.»

«Boynuma sen takacaksın!»

«Ben takacağım.»

«Öp beni! Hadi... Sen beni öp ben senin kelebeğin olayım.»

Doktor'a baktı Selçuk. Doktor, başını eğdi öpmesi için. Selçuk utana sıkıla öptü Handan'ı... ama Handan ani bir atılımla dudaklarını ağzının içine aldı, emmeye başladı. Selçuk, kurtulmaya çabaladı, silkindi ve birden memelerini, kalçalarını, ayıp yerlerini gösteren, baygın ve isterik bakışlarla yaklaşan kadınlardan korktu.

Doktor telâşla kapıyı kapadı. «Bunların hepsi azgın, adamı eline geçirdiler mi parçalarlar!»

«Götür beni burdan! Uçmak istiyorum seninle.»

«Neden böyle?»

«Bilinçlerini yitirince cinsel güdüler iradeyi yönetmeye başlar!» dedi doktor.

«Ben deli değilim, gelinliğimi giyemedim daha.»

«Bu zavallı iyileşemez mi?»

«Götür beni burdan. Yatır yere, bin üstüme!»

«Hezeyan bunlar... Hepsi zaman zaman böyle olur, bazan da sakinleşir, kendi içlerinde kaybolup giderler.»

«İyileşmez mi acaba?»

«İyileşir de çok zor... yıllar ister.»

«Desenize şu anda yarı ölü...»

«Evet. Ama birisi yakından ilgilenirse, ömrünü onu iyileştirmeye adarsa kurtulur.»

«Ablası aramıyor mu?»

«Beni sevmiyorlar burda, dövüyorlar, ısıyorlar, al götür, uçur denize!»

«Aydan aya. Afedersiniz ama Handan hanım sizin neyiniz olur?»

«Arkadaşım...»

«İlk defa görüyorum da...»

«Kaçtığı gün tanışmıştık.»

«Yaaa!» dedi doktor, «Enteresan. Peki anormal hiçbir şey yapmadı mı?»

«Hayır... Bütün sözleri, davranışları aklı başında bir insanın sözleri davranışlarıydı.»

«Hiç sapma olmadı mı?»

«Hiç... sadece kocasının seferde olduğunu birkaç kere tekrarladı.» dedi Selçuk, Handan'ın yakaran bakışlarına dayanamadı. «Bazı günler ziyaret edebilir miyim?»

«Elbet. Sizi kocası sandığına göre belki bir mucize olur da sağlığına kavuşur.» dedi doktor.

«Ah bir kavuşsa...» dedi Selçuk ve kulaklarında 'Götür beni, öp beni, keleşimin ben senin. Yalvarırım, yalvarırım.' sözleriyle uzaklaştı ordan. Yolda, aklını bir takım sorular kurcaladı. Doktora da anlattığı gibi anormal bir davranışını saptamamıştı Handan'ın. Her şeyi ölçülüydü, nazikti, kibardı, sonsuz bir cömertlik ve özveri anıydı. Dürüst, namuslu, bağlı bir kadındı ama kocası kendisini hem yerli hem de yabancı orospularla aldatmıştı, hatta İstanbul'da bir dostu vardı ve seferden dönüşte doğrudan doğruya ona gidiyor, bir hafta kaldıktan sonra sanki karaya ilk kez ayak basmışçasına bir sahtekârlıkla eve geliyordu. Onu aldatmaya, öç almaya yemin etmişti... İşte bu yüzden Selçuk'un kollarına atılmıştı. Yalnız, normal olmadığını kanıtlayan ya da o olasılığı güçlendiren tek şey, sinemada yaptıklarıydı. (Ancak çok usta bir orospu bilebilirdi öyle incelikleri) Ve eve götürmesiydi. Ne yazık ki (tanıştığı günle birlikte hiç unutmayaacağı, hep anımsayacağı ilginç bir serüveni yaşamına sokan) Handan'ı bir daha görmemişti. Ha bugün ha yarın derken ve o günlerde beliren çeşitli engellerin psikolojik durumunu sarsmasıyla arayamamıştı, arama fırsatını yakaladığında ise duraksamaların, küçük

küçük hesapların, çıkarlara dayalı sorunların tutsağı olmuştu. 'Görsem ne olacak? O mahvolmuş! Sırf birkaç gün geçirdik diye ömrümü uğruna harcayıp iyileşmesini bekleyemem. O vakit deliliğinden haberim yoktu, şimdi ise biliyorum. Eh, bile bile de bir deliyle yatamam. Ya uyurken gırtlığımı keserse?' Bir deşundan aramamıştı: Banu'nun çekimine kapılmış, onunla sevişmekten başka bir şey düşünemeyecek denli sersemlemişti, Banu, aylar boyunca belleğindeki olayları, anlaşmaları, sözleşmeleri, tasarıları silen bir etki yaratmıştı varlığında. Oysa Handan, ilginç, olağanüstü bir kadındı; iliğini kemiğini emmişti, vücudundaki ve benliğindeki dengeleri altüst etmişti. 'Belki de iyileşmiştir. Bu iş bakalım nereye sürüklenecek... biraz rahatlasaydım arayacaktım, ama önümüzdeki hafta mutlaka arayacağım.'

Ve böylece sinemaya gitme isteği söndü.

- Beni dinleselerdi başlarına bu belâlar gelmezdi. -

Omuzuna, omuzundaki yumuşak yuvarlaklıkla çarpan gece gibi karanlık gözlerinde iri ve çılgın bakışlar dönenen orta boylu, esmer güzeli, yirmiüç yaşlarında, ince belli, çıkık kalçalı bir Arap kadınına - onu içercesine, yercesine - baktı. Kadın, o delişmen, o ıslıklı bakışlarına çırılçıplakmış ve şu anda sevişmeye hazırılmış gibi bir anlam yükleyerek süzdü tepeden tırnağa. Selçuk, bu ilgiden cesaretlendi, «Selâmın aleyküm!» dedi, kadın bir dostuna rastlamışçasına sevindi, «Aleykümselâm, merhaba...» karşılığını verdi.

«Sizinle arkadaş olabilir miyiz?»

«Ben ister refik, ammavelâkin ben evli, var benim kocam, zevç.»

Bozuldu Selçuk. 'Mademki öyle, ulan kaltak ne diye insana inme indirir gibi bakıyorsun?' Yaklaştı. «Koca nerde?»

Kadın, sağ koluyla Galatasaray yönünü işaret etti. «Orda azimet, kebab...»

«Çok güzelsiniz, çok beğendim sizi.»

Kadın, bembeyaz, düzgün dişlerini ortaya koyan bir gülümsemeyle, «Şukran, şukran...» dedi.

«Nerede kalıyorsunuz? İkamet... Eee, mekân.»

«Hotel Hilton.» dedi kadın. «İşte benim zevç teşrif, teşrif!» İlerdeki bir kuyumcudan elindeki bir paketle çıkıp ünlü bir börekçiye giren uzun boylu, yaşlı Arabı gösterdi. Sesi billur gibiydi.

«Adınızı öğrenebilir miyim?» dedi Selçuk.

«Leylâ...»

«Memnun ve mesrur oldum.» dedi Selçuk.

«Memnun vua mesrur...» dedi kadın, dört parmağı da pırlanta ve zümrüt taşlı yüzüklerle dolu elini uzattı, anlamlı bir biçimde sıktı Selçuk'un elini. «Hilton, azimet... teşrif!»

«Teşrif, teşrif...» dedi Selçuk sevinçle ve gövdesini kabartan azgın istekleri yansıtırcasına gözlerini gözlerine dikti. Kadın, büyülenmiş ve gözleri Selçuk'un gözlerine yapışmış gibiydi sanki ve yüreğindeki heyecanları, vaatleri, etini kızdıran ateşleri boşaltıyordu. Sonra birden geriye çekildi, başını sağa çevirdi, «Zevç... Teşrif, Hilton, yarın!..» dedi çağırان bir fısıltıyla.

Adam işkillenmesin diye kadından uzaklaştı Selçuk...

Kadın, adamı merak etmiş gibi yalancı bir ilgiyle karşıladı, Arapça bir şeyler söyledi, yan gözle de Selçuk'u aradı, orda olduğunu saptayınca sevindi.

Yürüdüler Taksim'e doğru.

Selçuk, izledi bir süre ve birkaç kez dönüp kocasını eleştirircesine bakan kadına gülümsedi... Derken yitirdi kalabalığın arasında. Neydi şimdi bu? Bir şans

mı, bir şanssızlık mı? Anladığına göre Hilton'da kalıyorlardı ve yarın kendisini Hilton'da bekleyecekti. İyi de kocaman otelde nasıl bulacaktı onları? Resepsiyona sorarsa belki de... 'Uzun iş. Ama Banu gelmezse belki giderim Hilton'a. Bulamazsam da bir şey olmaz.'

Görünmeyen bir kilisenin çanları çalmaya başladı.

- Ben bunun gibisini görmedim. Hep dört ayak üzerine düşüyor. -

Dışarıya taşan tavuksulu şehriye çorbası kokusuyla muhallebiciye girdi Selçuk, yeni temizlenmiş bir masaya oturdu; tombul Rum kasiyerle gözgöze geldi. Kasiyer çapkınca gülümsedi, bir müşteriye parasının üstünü verdi.

Yaşlı, konsolos eskisi biri, genç, güzel, işveli ve sürekli çevresine bakan, baktığı yerdekilere kendisini göstererek ilgilerini çekmeye çalışan sarı saçlı, dudakları kırmızı boyalı kadınla Fransızca konuşuyordu. Adam, istenilmeyen, alay edilen yaşlılığını, ele geçirmeye çabaladığı kadının gözünde değerli ve verimli kılmak amacıyla bütün deneylerini, bütün hünerlerini, ana dili gibi bildiği yabancı dillerin aracılığıyla sergiliyordu. Adamın bu yönlerinden hoşlanan kadın, bol paraya, bol maddi olanaklara kavuşturacak fırsatlardan yararlanmaya çalışıyordu. 'Herkes herkesten bir şeyler kopartma peşinde. Bütün ilişkiler pazarlık kokuyor.' Kadın, arada sırada Balkan mavisii gözlerini muzipçe deviriyor, kirpiklerini taş bebekler örneği oynatıyor, adamın nüktelerine gülerken kimbilir kaç kişinin ellediği, avuçladığı kullanılmış iri memeleri hopluyordu. Banu da tıpkı o kadın gibi gülerdi ve yüzlerce kez başını dayadığı küçük çukurlu göbeği oynardı; kadife tenini saran ayva tüylerini kışkırtıp

dikleştirerek aşağıya, donunun içine doğru kaydırıyordu elini... «Buyrun!»

Sıçradı Selçuk, kendisini korkutan kalın sesin sahibine baktı. Asık suratlı, orta yaşlı, yerini bulamamış birisiydi garson. «Şeyyy, bir çorba, ekmek, su.»

«Pilav istemez misiniz?»

«Çorbanın arkasından kaymaklı bir ekmek kadayfı isterim.»

Garson, söylediklerini not defterine yazdı, başka bir masaya yöneldi.

- Bizi evden atıyorlar arkadaş, ne halt edeceğimi bilmiyorum. -

Saçları, yanakları, dudakları boyalı, kremli, kokulu, deri ceketli, boyunları zincirli, bilekleri künyeli, parmakları yüzüklü (biri gözlüklüydü) üç ibne, yosmalar gibi kıırta kıırta yürüyerek, «Ay, yapma ayol, gıdıklanıyorum.» gibi şeyler söyleyerek, bir karnaval şenliğinin çılgınlığıyla doldular içeriye. Masaların arasından geçerken tanıdıklarına, gözlerine kestirdiklerine takıldılar, selâm verdiler, ilgi çeken yüksek sesli kahkahalar savurdular, orta masalardan birisinin çevresinde sıralandılar. 'Gerçekten de yengesi mi gelecek yoksa o adam mı?' Banu'yu azılı bir hayduta kaptırmışçasına kıskançlığı bile aşan rezil bir duyguyla sarsıldı. Yirmiyedi yirmisekiz yaşlarında, uzun boylu, kara gözlüklü, kalkık burunlu, filizi çizmeleri işlemeli ve Greta Garbo şapkalı bir kadın, yakası ve kol ağızları kahverengi kürklü yeşil mantosunun düğmelerini çöze çöze yaklaştı kırklık pipolu adama...

Kulaklarına çarpıp uzaklaşan - Bir taksinin penceresinden sokağa aktı - bir keman sesiyle titredi Selçuk. Dışardaki kar çizgilerini keserek kendisine ulaşan, yaralı ruhların sızlanmalarını evrenin en ıssız, en uzak köşelerine ileten, bazı doruklardaki uğultu-

ları rüzgârlara dönüştüren ses, yüreğini sıkıp sıkıp gevşetti, büzdü, buruşturdu, donmaya yüztutmuş hüznünü cıvıklaştırdı. Banu, duygularının, düşüncelerinin yüz aralığında yüz ayrı resmiyle birden göründü. Bu belirmeler, bu birdenbire içini allak bullak etme depremleri, hiç eksilmemeliydi. 'Hayır, bırakmam onu!'

Suyu hafif bulanmış ve sarı yağ damlacıklarıyla tatlanmış çorbaya limon sıktı, karabiber, tuz ekti, kaşıkladı. 'Böyle bir çorbayı evde içemezsin. İşkembe çorbasını da, köfteyi de beceremiyor kadınlar.' İnsan yaşamı bilinmezliklerle örülmüş bir yapıydı ki Arap kadınının taaa çöllerden kaldırıp buraya getirmiş ve - hiç böyle bir şeyi hayal etmediği halde - karşısına dikmişti. O ne gözler, o ne bakışlar, o ne şehvetli dudaklardı öyle! Kadın Hilton'a çağırdığına göre 'mü-sait'ti, ya da yaşlı kocası onu şuna buna değil de ağızlarının lezzetleriyle övünenlere kiraliyordu büyük paralar karşılığında.

Kadın belki de o yaşamdan bıktığı için ilgilenmiş, adını söylemişti. Leylâ...

Dört Kolejli genç kız, bıyıkları yeni terlemiş ince sesli, yanakları kızaran bir delikanlıyla alay ediyorlardı. Delikanlının solundaki kumral saçları dalgalı, yeşil gözlü, gül kurusu dudakları ıslak kız, arka arkaya beş kez baktı Selçuk'a. Suçüstü yakalananlar gibi şaşırdı Selçuk... ağzının çevresini sildi kâğıt peçeteyle, boş tabağı ileri sürdü. Kızın delici, içe işleyici, oraları oyucu ve kanatıcı bakışları vardı. 'Kismetle bak sen!' Pekalâ bu kıza yaklaşabilirdi ve Banu ayrılma konusunda diretirse bundan sonraki zamanını onunla zenginleştirebilirdi. Güzel, alımlı, sağlıklı bir kızdı.

«Kadayıfınız!» dedi garson.

Kadayıf, şekerli şerbeti iyice emmiş ve ağdalanmıştı. Kaymak tazeydi. Bir bardak su içti ve midesinde tatlının yarattığı baygınlığı giderdi. Dudakları yapış yapıştı. Bitirince rahatladı, bir sigara yaktı. Kızın gözleri Selçuk'taydı. Bakıyordu boyuna. Heyecanlandı Selçuk ve bu yeni yeni tomurcuklanan ilişki başlangıcının hesaplarını yapmaya koyuldu, Banu'yu unuttu. 'Ben kalkarken o da kalkarsa tamam!' Kalktı, yediklerinin ücretini ödedi, kıza başıyla işaret etti. Kız, insanı hem kışkırtan hem de sinirlendiren bir kahkaha attı ve o kahkaha dakikalarca sürdü, ağzı dakikalarca açık kaldı.

Selçuk, fena halde içerledi, kaşlarını çattı, 'Sen iğrenç birisisin' dercesine yadsıyan bakışlar yolladı ve yürüdü. 'Orospu!'

- Yaa, otobüs çiğnedi, beyni patlamıştı bakamadım. -

O fingirdek kız, Arap kadını Leylâ'nın uyandırdığı umutlarla yoğunlaşan iyimserliğini yerle bir etti. 'Böylelerini bir tabur askere düzdüreceksin ki akılları başlarına gelsin!'

- Biraz hızlı yürü geç kalacağız. -

Çiçek Pasajının kapıları hiç kapanmayan meyhaneleri tıklım tıklımdı. Gürültü, patırdı, sigara dumanı, şarkı, balık, midye, kızartılmış patates, kokoreç kokuları sarmıştı her yanı... o kokuları ciğerlerine çekerek öteki kapıdan çıktı Selçuk, Balıkpazarına saptı. Sokağın iki yanında sıralanan dükkânlar, düşlerdeki sevinçlerle, düşlerdeki gerçek dışı renklerle ve neşnelerle donatılmışlardı sanki. Mavi, kırmızı boyalı yuvarlak tablalara dizilen palamutlar, lüferler, mercanlar, istavritler dipdiriydiler... Mezgit, barbunya, tekir azdı ve çok pahalıydı. Roka demetleri, yaprakları kırtıklı tereler, kırmızı turplar, kıvırcıklar, yeşil

soğanlar içaçıcıydı. Banu, evine gelseydi ona tavada lüfer pişirirdi...

Bir meyhanenin yarı aralık kapısından taşan latterna seslerinin içerdği oyun havası coşturucuydu.

Ağzı sulandı Selçuk'un. Geriye döndü, Çiçek Pasajında geleni geçeni izleyebileceği, dirseklerini dayayabileceği bir köşe buldu. Bir bardak bira, bir double votka, kâğıtta kokoreç, patates kızartması söyledi. Bir sigara yaktı. Leylâ'yı, Kolejli kızı düşündü. Leylâ'ya ulaşmak zordu, para, zaman ve cesaret isterdi ama öteki. O kahkahayı atmasaydı da kapıya doğru yürüseydi her şey değişecekti, Banu'ya telefon edecek, «Gelemeyeceğim, kusura bakma, rahatsızlandım, gidiyorum eve.» diyecekti. 'Peki ama neden benimle alay etti? Bakan kendisi, pas veren kendisi... eee? Yooo, o kızın kanında orospuluk var.'

- O gece bambaşka bir geceydi. -

Söyledikleri geldi. «Teşekkür ederim.» dedi; kokoreçe kırmızı toz biber, kekik, tuz serpti, biradan bir yudum aldı, ağzında şapırdattı, beğendi, iri bir yudum daha aldı, damaklarını ekmek kadayının balından arındırdı; votkayı döktüğü biranın güzelim köpüğü kesildi, tadı değişti. Kokoreç kıvamındaydı. Tuhaf, barsaksı, tiksindirmeyen kokusunu soluyarak yemeğe başladı. Yalnız patatesler bayattı, ısıtılarak getirilmişti. «Bunu yiycem ama bir porsiyon da şimdi kızartılandan olsun!»

Garson hiç renk vermedi. «Hay hay!..»

«Ben buranın yabancıları değilim.» dedi Selçuk.

«Peki efendim!»

'İşleri güçleri yutturmak, işleri güçleri sahtekârlık. Ondan sonra da bizden namuslusu, bizden dürüstü yok palavrası.' Yudumladı birayı. Kızartılan midye tavasının kokuları - yağ eski ve ağır olduğundan -

burnunun direğini sızlattı. Banu, çukulatamsı bir şeyler kokuyordu, yeni yıkandığında o koku çoğalıyordu ve o kokunun etkisiyle olacak Banu'yu sevmeye kana-mıyordu. Kulağı çınladı. 'Banu andı, Handan andı, karım andı... Durdu. Demek karım konuşuyor benim hakkımda. O zavallıya haksızlık yapıyoruz ya, neyse...' Masum, bir bakışıyla, bir sözülle kanını akıt-maya hazır duruşu, gözlerinin önündeydi. Dilini acı-tan, midesine giderken yemek borusunu yakan, sonra o yangına yangınlar ekleyerek bir yangın cehennemi oluşturan; kalbine, ruhuna değdiği yerleri karartan şimşekler yollayan votkalı birayı, kabaran vicdan azabını yatıştırmak amacıyla üç yudumda bitirdi. Göz-lerinden kıvılcımlar saçıldı, küçük, mavi, mor yıldız-lar, bakışlarının uçlarında martı görüntüleriyle uçtu-lar, uçtular. 'Handan ya iyileşmişse, ya her yerde beni arıyorsa?' Camekânlı kutudaki yağlı yağlı par-layan midyeler ağzını sulandırdı Selçuk'un. «Üç tane kor musun şuraya!»

Lezzetliydi midyeler, dolmanın pirinci lâpalaş-mamıştı, midye taşsızdı. «Bir bira, bir duble votka!»

«Şimdi...»

«Patates tava ne oldu?»

«Çıkıyor efendim.»

Karşiki meyhane pencerelerinin camları buğulan-mıştı ama içerdekiler bir sis perdesine bulanmış ola-rak seçiliyorlardı. Masanın başındaki üç orta yaşlı adamdan kır bıyıklısı, elinin ayasıyla buğuları sildi ve cam aydınlandı, insanları netleştirdi. Adamlar, su-lu rakılarını yudumlarken yukarlardan avluya düşen kar'ı, buruk bir gülümseme ve anılarını depreştiren bir dalgınlıkla seyrediyorlardı. Şuradakiler de konuş-malarını el-kol hareketleriyle güçlendiriyor, Hacivat-Karagöz figürleri çiziyorlardı. İki genç tartıştı, yüz-

lerini birbirilerine yaklaştırdılar, kinle, öfkeyle baktılar gözlerine. Biri, ellerini göğüslerine bastırarak geriye itti bir şeyler söyleyerek, uzaklaştırdı; uzaklaşanlar masanın birer köşesinde dargın durdular, başlarını önlerine eğerek birer sigara yaktılar. 'Biz de darılacak mıyız böyle? Aynı Müdürlükte ve dargın. Dayanamam!' Biranın votkalı acısını beğendi. Sağ elini şakağına dayayan bir adam kara kara düşünüyordu ve sol avucuna kıstırdığı bir kadın resmine bakıyordu dikkatle. Adamın bu hali dokundu Selçuk'a. 'Banu'dan ayrılınca ben de mi böyle olacağım?' Bu sorunun karşılığını yaşıyormuş, yaşayacakmış gibi sinirlerinin gerildiğini, yorulduğunu, soluklarının daraldığını hissetti. 'Banu'nun tavırlarında insana güven vermeyen bir şey var. Yoksa şu anda o adamla birlikte mi?' Beyniyle yüreğinin yokuşlarında, düzlüklerinde, vadilerinde yuvalanan ne kadar düşman öge varsa sağa sola saldırmaya, sağlam bağlarını kemirmeye, adamın fotoğraflarını delik deşik etmeye, yırtmaya başladı. Ve kendisi çalkantılı bir efsane denizine fırlatılmış boş ama bütün umutların odağı bir sandal örneğı dalgaların derin, çok derin, çok çok derin, kuyu gibi derin ve maşallardaki mağaralar kadar derin çukurlarına gömülüydü. Tam boğulacakken yeryüzünü, gökyüzünü bir kez daha yaratan, bir kez daha düzenleyen bir tavırla doğruluyordu. Bir dalganın sırtına biniyor, ama bin yıl ötesinde yüzen adama bir türlü yetişemiyordu... Adamla nikâh salonundaydı Banu ve memurun evlilik sözleşmesiyle ilgili sözlerini Tanrı'nın vaazını dinlercesine saygıyla, gönlüne yerleşen nedeni belirsiz bir korkuyla ve kendini adarcasına dinliyordu. Alkışlar, kutlamalar!.. (şak şak şak şak'lar ve çağrılıların çoğunu mutsuzluk anlarından sıyrıp mutluluk anlarına sürükleyen dalgın

bakışların altlarında yatan anılar...) Ve bayram günleri, işlerde sağlanan kazançlar, yükselmek için alınan sanlar... Hınçla buruşturdu görüntüleri. Bir sigara çekti paketten, yakacakken kimbilir kimin ne vakit yaktığı kestirilemeyen bir sigaranın parmakları arasında tüttüğünü farkettiler. 'Manyaklaştırdı bu kadın beni!' Başını, bir yazıklanmayı, bir pişmanlığı, yanlış bir ortamda ve koşullarda doğduğunu belirtircesine salladı. Mediha Şen, (Yalan) şarkısını söylerken şarkının her harfinden bir içtenlik, bir acı yükseliyordu. Zihnini, benliğini sel bastı, eski-yeni bir takım anıları dağıttı, birlikteliklerini besleyen kaynakların duruşlarını bulandırdı, aynı anda göğsünün sancıldığını duydu. 'Bana bunu yapmayacaktın Banu?' Ömer'in (Merhaba)sını iştirir gibi oldu. Kanlısını bile hoş gören uysal bakışlarıyla gözlerine bakmalı, 'Senin durumunu hiç beğenmiyorum.' demeliydi ve tanıklıklarını, işittiklerini, olumlu olumsuz sürüyle öyküyü anlatmalı, ruhunu sıkıştıran sıkıntı yumrusunu parçalamalıydı. Ama gerektiğinde ortalıkta görünmezdi ki... Belki de şu anda kadınlarla poker oynuyor ya da Boğaz'da balık avlıyordu. Uykuya benzeyen bir uyuşukluk göz kapaklarını ağırlaştırdı. Yanındakilerin küçülmüş, kanlanmış gözlerini, kızarmış ve aptallaşmış yüzlerini gördü. 'Şimdi süslenmiştir, kahverengi yünlülerini giymiştir, bacak bacak üstüne atmıştır, bir de sigara tellendirmiştir. Oh!' Banu, işyerinde alışkanlıkla aynı şeyi yapmaya kalkıştığında hemen sertçe uyarıyordu; arkadaşları, yabancılar bakacaklar ve açık saçık şeyler düşünecekler diye deli oluyordu. 'Beni kıskandırmak için mahsus böyle davranıyor. Ama ya karımdan ayrılıp onunla evlendikten sonra da... Hiç dinlemem vururum!' Memurlar, her gün servisin neresindeyseler, belleğindeki servisin de orasıdaydı-

lar ve çalışıyorlar, konuşuyorlar, deviniyorlardı. 'Evlenmeyi kafasına koyduğu herifin anasını beklemesin bu? Belki de adam evlenmekten vazgeçer benimle ilişkisini öğrenince.' Güldü,  yudum bira içti, taze kavrulmuş gevrekle fıstığı kırıtdatarak çiğnedi. Böyle bir yenilgiye uğrayan Banu, küçük bir yanardağ gibi üç yeminleri püskürterek kendisine koşmalı, ellerine ayaklarına kapanmalı, «Bırakma beni, nolur, bırakma!» diye yakarmalıydı. 'Haydi başka kapıya! Mademki onu seçtin ona koş!' Sağ kaşını kldirdi, sertleşti. 'Rüya görüyorum kaliba!' Ansızın patlak veren bir kahkaha, tufana dönüştü, değişik gürültülerle ilginleşti ve herkesin izlediği kadına güldü. Başörtülü, şalvarlı, yanık yüzlü ve kırk yaşlarındaydı. Uzun bir havucu edep noktasına bastırıyor, yanından geçenleri, karşıdan gelenleri durdurup havucu göstererek bir şeyler söylüyordu... Kimi erkekler, kadın o sözlerle ve havula veba bulaştıracakmış gibi kaçıyorlardı güldürücü davranışlarla. Kadın, bu kez havucu şalvarının içine soktu ve şalvarının orasını kabarta kabarta yürüdü. Alkışladılar, «Yaşşa! Varol erkek Ayşe!» diye bağırdılar.

- Selim karısını boşuyor, duydun mu? -

Başı hoştu. İçki içmeden önce - bu olaydan ötürü - ayaklanan, Banu'yu suçlayan, Banu'yu cezalandırma ya da dllandirme plnları hazırlayan öğeler; dürten, sarsan, kışkırtan güçlerini yitirmişti, Zihni, benliği boşalmış gibiydi. Son yudumu imedi, hesabı ödedi, ıktı. Kar yağışı azalmıştı, ince, seyrek iplikler uçuşuyordu. Saat drtt. Telefon etti Banu'ya. «Geldiler mi?

Hayır.

Peki, napıyoruz?

Hiç bilmiyorum. Başım da ağrıyor.

Dşnmektendir.

Herhalde. Sen içtin mi?

Biraz.

Dilin bir tuhaf da...

Vakit geçirmek için girdim bir yere. Buluşacak mıyız?

Sen nerdesin şimdi?

Galatasaray'da.

İyi. Beşbuçukta, her zamanki yerde.

Seni seviyorum. Bir şey istiyor musun?

İstiyorum. Ölümü.

Bak şimdi, her an değişiyorsun o şarkıdaki kız gibi.

Kaygılıyım. Bu beraberlik bize acıdan başka bir şey vermeyecek.

Verir, verir.

Çıkamaz yoldayız Selçuk.

Bunları sonra konuşuruz.

Ne zaman bu konuyu açsam hep kapatıyorsun.

Rahatsız oluyorum da ondan.

Ben de bu durumun sürüp gitmesinden rahatsız oluyorum.

Haklısın... Beş buçukta ordayım.

Ben de...»

Selçuk uçuyordu mutluluktan. Bir sigara yaktı, yaşama coşkusuyla dalgalanan kalabalık, gökyüzünden dökülen beyaz çizgilerin arkasında masallardan sarkıtılmış acayip yaratıklardı sanki ve bu yağışı, bir şölen güzelliğine dönüştürüyordu savurdıkları kahkahalarla. Konfeti serpilmiş bir başla bindi otobüse.

Bir anda bütün yapıların ve araçların ışıkları yandı, Taksim ve çevresi aydınlandı... Soba isiyile boyanan gece başladı.

Caminin onbeş metre ötesinde indi, büfeden bir Nestle çikolatasıyla naneli bir ciklet aldı. Beşe on

vardı. Kauçuk ayakkabılarının cızırtılarını dinleye dinleye gazeteciler mahallesine yöneldi. 'Daha kırk dakika var, on dakika kala durağa giderim.' Bahçeli evler, pek sevimliydi. Perdeleri açık kocaman avizeli bir salonda on onbeş kişi yuvarlak bir masanın çevresindeydi, bardaklarını tokuşturup içiyorlardı. 'Afiyet olsun!'

Sarı saçlı, zayıf, gözlüklü, pardösülü, geniş şapkalı Amerikalı bir kadın, sıpa boyunda tasmalı bir kurt köpeğinin arkasından koşan, kayık kafalı, tüyü bozuk genci, İngilizce azarladı.

Gaga burunlu Lâz bakkaldan çıkarken adamın elindeki bir gofreti kapan etine dolgun, memeleri sütyensiz kız, gofreti çabucak soyup ısırды, içine çekercesine baktı Selçuk'a ve kalçalarını kıvıra kıvıra yürümeye koyuldu. Üç dört adımda bir duruyor, kıvrmasından hoşlanıp hoşlanmadığını anlamak istercesine Selçuk'a gülümsüyor, işitilmeyen bir şeyler söylüyordu. 'Hayırdır inşallah! Bugün nedense hep delillerle karşılaşıyorum. Ama ilik gibi kız! Pancurları kapalı bir evin alt katına girerken bir öpücük yolladı dudaklarını büzerek. 'Ya kafadan çatlak ya da azılı bir orospu bu!' Kızın şaşırtan, meraklandıran tutumu, düşüncelerinde bir kargaşa ortamını başlattı. Bu karşılaşmayı sıradan bir olay olarak mı nitelendirmeli yoksa raslantıların olağanüstü bir cömertliği diye mi yorumlamalıydı? Arap kadını da olağanüstü kimlikli bir olaydı. Ama yaşamına katacak atılımı yapmadığı için boşlukta duruyordu... Kız ise resmen çağırıyordu. 'Banu su koyverirse bu durumu kullanırım.' Kız, yaşlı, titrek bir kadınla konuştu, Gayrettepe yönüne döndü ve yüz metre sonra soldaki bir apartmanın kapısını araladı, diplerinden kavracağı memelerini ileriye doğru sündürerek gösterdi, derken gövdesini öne eğ-

di, kışını domalitti, sol kalçasını (Sulukule'de yalan-
cıkta kavgaya eden çingene karıları gibi) tokatladı ve
Selçuk'un içindeki isyancı duyguları kışkırtan bir
kahkaha attı ağzından, kapıyı kapattı. Selçuk'un aklı
karıştı yeniden; şaşkınlıktan şaşkınlığa koştı. 'Bu hem
kaçık hem orospu. Ama taze, kütür kütür!' Banu, so-
rununu elinin tersiyle bir yana itip kızın üstüne atıl-
mayı, sonucunu umursamadan sevişmeyi hayalledi.
'Hangi katta oturuyor bu kontak?' Başını kaldırdı, yu-
karılara baktı ve üçüncü katın penceresinden sarkan
kızla göz göze geldi, aşağıya inmesi için işaret etti.
Kız, bu çağrıyı bekliyormuşçasına geldi beş dakika
geçmeden ve Selçuk'u kolundan yakaladı, hızla taşlı-
ğa çekti ve kollarını boynuna dolarken ağzını ağzına
yaklaştırdı. Selçuk iradesinin denetiminden uzaktay-
dı. Kızın kalçalarını, memelerini okşuyor, boyuna öpü-
yordu. Donunu sıyracağı sırada kız, «Olmaz, yarın ak-
şam.» dedi ve avucuna bir kâğıt sıkıştırdı, arkasından
sokağa itti. Selçuk apışıp kaldı. Dondu. Ama gövde-
sindeki canlılık on kat arttı. Yaşadığı bu olay nicedir
çektiği sıkıntılarla yaralanan yüreğine Tanrı tarafın-
dan sunulan sağaltıcı bir ilâç mıydı? Ama inanılması
zor bir yapıdaydı ellerini, dudaklarını, gözlerini zen-
ginleştiren gerçek. Varlığı allak bullaktı. Duyguları,
istekleri, düşleri, tasarıları, hücreleri bir dokunmayla
uyandırılmış, öyle bırakılmıştı. Kızın dudaklarındaki
ateş, memelerindeki ayartıcılık, kalçalarındaki uyarı-
cılık, gözünden gitmiyordu. Kâğıdı açtı, okudu. (Seni
çok beğendim. İstiyorum. Yarın akşam saat altıda bu-
raya gel. Evde kimse olmayacak. Nesrin.) Gülümse-
di. Bir sigara yaktı. Bu raslantı bilmecesindeki gizli
özüne girme olanağı aradı. 'İnsan iki dakika önce
gördüğü birine kendisini öptürür mü? Var bunda bir
bit yeniği!'

Yıllardır fotoğrafları gazetelerde yayımlanan,

rad-yo-lar-da, te-le-vi-zyon-da ko-nu-şan, yur-ti-çin-de ve yur-t-dışın-da kon-fe-ran-slar ve-ren, a-çık o-tu-rum-lara ka-tı-lan ünlü bir pro-fe-sör, kı-zıl sa-çlı, çok gü-zel, ken-disin-den otuz ya-ş kü-çük ka-rı-sı-yı-la ge-li-yor-du. Sırtın-da vi-zon kürk, ayak-ların-da Goya'dan ya da Tanca'dan alın-mış iskar-pin-ler var-dı. Pro-fe-sör-ün sol omu-zu sağ omu-zun-dan da-ha a-şa-ğı-day-dı, kö-se-ler-de ya-dır-gan-ma-yan han-tal kal-ça-la-rı-yı-la o be-bek gi-bi ka-dı-nın ya-nın-da çir-kin bir gö-rün-tü, yı-kıldı yı-kıl-acak bir kö-şek-tü. Az ö-nce tar-tış-mış-lar gi-bi öfke-li-ydi pro-fe-sör, sar-kmış alt du-da-ğın-da, ya-rı-sı-na ka-dar iç-il-miş bir si-ga-ra tütü-yor-du.

Pro-fe-sör-ün ka-rı-sı ö-y-le çarp-ıcı bir bi-çim-de bak-tı ki, bu ba-kış he-men bel-le-ğine ka-zıldı Sel-çuk'un. 'Ya-zık de-ğil mi bu gü-ze-le! On-lar, il-er-de-ki blok-lara sa-par-ken Sel-çuk, si-ga-ra-sı-nı öfke-y-le fırlat-tı.

Du-ra-ğın ko-run-a-ğı-na sığ-ın-dı. İç-ki-y-le, şaş-kın-lık-lar-la; ta-nık-lık-lar-ın, ras-tlan-tı-lar-ın yı-ğd-ığı olay ve gö-rün-tü-le-r-le a-ğır-la-ş-mış-tı ka-fa-sı. Mu-hal-le-bi-ci-de-ki fındık-çı kı-z, Ara-p Ley-lâ, an-ımsa-dı-ğı Han-dan, res-me ba-ka-rak ağ-la-yan a-dam, ha-vuç-lu ka-dın, der-i-si-nin al-tın-da-ki yan-ğın-ı söndür-meye ka-rar-lı ces-ur, atıl-gan Nes-rin, pro-fe-sör-ün do-yu-rul-ma-mış, do-yu-ru-la-ma-mış mut-suz e-şi, gü-neş he-le-zon-lar-na ben-zey-en bir he-le-zon-un iç-in-de-ki toz zer-re-le-ri gi-bi bir-bi-rine ka-rış-a-rak, ben-lık-le-rin-de-ki ek-sik-lik-le-ri il-işk-i-le-rin-den çal-dık-lar-ı öz-el-li-k-le-r-le gi-de-re-rek, dönüp du-ru-yor-lar-dı. Ama Ba-nu, sü-rek-li yer de-ğis-ti-ri-yor, on-lar-ın he-psin-den üs-tün, he-psin-den ö-ne-m-li ol-du-ğun-u ka-nıt-la-ma-y-a ça-lış-ı-yor-du. Ya-lnız, bun-lar-ın ger-çek-li-ğin-den ki-mi va-kit kuş-kuya düş-ü-yor-du Sel-çuk; ge-ç-miş-te-ki düş-ler-den ya-şam-na at-la-mış sa-h-ne-le-ri ya da - ay-rı-lık a-cı-sı -n-ın ya-rat-tı-ğı ha-sa-lık-lı ha-yal-le-ri, an-ımsa-tı-yor-du çün-kü. Bir si-ga-ra ya-ktı. Ya-rın ak-şam Nes-rin'i a-ra-yac-ak mı-ydı? An-sız-ın bil-in-ç-le-ri-ni yi-

tirenlerin sergileyebilecekleri durumları sergileyen bir kıza güvenebilir miydi? Ya sevişmeye başladıklarında «Yetişin, bana saldırıyor!» diye bağırırsa? Ya eve sokar sokmaz ailesiyle anlaşarak kurduğu bir evlilik tuzağına sürüklerse? İrkildi. 'Yooo, olmaz, ben yokum bu işte. Ama ne kadar da körpe!' Banu'ya kızdı. Milyonlarca kişinin yaşamına doğumlarından ölümlerine kadar bir an bile uğramayan 'aşk', evlilik sözleşmesini imzalamaya kandırılacak kupkuru bir koca için harcanamazdı. Harcanırsa o 'aşk', 'aşk' değildi, bir amaç uğruna kullanılan bir sahtekârlıktı. 'Nerden inceyse ordan kopsun! O istemezse ben de istemem!' Bu başkaldırma, bu yadsıma sinirlerini gerginleştirdi. İlk kötü bir şaka diye tanımladığı - ayrılma - sorununun gitgide büyümesi, ilişkilerinin uyumunu bozması, onurunu yaralıyordu. 'Ne demek o - senden ayrılacağım - tehdidi? Ayrılırsan ayrıl, kadın mı yok dünyada?' Şimdi geldiğinde gene mırın kırın ederse «Yapma, etme» diye yalvarmayacaktı da «Peki, sen bilirsin.» diyecekti. Birbirilerinden kopma gerçekleşirse belki yaşamındaki bir takım dengeler altüst olacak, derin yaralar alacak, yenilgiye uğramanın uzantısı sayılan bunalımlarla en alt düzeydeki kimi olayların kuyularında boğulacaktı ama bu dönemi de atlatacaktı.

Burada soğuk Taksim'dekinden daha keskindi. Yakıcıydı, çiziciydi. Kulakları öyle üşümüştü ki kıkırdaklar düştü düşecekti.

Bekliyor ve Banu'nun geleceği yöne bakıyordu sık sık. Ama ne gelen ne giden vardı ve saat altıya yaklaşıyordu. Birden heyecanlandı ve gecikmesini yengesinin, telefonla konuştuktan sonra kapısını çalabileceği olasılığına bağladı. Ya da evleneceği adam, Banu'yla buluşmalarını engellemiştii. Öfkelendi. 'Altıyı

on geeye kadar bekleyeceğim, gene gelmezse bir Şeyler oldu demektir.' Eğri kar çizgilerinden oluşan kafesin içinde Banu'nun ablası Nebile Hanım belirdi. Yüreği yarıldı sanki, vuruŐları hızlandı. Koştu, omuzlarından kavradı Nebile Hanımı. «Ne oldu? Niye?»

«abuk, sizi istiyor...» dedi Nebile Hanım ağlamaklı bir sesle.

Merakı, kaygısı daėlaŐtı Selçuk'un. «Hastalandımı?»

«Kardeşimin hayatını mahvettiniz!»

«Anlamadım. Ne demek bu?»

«Hayatından ekilseydiniz bunlar olmayacaktı.»

«Ne oldu, söylesenize?»

«İntihara kalkıştı budala! Hiç değer mi?»

«İntihara mı? Aman Allahım, delirmiş bu!» dedi Selçuk.

«Siz delirttiniz...»

«Lütfen suçlamayı bırakın, bunları sonra konuşuruz. Şimdi nasıl?»

«Midesi yıkandı, atlattı tehlikeyi, doktor başında.»

«Bugün son defa buluŐacaktık...» dedi Selçuk.

Koşarcasına yürümeye başladılar.

BİN HÜZÜN

Yandaki masada oturuyordu; ergenlik çağında yüzünde fışkıran sivilceler, patlamış, sönmüş, çirkin tepelere dönmüştü. (Cebinden dikdörtgen bir ayna çıkarıp uzun uzun baktı, sonra iç çekerek yana koydu. Öyle anlaşıyordu ki bu durumu onu çok üzen bir sorundu.) Bulanık bakışlı gözleri sanki az önce ağlamış gibi ıslaktı. Siyah deri montla kahverengi pantolonu uyuşmamıştı. Bir elektrikçi ustasını andırıyordu. Siyah ve sık saçlarını arkaya taramıştı.

Arada bir azrail dokunmuşçasına ürperiyordu omuzları.

'Korkutulmuş bu adam!'

Yeni açtığı Maltepe paketini burnuna götürerek kokladı, bir sigara çekti, yaktı.

Sulu rakıyı tadıyormuş gibi yudumluyor, arkadan, ağzındaki bulaşıklığı elinin tersiyle siliyordu ve yarım saatten beri (Anladım ki bu şevdanın sonu yok) şarkısının birinci dizesini tekrarlayıp duruyordu.

Ansızın yumruğunu masaya indirdi, «Yok, yok, yok, yok!» diye bağırdı. Dilsiz, bir deri bir kemik arkadaş onun gibi otuzbeş yaşlarındaydı. Yüzü biftek rengindeydi ve her şeyden nefret ediyormuşçasına bir anlamı vardı. Sık sık yanaklarını şişiriyordu bir zurna-çı örneği ve cacık kokulu soluklarını dışarıya salıyor, maymun seslerine benzeyen seslerle birlikte el kol hareketleriyle bir şeyler anlatmaya çabalıyordu.

Arkadaşı (Anladım ki bu sevdanın sonu yok)u mırıldanırken ona acıyormuş gibi bakıyor, arada sırada izleyenleri duygulandıran bir kardeş sevgisiyle başını okşuyordu yüreğinde kopan fırtınayı dindirmek amacıyla.

Üçüncüsü yirmidört yirmibeş yaşlarında, deli dolu, heyecanlı, tutarsız, cıvık, çevresindekileri güldürmeye uğraşırken gülünçleşen birisiydi. «Neden ayrıldım biliyor musun abi?» dedi.

«Neden?» dedim.

«Beni sevmiyor.»

«Sevmediğini söyledi mi yoksa, birisiyle mi?...»

«Kendimi tanıtım abi, adım Ziya kendim karanlık, seni rahatsız ettiğim için özür dilerim. Mesele şu: Biraz sarhoşum, kafam kıyak, dilim yâr beline dolanan kol gibi dolaşıyor... Nişanlım var ya nişanlım? Vardı, var-dı, var-dıı'ı. Evlerindeydik. Başbaşaydık. Akşam oldu olacaktı. Birden içimden duman gibi bir şey yükseldi, 'seni seviyorum Ebru.' deyiverdim. Şimdi bunun ne karşılık vermesi lâzımdı abi? 'Ben de.. 'di mi?' Ben de seni falan filan.' Ama demedi.»

«Peki, ne dedi?»

«Mandanın trene bakması gibi gözlerimin bebeklerine baktı, baktı, ağzında sakladığı sakızı çiğnemeye başladı. Abi, bu olur mu, dinin hakkıyçin söyle, olur mu yani?»

«Olmaması gerekir.» dedim.

«Bak gördün mü abi, sen de bana hak veriyorsun? Abi be senin adın ne?»

«Numan.» dedim.

«Bendeniz de Ziya, kendim karanlık, rahatsız ettiğim için özür dilerim. İnsan nişanlısına 'seni seviyorum' derken nişanlısının karşısında ciddi ciddi durması, 'ben de seni seviyorum' demesi lâzım di mi abi-

cim? Sevmek bana göre ciddi bir iştir Cemal abicim. Başbakanlık gibi bir şeydir.»

Adımı başka bir adla karıştırmasından tad aldım. Karşımda gönlü yaralı bir sarhoş vardı. «Hatta Başbakanlıktan bile ciddidir.»

«İşittiniz di mi, işittiniz di mi aslan Cemal abimi?» dedi, başını hızla sağa sola çevirdi, kalktı, iskemlesinin kenarlarına tutunarak arkaya baktı. Çok önemli bulduğu bu sözlerin herkesin belleğine çakılmasını, boşa gitmemesini ister gibiydi. «Unutmayın! Altın gibi lâf budur. Altın fiyatları düşer ama bu lâfın fiyatı düşmez. Adım Ziya kendim karanlık, hepinize iyi günler dilerim.» Oturdu sesi kısıldığı için, üç dört kez öksürdü, bir sigara uzattı. «Samsun içiyorum ben.» dedim, parmaklarımın arasındakini söndürdüm, çabucak yaktım yenisini.

«Kusura bakma be Cemil abicim, adın neydi senin?»

«Numan.» dedim.

«Benim adım da Ziya, kendim karanlık. Ben içkiyi pek sevmem abim, ama bugün çok dertliyim be abi, kusura bakma, sanki denize girip çıkmışım gibi her yanımdan acılar damlıyor...»

«O acılardan bana bir bardak versene!» dedi elektrikçi.

«Sen zaten zehirlenmişsin Nejdet, sen papazı bulmuşsun.»

«Bir papaz daha bulmak istiyorum.» dedi elektrikçi. «Anladım ki bu sevdanın sonu yok...»

«O zaman Kumkapı kilisesine gidersin Nejdetçim, bakarsın papaz efendi sana bir Marika verir...»

«Ben karımı isterim.» dedi Nejdet.

Meraklandım. «Nesi var arkadaşının?»

«Karısını sütsüz bir TIR şoförü İran'a kaçırdı. Bir

aydır deli gibi abi... Biz talihsiz insanlarız be Cemal abi, o öyle, bu dilsiz kimse iş vermiyor.»

«Kaçan kadının arkasından yas tutulmaz.» dedim.

«Duydun mu bay Nejdet bey efendi, senin gibi hıyar efendiye... Duy da aklını başına topla, bu lâf, lâfların padişahı, muska yapıp boynuna takacaksın, tamam mı?» dedi Ziya.

«Tamam da, yüreğim sağır...» dedi Nejdet.

«İyi, iyi, zaten sana iyilik yaramaz.» dedi Ziya. «Sabah başladım içmeye. İki şişe votka, üç şişe şarap, üç şişe bira yuvarladım, şimdi de bu büyük rakının canına okuyacam Hasan abi.»

Somurttum. 'Bunun içi kan ağlıyor. Bu moralle mutlaka kötü bir şey yapar bu... ya kendini ya da birisini vurur.' Kalktım, helâya gittim. Leş gibi kokuyordu, biri kusmuştu pisuara, öteki pisuarın delikleri atılan izmaritlerle tıkanmıştı, kimi izmaritler sigara balığı gibi yüzüyor, kimileri dibe çöktüğünden, tütünleri sidigin rengini koyulaştırıyordu. Tiksindim. Tükürdüm. Ellerimi hep yanımda taşıdığım sabunumla yıkadım. Burhan'la saat beşte burda buluşacak (o çok hoşlanıyordu böyle halk meyhanelerinden) yedi buçuğa kadar içtikten sonra dört gün önce bir cinayete kurban giden Rıza'nın ailesine başsağlığına gidecektik. Altıya çeyrek vardı ama Burhan neredeydi? 'Belki bir yere uğrayacak.' Gülümsedim. Sarhoşların üçü de iyi insanlara benziyordu. Adımı şaşırması kasıtlı bir davranış değildi, gerçekten unutuyordu. Ben de birkaç kez onun durumuna düşmüş, arkadaşlarım ertesi günü gerçeği anlatınca utancımдан yerin dibine geçmiştim. Rıza'nın öldürölüşünü düşündüm, tüylerim dikenleşti; o yedi kurşun vücuduma saplanmış gibi sarsıldım. Bakalım karısı neler anlatacaktı.

Sigarayı dudaklarımın arasına kısırdığım anda kül tablasının kenarında tüter bıraktığım sigaramı anımsadım. Üç masa boştu. Genellikle şarap ve rakı içen müşterilerin çoğunun yüzleri gizli bir felç geçirmiş gibi çarpılmıştı alkol fazlalığından. Kapıdan girenlere, «Eşikten adınızı atmayın haa, atarsanız bizler gibi olursunuz.» dercesine bir anlatım kıpırdıyordu kanlanan ve küçülen gözlerinde.

Duvarlardaki resimler, meyhane havasında yadırganmayan şeylerdi. Eski bir çerçevede Atatürk'ün tren penceresinden bakarken çekilen fotoğrafı duruyordu. Nereden estiği kestirilemeyen bir rüzgârla beyaz saçları dağılmıştı. Mavi gözlerindeki yoğun bakışların arasında ölümü çağrıştıran (iki üç ay sonra ölmüştü) bir anlam donup kalmıştı. Solundaki resimde Fenerbahçe takımının posteriyile Rıdvan'ın sakallı posteriyanyanaydı. Genç, güzel bir kadın (yabancı) sırtüstü yatmış, bacaklarını kışkırtıcı bir biçimde açmıştı. Karşıdan vuran ve gökyüzünü kol kalınlığında dört ışık hortumuyla aydınlatan bir akşam üstü, aynı boyda, uzun saçları bellerine yaklaşan (yabancıydılar) yuvarlak kalçalı (ikisi sağ, biri sol adını ile riye atmıştı, elele tutuşmuşlardı) dipdiri üç kız, (resim arkalarından çekilmişti ve birisinin bacak arasından bir tutam kara kıl taşmıştı) durgun suları köprüterek ufuklara doğru koşuyorlardı. Çok etkiledim, çok çok, çok ve parçalarını yoldan toplayarak tabuta koyduğum karımın sağlıklı durumunu hayalledim. Odada çıırılçiplak soyunup banyoya öyle girerdi, ben de seyrederken 'Bu kadın benim, bu kadın benim.' diye söylenirdim.

Savaş resmine bakmadan yerime oturdum.

«...Anladım ki bu sevdanın sonu yok...»

«Cemal abi, ben sana kendimi tanıttım di mi?»

Adım Ziya, kendim karanlık, harbi delikanlıyım, seni rahatsız ettiğim için özür dilerim.» dedi Ziya.

«Yok canım, rahatsız değilim.» dedim.

«...Anladım ki bu sevdanın sonu yok...» dedi Nejd-
det, aynaya baktı:

«Abim be, sen diyorsun ki erkek 'seni seviyorum'
dedi mi kadın tepeden tırnağa kulak kesilecek.»

«Öyle.» dedim, «Yalnız kadın değil, birisi konuş-
maya başladı mı karşısındaki her şeyi bir yana bıra-
kıp dinlemek zorunda.»

«Hay aklınla bin yaşayasın sen Numan abim. Ben
de, 'Seni seviyorum' derken sakız çiğneyen kız benim
karım olamaz' dedim.»

«O nasıl davrandı?»

«Saçmalama, ben sakızımı istediğim zaman çiğ-
nerim, kimse karışamaz' dedi.»

«Sen ondan sonra mı bırakmaya karar verdin?»
dedim.

«Evet Cemal abim, evet, adım Ziya, kendim ka-
ranlık, ben yokum artık. Suratına bir tokat patlat-
tım. 'Sen benim çocuklarımla anası olamazsın.' dedim,
vurdum kapıyı, çıktım.»

«Ama sen onu seviyorsun.» dedim.

«Sevmek ne demek abii, geberiyorum.» dedi Zi-
ya, hınçla gömleğinin düğmelerini koparttı, göğsünü
yumrukladı. «Yanıyorum, tutuşuyorum. Adım Ziya,
kendim karanlık.»

Öteki masalardakilerden iki kişi, «Adım Ziya, ken-
dim karanlık, amcam zıyanlık.» sözlerini mırıldandı-
lar.

«Anladım ki bu aşkın sonu yok...» dedi Nejd-
det, aynaya baktı.

Dilsiz papağanımsı seslerle girdi araya.

«Ben yıkılmışım, kül olmuşum.» dedi Nejdet, burnunu kaşıdı.

«Git karını bul da kurtulalım senden.» dedi Ziya.

«Gidecem elbet, gidecem, bulacam, ikisini de kurbanlık koyun gibi kesecem.» dedi Nejdet, bir elini bıçak, bir elini et biçimine soktu, bıçağı ete sürttü.

«Abi be afedersin ama evli misin sen?» dedi Ziya.

Boğazım daraldı, yutkunamadım, soluğum kesildi, beynimin yalçın doruklarından onbir yıllık birlik-teliğimizin filmleri, fotoğrafları, ses demetleri - o olaydan sonra çatlayan - yüreğimdeki vadilerden, telörgülerle çevrilmiş acı havuzlarına aktı; hazların, görüntülerin çılgın sıçrayışları denizleri kudurtan dalgalara dönüştü. «Evliydim...»

«Yoksa sen de benim gibi kırıldın mı Numan Cemal abi?»

«Karım, üç çocuğum, kaynanam kazada öldüler.» dedim.

«Neeee!» dedi Ziya, dondu kaldı, gözlerini açıp kapattı, inledi, dişlerini gıcırdattı, ofladı, derken ellerime sarıldı, öptü. «Vah benim kadersiz abim vah!» Bardaktaki rakıyı bir dikişte bitirdi, ağlamaklı bir haykırışla ekledi. «Ben karanlığım ama sen benden betersin be Cemal abicim. Sen gece gibisin be abi, gece gibisin, gece gibisin...»

Gecenin karanlığı yukarlardaki evrenlerden sağanak yağmurlar gibi yağdı üstüme, beni sarıp sarmaladı, kendisine kattı ve karımla çocuklarımı ezen aracın altüst oluşunu, parçaların savruluşunu gördüm; çocuklarımın çığlıkları kulaklarımın zarlarını yırttı. Gözlerim doldu. Kalktım, sıcak sıcak akan yaşlarımı elimin tersiyle silerek kapıya yürüdüm. Durdum. Dışarda hem tanıdığım hem de tanımadığım bir dünya vardı. Cadde, sersemleten, yoran, sinirleri ge-

ren gelgitlerle deviniyordu. Kızgınlığımı, üzüntümü sonsuzlaştıran, araçları düşmanlaştıran trafik seli bir sürü kişiyi sürüklüyordu.

Burhan'ı seçtim kalabalığın arasında. El salladım, «Burdayım, burdayım!» diye bağırdım ve yaklaşmasını beklemeden ona doğru koşmaya başladım.

KANLI BİLÂL

Güz ikindisinin sonu, güneşin sergilediği ışık oyunları, tutuşturduğu camlarla, ağaçlarda, yapraklarda oluşturduğu bakır kızılı resimlerle akşama dönüşürken işyerlerinin çoğunlukta olduğu caddenin alana yakın bölümü paydosa hazırlanıyordu. Çöpler kapıların önündeki varillere dökülüyor, küllükler boşaltılıyor, kasalardaki paralar sayılıyor, hesaplar yapılıyordu.

Tezgâhtar kızlar, delikanlılar, çıraklar, iş giysilerinden sıyrılıyor, yüzlerini yıkıyor, saçlarını tarıyor, saatlerdir sürdürdükleri bol devinimli bir yaşantıdan kurtulup daha özgürce kullanacakları bir yaşantıya geçmenin sevinciyle konuşuyorlardı.

Nicedir ortalıkta görünmeyen ama anlattığı bütün öyküleri ezberledikleri halde bıkmayan gençlerden biri, «Kanlı Bilâl burda, koşun!» deyince Bilâl'in çevresinde halkalandılar. «Bu akşam bir şeyler var mı?»

«Var.» dedi Bilâl, bıyıklarını sıvazladı, uçlarını sarkıttı.

«Hangisi?»

«Öldürme!» dedi Bilâl, daha başka bir şeyler söylemek istercesine ensesini kaşdı. «Ceket eskidi, pantolon eskidi, ayakkaplar da...»

«Tamam! Bir ufak rakı da benden.»

«Sağolun!» dedi Bilâl, bir sigara yaktı, mor püs-

küllü kehribar tesbihini şaklatarak izleyicilerin geniş bir daire çizdikleri düzlüğe doğru yürüdü. Durdu, sanki beklediği birkaç kişi varmış da o yönden gelecekmiş gibi sola baktı. Oniki yaşlarında bir çocuk, ansızın havaya sıçradı, sağ kolunu yukarıya uzattı ama parmaklarını tabelâya değdiremedi. Gülümsedi Bilâl, sonra kendisine heyecanla seslenen kalabalığa dikti yeşil, hüzünlü bakışların örttüğü gözlerini, resimlerini çekercesine teker teker süzdü ve hapishane maltasında volta atıyormuş gibi küçük ama hızlı adımlarla gezinmeye başladı. Ve o yılları anımsadı. (Aslında hiç unutmamıştı, unutamıyordu ama konuşmaya yeltenmeden önce zihni, belleği irili ufaklı kapılarını kendiliğinden açıyordu) Üç gece arka arkaya gördüğü düşlerde karısı Kezban, genç bir şeytanla çiftleşiyordu ve çiftleşirken de karanlıktan karanlık kahkahalar savuruyordu. 'Karın, benim bataklığımın gülüdür, onu yalnız ben koklayacağım.' sözlerini paslı çivilerle beynine çakıyordu. Bu düşler, gelecekte olacakları sezdiren uyarılardı, bu uyarıları komşuların, kahvedekilerin dolaylı yoldan dokundurduklarıyla, yaydıkları söylentilerle ve alaycı, acıyan gülümsemelerle birleştirtince içine bir kuşku bombası düştü. Ve karısını kollamaya, davranışlarını değerlendirmeye koyuldu. Üç hafta dolmadan karısıyla aralarındaki ilişkiler sertleşti; fabrikada gececiye telefonla çağrıldı. Kalın sesli bir erkekti. «Karın eve adam alıyor, bugün de aldı.» Sokakta koşarcasına yürürken gök gürlüyor, şimşekler çakıyordu ve her şimşek sağına soluna, önüne, gözkamaştırıcı ışık mızraklarını saplıyordu hışımla, o şimşeklerin bazıları yüreğindeki gölgelikleri, acıların her şeyi sürükleyen coşkun akışıyla çatlayan, yarılan benliğini biberli, dikenli tırtıllarıyla kanatıyordu. Ve o sırada beliren cıvık bir hü-

zün, tutsaklığı uzun süren bir yalnızlık - üşümüş gibi - tepeden tırnağa titretiyordu. 'Peki ama niçin ben seçildim? Kimin seçimi bu? Ona hiç kötülük yapmadım ki, onu hiç kırmadım ki...' Ama bulduğu nedenlerin en önemlisi bile doyurucu, inandırıcı değildi. Öyleyse bu aldatma olgusunun altında yatan neydi? 'Bilmiyorum.' Kulaklarına çarpan fırtınanın azgın, hırpalayan sesinde, gönüllerinden aldıkları yaralarla ölenlerin, o yaralarla çıldıranların, o yaraları iyileştirmeye çalışanların umutsuz, renksiz, özelliklerini yitirmiş iniltileri kıpırdıyordu. İçinde evler, duvarlar yıkılıyor, topraklar yarıyor, Bilâl hep bu yıkıntıların altında kalıyor ama ölmüyordu. Yatağında yaşadığını hayallediği sahneyi bütün ayrıntılarıyla, bütün anlamlarıyla, bütün görüntüleriyle saptamak, suçüstü yakalayacağını sandığı - âşıkları - havaya uçurmak, dağılan parçalarını toplayıp aç kedilere yedirmek için hemen eve varmak istiyordu ama bir yandan da delirtecek nitelikteki ortamın yok olmasını, her şeye egemen ve her şeyi yöneten zamanın delikanlılığındaki günlere döndürmesini, orada tutmasını, bırakmamasını diliyordu. Dileği gerçekleşmedi elbet ve anahtar kilide sokarak çevirdi. «...Usulca içeriye girdim hakim bey, bir çift siyah, yeni boyanmış, mis gibi cilâ kokan (gözlerini yumdu, bir şey koklarçasına burnunu uzattı) pabuç gördüm hakim bey, gördüm pabuçları hakim beyyy! (ağlamak, haykırmak, yakınmak, isyan içiçeydi bağırmasında) Ayakuçlarıma basarak hırsızlar gibi yaklaştım kapalı odaya hakim bey, kalbim öyle çarpıyordu ki hakim bey, çarpıntının gümlemesini işitmelerinden korktum, elimi bastırdım üstüne, 'sus ulan teres!' dedim hakim bey. (Tıpkı o andaki gibi ayakuçlarına bastı, belini büktü, öne doğru eğildi, ellerini yanlara açtı) Anahtar deliğine uy-

durdum gözümü hakim bey. Aman Allahım, neler görüyorum, neler, neler!.. karım, sırtı, göğsü, omuzları, kolları çok kıllı esmer bir Kürt'e sarılmıştı hakim bey... benim karım hakim beyyy! (sesinde, delik deşik edilen bir onurun, çığnänen bir erkekliğin, yenilgiye uğramış bir adamın iniltileri tepiniyordu) Karım çırılçıplaktı hakim bey, Kürt de çırılçıplaktı, sanki yeni evlenmişler de gerdeğe girmişlerdi, boyuna yer değiştiriyorlardı hakim bey, her yanlarını, her davranışlarını, her girişimlerini seçebiliyordum hakim bey! Yıllarca özlem açlığı çekmişçesine sevişiyorlardı hakim bey, bir kocanın önünde, benim önümde, delirecektim hakim bey. Kanım, sinirlerim, duygularım arap saçına dönmüştü hakim bey, vücudumun düzeni altüst olmuştu hakim bey, nefes darlığı hastaları gibi soluyordum, düşüncelerim yüzlerce metre yüksekliklerden akan sular gibi zihnimden dilime akıyordu hakim bey, artık dayanamıyordum hakim bey, birden kapıya yüklendim hakim bey, (kapalı bir kapıya omuz vurur gibi yaptı, sağ omuzunu ileriye çıkardı, dengesini yitirdi, yuvarlandı, üç dört kızın kikirdemesine, bir gencin 'Amma da filim haa' demesine aldırmadan doğruldu, topraklanan avuçlarını birbirine sürüttü) kaçmak istediler hakim bey, can havliyle oraya buraya saldırdılar, elimden kurtulmayı denediler, ama 'Durun!' diye bağırınca durdular hakim bey, Havva anamız ile Adem babamız gibi dikildiler karşıma hakim bey, başlarını önlerine eğdiler, 'Bizi öldürme de ne yaparsan yap!' diye yalvardılar. Kezban, ansızın bir adım attı, 'Bu kandırdı beni!' dedi Kürt'e. 'Asıl sen kandırdın. Kocam - iktidarsızdır - dedin' dedi Kürt hakim bey! 'İktidarsız' sözü beni bir kere daha yıktı hakim bey, çünkü öyle değildim, öyle değilim hakim bey. Kürt'ün kalbine, karnına üç kurşun sıktım, dev-

rilip geberdi hakim bey... Yüzü kâğıt gibi beyazlaşan Kezban'a 'Yat ulan orospu!' diyerek çullandım üstüne, afedersiniz, söylemeye çok utanıyorum hakim bey, son defa beni aldatan karıma kocalık görevini yaptım ve sesimin yettiğince bağırdım. 'İktidarsız mıyım? Değilsin. İktidarsız mıyım? Değilsin, ben seni seviyorum.' Ağzına 'seni seviyorum' diyen ağzına sıktım bir kurşun hakim bey, göğsüne sıktım bir kurşun hakim bey, bir de orasına... yığıldı yere, sevgilisinin yanına düştü hakim bey! Yüzlerine dikkatle baktım hakim bey, ölüydüler ama pişman değildiler, sanki sevinçliydi ve sanki aradıkları mutluluğa kavuşmuşçasına bir huzur tütüyordu dudaklarında. Sevinçlerine de, mutluluklarına da, huzurlarına da birer kurşun sıktım hakim bey, açılan kurşun yanığı deliklerden akan oluk oluk kanlara parmağımı batırdım, karımın alnına (kahpe) Kürt'ün alnına da (namussuz) diye yazdım hakim bey. İşte o sırada gene sevinçlerini gördüm, kızgınlıktan aklım sıçradı hakim bey, yüreğimden kalkan kapkara kazların kanat vuruşuyla saldırdım hakim bey, bir de gırtlaklarına geçirdim parmaklarımı, sıktım, sıktım, boğdum hakim bey! (Gırtlaklarını sıkmaya koyuldu. Gerçekten bilincinin denetiminden sıyrılmış gibi sıkıyor, yüzünü morartıyordu. Birisi 'Bilâl, ne yapıyorsun?' deyince toparlandı) Tanrı olsaydım onları yüz kere diriltir, yüz kere öldürürdüm hakim bey!» Sık sık soludu, alnında tomurcuklanan iri taneli terleri elinin tersiyle sildi.

Sabahtan bu saate kadar kendilerinin ve başkalarının işlerinde, serüvenlerinin başlangıçlarında ve kıyılarında, ilişkilerinin güçlenip zayıfladığı noktalarda devinen kalabalık taş kesilmiş gibiydi, kımıldamıyordu, irkiltici bir sessizliğin doruklarındaydı ama içlerinde kıyametler kopuyor, ilk kez varlıklarını sez-

dikleri duygular, düşüncelerle, eski, deneyden geçmiş, her vakit zonklayan duygu ve düşüncelerin arasında mekik dokuyorlardı. Bilâl, «...ölüydüler ama sevinçliydim / kanlara parmağımı batırdım...» sözlerini yüksek sesle ve onlara yeni bir can, yeni bir anlam vermek istercesine beyinlerine yolladığı anda devleşmişler, cüceleşmişler, tozlaşmışlar ve hem mizaçlarına en yakın buldukları hem de nefret ettikleri kimliklere bürünmüşlerdi ve bu değişikliklerin sonsuzluğunda mısır patlağı gibi zıplayan sözcüklerle cam çizilmesini anımsatan tuhaflıklara itilmişlerdi; midelerini bulandıran, yüzlerini buruşturan iğrençlik yığınlarına gömülmüşlerdi, o gömüldükleri yerde çürüyen, kurt üreten leşlerin tiksindirici, öğürtücü kokularını içlerine çekmişlerdi. Çok içki içenlerin sarhoşluğuna benzeyen bir sarhoşlukla benliklerindeki gölgeliklerde, yataklarda uyumuşlardı. Ama Bilâl'in gövdelere sıkığı kurşunların seslerini anımsayınca, o sesleri gerçekten işitince sarhoşluklardan sıyrılmışlardı ve «Ağzına bir kurşun, göğsüne bir kurşun!» sözlerinin itmesiyle olayın geçtiği eve sürüklenmişlerdi. Kafaları gürültülerle dolup taşıyor, ruhlarında kasırgaların en şiddetlisi esiyordu. Ve vahşeti yansıtan korkunç durumlarda başka kişiliklerle doğuyorlardı. Artık resmen saldırganlaşmışlardı. Ağızları köpürmüştü, gözleri dönmüştü, sadece öldürmeyi düşünüyorlardı. Bakışlarından salgıladıkları lazer ışınlarıyla dağları eritiyor, ilk çağların tüyler ürpertici canavarlarına dönüşüyorlardı; karşılarındaki sayısız düşmanlarla kıyasıya savaşıyorlardı. Ağaçlara, balkonlara, damlara tırmanıyorlar, makineli tüfeklerle havaya, suya, yıldızlara, çiçeklere, güllerin goncalarına, genç kızların pembe beyaz utançlarına, şarkılar söylenen odalara, aydınlık pencerelere, ampullere, bir

kadının yuvarlak kalçalarına, kişkırtıcı memelerine, onların olmasını istedikleri ama ele geçiremedikleri her şeye ateş ediyorlardı. Ortalık cesetlerle, can çekişenlerle, ağlayanlarla doluydu... İzleyicilerin dudakları titriyordu. Her gün iç ve dış savaşımın etkilerini özlerinde yoğuran, o etkilere göre bir renk alan, çeşitli resimler sunan yüzleri sararmıştı. Kirpiklerini oynatıyorlardı. Ellerindeki, boyunlarındaki damarların şiştiğini, kirlenen kanlarının buharlaştığını hissediyorlardı.

Hem Bilâl'in hem de kendilerinin yarattıkları bir evrendeydiler.

Bilâl, adımlarını aç aça dolaşıyordu. Orda, kalabalığın önünde değil de düşsel bir ülkede öyküsünü sergiliyordu sanki. «...Onbeş yıl çok hakim bey. Yakmayın, dört duvar arasında beni çürütmeyin hakim bey... Evet, size gelmeliydim, 'karım beni aldatıyor, bana bir akıl ver hakim bey' demeliydim ama insanın içine bir kemirici girdi mi akılı oraya kayıyor, orada çalışmaya başlıyor hakim bey. Sonra Osman dayım, 'bir erkeğin karısı oynamaya başladı mı çekip vurmali, namusunu, alnına sürülen lekeyi temizlemeli.' diyordu. Haklıydı. Ben de çekip vurdum hakim bey. Öldürdüm hakim bey, öldürdüm hakim bey... Siz benim yerimde olsanız aynı şeyi yapmaz mıydınız hakim bey?

Bugün sağ olsalar gene acımadan öldürürdüm hakim bey...»

Yorulmuş, gücü tükenmiş gibiydi, ayakları birbirine dolanıyordu. İlk başladığı yere gelince durdu, iri bir soluk bıraktı dışarıya. Derin bir uykudan uyanmış gibi gözlerini açtı, dükkânlara, mağazalara, kalabalığa baktı, başıyla selâmladı izleyicileri.

Ortalığı çınlatan bir alkış koptu.

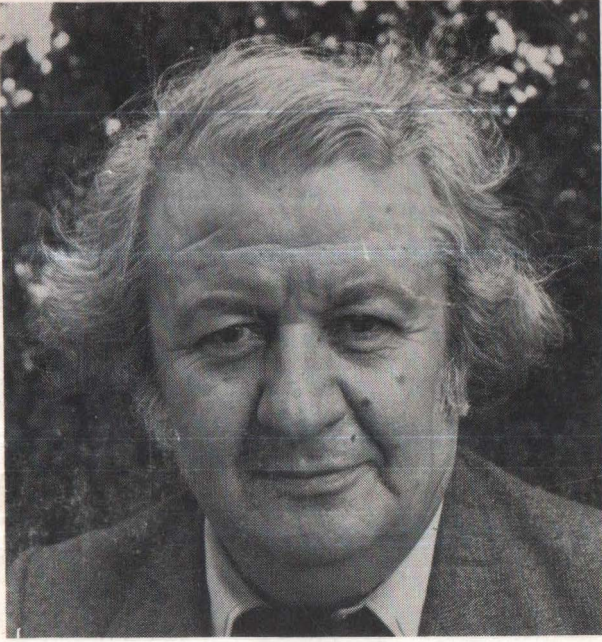
«Yaşsa Kanlı Bilâl! Hadi bir kere daha! Musa Çavuş'un türküsünü de söyle. İdamlık Hasan'la çay içmeyecek misin? Hadi!»

Tombul, kırmızı yüzlü bir adam, «Yeter artık, kanmadınız mı? Öldüreceksiniz zavallıyı!» dedi.

Adamın yakasına yapıştılar. «Sana ne? Sen ne karşıyorsun? Tutun şunu bacaklarından, tutun ellerinden!» Adamı karga tulumba havalandırdılar, bir iki salladılar, kemerini çözdüler, pantolonlarını ayak bileklerine indirdiler, kahkahalarla güldüler, sokağın başına sürdüler ve orada bıraktılar. Adam pantolonlarını kaldırdı, gençlere tükürürçesine, sövercesine, etlerini çiğnercesine baktı, sonra elleriyle yüzünü kapattı, ağlaya ağlaya koşmaya başladı.

«Bugünlük bu kadar!» diye bağırды Bilâl, çılgınlık yapmaya eğilimli duygularındaki gerilimi azaltmak istercesine. «Bir hafta sonra burdayım.» Ceket, ayak-kabıları, rakıyı aldı, ceplerine tıktırılan kâğıt paralara gülümsedi, derken kamburunu çıkarttı, hemen kendisini unutan ve küçücük yaşamlarındaki ilginç buldukları olayları heyecanla anlatan, bağırان kalabalığa kısıp gözlerle baktı... Birden öfkelendi. Kocalarını aldatacak kadınlarla karılarını aldatacak ve öldürecekleri kıpırdayanların arasında görür gibi oldu. «İşte böyle hakim bey...» dedi, yürüdü.

Çocuk, hâlâ sığıyor, tabelâya erişmeye çalışıyordu.

Kendine özgü bir öykü, benzersiz bir günlük türü yaratan **Muzaffer Buyrukçu**, toplumsal ve bireysel durumların olaylı, sorunlu gelgitinde varolmak, güven kayalıklarına tutunmak, tabandaki düzlükten yükseklerdeki bir yere tırmanmak için boyuna savaşılan insanı, onun yaşamını derinden kavramayı, çeşitli ilişkilerini değerlendirmeyi, ilişkilerin hem bütününe hem de arkalarında saklanan çelişkileri irdelemeyi, tepkilerin patlama noktalarını kurcalamayı amaç edinen bir yazardır.

Öyküleri, coşkun imgelerle, masalsi çağrışımlarla, şaşırtıcı saptamalarla; bir ucuyla gerçeklerde bir ucuyla kendi yapısında eşinen düşlerle, inandırıcı gözlemlerle, yaşamın damarlarından gürül gürül akan kanın sıcaklığını yüreklere ileten öğelerle yüklüdür. Muzaffer Buyrukçu **Bin Hüzün**'de öyküleri besleyen özel ve genel kaynaklara el atarken aşk gibi, sevinç gibi, acı gibi ölümsüz duygulardan birisi olan hüznün en yoğun olduğu anlara yaklaşmaya çalışır.

“Bulanık Resimler” ile *Türk Dil Kurumu Ödülü*’nü “Kavga” ile de *Sait Faik Armağanı*’nı kazanan, kimi öyküleri yabancı dillere çevrilen Muzaffer Buyrukçu’nun **Bin Hüzün** yapıtı, birbirinden güzel, birbirinden üstün ve unutulmayacak nitelikte öykülerini içerir.

ISBN 975-406-200-5

15000 Lira